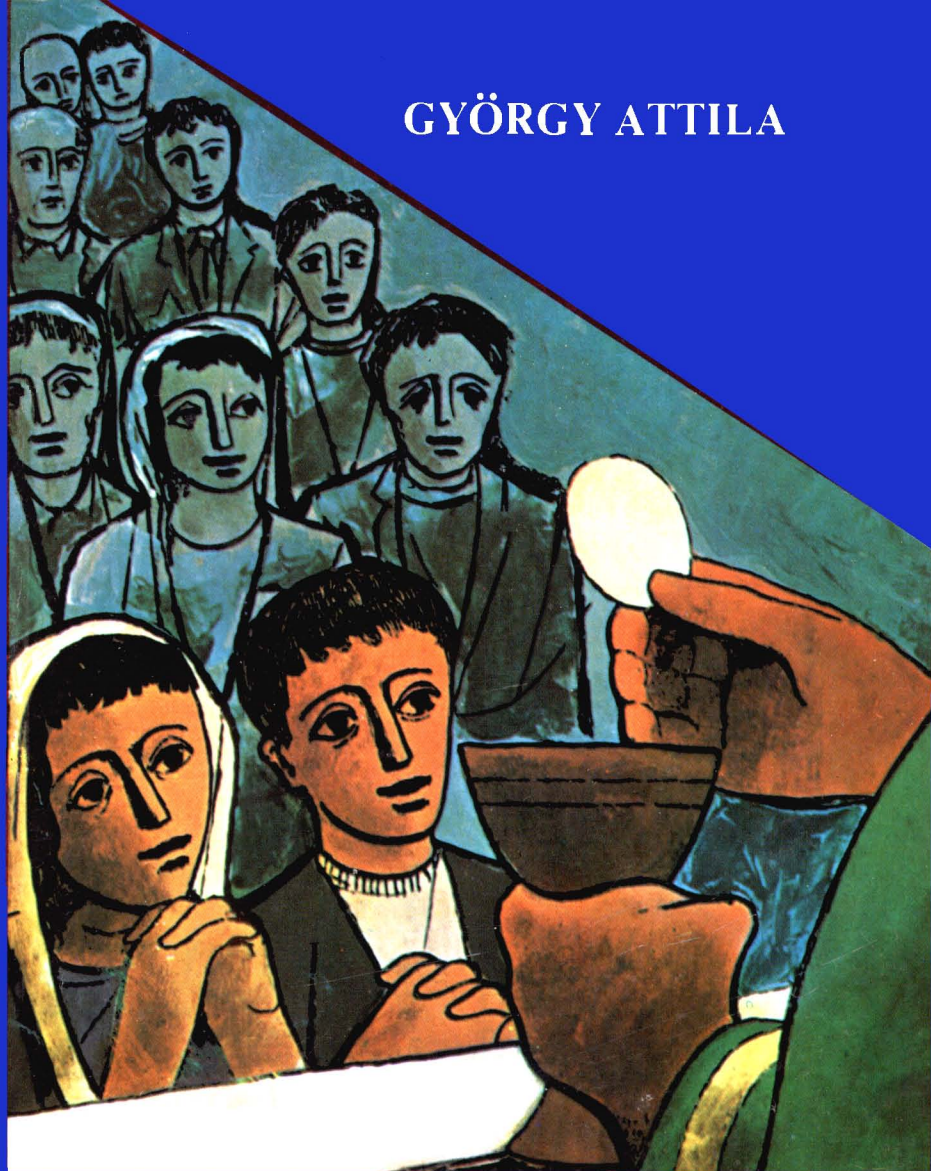

GYÖRGY ATTILA

VASÁRNAPI
KENYÉR

GYÖRGY ATTILA
VASÁRNAPI KENYÉR

GYÖRGY ATTILA

VASÁRNAPI
KENYÉR

B ÉV

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZEK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST 1982

NIHIL OBSTAT
DR. JÓZSEF GIANITS CANONICUS CENSOR.

NR. 704—16/1981. IMPRIMI POTEST.
STRIGONII, DIE NATIVITATIS JOANNIS BAPTISTAE A. 1981.
LÁSZLÓ CARD. LÉKAI, PRIMAS HUNGARIAE, ARCHIEPISCOPUS ESZTERGOM.

*Minden jog fenntartva,
beleértve a bárminemű eljárással való
sokszorosítás jogát is.*

„Mondjátok testvérek, mi értékesebb: az Isten igéje vagy Krisztus teste? Ha igazat akartok mondani, akkor el kell ismernetek, hogy az ige nem kisebb Krisztus testénél. Ha ügyelünk arra, hogy semmi se essék ki kezünkől, amelybe Krisztus testét kapjuk, ehhez hasonlóan kell ügyelnünk arra, hogy Isten igéje ne tűnjék el szívünkől. Aki hanyagul fogadja Isten igéjét nem kevésbé bűnös, mint aki hanyagságból földre ejti Krisztus testét.”

SZENT ÁGOSTON

TARTALOM

PÉLDÁK ÉS GONDOLATOK A SZENTLECKÉHEZ

<i>Advent első vasárnapja. Újrakezdés</i>	15
<i>Advent második vasárnapja. Az Úr nem késik!</i>	17
<i>Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Boldog tisztaság</i>	19
<i>Advent harmadik vasárnapja. Legyetek derűs lelkűek!</i>	21
<i>Advent negyedik vasárnapja. Isten dicsérete</i>	23
<i>Éjféli misére. Bethlehemi üzenet</i>	25
<i>Karácsony ünnepére. Az istálló üzenete</i>	27
<i>Szent István első vértanú ünnepe. A földbe hullott mag</i>	29
<i>Szent Család vasárnapja. Mindig együtt</i>	31
<i>Szilveszter estéjére. A szeretet útépitője</i>	33
<i>Újévre. Isten, áldd meg a magyart!</i>	35
<i>Vízkereszt ünnepe. Hív az Isten</i>	37
<i>Második évközi vasárnap. Krisztus tagjai</i>	39
<i>Harmadik évközi vasárnap. Az idő rövid</i>	41
<i>Negyedik évközi vasárnap. Élet Istenért</i>	44
<i>Ötödik évközi vasárnap. Az evangélium szolgálatában</i>	46
<i>Gyertyaszentelő. Krisztus világossága</i>	48
<i>Hatodik évközi vasárnap. Isten dicsőségére</i>	49
<i>Hetedik évközi vasárnap. Isten igene</i>	51
<i>Nyolcadik évközi vasárnap. Élő szívvel</i>	54
<i>Hamvazószerda. A nagybőjt kapujában</i>	56
<i>Nagybőjt első vasárnapja. Megváltó halál</i>	57
<i>Nagybőjt második vasárnapja. Velünk az Isten!</i>	59
<i>Nagybőjt harmadik vasárnapja. A kereszt oktalansága</i>	61
<i>Nagybőjt negyedik vasárnapja. Új élet</i>	64
<i>Nagybőjt ötödik vasárnapja. Istenhez kiáltunk</i>	66
<i>Virágvasárnap. A mi hozsannánk</i>	68
<i>Nagcsütörtök. Az Úr halálát hirdetitek</i>	69
<i>Nagypéntek. Engedelmes a halálig</i>	71
<i>Húsvétvasárnap I. A feltámadás tanúi</i>	73
<i>Húsvétvasárnap II. Az élet győzelme</i>	75

<i>Húsvétra. Megnyílt sír, megnyílt szív</i>	77
<i>Húsvét második vasárnapja. Hit és szeretet</i>	79
<i>Húsvét harmadik vasárnapja. Van szószólónk az Atyánál</i>	81
<i>Májusi litániára. Üdvözlégy Mária!</i>	83
<i>Utolso májusi litániára. „Házába fogadta a tanítvány”</i>	86
<i>Húsvét negyedik vasárnapja. Mekkora szeretet!</i>	87
<i>Húsvét ötödik vasárnapja. Szeressük egymást!</i>	89
<i>Húsvét hatodik vasárnapja. Szeret az Isten</i>	92
<i>Jézus mennybemenetele. Kék Miatyánk</i>	94
<i>Pünkösd ünnepére. Jöjj Szentlélek!</i>	96
<i>Szentbáromság vasárnapja. A közénk jövő Isten</i>	98
<i>Ünnepjára. Isten asztala</i>	100
<i>Jézus szíve ünnepe. Szeretetből élni</i>	102
<i>Keresztelő János születésnapja. Szólt az Úr Jánoshoz</i>	105
<i>Péter-Pál ünnepe. Szent Pál vallomása</i>	107
<i>Kilencedik évközi vasárnap. Isten ismerete</i>	109
<i>Tizedik évközi vasárnap. A hit szava</i>	111
<i>Tizenegyedik évközi vasárnap. A hitben élünk</i>	113
<i>Tizenkettedik évközi vasárnap. Halál mindenkiért</i>	115
<i>Tizenharmadik évközi vasárnap. A jótékonyságról</i>	117
<i>Varga József ezüstmiséje. Az emlékezés hársfája</i>	120
<i>Németh László aranymiséje. Elajándékozott élet</i>	122
<i>Tizennegyedik évközi vasárnap. Erő a gyengeségben</i>	124
<i>Tizenötödik évközi vasárnap. Életünk értelme</i>	126
<i>Tizenhatodik évközi vasárnap. Megdöntötte az ellenségeskedést</i>	129
<i>Tizenhetedik évközi vasárnap. A béke útja</i>	131
<i>Tizennyolcadik évközi vasárnap. Új teremtmények</i>	133
<i>Tizenkilencedik évközi vasárnap. A Szentlélek szomorúsága</i>	135
<i>Mária mennybevétele. Boldog hazatérés</i>	137
<i>Szent István király. Kenyéradó király</i>	139
<i>Huszadik évközi vasárnap. Okosan élni</i>	141
<i>Huszonegyedik vasárnap. Engedelmes asszonyok?</i>	144
<i>Huszonkettedik évközi vasárnap. A tettek igazsága</i>	146
<i>Mária születésnapjára. Nekünk született</i>	148
<i>Huszonharmadik évközi vasárnap. A szegények egyháza</i>	150
<i>Huszonnegyedik évközi vasárnap. A hit kulcsa</i>	152
<i>Huszonötödik évközi vasárnap. Az igazi élet magja</i>	154
<i>A Szentírás vasárnapja. Szellemi eledelünk</i>	156
<i>Huszonhatodik évközi vasárnap. Veszélyes gazdagság</i>	158
<i>Huszonhetedik évközi vasárnap. A szenvedés és a halál</i>	160
<i>Huszonnyolcadik évközi vasárnap. Az Isten szaváról</i>	162
<i>Huszonkilencedik évközi vasárnap. A papi szolgálat</i>	164
<i>Mindenszentek. Isten háznépe</i>	166

<i>Halottak estéje. Ne sirj!</i>	168
<i>Harmincadik évközi vasárnap. Ember az emberek közül</i>	170
<i>Harmincegyedik évközi vasárnap. A beavatkozó Isten</i>	172
<i>Harminckettedik évközi vasárnap. Jézus a nagy véradó</i>	174
<i>Harmincharmadik évközi vasárnap. A várakozó Jézus</i>	176
<i>Krisztus király ünnepe. Krisztus király</i>	178
A SZERETET TÜZÉBEN	181
<i>Elmélkedések Jézus szenvedéséről</i>	
Kereszt a máglyán	185
Keljetek fel!	187
Az áruló csók	190
Az Ítéltöt megítélik	194
A szikla meginog	196
A zsidók királya	198
Jézus vagy Barabás	201
Keresztények, sírjatok!	204
A két rabló között	207
Beteljesedett	209

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK A VASÁRNAPI EVANGÉLIUMHOZ

<i>Advent első vasárnapja. Jön az Isten</i>	215
<i>Szeplőtelen fogantatás. Isten legszebb temploma</i>	217
<i>Advent második vasárnapja. Elküldöm követemet</i>	219
<i>Advent harmadik vasárnapja. Utat készíteni Istennek</i>	221
<i>Advent negyedik vasárnapja. Jézust várjuk Máriával</i>	224
<i>Ejféli mise. A karácsonyfák üzenete</i>	226
<i>Karácsony. Fiú született nekünk</i>	228
<i>Karácsony. Hol a te Istened?</i>	230
<i>Szent István első vértanú. A szeretet vértanúja</i>	232
<i>Szentszalád vasárnapja. Megtalálták a templomban</i>	234
<i>Szilveszter. Zárszámadás</i>	237
<i>Újévre. A béke fejedelme</i>	239
<i>Vízkereszt. Bölcsek jöttek napkeletről</i>	241
<i>Jézus keresztsége. Ez az én fiam</i>	243
<i>Második évközi vasárnap. Mester, hol lakol?</i>	245
<i>Harmadik évközi vasárnap. A nagy lehetőség</i>	247
<i>Negyedik évközi vasárnap. Népszerűtlen prédikáció</i>	249
<i>Gyertyaszentelő. Boldog rabság</i>	251
<i>Ötödik évközi vasárnap. Mindenki téged keres</i>	253

<i>Hatodik évközi vasárnap.</i> Akarom, tisztulj meg!	255
<i>Hetedik évközi vasárnap.</i> Bocsánatot nyernek bűneid	257
<i>Nyolcadik évközi vasárnap.</i> Velünk a vőlegény	259
<i>Kilencedik évközi vasárnap.</i> A szombat az emberért	261
<i>Nagyböjt első vasárnapja.</i> Hamu és kereszt	263
<i>Nagyböjt második vasárnapja.</i> A megdicsőülés főpróbája	265
<i>Nagyböjt harmadik vasárnapja.</i> Jézus korbácsot fon	268
<i>Nagyböjt negyedik vasárnapja.</i> Az örök élet ára	270
<i>Nagyböjt ötödik vasárnapja.</i> A kereszt dicsősége	272
<i>Virágvasárnap.</i> Jézus öröme	274
<i>Nagycsütörtök.</i> Nagycsütörtöki ajándékok	276
<i>Nagy péntek.</i> Megváltó szenvedés	278
<i>Húsvét I.</i> Él az Isten	280
<i>Húsvét II.</i> Örök életre ítélve	282
<i>Húsvét második vasárnapja.</i> Ne féljete!	284
<i>Húsvét harmadik vasárnapja.</i> Békesség nektek!	286
<i>Májusban.</i> Isten kedvence	288
<i>Húsvét negyedik vasárnapja.</i> A jó pásztor	289
<i>Húsvét ötödik vasárnapja.</i> Nélkülem semmit sem tehettek!	291
<i>Húsvét hatodik vasárnapja.</i> Jászol és kereszt	293
<i>Húsvét hetedik vasárnapja.</i> Fölment a mennybe	295
<i>Pünkösd.</i> A teremtő lélek	297
<i>Szentháromság.</i> Isten jelmez nélkül	299
<i>Úrnap – vasárnap.</i> Mennyből alászállt kenyér	301
<i>Tizedik évközi vasárnap.</i> Jézus barátsága	304
<i>Tizenegyedik évközi vasárnap.</i> Az Isten országa	306
<i>Tizenkettedik évközi vasárnap.</i> Miért féltek?	308
<i>Péter-Pál ünnepe.</i> Boldog vagy Simon!	310
<i>Jézus Szíve ünnepe.</i> A szeretet tűzhelye	312
<i>Tizenharmadik évközi vasárnap.</i> Megfogta a kislány kezét	314
<i>Tizennegyedik évközi vasárnap.</i> Az ács fia	316
<i>Tizenötödik évközi vasárnap.</i> Minek a vallás?	318
<i>Tizenhatodik évközi vasárnap.</i> Pihenjete!	320
<i>Tizenhetedik évközi vasárnap.</i> Honnét veszünk kenyeret?	322
<i>Tizennyolcadik évközi vasárnap.</i> Az élet kenyere	324
<i>Tizenkilencedik évközi vasárnap.</i> Az Atya vonzókörében	326
<i>Mária mennybemenetele.</i> Boldognak hirdet	328
<i>Huszadik évközi vasárnap.</i> „Ennivaló emberek”	330
<i>Augusztus 20.</i> István király öröksége	332
<i>Huszonegyedik évközi vasárnap.</i> Uram, kihez mennénk?	335
<i>Huszonkettedik évközi vasárnap.</i> Törvény és szív	337
<i>Huszonharmadik évközi vasárnap.</i> Nyíljál meg!	339
<i>Mária születésnapja.</i> Szívünkben Mária	341

<i>Huszonnegyedik évközi vasárnap. Te vagy a Messiás</i>	343
<i>Huszonötödik évközi vasárnap. A szolgáló Jézus</i>	345
<i>Huszonhatodik évközi vasárnap. Velünk vagy ellenünk</i>	347
<i>Huszonbenedik évközi vasárnap. Amit Isten egybekötött</i>	350
<i>Huszonnyolcadik évközi vasárnap. Gazdagok és szegények</i>	352
<i>Huszonkilencedik évközi vasárnap. Uralkodás és szolgálat</i>	354
<i>Rózsafüzér királynője. Üdvözlégy Mária!</i>	356
<i>Missziós vasárnap. Jöjjön el a Te országod!</i>	358
<i>Harmcadik évközi vasárnap. Add Uram, hogy lássak!</i>	360
<i>Harminceg yetdik évközi vasárnap. Az egész törvény</i>	362
<i>Mindenszentek. Boldog szentek</i>	364
<i>Halottak estéjére. A keresztyén halál</i>	366
<i>Harminkettedik évközi vasárnap. Óvakodjatok a képmutatástól!</i>	368
<i>Harmincharmadik évközi vasárnap. Ég és föld elmúlnak</i>	370
<i>Krisztus király ünnepe. Király vagyok</i>	372

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK
A VASÁRNAPI
SZENTLECKÉHEZ

ÚJRAKEZDÉS

Advent 1. vasárnapja
1 Kor 1, 3—9

Napjainkban gyakran panaszkodnak az illetékesek, hogy a televízió elterjedése miatt erősen csökkent a mozik és színházak látogatottsága. Ez érthető, mivel nagy vonzóerő a házhoz szállított szórakozás. Ha körülnézünk a templomunkban, az üres padok szomorúan kiabálják sokak elfeledkezését Isten iránti kötelességükről. A hitét veszített vagy hitében meggyengült ember távol marad a világtörténet legnagyobb drámájától: a szentmise isteni színjátékától. Márpedig Istenünk akaratából ennek keretében válik élő jelenné a mindenki számára szerzett üdvösség.

Ma, advent első vasárnapjával új egyházi évet kezdünk és ennek az újrakezdésnek örvendezünk. Örömünknek elsősorban abban kell megnyilvánulnia, hogy nemcsak nézői, hanem szereplői legyünk ennek az isteni színjátéknak. Hiszen Isten nekünk írta, nekünk rendezte, nekünk is kiosztotta a megfelelő szerepet. Kigyullad a bűnbánat lila lámpása és megkezdődik üdvösségünk első felvonása: az advent. Mindenki maga tudja, hogy milyen sikerrel vagy kudarccal zárult az elmúlt esztendő. Bárhogy történt is, a mai napon mindnyájan örvendezhetünk. Vajon miért? Mert irgalmas Istenünk sohasem fárad bele az újrakezdésbe. Bezzeg mi gyakran kijelentjük: elegendem van ebből az emberből! Hányszor megbocsátottam neki. Abbahagyom a kísérletezést, végeztem vele. Elválnak útjaink, nem érdekel többé. Nos, Isten sohasem mond ilyesmit. Mindig nyitva az atyai ház, mindig fölkinálja kegyelmét, hogy elrontott életünket újrakezdhessük. Az új egyházi év kezdetén elsősorban ennek kell örvendeznünk. Egy afrikai közmondás szerint az okos embernek elegendő megmutatni a kezdetet, a befejezést maga is kitalálja. Az új egyházi év kezdetén Istenünk is ezt a kezdetet mutatja meg nekünk. Újrakezdeni a lelki életet, az abbahagyott imádságot, a gyakori szentáldozást, a szeretet hétköznapi gyakorlatát. Valami szent elégedetlenséggel várakozni és menni Jézus elé. Vajon ki merné azt állítani, hogy beteljesült élete, följutott az élétszentség csúcsára? Az igazi keresztény soha sincs készen, csak készülöben van. Ezt sejtette meg a költő is egyik versében.

Jóllakhatsz fuldoklásig a gyönyörökkel,
— az életből hiányzik valami.
Hiába vágysz az emberi teljességre,
— mert az emberből hiányzik valami.

Hiába reménykedsz a megváltó Egészbén,
— mert az Egészből hiányzik valami.

Újra kell kezdeni mindent,
— minden szót újra kimondani.
Újra kezdeni minden ölelést,
— minden szerelmet újra kibontani.
Újra kezdeni minden művet és minden életet,
— kezünket mindenkinek újra odanyújtani.

Újra kezdeni mindent a világon,
— megteremteni, ami nincs sehol,
de itt van mindnyájunkban mégis,
belőlünk sürgetve dalol,
újra hirdeti, hogy eljön
valami, valamikor, valahol. . .

(Váci Mihály: Valami nincs sehol)

Amit a költő ösztönösen sejt, azt mi keresztények így fogalmazzuk meg: Isten oltotta belénk a várakozás érzését és Ő adott tápot, reményt a beteljesítő találkozásra. Jézus azért jött el az idők teljességekor, hogy a világ végéig újra meg újra eljőjön mindnyájunkhoz. Várnunk kell Őt akkor is, ha talán gyermekkorunk óta követői közé tartozunk. Sohasem dicsekedhetünk azzal, hogy elég közel vagyunk Jézushoz. Nem ok nélkül adta ajkunkra mindennapos imádságul a kérést: jöjjön el a te országod! Minden szeretetnek törvénye a folytonos növekedés. Az igazi szeretet mindig többet akar adni magából annak, akit szeret. Isten sohasem tesz pontot ajándékaira és ezt mi sem tehetjük. Ez a kölcsönös és telhetetlen ajándékozás az egyetlen helyes alapállás. Milyen boldog a jó anya, amikor gyermekének ajándékozza szívét! Vajon miért ragyog boldogságtól a jegyesek arca az esküvői oltár előtt? Mert teljesen egymásnak ajándékozzák szívüket. Egyre inkább beteljesedik életünk, ha egy nemes ügynek szenteljük magunkat. Igaz, olykor csalódások sebzik szívünket, mert illetéktelen kezekbe tettük életünk ajándékát. Csak egyetlen kockázattól mentes ajándékozás van, ha Istennek adjuk magunkat. Nem véletlen, hogy akik elfordulnak Istentől, a félelem, az aggodás, a bizonytalanság sötétjében botorkálnak. Mi tagadás, sokszor jómagunk is zavartan, ingadozva állunk az Istentől elfordult világ sodrában. Ezért imára kulcsoljuk kezünket és bevalljuk: Uram, én olyan gyöngye vagyok, nem tudok eléd szaladni. De azért megvetem lábam a hit ösvényén és várok reád. Jöjj, Uram Jézus! Fogd meg a kezem, fordítsd felém arcodat, önts erőt

botladozó lábamba! Adj kedvet az újrakezdéshez, az életet beteljesítő találkozáshoz. Nyisd meg restülő fületem, hogy meghalljam üdvözítő tanításodat. Szeretném ebben az új egyházi évben egyre jobban neked ajándékozni magamat, hogy megtölthessed szívemet szereteted boldogító kegyelmével.

AZ ÚR NEM KÉSIK!

Advent 2. vasárnapja
2 Pt 3, 8—14

Az emberiséget mindig foglalkoztatta a kérdés, amit a katekizmus így fogalmazott meg: mivégre vagyunk a világon? Mivel a válasz keresése a tapasztalat szűk köréből, a tudomány világából a hit tartományába vezet, érthető, ha különbözők a feleletek. Azt is gyakran tapasztaljuk, hogy sokan nem törődnek ezzel a kérdéssel és nem izgatja őket az életet értelmesítő, emberivé nemesítő jövő kérdése. Pedig egészen más lenne életünk, ha a jövő arcába nézve szerveznénk meg jelenünket.

A XX. század embere bámulatos előrehaladást tett a tudomány világában, de az élet célját, értelmét érintő kérdésekben nagyon elbizonytalanodott. Valaki így fogalmazza meg ezt a veszedelmes állapottot: „Senki, még a ma élő legnagyobb tudós sem képes megmondani, hová vezet tudományunk. Olyan vonaton ülünk, amely növekvő sebességgel száguld. Utunk mellett váltók ágaskodnak, új útirányokat javasolnak. A mozdonyon nem tudósok ülnek, a váltókat démonok is kezelhetik. Az utasok nagy része az utolsó kocsiban szorong és visszafelé tekint.” (Ralph Lapp)

A mai szentleckében Péter apostol világosan megmondja, hová vezet életünk vonata. Az adventi szent idő pedig azt hirdeti, hogy Jézusunk is felszállt az emberi élet vonatára és tőlünk is függ, mennyire veheti át életünk irányítását. Egy közös utazás nagy mértékben függ útítársaink magatartásától. Sajnos, sokan Jézusban kellemetlen útítársat látnak. Ha körülnézünk egyházközségünkben, szinte belénk szúr ez a fájó tapasztalás. Talán a legtöbb ember nem viseltetik ellenséges érzülettel egyházunk, Jézusunk iránt, de ennél is veszedelmesebb az iránta tanúsított közömbösségük. Ha találkozom velük, ha előhozom a vallás kérdését, szinte leolvasom arcukról a kimondatlan választ: ugyan mi szükségünk lenne Jézusra? Dolgozunk, szépen berendeztük a lakásunkat, esténként leülünk a tévé elé, szombaton beülünk a kocsiba és

gurulunk a hétvégi nyaralónkba vagy egyéb helyekre. Ez minket teljesen lefoglal, kielégít, nem is vágyunk többre. A hit, a vallás semmit sem adhat növekvő jólétünkhöz. Valaki cinikusan meg is jegyezte: az égi vagy földi mennyország ígérete olyan, mint a széna a számárnak. Ezzel biztatjuk, hogy húzza a megrakott kocsit. Nos, elégünk van a távoli célok délibábjából, nekünk az élvezhető jelen, a megfogható valóság paradicsoma kell. . . Az atomfegyverek félelmetes közelségbe hozták a pusztulás lehetőségét. Ezért kell kihasználnunk a jelen minden lehetőségét. . .

Ezt az evilági, mondhatnók nyárspolgári magatartást, ezt a kisszerű életet ülteti a vádlottak padjára mind a tudomány, mind a kinyilatkoztatás ügyésze. Mert „lám-lám úgy hozta a sors vagy sokkal inkább a kor szabályos eredménye, hogy megnyíltak szemünk. S köztük a legmerészebbek jutottak élre; észrevették a hajót, amely a hátán visz minket. Meglátták, hogy hab tarajlik a hajótat nyomán. Észbekaptak, hogy etetni kell a kazánt, meg a kormányt is forgatni kell. Főleg megpillantották a lebegő felhőket, beszippantották a szigetek illatát, amely a látóhatár körén túlról szállit feléjük; ez már nem az emberek egy helyben nyüzgése, nem is nagy özönlés, hanem utazás. . .” (Teilhard) Isten azonban nem bízza kizárólag a tudományra az emberiség sorsát. A kinyilatkoztatás és egész konkrétén egyháza által beleállt az emberi történelembe és meghirdette: Isten hívja, Isten várja az emberiséget és nekünk szent, istenfélő élettel kell válaszolnunk erre a hívásra. Az ember nem azért küldetett a földre, hogy holtáig gürcöljön, céltalanul nyüzsögjön, magába zárkózó, önző életet éljen, hanem utazzon. Jézus azért jött, hogy utat mutasson számunkra az Istenország fűszeres szigete felé. Megnyitotta előttünk a börtönnek tűnő látóhatár kapuját és megcsillogtatta az új ég és új föld fényeit. Nem, nem akarja, hogy megvessük a földet, hanem útnak tekintsük, amely Hozzá vezethet.

Sajnos sokszor erről jómagunk is megfeledkezünk. Ülünk az élet vonatán, de nem látunk ki az ablakon. Az egyik reggel bementa a rádió, hogy kb. nyolcszáz takarító hiányzik, ezért piszkosak a vonatok és szinte vakok az ablakaik. Vajon miért nem látják sokan életük célját, miért nem látják sokan utazásuk végállomását, az Istent? Mert a bűnös élet beszenyezi belső szemüket, eltakarja előlük az Istent. Ezért sürgeti az egyház az evangélium nyomán: tartsatok bűnbánatot! Töröljétek le az ablakot, mert csak a tiszta ember láthatja Istent, csak az ő lelkében talál visszhangra hívó üzenete.

Advent van, szent ideje az Istenre figyelésnek. Járjuk az üzleteket, vásárolunk, rejtegetjük a meglepetésül szánt ajándékokat, gyűjtögetjük szeretetünk édességét. Közben azonban nem szabad megfeledkeznünk a nagy Látogatóról, Jézusunkról sem. Hiszen Ő azért jött el a földre, hogy egyre közelebb kerülhessen hozzánk. Itt jár a XX. század

utcájában, meg kell látnunk, fel kell figyelnünk szavára, végzetes lenne kihagynunk számításainkból. Aki ne számol Istennel, az olyan számítási hibát követ el, amely tragédiával végződik. Isten nélkül csak az Ember tragédiáját lehet megírni. Az Ember boldogsága a közénk jött Isten jászolában születik meg.

BOLDOG TISZTASÁG

Szeplőtelen fogantatás
Ef 1, 3—6, 11—12

Saját tapasztalataink és az ember biblikus története egyaránt arról tanúskodik, hogy Ádám ivadékai újra meg újra elmerülnek a bűn szennyes vízözönében. Ha mégsem fulladnak bele, ennek okát Isten irgalmán kívül az emberi szív természetében kell keresnünk. A legtöbb ember ugyanis, ha el is merül a bűnben, nem veszíti el a tisztulás vágyát. Dávid királytól Mária Magdolnáig és a mi szívünkben is fölcsendül a bűnösök SOS kiáltása: Teremts tiszta szívet belém, Istenem! Milyen vigasztaló ilyen lelkiállapotban megpillantani egy tisztaságba öltözött Ararát-hegyet, fölnézni egy tiszta emberre és segítségét kérni. Isten küldi őt, hogy elvezessen a tisztaszívűeknek ígért istenlátás hegyére. Ilyen vezetőnk és segítőnk Jézus édesanyja: Mária.

Mikor Mária értesült az angyali köszöntésből, hogy édesanya lesz, elsőnek Erzsébettel közölte örömét. Megérkezésekor gyönyörű hálaénekben magasztalja Istent. Vajon miért teszi ezt? Mert nagy dolgot cselekedett vele. Mária bizonyára istenanyai méltóságát tartotta nagy dolognak, de mi tudjuk, hogy egyebekre is gondolhatunk. Az Isten már fogantatása alkalmával nagy dolgot cselekedett Máriával. A mai ünnep arra figyelmeztet, hogyha Isten különleges feladattal bíz meg valakit, gondoskodik ennek végrehajtásához szükséges segítségéről is. Erre céloz Pál apostol is a Korinthusiakhoz írt levelében: „Ő tett minket alkalmassá arra, hogy az újszövetség szolgái legyünk” (2 Kor 3, 6). Ezt tette Máriával is, midőn tervezett istenanyai szolgálatára, megóvta őt a bűntől és megajándékozta az isteni étellel. Azt akarta, hogy akire egyszülött fia testileg hasonlítani fog, az lelkileg is hasonlítson Istenre. Ennek köszönhette Mária, hogy Jézussal együtt mondhatta: „ki vádolhat közületek engem a bűnről?” Mária is osztozott Jézus szolgálatában, aki azt vallotta: „az az én eledelem, hogy teljessem az Atya akaratát.”

Ezt a nagy kegyelmi adományt természetesen nem lehetett kiérde-

melni. Ajándék volt ez, amit Mária hálás szívvel vett Isten kezéből. A kegyelemre ugyanis kétféleképpen lehet válaszolnunk: visszautasítással és elfogadással. Mária igennel felelt az angyalnak, jóllehet sejtette, anyasága nemcsak boldogító kitüntetés, hanem fájdalmak forrása is lesz. Ezért számít mindenkor érdemnek a kegyelem elfogadása. Mária engedelmes lélekkel belesimult Isten akaratába, mert a Szentlélek megértette vele azt a fontos igazságot, miszerint az igazi keresztény vallásosság nem abban nyilatkozik meg, hogy mit tesz az ember az Istenért, hanem mit tesz Isten értünk. A Máriának juttatott kegyelmi gazdagságról elmélkedve Szent Tamás a következő hasonlatot alkalmazza. Minél közelebb van valaki a forráshoz, annál inkább részesedik erejében. A magyar közmondás is azt tartja: aki közelebb van a tűzhöz, az jobban melegszik. Mivel Krisztus minden kegyelem forrása és szent embersége a kegyelem csatornája, világos, hogy Máriára áradt a legbőségesebben.

Valahányszor Máriát ünnepeljük, nemcsak az emberiség első kitüntetettjére tekintünk, hanem példaképünkre is. Isten minket is szentté akar változtatni, azt akarja, hogy szeplőtelen, büntelen emberek legyünk. Ezt mai kifejezéssel így fogalmazhatnók meg: Mária mintapéldánya az Istennek tetsző embernek és Krisztus kegyelme lehetővé tette „sorozatgyártását.” Az isteni életet Krisztus tette „tömegcikké” a földön és ennek köszönhetjük, hogy a szentségek által támogatva szeplőtelen emberré lehetünk. Igaz, hogy a mi szeplőtelen fogantatásunk nem édesanyánk szíve alatt történik, hanem egyházunk ölében, mikor újjászületünk vízből és Szentlélekből. Az is igaz, hogy megtisztulásunk, kegyelembe öltözködésünk nem jelent végleges állapotot. A jelenlegi üdvrendben szomorú lehetőség bűnös bukácsolásunk. Mária büntelenségében csak az új égben és az új földön részesülünk. Addig azonban itt csörgedez az isteni irgalom forrása, amelyben új, tiszta szívet terem belénk az Isten.

Történt az egyik nap, hogy a kis Miki alaposan bepizskította magát az iskolában. Keze, nyaka csupa sár. A tanító néni ki is küldte az osztályból, hogy megmosakodjék. Miki restellte a dolgot és sírva ült vissza a helyére. Lásd be kisfiam, vigasztalta a tanító néni, hogy nem engedhettelek ilyen piszkosan haza. Meg se ismert volna az édesanyád. De igen, szepegte Miki, ő így is megismert volna. Ha meglátja zöld kabátomat, tudja, hogy én vagyok és beenged. Valahogy így van velünk égi anyánk, Mária is. Ha be is pizskítjuk lelkünk menyegzős köntösét, ő a bűnösök menedéke megismer minket és a bűnbánat, a tisztulás útjára vezérel.

Máriát Boldogságos Szűznek, Boldogságos Anyának nevezzük. Nem véletlenül tesszük ezt. Hiszen büntelensége, kegyelemmel való teljessége a boldogság igazi forrása. A kegyelmi állapot, az Istennek

tetsző állapot, boldogsággal teljes állapot. Ó, bárcsak megértenék ezt az emberek és köztük jómagunk, akik oly sokszor a bűnbánat keressük boldogságunkat! Ó, Mária, Széplótelen Szűzanya, éreztesd meg velünk a tiszta élet boldogságát! Egyengedd utunkat, irányítsd lépteinket, imádkozzál érettünk, bűnösökért most és főleg halálunk órájában.

LEGYETEK DERÚS LELKŰEK!

Advent 3. vasárnapja
1 Tesz 5, 16—24

Igaz, hogy az adventi időnek bűnbánat az alapszíne, de ez nincs ellentétben azzal az örvendező, derűs lelkülettel, amelyre Pál apostol a mai szentleckében buzdít minket. Az igazi, nemes öröm csak a tiszta, illetve a megtisztult szívekben talál otthonra. Ebben a buzdításában az Apostol föltárja a keresztény örvendezés forrásait.

Még az első világháború után jelent meg Keppler püspök tollából egy igen tanulságos könyv ezen a címen: „Mehr Freude!” — Több örömet! Azóta az emberiség megélte a második világháborút és a borzalmas vérontás, a tengernyi szenvedés után alaposan megsomjaztunk az élet örömeire. Sokan vállalkoztak és vállalkoznak arra, hogy elvezetnek ezek forrásához. Véglegesen száműznünk kell a háborút és biztosítani a békét. Meg kell szüntetni a szociális igazságtalanságot, a szegénységet. Új gazdasági és társadalmi rendet kell teremteni. A tudomány és technika segítségével az egyre növekvő jólét útjára kell vezetni az emberiséget. Virágozzanak a művészetek, a szépség szőttese díszítse életünket. Ki tagadhatná, hogy ezek a hangok, programok megnyerik mindnyájunk rokonszenvét. Sajnos, az öröme éhes ember nemegyszer olyan utakra téved, olyan források mellé telepszik, amelyeknek szennyezett vizével nem olthatja lelke szomjúságát. Ennek során divatot csináltak az „édes” bűnből és összetörték az isteni parancsok kőtábláit. Ám ennek során úgy jártak és járnak sokan, mint az egyszerű gyermek, aki fülemülét akart fogni és helyette károgó varjú repült a hálójába. Így aztán elénekelhetik a költővel:

Nekem az öröm nem öröm,
Fejfájás a mámor s a hírnév,
Cudar álmokban elkopott
a büszke oroszlánköröm.

(Ady Endre)

Ilyen és ehhez hasonló tapasztalatok birtokában próbáljunk válaszolni a kérdésre: hol kell keresnünk és hol lehet megtalálnunk az igaz örömök forrásait? Ezzel kapcsolatban eszembe jut egy érdekes történet, amelyről egy régészettel foglalkozó újságíró tudósít híressé vált könyvében. (Keller: Und die Bibel hat doch recht) A szerző többek közt elmondja, hogy a fiatal Izrael állam vezetői az ország újjáépítését, sőt, növényvilágának kialakítását a biblia híradásai alapján végzik. Így például Mózes első könyve beszámol arról, hogy Ábrahám Negeb környékén legettette nyájait. Ha ez igaz, akkor ott kútnak is kellett lennie az állatok itatására. Jelenleg azonban sivatag terpeszkedik az állítólagos legelőn. Izrael vezetői azonban hittek a bibliának és francia geológusokkal átkutatták a vidéket. Ennek során öt betemetett kutat találtak, amelyek ma már negyven telepes családnak szolgáltatnak a kintű ivóvizet.

Ehhez hasonló kútja az igazi örömnnek az Istenhez forduló hit és a hitet tápláló imádság. Mivel pedig ezt is a betemetés veszélye fenyegeti, Pál apostol indokoltan tartja a buzdítást: szüntelen imádkozzatok! Örül a madár a friss levegőnek. Örül a virág a harmatnak és a nap-sugárnak. Örül a gyermek édesanyja csókjának. Örülnek a jegyesek egymás látásának. Minden élet örül, mely éltető elemébe kerül. Vajon mi az ember éltető eleme, igazi örömeinek forrása? Istennel kialakított közössége. Ez valósul meg a hit és szeretet által, ez gazdagodik az Isten kegyelmét belégző imádság által.

Az is nyilvánvaló, hogy örömünk teljességéhez hozzátartozik nagylelkű továbbadása. Ha Krisztus evangéliumát örömhírnék nevezzük, akkor nekünk, az örömhír befogadóinak is örömmel kell hitelesítenünk. A keresztény ember öröme olyan tanúságtétel, amely arra hivatott, hogy utat mutasson a szomorúság sötétjében járó embereknek.

Tania Blixen dán író nő könyvet írt afrikai élményeiről és ebben megemlíti egy fekete munkást, aki szorgalmas munkájával különösen megnyerte bizalmát. Sajnos, három hónap után elhagyta a farmot és semmiféle ígérettel nem lehetett visszatartani. Végül bevallotta távozásának igazi okát. Régóta töpreng azon, vajon a keresztény vagy a mohamedán vallás az igazi vallás. Ezért vállalt három hónapi munkát egy keresztény gazdánál és most ugyanezt teszi egy mohamedán farmon. Így dönti el, hogy melyik közösséghez csatlakozzék.

Természetesen a néger munkásnak nem volt egészen igaza. A keresztény tanítás igazsága nem függ attól, hogy miként valósítják meg követői. Annyi azonban bizonyos, hogy a külső szemlélő elsősorban a szemének hisz, és magatartásunkon méri le kereszténységünket. Ha valóban szeretjük az embereket, az öröm fényével kell hozzájuk közelednünk. Aki nem találta meg az örömet, az nem találta meg igazában az Istent. „Az öröm napjának hatására minden növekedésnek

indul, kivéve a mérges növényeket.” (Keppler) Mindnyájan megta-
pasztaljuk, hogy milyen jó, milyen kellemes a vidám emberek társa-
sága. Ők tudják meggyógyítani bánatunk sebeit, irgalmas szamaritá-
nusként járják a világot. Ez természetesen nem jelenti ezt, hogy
minden járókelőre rámosolyogjunk, de ahol kapcsolatba kerülünk az
emberekkel, mindig az öröm legyen köztünk a hídverő.

Igaz, nem rendelkezik mindenki vidám alaptermészettel és so-
kak számára komoly erőfeszítést igényel az örvendező magatartás.
Az is kétségtelen, hogy gyakran olyan körülmények közé kerülünk,
amikor gyászfátyol hull örömeinkre. De hallgassuk meg, mit tanácsol
ezzel kapcsolatban Szent Teréz, ez a „bölc s gyermek”! Ezt írja:
„Jézus akarata tölti be szívemet. Ami erre ömlik, az nem hatol lelkem
mélyébe. Olyan az csak, mint az olaj a víz felszínén. Ha Isten nem
tölténé be a lelkemet, akkor a bánat és az öröm felváltva lennének
lakói. De mert Ő bennem lakik, szívem békéjét, örömét senki és
semmi sem veheti el tőlem.”

Advent van, karácsonyra készülünk. Igaz, hogy ilyenkor leghosz-
szabbak az éjszakák és kevés jut a napsugárból. Mégis ez a sötét
december a legvidámabb hónapjaink közé tartozik. Vajon miért? Mert
Arra várunk, akinek születése megnyitotta és megnyitja mindnyájunk
számára az igazi, szívbeli örvendezés forrásait.

ISTEN DICSÉRETE

Advent 4. vasárnapja
Róm 16, 25—27

A mai szentlecke hallatára úgy tűnik, mintha egyházunk nem tudna
várni karácsonyig, amikor az angyalok rázendítenek glóriás énekükre.
Türelmetlenül eléjük tolakszik, hogy amit annak idején eleink
elmulasztottak, azt most mi pótoljuk. Pál apostoltól kölcsönzött,
Szentlélektől ihletett szavakkal zengi Isten dicséretét azért a nagy
szeretetért, amely lerántotta a csend leplét örök tervéről: a Megváltó
elküldéséről. Álljunk meg tehát e titok előtt és elmélkedjünk a közelgő
karácsony jelentőségéről.

Egyszerű és igaz történet. Adventi időben egy fiú ácsorog a házuk
előtt. Hóna alatt futballt szorongat, társat keres, játszani szeretne.
Az utcán nagy a forgalom, az emberek karácsonyi bevásárlásaikat
végzik. Két férfi éppen az ő házuk előtt találkozik és ismerősként
köszöntik egymást. Az egyikük hóna alatt fenyőfát szorongat és

méltatlankodva mondja: ez a fa is drágább, mint tavaly volt. Hát igen, minden drágul, ki tudja meddig? Sokba kerül a karácsony. Legjobb lenne eltörölni ezt az ünnepet! Ez a kijelentés megüti a fiú fülét. Föl is ballag a lakásba, ahol a nagymama karácsonyi süteményeket készít a fenyőfára. Jó, hogy jössz, legalább segítesz nekem. Nagymama, szól a fiú, egy bácsi azt mondta az imént az utcán, hogy legjobb lenne eltörölni a karácsonyt? Hát lehetséges ez? Nem, kislíam, ez lehetetlen! Karácsony olyan mélyen belegyökerezett az emberek szívébe, hogy nem lehet onnan kitépni. . .

Vajon miért tudott ez az ünnep így belenőni az emberek szívébe? Mi a jelentősége a karácsonynak? Mi változtatja legnagyobb ünnepünké? A válasz igen egyszerű: az ajándék. Ennek mindenki örül és boldogan szorítja szívéhez. Elsősorban nem azért, mert szép, hasznos, értékes, sok pénzt fizettek érte. Az ajándék akkor értékes igazán, ha megérezzük a mögötte rejlő szeretetet. Minden árucikk akkor változik ajándékká, ha a szeretet keze nyújtja felénk. Mi keresztények karácsony ünnepén mennyei Atyánk szeretetére emlékezünk, aki egyszülött Fiát adta nekünk. Karácsony éjjelén letette egy Szűz ölébe, majd elindította az emberi történelem országútján. Hívatlanul, kéretlenül, érdemtelenül kaptuk ezt a nagy ajándékot, de immár a miénk és tölünk függ, mit kezdünk vele. Sokan visszaúsítják, mert őket ilyen fura ajándék nem érdekli. Mások közönyösen mennek el mellette, hiába nyílnak meg előttük a szeretet piros sebei. Aztán vannak boldog elfogadók, akik szívükhöz szorítják, mert hisznek Isten szeretetében.

Azok számára pedig, akik szeretnék eltörölni a karácsonyt, mert ilyenekkel mindnyájan találkozunk, hadd idézzem a neves drámaíró; Eugène Ionesco szavait. Ő, aki igazán nem vádolható vallásossággal, a salzburgi ünnepi játékok megnyitása alkalmával ezeket mondotta beszédében: „Össze kell törni a világot, mert tele van rothadással, csúfsággal, halállal. . . Félek az emberektől. Az emberi kaland túl sokáig tart. A kultúra felbomlásának vagyunk tanúi. A föld lakóinak jelentős része nélkülozi a jóllakás örömet. Még ennél is kínzóbb a szellemi éhség. Az emberek, mint hangyák járnak körbe-körbe és elfelejtene az égre nézni. Mi körül forog a mai ember érdeklődése? Hogyan lehetne még jobban, még kényelmesebben élnünk? Hogyan juthatunk több élvezethez anélkül, hogy másokra szoruljunk? Hogyan fokozhatjuk az élet iparosítását szinte a végkimerülésig? És ezt nevezük mi humanizmusnak. Az élet igazi céljával nem törődünk, nagyon akarunk élni és ezzel tesszük lehetetlenné az életet. . .”

Isten azért teszi örök jelenné a karácsonyt, ezért gyűjtja meg ismételten szeretetének karácsonyfáját, hogy kiszabadítsa a „légy elég tenmagadnak” sívár börtönéből. Nemegyszer megtörténik, hogy

a karácsonyfa gyertyájától vagy csillagszórójától meggyullad az angyalhajas fenyő. Milyen jó lenne, ha sikerülne nekünk is tüzet gyűjtanunk és Jézus szeretetére vezetni a világot. Sajnos, a mai ember nehezen fog lángot, igazán nem gyúlékony a hit és szeretet dolgában. Sokan szinte büszkélkednek, hogy nemhívók és a francia íróval, Henry de Montherlant-al vallják: „Én teljesen hitetlen vagyok, ha Istent keresném, csak magamat találnám meg...”

A valóság mégis az, hogy a közöny, a tagadás vagy a kétely hamuja alatt ott szunnyad a hit parazsa. Karácsony gyermeke ezt a hamut akarja lefűjni, ezt a parazsat akarja lángra lobbantani. Isten országa nem zárult le előttünk, a sötétség uralma sohasem végleges, a betlehemi barlang száját nem lehet befalazni, Jézus nem mondott le hozzánk jöveteléről.

Hát íme, ez a karácsony örök témája. Isten jön és hívja az embert. Magához hívja, boldogságra hívja, üdvösségre hívja. Petőfi Sándor János vitézének van egy kedves jelenete, ahol János vitéz elhagyja Tündérországot, mert meghallotta a furulyaszót. Ennek hangja falujára, a virágzó akácfákra, rezgő nyárfák ezüstös levelére, a magyar rögre emlékezteti. S azzal, hogy emlékezteti, hívja is, vonzza is úgy, hogy nem állhat ellent neki... Nos, a modern világ néma vakságában is behatol a betlehemi furulyaszó és visszahív a nagy hit fényekkel átjárt világába. Nem Tündérországból hív és nem Tündérországra hív, hanem a hit és a kegyelem isteni világába. Hallgassunk rá és induljunk Betlehembe! (Prohászka nyomán, Ö. M. 19/57)

BETLEHEMI ÜZENET

Éjféli misére
Tit 2, 11—14

Nemegyszer megtörténik, hogy megkérdem valakitől: szokott-e szentmisére járni? Gyakran ezt a választ kapom: igen, minden évben elmegyek az éjféli misére. Ha aztán további kérdésemmel azt tudakolom, miért szakítja félbe karácsony éjszakáját, miért éppen ilyenkor jön templomba, ilyen vagy ehhez hasonló válaszokat kapok: Szeretek megfürdeni a karácsonyi hangulatban. Gyönyörködöm a gyertyafényes, csillagszórós fenyőfákban. Szívesen hallgatom a gyermekkort idéző énekeket. Bocsássatok meg, ha én nem érem be ezekkel a válasszokkal és szerény karácsonyi ajándéku elétek teszem a szeretet szavaiba csomagolt választ.

Karácsonykor és egész esztendőben azért kellene részt vennünk a szentmisén, mert ez az a hely, ahol Jézus övéihez érkezik. Tudom, hogy ez a megállapítás sokak számára nem sokat mond. Vajon mit jelent az, hogy Jézus a világ világossága, aki minden embert meg akar világosítani? Erre kell válaszolnunk, hogy megfelelő helyre tessük karácsonyi örömlőnket. Igaz, földünk minden este magára húzza a sötétség takaróját. Sokszor kívánjuk, örömmel köszöntjük életünk dajkáját, az álomba ringató éjszakát. Mégis, alig várjuk, hogy megvirradjon, és eljöjjön a reggel. A sötétséget elfogadjuk, de igazán örülni csak a világosságnak tudunk. Csak benne élünk igazán. Általa látjuk meg a tengernyi szépet, amit önkbe szór a Teremtő. A világosságban pillantjuk meg a szeretetet sugárzó arcokat. A világosság segít eligazodni a helyes úton. Ezért lett az ember a tűz csiholója, lámpák gyújtogatója, az elektromosság, az atom-máglyák fölfedezője. Ám a fizikai tűz és fény mellett szellemünk is világosságra vágyik. Látni akarjuk a boldogsághoz vezető utat. Reménykedve nézzük a különböző eszmék világítótornyait. Bízunk a tudományban és tiszteljük azokat a nagy embereket, akik mindent elkövettek a goethei álom megvalósulásáért, hogy egyre több világosság ragyogja be életünket.

De bármilyen hatalmas tüzeket is gyújtunk, van egy sötétség, amit nem tudunk legyőzni. A halál sötétje ez, amely szembődőként borul életünkre. Úgy tűnik, hogy az életnek egyetlen kijárata van és ez a halál. Igaz, keményen birkózunk vele és igyekszünk minél hátrább szorítani. Mégis „mi történne, ha egy szép napon arra jönnénk rá, a Világegyetem olyan hermetikusan záródik önmagára, hogy semmiképp sem juthatunk ki belőle? Én azt gondolom, rögtön egycsapásra elveszítenénk szívünket, életkedvünket, akárcsak azok a bányászok, akik fölfedezik, hogy a bánya folyosója el van torlaszolta előttük.” (Teilhard) A karácsonyi örömhír éppen arra tanít, hogy Jézus születésekor megnyílt előttünk egy barlang, egy eddig ismeretlen kijárat a nem remélt jövő felé. Jézus meghirdette és ma is hirdeti: nem vagytok rabjai a földnek! A föld nem börtön, az élet folyosója nincs eltorlaszolta. A halál nem omladék, hanem kapu. A betlehemi barlang kijárat az örökkévalóságba.

Miért jöttünk éjfél misére? Mert itt találkozunk Jézussal, a világ világosságával. A földi élet sötét tárnáiból csak Ő vezethet a fényre. Csak bele kell kapaszkodnunk az élő hit kezébe. A híres svéd filmrendező, Ingmar Bergman érdekes módon szemlélteti a mai ember tehetetlenségét „Egy házasság jelenetei” c. filmjében. A fiatalasszony éjszaka rémülten ébred fel, mert valami szörnyű dolgot álmódott. Sikoltására férje is fölébred és az asszony elbeszéli álmát. Valami nagyon veszedelmes úton mentem és ebben a helyzetben ösztönösen kerestem valakit, akiben megkapaszkodhatnék. Ám hiába nyújtot-

tam ki karom, megdöbbenve tapasztaltam, könyöktől kezdve mindkettő csonka. Ha volt is kibe kapaszkodnom, nem volt mivel. Sajnos napjainkban így van nagyon sok embertársunk. Pedig Jézus eljött és várja, hogy belé kapaszkodjunk. De ez csak akkor lehetséges, ha van kezünk, azaz élő hitünk. Ezt kérni vagy ezt megköszönni jöttünk el éjféli misére.

Álljunk tehát a betlehemi jászol elé és adjunk hálát Jézusunknak. Köszönjük, hogy embernek született és lehetővé tette, hogy az egyház ölében isteni életre szülessünk. Köszönjük, hogy Mária által jöttél és ma is megtöltöd az anyák szívét szereteted mézével. Köszönjük, hogy Szent Józsefet is jászolod mellé állítottad és az édesapák vigyázó szeretetére bízta életünket. Köszönjük, hogy közel jöttél hozzánk, akik sokszor oly távol járunk tőled. Köszönjük, hogy gyermekké lettél és mi veled együtt növekedhetünk. Köszönjük, hogy kezünkbe adtad szívedet, mert mi oly nehezen adjunk neked. Köszönjük ezt az áldott barlangot, ahonnan örök fények és örök dallamok áradnak életünkre.

AZ ISTÁLLÓ ÜZENETE

Karácsonyra
Tit 3, 4—7

Mi emberek szeretünk és tudunk is ünnepelni. Ha előkelő vendég érkezik országunkba, alaposan kiteszünk magunkért. Piros szőnyeget terítünk eléje, fősorakozik és tiszteleg a kivezényelt díszszázad. Ágyúlövészek dördülnek, zászlók lengenek, éljenzés fogadja a magas vendéget. Mi emberek tudunk és szeretünk ünnepelni. Milyen pompásan megrendeztük volna az első karácsonyt, ha Isten ránk bizza ezt a feladatot. Nem kíméltük volna erdeinket, eget nyaldosó tüzet gyújtottunk volna. Betlehemben aranyból építettünk volna hajlékot Jézus számára. Nem az egyszerű pásztorokat, holmi célszerű szegény embereket, hanem a legelőkelőbbeket vonultattuk volna fel az ünnepélyes fogadásra. Hatalmas énekkarok, zenekarok túlharsogták volna az angyalok énekét. Minden bizonnyal így történt volna, ha Isten reánk bizza a karácsony megrendezését.

Ám, mint tudjuk, nem így történt. Isten magának tartotta fenn a rendezés jogát és ezen egyháza sem változtathat. Ezért helyezzük el díszes templomainkban a betlehemi istállót. Bármily különösnek hangzik: Isten minden karácsonykor meghív minket egy istállóba.

Nem valami kitüntető ez a meghívás! Mi emberek ugyanis másként gondolkozunk a vendéglátásról. Igyekszünk szép, kényelmes otthont építeni családunknak. Központi fűtéssel, finom szőnyegekkel, drága képekkel, modern vagy antik bútorokkal. Isten azonban másként intézkedett. A legszentebb család számára istállót készített. Vajon mit akart ezzel mondani?

Mindenekelőtt arra figyelmeztet, hogy a karácsonyt nem az emberek találták ki. Az istálló, a szegénység, az állatok lehetőségéből született meleg nem az ember, hanem az Isten stílusa. Azt hirdeti, hogy Isten egészen másként gondolkodik, mint mi, emberek. De mondd csak Uram, mire való ez a különködés? Ez a szokatlan, formabontó rendezés? Nem különködés ez, hanem kinyilatkoztatás. A betlehemi istálló első üzenete az, hogy az egész föld istálló, nyomortanya, ha hiányzik belőle az Isten lakása. Hosszú utat tett meg az emberiség a fejlődés keresztútján, amíg kivirágzott agyában a gondolat. Ám a tudomány, a művészet és az egész kultúra széna és szalma, amíg nem ragyog fel rajta Isten szeretete. Szemétdomb, istálló a világ, amíg nem jelenik meg Jézus, hogy elvegye a világ bűneit. Mit érnek a villanyfényes városok, modern lakások, ha a bűn, a gyűlölet istállóvá változtatja a szíveket? Mit ér a technika minden vívmánya, ha nincs szeretet a szívünkben és rosszabbak vagyunk az állatoknál? Jézus azért született istállóban, hogy megjelenésével egész életünket, földünket az igazság és szeretet otthonává változtassa. Jézus nem azért jött a földre, nem azért született istállóban, hogy továbbra is az maradjon. Templommá akarja változtatni, ahol az ember az emberrel és ember az Istennel találkozhat s az imádás rakétaival emelkedhet az isteni élet magasságába.

Az istálló másik üzenete, rádöbbeneni az embert szegénységére. Látom, ennek hallatára hitetlenkedve néztek rám és azt mondjátok magatokban: ugyan kérem, ne beszéljünk a szegénységről! Az emberiség a gazdagodás, az egyetemes jólét útján halad előre. A modern fogyasztói társadalomban nincs is szegény ember. Tévedtél tehát Jézusunk, mikor azt mondtad: szegények mindig lesznek veletek! Így vitázunk mi az evangéliummal, pedig nincsen igazunk. Az ember nem akkor gazdag, ha fényes palotában lakik. Az ember nem akkor gazdag, ha a holdba utazhat. Az ember nem akkor gazdag, ha atombombákkal tölti meg fegyvertárát. Ezekből a raktárakból istálló-szag árad. Az erőszak, a félelem, a zsarnokság büze. Az ember igazi gazdagsága, az ő szeretete. Az ember nem akkor gazdag, ha sok pénze, hanem ha nagy szíve van. Egyetlen szuperbombázó árából bélpoklosok ezreit gyógyíthatnánk meg. A háborúkra költött pénzből minden embernek kényelmes lakást építhetnénk. Ki vagy mi akadályoz meg ebben? A szegénységünk, a szeretetben való szegénységünk. Az Isten

Fia azért lett emberré, azért született istállóban, szegénységben, hogy a mulandó értékek szalmáján ragyogtassa fel szeretetét. Ha tehát valaki látni akarja az Istent, mondja Szent Ágoston, miért küldenők az égbe? Csak legyen szeretet a szívében, akkor benne lakik az Isten.

Jézus azért is született istállóban, hogy tudomásunkra hozza: Ő nem kéregető, hanem adakozó Isten. A hitetlenek erre azt válaszolják: ugyan mit ad, mit adhat nekünk az Isten? Az ember egyre inkább birtokába veszi a földet és kiterjeszti uralmát a természet erőire. Nincs szükségünk Istenre, gondoskodunk mi magunkról. Ő, balga rövidlátás! Ugyan mi van, te ember, amit nem kaptál? Vajon a fejlődés ölelésével ki emelt föl a sárból? Vajon ki virrasztott fölötted, hogy kivirágozzon benned a gondolat és a szeretet virága? Vajon ki oltotta beléd a végtelen honvágyát? Vajon ki nyitja meg előtted a boldogság kapuit? Teremtőd nélkül sohasé léphettél volna a létezés partjára. Igaz, még mindig sok benned az állati és sokszor emberalatti szintre zuhasz vissza. De íme mi történik? Karácsony éjjelén megszületik egy gyermek és saját példájával mutatja meg: milyenné kell válnia az embernek? Jézus az emberi lét csúcsa és azért állt közénk, hogy erre a nagy kalandra biztasson és segítsen minket.

Íme, ezért született Jézus istállóban. Eljött, hogy a föld ne legyen többé istálló. Szegénységben jött, hogy rádöbentsen igazi gazdagságunkra. Nem kér semmit, csak adni akar, közkincsé tenni a szeretetet. Ez a jövő útja. Én nem hiszek az atombomba békéjében. Nem hiszek a tudományban, nem hiszek a gazdasági csodákban, nem hiszek az erőszakban, csak a szeretetben. Hiszek a szív forradalmában, amelynek vezére ott fekszik az istálló szalmáján és fenn hirdeti: békesség a földön a szeretetben élő embereknek!

A FÖLDBE HULLOTT MAG

Szent István vértanú
Ap Csel 6, 8—10

A Zsoltáros szavai szerint, mint szarvasgím a források vizére, úgy sóvárog az ember az Isten és a nála remélt boldogság után. Mint az öröm rokonai, szinte ösztönösen menekülünk a szenvedés elől és szeretnénk kirekeszteni életünkéből. Ha terveket készítünk, a szenvedést mindig kihagyjuk számításunkból. Nem a mi akaratunk érvényesül, amikor mégis mellénk szegődik. Teljesen érthető tehát az apostolok megdöbbenése, amikor Jézus szenvedéséről és haláláról

kezd jövendőlni. Csak a pünkösdi megvilágosodás után kezdik megérteni: a magnak a földbe, a szenvedés, a halál földjébe kell hullniá, hogy sokszoros termést hozzon.

Ennek a véres földbehullásnak ragyogó példáját adta mai ünnepünk szentje: István diakónus. Bátran hirdette az evangéliumot és nem esett a félelem hálójába. Nem tett hangfogót a szájára, nem esett a hallgatás bűnébe. Jól tudta, aki megjijed a világ hatalmasaitól, nem alkalmas az Isten országára. István diakónus hite és szeretete legyőzte a félelem lelkeket pányvázó hatalmát és megvallotta Krisztust az emberek előtt. Ezért is üdvös félelemtől terhes korunkban rá emlékezni és példáján felbátorodva nyomdokaiba lépünk. Tudomásul kell vennünk, hogy a karácsonyi ajándékok elfogadása bizonyos kötelességekkel jár együtt, úgy is mondhatnók: fizetnünk kell értük. Elfogadó szeretettel és nyílt hitvallással. Meg kell hallanunk Jézus szavát, aki nem csupán gyertyafényes karácsonyfát, több örömet, hanem keresztet is ígért. Az Istentől elfordult világ sokszor lebecsüli azokat, akik jámborul akarnak élni Jézus Krisztusban. Akik nem akarják, hogy Jézus uralkodjék rajtuk, azok ellenszenvvel néznek követőire. Meglehet, hogy Isten nem kíván tőlünk olyan áldozatot, mint István vértanútól. Ám a vértanúság bizonyos mértékben minden keresztény embernek jellemzője. Valamit mindig föl kell áldoznunk hitünkért, Istenünkért. Állandó küzdelem az életünk külső és belső ellenségeinkkel. Olyan katonák vagyunk sokszor, akik elesnek abban a harcban, amelyből Krisztus kerül ki győztesen. A mi elbukásunkban nem győzik le Isten ügyét, csak megöntözik a földet az új virradatra. Szent István kiomló vére is ennek az új virradatnak bíbora. Krisztus nyomában minden követője így munkálkodik a világ üdvösségén. Tudom, nem könnyű vállalkozás ez. Avilai Szent Terézről olvasom, hogy az egyik utazása alkalmával majdnem belefűlt a megáradt folyóba. Mikor partot ért, panaszra nyílt a szája. Jézus így válaszolt: hát nem tudod Terézem, hogy így szoktam bánni barátaimmal?! Erre a szellemes Teréz így válaszolt: azért van Uram oly kevés barátod. . . Ha napjainkban is ezt tapasztaljuk, ennek oka az, hogy sokan elfelejtik: nem ölhetjük magunkhoz Jézust a keresztje nélkül.

Az első vértanú áldozata még egy igazságra figyelmeztet. Nevezetesen arra az erőforrásra, amelyből István diakónus hite táplálkozott. István azért tudott erős lenni életében és halálában, mert szorosan fogta Jézus kezét. Minden baráti kéz, minden hitvesi kéz, minden gyermeki kéz erőforrás az ember számára. Ezt szemlélteti a nagy író, Móra Ferenc egy megható írásában. „Valami hűvöset éreztem a szívem fölött és a kezem is hirtelen elhidegedett. Tudtam, hogy ez a halál és hirtelen eszembe jutott, hogy mennyi elintézetlen aktám van még nekem a földön. Óh csak addig ereszd el a kezemet — könyörögtem

Isten szomorú angyalának, míg végigálmodom az álmaimat, amik születésemkor nekem rendeltettek. Nem, nem, húzott a hideg kéz az ablak felé. Aztán az öreg nagyságámra gondoltam, akinek arca pipacsai elhullottak életünk szűrős tarlóján és aki úgy marad, mint a szedett szőlő, ha engem eltakarítanak az Isten csűrébe. Csak addig hagyj még itt, amíg őrá gondoskodom! Nem, nem! — fogott szorosabban a csontkezű angyal, és a hold odacsúszott az ablak alá, mint ezüstlapát, amellyel a lelkeket garmadolják. És akkor, mit tehettem volna mást? Szabad kezemmel belefogóztam az unokám puha, meleg kis kezébe és szembe szegtem a fejemet a világtalan angyallal: Vigyél el hát, ha bírsz! És akkor eleresztette a kezem az erejét vesztett halál és lehajtott fejvel egyedül suhogott ki az éjbe. . .” (Nádihegedű, 235)

Ez a kedves elbeszélés emlékezetünkbe idézi a betlehemi gyermeket, aki azért is jött a földre, hogy a halál mérget megtiporja. Ő fogta meg Szent István kezét, Ő adott és ad erőt mindazoknak, akik megvallják az emberek előtt.

MINDIG EGYÜTT

Szent Család vasárnapja
Kol 3, 12—21

Nem csupán a benne élők, de a külső szemlélők is látják: a házasságot a szeretet nagy kalandjának nevezhetjük, amelyről nem lehet előre tudni, hogyan végződik. Jóllehet ez a megállapítás érvényes minden házasságra, de a keresztény hitvestársaknak mégis van egy bizonyosságuk. Nevezetesen az, hogy Isten útján, az Ő segítségével komoly reményük van a beteljesülés boldogságára. Igaz, a csalódások őket sem kímélik és olykor igazat adnak a szellemes franciának, aki azt vallja: „Az igazi szerelemmel úgy vagyunk, mint az éjféli kísértettel; mindenki beszél róla, de még senki sem találkozott vele.” (La Rochefoucauld) Napjainkban különösen sok felhő árnyékolja a családok életét. Ezért is állítja elénk egyházunk Jézus, Mária és József szent családját. Példájukkal figyelmeztet azokra a kötelességekre, amelyek hűséges szolgálata biztosíthatja a házasság, a családi élet boldogságát.

A közelmúltban szomorú levelet kaptam egy asszonytól, aki meglehetősen későn ment férjhez és nem sikerült házasságában kialakítani a szükséges összhangot. Föladta magányos életét, de a házastársi együttlét, a gyermekek teherré és nem életbővítő kapcsolattá váltak. Micsoda tragédia, midőn a hitvestárs nem hozzáad, hanem elvesz:

valamit az életünkből. Tréfásan ugyan, de ezt az állapotot szemlélteti a következő anekdota. A férj bejelentette feleségének: holnap délután részt vesznek egy léghajó-kiránduláson. Legalább lesz néhány nyugodt órá, jegyezte meg tréfásan és nem ok nélkül. A feleség természetesen elkísérte férjét és sokáit integetett a fől szálló léghajó után. Másnap az egyik jóbarát megkérdezte a férjtől: milyen volt a léghajózás? Pompás élményt jelentett, főleg a felszállás. Ugyan miért? Mert a feleségem egyre kisebb lett, aztán végleg eltűnt.

Természetesen ezt nagyon sok asszony is elmondhatná a férjéről. Komolyra fordítva a szót, meg kell mondanunk, hogy a házasság csődjét jelenti, ha a házaspár önző módon magukba zárkoznak és nem törekszenek teljesíteni azt az elsőrendű kötelességüket, hogy egymás életének kiegészítői legyenek. Ha a szeretetnek ez az elemi törekvése kihal a szívekből, akkor meghúzzhatják a házasság fölött a lélekharangot. Szépen írja valaki: „Ha öntudata lenne, a virág sem akarna élni, növekedni és kinyílni semmiért és senkiért. Szép akarna lenni, de valakiért.” (M. Quoist) A Miatyánkban Jézus ajkunkra adta boldogságunk kérését: legyen meg a te akaratod! Ki kételkedhet abban, hogy mennyei Atyánk boldogságunkat akarja? Ha a hitves-társak őszintén szeretik egymást, ha hisznek egymás szeretetében, akkor nem lesz nehéz kimondani az önzetlen szeretet vallomását: legyen meg a te akaratod! Ez lesz annak az átváltozásnak varázsigeje, amely a másokért való élet boldogságát eredményezi.

A házastársi békének gyakori megromtója a beszédben való fegyelmezetlenség. Ferreri Szent Vincét, a középkor egyik legnagyobb szónokát fölkereste egy asszony. Elpanaszolta, hogy családjuk békéjét gyakran megromtják a férjével történő civódások. Valami tanácsot kér a szenttől, hogyan lehetne ezt elkerülni? A szent életű szónok ezt ajánlotta az asszonyoknak: menj be a kolostorba és kútjából meríts egy kancsó vizet! Ha aztán férjed veszekedni kezd, gyorsan igyál a vízből és tartsd a szádban, amíg férjed le nem csillapul. Már a következő vasárnap lelkendezve jött az asszony és boldogan újságot: bevált az ajánlott módszer. Nem állítom, hogy ez a gyakorlat ugyanilyen formában alkalmazandó napjainkban. Ám az biztos, hogy a nyelv megfékezése nagyban hozzájárul a családi béke fenntartásához.

Napjainkban egyre kevesebb házasságot kötnek az oltár előtt. Az is közismert, hogy hazánk élen jár az elválásban. Egy kisfiú mondta minap a hittanórán: a lányok esküvőt játszanak, a fiúk pedig elválást. Nos, azt hiszem ebben a tekintetben megvan az egyenlőség. A holtomiglan-holtáiglan kiment a divatból. Nem kell bővebben bizonygatnom, hogy ez a könnyű és kényelmes megfutamodás a házasság kötelékéből szíven sebzi meg a családi életet. Tagadhatatlan, a házasság krisztusi eszméje nagy igényekkel fordul az emberhez és

komoly erőfeszítéseket, áldozatot kíván tőle. Azt azonban senki sem tagadhatja, hogy ezek a nagy követelmények biztosítják az egymás iránti szeretet tartósságát, valamint a gyermekek földi és örök boldogságát. Isten olyan nagyra értékeli az embert, hogy szeretet-életében is magához akarja hasonlítani. Ezért a házastársi szeretet nem is holtomig és holtáig tart, hanem örökké. Ezt az igazságot szemlélteti a francia költőnő, Marie Noël naplófeljegyzésében. „Hilarius és Quieta legendája nem mond el mindent. Néhány veretes mondata azonban sok mindent sejtet. Példás házasságban éltek és haláluk után különös csoda dícsőítette meg szerelmüket. Először a férj, Hilarius halt meg. A dijoni Szent János templomban temették el. Néhány év múlva Quieta is követte férjét a halálba. Mikor elhelyezték mellette a sírban, a halott férj kezét kinyújtva szívére ölelte feleségét. A hívő nép ezt látva felujjongott és hamarosan szentté avatták a házaspárt. Örülnék, ha a mai fiatalok, égő gyertyával a kezükben sírjukhoz zárandokolnának, hogy példájukon okuljanak. De jaj, hol találjuk őket? Amikor a 9. században áthelyezték hamvaikat a székesegyház kriptájába, külön sírba fektették őket. Ő kegyeletsértő papok!” Így kiált fel az írónő és mi megértjük méltatlankodását. Akik egyek voltak életükben és halálukban, azokat ember szét nem választhatja.

A mai ünnepen ilyen szempontok szerint érdemes minden házasságban élőnek magába néznie. De mindnyájan föltehetjük magunknak a kérdést: tudok, akarok-e másokért élni? Úgy beszélek, úgy gondolkodom, úgy cselekszem-e, hogy általam szebb, gazdagabb, teljesebb legyen mások élete? Az emberiség nagy családjáért, mindnyájan felelősek vagyunk. Ehhez kérjük a mai napon a Szent Család segítségét!

A SZERETET ÚTÉPÍTŐI

Szilveszterre

Jöllerhet az emberek sok mindenben különböznek egymástól, abban azonban megegyeznek, hogy elhunyt szeretteiknek igyekeznek megadni a végtisztességet. Nem szándékozom megrontani szilveszteri jókedveteket, de meg kell mondanom, amit magatok is tudtok: ma este azért jöttünk össze, hogy megadjuk az elmúlt esztendőknak a végtisztességet. Sokszor megtörténik elhunyt szeretteink sírja előtt, hogy furdalni kezd a lelkiismeret. Milyen jó volt hozzánk az elköltözött és mi hálátlanul viselkedtünk. Mily sokat kaptunk tőle és oly keveset adtunk viszonzásul mindezekért. Úgy gondolom, ez a gondo-

lat szúrja szívünkbe tövisét az elmúlt esztendő sírja mellett. Mint Isten követje járt közöttünk, osztogatta ajándékait és mi ímmel-ámmal fogadtuk. Ezért nemcsak az elmúlt év koporsójára, de a mi lelkünkre is hulljanak a jogos önvád göröngyei.

Az esztendő utolsó napjaiban gyakran olvashatunk ilyen feliratot üzleteink ajtaján: elnézést kérünk, leltározunk! Arról is tudunk, hogy a különféle üzemekben mérleget, zárszámadást készítenek. Valami ehhez hasonló feladat vár mindnyájunkra Szilveszter estéjén. Mi keresztények valljuk, hogy az idő, így az elmúlt esztendő is ajándék, Isten ajándéka. Tőle kaptuk, hogy legjobb képességünk szerint felhasználjuk annak az útnak megépítéséhez, amely a halál kapuján át Hozzá vezet. Gyakran olvasunk vagy hallunk arról, hogy itt is, ott is újabb utat adnak át a forgalomnak. Ennek szívből örülünk, de annak kevésbé, ha az útépítők rossz munkája miatt gödrök és repedések keletkeznek. Ma este azonban ne őket hibáztassuk, hanem szegezzük magunknak a kérdést: vajon én milyen munkát végeztem az elmúlt esztendőben? Helyes irányban építettem-e utamat, közelebb kerültem-e Istenhez és embertársaimhoz?

Valahol azt olvastam, hogy a világ legdrágább autóútaját egy dél-óceáni szigeten találhatjuk. Az út mindössze három kilométer hosszú és a dzsungelen vezet keresztül. A második világháború alatt építették nagy sietséggel. Így történt, hogy elmulasztották megvizsgálni az építésnél felhasznált köveket. Csak később derült ki, hogy az út megépítésénél 40 millió fontot érő, aranyat tartalmazó kőzetet használtak fel.

Nem kétséges, az autóút nem lesz jobb minőségű, ha aranyércből építjük. Van azonban egy út, életünk útja, amit Isten akarata szerint a szeretet aranyából kellene építenünk. Az elmúlt esztendőt azok használták fel a legjobban, akik Istenhez és embertársaikhoz a szeretet útját építették. Minden élet értéke attól függ, hogy életünk útja ebből a nemes ércből készül-e.

Ha az embert a legjobb szándék vezérli, akkor is hiba csúszhat munkájába. Minden emberi munka kísérője a tévedés, a tökéletlenség. Ha visszatekintünk az elmúlt évben végzett munkánkra, jómagunk is rádöbbenünk erre. Lehet, hogy csak szépség hibák, de lehet, hogy komoly mulasztások terhelik lelkünket. Talán elmulasztottuk életünk útjának pormentesítését és ezáltal sok bosszúságot okoztunk embertársainknak. Komolyan vétkeztem a szeretet ellen és emiatt sokak élete defektet, sebet kapott. Nem tudtam elfordulni az „édes büntől”, újra meg újra elbuktam a kísértésekben. Oly üres a kezem, hiányzik a jótettek virágcsokra, amit rátehetnék az elmúlt év sírhantjára. Még sincs okunk az elkeseredésre.

Az elmúlt év eredményei vagy kudarcai senkit sem jogosítanak föl az elbizakodásra vagy a csüggedésre. Mi, keresztények abban a szeren-

csés helyzetben vagyunk, hogy jóvá tehetjük bűneinket és megtetézhetjük érdemeinket. Hányszor találkozunk elkeseredett testvérekkel! Nekem semmi sem sikerült, életem kudarcok sorozata. Mindent megkíséréltem, de belefáradtam a próbálkozásba. Ezzel kapcsolatban méltán jegyzi meg valaki, hogy a keresztény ember számára ismeretlen fogalom a késő. Egy hetvenéves asszonyról olvastam, aki máról holnapra híres író nő lett. Már régebben is írogatott, de nem vették figyelembe. Ekkor határozta el, hogy stílust változtat. Hamarosan díjat nyert írásával és egy interjúban ezt nyilatkozta: „Úgy érzem, végre megtaláltam önmagam. Még sok mondanivalóm lenne, de az időm kevés...” Senki sem tudja közülünk, hogy mennyi időt kapott, hány éve van még hátra. Egy azonban bizonyos! Mindenki megtalálhatja a maga stílusát és elmondhatja az élet legfontosabb mondani valóját: Istenem, emberek, szeretlek titeket!

Szilveszter estéje van, az óévet búcsúztatjuk. Bűneink, mulasztásaink terhéért Isten irgalmára bízunk. Csak szeretetünk, jótetteink virágát szorítjuk szívékhöz. Ezzel köszöntjük a fehér ruhás újesztendő s mint Isten küldöttét öleljük magunkhoz.

ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART!

Újévre

Minden esztendőben több és több külföldi vendég fordul meg országunkban. Sok minden tetszik és nem tetszik vendégeinknek. Ám, ha van is mit takargatnunk, sok mindennel méltán dicsekedhetünk. Engem igen meglepett, mikor egy svájci vendégem beleszeretett a magyar himnuszba. Meg is vásárolta hanglemezen és bevallotta: ezt hallgatja odahaza, mikor eszébe jutunk, mikor ránk emlékezik. Jómagunk is szívesen énekeljük nemzeti imádságunkat és ezt a mai ünnepen is megtesszük. Nemcsak szűkös határaink között, de világszerte egyesülnek velünk a szétszórt magyarok és közösen kérjük: Isten, áldd meg a magyart!

Felesleges lenne bizonygatnom, hogy mi, magyarok nem tartozunk a nagy, a gazdag népek közé. Igaz, termékeny föld a miénk és az éghajlat is gyöngéd anyaként hajol életünkre. Az is köztudomású, hogy eddigi történelmünk során többször volt csatatér, mint a béke szigete. Ellenséges hatalmak és érdekek itt a Duna völgyében csaptak össze és pusztító háborúkba sodortak. Pedig mi már csak azért sem akartunk elnyomni más népeket, mert kis nép vagyunk. Szívesen megosztot-

tuk kenyerünket azokkal a jövevényekkel, akik súlyos vérvesztéseink pótlására közénk telepedtek. Saját balsorsunk tanított meg az igazi hazaszeretetre. Nem úgy kell szeretnünk népünket, hogy másokat gyűlöljünk. Nem úgy kell szeretni a hazát, hogy mások földjét elraboljuk. Nem úgy kell szeretnünk nemzeti kultúránkat, hogy elzárkózzunk egyetemes árama elől. Nem úgy kell szeretnünk a szabadságot, hogy másokét elraboljuk. Nem azért kell szeretni a hazát, hogy Júdás-pénzért eladhassuk. Sajnos sokan ezt tették körülöttünk, ezért is tör fel szívünk mélyéből a fohász: Isten, áldd meg a magyart! Tudjuk Urunk, hogy előtted minden nép egyformán kedves, de különösen szereted a sokat szenvedő népeket. Az emberiség gyászmiséjén mindig mi vagyunk a töviskoszorús Megfeszített. (Móra F.) Ezért is kérünk jó kedvet az új esztendőre. Életünkben mindig ez volt a legnagyobb hiánycikk és még szerencsénk, hogy a humor nem halt ki szellemünk-ből. Kell, kell a jókedv, ami olyan, mint csillag az éj sötétjében. Vezet, utat mutat és reményt önt szívünkbe: egyszer mégis csak megvirrad és reggel lesz.

Szent Gellért életrajzában olvasom, hogy a Dunántúlon egy tanyán töltötte az éjszakát. Lefekvés előtt zsolozsmáját imádkozta, de megzavarta valami különös zaj és énekszó. Nézd csak meg Valter fiam, mondotta diakónusának, miféle zaj ez? Nemsokára visszatért a válaszzal. Egy leány őrlí a lisztet és közben énekel. No, akkor hallgassuk meg, mondotta a szent püspök, bizonyára ez a magyarok szimfóniája. Aki dalol, mondja az ének, sose fárad el. Aki nem veszíti el jókedvét, az mindig erősebb a szenvedés elviselésében. Ezért kérjük himnuszunkban: áldj meg jókedvvel minket!

A másik fohászban ezt kérjük Istenünktől: nyújts feléje védő kart, ha küzd ellenséggel! Távol áll tőlünk, hogy egyes népeket nemzetünk ellenségének nevezzünk. Mi, keresztény magyarok egyébként sem ellenségeskedünk és mindenkit barátunknak akarunk tekinteni. Amikor ellenségről beszélek, inkább azokra a veszedelmekre gondolok, amelyek belsőleg fenyegetik népünk életét. Gyakran olvasunk és hallunk arról napjainkban, hogy milyen rosszul állunk a népszaporulatban. Az emberek szívében elhatalmasodott az élvezetvágy és az önzés. Isten azt akarja, hogy éljünk, ezért adta kezünkbe a teremtés képességét. Ezt az élniakarást ébreszteni minden vezető szent kötelessége. Olyan körülményeket kell teremteni, amelyek alkalmas légkört létesítenek a gyermek vállalására. Mindent meg kell próbálni, kiáltani kell, nem eshetünk a hallgatás bűnébe! Hogy is mondta Babits Mihály? „Vétkesek közt cinkos, aki néma...”

Mindig fájó szívvel gondolunk azokra a magyarokra, akik különféle okokból elhagyták szülőföldjüket. Hiába az anyagi jólét, távol a hazától élni mindig fájdalmas dolog. Mi, hívő keresztények nemcsak

azok miatt szomorkodunk, akik elhagyták szülőföldjüket, hanem azok miatt is, akik Istentől, egyházunktól is eltávolodtak. Napjainkban gyakorta hallunk ilyen vagy ehhez hasonló kijelentéseket: az egyház elveszítette hatalmát és állandóan csökken tagjainak száma. Szinte egy évezreden át királynóként uralkodott ebben az országban és uralkodása nem volt hibáktól, mulasztásoktól mentes. Éppen ezért mi, keresztények nem siránkozunk, hogy levették fejéről a koronát, a hatalom pálcáját és a gazdagság palástját. Mindezt elvehették és nem ejtünk könnyet miattuk. Egy azonban bizonyos! Ha egyházunk meg is szűnt királynő, de nem szűnt meg édesanyánk lenni. Legyen egy gyermek nagykorú, akkor is tisztelettel és szeretettel ragaszkodik szülőanyjához, akitől életét kapta. Egyházanyánk majdnem ezeréves szolgálataival megérdemli, hogy tisztelettel övezzék és ne küldjenek címére felmondó leveleket. Isten és népünk szolgálóleányát nem szabad megtagadnunk.

Bármit is hozzon az új esztendő, mi, keresztény magyarok hűségesek akarunk maradni mind a haza, mind az egyház anyai szeretetéhez. Széchenyi Istvánnal valljuk: „Dolgozom szorgalmasan, dolgozom önérzettel. Lenyesik szárnyaimat, lábaimon járok. Levágják lábaimat, kezeimen fogok járni. Ha ezeket is kiszakítják, hason fogok csúszni, csak hogy használhassak...” Ha mi is ilyen lelkiürellel szolgáljuk népünket és Istenünket, a Mindenható áldása nem marad el!

HÍV AZ ISTEN

Vízkereszt
Ef 3, 2—3a, 5—6

Többször is olvasunk az evangéliumban arról, hogy csodajeltek kérnek Jézustól barátai vagy ellenségei. Ő azonban számos esetben visszautasította ezeket a kérelmeket. Ezzel is figyelmeztetni akart, hogy Istennel szemben nincs semmi jogunk a követeléshez. Erre tanított meg születése éjszakáján is. A pásztorok nem kérték és nem várták az angyal megjelenését. Váratlanul érte a napkeleti bölcseket is a különös csillag hívó üzenete. Mivel azonban élő hit töltötte el szívüket, értelmüket, ennek jutalmául elnyerték a találkozás örömeit.

Mikor ilyesmiről hallunk, könnyen megszületik bennünk a méltatlankodó gondolat. Könnyű volt a pásztoroknak Betlehembe sietni és a bölcseknek Jézushoz találni. Angyali szózat és csodás csillag vezette őket. Bezzeg mi, közönséges halandók nem kapunk ilyen látványos,

visszaautósihatatlan meghívást. Vallásos életünk a megszokás vágányán halad és semmi rendkívüli sem ragyogja be hétköznapjainkat. Nem is értjük az Istent, miért nem tesz csodát, miért nem küld valami különös jelet napjainkban? Mindjárt megnőne hívei száma és megcsappannának ellenségei. Tagadhatatlan, hogy a hívő keresztény számára sokszor kínos Isten látszólagos hallgatása. Ám tudnunk kell, hogy Istent nem vonhatjuk felelősségre. Már csak azért sem, mert az ő útjai nem a mi útjaink, az ő gondolatai nem a mi gondolataink. Egyet azonban mégis érdemes megfontolnunk. Nevezetesen azt, hogy Isten akkor szokott rendkívüli módon megnyilatkozni, amikor ennek szükségét látja. Mióta egyháza által rendszeressé tette eljövételét, köztünk maradását, szinte feleslegessé vált a csodás jelek alkalmazása. Az üdvösség jelenlegi rendjében éppen az a nagyszerű, hogy Isten igéje, hívó szeretete hozzátartozik hétköznapjainkhoz és nincs rendkívüli alkalmakhoz kötve. Miért kellene újra üzennie, mikor minden lényeges tanítást megad egyháza által? Miért kellene angyali hírnökre várunk, midőn ezt a tisztet apostoli lelkű emberekre ruházta? Miért kellene csillagot tüzni egünkre, amikor jómaga jön hozzánk, hogy mindenkit Isten útjára vezéreljen? Nem a jelben, nem a hívásban van tehát hiány, hanem a halló fülekben, a készséges lelkületben. Ráadásul hiányzik az áldozatok vállalása, amely megfizetné az utazás fáradalmaival a megérkezés boldogságát.

Egy kanadai fiatalember levelet írt menyasszonyának és érdekessége miatt egy újság is közölte. Íme a levél: „Szeretett Bettim! Szívesen átúsznám az óceánt is szép szemed egyetlen pillantásáért. A tűzfalon is fölmásznék, hogy megérinthessem bársonyos kezecskédet. A világ legszelesebb folyójába is beleugranék a te kedvedért. Csak ezt akartam megírni: a te hűséges Ferenced. Utóirat: Ha enyhül fogfájásom, pénteken meglátogatlak.” Ehhez a levélhez azt hiszem nem kell magyarázat. A nagy szavakat leleplezi a rövid, de reális ízü utóirat. Sajnos ez a magatartás meglehetősen ragályos és ezért nem megyünk vagy lassan megyünk Betlehem felé.

Olyan kritikusok is akadnak, akik határozottan kijelentik: ha van Isten, nem jó úton vezet az emberiséget. A világban található tengernyi rossz nem valami jó bizonyítvány a Gondviselés jóságáról. Ezek a vádaskodók nyitott kaput döngöttek, hiszen Jézusunk nyíltan megmondotta: aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét! Isten semmiféle garanciát nem ad arra vonatkozóan, hogy hűséges gyermekei mentesülnek minden szenvedéstől. Nézzétek csak a napkeleti bölcseket! Vajon először hová vezet az őket a csillag? Nemde a gyilkos Heródeshez. Joggal mondhatnók, ha Isten más úton vezet az őket, megmenti az Aprószentek életét. Nem így történt. A csillag eltűnt Jeruzsálem előtt és Heródes tudomást szerez a Kisdedről. Isten nem fél a világot

hatalmasaitól, akik bűnös magatartásukkal is kénytelenek Isten ügyét szolgálni.

A napkeleti bölcsek ünnepén tegyük fel magunknak a kérdést: hányszor szólt hozzánk az Isten, meghallgattuk-e, válaszoltunk-e üzenetére? Nem cselekedtünk-e úgy, mint az egyik hittanos kisfiú? A hitoktató atya éppen a mennyországrol beszélt a gyerekeknek. Őra végén megkérdezte: ki akar a mennyországba jutni? Természetesen mindenki fölnyújtotta a kezét, csak Peti nem. A hitoktató ezért megkérdezte: Petikém, te nem akarsz a mennyországba menni? Mennék én, de anyukám rám parancsolt, hogy hittanóra után azonnal siessék haza. Valljuk csak be, sokszor mi is így cselekszünk, mint ez a csacska fiúcska. Mindenre van időnk, csak a lelki dolgokra nem. Mennyi hiábavalóság után futkosunk és nemet mondunk Isten hívásának. Milyen jó lenne, ha valami kevés nekünk is jutna a bölcsek aranyából, eleven hitéből, imádó szeretetéből! Kevesebb lenne a vargabetű, a zsákutcában botorkálás életünkben és több jutna a Jézusra-találás örömeiből.

KRISZTUS TAGJAI

2. évközi vasárnap
1 Kor 6, 13c—15a

Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy komoly felelősséggel jár tartozni valakihez. A vérségi, baráti, hitvesi kapcsolat olyan közösséget teremt, amely nemcsak előnyöket, de kötelezéseket is jelent. Megosztjuk egymás örömét vagy fájdalmát, dicsőségét vagy szégyenét. Keresztény hitünk szerint a keresztség által a feltámadt Krisztushoz csatlakozunk. A vízből és Szentlélekből történő újjászületésünk Krisztus tagjává tesz és tiszta életre kötelez. Testünk a föltámadás várományosa és ezért kell megóvnunk a paráznság veszedelmétől.

Igaz, hogy ezt az intelmet Pál apostol a görögországi, korintusi hívekhez intézte, de nyugodtan címezhetné nekünk is. Nem tegnapi levél ez, hanem a mához szól, amelynek gyászos alapszíne a gátlástalan testiség. Szinte szállóige volt az ókori Görögországban: nem tanácsos a görög férfiónak Korintusba hajózni. Ez az ókori kikötőváros tele volt bűntanyával, ahol pénzért árulták a testiségre korlátozott szerelmet. Így van ez sajnos ma is nem egy nagyvárosunkban. Fékezetlen élvezetvágyában, az érzékiség mámorában tobzó ember igyekszik nevetségessé tenni Isten törvényét. Széttöri azokat a korlátokat, amelyeket Isten féltő szeretete állított életünk védelmére. Sok-

szor úgy állítják be egyházunkat is, mint az életöröm ellenségét, a szerelem megvetőjét. Nyilvánvaló, hogy ez teljes meghamisítása a kereszténységnek. A férfi és nő testi-lelki kapcsolata Isten gondolata és nem hiába pecsételi meg a házasság szentségében. Mi is azt valljuk, hogy „a férfi, még ha igen-igen átadja magát egy eszme vagy az Isten szolgálatára, csak akkor juthat el a lelki érettségre és teljességre, ha valami érzelmi hatás éri. Mint ahogy lehetetlen élni fény, oxigén vagy vitamin nélkül, ugyanígy a férfi, egyetlen férfi sem mellőzheti a Nőit.” Ezeket a sorokat Teilhard atya írta, aki pap létére nagyon reálisan nézte az életet. Szerinte is a szerelem jelenti azt a vonzóerőt, amely egybekapcsolja a nemeket és ezáltal kiegészíti létünket. Az is nyilvánvaló, hogy ez a beteljesedés csak akkor valósulhat meg, ha a testi szerelem egyre inkább lelkivé válik.

A mondottakból nyilvánvaló, hogy az Isten szándéka szerinti szeretetkapcsolat elképzelhetetlen önfegyelem, lemondás, áldozat nélkül. Így például a házastársi kapcsolat csak akkor lesz összhangban a Krisztussal való kapcsolattal, ha hűség lesz az útítársra. Minden felelőtlen fecsegéssel ellentétben ifjúságunk akkor jár helyes úton, ha megtanul uralkodni ösztönein és értékelni tudja az állapotbeli tisztaságot. Hogy napjainkban milyen mélypontra süllyedt a nemi erkölcs, arról mindenki bőséges tapasztalatokkal rendelkezik. A szomorú tényeket hadd szemléltessem egy mosolygós anekdotával.

Ábrahám a Sancta Clara, Bécs város híres szónoka volt az 1700-as években. Sajnos az akkori császárvárosban is nagy volt az erkölcstelenség. Az emiatt bánkódó lelkipásztor az egyik vasárnapi beszédjében így pirongatta a leányokat: Odáig jutottunk, hogy Bécs városából egyetlen kocsival kivihetném a szüzeket. Lett erre nagy fölhördülés, Ábrahám atyát bepanaszolták a császárnál. Talán az ő közbenjárására a következő vasárnap így helyesbítette kijelentését: nem tudom leányaim, miért nehezteltek rám azért, amit az elmúlt héten mondtam. Hiszen nem beszéltem arról, hogy azzal a kocsival, amellyel a szüzeket hordanám ki a városból, hányszor fordulnék. . .

Komolyra fordítva a szót, Pál apostol intelmét mi sem engedhetjük el a fülünk mellett. Igaz, a mai életben uralkodó közszellem lemosolyogja a tisztaságot és nem tartja értéknek a szüzességet vagy a házassági hűséget. Ám az igazság nem dönthető el népszavazással és a bűn vízőzöne sem moshatja el az isteni törvények Ararát-hegyét. Ha igaz az, hogy Krisztus mindenkori követőit szánta a világ világosságául, akkor szembe kell szállnunk a közszellem sötétségével és a krisztusi elvek szerint kell berendezni életünket.

IX. Lajos, a szentéletű francia király egész életében példaképe volt a mélyen vallásos férfinak, aki naponta részt vett a szentmisén és szentáldozáshoz járult. Természetesen akkor is akadtak, akik emiatt kigü-

nyolták. Okosabb, élvezetesebb dolgokat is csinálhatna, mint a templom küszöbét koptassa. Mikor ez a szóbeszéd a király fülébe jutott, ezt mondotta: ha elődeimhez hasonlóan háromszor annyi időt töltenék játékkal és könnyelmű asszonyokkal, akkor nem ért volna ez a megszólás.

Befejezésül hadd idézzem Ady Endre közismert költeményét, amelyben az eltékozolt tisztaságot siratja nemcsak a maga, hanem sokak nevében.

Meghurcolt a Vér, ez a Pokolba
Bomolva, romolva
Vágtató, tüzes fogat
S most lenget utánam jelt
A Patyolat.
Most, most szeretnék lenni bátran
Élet-tagadó, szűz, makulátlan,
Vágytalan és tiszta.
.....
Harmincnégy esztendő, vén koromba,
Mindenek túlján
Undorodván s szépen butulván,
De, jaj, mégis tudván sokat,
Sírva nézem, hogy kendőt lenget
Késetten az én bűnös lelkem
S egyetlen, igazi szerelmem:
A Patyolat.

Boldog lehet, akinek nem kell így tekinteni életére. Aki Krisztushoz tartozik, legyen tiszta, vagy ha el is bukik, álljon föl és minél gyakrabban mosakodjék!

AZ IDŐ RÖVID

3. évközi vasárnap
1 Kor 7, 29—31

Mindnyájan bőrönkön tapasztaljuk az idő múlását, sajnálkozunk vagy örvendünk miatta, de nemegyszer elmulasztjuk levonni a szükséges tanulságot. Midőn Pál apostol a mai szentleckében az idő rövidségére emlékeztet, egyszersmind utasítást is ad helyes fölhasználásához.

Mivel a „haszontalan élet idő előtti halál” (Goethe), arra kell törekednünk, hogy a halálnak ezt a nemét elkerüljük.

A szárnyas idő előbb-utóbb minden földi értéket kivesz a kezünk-ből, ezért igen fontos, hogy ezekkel kapcsolatban meghatározzuk helyes álláspontunkat. Az Apostol javaslata nem több és nem kevesebb, mint a szent közömbösség. Ám éppen ez az a pont, kereszténységünk úgynevezett Achilles-sarka, ahová a legtöbb támadás nyíla irányul. Sokan megkérdőjelezik az evangélium életrevalóságát, mert elvonja az emberek figyelmét evilági földadatainkról. A mai ember szívében úgy kivirágzott a világ szerelme, annyira befészkelte magát a földi életbe, hogy nem is gondol a távozásra. Minden földi értéket szívéhez szorít és kinyújtja kezét a csillagok után. És akkor jövőnk mi, keresztények, akik a felületes szemlélő szerint megvetjük a világot és igyekszünk kiszökni belőle. Gyáván kitérünk az anyaggal folytatandó küzdelem elől és késleltetjük a fejlődés beteljesülését. Valóban ez lenne a kereszténység programja? Mi itt az igazság? Igen egyszerű! Ha a keresztény megvetné a teremtett értékeket, Isten művét vetné meg. Azt sem felejtethetjük, hogy a Megváltó behatolt a világ szövetanyagába és éltető Elemként járja át. Ezért a keresztény szereti, szolgálja, magához öleli a világot, de nem áll meg nála, hanem Istenhez viszi. Számára a földi érték nem lehet bilincs, nem lehet végső cél, nem lehet kábítószert, hanem út a végleges élet felé. Ilyen értelemben igaz, hogy „minél inkább átadom magam a Föld teljes kiépülésének, annál jobban vagyok Istené... A földért dolgozó emberek között a keresztény éppen a saját hite alapján követel helyet. Élet-halál kérdése lesz számára, hogy a világ nagy vállalkozása még ideiglenes sikon is sikerüljön... Párviadalra száll az Anyaggal: Jákob őszinte harca ez...” (Teilhard)

További kérdés: miféle tevékenység az, ami leginkább Isten felé viszi a kezünkre bízott világot? Mivel kell „táplálnunk” az időt, hogy elkerülje az időelőtti halált és a végleges élet bajnoka lehessen? A válasz igen egyszerű, mondhatnám közismert és keresztény életünk szótárának mindennapos kifejezése: szeretetnek hívják. Gyakran beszélünk róla, de igaz valóságával ritkán találkozunk. Kiaknázatlan energia, parlagon hever szívének bányájában. Ha azonban felszínre hozzuk, méltó szerepet biztosítunk számára, megkezdődik átváltozásunk, elindulásunk az élet teljessége felé. Valahogy úgy, mint a nemrég elhunyt Raoul Follereau példája mutatja. Ki volt ez az ember? Író, újságíró, aki az egyik afrikai útja alkalmával találkozott a leprás betegekkel. Ez a találkozás úgy megdöbbenetette, hogy elhatározta: minden erejét megsegítésükre fordítja. Ennek érdekében 1954-ben és többször is a későbbi években levelet intézett a nagyhatalmak vezetőihez és segítségüket kérte. Többek között ezeket írta: „Olvastam a

katonai újságban, hogy az utolsó típusú repülőgépek darabja egy milliárd dollárba kerül. Rövid számítást végeztem és arra az eredményre jutottam, hogy két bombázó árán gyógyítani lehetne a világ összes leprását. Ezért kérem, készíttessenek egy-egy bombázóval kevesebbet és a megmaradt pénzt fordítsák a leprások gyógyítására...” Kérését többször is megismételte, de a címzettek válasza sem méltatták. Joggal panaszkolta, hogy „Kain civilizációjában” élünk, amikor mindenki úgy él, hogy nem törődik testvérével. Pedig vannak filmszillagok, írja másutt, akik naponta 250 liter tejben fürödnek és van 400 millió puffadt hasú gyermek, akiknek elég lenne naponta fél liter tej, hogy éhen ne haljanak. Miután a felnőttek így cserben hagyták, az egyik karácsony előtt a gyermekekhez, elsősorban a francia gyermekekhez fordult kiáltványával. „Ti, akik karácsonykor boldogok lesztek az otthon melegében édesapátokkal és édesanyáttal, mert szeretnek titeket, tudjátok meg, hogy a világon ezrével vannak kisgyermek, akik ugyanúgy mint ti, boldogok szeretnének lenni, de ez nekik lehetetlen. A kis leprásokra gondolok. Keserű könnyeket sírnak. Egyedül lesznek. Van azonban egy ajánlatom. Karácsony előestéjén kérjétek meg szüleiteket, hogy kettő helyett három cipőt tehessetek a kéménybe. (Franciaországban karácsonykor teszik ezt a gyerekek és nem Mikuláskor, mint nálunk!) Kettő közülük a tiétek lesz, a harmadik pedig egy kis leprásé, hogy ő is örülhessen.” A siker rendkívüli volt. Follereau munkatársai tonnaszám küldhettek orvosságot, ruhát, játékszert a kis leprásoknak.

Mennyivel szebb lenne a földi élet, ha a szeretetnek ez a szent ragálya hatalmába kerítené a szíveket! A gyorsan múló idő örök értékeket hordozna szárnyai alatt. Ennek érdekében üzenté a leprások lelkes apostola a világ fiataljainak és nekünk is:

„Ne engedjétek, hogy becsapjanak
és megalázzanak benneteket!
Meneküljétek attól az anticivilizációtól,
amely a hízásra, a felhalmozásra,
a hazug lemondásra kényszerít!
Higgyjétek a lehetetlenben!
Szabadítsátok fel a reményt!
Virágoztassátok a boldogságot!
Goethe mondta „a haszontalan élet
időelőtti halál.”
Éljétek!”

ÉLET ISTENÉRT

4. évközi vasárnap
1 Kor 7, 32—35

Meghamisítanánk a Pál apostol hirdette evangéliumot, ha a mai szentlecke mondanivalóját kiragadnánk összefüggéseiből. A házasságról, illetve a róla történő lemondásról nyilatkozik, hangsúlyozza az utóbbi értékét. Ez korántsem jelenti a házasság leértékelését, hanem az Istenért vállalt szüzesség, nőtlenség fölértékelését. Ezt a lemondást nem parancsolja, hanem csak tanácsolja egy olyan világban, amelyben bálványt csináltak a testi élvezetekből. Mivel pedig a mi korunkban is túlságos hangsúlyt kapott és minden eddiginél magasabbra csapott az úgynevezett szexhullám, igen időszerű a szentpáli intellem megfontolása.

Köztudomású, hogy a kereszténység kezdettől fogva nagyra értékelte a házasságot. Az első századokban a papok is nős emberek voltak és ez nem csökkentette buzgóságukat. Bátran járták a vértanúság útját és szép példáját adták a családi életnek. Pál apostol is hangoztatta, hogy Isten előtt nincs férfiú asszony, sem asszony férfiú nélkül. A paráznaság elkerülése érdekében legyen meg mindenkinek a hitvestársa. A fiatalabb özvegyek is menjenek férjhez, mert jobb megházasodni, mint égni. Az evangélium megszentelte a nőiséget és mindig is vallottuk: „ezen a világon semmi nagy dolog nem született nő nélkül — még a megtestesülés sem.” (Teilhard) A legtöbb keresztény számára az a természetes, hogy a család keretében valósítsa meg az evangéliumi életet. Ugyanakkor arról sem feledkezhetünk meg, hogy a házasság a mulandó élet létformája. Jézusunk tanítása szerint az örök életben az emberek már nem házasodnak, hanem úgy élnek, mint Isten angyalai. Ezért a keresztény házasságban már itt a földön meg kell teremteni az Istenközösséget. A Te meg Én szövetségében Isten legyen a hatalmas Harmadik. A természet rendjétől eltérő állapot, amikor a Te meg Én kapcsolatból kihagyja a másik embert és kizárólag Istennel lép közösségre. Tehát nem önző, kényelmi szempontok alapján, hanem Isten hívását követve szabad lemondani a házaseletről.

Nemegyszer megtörténik, hogy valakit valami nagy földi feladat tart vissza a házasságtól. Papini jegyzi meg: „Mindenkinek, aki egész szeretetét valami nagy munkára akarja szentelni, tisztaságra kell kárhoztatnia magát”. Nem véletlen, hogy oly sok művésznek, tudósnak, közéleti embernek sikertelen a házassága. Méltán adja egyik hősnője ajkára Balzac ezt a megjegyzést: „Mi nők csak csodáljuk a tehetséges férfiakat, élvezzük őket, de élni velük — soha!” Természetesen Pál

apostol nem ilyesmire gondol, midőn a házasságról való lemondást ajánlja. Erre csak azok vállalkozhatnak, akik Isten különös szolgálátára kaptak meghívást. Valahogy úgy, mint Chantal szent Franciskáról olvasom.

Egy vadászat alkalmával férje halálosan megsebesült és ő özvegyen maradt gyermekeivel. Néhány év múlva elhatározta, követi lelkiatyjának, Szalézi Ferencnek tanácsát és kolostort, új szerzetesi közösséget alapít. Ennek természetesen nagy ára van: el kell hagynia családját. Elérkezik a búcsúzás napja, sorban megöleli felnőtt gyermekeit. Kisfia azonban nem akarja elengedni édesanyját. Lefekszik a szoba küszöbére és ezt mondja: gyenge vagyok én ahhoz, hogy téged anyám visszatartsalak. Azért fekszem mégis a küszöbre, hogy elmondhassam: gyermeked testén átlépve hagytad el családodat. Elképzeltetjük, hogy ezek a szavak éles törként szúrtak Franciska szívébe. Könnyek hullanak szeméből és a nevelőnő megjegyzi: Asszonyom, fia viselkedése megváltoztatja elhatározását? Nem, semmiképpen sem! De ne felejtse el, én is anya vagyok. Sokan talán meg is botránkoztak és elítélték Franciska magatartását. Ő azonban meg volt győződve, hogy Ábrahám példáját kell követnie, aki hajlandó volt egyetlen fiát, Izsákot is föláldozni Isten szerelméért. A nemhívó ember mindezt nem érti, nem értheti, csak azok, akiket Isten Lelke vezérel.

Az utóbbi években a szenzációt hajszoló sajtó sokat foglalkozott a papi nőtlenséggel. Arról is tudunk, hogy az úgynevezett szexhullám betört a kolostorok ajtóin is, sokan fölhagytak a szerzetesi vagy a papi élettel. Nem csoda tehát, ha a hívek közül is többen megkérdik: miért kívánja az egyház papjaitól a nőtlen életet? A legtalálhatóbb választ a neves francia írónál, Mauriac-nál olvastam. „Mit mondana egy papnövendéknek, ha megkérdezné, miért kell tisztának lenni? Hogy odaadhassuk magunkat. Ezt felelte nekem egy fiatal pap; alkalmi gyóntatóm. A mi hivatásunk, hogy mindenkinek odaadjuk magunkat s ez tökéletes tisztaságot kíván.” (Egy hajdani fiatalember, 61. lap) Ezzel meg is válaszoltuk a kérdést, hogy mi az értelme az Istenért vállalt magányos életnek. Nem egyetlen embert vagy családot, hanem Istent és Isten népét szolgálni, odaadni magunkat az evangélium ügyének. Csak, aki egészen Istené, az lehet igazán mindenkié.

Kérdezhetné valaki: mi a tanulság ebből azok számára, akik házasságban élnek? Hát csak ennyi: sem a férjed, sem a feleséged, sem a gyermekeid nem foglalhatják el szívedben az Isten helyét. Gyermekeidet elsodorja az élet, hitvestársadat a halál, csak Isten lehet és legyen örök partnered!

AZ EVANGÉLIUM SZOLGÁLATÁBAN

5. évközi vasárnap
1 Kor 9, 16—19, 20—23

Vajon érdeme-e a rózsának, ha kibontja illatos szirmait? Vajon érdeme-e a csillagoknak, ha földünkre szórják ezütös nyilaikat? Vajon érdeme-e a pacsirtának, ha éneket zeng a búzamezőkön? Vajon érdeme-e az anyának, ha szívéhez szorítja gyermekét? Azt hiszem, ezekre a kérdésekre egyértelműen nemmel válaszolhatunk. Hiszen a felsorolt tulajdonságok természetükből fakadnak, tehát a Teremtőt dicsérik. Ám ehhez hasonló jelenséggel a kegyelem rendjében is találkozunk. Példa rá Pál apostol hitvallása a mai szentleckéjében. Attól a perctől kezdve, hogy Isten hívó szava választott edényévé avatta, szinte második természetévé vált az evangélium hirdetése. Ezért kiált fel: jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!

Miközben megcsodáljuk a mindenkinek mindenévé lett Apostol példáját, fel kell tennünk magunknak is egy fontos kérdést. Ó ugyanis nemegyszer arra biztatja a híveit, hogy legyenek követői. Ezért ha nem is olyan mértékben, mint Pál apostol, de kereszténységünk mindnyájunkat arra kötelez, hogy hirdetői legyünk az evangéliumnak. Krisztus parancsa: menjetek és tegyetek tanítványommá minden embert, nekünk is szól és semmiféle kifogással nem térhetünk ki előle.

Mellékes, hogy hol és mikor történt, de itt és most is megtörténhetne a következő eset. Két munkásember 15 évig dolgozott együtt azonos munkahelyen. Szabad perceikben gyakran elbeszélgettek életük ügyesbajos dolgairól. Szóba került a család, a politika, a totó, a sport. Mikor az egyikük váratlanul meghalt, a másik természetesen elment a temetésére. És ott a nyitott sír előtt különös meglepetésben részesült. Az egyik gyászoló férfi kezében megpillantotta annak a vallásos egyesületnek zászlaját, amelynek jómagam is tagja volt. Lám, 15 évig dolgoztak együtt, naponta beszélgettek az élet dolgairól, de hitükről, Jézusról egyetlen szóval sem emlékeztek. Mily gyakran megismétlődik valami ehhez hasonló a mi életünkben is! Valami képmutató szemérmességgel takargatjuk vallásos meggyőződésünket és idegen templomok homályában rejtegetjük. A gyávaság lezárja hitvalló ajkunkat és úgy elrejtjük hitünket, hogy sokszor magunk sem találjuk. Igaz, a bátor tanúságtétel olykor kockázatos vállalkozás, de kereszténynek lenni annyi, mint bátornak lenni.

Amikor az egyik amerikai bíboros hazatért Rómából a vatikáni zsinatról, már a repülőtéren megrohanták kérdéseikkel az újságírók. A szellemes főpap azonban finom tréfával kitért a kérdések elől.

Ezt mondotta: Uraim! A közelmúltban az egyik kirakatban láttam egy kitömött halat és alatta ezt a feliratot: ha nem nyitom ki a számat, akkor most nem vagyok itt. . . Igaz, nem kell a hitünket dobra verni, és feleslegesen, tüntetően hangoztatni. De éppen így helytelen lenne, ha agyonhallgatnánk, mert ránk is vonatkozik az Apostol szava: jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!

Nyilvánvaló, hogy a keresztyén tanúságtétel, az evangélium hirdeteése nem csupán szóval, prédikációval történhet. Azt hiszem, Pál apostol sem aratott volna sikert beszédeivel, ha nem a szeretet nyelvén szól hallgatóihoz. A hit szavait a szeretet izmosítja és juttatja embertársaink szívébe. Mily hiánycikk ez napjainkban! Példa rá az a levél, amit a rádióújságban olvastam. „Kérem, hívja fel egy dühös hang a TV műsorügyletét, a fölöttem lakónak zárlatos a porszívója. Utáljuk egymást évek óta, ennek ellenére felmentem hozzá és megmondtam neki, hogy csináltassa meg azt a vackot, mert zavarja a műsor vételét. Hát kérem, mit tesz Isten, azóta minden este bekapcsolja. Csináljanak valamit, mert ki hiszi azt el, hogy minden este 11-ig, amíg a TV műsor tart, nekik porszívózniuk kell. Ugyan mit tehetett az ügyeletes? Őszinte részvétét nyilvánította.” Akik így viselkednek, még ha névleg igen, de gyakorlatban nem keresztyének. Ez a magatartás eleven cáfolata a szeretet evangéliumának.

Pál apostol a kegyelem ösztökéjének tulajdonítja az evangélium szolgálatát. Ezért nem akar dicsekedni vele és nem vár érte jutalmat. A jutalom ennek ellenére sem marad el. Isten nem szűkmarkú azok iránt, akik kamatoztatják kegyelmeit. S vajon mi az evangélium hirdetésének legnagyobb jutalma itt a földön? Az a boldogság, ami az igazságért szenvedők osztályrésze. Aki elkötelezte magát az evangélium szolgálatára, annak számolnia kell és el kell fogadnia a jézusi sors gyötrelmes boldogságát. „Miként Jézusnak, nekünk is meg lesz a keresztyünk. Akárcsak őt, látszólag minket is legyőznek. Valójában azonban vele győzedelmeskedünk. Győzni fogunk olyan mértékben, amilyen mértékben hűségesek maradunk kegyelméhez. Isten kezében az életünk. Ellenségeinknek csak annyi hatalmuk van fölöttyünk, amennyit Isten engedélyez, hogy gyakorolhassuk magunkat a harcban, hogy tanúságot tehessünk róla és szentekké legyünk.” (Charles de Foucauld)

KRISZTUS VILÁGOSSÁGA

Gyertyaszentelő

A gyertyák a villanyfény korában sem mentek ki a divatból. Fellobbannak oltárainkon, a születésnap asztalon és az ünnepi fogadásokon. Vajon minek köszönheti népszerűségét, miért leng olyan diadalmasan apró lángjának lobogója? Talán mert a szemünk láttára születik a viasz és kanóc házasságából. Van benne valami életszerű elevenség. Egyszerű megidézője, testvére annak a lágnak, amely először lobbant fel az emberi történet hajnalán. Azóta nagy karriert futott be, a hálás emlékezés gyűjtogatja kanóciát.

A mai ünnepen nemcsak gyertyát gyújtunk, hanem meg is szenteljük és így emlékezünk egy másik fény fellobbanására, Jézus Krisztusra. A Szentírás gyakran nevezi fénynek, igaz világosságnak, aki Őt követi, nem jár sötétségben. Az ősz Simeon is úgy fogja karjába, mint öreg szemének utolsó fényes látomását. Főleg öregkorban nagy kegyelem az ilyen találkozás. Amikor elfáradt szívünkre ráborul a magányosság éjszakája. Elhagynak az élet természetes fényei: az erő, egészség, szerelem, ígéretes holnapok, csillogó terveink. Vajon mi marad idős korára annak, akinek nincsen Istene?

Boldog lehet azonban minden öreg, aki Simeonhoz és Anna asszonyhoz hasonlóan Jézust öleli magához a hit és szeretet karjaival. B. Shaw mondotta 94 éves korában: „Az öregemberek veszélyesek, mert számukra már közömbös a jövő. . .” Ám, így csak az nyilatkozik, aki nem Jézusban látja a jövőjét. Nagy kegyelem tehát, ha Simeonhoz hasonlóan elmondhatjuk W. Rosanow orosz író vallomását: „Le tudnék mondani a tehetségről, az irodalomról, saját énem jövőjéről. Az elismerés, a hírnév se vonzanak. A boldogságról és az egészségről? — nem tudom! De sohse tudnék lemondani az Istenről. Ő az, aki a legjobban melegt.”

Vajon miféle fény és melegség árad felénk Jézus egyéniségéből? Abból a tényből, hogy az ember látásra született, az is következik, hogy szereti a fényt, keresi a célok csillogását és a hozzá vezető utakat. Az is nyilvánvaló, hogy ezeket a fényeket nem mi tűzzük életünk egére. Igaz, hogy az ember is kitalálhat ilyesmit, de ezek az ember-szerkesztette célok hasonlítanak azokhoz az űrhajókhoz, amelyek előbb-utóbb elégnak a világűrben. Isten azonban Jézus által olyan célokat tűzött az emberiség elé, amelyek fényét semmi ki nem olthatja. Azért nem nyúl méregpohár után a keresztény, mert Jézus kezét fogja. Sohasem lesz értelmetlen az Őt követő élete. Ha parányi mértékben is megnövekedett általunk a jóság és a szeretet, ha egy igaz élet mégoly

szerény fényét is hagytuk magunk után, elmondhatjuk a költővel: jó mulatság, férfi-munka volt! Igaz, sokszor elérhetetlennek látszik, délibábnak tűnik Jézus ígérete az atyai ház hívogató melegéről. Hogyan fektessük gyarló életünket az Atya szívére? De lehet-e csüggednünk, amikor Jézus nyújt felénk segédkezet? Azért járta meg a föld poros útjait az Atyától az Atyáig, hogy az Ő nyomában mindenki megjárhassa.

Ott áll Mária, karjában gyermekével az oltár lépcsője előtt. Még nem tudja, milyen út áll előtte és hány tövist szúr szívébe boldogan vállalt anyasága. Igaz, Simeon jövendöl valamit a lelkét átjáró törőről, de Mária nem retten vissza. Aki Istenre bízta magát, nem ismerheti a bénító félelmet és aggodalmat. Úgy van, mint lisieux-i Teréz vallotta. „Olyan vagyok, mint egy kisgyerek, aki megáll a lépcső előtt, amely végén édesapja várja mosolyogva. A kisgyermek megpróbálja, hogy legalább az első lépcsőre fölkapaszkodjék. Sajnos, nem sikerül. Az atya azonban látja gyermeke hozzá igyekvő szeretetét, ezért lejön érte és karjában viszi magához.”

Valahogy így kell nekünk is Istenhez törekednünk. Sötét éjszakában eltévedve egyetlen gyertyaláng elegendő, hogy megmentse életünket. Csak el kell indulnunk feléje. Isten nem gyertyát, hanem saját Fiát adta nekünk világosságul. Lépünk nyomdokába és akkor bizton hazaérkezünk!

ISTEN DICSÓSÉGÉRE

6. évközi vasárnap
1 Kor 10, 31—11, 1

Az adventi és nagybőjti időt kivéve minden vasárnap fölcsendül ajkunkon az angyalok éneke: Dicsőség a magasságban Istennek! Azért építünk templomot, díszítjük oltárát, tökéletesítjük liturgiánkat, hogy mindezzel kifejezzük Isten iránti hódolatunkat. Imádó szeretetünkkel válaszolunk megváltó emberszeretetére. Téves lenne azonban azt hinni, hogy Istent kizárólag vallásos cselekményekkel dicsőíthetjük. Kereszténységünk akkor igazi, ha átszövi hétköznapijainkat is. Erre biztat Pál apostol a mai szentleckében mondván: tegyetek mindent Isten dicsőségére!

Gasquet bíboros beszélt el a következő anekdotát. Egy megtérő férfi keresztelés előtt ezt kérdezte a plébánostól: mi lesz a kötelességem az egyházban? A plébános elgondolkozott, majd így válaszolt: először is az, hogy az oltár elé térdeljen és a padban figyelmesen hallgassa a

prédikációt. A buzgó plébános — jegyezte meg a bíboros — nem merte kimondani a másik fontos kötelességét, hogy ti. kinyissa a pénztárcáját. Sajnos, igen sokan azt gondolják, eleget tettek keresztény kötelességüknek, ha például megfizetik az egyházi adót vagy pénzt dobnak a Szent Antal perselybe. Ez nyilvánvaló tévedés. Isten többet vár tőlünk és annak örül, ha mi is sokat kérünk és várunk tőle. Elsősorban azt, hogy vallásosságunk ne legyen üres formaság, imádságunk beidegzett mozdulat, keresztény meggyőződésünk afféle melléksze-replő mindennapi életünkben. Az igazi, élő hit kiszakít a természetes erők vonzóköréből és olyan pályamódosítást eszközöl, ami minőségi-leg változtatja meg életünket. A hit akkor igazi, ha megnyilatkozik hétköznapijainkban is. Sajnos, ez nem történik mindig így és joggal panasolja Newman bíboros: „Komolyan félek, hogy nagyon sok magát kereszténynek nevező ember... ugyanúgy cselekednék, mint cselekszik, se sokkal jobb, se sokkal rosszabb nem lenne, ha a kereszténységet csak regének tartaná. Nincs bennünk semmi, ami valami vallási alapelvről tanúskodnék.”

Gyakran megtörténik, hogy jómagunk is nem dicsőséget, hanem szégyent hozunk Istenre és egyházunkra. „Ézért ne elégedjete meg azzal, hogy megvalljátok: keresztény vagyok! Éljetek inkább úgy, hogy mások mondassák ezt rólatok.” (Páli Szent Vince) Erre biztatta az egyik lelkiatya gyónóját, midőn ezt adta fel elégtételül: próbáljon legalább egy hétig olyan jó lenni, amilyen csak tud! Barátságos arccal járjon odahaza és az emberek között; igyekezzen mindenkin segíteni! Vágjon neki a szeretet nagy kalandjának! Mikor ezt az elégtételt megkaptam, vallotta be a férfi, egy kicsit bosszankodtam. Eddig mindig megúsztam néhány Miatyánkkal vagy Üdvözléggel, ez azonban nem olyan egyszerű. Elgondolkoztam, hogyan lássak neki a feladatnak. Eszembe jutott, hogy legalább tíz éve nem ajándékoztam meg feleségemet egy szerető mosollyal. Úgy éltünk egymás mellett, mint az idegenek. Ő tette a maga dolgát, én az enyémet. Üzlet, politika, jogi kérdések megoldása töltötte ki mindennapomat. Mikor másnap reggel belenéztem a tükörbe, egy mogorva arcot láttam benne. Micsoda fontoskodó, öntetszelgő számár, kiáltotta felém a tükör! Leültem reggelizni, de szokásomtól eltérően nem nyúltam az újságok után. Vidám jóreggelt kívántam feleségemnek, aki csodálkozva nézett rám. Mikor pedig megjegyeztem, hogy ilyen finom kávét sehol a világon nem főznek, már nem tudta elképzelni, mi történt velem. Én pedig szégyenkezve hajtottam le a fejem, mert rádöbentem: éveken át milyen helytelenül viselkedtem. A hivatalban is igyekeztem változtatni magatartásomon. Barátságosan köszöntöttem a lift-kezelőt, a portást, a vendéglőben a pincért. Ha pedig jöttek az ügyfelek, vidám humorral tárgyaltam velük. Egyszerre könnyebben ment a problémák meg-

oldása. A kritikát és a megszólást igyekeztem kitörölni szótáramból. Mindenkiben meglátni a jót és mindenkinek adni valamit szeretetemből, így teljesíteni életünk nagy elégtételét, szolgálni Isten dicsőségét.

Keresztény kötelességeink közé tartozik az is, hogy mások üdvösségén munkálkodjunk. Pál apostol erre is példát adott nekünk, joggal írja tehát, hogy legyünk az ő követői. Az üdvösség jelenlegi rendjében, a hitetlenség sivatagában nekünk kell égő csipkebokorra válnunk, megláttatnunk az emberekkel Isten szeretetét. Nem vethetjük meg az ügynevezett bűnös világot, hanem magunkhoz ölelve közelebb kell vinnünk Istenhez. Ezt a gondolatot fejezte ki a Malakiás csodája című film is. Az egyik nagyvárosban éppen a kolostor közelében üzemel egy rosszhírű mulatóhely. Emiatt szomorkodik egy Malakiás nevű szerzetes és arra kéri Istent, távolítsa el a kolostor közeléből az erkölcstelen mulatót. A film meséje szerint kérése teljesül és egy távoli szigetre repül a mulató vendégeivel együtt. Itt azonban, távol a várostól, még gátlástalanabban folyik a dárídó. Mikor ezt megtudja Malakiás atya, belátja tévedését és visszaimádkozza a kolostor szomszédságába. A bűnös életre mindig mérséklően hat a szentség közelsége.

Valami ehhez hasonló feladat vár minden keresztényre. Isten abban látta dicsőségét, hogy nekünk ajándékozta Fiát. Mi is akkor leszünk Isten dicsőségévé, ha neki adjuk magunkat és mások üdvösségének szerető szolgálatában keressük dicsőségünket.

ISTEN IGENE

7. évközi vasárnap
2 Kor 1, 18—22

Megbecsüljük, értékeljük a megbízható embereket. Lehet építeni szavukra, ígéretükre, munkájukra. Nem kell garancialevelet kérni tőlük. Sajnos azonban emberi gyöngeségeink közé tartozik, hogy ígéreteink teljesítése nem mindig a mi akaratunktól függ. Közbejöhetnek olyan körülmények, amelyek hatalmasabbak nálunk. Hiába ígérem holnapra egy bizonyos munka befejezését, ha váratlanul meglátogat a betegség vagy a halál. Ezzel ellentétben Isten máslettésége abban is megnyilvánul, hogy hűséges ígéreteiben és ezeket senki és semmi sem tudja megváltoztatni. Erre figyelmeztet Pál apostol a mai szentlelkében, amikor úgy beszél Jézusról, mint akiben Isten minden ígérete igenné lett.

Gyakran elhangzott és elhangzik a kérdés: az Isten Fia miért lett emberré? Nyilvánvaló, hogy erre a kérdésre nem lehet egyetlen mon-

dattal kimerítően válaszolnunk. Ha mégis megpróbálkozunk vele, ez annak köszönhető, hogy Jézus maga segít a válasz megtalálásában. Az emberiség ősi, ma is izgató kérdése: honnan ered életünk, miféle erő hajtotta és vonzotta a szellemiség csúcsára? Vajon ebből a magasságból lehet-e följebb lépni? Vajon életünk végén a megsemmisülés szakadékába zuhanunk vagy valami újfajta lét hajnala virrad ránk? Az emberek találgatták, képzeletük segítségével próbálták megválaszolni a kérdéseket, de nem sok eredménnyel. Biztos és egyértelmű választ a lét nagy kérdéseire csak Jézustól kaptunk és kaphatunk. Benne és általa igent mondott Isten az emberi létre és sorsközösséget vállalt velünk. A létünkben megnyilatkozó lehetőségekre, az értelmünkben és szívünkben bimbózó ígéretekre Jézus hozta meg a beteljesülés tavaszát. A soha senki által nem látott Istent ő nyilatkoztatta ki az embereknek. Ő tett tanúbizonyságot az Atya szeretetéről és feltámadásával igent mondott az öröklétre vágyó emberiségnek. Aki hisz benne, ha meghal is, élni fog.

Az emberi értelem ösidők óta utat tört az Isten felé, de mindig komoly kétségei voltak kilétét illetőleg. Nem volt világos és egyértelmű fogalma arról, hogy miképp viszonyul teremtményeihez az Isten. A megismétlődő természeti katasztrófák, az önmagunkban is megtapasztalt erkölcsi és fizikai rossz diadala komoly kétségeket támasztott bennünk jóságát illetőleg. Szerető Isten után vágyakoztunk és olykor úgy találtuk, hogy kemény, szigorú, sőt kegyetlen az Isten. Jézus volt az, akiben úgy mutatkozott be, mint szerető Atya, mint a bűnösök barátja. Isten Jézusban mondott igent az emberek szeretetére. Jézus „szerette az emberiséget bűnnel beszennyezett mivoltában is, annak ellenére, hogy ez utálattal töltötte el. Szerette őket az Atya szeretetével, aki méltatlanná lett fiát nem taszítja el magától véglegesen, hanem szereti továbbra is, ha neheztel is rá rossz útra térése miatt. Szerette őket azért, ami visszamaradt bennük eredeti fényességükből saját maga visszasugárzása részeként. Szerette őket, mielőtt megváltotta volna és megváltotta őket, mert szerette őket.” [Newmann]

Isten tehát Jézus Krisztusban igent mondott mindazokra a vágyakra, amelyeket ő vetett el bennük a teremtés hajnalán. Ezek beteljesülése azonban csak akkor lesz lehetséges, ha mi is ament, igent mondunk Isten ajánlataira. Ma sokan megvonják Istentől ezt az igent és elfordulnak Tőle. A kérdés már most az, hogy mit jelent minden ember számára Isten hívő elfogadása és Krisztus követése? Miért jó nekünk, ha igent mondunk Istennek? A válasz igen egyszerű: létezésünk csak így teljesül be igazán, lelki egyensúlyunkat, üdvösségünket csak ezáltal biztosíthatjuk.

Az Élet és Tudomány c. folyóiratban érdekes cikk jelent meg a krokodilok életéről. Ebben olvashatunk arról, hogy a rendes táplálé-

kon kívül követ is „fogyasztanak”. Ezek azonban nem távoznak el szervezetükből. A kő annyira fontos számukra, hogy az iszapos vagy homokos vizekben élő állatok messze elkalandoznak, hogy előteremtsek kőszükségletüket. Növekedésükkel arányosan egyre több követ nyelnek. Az arány testsúlyuk egy százaléka. Sokáig azt hitték, hogy a kő táplálékuk megőrlését szolgálja. Egy angol kutató azonban rájött igazi rendeltetésére. Mikor ugyanis egészen fiatal, köveket még nem nyelt krokodilusokat tett a vízbe, azok igen esetlenül mozogtak. A tudós ebből arra következtetett, hogy a kőnek hidrosztatikai jelentősége van. Egyrészt lehetővé teszi, hogy az állat a víz sodrása ellenére is biztonságosan mozogjon a vízben, másrészt könnyebben tudja áldozatát a víz alá húzni. A kő miatt testének súlypontja lesüllyed és biztonságosan mozog a vízben. . .

Valahogy így lehet elképzelnünk a hit jelentőségét is életünkben. Az Isten hívására kimondott igen biztosítja egyensúlyunkat a földi élet „vizeiben” és segít az ár ellen úsznunk. Mi, keresztények éppen ezért igyekszünk mindig igent mondani Istenünknek. Bárcsak elmondhatnánk életünk minden napján egy keresztény testvérünk szép vallomását:

Szeretlek,
mert annyi éven át
velem éltél és én belőled.
Törvényed volt az یتالom
s észre se vettem.

Belőled táplálkoztam,
megizmosodtam,
új erőre kaptam,
tudatlan — kised — módra,
aki anyja emlőjét szopja,
de még nem tudja őt
édes nevéen szólítani.

Add hogy hátralévő időmben
— legalább egy kicsit —
hálás legyek neked
ezért a szeretetért,
amivel elárasztottál
és amitől
kitör belőlem
a szó:
szeretlek.

(Chiara Lubich)

ÉLŐ SZÍVVEL

8. évközi vasárnap
2 Kor 3, 1—6

Igazán furcsa lenne, ha egy festőművész azzal akarná bizonyítani tehetségét, hogy képei helyett egy kritikus ajánlólevelét mutogatná. Hogy valaki jó szülő, azt elsősorban gyermekei bizonyíthatják. Nem alaptalan tehát, ha Pál apostol is az általa megtérített híveket tartja ajánlólevelének. Ezt a munkát nem egyedül végezte, hanem az élő Isten Lelkével. Ennek a gondolatnak tükrében vizsgáljuk meg magunkat, hogy milyen mértékben vagyunk ajánlólevél egyházunk számára, és mennyiben engedelmeskedünk a Szentlélek ihletésének?

A mai világban sok levél, számos üzenet érkezik címünkre. A legtöbbször nem a postás a kézbesítője, hanem a hírközlő eszközök. A tévé, a rádió, az újságok és a könyvek áradata. Sokan és sokszor az erőszak tollával igyekeznek olykor téves eszméiket az emberek szívébe vésni. Sajnos, az is megtörténhetett, hogy az evangéliumot félreértő fanatikusok a kereszténység terjesztésében is erőszakhoz folyamodtak. Nem kétséges, hogy ez a módszer hosszabb távon kudarcra van ítélve. Jogosan állíthatjuk, hogy nem a kereszténység, még nem is az úgynevezett keresztény nevelés tesz minket Krisztus követőjévé, hanem az evangélium öntudatos szívünkbe fogadása. Ahol ez elmarad, ott gyökértelen a vallásos élet. Erről nyilatkozik J. P. Sartre is „A szavak” című könyvében. „Szükségem volt az Istenre és megkaptam anélkül, hogy kerestem volna. De mert nem eresztett gyökeret a szívemben, egy darabig vegetált, aztán meghalt. Ha másként történik, talán misztikus lettem volna. . .” Napjainkban sokan gondolkoznak vagy nyilatkoznak így, és hogy idáig jutottak, az nem kizárólag az ő hibájuk. Nagy mértékben felelősek érte azok is, akikre Isten rábízta az evangéliumot. Lelkipászorok, hitoktatók és a szülők magatartása akkor lesz igazán hitet ébresztő, ha szívvel és szívhez szólóan végzik igehirdető munkájukat.

Egy világi keresztény, Joseph Folliet írta: „Én nem várok a plébánosomtól teológiai tanítást, amikor a szószékéről szól hozzám. Merem állítani, hogy éppúgy értek a teológiához, mint ő. Azt várom tőle, hogy izzóvá tegye szeretetemet. Azt akarom, hogy mire kimegyek a templomból, szívélyesebbé váljak az emberek iránt.” Akkor jó egy prédikáció, ha tükröt tart elénk és szívünk megváltoztatására ösztönöz. Egy magasállású politikus sokat hallott Vianney Jánosról, a szentéletű plébánosról. A kíváncsiságtól vezérelve el is utazott a kis francia faluba, Ars-ba. Meghallgatta a plébános beszédét és megrendülve

távozott a templomból. Odakint kísérője megjegyezte: úgye gyenge volt a prédikáció? Éppen ellenkezőleg, felelte az államférfi, nagyon hasznos volt számomra. Eddigi életemben vagy a prédikáció, vagy a prédikáló személye volt az, ami nem tetszett. Most azonban kezdek én nem tetszeni magamnak.

Még mindig sokat beszélünk a II. Vatikáni zsinatról és azokról a változásokról, amelyek előtt ajtót, ablakot nyitott. Ám tudnunk kell, hogy vallásos életünk megújulását nem lehet a szertartások, a szabályok, a szervezetek megváltoztatásától, vagy hitünk újrafogalmazásától várnunk. Csaknem minden templomban szembeoltárt építettünk és a hívekkel együtt mutatjuk be a szentmisét. Ám ennél is fontosabb, hogy egész szívünkkel az Isten felé forduljunk. Vajon mit jelent szívünkbe fogadni az evangéliumot? Egyszerűen azt, hogy ne legyen hitünk pusztá elmélet, a Hiszekegy fölmondása. Ne legyen az evangélium porosodó könyv emlékezetünk eldugott zugában. Ne legyen régi időkből megőrzött dísz tárgy, amelyet csak a kegyelet tart asztalunkon. Ne legyen vallásosságunk vasárnapi ünneplő, amit gyorsan igyekszünk levetni. Mit jelent szívünk lapjaira írni az evangéliumot? Megnyitni előtte belső világunkat, hogy átjárja gondolatainkat, behatoljon érzelmeink titkos mélységébe. Kitégítani szívünket, hogy Istennel együtt beleférjen minden ember. Isten csak akkor lesz igazán a miénk, ha szívünkbe fogadjuk. Nemde az emberekkel is így vagyunk. A múltkorában ellátogattam egy kedves faluba, ahol több mint két évtizede megkezdtem lelkipásztori munkámat. Bevallom, jólesett a régi hívek megnyilatkozó szeretete. Arra gondoltam: amit valaha ott prédikáltam, régen elfeledték. Csak a szeretetről nem tudtak és nem akartak megfeledkezni. Istent is csak a szeretet teszi szívünk örök lakójává, életünk átalakítójává.

Ehhez természetesen nem elegendő a mi akarásunk. A tavaszt lehet várni és hívni, de eljövetele nem tőlünk függ. Kereszténységünk megújulását elsősorban Krisztustól és az általa küldött Szentlélektől kell várnunk. Igaz, Isten tiszteli szabadságunkat s ezért evangéliumát nem atombombának, hanem kovásznak szánta. Kisfiú koromban kedves nagymamám a kályha közelébe tette a kenyér tésztaját, hogy a kovász gyorsabban kifejthesse kelesztő hatását. Így kell nekünk is szívünkkel, lelkünkkel az Isten meleg Lelke felé fordulnunk. Erre figyelmeztet az a szép vallomás, amelyet Ignatiosz metropolita így fogalmazott meg:

Szentlélek nélkül távoli az Isten,
Krisztus a múlté,
az Evangélium holt betű,
az Egyház közönséges szervezet,

a tekintély uralkodás,
a misszió propaganda,
az istentisztelet emlékek fölidézése,
a keresztény cselekvés rabszolga-erkölcs.

De Őbenne: a világ fölemelkedik
és nyögve szüli az Országot,
a feltámadt Krisztus megjelenik,
az evangélium életre támad,
az Egyház szentháromságos közösség lesz,
a tekintély fölszabadító szolgálat,
a misszió pünkösöd,
a liturgia emlék és elővételezés,
az emberi cselekvés megistenül.

A NAGYBÖJT KAPUJÁBAN

Hamvazószerda
2 Kor 5, 20—6, 2

Ismét megnyílt előttünk a nagyböjt kapuja. Bármilyen különös is, egyházunk valami szokatlan útravalóval indít el a szent negyvennap sivatagába. Üdvös jelet rajzol homlokunkra a mulandóságot jelző hamuval és az örök életet ígérő keresztel. Elégettük azokat a barkaágakat, amelyekkel az elmúlt esztendő virágvasárnapján Jézust köszöntöttük. Így lett a bimbózó barkaágból hamu, a hozsannából mulandóságot idéző emlékezés.

Attól a perctől kezdve, hogy megszülettünk, föllobbant életünk lángja, testvérként él bennünk a tűz és a hamu. A gyermekkor örömtüzét szüleink gyújtották és ápolták, hogy boldogra fesse életünk hajnalát. Aztán egy komor reggelen átléptük a felnőtté válás kapuját, ellobbant a gyermekkor játékos tüze és nem maradt a kezünkben más, mint szürke hamuja. Igaz, hamarosan újabb tüzek gyúltak a szívünkben. Barátság, szerelem, nemes eszmék, ragyogó lehetőségek álmaink megvalósítására. Közben hányszor, de hányszor beborult fölöttünk az ég és a családások könnyei kioltották lelkesedésünk tüzét. Lassan ellillan fiatalságunk és arcunk mélyülő barázdáiba hamut esőz a szenvedés... Am ha ez így igaz, akkor mi szükség van arra, hogy a „hamvazó” életnek még egyházunk is besegítsen ezzel a komor szertartással? Nos, elárulhatom. Mielőtt megkezdődne a hívek hamvazása,

az oltáron megszenteljük a hamut. Vajon mit jelent ez? Egyszerűen csak azt, hogy életünknek is az oltárra, a szeretet oltárára kell kerülnie és szent hamuvá égnie. Minden emberi életnek közös a sorsa: elég, hamuvá válik egyszer. Nem mindegy azonban hol égünk, milyen tűz emészti életünket. Sokféle tűz éghet a szívünkben. A gyűlölet, a harag, a bírvágy, a testiség, a zsarnokság tüze. Egyházunk tehát keresztet rajzol homlokunkra a hamuval. Emlékeztet Jézusunkra, aki a kereszt tüzeiben, a szeretet oltárán áldozta fel drága életét. Dehát nem mindegy, hol ég életünk tüze? Nem! Jézus példája arra tanít, hogy az Istennek élő, a szeretetben égő ember szent hamuvá változik, amely szent magnak is nevezhető. Jézus élete égett a kereszten, de nem égett el. Halála nem megsemmisülés volt, hanem a feltámadt élet kapuja. És mindazok, akik az ő jelét viselik, az ő életét élik, részesülnek dicsőségében.

Emlékezz ember, hogy por vagy! De emlékezz arra is, hogy keresztény vagy, aki újjászületett a szeretet Szentlelkéből. Ez biztosíték arra, hogy szent hamuvá égő földi életünknek folytatása következik.

MEGVÁLTÓ HALÁL

Nagyböjt 1. vasárnapja
1 Pt 3, 18—22

A mai vasárnapkal újabb nagyböjtöt kezdünk és ez a negyvennapos időszak szent lehetőséget kínál számunkra. Elsősorban azzal, hogy figyelmeztet a magunkba szállásra és az ebből fakadó életszépítő kötelességünkre. A szent negyvennap emlékeztet Izrael sivatagi vándorlására és Jézus imádságos böjtjére. Egyesek ma is követik példáját, hogy távol a világ zajától hazatérjenek önmagukba. De ha nem is vonulhatunk mindnyájan a sivatagba, akkor is lehetséges, hogy legalább részben sivatagot teremtsünk életünkben. Hagyd el egy időre az emberek társaságát, mérsékelj a szórakozást, a tévézést! Keresd a magányt, a hallgatást és fürdesd meg lelkedet az imában! (Carlo Cretto)

A választott népet Mózes vezette a sivatagi vándorlásban, minket pedig a mai szentlecke mini-evangéliuma. Elénk állítja a keresztény tanítás lényegét, Jézus megváltó szenvedését és halálát, amely mindnyájunk számára az üdvösség Istenre nyíló kapuja lett. Egyben megtanít arra is, hogy miként fogadjuk saját szenvedésünket, saját keresztünket. Erre azért is szükségünk van, mert senki sem dicseked-

het azzal, hogy egész életében elkerülte a szenvedés utcáját. Közös emberi sors a szenvedés, de nem egyforma a vele történő találkozásunk. Igen sokan csak ellenséget látnak benne, durván rátámadnak és minden erejükkel igyekeznek eltávolítani útjuktól. Mikor pedig a szenvedés tovább makacsodik és lefogja az ellene ágáló embert, tehetetlenségünkben egész lényünk lázadásá torzul. Micsoda kegyetlenség a szenvedés töviskoronájával övezni a boldogságra vágyó életet! Egyáltalán mit ér az élet, ha sebekből vérzik és minden pillanatban szíven szúrhatja a halál? Mint rossz teológusok, mi keresztények is gyakran fölpanaszoljuk: nem tettem semmi rosszat, miért büntet az Isten? Mielőtt azonban belekezenénk vádbeszédünkbe, nézzünk Krisztus keresztjére, az ártatlanul szenvedő Igazra. Megtestesülése, embersége által Jézus nekünk ajándékozta magát, sorsközösséget vállalt velünk. Ugyanettől a szeretettől indítatva halálával mennyi Atyjának adta életét. A halál beharapott Jézusba, de beletört a foga. Halála nem közönséges halál, hanem szeretetből vállalt, engesztelő halál. Az ember életével Isten ellen fordulhat, de vakmerő lázadását mindig megtöri a halál. Jézus arra tanít, hogy az Istennek adott élet végén a halál nem leveretésünk, hanem a föltámadt életre vezető diadalkapuvá fényesedhet.

Egy kiváló lelki író fölveti a kérdést: Hogyan gyűjthette magába Jézus az egész emberiség szenvedését? Ezt egy nagypénteken értettem meg. Meglátogattam egy beteg gyermeket. Az orvossal egyszerre értem oda, aki ott helyben kisebb sebészeti beavatkozást határozott el. A gyermeket egy széken az ablak közelébe vitték. Mamája mellette állt, válluk, arcuk összeért. Néztem a jelenetet. Valahányszor az operáló orvos vágott, a gyermek fájdalmas mozdulását az anya azonos mozdulata kísérte. Mikor a gyermek a fájdalom kiáltását fojtotta el, a mama ugyanezt tette. Mikor az operáció véget ért, gyorsan le kellett fektetni a kislányt, mert nagyon sápadt volt, majdnem rosszul lett. Ugyancsak gyorsan le kellett fektetni a mamát, mert hasonlóan rosszul lett. Akkor egy perc alatt megértettem: aki szeret, együtt szenved azzal, akit szeret. Ez Jézus igazi kínszenvedése: nem csupán az ostorcsapások, nem csupán a keresztút, mások is szenvedtek hasonló kínokat, hanem a szeretet kínszenvedése. Jézus Krisztus, mivel végtelenül szeret minden embert, mindenkire figyel, tökéletesen jelen van Megtestesülése által, látta, ismerte, átszenvedte valamennyi szenvedést. (Quoist: Krisztus él)

A kérdés már most az: hogyan részesülhetünk Krisztus szenvedésének áldásában? Hogyan nyílik meg általa számunkra is az Atyához vezető út? Nem kétséges, hogy az első lépés a keresztség szentsége. Mivel a keresztény hagyományokkal rendelkező világban ez a létkapcsolat Krisztus és közöttünk öntudatlan csecsemőkorunkban jön létre, nyilvánvaló, hogy nem elegendő önmagában. Ki kell egészülnie

a hívó étellel, hiszen megkeresztelkedésünk, krisztusivá válásunk nem egy pillanat, hanem az egész élet műve. Egy indián istenkereső írásában olvastam. „Kiemeltem a vízből egy követ és összetörtem. A belseje teljesen száraz volt. Hiába hevert a vízben, a víz nem tudott behatolni belsejébe.” Sajnos így jár sok ember a kereszténységgel is. Hiába hull homlokunkra csecsemőkorunkban a keresztvíz, ha elmarad a keresztény nevelés és önnevelés bensőket átjáró kovásza. Nem hiába hasonlítjuk a keresztséget testi születésünkhöz. Krisztus érdemeiért egyházunk ölébe helyez a keresztség, de újjászületésünk vízből és Szentlélekből nem jelenthet befejezést. Mi történne a kisbabával, ha születése után magára hagynák? A keresztség által megkezdjük az Istenben létező életet, de ezt gondozni, ápolni, táplálni kell. Táplálni az Isten igéjével, a prédikáció hallgatásával, a biblia olvasásával, a gyakori szentáldozással és a szeretet gyakorlásával. És ami a legfontosabb: a szenvedés, a Jézus szeretete által megszentelt szenvedés elfogadásával.

„A nagy geológus, Termier szokta mondogatni, ha valami nagy szenvedés jelentkezik életében: „minden, ami történik, imádásra méltó”, főleg aki hisz, látja, hogy az egész világmindenséget a szeretet hatja át...” (Teilhard) A szenvedés szerető elfogadása és elviselése által egyesülünk igazán azzal a Krisztussal, aki a keresztet tette az élet vezérlő zászlajává.

VELÜNK AZ ISTEN!

Nagyböjt 2. vasárnapja
Róm 81, 31—34

Korunk embere sokirányú elfoglaltsága miatt különösen kedveli a rövid lélegzetű írásműveket. Divatba jött a rövid vers, néha csak négy-soros. Visszarettenünk a vaskos regényektől és előnyben részesítjük a kisregényeket. Népszerűek a rövid történetek, mint például Franz Kafkái. Az evangélium sem mondható terjengősnek és rokonszenvel viseltetünk a hitünket összefoglaló rövid formulák iránt. A mai szentlecke éppen ezért megnyerheti rokonszenvünket. Röviden, tömören összefoglalja azt a jóhírt, amellyel Jézusunk örvendeztette meg a világot: Velünk az Isten, aki egyszülött Fia, Jézus által mindent nekünk ajándékozott.

A különféle világnézetek, bölcséleti rendszerek alapvető meghatározója, hogy milyen létfogalmat alkotnak a valóságról. A vallások taní-

tasát vizsgálva szintén találhatunk olyan jellegzetességeket, amelyek minden mástól megkülönböztetik. Ha ilyen megfontolás alapján megkérdezzük: mit jelent kereszténynek lenni, a mai szentlecke tanításával válaszolhatjuk: egy értünk élő, egy magát nekünk ajándékozó Istenben hinni. Ezt nem mi találtuk ki, hanem Ő hozta tudomásunkra. Velünk az Isten — nem harci kiáltás ez — hanem olyan kegyelmi valóság, amivel Jézus ajándékozza meg mindenkori követőit. Nem vagyunk a szeszélyes sors játékszerei, egy kozmikus méretű börtön rabjai, a gyorsan tovatűnő élet halálraíftéljei. Isten nem tréfából, hanem szeretetből teremtett és már ezért sem lehet alapállása elítélésünk.

Istennek ez a nagylelkűsége arra kötelezi a keresztényt, hogy méltatlanságunk elismerésével, tisztító bűnbánattal fogadjuk felmentő ítéletét. A mellénk álló, irgalmas Istennek a bűnbánó ember az igazi partnere. II. Frigyes porosz császár ellátogatott egy börtönbe. A rabokkal beszélgetve mindegyikkel elmondatta bűnügyének történetét. Végül megkérdezte: ki tartja igazságosnak az ellene hozott ítéletet? Erre a legtöbben ártatlanságukat hangsúlyozták. Csak egy elítélt akadt, aki beismerte bűnösségét és igazságosnak tartotta ítéletét. Ennek hallatára a császár leoldotta bilincseit és kinyitotta előtte a börtön ajtaját. Távozz innen, mondotta, mert ilyen nagy bűnös nem élhet ennyire ártatlan között! A világ sokszor elítéli a keresztényeket. Olykor jogosan teszi, szemünkre hányva mulasztásainkat, az evangéliumhoz való hűtlenségünket. Máskor erényeink miatt ítélnék el, koholt vádak alapján, joggyilkos kirakatperekben. Mi azonban nyugodtan állunk a Pilátusok ítélőszéke előtt. Avilai Szent Terézszel valljuk: „Isten és én mindig túlerőben vagyunk.”

Természetesen Isten kiállása mellettünk nem vezethet vakmerő bizakodásra. Ha ő nem mint elítélő Bíró, hanem mint szerető Atya vigyázza életünket, akkor nekünk sem szabad elfeledkeznünk gyermeki kötelességeinkről. Mindent meg kell tennünk, hogy szerető magatartásunkkal megkönnyítsük védőügyvédünk, Krisztus közbenjárását.

A berlini püspökkel, Alfred Bengsch-sel történt a következő humoros eset. A fiatalos megjelenésű főpásztort akár káplánnak is nézhette valaki. Így történhetett, hogy nem sokkal püspökké szentelése után édesanyja figyelmeztette, új felöltőre lenne szüksége. A püspök úr szótfogadott és civil ruhába öltözve a városba indult. Kérek egy fekete felöltőt, mondotta a ruhaüzletben. Az eladó fürkésző tekintettel végignézett rajta és megkérdezte: feltétlen feketének kell lennie annak a kabátnak? Hiszen ön még fiatal, világos kabátot is hordhat! Ebből nagyobb a választékunk. A püspök elmosolyodott, megköszönte a bókot, már ami a fiatalságot illeti, majd így folytatta: Atyám, aki Rómában lakik, ragaszkodik a sötét színhez. Hát igen, válaszolta a

kiszolgáló, Rómában az emberek igen ünnepélyesek. Az eladó persze nem sejtette kivel áll szemben és miféle papára kellett volna gondolnia. Ebből az anekdotából azonban megtanulhatjuk, hogy mennyei Atyánknak is vannak bizonyos elvárásai gyermekei részéről. Ha ő velünk van, ha ő mellénk áll, ugyanezt joggal elvárja tőlünk is. Nem kér ő semmit, csak azt, hogy gyermeki szeretettel fogadjuk ajándékait. Várjunk sokat tőle és két kézzel kapjunk kegyelmi ajándékai után. Ezt a lelkületet dicsérte meg Jézus is a gyermekekben. „Szeretem a gyermeket és azt akarom, hogy mindenki hozzájuk hasonlítson. A mennyek országában csak a gyermekek számára van hely. A hajlott-hátú, őszhajú, ráncos arcú gyermekek számára. Szeretem a gyermeket, mert benne még nincs összetörve képem. Ők még nem rontották el képémomat. Újak, tiszták, büntelenek. Szeretem a gyermekeket, mert ők még növekedhetnek, még úton vannak. A felnőttekből azonban már semmit sem tudok kihozni.” (Quoist)

Velünk az Isten, olvastuk a mai szentleckében. Igaz, sokszor úgy tűnik, mintha elhagyna minket. Erre gondolunk, midőn a szenvedés utcáját járjuk. Erre gondolunk, mikor oly sok ember számára elnémulnak a harangok. Hiszen az ember örök lázadó, szeret elbújni Isten elől a tagadás bokraiban. Ő természetesen nem játszik bűjőcskát velünk, de velünk marad akkor is, ha nem érkezik válasz Ádám hol vagy?-ára. S történik mindez azért, mert nem ítélő Bíránk, hanem Atyánk, aki minden tékozló gyermekét hazavárja.

A KERESZT OKTALANSÁGA

Nagyböjt 3. vasárnapja
1 Kor 1, 22—25

Napjainkban egymás után épülnek a pompás autópályák és megfogatkoznak az útszéli keresztek. Sokan furcsának is találnák, ha modern útjaink mentén Krisztus keresztje integetne a száguldó autósoknak. Se kedvük, se idejük, hogy föltekintsenek a keresztre. Annál is inkább, mivel éppen úgy vélekednek a Keresztfeszítettről, mint Pál apostol idejében a zsidók és pogányok. Botrányosnak, ostobának minősítik azt az állítást, miszerint Krisztus keresztje menti meg a világot. Ezt bizzuk csak az emberi munkára, tudományra és bölcseségre!

Tagadhatatlan, hogy az ókori Görögországban igen magas színvonalon állt a világot, életet magyarázó bölcsélet. Hosszú évszázadokra

ők rakták le az úgynevezett nyugati kultúra alapjait. Nem véletlen tehát, hogy Athénben az Areopágon, ahol oly gyakran vitáztak bölcséleti kérdésekről és minden új gondolatot megtárgyaltak, nem sok sikere volt Pál apostolnak. Egy darabig hallgatták ugyan, de mikor Krisztus keresztyéről és feltámadásáról kezdett beszélni, kinevették. Később a római helytartó, Festus is ezzel intézte el az Apostol beszédét: elment az eszed Pál! Ki hallott már olyasmit, hogy az Isten lemondjon hatalmáról és alávesse magát a szenvedésnek, a halálnak? Miféle Isten az, aki miután annyi csodát tett, elmulasztja a legnagyobbat és nem száll le a keresztről? Nem, ilyen gyenge Isten nem kell nekünk, ezen csak botránkozni lehet!

Am mindezzel az elmarasztaló véleménnyel szembeszállva, Pál apostol mégis kitart amellett, hogy a megfeszített Krisztus Isten igazi ereje, igazi bölcsessége. Vajon miért? Mindenekelőtt tudomásul kell vennünk, hogy Isten nem rejtegeti bölcsességét és hatalmát. Csak körül kell néznünk a fényévekkel is alig mérhető világmindenségben és szembe találjuk magunkat azokkal a roppant erőkkel, amelyek szerény követői csupán Isten hatalmának. Egyetlen „legyen” szavával teremthet száz világot, ki tudja hány galaktikát dobott a létbe játszi könnyedséggel?

Az egyik modern templom művészien kiképzett bejárata fölött érdekes látvány tárul a belépők szeme elé. A különféle vallásos szimbólumok között egy érdekes képlet vonja magára a figyelmet. $E = m \cdot c^2$. (E egyenlő: emszer cé a négyzetben) Akik járatosak a modern fizikában tudják, hogy ez a képlet Albert Einsteintől származik. A matematika nyelvén azt fejezi ki, hogy milyen roppant erők rejlenek a holtak látszó anyagban. A benne rejlő energia vagy másként munkavégző képesség egyenlő az anyag tömegének és a fénysebesség négyzetének szorzatával. Mivel a fény másodpercenként 300 000 km-t tesz meg, ennek négyzete egy kilences 18 nullával, azaz 9 trillió. Ezt a hatalmas számot kell megszoroznunk azzal az anyagi tömeggel, amelynek ismerni akarjuk energiáját. Íme, egy példa a sok közül, amely megsejteti Istenünk hatalmát és bölcsességét. Joggal állíthatjuk tehát: Isten a teremtés által igenis megmutatta erejét és hatalmát. Am a kereszten ennél is többet tett!

Igéje által kimondta a teremtő „legyent” és létrehozta az egykor végetérő világmindenséget. Megalkotta az embert, hogy a természet nagy családjában keresse és találja meg földi boldogságát. Am az Isten telhetetlen adakozó. Ezért az idők teljességekor elküldte Fiát, hogy Általa félreérthetetlenül kinyilatkoztassa irántunk táplált szeretetét. Halálával és föltámadásával áttörte mulandónak látszó életünk falát és utat nyitott előttünk az örök élet, az Istenközösség felé. Isten úgy szereti a világot, mint Atya a gyermekét és magához akarja ölelni.

A kereszti ígérete ezt hirdeti, erről tanúskodik. Nem az lett volna igazi csoda, ha Jézus leszáll a keresztről. Az igazi csoda az, hogy szeretete bizonyítására vállalta a halált, hogy legyőzze és az embert Isten házanépévé tegye. Nem a hatalom, hanem a szeretet útján akarja magához vezetni a világot. Isten igazi ereje és bölcsessége az ő szeretete.

Így kell föltekintenünk Krisztus keresztiére és akkor megértjük, miért nevezzük a kereszttutatót a haladás igazi útjának. Nem a büszke tudomány, nem a technika, nem az egyre növekvő anyagi jólét boldogítja a világot, hanem a szeretet. Nélküle minden emberi erőfeszítés, tudományos haladás zsákutcának minősül. A hatalom csak a szeretettel házasodva, szolgálattá alázódva boldogíthatja az emberiséget. Mindezt napjainkban különösen tapasztaljuk. Divatba jöttek a szenzációs, sötét jövődölések, amelyekkel mindig lehet olvasókat toborozni. Az egyik külföldi folyóirat satirikus cikket közöl ezzel a címmel: „1900 + X.” Az elképzelt harmadik világháború utáni állapotokat ecseteli. Az atombombák teljesen kiirtották az emberiséget. Már csak két vadászgép vívja harcát a levegőben. Aztán ezek is kigyulladnak és lezuhannak a braziliai őserdőben. Egy hatalmas fán gorilla-pár üldögél. Ők is látják a lezuhanó gépet, az utolsó ember halálát. A gorilla papa így szól élete párjához: no, asszony, kezdetünk mindent előlről!

Szerencsére még nem tartunk itt, még vagyunk néhányan, akik bízunk a kereszttben: Isten bölcsességében, Isten szeretetében. Csak ebben lehet bízunk!

Vagy az atombomba vagy a felebaráti szeretet.
Vagy a halál köteléke vagy a szeretet.
Döntenünk kell itt és most!
Kétezer éve mondták ezt nekünk
és aki mondta,
azt az emberek keresztre feszítették.
Tanítványai ugyanezt hirdették
s ezért sokat megölték közülük.
Ennek ellenére sem sikerült
a szelíd isteni hangot elnémítani,
ami kétezer éve hirdeti:
szeressétek egymást!

(Raoul Follereau)

ÚJ ÉLET

Nagyböjt 4. vasárnapja
Ef 2, 4—10

Igaz, hogy megkérdésünk nélkül, ajándékba kapjuk életünket, de elfogadjuk és miután megízleltük a létezés édességét, körömszakadtáig ragaszkodunk hozzá. Akkor is, ha fájdalmak tövise szúrja és hideg öleléssel várja a halál. Egy születésen dolgozó asszony vallotta: minden újszülöttet a szívemhez szorítok. Nos, ezt tesszük valamennyien. Örülünk a világra jött kisbaba sírásának, hiszen ezzel jelzi, hogy él. A balesetek alkalmával is a szívhangot keressük és megkönnyebbülve mondjuk hallatára: még él! Az életért dolgoznak orvosaink, az életet szépitik tudósaink és művészeink, az életet akarják minden ember számára valóban emberivé tenni a forradalmak. Jézus is azért jött földünkre, hogy életünk legyen és egyre bővebben legyen.

Testi életünket szüleink által kapjuk és ők gondozzák mindaddig, amíg felnőtté növekedve saját kezünkbe vehetjük. Talán életünk leg-szebb időszaka, amikor a szülői szeretet védőburokként hajol életünkre. Sajnos azonban korán megismerkedünk a halállal és ez véresre sebzí szívünket. Szinte kifacsarja belőle az olykor lázadássá fajuló kérdést: mire való az élet színpompás virága, ha gyilkos lehelletével elhervasztja a halál? Hát Isten csak ilyen életet adhatott nekünk teremtésünk hajnalán? Nem kegyetlenség az életbe szeretett gondolkozó lényeket halálra ítélni? Jó, jó, elismerjük, hogy az ajándékot nem illik bírálgatni. Mégsem titkolhatjuk csalódottságunkat, amely egyeseket az öngyilkosságba kerget.

Mintha Isten elismerné szemrehányásaink jogosságát, Fiában válaszolt reá. Azért küldte hozzánk, hogy egy újfajta létezéssel tetézzé ajándékait. Ezt nevezzük Krisztusban létezésnek. Milyen boldogító, létet gazdagító otthonra találunk édesanyánk, hitvestársunk, barátaink ölelő karjában! Minden emberi élet csak a másokért és másokban létezés által teljesedik be. Mi, keresztények pedig azt valljuk, hogy emberi létünk a Krisztusban, az Istenben létezés által tágul a végtelenbe. Ő az, aki föltámadása által megnyitotta előttünk az örök élet lehetőségét. Isten azért teremtett, hogy éljünk, mint a teremtés koronái, de azért váltott meg, hogy úgy élhessünk, mint Isten házanépe. Mivel természetes életünket állandóan fenyegeti a halál, igyekszünk körülbástyázni a különféle óvintézkedésekkel. Isteni életünknek egyetlen ellensége van: a bűn. Méltán nevezi a Szentírás lelki halálnak. Krisztus azért tárja felénk kezét véres keresztfájáról, hogy kiszabadít-

son minket ebből a veszedelemből. Minden szeretet életmentő, de Jézusé sokszorosan az.

Egy leányról olvasom, aki lopás miatt többször is börtönbe került. Végül megszánta egy jólelkű asszony és magához fogadta. Úgy bánt vele, mint egy szerető édesanya. Ettől kezdve a leány teljesen megváltozott. A legnagyobb földi jónak, a szeretetnek birtokában nem nyúlt többé mások tulajdonához. Olyan gazdagnak érezte magát, hogy nem vonzották a mulandó értékek. Valahogy így tett velünk Isten Jézus által. Megajándékozott atyai szeretetével és az irgalom olajával gyógyítja bűneink sebéit.

Ebben a krisztusi életben részesültünk a keresztség fürdőjében. Nem véletlen, hogy a víz lett új életünk jelképévé. A természettudósok szerint minden élet a vízből származik. Édesanyánk szíve alatt is vízben éltünk. Nélküle a földön mindenfajta élet elpusztulna. A víz életünk édesanyja, ezért kell az isteni életre is vízből és Szentlélekből újjászületnünk. A keresztség számára a földi élet a terhesség időszaka, a keresztség és bűnbánat „vizében” élünk; a halál percében születünk meg az örök élet számára.

Minden élet ajándék és ezért sincs okunk arra, hogy dicsekedjünk. Vajon mire kötelez minket ez a nagyszerű ajándék, amelynek Krisztus által részesei lettünk? A mai szentlecke erre is megadja az eligazítást. Isten arra rendelt minket, azért ajándékozott meg az étellel, hogy jótettekkel, a szeretet továbbadásával bizonyítsuk kitüntető kegyelmét. Igyekezzünk mindenkiben meglátni Isten ajándékát, törekedjünk mindenkiben meglátni és növekedésre serkenteni a szépet és a jót.

Talán olvastatok az ördög tükréről szóló anderseni mesét! A gonoszág fejedelme olyan tükröt készített, amelyben minden jó és szép kicsinek látszott, de minden rosszat, minden bűnt felnagyított. Büszkén mutogatta az embereknek és igyekezett őket ezzel elkésérinteni. Történt az egyik nap, hogy mutogatás közben leejtette a tükröt és az millió darabra tört, szinte porrá zúzódott. Hirtelen vihar kerekedett és a gonosz tükör porát szétszórta a földön. Belefújta az emberek szemébe, akik ennek következtében felnagyítva látták a rosszat és kicsinyítve a jót. A bajon Jézusunk segített. Engedte, hogy szerető szívet összetörjék ellenségei és darabkái a Szentlélek az emberek szemébe fújta. Ezáltal tette lehetővé, hogy az emberek ne a rosszban, hanem a jóban higgyenek és mindenkiben fölfedezzék a nemeset és a szépet.

Krisztus igaz követői akkor leszünk, ha a „rosszat soha és sehol győzelmes hatalomnak el nem ismerjük... A világ több jóságért, szeretetért kiált, szeretetet könyörög a bűnösök és elvetemültek seregének, mind az igazság szolgáinak. Aki a jót szeretetben gyakorolja, az már ezzel jótékonyan hat egész környezetére, olyan mint a napsugár, mely a virágokat a sötét földből kicsalogatja...” (Prohászka, 7, 280)

ISTENHEZ KIÁLTUNK

Nagyböjt 5. vasárnapja
Zsid 5, 7—10

Az emberek különféleképpen viselkednek a rájuk zuhanó szenvedésekben. Sokan lázadoznak, káromkodó miérteket dobálnak a lakatlanak mondott égre. Perbe szállnak a megtagadott Istennel, kemény vádakát zúdítanak Feléje. Van, aki összeszorított fogakkal, keserű megadással vagy bölcs belenyugvással tűri a kikerülhetetlen végzetet. Sokan az emberek felé fordulnak és tőlük remélnék segítséget. Néhányan nem bírják elviselni sebekből vérző létüket és a halálba menekülnek.

Jól tudjuk, hogy Jézusunk, aki mindenben hasonló akart lenni hozzánk, nem kerülte el a szenvedés utcáját. Örök idegen marad számunkra, ha nem osztozik fájdalmainkban és nem ölti magára a sebek bíborát. S vajon miért tette ezt? Hogy példát adjon a szenvedésben tanúsítandó, egyedül helyes magatartásra. Ezt pedig így foglalja össze a mai szentlecke tanítása: „Krisztus halandó életében hangos kiáltással és könnyhullatással imádkozott és könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól...” Íme, ez Jézus válasza, hogy mit tegyünk a szenvedés reánk boruló éjszakájában: könnyeink csillagfényében Istenhez kiáltunk. Nem a perlekedés, nem a lázadás, nem a zúgolódás, hanem az imádság nyelvén. Az Istenhez kiáltó ember ezáltal nyer hitet, vagy megerősödik hitében s ennek segítségével megsejthet valamit a szenvedés titkából. Nem véletlen tehát, ha sokan a szenvedés sötétjében látják meg a hit csillagát és szereteteik elvesztése lesz az ára annak, hogy Isten karjába vethessék magukat. Ilyenkor kezdjük megérteni: csak azért tudunk a szenvedésben Istenhez kiáltani, mert ő is a szenvedés útján kiáltotta felénk megváltó szeretetét. Különös, de igaz, sokszor sebeink gyógyítják hitünket és miként Krisztusnak, sebeink lesznek szeretetünk virágai. Istenhez kiáltó ember a keresztyén és ez a kiáltás sohasem marad visszhangtalan. „Egy fa lombkoronájának átmérője gyakran megfelel a gyökerek kiterjedésének. A lélek olyan mértékben tágul ki Krisztus szeretetének, amennyi fájdalmat viselt el érte és ajánlott fel neki.” (Chiara Lubich)

Sokan azért roppannak össze napjainkban a szenvedés súlya alatt, mert nem tudnak Istenhez kiáltani, mert elfelejtették az imádság nyelvét. Sikerei tudatában azt gondolja az ember, elég a saját ereje, nincs szüksége segítségre. Az egyik külföldi országban turisták látogattak meg egy omladozó karthauzi kolostort. Valaki bölcsen megjegyezte: lám, ez a kolostor elnéptelenedett és omladozik, mert lakói

csak imádkoztak. Ilyen pusztulás vár ipari civilizációnkra is, ha csak dolgozunk gyárainkban és végleg elfeledkezünk az imádságról.

Az emberiség életében hatalmas mozgatóerő a szabadságvágy. Mindenki szeretne független lenni, kedve szerint élni. Ennek a törekvésnek azonban korlátokat emelnek a természeti törvények és az emberi együttélés szabályai. A hívő, a gondolkodó ember teremtett létünk törvényei mögött mindig fölfedezi a gondviselő szeretetet. Ennek ellenére sokan fölrugják azokat a törvényeket, amelyek véleményük szerint nem veszélyeztetik biztonságukat. A szabadság vágya sok esetben a lázadás utcájába torkollik és elfelejtjük, hogy csak az engedelmisség útja lehet a boldogság útja. Ezt a tényt akkor a legnehezebb elfogadnunk, amikor szenvedés ül a hátunkra. Hogyan lehet Isten akaratának minősíteni szenvedésünket? Jézus erre is példát adott és mint a szentlecke tanítja: a szenvedésből tanulta meg az engedelmességet. Ki tagadhatná, hogy a szenvedés a legnehezebben elfogadható az ember számára? Aki itt is tud és akar engedelmeskedni, az beteljesíti teremtményi állapotát. Az ember nem az Istentől való függetlenségben, hanem a Vele megvalósuló szeretetközösségben találhatja meg boldogságát. Emberi közösség nélkül nem élhetünk emberi életet, Isten nélkül pedig nem élhetünk istengyermeki életet.

Tévedés lenne mindezt úgy értelmeznünk, hogy Isten kínok árán adja nekünk az üdvösséget. Senki sem üdvözülni szenvedése által, csak a hittel és szeretettel fogadott szenvedés által. A szenvedés olyan közege emberi életünknek, amelyben fölhevülhet hitünk és bizonyosságát adhatjuk Isten iránti, áldozatos szeretetünknek. Egy ember súlyosan megbetegedett, hallását is elveszítette. Barátai rábeszélésként, utazzák el Lourdes-ba és kérje a Szűzanya segítségét gyógyulásához. A beteg engedett a rábeszélésnek. Mikor visszaérkezett, éppen olyan beteg volt, mint annak előtte. Barátai csalódottan fogadták és megkérdezték: fürödtél-e a csodaforrásban, imádkoztál-e gyógyulásodért? Legnagyobb meglepetésünkre a beteg így válaszolt: látjátok, erről meg is feledkeztem. Olyan szép volt ott minden, hogy eszembe sem jutott a betegségem.

Sokan talán mosolyognak ekkora együgyűségen, de ne tegyék! Inkább épüljünk rajta! Nincs nagyobb kegyelem, mint úgy belefeledkezni Istenbe, hogy nem gondolunk saját bajainkra. Az Istenhez kiáltó ember így találkozik a szenvedés útján üdvösségével.

A MI HOZSANNÁNK

Virágvasárnap
Fil 2, 6—11

Gyermekkorunkban velem és veled is megtörténhetett. Kézenfogva mentem az utcán édesanyámmal. Egyszer csak kivontam kezem a kezéből és előreszaladtam. Kifulladásig álltam meg és vártam, hogy utolérjen. Olykor megtréfált, elbújt a kapualjban vagy a mellékutcában. Sajnos ez a játék felnőtt korunkban is meg-megismétlődik. Kíváncsi képzeletünk előre szalad a jövő utcájában. Néha utána megy a valóság, de nemegyszer más irányba fordul. Olykor bosszankodunk miatta, de sokszor jó is, ha a jövő nem úgy alakul, mint ahogy mi elképzeljük.

Ezzel ellentétben Jézus jól ismerte a jövőt, az Atya akaratát. A jászoltól egyenes út vezetett a Golgotáig. Jól tudta tehát virágvasárnap, hogy elérkezett számára a szenvedések nagyhete. Mi emberek természetesen találjuk, hogy szívszorongva, panaszos ajakkal, könnyes szemmel lépünk a szenvedés útjára. Szentjeink is megrendült lélekkel indultak el a vértanúság felé. Nem így Jézus. Az öröm diadalkapuján lépett be a szenvedések városába, elfogadta a fellekesült emberek hozsannáját. Jézus jól tudta, hogy ez a lelkes hozsanna néhány nap múlva keresztre-velévé változik. Igazi örömet éppen azért nem az emberek lelkes ünneplése, messiási elismerése fakasztott benne. Hanem micsoda? Hát csak az, hogy a szeretet útjára lépett és ezen az úton nem lehet keserű arccal járni. Az ő keresztútja szeretettel lesz kikövezve. Nem kényszerűségből indul el rajta, hanem az emberek iránti szeretetből. Hadd lengjenek tehát a pálmaágak, hadd kiáltssanak hozsannát az emberek! Isten a jókedvű adakozót szereti.

Tévedés lenne azt hinnünk, hogy virágvasárnap tegnapi ünnep és elhervadtak virágai, pálmaágai. Jézus ma is be akar vonulni városainkba és különösképpen a szívünkbe. Várja a mi hozsannánkat, a mi szeretetet rügyező barkaágainkat. Az evangélium megemlíti, hogy az üdvözlő tömegben ott voltak Jézus ellenségei is, akik megirigyelték tőle a hozsannát. Ez ma sincs másképpen. Az a tény, hogy ti itt vagytok, kezetekben bimbózó barkaágakkal, arról tanúskodik, hogy Jézus hívei közé tartoztok. Ettől függetlenül érdemes megvizsgálnunk a mi hozsannánkat. Vajon üresen csengő szó vagy Istennek szentelt életünk kiáltása? Az sem elég, ha csupán a templomban kiáltunk hozsannát Jézusunknak, de hétköznapi életünkben gyáván elnémulunk vagy másnak kiáltunk hozsannát. Krisztus számára csak igaz hitünk és élő szeretetünk jelent értéket. Az embereknek,

akikkel egy közösségben élünk, meg kell éreznünk, hogy megváltott emberekkel van dolguk.

A hozsanna szó nem csupán Istent dicsérő kiáltás, hanem eredeti jelentése szerint kérő szó, kérő imádság is. A kéretlenül hozzánk jövő Jézus szívesen veszi, ha dicséretünk, köszöntésünk szavai között a kérő szavakat is megtalálja. Ezért bátran kérjük tőle a kegyelmek legnagyobbikát, mégpedig azt, hogy mi is hozzá hasonló szeretettel járjuk földi életünk útjait. Akkor is, ha szenvedéssel van kikövezve. Bárcsak mi is elmondhatnánk a költő vallomását:

Pénzt, egészséget és sikert
Másoknak, Uram, többet adtál,
Nem kezdek érte mégse pert
Én nem mondom, hogy adósom maradtál.

Nem vagyok én az első mostohád;
Bordáim közt próbáid éles kését
Megáldom és mosolygom ostobák
Dühödtté jait és hiú mellverését.

Tudom és érzem, hogy szeretsz:
Próbáid áldott oltó-kése bennem
Téged szolgál, mert míg szívembe metsz,
Új szépséget teremni sebez engem.

(Tóth Árpád: Isten oltó-kése)

AZ ÚR HALÁLÁT HIRDETITEK

Nagycsütörtök
1 Kor 11, 23–26

A tudósok kutató munkája nyomán egyre inkább föltáruul előttünk az anyag, az atomok csodás világa. Megrendülve érzékeljük azokat a roppant energiákat, amelyeket a Teremtő „legyen” szava az anyagba sűrített. Roppant erők mozgatják a csillagok milliőit és engedelmesen hirdetik Teremtőjük akaratát: lenni akarunk! Mikor tavasszal végigcsókolja földjeinket a napsugár, minden élet megmozdul érintésére. Magvak, gumók, hagymák fedezékéből föltámad az élet. A bokrok és a fák élettelennek látszó karjain rügyek bomolnak és virágok milliárd-

jain kihabzik az élet. Ők is a Teremtő akaratát visszhangozzák: élni akarunk! A természetnek ebbe a himnuszába kapcsolódik bele az ember is, amikor az élet szolgálatába szegődik. Igaz, hogy hivatlan útítársunk a halál, de az élet az igazi anyánk. Ezért minden emberszív egy ütemre dalolja: élni akarunk!

Csak egy valaki jött a földre azzal a szándékkal, hogy meghaljon. Csak egy valaki mondott igent az életre azzal a szándékkal, hogy meghalhasson. Urunk Jézus azért öltöztette halhatatlan istenségét a halandó test ruhájába, hogy meghalhasson. Úgy szerette Isten e világot, hogy egyszülött Fiát adta érte. . . Krisztus meghalt a kereszten, nem beteges életundorból, nem ellenségei akaratából, hanem az emberek iránti szeretetből. Szinte beegázolt keresztyével, miként Mózes az ő botjával a szenvedés tengerébe, hogy utat nyisson előttünk az örök élet partjaira. És hogy erről soha meg ne feledkezzünk, nagyszerű tettének emlékművet állított.

Mikor a halál elragadja szerettünket, virágkoszorút helyezünk koporsójára és ezzel díszítjük sírját. Kőből, márványból emlékművet építünk és így védelmezzük emlékét ideig-óráig az elmúlás ellen. Tesszük ezt azért, mert a szeretet nem akar felejteni. Így gondolkozott Jézus is, ezért elpusztíthatatlan emlékművet állított halalos szeretetének. Nem kétséges, földi élete során több olyasmivel ajándékozott meg, ami méltó arra, hogy megörökítsük. Ezért állítjuk fel templomainkban minden karácsonykor a betlehemi istállót. Liturgiánkban minden esztendőben megemlékezünk üdvöztető tetteiről. Sokféle emlékművet állítunk föl mi az Ő követői, de Jézus csak egyhez ragaszkodott. Azt akarta és azt akarja, hogy megörökítsük halálát és a mögötte rejlő szeretetét. Ennek akart emlékművet állítani az Utolsó Vacsorán. Ezzel a szándékkal vette kezébe a kenyeret, hálát adott, megtörte, majd tanítványainak adta: vegyétek és egyétek, mert ez az én testem! Ugyanígy a vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: ez a kehely az újszövetség az én véremben. Ezt tegyétek valahányszor isztok belőle az én emlékezetemre! Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek és e kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön. . . Az apostoli hagyomány szerint így történt a nagy emlékmű föllállítása, az Eucharisztia alapítása. Így akarja Jézus térben és időben kiterjeszteni értünk bemutatott áldozatát. Ezáltal akarja állandósítani a nagypénteket és ezzel megadni annak lehetőségét, hogy bűneinktől megtisztulva igaz életet éljünk.

A pap minden szentmisében kezébe veszi a kenyeret és a kehelyben csillogó bort. Hitünk arra tanít, hogy ez a kenyér Krisztus teste, ez a bor Krisztus vére. Nem halott, hanem föltámadt, megdicsőült teste. Igaz, hogy mozdulatlanul rejtőzik az anyag köntösében és ezzel is emlékeztet halálára. Külön a test, külön a vér, miként a keresztfán.

Nem azért, hogy szomorkodjunk és gyászba öltözzünk. Inkább örvendoznünk kell annak az életnek, amit halálával szerzett. Minden szentmisében a keresztfához megyünk, megnyílnak Jézus szent sebei, hogy kicsorduló vére megtisztítson bűneinktől. Minden szentmisében az Utolsó Vacsora asztala mellé telesszünk, hogy Jézus testével táplálkozzunk és részesei legyünk ígéretének: aki az én testemet eszi és az én véremet issza, örökké él. . .

Mikor boldogemlékű János pápa még mint pápai követ elbúcsúzott a bolgároktól, többek között ezeket mondta: a katolikus íreknek van egy szép szokásuk. Karácsony napján égő gyertyát helyeznek az ablakukba. Ezzel akarják jelezni, hogy mindenki szívesen látott vendég otthonukban. Bármerre kerültek a világban, folytatta a pápai követ, ha felém vezet utatok, ezt a gyertyát mindig megtalálhatjátok ablakomban. Lépjetek be házamba, ölelő karral fogadlak és szeretettel megvendégellek. Így beszélt a bolgár nép nagy barátja és ebben Mesterét utánozta. Jézus is meggyújtotta a Golgotán szeretete lángoszlopát. Ez a tűz gyullad ki oltárainkon minden szentmisében, hogy meggyújthassuk róla szívünk parányi mécsesét.

ENGEDELMES A HALÁLIG

Nagypéntek
Zsid 4, 14—16, 5, 7—9

Midőn Pál apostol és társai a műveltségére oly büszke görög-római világban meghirdették a kereszt igéjét, sokan megbotránkozva hallgatták és oktalanságnak minősítették. Ez is bizonyítéka, hogy a gógös értelemnek milyen nehéz elfogadni Isten gondolatait. Ezzel a nehézséggel kell megküzdenie minden igehirdetőnek, akikre rábízta Isten a kereszt titkának hirdetését. Nem azért tesszük ezt, hogy kielégítsük az emberi kíváncsiságot vagy Isten üdvözítő tetteit értelemközelbe hozzuk. A kereszt igéjét azért kell hirdetnünk, hogy a meghívottakat üdvösségre vezessük. A kereszt titkát nem érteni kell, hanem térdén állva elfogadni.

Jézusunk előre látta életútját, ami egészen más irányba kanyarodott, mint tanítványai remélték. Az isteni és emberi gondolatok tragikus összeütközése váltotta ki a hivatalos izraeli vezetőség ellenszenvét. Jézus mindezt világosan látta, sőt azt is, hogy milyen téves úton járnak az apostolok gondolatai. Ezértmondotta: boldog, aki nem botránkozik meg bennem! Ez az intelem azonban nemcsak az apostoloknak

szólt, hanem nekünk is. Mivel Krisztus agóniája a világ végéig folytatódik, nemegyszer bennünk is lázongó gondolatokat ébreszt. Miért kellett és kell Jézusnak elmerülnie a szenvedés tengerében? Miért kell osztoznia sorsában minden igaz követőjének? Ha Krisztus megszenvedett bűneinkért és tisztára mosta a világ szennyesét, miért kell nekünk is szenvednünk? Ó, mennyire szeretnénk kitörölni az evangéliumból Jézus jövendölését: aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét! Üldözni fognak titeket! Miért ígértél nekünk ilyesmit, mikor minden ember békére, biztonságra, boldogságra vágyik? Ha te olyan nagy-lelkűen lefizetted váltságdíjunkt és adóslevelünket a keresztfára szögezted, miért akarsz minket is belevonni szenvedésed tengerébe? Miféle kincsek rejtőznek mélyében, amiért nekünk is érdemes elmerülnünk benne?

Mi tagadás, sokszor nagyon tévesen gondolkozunk a megváltás értelméről. Nyilvánvalóan következik ez abból, hogy a kereszt, a szenvedés nagy titok és nem ragadható meg emberi fogalmakkal. Sokszor elveszünk a részletekben és nem látjuk az egészet. Sokan azt gondolják, hogy Jézus áldozata, kiontott vére kiengesztelte a megsértett Istent és lehetőséget adott nekünk is, hogy részesedjünk az isteni életben. Úgy tűnik, mintha Isten valami kegyetlen kényúr lenne, aki saját fián hajtja be az emberek tartozását. Így alakult ki az a csak részben igaz szemlélet, miszerint Jézus kereszthalála eszközölte ki megváltásunkat. Igaz, Jézusunk elmerült a szenvedés tengerében, de a megváltás nem a szenvedés által történt. Jézus sohasem hirdette a szenvedés önálló értékét és nem adott olyan parancsot, hogy kínozzátok magatokat, szenvedjétek! Nem, nem adott parancsot a szenvedésre, csak a szeretetre. Jómaga nem azért jött a földre, hogy szenvedjen, hanem hogy szeressen. Szeresse az Atya akaratát és erről az útról senki sem téríthette le. Az emberek azzal vétkeznek önmaguk ellen is, hogy nem teljesítik az Atya akaratát. Jézus arra figyelmeztet engedelmességével, hogy egyedül Isten akaratának teljesítésétől függ boldogságunk, üdvösségünk. Nem azért jött tehát a földre, hogy szenvedjen, hanem hogy teljesítse az Atya akaratát. Miért kellett mégis elmerülnie a szenvedésben? Mert az Atya akaratának teljesítése közben szembe találta magát azokkal az emberekkel, akik lázadásban éltek és nem akartak Isten útján járni. Jézust is erre az útra akarták kényszeríteni és mikor ez nem sikerült, gyűlölettel ellene fordultak. Ő azonban nem változtatott útirányán, inkább vállalta a szenvedést is — de szeretetből.

Igaz, a keresztfán függő Jézus fölött nem nyílt meg az ég, de Ő most is hallotta az Atya szavát: ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik. Jézus a szenvedésben, a keresztfán sem kételkedett az Atya szeretetében. Sajnos, mi annál inkább! Szünetünk közben nemegyszer panaszra nyílik ajkunk: mi rosszat tettem, hogy így kell

szenvednem? A helyes kérdés így hangzana: mit tehetek, hogy szenvedésemben is megmutassam hitemet és szeretetemet? Akkor leszünk Krisztus igaz követői, ha hitünket és szeretetünket a szenvedés sem tudja kioltani. Szeretni Istent, teljesíteni szent akaratát, ez megváltásunk záloga.

Egy középkori lovag az angol „Fekete Herceg” fogságába esett. Ellenfele nagylelkűnek akart mutatkozni és rábízta Bertrand lovagra, hogy maga szabja meg váltságdíját. Ekkor a lovag olyan nagy összeget mondott, hogy a herceg is meglepődött. Hol szerezhetsz ön ennyi aranyat? Franciaországban, hangzott a büszke válasz, minden asszony azért fonja le guzsalyát, hogy engem a rabságból kiszabadítson. Mennyei Atyánk szeretett Fiára bízta megváltásunkat. Jézusunk ezt a nagy feladatot a szeretet szenvedésre is kész útján hajtotta végre. Így lett a kereszt egyetlen reménységünk és útjelzője mindazoknak, akik hisznek Isten szeretetében.

A FELTÁMADÁS TANÚI

Húsvét I.
Kol 3, 1—4

Livingstone-től, a híres Afrika kutatótól és hithirdetőtől levél útján megkérdezte valaki: hogyan juthatnánk hozzád innen Angliából? Vezet-e valami biztonságos út tartózkodási helyedre? Vagyunk néhányan, akik szívesen meglátogatnánk, sőt munkatársaid lennénk. Livingstone így válaszolt: én mitsem érek olyan emberekkel, akik az út elkészülését várják. Hozzám csak azok jönnek, akik nem riadnak vissza attól, hogy utat vágjanak az őserdőben.

Húsvét ünnepe a világtörténelem legnagyobb hithirdetőjét ünnepeljük, aki isteni hatalmával utat tört számunkra a halál sötét erdejében a megdicsőült élet felé. Ez Krisztus legnagyobb tette, hitünk legmerészebb tanítása. Minden épületnek vannak olyan pillérei, amelyeket nem lehet lerombolni anélkül, hogy az egész épület össze ne dőljön. Így vagyunk mi keresztények a föltámadás hitével. Nélküle egész hitünk kártyavárként omlana össze. Kereszténynek lenni annyit jelent, mint hinni a föltámadásban. Az apostoli igehirdetésnek is ez állott középpontjában. Pétert és társait azért idézik a főtanács elé, mert rossz néven vették, hogy tanítják a népet és Jézus példájával a halálból való föltámadást hirdetik. Pünkösdi beszédében is hangsúlyozza Péter apostol, hogy Isten föltámasztotta Krisztust halottaiból és ennek mi

tanúi vagyunk. Olyan merész állítás ez, amelyet kézzelfogható bizonyosság nélkül ők sem mertek volna meghirdetni. Annál kevésbé, mert nagypéntek délutánján az ő hitük is hajótörést szenvedett. Nemcsak Jézust, de reményüket is eltemették. Ha ismét föltámadt, ez csak Jézus föltámadásának köszönhető. Jézus nagypénteki halála és az egyház születése között a föltámadás ténye nélkül áthidalhatatlan úr tátongana. Az a vallásos lelkesedés, amelyet Jézus ébresztett tanításával és csodáival, halálával elenyészett volna. Ha Krisztus nem támad föl húsvét hajnalán, ha nem születik újjá az apostolok hite és reménye, akkor nincs kereszténység és ti sem álltok itt húsvétot ünnepelni. Az egyház győzelmét Jézus halálon aratott győzelme tette lehetővé. Csak akik oldalsebébe dughatták ujjukat, azok voltak hajlandók meghirdetni a kereszt oktalanságát és a föltámadás vakmerő üzenetét.

Mint oly sokszor, a mai szentmisében is fölcsendül ajkunkon az apostoli hitvallás, a Hiszekegy ősi imádsága. Valaki igen találóan az Atya szeretetének eposzaként emlegeti. Az isteni szeretet hőskölte-ménye! Rövid összefoglalása annak, hogy mit tett és tesz értünk az Isten. Üdvözítő tettei közül legjelentősebb dicsőséges föltámadása. Igaz, a földhöz tapadt, anyagelvű ember számára idegenül cseng ez az üzenet, akárcsak az athéni polgároknak, midőn Pál apostol prédikált nekik. A Krisztus-ellenes világ nem sajnálja a pénzt azoktól, akik a katonához hasonlóan hamis híreket terjesztettek Jézus eltűnéséről. Sokan hirdetik századunkban is, hogy meghalt az Isten. A kereszténység kiment a divatból, nincs többé jelentős szerepe a modern élet színpadán. A huszadik század második felét méltán nevezhetjük egy kereszténység utáni korszaknak. Isten föltételezése teljesen felesleges, hiszen tudományunk mindenre megadja a helyes választ. Az ilyen szóbeszéd drága pénzen szaporíttatik, jóllehet hirdetői is tudják, hogy nélkülöz minden komoly alapot.

Nyilvánvaló tények azt bizonyítják, hogy az Isten úgynevezett halála súlyos következményekkel jár az emberiség számára. Istenhit nélkül olyan az ember, mint egy boltív tartópillér nélkül. Hit nélkül üres sír az emberi szív, hiába díszítik virággal, amelyről Huxley is beszél a szép új világról szóló könyvében. A neves bécsi pszichiáter Igor A. Caruso vallja, hogy az emberiség soraiban elhanyagozó idegbajt csak akkor fékezhetjük meg, ha életünket visszahelyez-zük természetes állapotába. Ehhez pedig hozzátartozik teremtményi mivoltunk elismerése és szerető kapcsolat Istennel. A vallásos hitet nem lehet pótolni evilági értékek fölnagyításával és bálványozásával. Nem segít a szenzációk mohó hajszolása és az okatlan menekülés önmagunk elől. Föl kell támadnunk a hitetlenség sírjából, a hamis vallásosságból az igaz vallásosságra. Nyilvánvaló, hogy senki sem öltözik a nagymama ruháiba. Ha föl is használja anyagát, át kell ala-

kitani a kor divatja szerint. Vallásos életünkben is szükséges a haladás az egyre teljesebb igazság felé.

Napóleonnól olvasom, hogy hódító hadjárata során egy német kisvároshoz érkezett. Éppen húsvét reggele volt, midőn a franciák körülvették a várost. Gyorsan összehívták a városi tanácsot megbeszélni, mitévők legyenek? A legtöbben azt javasolták: küldjenek békét kérő követeket Napóleonnhoz. Teljesen fölösleges és értelmetlen az ellenállás. Ennek hallatára szót kért a plébános és ezeket mondotta: ma van húsvét ünnepe. Nem gondolják az urak, hogy Krisztus megvédhetne minket? Dehát hogyan? Ne törődjünk az ellenséggel, induljunk a szentmisére és húzzuk meg a város összes harangját. Így is történt. Mikor a franciák meghallották a harangok zúgását, a föltámadást jelző kürtök, trombiták hangját, azt gondolták, hogy megérkezett a német fölmentő sereg. Azonnal visszavonultak és a város megmenekült.

Sokszor jómagunk is hasonló helyzetbe kerülünk. Külső és belső ellenségek támadják hitünket és különféle eszközökkel próbálnak megfélemlíteni. Ezért nem szabad megfélemlenünk a húsvéti harangokról, amelyek Krisztus győzelmét hirdetik. Isten, aki annyit, de annyit tett értünk, sohasem feledkezik meg hűséges híveiről.

AZ ÉLET GYŐZELME

Húsvét II.

Fiatal leány áll a pogány bíró előtt. Felhangzik a vád: tudomásomra jutott, hogy te is a keresztények közé tartozol. Margit igenlően bólint. A bíró tovább folytatja vádbeszédét: nem szégyellsz egy közönséges embert istenként tisztelni? Olyan valakit, aki gyalázatos módon halt meg a kereszten két gonosztevő között? Margit az indulatos bíró kérdéseire másik kérdéssel válaszol: honnan tudod te mindezeket? Ejj, hát honnan tudnám? A ti szentnek mondott könyveitekből, az evangéliumból. Nos, ha ott olvastál Jézus haláláról, akkor ugyanott olvashattál föltámadásáról is. Ha a halállal véget ért volna élete, én sem adnám oda az életemet. De mert legyőzte a halált saját testében, hiszem, hogy bennem is véghezviszi ezt a győzelmét. Ő mondotta: aki bennem hisz, ha meghalt is, élni fog.

Így válaszolt a hőslélekű leány a pogány bírónak, mert Jézus is föltámadásával válaszolt ellenségeinek. Mikor nagypénteken a kereszten függött, sokan ezt kiáltották: ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!

Jézus megtehetette volna, hogy teljesítse kérésüket és csodát tegyen. Ő azonban ennél is nagyobb csodát akart véghezvinni. Átlépi a halál kapuját, eltemetik, de sírjában birokra kel a halállal és győzelmet arat fölötte. Nem a keresztről száll le, hanem a sírból, a halálból tér vissza az életbe. Így teljesíti jóvendölését: Rontsátok le Isten templomát és én harmadnapra fölépitem. Az Utolsó Vacsorán főpapi imájában arra kérte a mennyei Atyát, hogy miután megdicsőítette a földön, most Ő dicsőítse meg Fiát. Ez a kérése húsvét hajnalán teljesített kéréssé változott.

Dicsőség a magasságban Istennek, énekeltek karácsony éjjelén az angyalok. Most a föltámadás barlangjában új szerepet kapnak. Már csak azért is, mert születésénél sokkal dicsőségebb volt föltámadása. Úgy illett tehát, hogy az első alleluját angyalok énekeljék. Nagypénteken, midőn meghalt Jézus a kereszten, megrendült a föld. Most húsvét hajnalán örömeben újra megrázkódott. Ez a földrengés jelképekül szolgált annak szemléltetésére, hogy Jézus föltámadása milyen döntő változást eszközölt az emberiség életében. A halál törvénye alatt élő emberek előtt Jézus meglobogtatta az élet zászlaját. Hiába őrzik katonának a sírt, hiába próbálja a gyűlölet megakadályozni az élet diadálát. Mit ér a kard és minden fegyver Isten erejéhez mérve? Milyen kár, hogy nem okulnak ebből a Krisztus-ellenes hatalmak kései unokái!

Igaz, a katonák nem látták Jézust és ezzel ellenségei sem dicsekedhettek. Aki nem hitt benne halála előtt, nem láthatta föltámadása után sem. Jézus látása mindenkor a hit és a szeretet jutalma. Igaz, az apostolok is kételkedtek, de mint a hamu alatt szunnyadó parázs, nem aludt ki véglegesen hitük tüze. Arra is érdemes figyelni, hogy Jézus édesanyját nem találjuk a sírhoz siető asszonyok között. Nagypénteken ott állt a kereszt tövében, látta meghalni Fiát, de senki sem láthatta Mária hitének halálát. Ezért nem megy a sírhoz, ezért nem keresi holtak között az Élőt.

Nyilvánvaló, Jézus föltámadása olyan hittétel, ami nem igazolható a tudomány eszközeivel. Ha azonban hiszünk istenségében, nem kételkedhetünk föltámadásában sem. Istennél ugyanis semmi sem lehetetlen. A nemhívó ember egyre ezt hajtogatja: hiszek a megsemmisülésben, hiszek az örök halálban. A mi Hiszekegyünk Krisztus sírjában született és ezt hirdeti: hiszem az örök életet. Így szól a húsvéti örömhír és vajon milyen visszhangra talál a mi életünkben? Vajon Mária, a jámbor asszonyok vagy az apostolok hitével állunk-e a húsvéti fényözönben? Nem úgy vagyunk-e mi is, mint egy holland katolikusról olvastam. Az egyik nap magához hívatja a miniszter, mert bizalmas állásba akarja helyezni. Előtte azonban meg akar győződni szakmabeli és jellembeli adottságairól. Számos kérdéssel fordul hozzá és az illető remekül válaszol. Már csak egy kérdés van hátra:

milyen vallású? Az illető tudta, hogy a miniszter nem vallásos, ezért így válaszolt: katolikus vagyok, de ez nálam semmit sem jelent. Mondanom se kell, hogy ez a hittagadással egyenértékű válasz sem tetszett a miniszternek. Aki így vélekedik vallásáról, abban én is kételkedem, mondotta és nem helyezte a kiszemelt állásba.

Sajnos ez nem egyedi eset. Hűtlen korunkban mily sokan adtak hasonló választ itt is, ott is: katolikus vagyok, de nálam ez nem jelent semmit. Mily sokan anyagi előnyökért megtagadják keresztény hitüket és úgy élnek, mint Krisztus keresztjének ellenségei. Együtt kiáltoznak, egy követ fújnak Jézus ellenségeivel, mert nem a hozsanna a divat, hanem a keresztre véle! Húsvét ünnepén diadalmasan énekeljük templomainkban: föltámadt Krisztus e napon. Ezt a hitünket az utcai körmenetben is megvalóttuk. Folytatódjék ez a vallomás Istent kiáltó, allelujás életünkben!

MEGNYÍLT SÍR, MEGNYÍLT SZÍV

Húsvétra. III

X. Y. egész esztendőben elkerülte a templomot és nem sokat törődött Istenével. Keresztény mivoltát elfeledte, hitét eltemette a közöny, a kényelem, a félelem kriptájában. Ma azonban húsvét ünnepén kinyílt emlékezetének ajtaja, hadd térjen be hozzá is a húsvéti Vendég. A baj csak ott kezdődik, hogy a Feltámadott nem megy bele ebbe a játékba. Jézus nem hajlandó egynapos vendég lenni. Húsvéti örömét csak akkor és ott teszi le az asztalra, ahol nem vendégként fogadják, ahol holnap este nem azt mondják: Isten veled, hanem: maradj velünk Uram!

Az evangélium kendőzetlen őszinteséggel írja le Jézus tanítványainak nagypénteki magatartását. Minden szeretetük ellenére sem tudták megérteni, hogyan engedhette Jézus megtörténni mindazt, ami nagypénteken történt. Ők egy erős, győzelmes Messiást akartak látni, aki szája lehetetével elsöpri ellenségeit. Nem így történt! Éppen ezért ugyan ki vádolhatná őket gyávasággal, midőn inukba szállt a bátorság Mesterük, Vezérük veresége láttán? Még nem sejtik, hogy Isten szándékosan vezeti őket a csalódások ösvényén, hogy kiábránduljanak földízü elképzeléseikből. Mindennek másképp kell történnie, mert Isten tervei nem az emberi képzelethez igazodnak. Minderről igyekezett meggyőzni Jézus is apostolait, de kevés sikerrel. Így aztán nem maradt más hátra, minthogy véres tettekhez folyamodjék.

Szótlanul, búsan, nyakig elmerülve a reménytelenség sötétjében,

kicsinyes elképzeléseik vityillóiban üldögelnek az apostolok. Virrasztanak, mert ott terpeszkedik közöttük hivatlan vendégük: a félelem. Ki várhatna bátoriságot a vezérüket vesztett katonáktól? Hiába járták Jézus iskoláját, most bizony a nagy vizsgán bukásra állnak. Szánalmas, de emberi és megbocsátható állapot. Nem is kapnak miatta szemrehányást Jézustól. Tudja Ő, hogy ezt a vereséget semmiféle emberi erővel nem lehet győzelemre változtatni. Eljött tehát az óra, hogy bevesse isteni hatalmának csodafegyverét. Nagypénteken megmutatta sebeit, sebezhető emberségét, vállalta a halálba torkolló emberi létezés minden tragikumát. Ám Jézus nem azért jött a földre, hogy a halálnál megálljon. Éppen ellenkezőleg! Egész küldetése arra szolgált, hogy átlépjen sötét sírjainkon és egészen új távlatot nyisson az emberség előtt. Az apostolok halott hitét nem valami zseniális átértékelés támasztotta fel. A bezárt ajtót és ablakot nem önámító képzelgés nyitotta meg, hanem a középük robbanó Feltámadott. Egy neves francia szónok mondotta XIV. Lajos előtt: „Királyi Fölség! Minden sírkőre és fejfára ez van ráírva: Itt nyugszik ez és ez. Csak egyetlen sír van a világon, amely elnémíthatatlanul kiáltja: föltámadott — nincs itt!”

Jézus föltámadása azonban sovány vigasz lenne számunkra, ha kizárólag az ő személyére korlátozódna. A kereszténység azzal kezdődött, hogy az Ige testté tett és húsvét ünnepén azzal folytatódott, hogy az emberi test halhatatlan dicsőségbe öltözött. Az Isten Fia nem azért merült el emberségünkben, hogy átmenjen rajta nyomtalanul. Végérvényesen belénk tetoválta magát és elvetette bennünk is a föltámadás csíráit. Örök szövetséget kötött velünk és magára vállalt sorsunkat dicsőségével akarja koronázni. Igaz, ez nem a természet rendje szerint történik és túlmutat a tapasztalat világán. Érthető tehát a sok kételkedés, ami ezt az ígérteét kíséri.

Élt egyszer egy jó ember, aki megsajnálta a hernyókat. Folyton mászni egyik ágról, levélről a másikra és minden időt, energiát az evésre fordítani. Nem látni a nap ragyogását, nem gyönyörködni a szivárvány színeiben, nem hallani a természet ezerhangú zenéjét. Ha ezek a hernyók sejtenék, gondolta jószívű emberünk, hogy egy szép napon tarka pillangókká változnak, mennyivel vidámabb, tartalmasabb lenne az életük. Ha fölismernék: az élet nemcsak fogyasztás és a végén nyomorúságos megsemmisülés. Ezt tudva így szólt a hernyókhöz: emeljétek fel a fejeteket, mert közeledik szabadulástok napja! Nem kell a leveleken kúszni, hanem színes szárnyaitok nőnek, tündökölnek a nyári napsütésben. Szabadok lesztek, virágról virágra szállhattok, hogy mézet gyűjtsetek és fogyasszatok az unalmas levelek helyett. Ám a hernyók mindezt nem hitték. Ne ámíts minket, mondták, ne tarts vissza a ropogós levelek fogyasztásától!

Íme, így vélekedtek a példabeszéd hernyói és hozzájuk hasonlóan

sok-sok embertársunk. Egyesek fennen hirdetik, hogy a vallásos hit elidegeníti az embert földi feladataitól és nem más, mint „az eleven élet fáján nőtt meddő virág.” (Ákos Károly) Legjobb észre sem venni vagy szótlanalul, hunyt szemmel elmenni mellette. Nincs fontosabb feladat, mint a vallásos hitet eltüntetni az emberek tudatából. Kiábrándulni a hamis illúziókból. Ami nem sikerült Kaifásznak és Pilátusnak, az majd sikerül nekünk és végérvényesen eltemetjük Jézust. A tudomány teszi sírjára feltörhetetlen pecsétjét. Sokan így vélekednek napjainkban. E hangok mellett azonban először bátortalanul, de egyre határozottabban kezdik hangoztatni egyesek: „Abban a világban, ahol az Isten halott, az ember is meghal.” (Garaudy) Kár tehát megújrázni Jézus temetését. Ő ugyanis mindig megújrázza föltámadását. Ami egyszer megtörtént, azt nem lehet többé meg nem történtté tenni.

Ennek reményében mi, mai keresztények Jézus sírja elé állunk. Szívünk tele félelemmel, bizonytalansággal, kétségekkel. Járjuk az élet utcáit és szomorúan látjuk azt a körmenetet, amely temetni akarja Jézust. Ismerőseink, rokonaink, családtagjaink menetelnek ebben a halottas menetben. Hiába hívjuk őket a miénkbe. Kopogtatásunk, imádságunk, szelíd kérésünk hiábavalónak bizonyul. Nincs hatalmunk ajtót, ablakot nyitni hitehagyott embertársaink szívében. Ezért hozzád fordulunk Jézusunk, hall meg kérésünket! Csak te segíthetsz, te kellesz nekünk, halott hiteket támasztó, életet ébresztő, győzelmes sebedet mutogató Krisztusunk. Neked nem kell kulcs, neked nincs szükséged erőszakra, sem ajtó-, sem ablaknyitásra. Hatalmadban áll, hogy föltámadottan belép a hűtlen emberiség életébe. Ezt azonban csak Te teheted meg. Ezért kérjük: részesíts minket, részesíts mindenkit dicsőségés feltámadásodban!

HIT ÉS SZERETET

Húsvét 2. vasárnap
1 Jn 5, 1—6

Megtörtént és megtörténhet, hogy egyesek balga módon származásukkal dicsekszenek. Mintha bizony magunk választanók meg; mikor és kitől óhajtunk megszületni. Ám, ha a születésünkkel nem is, de az értékessé, szentté formált étellel már több okunk van a dicsekvésre. A legtöbb keresztény öntudatlan állapotban, csecsemőként születik meg az isteni életre. Ez a kéretlen ajándék azonban kevés a keresztény élet kibontakozásához. Hozzá kell járulnunk tudatos

hitvallással, elfogadva annak igazát, hogy Jézus a Messiás. Ehhez társul ama kötelességünk is, hogy megtartsuk Isten parancsait.

Mindnyájan tapasztaljuk, hogy hiányokkal küszködő emberségünk az elfogadás és az odaadás által válik teljessé. Ezért sokat, nagyon sokat adhat nekünk az emberek barátsága, a másokat szolgáló áldozata. Lelki egyensúlyt, sok igaz örömet kölcsönözhet az emberekbe vagy az eszmékbe vetett hit és ennek szerető szolgálata. De ki tagadhatná, hogy ez a hit gyakran kártyavárként omlik össze és megtépázza életünket. A keresztény ember mindezt elkerüli, ha fenntartás nélkül Krisztusra alapozza életét. A Belé vetett hit sohasem vezet a csalódások utcájába. Kaphatunk sebeket, olykor saját egyházunk részéről is megnemértéssel találkozunk, ám a Krisztussal létrejött barátság, sorsának vállalása sohasem vezethet csalódáshoz. Az élet minden helyzetében eligazít tanításával és még inkább élete példájával. Nincs a világtörténetnek egyetlen alakja sem, aki így át tudna nyúlni a tér és idő rengetegén, hogy baráti közelségébe vonjon. Ez csak azért lehetséges, mert a nagy emberek mind meghaltak, de Jézus él. Nem az emlékezés kegyéből, hanem isteni, messiási hatalmából.

Ez a Jézusba vetett hit János apostol szerint győzelmes hatalom. Csak sajnálkozva gondolhatunk azokra, akik nem rendelkeznek ezzel. Mindig megrendülve hallgatom vagy olvasom egy-egy hitehagyás történetét. Amilyen lelkesítő, örömet sugárzó az Istenhez-térés, olyan lehangoló elhagyása, megtagadása. Már azért is, mert csak a hitnek vannak érvei és nem a hitetlenségnek. Sajnos az ember előtt nyíló sok lehetőség között megtaláljuk a lázadását is. Az érdek, az élvezetvágy, a gőg, a téves korszellem az Isten elleni lázadásba sodorhat.

Hogy milyen győzelmes erő a hit és nem meddő virág az élet fáján, azt ragyogóan szemlélteti a szentek példája. Gondoljuk csak meg, milyen csodálatos tettekre, hősi magatartásra segítette vállalóit. Mi lett volna Morus Tamásból, ha nem hallgat hite és lelkiismerete szavára és meggyőződését föláldozza érdekeiért? Ő azonban nem rettent meg Henrik király haragjától és azon a véleményen volt: „ahhoz, hogy valaki egyáltalán ember maradhasson, választania kell... És akkor talán muszáj, hogy kitartsunk egy kicsit még azzal a kockázattal is, hogy hősök leszünk.” (R. Bolt: Kinek se nap se szél) De nem kell a szentekhez mennünk példakért. Talán jómagunk is büszkélkedhetünk azzal, mennyi elvtelen megalkuvás, mennyi kísértés, hitványság fölött győzedelmeskedtünk hitünk erejével.

Ennek a hitnek eddestevére az a szeretet, amely Isten parancsainak megtartásával bizonyítható. Mivel Isten minden parancsát a szeretet sugallta, csakis megtartásukkal bizonyíthatjuk viszonzszeretetünket. Jézusunk egész életében eledelének tekintette az Atya akaratának teljesítését. Még utolsó szavaival is az Ő kezébe ajánlotta lelkét. Ezt kell

tennünk nekünk is! Akkor leszünk keresztények, ha gondolatainkat, cselekedeteinket kovászként járja át Isten szeretete. De más lenne a világ, a mi kis városunk is, ha ezt komolyan vennénk! John Wool a 18. században élt és szép példáját adta ennek a lelkületnek. Mindig fehér ruhában és fehér kalapban járt, hogy ezzel is tiltakozzék a Nyugat-Indiából elhurcolt rabszolgák nehéz sorsa ellen. Eladta üzletét, mert véleménye szerint többet jövedelmezett a kelletténél. Ha meghívták vendégségbe, nem nyúlt az ezüst evőeszközökhöz, mert ő a szegényekkel akart tartani. Nem ült lóra, sem postakocsira, mindig gyalog járt, mint a koldusok. Vállalta Jézus sorsát, a szegénységet és hitét így fogalmazta meg: az igazi vallásosság lényege a belső élet, amelyben Isten a központ és innen árad a szeretet embertársaink felé. . . Milyen messze vagyunk mi ennek a programnak megvalósításától! Nagyon sok beteg- és családlátogatásról keserű szájjal érkezem haza. Mindenütt hiánycikk a békés együttélés és annak közös akarása. A fiatalok utálják az öregeket és megfordítva. Egy házban élő testvérek engesztelhetetlenül gyűlölik egymást. Semmi nyoma az erőfeszítésnek, hogy legyőzzék hiú érzelmeiket, vélt vagy valódi sérelmeiket elfeledjék. Istenbe vetett hitük annyira sem futja, hogy föloldja a haragszomrád görcseit. Az akció-reakció nyers törvényei uralkodnak és semmi erőfeszítés annak érdekében, hogy kitörjünk a szeretet szabad országa felé.

Mit tegyünk tehát? Vessük fel a kérdést: mit érek én, mint keresztény? Van-e olyan erős hitem, hogy segítségével legyőzzem gyöngeségeimet? Van-e annyi szeretet bennem, hogy megpróbálok, ha kell egy kicsit hős is lenni? Válaszoljon kiki magában erre a kérdésre!

VAN SZÓSZÓLÓNK AZ ATYÁNÁL

Húsvét 3. vasárnapja
1 Jn 2, 1—5.

A víz természetesen eszköze a testi tisztálkodásnak és ösidők óta jelképe a lelki megtisztulásnak. Ezért rendelte Jézusunk is a keresztelés anyagául. Mivel az ősegyházban leginkább felnőtteket kereszteltek, mégpedig teljes alámerítéssel, a kereszttség új jelentéssel gazdagodott. Az alámerítés jelképes temetkezés lett, amely során meghalt a régi, a bűnös ember. A vízből történő kilépés által Krisztus feltámadásában részesültünk és egy új élet birtokába jutottunk. Az is nyilvánvaló, hogy a keresztvíznek ez a létet átformáló ereje nem magából a vízből származik, hanem Krisztus szeretet-áldozatából nyeri hatékonyságát.

Az lenne az eszményi állapot, ha a vízből és Szentlélekből újjászületett ember annyira megszilárdulna a kegyelemben, hogy egyszer s mindenkorra megszabadulna a bűntől, a lelki haláltól. Sajnos a keresztiség nem tesz egyetlen embert sem vétkezzhetetlenné és ezért mondja a Szentírás: az igaz ember is hétszer bukik napjában. A kísértés és a bűn örök útítársa az embernek. Egyesek azért akarnak megszabadulni tőle, hogy kétségbe vonják az emberi akarat szabadságát és tagadják a bűn „létezését”. Ezt az ősi emberi igyekezetet szemlélteti a bibliai elbeszélés az ősszülők történetében. Ádám és Éva megjátsszák magukat, amikor a bűnt egymás nyakába, majd az ördögébe varrják. Nem én vagyok a hibás, Éva adott a gyümölcsből. . . Nem én vagyok a bűnös, a kígyó szedett rá. . . Ez a játék azóta is folytatódik, csak a fogalmazásban van némi különbség. Ilyen ösztönös adottságokkal rendelkezem. Ilyen hajlamokat örököltem. A környezet, amelyben élek, tálcán kínálja az édes bűn gyümölcseit. Miért a tiltott gyümölcs és miért a vágy és miért oly törekeny az emberi akarat? Ilyen és hasonló indokokkal mentegetjük magunkat és próbálunk kibújni a felelősség alól. Ám az evangélium arra tanít, hogy a bűnből nem azért menekülünk meg, ha tagadjuk, hanem ha belátjuk és megbánjuk. De még ez sem elég! A törvényszegésekért csak a nagy törvényhozótól, Istentől kaphatunk fölmentést. Jézushoz, a bűnösök barátjához kell fordulnunk, aki ma is itt jár közöttünk. Itt kell járnia, mert a tékozló fiúk, a hűtlen szolgák, a házasságtörők, a tagadók és árulók ma is itt járnak a földön. Te meg én is közéjük tartozunk.

Mi, keresztények azt valljuk, hogy a bűn szennyes vízözönében a Golgota szikláján ágaskodó kereszt egyetlen menedékünk. Rajta könyörög Jézus az Atyához, ott mutogatja sebeit, nyitja meg a szívét, az irgalom forrását. A keresztén fordítja Atyja felé töviskoszorús arcát és ennek a szeretetnek áldása hull minden emberarcra. A cseh husziták vezére Giskra, hódító hadjárata során egy kolostorhoz érkezett. Leszúrta kardját kapuja előtt és kijelentette: ha ez a kard holnapra ki nem virágozik, elpusztítom a kolostort. A barátok egész éjjel imádkoztak, de a kard nem virágozott ki. Valami azonban mégis történt. Fölfutott rá egy folyondár és kék virágával, mint irgalmat esdeklő szemmel nézett a huszita vezérre, aki megkegyelmezett. A keresztfa is száraz fa, ki nem virágozik. Ám Jézusunk öt szent sebe és elkékült arca, mint rózsza és nefelejcs virágozott rajta és miatta kegyelmez nekünk az Úr. (Prohászka)

A keresztény felfogás szerint a bűn elfordulás Istentől, engedetlenség törvényeivel szemben. Úgy ágálunk sokszor a törvények ellen, mintha azok béklyók, tilalomfák lennének, az élet örömeinek meg-
rablói. Igaz, hogy nem jelent minden törvényszegés közvetlen életveszélyt és ezeket könnyebben hanyagoljuk. Olykor belátjuk a törvény

helyességét, de vonakodunk megtartásától. Egy embert nagyobb pénzbüntetésre ítélték, mivel dohányzott szállodai ágyában és tűz keletkezett. A bíró megkérdezte: hát nem tudta, hogy tilos az ágyban dohányozni? Már hogyan tudtam volna, felelte a bűnös, hiszen én készítettem a tiltó feliratokat. Nem a tudással volt tehát a baj, hanem alkalmazásával. Isten minden parancsát a szeretet diktálja, és ha ezeket megtagadjuk, áthágjuk, meghíúsítjuk a velük kapcsolatos tervének megvalósulását. Napjainkban sokat írnak és beszélnek a környezetszennyezésről. Mindenféle szemétdombok éktelenkednek, rossz a levegő, tele méreggel, fertőző anyagokkal a víz. A neves történész, Arnold Toynbee mindezt a kereszténységet tette felelőssé. Mi hangoztattuk a bibliai parancsot, hogy uralkodjatok a földön. Nyilvánvaló, hogy ez a parancs nem foglalja magában azt, hogy szemeteljete. Sokkal inkább arra kötelez, hogy őrizzük a természetet, az élet rendjét, az isteni törvények megtartásával. Ez a környezetszennyeződés sajnos, tragikus méreteket öltött erkölcsi életünkben is. A bűn megmérgezi egyéni és közösségi életünket, fölborítja egyensúlyát. Valakitől megkérdezték: mivel kezdené munkáját, ha vezető állásba helyeznék? Ezt válaszolta: azzal, amivel Jézus Krisztus. Megmosnám munkatársaim lábát, mert csak tiszta emberekkel lehet eredményesen dolgozni. (Benedek István)

Minden keresztény azzal bizonyítja hitét és szeretetét, hogy vállalja a bűn elleni harcot. Mélyen átérzi gyengeségét és Néri Szent Fülöp kedvenc mondását idézgeti: Uram, ne bízz Fülöpben! Mily sokan azt is elmondhatjuk, amit valaki így fogalmazott meg: Minden reggel Istennek ajánlom napi munkámat, de miután megborotválkozom, mindent visszavonok. (Lewis) Ezért nem önmagunkban, hanem elsősorban Isten kegyelmében bízunk. Ha elhagyjuk a bűn rabságát, ha kivonulunk a szolgaság földjéről, tekintetünket az Ígéret földjére szegezzük. Krisztus keresztjére, az atyai ház hívogató kapujára, a Szentlélek bűnbánatra vezérlő lángoszlopára.

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA!

Májusra

Minden jóérzésű gyermek, aki részesül az anyai szeretet áldásában, hálás szívvel igyekszik ezt viszonzni. Ám gyermekük halálával az édesanyák dicsősége is sírba hanyatlik. Kevés olyan anyáról tudunk a sok névtelen között, akiknek emlékét megőrizte a történelem vagy az

irodalom. Igazában csak egy anya élt a földön, aki abban a dicsőségben részesült, hogy ma is milliók fordulnak feléje szerető köszöntéssel. Ez a boldog anya nem más, mint Jézus édesanyja, Szűz Mária.

Jogosan kérdezhetné valaki: minek köszönheti Mária ezt az egyedülálló sikerét? Mi emelte ezt a szerény, egyszerű leányt a dicsőség trónusára? Éppen Őt, aki ezt a helyet földi életében sohasem kereste. Minek köszönheti Mária, hogy beteljesül jövendölése és boldognak hirdeti minden keresztény nemzedék? Vajon miért vagyunk mi is itt a templomban, miért jövünk dicsérni Máriát? Igen sokan és nem alaptalanul abban látják a Mária-tisztelet alapját, hogy Ő ajándékozta meg a Fiú-Istent az emberi étellel. Úgy gondoljuk, hogy a fiú iránti szeretet kézenfogva jár az édesanya iránti tisztelettel. Ha azonban jól meggondoljuk, a Mária-tisztelet célja elsősorban nem az, hogy megcsodáljuk benne Isten kegyelmi adományait. Nem azért dicsérjük Őt, mert saját szavai szerint nagy dolgot cselekedett vele az Isten. Hát akkor miért? Talán tisztasága, szeplőtelen fogantatása, dicsőséges mennybevétele miatt magasztaljuk? Hiszen mindez nem Mária érdeme, hanem Isten ajándéka volt. Mi, keresztények azért szeretjük és dicsérjük Máriát, mert Istenre hallgató, Isten ajándékait hittel fogadó, Isten akaratát megvalósító követője volt saját fiának.

Lisieux-i Szent Teréz írja a „Sárga füzetben”, hogy mindig szeretett volna pap lenni. Többek között azért is, hogy Máriáról prédikálhasson. Véleménye szerint nem kellene annyi valószerűtlen dolgot mondani róla. Kerülni kellene olyasmit tulajdonítani neki, amiről nem volt tudomása. Ahhoz, hogy igaz és üdvös legyen a Máriáról szóló prédikáció, nem elképzelt, hanem valódi életét kell a hívek elé állítani. Nem szabad elérhetetlen magasságba emelni, hanem olyan valakit kell benne látnunk, aki útítársunk lehet a Krisztus-követés útján. Meglátni benne a hit emberét, aki éppen úgy a hitből élt, mint mi valamennyien.

Mária azzal nyerte meg legelőször Isten tetszését, hogy hallgatott szavára. Hisz az angyalnak, elfogadja közvetítő küldetését. Nemcsak ajtaja volt nyitva, hanem a füle és a szíve is. Ő, mi modern emberek mennyi mindenre hallgatunk ebben a zajos világban! Figyeljük, mit mond a rádió és a televízió. Olvassuk, mit írnak az újságok, a különféle könyvek szerzői. Hallgatjuk, mit nyilatkoznak az államférfiak, vallási vezetők, gazdasági szakemberek, a jövőt kémlelő tudósok. Sokszor megdöbbenő az emberek hiszékenysége, tragédiába torkolló hallgatásuk a hamis prófétákra. Mária ezzel szemben az Istenre hallgató ember példaképe. Komolyan veszi a neki szóló üzenetet és legfőbb törekvése, hogy mindig mindenben fölismerje és teljesítse Isten akaratát. Ezért nem botránkozik a betlehemi istálló szegénységén, a názáreti élet egyszerűségén, sőt nem roskad össze a kereszt alatt sem. Ő sem érti Isten gondolatait, de alázatos hittel fogadja. Nem tiltakozik

kétkedő miértekkel, hanem szívében forgatja és reménykedve várja a leleplezés óráját.

Mária nemcsak hallgat Isten szavára, hanem igyekszik azt maradéktalanul teljesíteni. Mikor a kánai menyegzőn elfogy a bor, Fiához fordul segítségért. A szolgáltnak megparancsolja: tegyétek meg, amit mond! Teszi ezt azért, mert a Szentlélek megtanította, hogy Isten akarata a mi igazi boldogságunk. Az ember szabadon vállalt tettei által lesz igazán emberré. S vajon miáltal lesz valaki kereszténnyé? Ha szabad döntésével vállalja Isten akaratának teljesítését. Milyen sokan megbánták már, hogy igazolhatatlan emberi vélemények zsákutcáiba fordultak! Milyen sokan megbánták már, hogy a maguk útján akartak járni és nem hallgattak Isten szavára! Máriának nem volt mit megbánnia és nekünk sem lesz, ha Istenre hallgató magatartását utánozzuk.

Párizsban 1558-ban vezették be az utcai világítást. Am a város azelőtt sem élt sötétségben. Az utakat mindenfelé Mária-szobrok szegélyezték és ezeket minden éjszakára kivilágították. Így mutatott utat égi anyánk az éjszakai járókelőknek. Mi már villanyfényes városokban vagy falvakban élünk, de ez nem jelenti azt, hogy nincs szükségünk főleg belső világosságra. Minden édesanya jót akar gyermekének, bár ez a jóakarat olykor téves utcákba fordul. Aki azonban Mária karjába veti magát, nem kell félnie ilyesmitől. A nagyokosságú Szűz biztos úton vezet minket Jézusunkhoz. Megsejtette ezt a költő is, amikor így énekel egyik versében:

Bizony ma újra megtérek tehozád
Hajnali csillag, szép Szűz Mária.
Bizony ma neked fonok földi rózsát
Én, földi bűnök, bánatok fia.

Bizony ma újra szép a nagy mennyország,
Az aranyfüstös, áldott és szelíd,
Tiéd a dal, a tömjén és az ország,
Mária, hívnak csillagszemeid!

.....
Ma érces és bizó litániában
Elszengem újra minden nevedet,
Én, mindig bánatos, rossz gyermeked.

(Juhász Gyula: Májusi áhítat)

„HÁZÁBA FOGADTA A TANÍTVÁNY”

Utolsó májusi litániára

Elérkeztünk május hónapjának utolsó napjához. Elhullottak napjai, akárcsak színes, illatos virágaink. Majdnem minden este énekeltek hívő közösségünkben: Néked ajánljuk Szűzanyánk, a legszebb hónap alkonyát... Most pedig, hogy a nyárba növekvő alkonyok egyre többet tépnek le az éjszakából, talán véget ér Mária köszöntése? Nem, ennek nem szabad megtörténnie! Mielőtt tehát elbúcsúznánk a legszebb hónaptól, elmélkedjünk Mária-tiszteletünk folytatásáról.

Számos keresztény elbizonytalankodott, sőt restelkedik a Mária-tisztelet miatt. Úgy vannak, mint a gyermek, aki felnőtté növekedve szégyelli, rejtegeti az édesanyja iránti érzelmeit. Pedig éppen ellenkezőleg kéne cselekednie. Örülünk kell, amíg él az a valaki, aki így szólhat meg minket: kisfiam, kislányom. Akkor is, ha az illető kisfiú és kislány felnőtté növekedett és eljártak fölötte a ráncokat szántó évek. Jézusunk nem hiába hangsúlyozta a gyermeki lelkület megőrzését. Ezt kell ápolnunk közös édesanyánk, Mária irányában is. Nem véletlen, hogy az újkor vallástalansága ott végezte legpusztítóbb munkáját, ahol sikerült megrontani a Mária iránti tiszteletet.

A kérdés már most az, hogyan folytatódjék egész évben, egész életünkben Máriát köszöntő énekünk? A választ keressük és megtaláljuk az evangéliumban. Midőn Jézus a keresztfán haldokolt, utolsó szavaival János apostol gondjaira bízta Máriát. Ő természetesen örömmel fogadta ezt a megbízatást és miként megjegyzi: attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány... Tévesen értékelnék ezt a megbízatást, ha kizárólag János apostolra korlátoznánk. Ő azzal, hogy Máriát magához fogadta, nemcsak Jézus végakarátát teljesítette, hanem példát is adott nekünk. Ezért egyidős egyházunkkal Mária tisztelete és ezért van különleges helye és szerepe benne. Attól a perctől kezdve, hogy az evangélium világossága fölragyogott előttünk, nekünk is kötelességünk Máriát házunkba, egyéni és közösségi életünkbe fogadnunk. Vajon hogyan valósulhat ez meg életünkben?

Aki azzal dicsekedhet, hogy jó édesanyja volt, az akkor sem szakad el tőle, ha elragadja a halál. Csak édesanyánk testét zárhatja magába a sír, de nem a mi szeretetünket. Csak le kell hunyni a szemünket és a rá gondolás megidézi arcát. Nincs szükségünk sárguló fényképekre, ha látni akarjuk. Emlékezetünk vásznán, álmaink egén ő jön felénk örök fiatalon. Életünk nehéz óráiban fülünkbe csendül bársonyos hangja és nincs szükségünk magnetofonra, hogy megidézzük beszédét. Ha rátekintek a kenyérre, szinte magam előtt látom kenyérszelő,

kenyéradó kezét. Hitünk és szeretetünk elevenítő ereje így hozza házunkba Máriát is. Nem azért jön ő hozzánk, hogy elfoglalja földi anyánk helyét. Sokkal inkább azért, hogy kiegészítse munkáját, áldott kezébe vegye üdvösségünk munkálását. Mária anyasága abban teljesedik ki, hogy az evangélium megélésére segíti gyermekeit. Ezért ébreszti fel a bűn útján bukdácsoló gyermekeiben a bánat szívtisztító érzéseit. Ezért tanítgat az istengyermekek közös anyanyelvére, az imádságra. Nem véletlen, hogy minden jelenés alkalmával imára buzdította választottait. Mellettünk áll a betegségben, a szenvedésben, akárcsak egykor Jézus keresztje alatt. Jótáll értünk a kísértések idején és nemet mond a hitellenes erők kopogtatására. Biztonságban hitünk háza, amíg Mária lakik benne.

Íme, itt a válasz, miképpen kell folytatódnia májusi Mária-tiszteletünknek. Sajnos, igen sok modern lakásból eltávolítják az Istenanya régi képeit. Igaz, némelyik értéktelen, giccses alkotás, de nem cseréljük ki művészire sem. Szégyelljük Mária képét, nem fogadjuk be házunkba. Csoda-e, ha beköltöznek hitünk ellenségei? Egy hívő keresztény nem teheti ezt. Ha Isten templomai vagyunk, akkor Mária sem hiányozhat életünkől. Ez lesz a biztosíték arra, hogy életünk alkonya, halálunk órája az örök virradatban folytatódjék.

MEKKORA SZERETET!

Húsvét 4. vasárnapja
1 Jn 3, 1—2

Az embert mindig lenyűgözik a nagyságukkal büszkélkedő épületek. A bábeli, egyiptomi, mexikói monumentális építészet, a roppant méretű templomok, a modern gyártelepek, erőművek és felhőkarcolók az ember nagyságát akarják szemléltetni. Igaz, nemegyszer megrendül önbizalmunk, hiszen néhány másodperces földrengés elegendő ahhoz, hogy büszke alkotásaink romba dőljenek. A természeti katasztrófák és számos ellenségesnek minősített sorscapás láttán sejtelmünk támad ugyan egy félelmetes, nagy Úrról, de kételyek is születnek bennünk irántunk való szeretetéről. Ezért fogadják sokan idegenkedve, bizalmatlanul János apostol üzenetét: Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya!

Ki tagadhatja, hogy emberi életünknek vannak olyan helyzetei, amikor könnyű hinnünk Isten szeretetében, de sokszor kerülünk olyan helyzetbe, amikor inkább kételkedünk benne. Milyen könnyű a

Teremtő jóságáról beszélünk egy gyermeknek, akit körülölel a szülői szeretet. Mily könnyű beszélni Isten szeretetéről a fiataloknak, midőn kigyullad szívükben a szerelem fényessége. Mily könnyű hinnünk Isten szeretetében, midőn egy hitvestárs vagy jóbarát osztja meg könnyeinket és örömeinket. Am, az éhező népeknek, a betegágyon vergődőknek, a sírbahulló édesanya árváinak, az életük felét vesztett öregeknek és a sok-sok sorsüldözöttnek ki tud és ki mer Isten szeretetéről prédikálni? Csak kételkedni tudunk egy olyan szeretetben, amely nem teljesíti vágyainkat, nem távolítja el utunkból a szenvedés tüskerózsáit és nem oszlatja el a halál árnyékát. Hát te mindezt nem láttad, János apostol, vagy ha tudtad, akkor milyen alapon zengtél dicsérő himnuszt Isten szeretetéről? Úgy gondolom, hogy erre a vádbeszédünkre János apostol Jézus tanításával, Jézus példájával felelne. Azt a Jézust állítaná elénk, aki értünk vállalt életével, szenvedésével és halálával is az Isten szeretetét hirdette.

Egy kisfiúról olvasom, akit este lefektet édesanyja, elmond még egy mesét, majd jó éjszakát kíván neki és eloltja a villanyt. A sötétség nem tetszik a gyermeknek, nem megy az alvás és hamarosan felkiált: miért kell egyedül maradnom ebben a sötétben? Anyuka visszajön, próbálja megnyugtatni gyermekét és így biztatja: ne félj, mert a jó Isten veled van! Jó, jó, feleli a kisfiú, de én egy látható arcot szeretnék magam mellett látni. Ki tagadná, hogy mindnyájan így gondolkozunk. Egy látható, egy szeretetet sugárzó arcra áhítózunk. Nos, Jézusunk azért jött, hogy emberi arcán fölragyogtassa láthatóan a mennyei Atya szeretetét. És vajon miféle arccal nézett ránk és az egész emberiségre Jézusunk? Verejtékes, véres, töviskoszorús arccal. Íme, a szerető Atya így mutatja be Fiát a világnak. Nem különös ez, nem érthetetlen? Vajon miért tette ezt? Semmi kétség, annak bizonyítására, hogy az igaz szeretet áldozatos, szenvedést is vállaló, halálba menő szeretet. Csak az ilyen nagyszerű szeretet képes arra, hogy megajándékozzon minket az istengyermekség életével. Nézzétek a kereszten vonagló Jézust! Drága emberi életét, neki is a legdrágábbat, a mennyei Atyának ajándékozza, lemond róla a mi üdvösségünkért! Kételkedhetnénk-e ekkora szeretet láttán, hogy ilyen áron elnyerhetjük az isteni élet gazdagságát? Isten szeretete irántunk nem abban nyilvánul meg, hogy gondtalan, szenvedéstől mentes életet biztosít számunkra, hanem abban, hogy saját életét ajándékozza nekünk. Atyai szeretetétől indíttatva gyermekévé fogad és meghív boldogító társaságába.

Az egyik nyugati országban igen alacsony a születési arány és ezért magas családi pótlékot fizetnek a gyermekek után. Kihasznlják ezt a sokgyerekes vendégmunkások olyaténképpen, hogy számos gyermeket örökbe fogadnak. Így biztosítanak a maguk számára még nagyobb jövedelmet. Világos, Isten nem azért fogad minket gyermekivé, hogy

saját boldogságát gyarapítsa. Ő elsősorban adni akar, kiterjeszteni teremtményeire a szentháromságos élet boldogságát.

Hogy ez az istengyermekség valójában mit jelent, a jelenlegi üdvrendben még nem nyilvánvaló. Csak akkor derül majd ki, ha megláthatjuk Istent színről színre. Amíg a földön élünk, sokféle érték, olykor igen talmi érték vonzókörébe kerülünk. De talán ezek közül is a legnagyobb vonzóerőt egy szerető ember gyakorolja ránk. Mit ér a világ minden kincse, ha nincs az életünkben senki, aki számára mi vagyunk a legkedvesebbek?! Találkoztam egy kislánnyal a főtí gyermekvárosból, aki minden vakációját egy gyermekszerető családnál töltheti. Milyen boldog, amikor legalább néhány hétig anyunak és apunak szólíthatja jótevőit. Minden ember gyermek akar lenni, minden ember szeretetre vágyik. Tudja ezt Istenünk és azért akar minden embert atyai szívére ölelni.

Nyilvánvaló, hogy erre a szeretetre nekünk is válaszolnunk kell. Földi életünk, keresztény életünk elsőrendű feladata, hogy begyakoroljuk magunkat az istengyermeki életbe. Ő, ha mindenkinek, ha nekünk „Isten lenne a lámpásunk földi napjaink éjszakáján, akkor nem ismernénk ezt a szót, hogy unalom. Nem! Isten hajnalpírral tudja megfesteni minden szegény nyomorúságát. Részt vesz azok életében, akik szeretik. Ezernyi alkalmat hoz útjukba, amelyek a lapos életet bekapcsolják az isteni életbe.” (Chiara Lubich)

SZERESSÜK EGYMÁST!

Húsvét 5. vasárnapja
1 Jn 3, 18—24

El kell ismernünk, keresztény vallásunk egyik legkeményebb parancsa az emberek iránti szeretet. Vajon miért olyan nehéz ez? Mert olykor legközelebbi hozzátartozóink is tövist szűrnak szívünkbe és annyi minden serkenti a bennünk burjánzó ellenszenv növekedését. Ezer és ezer okot találhatunk, hogy megvonjuk szívünket az emberektől. Ki tagadhatja, hogy nehéz uralkodni érzelmeinken, akaratunkat a szeretet medrébe szorítani. Ha elvben el is fogadjuk, ha olykor szép szavak virágozzák is szeretetünket, a bizonyító tetteknek már szűkében vagyunk. Nem hiába hangsúlyozza János apostol: ne szeressünk szóval és nyelvvel, hanem tettel és igazsággal!

Mindnyájan ismeritek ezt a szót, hogy felmentés. Ha egy fiatal más-vallásúval akar összeházasodni, felmentést kell kérnie püspökétől.

Ha valaki nem jól végzi munkáját, fölmentik állásából. Ha valaki beteg, eleve föl van mentve a böjtöléstől vagy a szentmisén való részvételtől. Így sorolhatnók fel azokat az okokat, amelyek különféle kötelességeink alól fölmentenek. Van azonban egy olyan kötelessége a keresztyéneknek, amely alól soha, semmi körülmények között sem nyerhet fölmentést. Ez pedig nem más, mint az emberszeretet parancsa. Ide a templomba elhozhatjuk gondjainkat, bánatunkat, panaszainkat, kéréseinket, de nem hozhatjuk be haragunkat, gyűlöletünket. Amikor tehát a szentmise kezdetén megvizsgáljuk lelkiismeretünket, ez legyen az első, amit számon kérünk magunktól. Talán a mulasztással elkövetett bűneink közül ezek a leggyakoribbak. Ezt a jelenséget szemlélteti egy humoros, de a mi restségünket is szemléltető történet.

Egy férfiember nadrágot vásárolt. Fölpróbálta, megfélelőnek találta, csak a hosszával volt némi differencia. Talán 3 centivel hosszabb volt a szára. Nem tesz semmit, gondolta magában, hiszen családomban három asszony is van, majd fölvarrják. Hazavitte és fölakasztotta az előszobában. Elsőnek feleségét kérte meg, hogy varrja föl a nadrágszárát. Az asszonyt éppen rossz hangulatban találta és morgással felelt férje kérésére. Ekkor a férfi anyósához fordult. Ő azonban valami izgalmas könyvet olvasott és nem mutatott semmi hajlandóságot a kérés teljesítésére. Ingerülten ment a szobájába és közben lányával találkozott. Jaj apu, most nem érek rá, színházba megyek. Nekem aztán pompás családom van, füstölgött magában a férfi, nem dühöng bennük a tettekben megnyilvánuló szeretet. Volt még munkája, leült az íróasztal mellé és dolgozott. Közben a felesége jobb belátásra tért és fölhajtotta a nadrágot. Három centit, ahogy férje kívánta. Hamarosan az anyós is befejezte az olvasást és megbánta a veje iránti közömbösségét. Ő is fölhajtotta három centivel és visszavitte a nadrágot az előszobába. Éjjel 11 óra körül hazajön a leány és megpillantja a fogason lógó nadrágot. Igaz, hogy álmos, de azért munkához lát és fölvarr ő is három centit a nadrágból. Bizonyára örül majd édesapa reggel, amikor teljesítve látja kívánságát. Talán mondanom sem kell, hogy nem örült. . . A latin közmondás szerint kétszeresen ad, aki gyorsan ad. Szeretetünket azzal mutathatjuk meg, ha azonnal ajtót nyitunk előtte és nem zárkózunk önzésünk börtönébe.

Minden templom előtt, főleg vidéken, gyakori látvány, hogy a hívek beszélgetnek egymással. Egyesek elítélőleg nyilatkoznak erről és azt mondják: még itt is pletykálnak. Véleményem szerint nem helyes mindjárt rosszra gondolni. Hiszen a templomban nem csupán Istennel kell találkozunk, hanem az emberekkel is. A szentmise nem Isten és az én ügyem, hanem közös együttléte Isten gyermekeinek. Még azt sem tartom helytelennek, ha megérkezve a templomba, midőn beülünk a padba, köszönünk egymásnak. Úgy, mint jó testvérekhez illik.

A templom nem hűtőszekrény, hanem fűtőszekrény. Nem a hidegről, hanem a szeretet melegéről kell gondoskodnia. Csak az találkozhat Istennel, aki találkozik embertársaival is. Aki önzése, haragja, gyűlölete bokrába bújik embertársai elől, az tulajdonképpen Isten elől rejtőzik el. Azt is tudnunk kell, hogy Isten nem személyválogató és szívébe mindenki befér. Minket is arra biztat, hogy tágítsuk ki szívünket Jézus példája szerint. Nem elég Isten kedvéért szeretni az embereket, hanem az ő szeretetével kell szeretnünk őket. Vajon milyen Isten szeretete? Egyetlen szóval válaszolok: adakozó. A kisgyerek szíve éhes, koldusa, kérője a szeretetnek. Ezzel szemben az édesanya szeretete adakozó szeretet. Mindnyájan akkor leszünk felnőttek a szeretetben, ha tudunk adni a viszonzás ígénye nélkül. Ha sokan elfordultak Istentől, ezért mi keresztények is felelősek vagyunk. Hiába hangoztatjuk igazunkat, ha ezt nem bizonyítjuk szeretetünkkel. Az egyik zsinati okmány (Gaudium et spes) így nyilatkozik ezzel kapcsolatban: „A mi vétünk is, ha az ateisták hamis fogalmat alkottak egy olyan Istenről, akit mi keresztények nem tudtunk mint szeretetet kinyilatkoztatni...”

1968-ban gyilkolták meg Martin Luther King protestáns lelkipásztort, amerikai polgárjogi harcost. Nem erőszakkal, hanem szemleli fegyverekkel küzdött a négerek egyenlőségéért. Életprogramját, a keresztény szeretet programját ebben a gondolatsorban foglalta össze:

Ti gyűlölhettek minket,
mi szeretettel válaszolunk.
Ti kizárhattok minket iskoláitokból,
mi akkor is szeretni akarunk titeket.
Ti üthettek,
börtönbe zárhattok,
mi akkor is szeretünk.
Mi hiszünk a bennetek rejlő jóságban,
ezt akarjuk felébreszteni bizalmunkkal.
Minden emberben megtalálható,
csak eltakarja az ördögi gyűlölet.
Ezt kell lerántanunk
a szeretet erejével.
Ez a húsvéti örömhír:
nincs nagyobb erő a szeretetnél.
Legyőzi a gyűlöletet,
mint a fény az éjszakát.

SZERET AZ ISTEN

Húsvét 6. vasárnapja
1 Jn 4, 7—10

Sokan megfogalmazták már azt az igazságot, amit valaki így foglalt össze: „Isten az ember számára megismerhetetlen. Minden, amit róla tudunk, semmi több, mint egy kép, szimbólum, egy jel, de nem Isten. Csak az Isten ismeri önmagát.” (Carlo Caretto) Ebből a tényből következik, hogy az idők során az emberek téves fogalmat alkottak Istenről. Számos természeti tárgyat, érthetetlen, titokzatos jelenséget Istennek, istennek minősítettek. Ezt a fogalmi zűrzavart akarta Isten megszüntetni, amikor Fia által bemutatkozott az emberiségnek. S vajon mit mondott, mit mondhatott magáról, ami igaz, amit mindenki megérthet? A mai szentleckében János apostol mint a legilletékesebb közvetítő számunkra ezt az üzenetet, midőn kijelenti: szeretet az Isten.

Méltatlan lenne a gondolkodó emberhez, hogy olyan valakit imádjon, olyan valakihez igazítsa életét, akit nem ismer. Az ókori görögök templomot építettek az ismeretlen istennek, de mi keresztények nem teszünk, nem tehetünk ilyesmit. Mi Pál apostollal valljuk: tudjuk, kinek hiszünk. Ha nem is ölelhetjük át értelmünkkel az isteni lét végtelenségét, a legfontosabbat megtudhatjuk róla. Erre hívta fel hívei figyelmét szent Ágoston is egyik beszédében. Ne ábrándozzunk az Istenről úgy, mint a pogányok vagy a gyermekek. Nevetséges úgy képzelni Istent, mint valami öreg nagyurat, aki időtlen időkön át, a csillagokon túli magányban él. Ezeket és az ezekhez hasonló képzelgéseket régen szétlépte már az evangéliumi üzenet. Igaz, a szeretetet sem lehet megfogni, megmagyarázni, de azért van róla fogalmunk, létünket átjáró élményünk. Bennünk is él ez a szeretet, ez hozott ide a templomba. Nem lennénk most együtt, ha nem szeretnénk Istent és nem szeretnénk egymást. A szeretetnek nincsen hossza, se szélessége, nincs súlya és színe, nincs alakja és arca, vagyis nincs olyan tulajdonsága, mint az anyagi dolgoknak. Mégis van szeme, mert meglátja a szűkölködők nyomorát. Van keze, mert segít a bajba jutottakon. Van lába, mert elmegy azok után, akiket szeret. . .

Mindez nagyon szépen hangzik, gondolják egyesek, de vajon mivel bizonyíthatjuk, hogy Isten tiszta szeretet? Hiszen annyi minden történik bennünk és körülöttünk, ami egészen másféle gondolatot ébreszt. Mikor megrendül lábunk alatt a föld és drága emberléteket pusztulnak el, nem csoda, ha hitünk is megrendül és kételkedünk Isten szeretetében. Vajon Isten mivel bizonyítja szeretetét? Jól tudjuk, hogy

mi emberek is sokféleképpen fejezhetjük ki magunkat. Beszédrel, írással, munkával, olykor művészi vagy tudományos teljesítményekkel. Az se véletlen, ha az ember a szeretet kifejezésére rendelkezik a legnagyobb készlettel. Kezünk simogatása, karunk ölése, szemünk bársnyos pillantása, az arcunkat megszipító mosoly mindmegannyi követe szívünk szeretetének. Ám a szeretet sok követe közül mindig akad egy első helyezett, aki zászlóvivője, élen járó hírnöke szeretetünknek. Van-e például nagyobb, áldozatosabb szeretet, mint mikor egy édesanya lemond gyermekéről? Eszembe jut egy kedves tanítványom, aki első áldozásra készült. Az egyik órán felszólítottam a gyerekeket, hogy ki-ki hozza el keresztlevelét. Másnap aggódó arccal keres föl egy asszony és személyesen hozza a keresztlevelet. Vajon miért nem adta kislánya kezébe? Ezt is elmondom. Sajnos, neki nem születhetett gyermeke. Van azonban egy testvére, akivel nagyon szeretik egymást. Mivel nem akart idegen gyermeket örökbe fogadni, azt a különös dolgot kérte tőle, hogy szüljön neki is egy gyermeket. Mondanom se kell, hogy nem kis áldozat árán, teljesítette kérését. Bármilyen különösen is hangzik, de valahogy ehhez hasonlóan mutatta, bizonyította Istenünk is az emberek iránti szeretetét, belső életének lényegét. Egyszülött Fiát adta nekünk, hogy engesztelő áldozatával utat törjön számunkra az isteni élet felé. Sorsközösséget vállalt velünk, meghalt értünk, hogy mindörökké vele lehessünk.

Ez a szeretet természetesen minket is arra kötelez, hogy továbbadjuk embertársainknak. Egy keresztény nem lehet végállomása Isten Krisztusban kiárasztott szeretetének. Hogy valóban hiszünk Istenben, azt azzal is bizonyítjuk, hogy hiszünk az emberekben. Hogy valóban szeretjük Istent és belőle születtünk, azt azzal bizonyítjuk, hogy odaajándékozunk szívünket az embereknek. Nem az okoskodás, nem a tudomány bizonyítja Istent, hanem a szeretet. Csak ennek van olyan sodrása, amely meggyőzi a kételkedőket. Nemcsak mi keresztények, hanem mindenki a szeretetnek hisz. Az egyik náci koncentrációs táborban így szólt egy SS tisztnak valamelyik fogolyhoz: ha megmondod, ha kitalálsz, melyik szemem van üvegből, kiszabadulsz. A fogoly ránézett kínzójára és minden fontolgtatás nélkül ezt mondotta: a bal szeme van üvegből. Honnan tudod, kérdezte meglepődve? A megdöbbentő válasz így hangzott: mert az olyan jószágos.

Ha valaki nagyon kedves számunkra, mint például a szülők számára egy okos és jó gyermek, akkor azt mondjuk rá, hogy szülei szemefénye. Nos, mennyei Atyánknak szeretett Fia a szemefénye. Azzal, hogy nekünk adta, megbizonyította szeretetét. Ezt a szeretetet elfogadni, ezt tovább adni mindennapi feladata minden igaz kereszténynek.

KÉK MIATYÁNK

Jézus mennybemenetele
Ef 1, 17—23

Első hallásra kissé meseszerűen hangzik a Jézus mennybemeneteléről szóló történet. Földézi az ókori ember világképét, amely nem a tudomány, hanem a képzelet műhelyében készült. A világot egy három emeletes építménynek képzelte. A korong alakú föld fölött domborodik a szilárd égboltozat, rajta az égítettek és mögöttük trónol az Isten. Lent a föld alatt sötétedik az alvilág, a pokol, a kárhozottak hazája. Mikor a szentíró leírja akár a világ teremtését, vagy Jézus ma ünnepelt hazatérését a mennybe, ez a világkép lebeg előtte. Helytelen lenne elmarasztalnunk miatta, hiszen mindez csak kerete annak az eseménynek, amely áttöri mind az ókori, mind a mai világkép határait.

A modern természettudomány komoly érvekre támaszkodva állítja, hogy táguló világegyetemben élünk. Az ember igyekszik felnőni, illetve együtt nőni ezzel a világgal. Csak a mi tejutunk átmérője 80 000 fényév. Ez azt jelenti, hogy a másodpercenként 300 000 km-t megtévő fénynek ennyi időre van szüksége, hogy átszelje galaktikánkat. A csillagászok szerint 100 milliárd csillag népesíti be tejutunkat. És ki tudja hány milliárd tejút van a világmindenségben?! Ilyen roppant méretek láttán milyen semminek tűnik az űrhajósok tejesítménye. Ezzel nem akarjuk leértékelni bátorságukat, csak a valóság szintjére szállítani. Tagadhatatlan, hogy „az emberi szellemben, mint valami gyümölcsben, egybegyűlt a föld magasra jutott életének telje, a föld egész kozmikus értéke.” (Teilhard) Talán ennek következménye, hogy szűknek, olykor börtönnek érezzük a földet és igyekszünk kitörni belőle. A nagy fölfedező vállalkozások, a kozmikus utazások mind arra törekszenek, hogy kitágítsák tudásunk és életünk határait. Az ember örök hódító, jelszava az előre, a fölfelé. A mai ünnep eseménye, Jézus kilépése a föld keretéből, ezt az emberi vágyódást igazolja. Van valami világontúli, halálontúli valóság.

Természetesen mindig lesznek kételkedők, akik ábrándnak minősítik a másvilágot. Jean Rostand írja: „Mint egy semmitmondó, az élettelen, mérhetetlen kozmosz elveszett atomja, tudja az ember, hogy lázas tevékenysége olyan helyi jelenség csupán, aminek nincs semmi fontossága és teljesen céltalan. Tudja, hogy értékei csak az ő számára értékek és a csillagokról nézve egy birodalom összeomlása vagy egy eszme bukása nem jelent többet, mint egy hangyaboly pusztulása.” Szép számmal vannak természetesen olyanok is, akik másként vélekednek. Felismerik, hogy az ember nem élhet remény nélkül, nem élhet

jövő nélkül. Ha sokan tagadják is, de az emberi szív örök iránya Isten felé mutat. Jézus azért is jött a földre és azért távozott el, hogy ebbe az irányba igazítsa életünket. Aki hozzá csatlakozik, aki vállalja sorsát, annak már itt a földön állandó mennybemenetel lesz az élete. Hitünk szerint az örök élet nem valami halál után következő jutalom, hanem itt és most megkezdendő folyamat. A halálban tulajdonképpen nem történik más, mint megnyílás, egyesülés azzal, akinek itt a földön éltünk. Ha hitünk és szeretetünk által Istenhez kötődünk és vele, érte éltünk a földön, akkor a halál nem lesz más számunkra, mint egy folytatás, boldogító találkozás létünk forrásával.

Gyakran úgy szemléltük Jézus mennybemenetelét, mint búcsúzását, elválását a világtól. Kétségkívül ebben is van valami. Jézus elbúcsúzott a földtől, amely megváltatlanul forgott keserű levében. Elbúcsúzott azoktól az apostoloktól, akik kicsinyes elképzeléseik börtönében raboskodtak. Elbúcsúzott ellenségeitől, akik többé nem árthatnak neki. Elbúcsúzott a halálra létező emberiségtől, elbúcsúzott az Istent nem ismerő emberiségtől. Hiszen Ő mindent elmondott, amit az Atyától hallott és aki Őt megismeri, ismeri az Atyát. De nem búcsúzott el Jézus azoktól, akik mögéje sorakoznak és meghallják, követik biztatását: jöhettek, hát jöjjetek utánam!

Nem tudom, ti hogy vélekedtek, de én egy kicsit különösnek találok az apostolokat figyelmeztető angyalok szemrehányását: galileai férfiak, miért néztek az égre? Mintha azt mondanák: nem az a dolgotok, hogy tétlenül várakoztatok és álldogáljatok. Gondoljátok meg, Jézusnak csak jó három évtized állott rendelkezésére földi feladatainak elvégzésére. Ő már többé nem prédikál Palesztina dombjain. Ti menjetek, ti hirdessétek az evangéliumot! Ő már nem tud betegeket gyógyítani keze érintésével, ez a feladat is reátok hárul. Ő már nem nyújthatja az embereknek önnön kezével teste kenyerét, ti adjatok enni nekik! Szüksége van rátok, hogy tovább végezhesse üdvözítő munkáját. Ha ez a két angyal ma jönne a földre, azt hiszem, éppen az ellenkezőjét mondaná. Emberek, nézzetek az égre! Úgy mint a virágok, melyek csak akkor nyílnak és szépítik a földet, ha az égre, ha a napba néznek. Nem véletlen, hogy az égrenéző, helyesebben a Jézusra néző emberek tettek legtöbbet a földért, az emberért. A föld a mi anyánk, de Isten a hazánk. Életünk gyökere a földben, de isteni színünket az égtől kapjuk. Erre figyelmeztet egy szép versében a költő:

Legszebbek a néma imák . . .
Imádkozik minden virág;
kék imát mond a kék katáng,
kék virága kék Miatyánk.

Gyalogútak, dülők fele
két katánggal van most tele;
mélyült keréknyomok között
millió kék Miatyánk köszönt.

— Ki itt jársz, légy jó emberünk
s néma imát mondj mivelünk;
tekints némán az égre fel, —
egy pillantást megérdemel.

.....
Minden tövön száz kék katáng
mondja némán hogy „Mi Atyánk”
s hervad hamar és boldogan,
benne mert új élet fogan.

Mert küllőkkel bár töretünk,
kocsikenőcs a kenetünk;
mig az égre felnézhetünk,
örök élet az életünk. . .

(Erdélyi József)

JÖJJ SZENTLÉLEK!

Pünkösdre
1 Kor 12, 36—7, 12—13

Ha megkérdzem egy kereszténytől: kit vagy mit ünnepelünk pünkösöd ünnepén, rendszerint ezt válaszolja: a harmadik isteni személyt, a Szentlelket, Jézus ígérétenek beteljesedését, az egyház öntudatra ébredését, az apostolok lelkesessé válását. . . Ez így mind igaz, de mégsem fejezi ki a teljes igazságot. A pünkösöd nem csupán emlék-ünnep, mert a Szentlélekre nemcsak az apostoloknak volt szükségük, hanem nekünk is. Jézus nem a tegnapi egyháznak adta a Szentlelket, hanem vezérül szánta földi zarándoklásának egész tartamára. Ezért a mai ünnepen vessük fel a kérdést: miért van szükségünk a Szentlélekre és mai eljövételének mi a feltétele?

Miért van szükségünk a Szentlélekre? A válasz igen egyszerű. A kereszténység mindig olyan problémákkal küszködik, amelyeket csakis a Szentlélek segítségével lehet megoldani. Jól tudta ezt XXIII. János pápa, aki rövid pápasága alatt annyit imádkozott, dolgo-

zott egy új pünkösdi megvalósulásáért. Minden ellenkező látszat ellenére a szentéletű pápa óhaja és imája nem maradt eredménytelen. Méltán jegyezte meg Kalkuttai Teréz anya egyik nyilatkozatában: „A zsinaton valami nagy dolognak kellett történnie, ha a gonoszlélek annyira törekszik igazi értelmét meghamisítani és mindent a feje tetejére állítani.”

A Szentírás beszámolójából tudjuk, hogy Szent Péter pünkösdi beszédét a különböző nyelvű hallgatók egyaránt megértették. Akkor és ott, egy tenyérfnyi helyen véget ért a bábeli zűrzavar, egyetértés született az emberek között. Sajnos, itt és most nem dicsekedhetünk ilyesmivel. Vajon nem az-e a mai világ tragédiája, hogy bábeli nyelvzavarban él és nem tud szót érteni? Mindenki mondja a saját monológját és nem figyel a másokra. Emberek, családok, szomszédok, államok harcolnak egymás ellen a hideg- és melegháborúk frontjain. Vajon miért ez a nagy zűrzavar, miért nem tud az emberiség egyetérteni? Mert a hazugság, a gyűlölet, az erőszak nyelvén beszél. Mindenki a saját igazát hajtogatja és ennek próbál érvényt szerezni. Szellemesen jegyzi meg valaki: „Olyan az igazság, mint egy hatalmas üveggömb, amely a földre esve ezer darabra törik. Mindenki felkap egy szilánkot, mint valami fegyvert fogja a kezébe és fennén hirdeti: enyém az igazság! Aztán egymás fejéhez vágják és megsebzik embertársaikat az igazság törmelékeivel.” (Jean Sullivan) Péter apostol beszédét mindenki megértette, mert nem az igazság törmelékeit szórta a hallgatói elé, hanem a teljes igazságot. És ami a legfontosabb: nem a gyűlölet, nem az erőszak, hanem a Szentlélektől sugallt szeretet nyelvén szólt az emberekhez. Nem kőnek, hanem kenyérnek szánta igazságát.

További kérdésünk lenne: mi a feltétele a Szentlélek mai eljövételének és ezzel együtt kereszténységünk megújulásának? A válasz igen egyszerű: hívnunk, várunk kell, és szállást kell készíteni számára. Jól tudjuk, hogy a Szentleket váró apostolok gyülekezetében ott volt Mária is. Ő volt a Szentlélek első, élő temploma, benne testesült meg az Ige. Úgy illet tehát, hogy jelen legyen a nagy pillanatban, amikor megtestesül az egyház, és testébe illeszti az ige által egybegyűjtött népet. Együtt imádkozott az apostolokkal, mert az imádkozó ember a Szentlélek igazi otthona. Ha a Szentlélek hiányzik életünkéből, ennek okát az imádság hiányában kell keresnünk. A mai világ bábeli hangzavarában nem könnyű időt és helyet találnunk az imádságra. A nagy lárma közepette nehéz meghallanunk a csendes Lélek illetését. Pedig a Szentlélek ma is leszállóhelyet keres magának és ha megtalálja, olykor feltűnő módon bizonyítja jelenlétét.

1975. május 8-án egy Izraelben működő szerzetesnő Rómában tartózkodott, és részt vett egy Szentleket hívogató, imádságos összejövetelen. Imádság közben meglepetve hallja, hogy a mellette álló

asszony héber nyelven éneklí a zsoltárt. Az ájtatosság végén oldalép hozzá és megkérdezi: Izrael melyik vidékén lakik? Az illetőt meglepte a kérdés és kijelentette: én olasz vagyok és sohasem jártam Izraelben. Nem tudok héberül és arról sincs tudomásom, hogy ezen a nyelven énekeltem volna a zsoltárt. . . Nyilvánvaló, hogy nem részesül mindenki ilyen rendkívüli adományban. Abban azonban igen, hogy az igazság és szeretet nyelvén beszélhessen. Szent Ágoston fölveti a kérdést: kíváncsi vagy, hogy benned lakik-e a Szentlélek? Ezt könnyen megtudhatod. Nézz a szívedbe! Ha ott őszinte szeretetre találsz, akkor a Szentlélek vezérel és az Ő ereje lakik benned. . .

Mindnyájan emlékezünk még arra a földrengésre, amely néhány éve Romániában pusztított. Akkor számoltak be az újságok egy 58 éves asszonyról, aki étlen-szomjan egy hétig feküdt a romok alatt. Minden valószínűség szerint az a kis tranzisztoros rádió mentette meg életét, amelyet mindvégig hallgatott. Ezen keresztül értesült a mentőalakulatok erőfeszítéséről, amelyek végül őt is kiásták a romok alól. Mi, keresztények azt valljuk, hogy a szentháromságos Isten a Szentlélek által tartja a kapcsolatot Isten népével. Keresztségünk, bérmálásunk alkalmával belénk költözik, hogy átvegye életünk irányítását. Csak az a fontos, hogy ne kapcsoljuk ki „készülékünket” és készséges szívvel fogadjuk sugallatait. Így majd a bábeli zürzavarban, a gyűlölet romjai között is lábunk alá futnak azok az utak, amelyek a szentlelkés, békés életre vezetnek.

A KÖZÉNK JÖVŐ ISTEN

Szentháromság vasárnapja
Róm 8, 14—17

Heinrich Böll német író egyik regényalakja jegyzi meg, hogy untatják az ateisták, mert mindig Istenről beszélnek, ellene hadakoznak elavult fegyverekkel. Igaz, mi hívő emberek is gyakran beszélünk róla, de alázattal bevalljuk: csak dadogás, amit róla mondhatunk. A végtelen Isten nem fér bele a véges emberi értelem gyűszűjébe. Különösen úgy nem, ahogy jómaga bemutatkozott. Jézus Krisztus üzenetéből ugyanis megtudtuk, hogy az egy Isten valamiképpen három is. Nem azért érkezett hozzánk ez az üzenet, hogy még jobban kihangsúlyozza Isten titokzatos lényegét. A Szentháromságról szóló tanítás által nem rejtőzködni akar, hanem ellenkezőleg, közelebb lép hozzánk és lehetőséget nyújt a bensőséges találkozásra.

Amikor mi keresztények Istenről beszélünk, abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ezt a Tőle kapott fogalmakkal tehetjük. A Szentírás nem győzi hangsúlyozni: Isten a legtökéletesebb szeretet. Márpedig a szeretet és a háromság ugyanegy valóság kétfajta kifejezése. Egy magányos Isten csak önmagát szerethetné vagy más létezők teremtésére kényszerülne. Nyilvánvaló azonban, hogy egy teremtett létező nem lehet egyenrangú partnere a Teremtőnek. Ezért született öröktől fogva a Fiú az Atyától. Az is nyilvánvaló, hogy két személy szeretete csak akkor lesz boldogító, ha megőrzi nyitottságát a harmadik felé. Az igazi szeretet olyan kör, amelyben mindig van hely mások számára. Nem az elzárkózás, hanem a befogadás az alapállása. Erről tanúskodik a Szentlélek, aki az Atya és Fiú szeretetéből származik.

Közismert igazság, hogy a nagykorú szeretet az adakozásról ismerhető fel. Mi emberek gyakran megrekedünk az önszeretetnél és másokhoz fűződő kapcsolatainkban a viszonzást keressük. Azért adjuk oda magunkat másoknak, hogy ezáltal létünkben gazdagodjunk. Mikor Istenről azt állítjuk, hogy atya, tulajdonképpen megvásárolhatatlan szeretetére emlékezünk. Ő nem azért ad léte és életet, hogy saját maga, hanem mi, az ő teremtményei gazdagodjunk általa. Atyai szeretete hívott életre, atyai szeretet kiált utánunk és atyai szeretete várja haza gyermekeit az örök életbe.

Vajon mire figyelmeztet hitünknek az a tanítása, hogy Isten második személye az idők teljességekor megtestesült? Mindenekelőtt arra, hogy Isten nemcsak életünk fölött virrasztó Atya, hanem sorsunkat vállaló testvér is. Megosztotta örömeinket és fájdalmainkat, életünket és halálunkat. Beletestesült az emberiség családjába, hogy szent emberisége közvetítésével árassza belénk az isteni életet. Ez a közösség teszi lehetővé, hogy kövessük elsőszülött testvérünket és az „Atya keblén” találjunk örök otthonunkra.

Tolsztoj Leónak van egy tanulságos elbeszélése az istenlátásról. Egy királyról olvasok benne, aki sok szépet látott már életében, de az egyik nap kijelentette: lassan véget ér földi életem anélkül, hogy megláttam volna az Istent. Összehívta tehát legkiválóbb papjait, tudósait és így szólt hozzájuk: Kaptok három napot és utána mutassátok meg nekem az Istent! Elképzélhetjük, milyen zavarba jöttek az alattvalók. Hiába törték a fejüket, megvallották a királynak: nem, nem tudjuk neked megmutatni az Istent. A király haragra gerjedt és szigorú büntetéssel akarta sújtani papjait és tudósait. Meghallotta ezt egy mezőről hazatérő pásztor és felkereste a királyt. Engedd meg, Uram, hogy én teljesítem kérésedet és megmutassam neked az Istent! Rendben van, de ha neked sem sikerül, fejeddel fizetsz. Ezután a pásztor kivezette a királyt palotája udvarára és így biztatta: nézz bele a napba! A király engedelmeskedett, de mindjárt be is hunyta a szemét.

Látod Uram, a nap Isten parányi teremtménye csupán és ebbe sem tudsz belenézni. Hogyan tudnál akkor Istenre nézni, aki a napnál is fényesebb? A király igazat adott a bölcs öregnek, de újabb kérdéssel hozakodott elő. Mondd meg nekem, mi volt az Isten előtt? A pásztor elgondolkozott, majd arra biztatta a királyt, kezdjen számolni. Egy, kettő, három... Nem jó, szakította félbe a pásztor, kezd a számolást az egy előtt! Dehát előtte nincs semmi, méltatlankodott a király. Látod, így vagyunk Istennel is. Ő az első és örök létező, vele kezdődik minden. Tetszett a királynak a válasz, de volt még egy utolsó kérdése. Mit csinál az Isten? Ezt is megmondom, de előtte cseréljünk ruhát. A király lejött díszes trónusáról, és magára öltötte a szegény pásztor ruháját. Látod uram, ezt csinálja az Isten. Eljön az emberekhez, magára ölti emberségünket, szóba áll velünk, mint te tetted velem. Nekünk egy közénk jövő, testvérként magához ölelő Istenünk van.

És vajon mire emlékeztet a szentháromság harmadik személye? Nemde arra, hogy bekapcsol minket az isteni szeretet áramkörébe. Egyesít Jézussal, egyesít az Atyával és vezérel a hozzájuk vezető úton. Azon munkálkodik, hogy hitünk ne csupán külső máz, festék legyen, hanem életünket, bensőnket átjáró valóság. Általa lesz a legszentebb Szentháromság lelkünk vendége, aki jelenlétével szívünkbe hozza a mennyországot.

Nyilvánvaló, hogy Istennek erre az atyai, testvéri, egyesítő szeretetére nekünk is válaszolnunk kell. Nem csupán a mai ünnep megemlékezésével, hanem imádságos életünkkel. Imádságunk realizálja a szentháromságos Isten állandó jelenlétét. Isten megmutatta magát, mint Atya, mint Fiú, mint Szentlélek. Nekünk is meg kell mutatnunk gyermeki, testvéri szeretetünket és a Szentlélek erejével egyesülni Istennel és felebarátainkkal.

ISTEN ASZTALA

Úrnap — vasárnap
Zsid 9, 11—15

Az ókori egyiptomiak istenként tisztelték a napot. Benne látták az élet forrását, minden létező teremtményét. Tiszteletére szintiszta aranyból asztalt, oltárt készítettek és naponta telerakták különféle ételekkel. Mindenki vehetett belőlük, hogy ezáltal jelképesen egyesüljön az istenséggel. Amit ők homályosan megsejtettek, azt boldog bizonyossággá tette Jézus Krisztus evangéliuma. Tőle nemcsak azt tudtuk meg,

hogy Isten atyaként szeret és gondoskodik rólunk, hanem egy olyan életre hív, amely felülmúlja legvakmerőbb reményeinket. Ezért gondoskodott olyan táplálékról, olyan asztalról, ahol az örök élet kenyerét ehetjük. Egyházát asztalközösségnek szánta, ahol a mennyei kenyér, a legméltóságosabb Oltáriszentség egyesít Istennel és keresztyén testvéreinkkel.

Az utolsó vacsorán történt, hogy az idők végéig minden szentmisében megtörténjék. Jézus tudja, vissza kell térnie az Atyához és búcsúzó tekintete végigsiklik mitsem sejtő apostolain. Vajon mit tehet ilyen esetben az igaz szeretet? Azt, ami örök tulajdonsága: adakozik. Ha szeretünk valakit, mi is ezt tesszük. A gyermek kirepül az otthon melegéből, de szülei igyekeznek ellátni útravalóval. Emléket is adnak egymásnak, mert a szeretet nem akar felejtetni és nem akarja, hogy elfelejtsék. Vajon nem ezt hirdetik még a síron nyíló virágok is? Igen, adni, utoljára adni valamit, ami megőrzi szerető emlékezetét. És mert magunkat nem adhatjuk, adjuk azt, ami a miénk. Emléktárgyakat, amelyeket arannyal von be a szeretet. Csak egy valaki élt a földön, aki elég hatalmas volt ahhoz, hogy mindenkinek elajándékozza nem azt, ami az övé, hanem önmagát. És hogy ezt megtehesse, hogy mindenkié lehessen, szerény lakásául kiválasztja a bort és a kenyeret. Ez az ő Betleheme és ide hívja szüntelen mindazokat, akik hitükkel meglátják csillagát nem napkeleten, hanem szívük rejtekén. . .

Gyermekkorunkban olvastuk a gazdag királyfi meséjét, aki megszeret egy pásztorleánykát és elhagyja érte palotáját. Valahogy így tesz Isten is, amikor a kenyér áruhájában közénk jön és mintegy vállalja sorsunkat. Így hirdeti nem szép szavakkal, hanem a tett erejével: ember, szeretlek téged! A keresztségben megszületünk az istengyermeki életre, de az élet táplálékra szorul mind testi, mind szellemi szinten. Jézus ilyen szellemi tápláléknak szánta igéit és boldognak mondja azokat, akik éheznek utána. Mivel azonban az ember test is, és valamiképpen ez is meghívottja az örök életnek, gondoskodott olyan táplálékról, ami az örök életre táplálja. Szentséges teste által sajátmaga járja át anyagiségunkat és elveti bennünk a megdicsőülés magvait.

Ismerős mindnyájunk előtt a paradicsomi elbeszélés a tiltott fáról és annak gyümölcséről. Nem a teremtés hibája, hogy vannak számunkra veszedelmes, mérges gyümölcssei. Köztudomású, hogy mérget tartalmazó növényekből is lehet életmentő orvosságot készíteni. A teremtett javakat mindig a használati utasítás megtartásával szabad használnunk. Életünk ellen vétünk, ha más hangokra hallgatva, nem vesszük ezt tudomásul. Ismerős a kígyó biztatása: ha ebből esztek, olyanok lesztek, mint az Isten. Ez az ősi emberi vágy azonban nem valósítható meg a lázadás útján, az ember önerejéből. Isten igéjét kell „ennünk”, neki kell engedelmességnünk, Jézusra kell hallgatnunk, aki szintén

arra biztat: vegyétek és egyétek az én testemet! Nem hiába figyelmeztet: ha nem eszitek az Emberfiának testét. . . nem lesz élet tibennetek! Minden szentáldozásban az élet fájáról szakítunk gyümölcsöt, hogy növekedjünk az isteni életben.

Sohsem felejttem el, hogy kisfiú koromban gyakran zörgettek be kapunkon a kéregető koldusok. Legtöbbször egy-egy szelet kenyeret vittem nekik. Elfogadták és továbbmentek. Egyszer észrevettem, hogy egyikük nem vitte magával, hanem kerítésünk lécei közt hagyta. Nem kenyérre, pénzre áhitozott. Sajnos, sokszor mi is így cselekszünk Jézus kenyerével. Nem fogadjuk el a meghívást szent lakomájára. Pedig nem egészséges az az ember, akit biztatni kell az evésre. Nincs ott már szeretet, ahol kényszerűségből ölelik vagy csókolják egymást. Főleg a férfiak távolmaradása feltűnő. Pedig az utolsó vacsorán férfiak voltak az első áldozók. Nincs komoly kereszténység ott, ahol a férfiak nem szegődnek Jézus szolgálatába.

Egy Írországból járt püspök beszéli el különös élményét. Mindezekelőtt arra voltam kíváncsi, hogy ez a kis nép évszázados üldözés ellenére miként tudta megőrizni katolikus hitét? Talán kiválóan működő egyesületeinek, virágzó egyházközségeinek, jól szerkesztett sajtójának, szerveztségének köszönhető? Ezen töprengtem, de hamar megkaptam kérdésemre a választ. Megérkezésem után az első nap szentmisét mutattam be az egyik templomban, ahol éppen 1300 férfi végezte havonként szokásos szentáldozását. Ebből mindent megértettem. Az ország azért őrizhette meg keresztény hitét, mert komolyan vette Jézus szavát: vegyétek és egyétek, ez az én testem!

Mennyivel szentebb, erősebb lenne a mi egyházközségünk is, ha valamennyien helyet foglalnánk Jézus asztalánál! Ha tehát az Úr hívó szavát halljátok, ne keményítsétek meg szíveteket!

SZERETETBŐL ÉLNI

Jézus Szíve ünnepe
Ef 3, 8—12, 12—19

Mi, emberek szeretjük egymást bírálgatni és az elismerés virágai között elrejtteni egy-egy szűrő megjegyzés tövisét. Gondolom, ennél mi sem könnyebb. Hány emberről elmondhatjuk: kiváló szakember, nagyszerű tudós, remek művész, jó politikus, de nincsen szíve. Hiába fordulsz hozzá egyéni problémáiddal, nem számíthatsz megértésére. Azt hiszem ennél lesújtóbb véleményt nem mondhatunk embertársunkról.

Az emberiség szótárában a szív szó nem kizárólag az érzelmek forrását jelzi, hanem személyiségünk egészét magába foglalja. Erről tanúskodnak ilyen és ehhez hasonló kifejezések: szívére vette a dolgot, nyomja valami a szívét, megtörte a szívét, neki ajándékozta a szívét, szívébe véste szavait, megszívlelte a dolgot és így tovább... Mindebből nyilvánvaló, hogy a szív nem véletlenül lett az ember egyéniségét olyannyira meghatározó szeretet jelképévé. Mivel pedig Jézusunk is azzal a szándékkal jött közénk, hogy kinyilatkoztassa Isten szeretetét, ezt elsősorban megsebzett, megnyíló szívével tette. Erre azért is nagy szükség volt, mert a tények tanúsága szerint „Isten és a természet nem gyöngéden szeretnek”. (Lacordaire) Ez egyszerűen azt jelenti, hogy a csókok és ölelések mellett sok tövis sebzti életünket. Nem véletlen tehát, ha a magára maradt emberi értelem kegyetlen úrnak képzelte Istenét. Jézus egész élete arra irányult, hogy összetörje ezt a hamis képet és Isten igaz ismeretére vezessen. Emberi nyelven Ő sem határozhatta meg Isten lényegét és ezért a hasonlatok eszközéhez folyamodott. Olyan az Isten, mint egy szerető Atya, aki eltékozhatatlan szeretettel minden bűnös gyermekét hazavárja. Nem ostorral, nem szemrehányásokkal fogadja, hanem a legszebb köntőssel, pompás lakomával, az angyalok arcát is felderítő mosolyával. Ha olykor mégis hiányoljuk gyöngédségét, ez csak arról tanúskodik, hogy nem majomszeretettel szeret minket. Sokszor semmire sincs annyira szükségünk, mint a szeretet kijózanító keménységére. Ha keresztútra vezet lépteinket, ha megengedi bukásunkat, ha elnézi sebeinket, ezt csak azért teszi, hogy az irgalmas Szamaritán után kiáltjunk. Milyen sokan csak a nagypénteki sötétségben kezdenek tapogatózni az elfelejtett vagy megtagadott Isten világossága felé. A szenvedés ránk boruló éjszakájában ragyognak föl előttünk a Betlehembe vezérlő csillagok.

Az utóbbi évszázadokban Alacoque Szent Margit látomása nyomán gyakran ábrázoljuk Jézust lángoló, töviskoszorús szívével. Ez az ábrázolás nem alaptalan, hiszen egész életében arra törekedett, hogy megmutassa szeretetét. Mint annyi mindenben és mindennel, ezzel is példát adott nekünk. Ha nézegetem a halottak anyakönyvét, megdöbbenve olvasom, milyen sokan halnak meg különböző szívbetegségben. Az úgynevezett szívinfarktus gyakori betegségek közé tartozik. Semmi kétség, korunk embere rosszul áll a szív dolgában, de nem kizárólag fizikai értelemben. Igaz, gyakran olvasunk szívátültetésekről, amelyek olykor megmentik egy-egy ember életét. Am ennél is fontosabb lenne, hogy szívünket, illetve szeretetünket átadjuk embertársainknak. Ez a lelki szívátültetés, szeretet-osztogatás legszebb keresztény kötelességünk.

Egyik párizsi tartózkodása alkalmával a híres német költő, Rainer Marie Rilke megismerkedett egy ifjú hölgygel és gyakran sétálgatott

vele. Útjuk során az egyik sarkon idős koldusasszony állt és kéregetett. A költő kezébe nyomott egy pénzdarabot, a koldus gépiesen megköszönte anélkül, hogy az adakozóra nézett volna. Történt a következő napon, hogy Rilke egy fehér rózsával jelent meg a találgán. Az ifjú hölgy azt gondolta, hogy ő kapja majd ajándékul. Mily kitüntetés a nagy költőtől virágot kapni! Nem így történt. A virágot a koldusasszony kapta, aki most is ott állt megszokott helyén. Mikor eléje értek, a költő kezébe fektette a rózsát. Ekkor az öreg koldus fölkapta fejét, majd a költő kezét ragadta meg és többször is megcsókolta. Több szeretetet érzett áradni ebből a szál rózsából, mint a pénzadományból. Elmúlt egy hét, és a koldusasszony nem jelent meg szokásos helyén. Mikor újra meglátták, a fiatal hölgy megkérdezte a költőtől: Vajon miből élt egy hétig ez a szerencsétlen? Rilke ezt válaszolta: a rózsából.

Aki szereti otthonát, igyekszik virágokkal, különféle dísznövényekkel ékesíteni. Mindnyájan tudjuk, hogy néhány szál virág mennyire megváltoztatja szobánk hangulatát. Főleg akkor, ha az illető virág a szeretet követségében érkezett. De nemcsak otthonunkat, hanem a munkahelyünket is a szeretet teszi szebbé, kedvesebbé. Ezért a mai vasárnapon, amikor Jézus Szívére, szeretetére emlékezünk, nézzünk a saját szívünkbe és kérdezzük meg magunktól: milyen vagyok hitvestársamhoz, gyermekeimhez, szüleimhez, munkatársaimhoz? Ha megjelenek valahol, jó irányba terelem-e az emberek hangulatát? Tövis vagy virág vagyok-e mások életében? Családodnak elsősorban nem a munkádra, pénzedre, sikeredre van szüksége, hanem szívedre, szeretetedre. Jézus nem szégyellte, bátran mutogatta szívét az embereknek. Vajon te mered-e megmutatni szívedet? Vajon ott ragyog-e benne az egyetlen megmutatásra méltó kincs: a szeretet? Gyakran emlegetjük, hogy történelmünk elmúlt korszakaiban magyar hazánk többmillió koldus országa volt. Csak örülnünk kell, ha ezek az idők elmúltak. Ám azt senki sem tagadhatja, hogy sokan napjainkban is nélkülözik a szeretetet. Nem az állam, de a mi feladatunk megtermelni azokat a rózsákat, amelyekből a szeretet illatát szívhatják, amiből megélhetnek a szeretet szegényei.

SZÓLT AZ ÚR JÁNOSHOZ

Ker. János születésnapja
Ap Csel 13, 22—26

A legtöbb családban megünneplik a gyermekek születésnapját. A gyertyás torták és egyéb finomságok asztalánál ebből tanulják meg: szüleik örültek születésüknek, örülnek életüknek. Ez az ünneplés azonban nemcsak a gyermekeknek szól, hanem az életadó szeretetnek is. Minden gyermekben megtestesül a szeretet „igéje” és a sírvárá világrajövő gyermekben az élet Ajándékozója szólal meg. Ilyen születésnapot ünnepel a mai napon egyházunk nagy családja, mégpedig Keresztelő János csaknem kétezredik születésnapját. Vajon miért? Mert maga Jézus volt az, aki előfutárát a szentek élére állította. Ezt mondta róla: „Az asszonyok szülöttei között nincs nagyobb, mint Keresztelő János.”

Ha Keresztelő János szentségének titkát keressük, könnyen nyitjára jöhetünk. Szent Lukács evangélista ebben a rövid tömondatban foglalja össze: „Szólt az Úr Jánoshoz.” Mint olyan sokszor az üdvösség történetében János is Istentől kapja megbízását, Ő adja ajkára igéit. Ilyen kincsek birtokában természetesen nem lehet hallgatni. Még akkor sem, ha süket fülekre talál, és akadnak ellenségek, akik elnémitani igyekeznek az isteni üzenetet. Meg kell értetni az emberekkel Isten fölséges gondolatait! Ki kell emelni az embert a bűnös szenvedélyek mocsarából! Föl kell emelni az embert az isteni élet magasába! Íme, a jánosi program, amely odakívánczik a mi életünk homlokára is. Mert az Isten nem csupán Jánoshoz szólt, hanem hozzánk is. Értelmünk, szívünk, érzékszerveink antennájával mindannyian fölfoghatjuk szerető üzenetét. Minden illatos virágkehely, mézes akácvirág, a kemény tölgyek, ezeréves cédrusok, az atomok szédületes kavargása, a csillagos világmindenség, mindmegannyi fogódzópontja értelmünknek az istenkeresés útján. Végső soron Isten azért adta nekünk a nagyszerű feltaláló képességet, hogy Őt magát megtaláljuk. Hát nem Ő szól hozzánk az imádságos csendben, amikor hátat fordítunk a világ zajának? Hát nem az Ő Atyai kezére ismerünk, amikor megmutatja a hazafelé vezető utat? Vajon nem Ő hajol fölénk, amikor csalódásaink romjai alatt reánk ragyog lélekmentő tekintete? Vajon nem Ő szól hozzánk, amikor a szenvedés sebével tör utat jégbefagyott szívünkbe? Vajon nem Ő szól hozzánk a Szentírás lapjain és a Szentlélektől ihletett igehirdetésben? Isten szavát csak az nem hallja meg, aki nem akarja meghallani. Aki szerelmese a saját hangjának és a világ vásári zajának. Csak nem szabad bedugnunk fülünket. Az ókori bölcs tanácsa ma is

megszívlelendő: „A természet egy nyelvet, de két fület adott, hogy kétszer annyit hallgassunk, mint beszéljünk.” (Epiktetos)

Egy angol földműves elment a templomba, hogy meghallgassa John Wesley-t a neves szónok prédikációját. Éppen a pénz helyes fölhasználásáról beszélt. Már maga a téma is tetszett emberünknek. A beszéd első pontja így hangzott: szerezz annyi pénzt, amennyit csak bírsz! A gazdának fölcsillant a szeme és odasúgta szomszédjának: remekül beszél! Közben a szónok áttért beszéde második pontjára: takarékoskodj, ahogy csak bírsz! Kemény szavakkal ostromozza a pazarlást és a fényűzést. A gazdának ez is tetszett és elégedetten állapította meg magában: ezt tettem egész életemben. Végre következett a beszéd harmadik, befejező része: adj megtakarított pénzedből a szegényeknek annyit, amennyit csak bírsz! Ez már nem tetszett földművesünknek és csendesen kisomfordált a templomból.

Ez a kis történet rávilágít arra, hogyan kell hallgatnunk Isten üzenetét. Nem válogatva, hanem mindenestül elfogadva. Akkor is, ha valami nincsen ínyünkre és belevág bűnös énjünkbe. Nem véletlen, hogy Keresztelő János éppen a bűnbánat hirdetésével készítette elő a Messiás útját. Semmi sem homályosítja el úgy az ember szemét, mint a bűn szenvedélye. Csak a tisztaszívú vagy a megtisztult szívű ember láthatja meg az Istent. Mit érdekelte Heródes asszonyát a próféta igazsága? Kinek jutott eszébe a tisztaság Istene Salome buja táncában gyönyörködve? Aki nem tanulja meg gyűlölni bűneit, az nem tanulhatja meg szeretni az Istent.

Nem tudom, gondoltatok-e már arra, hogy városainkban mennyi szennyvizet öntenek naponta a lefolyókba? Vajon mi történne, ha nem gondoskodnánk a sok szennyvíz elvezetéséről? Szenny és piszok bőven akad az emberi életben is. Ez azonban akkor válik veszedelmessé, ha nem gondoskodunk a bűnök „elvezetéséről”. A gyóntatószékekre gondolok, a bűnbánat csatornáira, amelyek arra hivatottak, hogy az emberiség lelki szennyesét az irgalom víztisztítójába vezessék. Erre szólította föl Keresztelő János hallgatóit és minket is.

Szeretteink születésnapjára ajándékokkal szoktunk kedveskedni. Vajon mit adjunk kedves szentünknek, Keresztelő Jánosnak? Azt, amit egykor a Jordán partján kért hallgatóitól: bűnbánatot, lelki megújulást, állandó harcot a bűn ellen. Egy idős pap megkérdezte egyszer az ifjúság nagy apostolától, Don Boscótól: atyám, annyit fáradt, dolgozott egész életében, mikor megy végre nyugdíjba? A Szent a kérdésre kérdéssel válaszolt: kedves atya, mondja meg nekem, az ördög mikor megy nyugdíjba? Nem, ő egy percig sem télenkedik a lelkek elvesztésén. Ezért mi sem hagyhatjuk abba az igehirdetést, a bűn elleni küzdelmet. Egy látomásban azt mondta Jézus Folignói Angelának:

„Nem tréfából szerettelek téged!” Ez az üzenet nekünk is szól. Isten komolyan vesz minket, nem szabad visszaélnünk szeretetével. Hallgassunk szavára, ne keményítsük meg szívünket!

SZENT PÁL VALLOMÁSA

Péter-Pál ünnepe
2 Tim 4, 6—8, 17—18

Előljáróban elnézsedet kérem kedves Péter apostol, hogy rendhagyó módon, közös ünnepeteken Pál apostolnak adom át a szót. Márcsak azért is megtehetem ezt, mert ahol ti élték, ott ismeretlen az irigység vagy a féltékenység. Olyan gazdag mindkettőtök élete, hogy nem igen fér meg egyetlen prédikáció „gyékényén”.

Miután Pál apostol végigjárta Kisázsia és Görögország városait, Róma felé fordította tekintetét. Először levélben keresi föl az ott élő keresztény közösséget. Szüntelen azért esedezem, írja nekik, hogy végre-valahára Isten segítségével eljussak hozzátok. Nagyon szeretnék látni titeket... Az apostol vágya beteljesül és 61 márciusában elindulhat az akkori világ fővárosa felé. Tavasz szél duzzasztja a hajó vitorláit és Krisztus szeretete az apostol lelkét. Dehát miért vágyakozol ebbe a pogány városba, bábeli zürzavarába? Íme az apostol válasza: szeretnék nektek is némi kegyelmet juttatni, köztetek is valami eredményt elérni, mint a többi pogány nép között. Adósa vagyok görögnek, barbárnak, bölcsnek és tudatlannak... Hát ezért megyek. De boldog, akit ilyen szent adósságok terhelnek!

Ha a mai ünnepen képzeletben Rómába zárandokolunk és letérdelünk Pál apostol sírja fölött a gyönyörű bazilikában, vajon mire lehet, mire kell gondolnunk? Az örök városban úton-útfélen a régi dicsőség romjaiba ütközünk. Ezekkel integet vissza a múltból egy letűnt világ emléke. Ám a te sírodon, kedves Pál apostol, gyönyörű bazilika emelkedik a magasba. Ez is arra figyelmeztet, hogy a te dicsőséged nem pusztán emberi dicsőség. Valaki lefogja a mulandóság kezét és nem engedi nagyságodat porba alázni. Te is sejtetted, sőt megjövendölted ezt, midőn a dicsőség hervadhatatlan koszorúját emlegetted. Ezért kérünk, beszélj magadról, beszélj a te rendhagyó dicsőségedről!

Azt kérditek, hogy ki voltam és honnan indultam? Nem tagadom, hogy sokáig tusakodtam az evangélium igazsága ellen. Nem is vagyok méltó az apostol névre, hiszen üldöztem Isten egyházát. Fanatikus védelmezője voltam a zsidó vallásnak, a mózesi törvénynek. Végig-

néztem István diakónus megkövezését és egyetértettem gyilkosaival. A magam jószántából sohasem tértem volna le erről az útról. És mert nagyon keményen, határozottan vágtattam a keresztényüldözés útján, Isten is kemény eszközöz folyamadott. Vakító fénnel, mennydörgéssel állított elem tilalomfát és saját arcával nézett a szemembe. Igaz, belevakultam ebbe a látomásba, de a lelkem mélyén megnyíltak szemeim. Üldözésre indultam és üldözött lett belőlem. Győzni akartam és legyőzött lettem. Ó, nincs ennél boldogítóbb vereség! Azóta nincs nyugalmam, mennem kell, hogy harcoljak Isten győzelméért. Az Isten győzelme és az ember veresége a mi igazi nyereségünk.

Isten győzelme és az én üdvös vereségem, ez életem titka. Ha azt kereselem, miért tudtam talán mindenkinél többet munkálkodni az evangélium terjesztéséért, miért tekintettem nyereségnek minden veszteséget, csak ezt válaszolhatom: mert találkoztam Krisztussal. A damaszkuszi élmény fénye örökké reám ragyogott, semmi és senki sem tudta elfeledtetni. Vesszőzés, megkövezés, börtön, bilincsek és halál sötétje fölött ragyogott e gyönyörű látomás. Tehát Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok. Ha Krisztus nem nyúl utánam, ha nem gyújtja föl bennem szeretete tüzét, akkor most jeltelen sírban porladoznak csontjaim és senki sem emlegetné nevemet. De Ó kiválasztott, magához emelt és arra rendelt, hogy mindenkinék mindene legyek. Nem én akartam, nem én kerestem ezt a találkozását. Mégis boldogan vállaltam a küldetést és megtapasztaltam: Isten akaratának teljesítése a mi igazi boldogságunk. Sokat kellett szenvednem nevéért, végül életemet is áldozatul kérte, de én szívesen odaadtam, mert számomra Krisztus volt az élet és a halál nyereség. Olykor elfogott a csüggedés, kísértések, betegség gyötörte törékeny testemet. Krisztus azonban mindig mellém állt és fülembé súgta: elég neked az én kegyelmem! Boldogságos gyötrelmek között kellett megtapasztalnom: mindent megtehetek azáltal, aki engem megerősít.

Íme dióhéjban Pál apostol áldozatos élete. Akik csupán testből és vérből születtek és nem hiszik a kegyelem csodáit, értetlenül állnak élete titka előtt. Mi azonban, akik hiszünk, mert nem egyszer megtapasztaljuk a kegyelem finom érintéseit, nem csodálkozunk ezen. Jézus a nagy átváltoztató szent örömét leli abban, ha a Saulokból Paulusokat ajándékozhat népének, az emberiségnek. Az ő kezükben leng az igazi haladás zászlaja. A szentek azonban nem azért éltek és élnek közöttünk, hogy megcsodáljuk őket. Sokkal inkább azért, hogy követésükre buzduljunk.

Lehet, hogy a legtöbben nem dicsekedhetünk olyan túlradó kegyelmekkel, mint Pál apostol. Annyi azonban biztos, hogy minket is meghívott az Isten, nekünk is megvolt a magunk Damaszkusza. Talán rajtunk is múltott, ha nem ittuk magunkba fényességét úgy, mint

Pál apostol tette. Mennyi sötétség bennünk és körülöttünk, ami újra meg újra hadat üzen a kegyelem világosságának! Mily sokszor hunyt szemmel járunk, szinte félünk a nappali fénytől, mert jobban szeretjük a bűn sötétségét. Nem, nem akarjuk megadni magunkat Istennek. Mi akarunk győzni, istenkedni, pedig biztos a vereségünk, kárhozatos a bukásunk. Én vagyok Jézus, akit te üldözöl, mondotta az Úr Saulnak. Akkor leszünk igazán keresztények, amikor életünk damaszkuszi kapuja előtt nekem és neked ezt mondhatja Jézus: én vagyok Jézus, akit te hűségesen szolgálsz és szeretsz. Úgy legyen!

ISTEN ISMERETE

9. évközi vasárnap
2 Kor 4, 6—11

Az embereket mindig elbűvölte az a kozmikus színjáték, amely a teremtés színpadáról tárult eléjük. Gondolataink szinte törvényszerűen ráálltak arra azútra, amely a színpalak mögé, a Nagy Rendezőhöz vezetett. Isten máslettúsége, szellemi mivolta azonban megakadályozta érzékekhez tapadó értelmünket, hogy megbízható fogalmat alkossunk Róla. Ezért ujjong fel a keresztény és csatlakozik Pál apostol lelkes vallomáshoz: Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán ragyogott fel.

Igaz, mi egyszerű keresztények nem rendelkezünk az apostol damaszkuszi élményével, amelynek fénye olyan sorsfordítóan belevódott lelkébe. A mi életünkbe lassabban szűröngözik a fény, és számos akadályba ütközik. Azt azonban mi is megtapasztaljuk, hogy Istent nem lehet „kiszámítani” és sokszor meglepetésszerűen jelentkezik életünkben. Rendszerint mindig kopogtat, sokszor túlságosan halkán, türelmesen várva bebocsátó szavunkra. Ezzel sajnos sokszor késlekednünk és mindig megvan bennünk a hajlandóság, hogy elhárítsuk Isten „beavatkozását” életünkbe. Majd mi mindent elrendezünk. Maradjon Ő a „mennyen”, végezze a maga dolgát, a földet pedig bízza csak ránk! Sokan véglegesen elzárkóznak Isten elől, szakítanak örökölt vagy megrokkant hitükkel. Egyesek szerint ez a jövő útja, az emberi haladás természetes következménye. Pedig nincsen igazuk! „A vallásnélküliség nem őstermék, hanem műtermék. Abból ered, hogy az ember vele született vallásos hajlamait éheztteti, akadályozza és visszafojtja, miközben értelmével próbálja elhítenni önmagával, hogy a szubjektív vágyak és elképzelések egy láthatatlan világról és egy láthatatlan legmagasabb lényről, aki a látható világ mögött van,

semmi tárgyilagosat nem tartalmaznak” (Hallesby: Hogyan lettem hívó keresztény? 98).

Ez a veszélyes kétely Pál apostol előtt sem ismeretlen. Ezért is hangsúlyozza, hogy Isten hitből merített ismeretét törekeny edényben hordozzuk. Szívünk kapuján nemcsak az Isten kopogtat, hanem sokszor kopogtatás nélkül betörnek rajta a kételyek, a hitet, a kereszténységet megkérdőjelező vagy nyíltan tagadó nézetek. Így például a náci Németországban hosszú évekig hirdették, hogy a kereszténység idegen a germán lélektől. Mintha Szent Bonifác ereiben, aki megtérítette a németeket, nem germán vér csörgedezett volna. Természetesen hitünk cserépedényét óvatosabb és veszélyesebb látogatók is fenyegetik. Egyesek a tudomány nevében próbálják eltakarni Jézus arcát és útját állni a Róla sugárzó fényességnek. Pedig „meddő és igazságtalan a tudományt Krisztussal szembeállítani avagy két, egymás számára idegen területként különválasztani őket. A tudomány egymagában nem fedezheti fel Krisztust, viszont Krisztus betölti azokat a vágyainkat, amelyek a tudomány iskolájában járják át szívünket.” (Teilhard)

Az apostol arra is figyelmeztet, hogy Krisztus ránk sugárzó világosságáért olykor nekünk is vállalnunk kell Krisztus szenvedéseit. Ha valaki megkérdezi, hol és honnan ragyog felénk a legerőteljesebben Krisztus világossága, az Isten dicsősége, akkor a keresztre kell rámutatnunk. Igaz, mi a szenvedésben a legtöbbször gyengeséget, létünk megsebzését látjuk, ez az első, természetes reakciónk. Csak a hit tanít meg arra, hogy a Jézus szeretetével viselt szenvedés, a Hozzá hasonlító sebek legalkalmasabb kifejezői szeretettel párosult hitünknek. Minden leveretésünk, ha Jézus lelkületével fogadjuk, húsvétot, feltámadást hordoz méhében.

Attól sem szabad megrettennünk, ha a különféle szorongatásokban, amelyek Isten népét fenyegetik, veszteségek is érnek. Ezek sokszor igen hasznosak, üdvösek egyéni és közösségi életük számára. Gondoljunk csak arra, hogy a halál végeredményben az új élet útkészítője. A kegyetlennek tartott ősz előhírnöke a tavaszi megújulásnak. Nem kell tehát megriadnunk, ha egyházunkban meghervadnak régi elképzelések, hamis remények, téves vágányokra futott teológiai nézetek, elavult intézmények, idejét múlt struktúrák. Egyházunk sebei igen sokszor Isten erejének, dicsőségének hirdetői. Emberi gyengeségeink, tehetetlenségünk vési szívünkbe azt az igazságot, hogy igazi erőnk Istenbe vetett hitünkben fakad. Megboldogult XXIII. János pápa gyakran mondogatta: Ne tartsd magadat túl fontosnak! Ezt úgy is fogalmazhatnók: ne emberi erőben és bölcsességben bizakodjál, hanem a gyöngeségünkben megnyilatkozó Isten erejében. Ezt az Istenre hagyatkozást így fogalmazza meg egy kiváló lelki író, Carlo Carretto atya:

„Úgy érzem magam az Istenben elmerülve, mint a vízcseppek a tengerben, a csillagok a sötét éjszakában, mint a pacsirta a napsugárban, mint a hal a vízben. Úgy érzem magam Istenben, mint a gyermek édesanyja méhében. Semmit sem tudok tenni nélküle, semmit sem látok nélküle. Az egész mindenség egyetlen ostyá, amely Őt rejt, Róla beszél, és én imádom Őt, mint létem gyökerét, okát és végső célját. . . Isten a tenger, akiben úszom, a levegő, amit magamba szívok, az a valóság, amelyben létezem. Semmi sincs körülöttem, ami nem Róla beszélne.” (Die Bibel lässt uns nie in Stich, 10—21)

Ezt a lelkületet kérni, kialakítani magunkban keresztény életünk legnagyobb feladata. Így leszünk Isten erejének tanúi.

A HIT SZAVA

10. évközi vasárnap
2 Kor 4, 13—5, 1

Az embert sok minden szólásra készíti. Olykor a megkönnyebbülés reményében elmondjuk bánatunkat vagy mások elé öntjük csillogó örömeinket. Különös előszeretettel beszélünk sikereinkről és még inkább mások hibáiról. Pál apostol a mai szentleckében felhívja figyelmünket a hitből fakadó megszólalás értékére. „Mi is hiszünk, s azért beszélünk.” Azt szokták mondani, hogy a szeretet beszédessé teszi az embert. Bárcsak ugyanezt eredményezné a bennünk élő hit szelleme!

Vajon, ha magunkba nézünk, nem kell-e szégyenkezve bevallanunk, hogy ritkán vagy talán egyáltalán nem szerepel beszédünk indítékai között Istenbe vetett hitünk. Méltán jegyzi meg Nagy Szent Teréz egyik írásában: „Megdöbbenéssel kell megállapítanunk, hogy a vallásos emberek, sőt a szerzetesek között is természetes az, hogy világi hiúságokról, sőt helytelen dolgokról is szívesen beszélgetnek, de ha valaki Isten szolgálatára adja magát, vagy erről beszél, akkor felzúdulnak.” Ilyen értelemben nyilatkozik lisieux-i Teréz is: „Úgy hiszem, ha egy apró virág beszélni tudna, elmondaná, hogy mit tett érte a Jöistén és nem próbálná jótéteményeit eltitkolni.”

A hitről szóló tanúságtételre különösen szükség van napjainkban. Köztudomású, hogy egész mai kultúránk letért a keresztény alapokról és szinte betemette a feledés, a feledtetés pora. Ki nem tapasztalná sokszor saját környezetében a teljes tájékozatlanságot a bibliai kereszténységet illetően? Igaz, ilyen közszellem levegőjében nem könnyű

hinni, amiről Pál apostol is beszél, a Jézussal történő föltámadásról. Pedig ez alkotja keresztény hitünk alapját és csúcsát. Ám napjainkban semmit sem hangoztatnak annyit, mint az emberi élet mulandóságát, a halálra létezés bizonyosságát. Igaz, ismeri el mindenki, az emberiség halhatatlanságra vágyik és ez a vágy szinte egyidős vele. A szíve mélyén mindenki a költővel vallja:

Pár évtized: jut ez s az: élünk:
vesztünk egyet-mást és elérünk,
nyüzsgünk a bolyban, visz a sodra
s vége: visszafekszünk a porba. —
De mi lesz azután?

Nekem az Azután kellene,
a több, a mind: az Idő kellene:
az örök altató, a mennyei fény,
mely hódolva térdelne elém,
ha lennék Azután!

(Szabó Lőrinc: Azután)

Sajnos azonban, mondjuk lemondóan, a természet törvénye szerint mindent és mindenkit belep a „halál pora”. Bármilyen szépen is hangzik, alaptalan reménynek kell minősítenünk Pál apostol és mások vigaszát, amely a föltámadás reményével kecsegtet. Ám a hit átlépi mulandónak ismert létünk határait és Jézus ígéreteibe kapaszkodik. Az Ő föltámadása garancia arra, hogy Vele együtt mi is föltámadunk. Ennek mikéntje természetesen elképzelhetetlen számunkra, és csak hasonlatok segítségével hatolhatunk közelébe. Gondoljunk például arra, hogy a testi-lelki szeretet már földi életünkben milyen szorosan egyesíthet embertársainkkal. Nem csodálkozhatunk azon az özvegyen, aki halála után is folyton „látja”, maga mellett érzi férjét. Akárcsak fizikai együttlétük éveit alatt, most is mindent „megbeszél”, vele, a válaszát is „hallja”, hiszen jól ismeri gondolatának útirányát. Földi életünk során úgy egybenőhetünk szeretteinkkel, hogy lelki kapcsolatunkat a halál sem tudja elszakítani.

Valahogy így van a keresztény Jézussal is. Hite és szeretete által egybenő Vele és ennek köszönhetően árad beléje halhatatlan élete. Ez a láthatatlanokra szegezett tekintet korántsem jelenti a földi értékek megvetését. Nem a megvetés, hanem a válogatás a keresztény ember feladata. Olyan értékeket állítani életünk élvonalába, amelyek méltók a föltámadásra. Minden földi kapcsolat akkor értékes, ha miattuk nem szakad meg Istenhez fűződő kapcsolatunk. Stockhausen neves zene-

szerzőtől megkérdezték: mi az ember életében a legnagyobb tragédia? Az Istentől való elhagyatottság, — válaszolta. Arra a kérdésre pedig, hogyan szeretne meghalni ezt felelte: Egy zseniális halál-angyal vezessen vissza az örökkévalóságba.

Hittem, azért szólaltam meg, olvassuk Pál apostol levelében a 115. zsoltár szavait. Bárcsak mi is dicsekedhetnénk ilyen hitből fakadó megszólalással. Igaz, a hit ajándék is, de hallásból születik, talán éppen az életünkkel igazolt szavaink hallásából. Bernadette-től, a Szűzanya kis látnokától megkérdezte egy hölgy: valóban látta Máriát? Ne haragudjék, de én kételkedem ebben. Talán csak képzelődött. Bernadette így válaszolt: Asszonyom, a Szent Szűz meghagyta nekem, hogy elmondjam önnek is megjelenését, de azzal nem bízott meg, hogy el is hissesem önnel. Valóban igaz, hogy a hitből és hitről szóló beszéd nem tesz mindenkit hívővé, de lehetőséget nyújt, elindít másokat is azon az úton, amely a Krisztus-közösségre, a feltámadás életére vezet.

A HITBEN ÉLÜNK

11. évközi vasárnap
2 Kor 5, 6—10

Vándorként járunk és hitben élünk a földön, írja Pál apostol a mai szentleckében, és ezzel mintegy megfesti a keresztény élet alapszínét. Életünk végső célja a mennyei Jeruzsálem, ahol Isten látása lesz boldogságunk. Addig azonban hosszabb-rövidebb út kígyózik előttünk, és meg kell küzdenünk az utazás fáradtságával és nehézségeivel. Sokszor szűk ez az út, megerőltető emelkedőkön vezet és éppen ezért sokan lemaradnak. Márcsak ezért is rászorulunk a gyakori biztatásra.

A keresztény élet zarándok jellege többféleképpen megnyilatkozik. Igaz, vannak pihentető állomásai: a boldogságok, örömök, találkozások helyei, de a kísértések hegyét sem kerülhetjük el. Az ebből fakadó bizonytalanság megnyilatkozik hitünkben is. Hiába tanuljuk meg a Híszkegyet, a katekizmust, hiába ismerjük a bibliát vagy a legmodernebb teológiát, mindez nem jelent százszázalékos védettséget. Ha hitünk valóban élő valóság, akkor számolnunk kell sebezhetőségével és azokkal a kételyekkel, amelyek itt ásitának zarándokutunk mentén. Ennek ellenére nyugodtan állíthatjuk, hogy a hit biztos eligazítónk és bátrabbá teszi lépéseinket az élet rengetegében. Elismerik ezt azok is, akik hit nélkül, Jézus nélkül járják életük sötét utcáit.

Egy tapasztalt lelkipásztor írta le a következő történetet: Ismerek

egy idős orvost, aki nagyon fél a haláltól. Többször is kijelentette: jó neked, hogy oly erősen tudsz hinni. Ennek köszönhetően lelki békét élvezel és valami szent nyugalom árad belőled. Sajnos, én nem dicsekedhetek ilyesmivel. Nem hiszek Istenben, és nem tudom magamat megajándékozni ezzel a hittel. Miután mindezt elpanaszolta, így válaszoltam: Ha őszintén akarod a hitet és nyugodtan szeretnél szembenézni a halállal, adok neked néhány jó tanácsot. Először is bocsásd el azt a fiatal lányt, akihez oly nagyon ragaszkodsz és aki rászorul a tőled kapott fizetésre. Adj neki hozományul egy kis összeget, hogy családot alapíthasson. Aztán békülj ki feleségeddel és vagyondod egy részét osszad ki a szegények között. Meglátod, ha ezt teszed, egy év múlva te is hinni fogsz. Így beszéltem, de jövődölemben tévedtem. Nem kellett egy évig várni, mert hitetlen barátommal egy hét múlva az Úr asztala előtt találkoztam (Carlo Carretto: Jenseits aller Dinge, 79).

Keresztény hitünk legmerészebb tanítása, hogy életünk nem a megsemmisülés szakadékába, hanem Istenhez vezet. Igaz, földi életünkben nem láthatjuk Őt, de hitünk szerint Ő lát minket. Gondoljuk meg, milyen boldogság forrása számunkra, ha megfürdődhetünk egy minigetítő tekintet sugárzatában. Örülnek a gyermekek, amikor kivirulnak a menyasszonyok és édesanyjuk szerető tekintete. Hogy kivirulnak a menyasszonyok és az asszonyok, akiket szerelmes vőlegények és szerető férfiek néznek. A keresztény ember abban a hitben járja az élet vándorútját, hogy Isten néz, Isten lát minket. Ez a ránktekintése önti szívünkbe a béke, a nyugalom, a szeretet boldogságát. Igaz, sokszor felágaskodik bennünk az istenlátás vágya és újra meg újra megkérdezzük: miért rejtőzködik előlünk az Isten? Erre sajnos nem tudunk kielégítően válaszolni. Valahogy úgy vagyunk Istennel földi életünkben, mint édesanyánkkal voltunk, midőn még testében, a szíve alatt hordott minket. Egészen közel voltunk hozzá, közelebb, mint megszületésünk után. Mégsem láthattuk őt mindaddig, amíg ki nem szakadtunk testéből. Földi életünk során ehhez hasonlóan vagyunk elrejtve Istenben és csak mennyei születésnapunk alkalmával örvendzhetünk látásának.

Ennek a hívő kapcsolatnak egyik tanúságtevő megnyilatkozása, ha jótetteinkkel igyekszünk kedvébe járni az Úrnak. Jézus félreértéhetetlen tanítása szerint az emberek iránti szeretetünk legmeggyőzőbb bizonyítéka annak, hogy magunkon érezzük szerető tekintetét. Az ember, minden ember Isten szeretetének követe a földön, és az irántuk tanúsított szeretetünk hitünk legértékesebb gyümölcse. Erről tanúskodik egy hívő keresztény vallomása.

Sógornóm kórházban feküdt. Néha elmentem őt meglátogatni. A mellette levő ágyban egy szegény, magányos öregasszonyt láttam,

soha senki sem látogatta. Az első napokban az öreg néni magához hívott. Szívesen odamentem volna hozzá, de sógornóm és a többiek lebeszéltek. Nem kell törődni vele, az öregasszony egy kicsit bolondos, egész nap hívogatja az embereket. Némileg megzavarodtam és vissza akartam ülni a helyemre, amikor eszembe jutott az Élet Igéje. Mintha egy hang szólított volna: menj és tedd meg, amit kérnek tőled! Felkeltem és odamentem hozzá, leküzdve undoromat piszkos keze látán. Arra kért, hozzak neki egy lavór tiszta vizet, mert szeretne megmosakodni. Miután ez megtörtént, megérintette karomat és csak ennyit mondott: köszönöm. Jézus kezét mostad meg. (Chiara Lubich: Éljük az igét!)

Ilyen és ehhez hasonló módon lehet kedvébe járnunk az Istennek. Jézus ilyen jótettek társaságában akarja látni követőit ítélőszéke előtt. A földi életünkben tanúsított szeretet segít megszerezni azt a látószert, amivel megláthatjuk a szeretet Istenét.

HALÁL MINDENKIÉRT

12. évközi vasárnap
2. Kor 5, 14—17

A Szentírás egyértelmű tanítása alapján egyházunk mindig hangsúlyozta Jézus megváltó halálának jelentőségét. A hívő ember sohasem úgy tekint a keresztre, mint valami tragédiára, aminek Jézus értetlen honfitársai voltak szerzői. Nem, nem ők írták a forgatókönyvet. Nem is úgy értékeljük csupán Jézus halálát, mint szeretetnek bizonyosságát és bűneink engesztelését. Értünk vállalt halála, akárcsak megtestesülése, emberi létünk szerkezetében eszközölt lényeges változást.

Jézus küldetése azt az igazságot hirdeti, hogy mindenkiért vállalt élete és halála áttörte létünk kereteit és új távlatot nyitott előttünk. Az a tény, hogy Jézus értünk halt meg, nem azt jelenti, hogy elkerüljük a halált. Sokkal inkább azt a szoros életközösséget, amelyet a halál sem szakíthat szét. Jézus nemcsak értünk, nekünk született, hanem értünk halt meg és értünk támadt fel, hogy minket is megajándékozzon ezzel az új, kegyelmi állapottal.

Ez a Krisztussal kialakított élet- és halálközösség arra kötelezi a keresztényt, hogy ne magának éljen, hanem annak a Krisztusnak, akinek egész léte értünk való létezés. A másokért való élet különös jellemzője a keresztény életnek. Ki kell törniünk egoizmusunk börtön-

néből, bátran rá kell lépnünk arra az útra, amely a proegzisztenciában, a másokért való létezésben keresi és találja meg boldogságát. Mily gyakran találkozunk emberekkel, akik önmagukba zárkóznak, csak magukkal foglalkoznak, saját érdekeiket és élvezeteiket szolgálják. Ferde szemmel néznek embertársaikra és sokszor szabadságot veszélyeztető ellenséget látnak bennük. Sokszor azonban már a természet síkján is jótékony változások történnek életükben. Meglepi őket egy fellobbanó szerelem, őszinte barátság kapuja nyílik meg előttük és egyszerre fölszabadulnak, megnyílnak mások felé. Ezt a nagy ébredést és felszabadulást hozza meg minden ember számára az értünk élő és értünk haló Krisztus barátsága. Ezt kell tovább ajándékoznunk azoknak az embereknek, akik még nem találtak rá erre az útra.

Egy Braziliában működő lekipásztorral történt. A városból hazaszállította néhány messze lakó hívét és visszafelé jövet mikrobusza elakadt a sárban. Néhány közelben tartózkodó fiatalember segítette kitolni a kocsit és éppen indulni akart, amikor az egyik fiú revolverét a papnak szegezte és felszólította: ha kedves az életed, adj ide mindent! A pap egy pillanatig rémületet érzett, majd eszébe jutott Jézus szava: Szeressétek ellenségeiteket! És adni kezdte egymás után, amit kértek: a pénztárcáját, az igazolványát, az aranyláncot, amit a nyakán viselt, kabátját, nadrágját. Miközben feljűk nyújtja a tárgyakat, elmondja, ki ő és miért ad oda mindent. Mind káplán börtönben is dolgoztam, nem szeretném, ha odakerülnétek. Nyugodtak lehettek, nem szólok senkinek. Senki sem mozdul. Mit akarhatnak még? Most már nem fél a pap. A fiatal bandavezér intésére mindent visszaadnak. Aki neki szegezte revolverét így szól hozzá: menj! Még soha senki sem bánt így velünk, mint te. Köszönöm.

A Jézus létéből áradó erő is megindokolja, hogy ne csupán embert lássunk Benne. Éppen azért tudja megváltoztatni magatartásunkat, mert isteni erő rejlik Benne. Jól tudjuk, földi életében is sokféleképpen vélekedtek Róla. Ellenfelei falánk és borissza embernek titulálták, a bűnösök barátjának. Az ördögök fejedelmével hozták kapcsolatba, elnevezték csalónak, istenkáromlónak. Ma is különféle kategóriákba próbálják beszorítani. Forradalmár, vallásos zseni, nagy álmodó, utópista. Nyilvánvaló, hogy a sokféle vélemény nem lehet mind igaz. Mi, hívő emberek egyértelműen valljuk: „Uram, nem azért hallgatok szavadra, mert azt mondták nekem, hogy az Isten Fia vagy. Hanem, mert a te szavad szebb minden emberi szónál és erről tudom, hogy az Isten Fia vagy.” (André Gide)

Igaz, az ilyen vagy ehhez hasonló vallomás a kegyelem műve bennünk. Jézus messiási mivoltának elismerése a mennyei Atya tanúságára támaszkodik. Ő nyilatkoztatta ki Péternek és nekünk is. Isten szeretetét nem mi vonjuk magunkra, hanem Ő fordul felénk, sokszor hívá-

sünk nélkül is. Ő az, aki kiemel az emberi szempontok látóköréből, és létemet gazdagítja barátságával. Ezt a boldogító, velünk maradását kérjük mindennapos imádságunkban:

Jézus Krisztus
Te légy a hűség
ingatag jellemvonásaimban.

Te légy a figyelem
szétfolyó létemben.

Te légy a fölneszelés
hangszigetelt lelkemben.

Te légy a szabadság
posványos életemben.

Te légy a szeretet
magam körül forgó lényemben.

Te légy az előrelépés
egyhelyben-topogásomban.

Te légy a szelíd megbocsátás
vad vádjaimban.

Te légy a kitartás
összecsuklásomban.

Te légy a minden
az én semmimben.

(Josef A. Pilz)

A JÓTÉKONYSÁGRÓL.

13. évközi vasárnap
2 Kor 8, 7, 9, 13—15

Nem véletlen, hogy a gyönyörködtetni akaró irodalom, főleg az ókorban, nem igen foglalkozott az emberi nyomorúsággal és szegénységgel. Sehol sem olvashatunk róluk annyit, mint szent könyveink

gyűjteményében, a Szentírásban. Már a mózesi törvények, de főleg a próféták védelmére kelnek, mai kifejezéssel élve, a kizsákmányolt szegényeknek. Ezek segítyezése az igazi vallásosság ismervei közé tartozik. Az Úr Jézus még határozottabban nyilvánította ki a szegények iránti rokonszenvét. Bennük látta az evangélium gyöngyeinek, az Isten országának elsőszámú örököseit. Nem véletlen tehát, hogy apostolai és apostoli egyháza, ha hű akar lenni Mesteréhez, ebben a magatartásban is utánozza.

Közismert tény, hogy a pütkösdi tűz Jeruzsálem városában gyuladt fel és a belőle született egyház innen indult el üdvözítő útjára. Érthető tehát, ha az apostolok figyelmeztették a megtérő pogányokat, hogy az üdvösség Izraeltől indult. Ez a tény hálára kötelezi őket az anya-egyház irányában. Ezzel indokolja Pál apostol is buzditását, amelyben gyűjtést rendel el Korintusban a jeruzsálemi egyház szegényeinek. Dicséretes dolog, írja nekik, ha kitűntök a hitben, tudásban és szeretetben, de tünjete ki a jótékonyásban is! Igaz, napjainkban világméretű harc folyik a szegénység felszámolásáért, de korántsem dicsekedhetünk végleges győzelemmel. Ezért is időszerű az Apostol figyelmeztetése.

Samuel Beckett neves drámaíró megívták egy londoni estélyre. Ott többen megkérdezték tőle: miért foglalkozik írásaiban olyan gyakran a szegénységgel, az emberi nyomorúsággal? Talán nehéz volt a gyermekkor? Talán rosszul ment sora a szülői házban? Talán túlszigorú volt az édesapja és ezért látja oly sötétnek az életet? Nem, válaszolta a költő. Nagyon boldog volt a gyermekkorom, szüleim nagy szeretettel vettek körül. Tévednek az urak, ha az elnyomottak, a szegények iránti rokonszenvenmet lélektani forrásokból eredeztetik. Hát akkor mi a magyarázata ennek? Az író így válaszol erre naplójában: az estély után taxiba ültem és haza indultam. A gépkocsivezetőtől elvlasztó üvegfalon három perselyt pillantottam meg. Az egyikben a vakok, a másikban az árvagyerekek, a harmadikban a hazájukból elmenekülteknek gyűjtöttek. Íme, a bajt, a nyomort nem kell keresnünk, még a londoni taxiból is arcunkba kiált. . .

Még ijesztőbb méreteket ölt ez a szegénység és a különféle nyomorúság az úgynevezett elmaradt, szegény országokban. Például az indiai Kalkuttában 600 000 embernek nincs lakása és utcán tölti az éjszakákat. A város felében nincs csatornázás, elképzelhetitek a nyílt utcákon folydogáló szennyfolyókat, az illemhelyek teljes hiányát. Ezek és ezek guberálnak a patkányok lakta szeméthegeyeken. Itt Európában és Amerikában sokan azon fáradoznak, hogyan adják le felesleges kilóikat, ugyanakkor Ázsia, Afrika, Latin-Amerika országaiban naponta 460 millió ember éhezik, éhesen fekszik le. Földünkön kb. 1,3 milliárd 15 éven aluli gyermek él és ezekből egy milliárd a fejletlen országok-

ban. Ott pedig 100 gyermek közül mindössze harminc részesül elemi oktatásban és csak háromnak van reménye a továbbtanulásra. S vajon hogyan segíthetnénk a világ nyomorán? Mikor lennénk méltók a keresztény világ vagy legalább az emberség nevére? Például, ha mindenki megelégedne és megállna azon az életszínvonalon, ahol 15 éve álltunk. Ezzel egycsapásra megszüntethetnénk az éhséget. Vagy abbahagynánk a fegyverkezési hajszát és nem gyűjtenénk olyan szenvedélyesen a rakétákat és atombombákat. Mindez azt bizonyítja, hogyha Pál apostol levelet írna napjainkban, a ma hallott buzdítást a jótékonyagra, nem kellene kihagynia leveléből. Ő, bárcsak kellő időben észrevettük volna azt az igazságot, amit a szociális lelkű Prohászka püspök olvasott az úgynevezett „úri Magyarország” vezetői fejére: „A legnehezebb fej a proletár feje, ezt a terhet a vashidak sem bírják, a világ bordája is beszakad alatta” (Ö. M. 8, 20).

Az idősebbek még jól emlékeznek a pestkörnyéki nyomortanyákra és vidéki testvéreikre. Gyermekkoromban jómagam is bepillantottam némelyikbe és mindmáig elkísér félelmetes emlékük. Ma szép lakótelepek emelkednek helyükön, és csak örülnünk kell, ha a bőség kosarából egyre több jut mindenkinek. Ám a szegénységnek sok fajtája van. Lakhat valaki fényes palotában, anyagi jólétben és mégis nélkülözi a legfontosabbat: a szeretet melegét, a biztos választ élete miértjére. Sajnos, ma is vannak nyomortelepek, ahol hazátlan, otthontalan a hit, ahol nem fogadják be Jézust. Ez is egyik formája az emberi szegénységnek. Kérdezhetné valaki, hogy miért szegény az, akinek nincs hite? Nos, a Kék fény adásában láthattunk egy vakot, akit megtámadott egy ittas fiatalember. Kirúgta kezéből fehér botját és gúnyt úzott belőle. Köztudomású, hogy a világtalan ember számára milyen nagy segítséget jelent ez a bot. Vajon ki merné állítani magáról, hogy életének minden területén biztos látást kölcsönöz természetes értelmé? Ki meri azt állítani, hogy önereje elegendő az élet miértjének föltárására? S mert ez nem így van, nagy felelőtlenség kiverni az emberek kezéből a hit fehér botját. Csak Az segíthet át a bizonytalanság sötétjén, aki méltán nevezte magát a világ Világosságának és visszaadta a látást a vakoknak. Ő az egyetlen igazi gazdag, aki mindenkit megajándékoz az evangélium kincseivel. Csak nyújtsuk ki kezünket szent öröksége után!

AZ EMLÉKEZÉS HÁRSFÁJA

Varga József ezüstmiséjére
Kerepes

Szép szokása a keresztény házastársaknak, hogy esküvőjük 25. vagy 50. évfordulóját itt az oltár előtt is megünneplik. Nincs szebb a hűség és hála ünnepénél. Felejthetetlen az esküvő napja, a szerelem tavaszában kinyíló szívek egymásnak ajándékozása. De talán még szebb az ezüst- vagy aranylakodalom, amely azt bizonyítja, hogy a tavaszt nyár követte, a remények virágai gyümölcsökre értek. Igaz, a pap lemond a házasságról, hogy Isten legyen közvetlen partnere és egészen a hívek szolgálatának szentelje életét. Ám valami házassághoz hasonló kapcsolat létesül a pap és az oltár, a pap és az egyházközségben tömörült hívek között. Naponta megcsókolja az oltárt, ahol Krisztussal találkozik, és ahonnan igéje és teste kenyerét osztogatja a híveknek. Mivel a pap sem magányos, hanem a hívek családjához tartozik, ezért ő sem ünnepelhet egyedül. A mai ezüstmisén azért jöttünk össze, hogy vele együtt ünnepeljük Isten szeretetét, amit általa árasztott egy negyedszázadon át egyházára.

Huszonöt év nagy idő arasznyira szabott földi életünkből. Ha visszapillantunk, úgy hullanak lábunk elé az emlékek, mint ősszel a sárguló levelek. Engedjétek meg, hogy ezüstmisés testvéremmel szemetek láttára egy kissé visszatérjünk abba a szép emlékü erdőbe, amelynek ifjúság a neve. Már jónéhány évtizede, hogy nehéz csomagokat cipelve bevonultam a váci szemináriumba. Ott ismertem meg ezüstmisés lelkipásztorokat. Nagyon szépek voltak a kispapévek, örökké fénylő emlékei papi életünknek. Fiatal életünket valami tiszta örömben öltöztette a hívó hang, amely Jézus ajkáról csendült felénk: jöjj, kövess engem! Ez a hang szólított ki a szülői ház melegéből, az élet tarka forogtagából, hogy a papnevelde szent szigetén készüljünk föl papi szolgálatunkra. Igaz, a felvétel alkalmával megvizsgálták testünket és szellemi képességeinket. Ám az oltár felé csak azért indulhattunk el, mert Jézus hívott és mi igennel válaszoltunk. Hogyan is állhattunk volna ellen ennek a hívásnak, amikor a pusztán emberi hangok is elbűvölik és magukkal ragadják az embert. Milyen ellenállhatatlan például a szerelem hangja! Milyen drága az édesanya szava, amellyel magáéhoz szólítja gyermekét. De lehet-e csodálatosabb az Isten hívásánál? Ezt csak az sejtetheti, aki meghallotta szíve rádiójában. Az ilyen hívásra csak egyféleképpen lehet válaszolni: itt vagyok Uram!

Ugye emlékszel azokra az imádságos órákra, amelyeket az angyalkoszorús oltár előtt töltöttünk. Minden évben egy-két paddal hátrább

kerültünk, de közelebb a szentelés napjához. Kitűnő tanuló voltál, mindig vidám, jókedvű. Ugye emlékszel arra is, hogy így június havában a szeminárium udvarán kivirágoztak az öreg hársfák és édes illatuk betöltötte a szobánkba. Szorgalmas méhek vették birtokukba és illatos mézet gyűjtöttek. Mi pedig könyveink fölé hajoltunk, hogy a hittudomány örökifjú hársfáiról üdvös tudományok mézét gyűjtögesük. Pál apostollal együtt boldogan gondoltunk arra, hogy hamarosan hirdethetjük Krisztus kimeríthetetlen gazdagságát. Minden ember örül, ha jóhírt mondhat másoknak. Házasságot kötöttünk, gyermekünk született, fáradságos munkánkat siker koronázta, mindez nemes, emberi öröm. Boldog a művész, mikor megajándékozta embertársait a gondolatok, dallamok, színek és formák szépségzenerével. De mindennél nagyobb kitüntetés Krisztus örömhírét hirdetni az embereknek. Megtanítani őket arra, hogy nem vagyunk árva kivetettjei a kegyetlennek látszó sorsnak, hanem atyaként virraszt fölöttünk a szerető Isten. Saját Fiát küldi hozzánk, ő vigyázza lépteinket.

Egy többgyermekes család kisfiával történt. „Karácsonykor az óvónő megkérdezte a gyerekektől, milyen ajándékot kaptak? Az egyik kiabált: nekem van új hintalovam, a másik: nekem van új autóm. Azután előlépett Józsika, sugárzó arccal, nagyokat nyelve, szinte remegett, az óvónő látta, valami nagyon nagyot akar mondani, hogy mindenkit túllicitáljon. És ezt mondta: nekem van édesanyám, édesapám és testvéreim. . .” (Magyar Nemzet, 1971. Kristóf Attila) Valami ehhez hasonló öröm tölti el az igehirdetők szívét, mikor hittel hirdetik: nekünk van mennyei Atyánk, testvérünk Jézus és vezetőnk a Szentlélek.

Kispapéveink a második világháború időszakára estek és komoly hiányok mutatkoztak az élelmezésben. Hiánycikk lett a kenyér, amelyet jegyre osztogattak. Mily öröm volt ezért, amikor hazulról csomag érkezett és előkerült belőle a falun élő édesanyák csókiltatos kenyere. Így tanulhattuk meg a kenyéradás örömét. Mert a pap erre kapott megbízást. Krisztus az ő kezébe teszi szent teste kenyerét, hogy kiosssa az embereknek. Így akar egyesülni velünk, így akar kenyér-testvérekké változtatni. Krisztus a pap ajkára adja igéit, mert nemcsak kenyérral él az ember. . . Egy jó atya mindig örömét leli az adakozásban. Boldog a pap, aki hűségesen teljesíti kenyérszító hivatását és Pál apostollal mondhatja: én vagyok a ti atyátok, az evangélium által én adtam nektek isteni életet.

Ezüstmisés Testvérem! Amikor a szentelési oltár előtt álltal és püspök atyánk kezéből átvetted a papság ajándékát, talán észre sem vettél egy különös útravalót. Csak később bontotta ki kegyetlen ujjával az élet. Virágvasárnap, hozsannás hangulat lengett körülöttem és nem gondoltál arra, hogy a pap útja sem vezethet másfelé, mint Jézusé.

Ajándékainkért, szolgálatainkért mi sem kapunk mást, mint keresztet. Nem szeretne minket igazán, ha ezt az ajándékot megvonná tőlünk. És ez az egyetlen ajándék talán, amit nem szabad továbbadnunk, nekünk kell hordoznunk. Olykor gúnykacaj, káromkodó nép közepette, résztvevő Veronikák és Cirénei Simonok sorfala között. Egy pap számára mindig fájdalmas az Isten nélkül élő, hetvenkedő emberek botorkálása. Szomorú tapasztalás: Isten távolléte a világtól. Látni a sziklára és tövisek közé hulló magvakat. Hallani a visszautasítást, találkozni Júdásokkal, megborzongva fogadni csókjukat. Ám a keresztet mégsem dobhatjuk el, ezt hordozni a legértékesebb papi szolgálat.

Utolsó szavunk legyen a hála, a köszönet. Köszönjük Istenünknek, hogy ezüstmisés lelkiatyánkat megajándékozta a papi hivatás kegyelmével. Köszönjük, hogy huszonöt éven át a szent szolgálatban megtartani méltóztatott. Köszönjük a sok ajándékot, amit általa osztogatott. Köszönjük, hogy keze nem fáradt bele a kenyérsztásba, ajka az ígéhirdetésbe, a szíve az emberek szeretetébe. Nem is kívánhatunk mást, minthogy ezt folytathassa még sok éven át, mások javára és saját üdvösségére!

ELAJÁNDÉKOZOTT ÉLET

Németh László
aranymiséjére, Budakeszi

Csodálatos szép a papszentelés napja. Az oltár előtt térdel Isten választottja. A szentelő püspök ajkán fölhangzik a teremtő szó, és keze érintésére új munkás indul az evangélium aratásába. Abban az ünnepi órában, midőn Isten eláraszt kegyelmével, oly kevésnek tűnik mindaz, amit a pap ígér viszonzásul az Úrnak. Hűséget, engedelmességet, lemondást a családi élet örömeiről. Mindez akkor kevésnek látszik, de később jöhetnek órák, amikor jó lenne egyet s mást visszakérni abból, amit nagylelkűen Istennek adtunk. Mivel ez a kísértés senki előtt nem ismeretlen, ezért merem állítani, az aranymise napja sokkal fényesebb, ragyogóbb az újmise napjánál. Hiszen ötvenéves helytállás áll mögötte és hirdeti: aranymisés atyánkban Isten kegyelme nem volt hiábavaló.

A papi ember, bármennyire is magányosnak látszik, nem ünnepelhet egyedül. Már csak azért sem, mert nem saját jószántából tette kezét az eke szarvára. Hívott és küldött ember ő és hivatását másokért kapta. Ezért ünnepel együtt Krisztussal, a Főpappal és Isten népével. Emeljük

tehát szerető tekintetünket arra a Krisztusra, aki a mi üdvösségünkért jött és jön a földre. Eljön, mert látja az éhező embereket és kenyéradó testvérük akar lenni a sok kenyérrabló között. Kölcsönveszi papjai kezét és ajkát, általuk gyakorolja kenyéradó szeretetét. Igaz, mások is ígérenk kenyeret, sőt olykor lelkeket vesznek és veszejtenek érte. Krisztusunkat azonban tiszta szándék vezérli, hiszen Ő az élet kenyere. Ezért szólt ötven évvel ezelőtt aranymisés atyánkhoz is biztatván: adj enni az embereknek! Ő talán Fülöp apostolhoz hasonlóan felelte: kétszáz dénár árú kenyér sem elegendő ennyi embernek. A szentelő püspök azonban rámutatott a bibliára és a fehér ostyára, majd András apostollal mondta: van itt egy ifjú, akinek van öt kenyere és két hala. Van itt egy ifjú, aki lelkesen vállalkozik a kenyérosztásra és fölkinálja dolgos kezét. Te voltál az, kedves aranymisés atyánk! Igaz, minden tehetségünk kevés, mert nagyobb az éhség, mint kenyérosztó szeretetünk. Hogy tudok én ennyi embert jóllakolni? Jézus azonban megnyugtatót. Telepítsék le az embereket! Azután kezébe vette, megáldotta a kenyeret és a halakat. És ez volt a fontos. Ha az emberi képesség Krisztus kezébe kerül, ha átadjuk magunkat neki, akkor sokszorosán meghatványozódik. Krisztus szolgálatában sohasem kell attól félnünk, hogy elfogy a lelkek táplálására szükséges kenyérünk. Isten adja a pap ajkára igéjét és minél többet ad belőle másoknak, annál szaporább lesz fakadása. Lehet, hogy az évek múltán megfakul hangunk, de a szeretet kovásza egyre ízesebbé teszi. Gyakran eredménytelen lesz a munkánk és nem ragyog arcunkra a siker. De Isten nem azért küldött, hogy arassunk, hanem hogy vessünk.

Jézus azonban nemcsak az ige kenyerét bízta apostolaira, papjaira, hanem eucharisztikus testét is. Az utolsó vacsorán fölhatalmazta őket, hogy a szent lakomára meghívják mindenkori híveit. Amíg egy pap mozogni tud, nem hagyhatja abba a kenyérosztást, mert Isten népe nem maradhat kenyér nélkül. Az igazság boldog éhezőinek el kell nyerniük a jóllakás jutalmát. A Krisztusra szomjazóknak inniuk kell az élet vizéből. A pap élete összeforr az oltárral, a szószékkal, ahol folytatódik a kenyérszaporítás csodája. Milyen szépen szemlélteti ezt Kiss István rákospalotai plébános temetői síremléke! Két bronzkar nyúl ki a sírkövből magásra tartva az Oltáriszentséget. Ez volt a dolga a földön, ez lesz öröme a mennyben.

Ötvenesztendősen kenyérosztás után ismét megszólal Jézusunk. Felkéri aranymisés papját és barátait: szedjétek össze a maradékot! Mert ötven esztendő múltán van mit szedegetni. Az eltűnt évek zöldellő mezőin hamar megtelik az emlékezés kosara. Drága emberszívekkel, akiket sikerült megtölteni a hit olajával. Boldog házások nézik munkánkat, akik az oltártól indultak el a nagy vállalkozásra. Kedves gyermekekkel találkozunk, akik újjászülettek vízből és Szentlélekből.

Boldog bűnösökkel, akik áldott kezed közvetítésével nyerték el bűneik bocsánatát. Fáradt öregekkel, akiket utolsó harcukban győzelemre segítettél. . . A maradék szedegetése közben természetesen akadnak másfajta hulladékok is. Csalódások, sikertelenségek, szenvedések, keresztek. Krisztus szeretetének egyik legnagyobb bizonyítéka, ha kereszjtét is megosztja velünk. XI. Pius pápa mondta egyszer: „Ha tudni akarjátok, miképpen vélekedik Isten a földi javokról, nézzétek meg, kiknek adja azokat! Aztán figyeljétek meg, mit ad azoknak, akiket a legjobban szeret: a keresztet.” Nem véletlen, hogy ez is elkészült az ötven év aranyából. . .

Valaki ezt mondta: „Az élet azért szép, mert elajándékozható.” (Genevieve du Merle) Ha a mai ünnepen megkérdezzük: mi tette értékessé aranymisés lelkipásztorunk életét, hát ezt válaszolhatjuk: elajándékozta életét. Mikor az emberek rádöbbsentek a kenyérszaporítás csodájára, királlyá akarták tenni Jézust. Ő azonban gyorsan eltávozott közülünk. Ez a magatartása követendő példa papjai számára is. Aranymisés atyánk nem azért állt most közénk, hogy az ötven esztendő aranyából dicsőséget sugárzó koronát készítsünk számára. Ünnepünk elsősorban a hála ünnepe, a köszöneté, hogy jó atyánkat megtartotta a kenyérszítás szolgálatában. Elajándékozta életét Annak, akitől kapta.

ERŐ A GYENGESÉGBEN

14. évközi vasárnap
2 Kor 12, 7—10

Az emberi történet színpadán mindig főszerepet játszott az erő és a hatalom. A nagy birodalmakat az erőszak abroncsai fogták össze. Erőskezü uralkodó, erős nemzetgazdaság, erős hadsereg — ez volt és ma is ez a jelszó. Siker és eredmény bármilyen áron, sok embernek ma is ez a vezércsillaga. Aztán néha, egészen váratlanul ránk szakad valami gyengeség. Súlyos kudarc, ágyhoz kötöző betegség, erőink megroppanása és egyszerre rádöbbenünk lehetőségeink szűkös határaitra. Nagy kegyelem, ha ilyen állapotban fölsír a lelkünk és kinyújtjuk kezünket az erős Isten után. Különös, de igaz: sehol és soha nem jön oly közel hozzánk a sokszor elfelejtett Isten, mint megélt gyöngeségeink titkos kapuján.

Nem véletlen, ha Jézusunk ezt az igazságot igyekezett tanítványai szívébe vésní, hiszen olyan munkát bízott rájuk, amelynek súlya alatt

megroppannak izmaink. Erről győzte meg apostolait a viharos Galileai tavon. Hiába küszködtek Péterék, hamarosan elérték a kimerülés, a gyöngeség határát és Jézushoz kellett segítségért folyamodniuk. Gondoljunk csak a többezeres tömegre, akik evésről-ivásról megfélemlkezve hallgatták a Mestert. Ti adjatok nekik enni, biztatta apostolait. Dehát hogyan teheték volna ezt azzal a néhány kenyérral és hallal?! Ám Jézus megtehetette. Bárhogy is szerették volna, nem tudták útját állni a Jézust fenyegető veszedelmeknek, a rázuhanó keresztnek. Gyáván megfutottak ellenségeik elől. Csak Jézus győzött felettük dicsőséges föltámadásával. Mindebből megtanulhatták az apostolok és megtanulhatjuk mi is: Isten országát nem kizárólag emberi erő építi. Jogos tehát Pál apostol dicsekvése betegségével és szenvedésével. Mi emberek mindezt sokszor negatívumnak minősítjük, de valójában olyan hely, ahol megnyilatkozhat Isten ereje. Nem tudjuk, miféle betegség gyötörte Pál apostolt, de azt igen, hogy sokat kellett szenvednie az evangéliumért. Ám ő nem lázadozott ellene, sőt örömet talált benne. Bizonyára neki is elmondták az apostolok Jézus színváltozását a Tábor hegyén. Ő is részesült valami hasonló látomásban a damaszkuszi úton. Ő is elmondhatta Péterrel: Uram, jó nekünk itt lennünk! Hogyne lenne jó ott lenni, ahol Istennel találkozunk, ahol félénk fordítja szerető arcát! Pál apostol azonban nem kizárólag ebben látta Isten kegyelmét. Hanem miben? Amikor betegség kínozza, lát gyötörte, amikor ellenségei életére törtek, megostorozták és megkövezték, amikor börtönbe zárták és megbilincseltek, ő ott és akkor is el tudta mondani: Uram, jó nekem itt lennem! Mindig ott a legjobb, ahová Te vezetsz, ahová Te állítasz. Csak add kegyelmedet, hogy kitartsak, és gyengeségemben a Te erőd győzedelmeskedjék! Nem véletlen tehát, ha a Gondviselés sokszor olyan körülményeket teremt egyházában, olyan helyzetbe sodorja, amelyben fölismerjük: itt már csak az Isten segíthet. Nem jól kiépített intézményeink, gögösködő tudományunk, simulékony diplomáciánk, hanem egyedül és kizárólag Isten kegyelme.

Nincs olyan észlelő berendezés a világon, amely föl tudná jegyezni azt a tengernyi szenvedést, ami szüntelen gyötéri az emberiséget. Arról sem lehet adatokat gyűjteni, hányan merítenek erőt hitükből és mennyi vigasztalást találnak Jézusnál a szenvedők. Csak néha libben félre a titok fátyla, hogy megnyilatkozzék a szenvedéseket elviselő hit ereje. Nem véletlen, hogy ez a „csodátlan csoda” nem egy megtérésnek lett már elindítójává. Edith Stein karmelita apácát a náci koncentrációs táborban megölték. Még megtérése előtt történt, hogy találkozott egy barátnőjével, akinek tehetséges férje elesett a fronton. Az ő példájából, midőn olyan megadással, hittel fogadta a nagy csapást, tanulta megismerni a hit roppant erejét emberi életünkben. A szenvedő ember,

aki a szenvedésben sem kételkedik Isten szeretetében, az Isten erejének legragyogóbb kinyilatkoztatása.

Erről olvashatunk igen megható történetet Prohászka püspök egyik írásában. Girbe-gurba kapaszkodó út borongott előttem a délutáni ködben. Földbesüppedt házak nyomorogtak a vízmosásos utca két partján. . . Beléptem jobb kézről az egyik rozoga házba. Beteg asszony nyomja ott a piszkos, szurtos ágyat, már két éve. Csak egy dolog nem piszkos, egy csinos nagy füzet: „A lourdes-i Szűz Kalendárium”. Ez volt a karácsonyfia, nyögi a beteg. De nagyon is kedvemre volt, mert szeretem a Szűz Máriát. Hát a keresztet, azt is szereti? Azt is. Hát a betegséget? Istenért eltűröm azt is. Vérem szívemhez futott! Ránéztem a szenvedő asszony arcára s bágyadt szemei mint két csillag ragyogtak az alacsony szoba homályában. . . Mély meghatottsággal álltam ott előtte. Megfogta kezemet s csókjaival borította. Meleg könnyek peregtek le arcáról ujjaimra. Gyermekei bejöttek s hozzám simultak. Ugye eljön megint? Ennyi örömet nem viselhettem. Leráztam magamról a gyermekek piszkos kezecskéit s mentem, siettem. . . Szerettem volna kiáltozni az utcán: emberek, ha a csillagok közt unatkoztok, térjete a szegénység kunyhóiba. Ott gyúlnak ki csillagaitok, ott pezsdül föl életre és öröme szívetek. . . Vajon miért? Nem azért, mert szegények, hanem mert gazdagok Isten szeretetében. A türelmes szenvedők tanítanak arra: „minden kereszt arra való, hogy hordjuk, nem arra, hogy lerázzuk.” (Johannes Rosche)

ÉLETÜNK ÉRTELME

15. évközi vasárnap
Ef 1, 3—14

Mindnyájunk életében jöhetnek pillanatok, amikor belénk hasít a gondolat: milyen semmi az életem! Élni vagy halni, lenni vagy nem lenni végül egyre megy. Mit ér bogárnyi erőfeszitésem, mi szükség reám a földön? Micsoda jelentéktelen porszem vagyok a kozmosz roppant méretű kavargásában. Ráadásul milyen sokba kerül az életünk! Igényeink egyre nőnek, anyagi és szellemi javak hatalmas mennyiségét emésztjük fel. Nem értjük, hogy ki és miért akarja létezésünket? Nagy megaláztatás gögös értelmünk számára, hogy visszhangtalan éjszakába kiáltjuk ezeket a miérteket. Olykor előlép rejtekekből a képzelet s megszánya vergődésünket feltűz néhány csillagot életünk égre. Az egyik fényesebb a másik haloványabb, de az ember örül és

belekapaszkodik a fény vékony szalmaszálába is. Csak akkor sápadnak el ezek a csillagok, amikor fölkel Jézus napja és földeríti egünet. Mert Ő mindent világosságba öltöztet hívei számára. Meghirdeti Isten szeretetét, a Fiú eljövételét, a Szentlélek bennünk működő kegyelmét. Krisztus evangéliuma értelmes keretbe foglalja a hitet vállaló ember életét. Meggyőz arról, hogy Isten már a világ teremtése előtt kiválasztott minket. Fontosak vagyunk számára, gyermekeivé, szentekké akar változtatni valamennyiünket. Ez a jó hír olyan varázsa a keresztnységnek, ami újra meg újra megfertőzi a világot. Ebből ugyan bajosan fog kigyógyulni!

A mai szentlecke így válaszol arra a sorsdöntő kérdésre, hogy miért élünk, mi az értelme, mi a célja életünknek? Már maga az a tény, hogy élnek körülöttünk emberek, akik számára fontosak vagyunk, már ez is az érdemesség utcájába fordítja életünket. Valaki rád tekint, megismer, megszeret és kijelenti: te kellesz nekem, nélküled fabatkát sem ér az életem, te értem, én érted születtem! Így beszélnek egymáshoz a szerelmesek, hitvestársak, szülők és gyermekek. Ez a mások felé forduló szeretet arra ösztönöz, hogy gondoskodjunk egymás boldogságáról, egymás jövőjéről. A jó szülők figyelik gyermekük kibomló képességeit és olyan irányba terelik, ahol a legjobban érvényesülhetnek. A jó hitvestársak és barátok különös örömeiket lelik abban, ha figyelmességükkel, áldozataikkal gyarapíthatják a kölcsönös szeretetet. Isten is így tesz velünk. Nem földi értelemben vett karriert készít számunkra, hanem sokkal többet. Azt akarja, hogy szentek legyünk és ezzel emberi létünk legmagasabb csúcsára emelkedjünk. Napjainkban újra sokat írnak a szentek visszatéréséről. Arról elmélkedve, hogy mire van égetően szüksége egyházunknak, sokan ezt válaszolják: szentekre. Olyanokra, akik megélik az evangéliumot, a szeretet életét és figyelmeztetik az embereket, hogy csak Isten felé növekedhetünk igazán. Sokan legyintenek erre és kijelentik: ez a lehetőség csak kevesek számára adatik meg. Hogy valaki szent lehessen, erős akaratra, jó értelemre és nagy adag kegyelemre van szüksége. Ez talán így is lenne, ha Isten nem hajolna le hozzánk Jézus Krisztusban. S tette ezt azért, hogy általa fölkaroljon minket és felsegítsen az üdvösség magasába. A jobb lator megtérésével szinte vakmerővé változtatta reménységünket. Ki hallott már ilyesmit, ki merte volna állítani, hogy az Irgalom egy gyilkost avat szentté utolsó szavaival? Ezért a keresztny embernek nem nehéz remélni.

Az ember szívesen dicsekszik azok barátságával, akik valamilyen módon kiemelkedő személyiségeknek számítanak. Vajon a keresztny mivel dicsekedhet? Nemde azzal, hogy fontosak vagyunk Isten számára és nem jelentéktelen az életünk. Akire olyan örökség vár, amit Jézus vére szerzett, annak nem lehet értelmetlen a létezése. Vala-

hányszor értékesebb küldemény érkezik egyházközségünk részére, megkívánják, hogy aláírásunk mellé körpecsétet is üssünk. Ezzel bizonyítjuk az illetékes átvevőt. Pál apostol kifejezése szerint minden keresztény megkapta a Szentlélek pecsétjét. Vajon mit jelent ez? Egyszerűen azt, hogy a bennünk lakó Szentlélek által a Szentháromság magáénak vall minket. Hozzá tartozunk és ezt a láthatatlan kapcsolatot külső magatartásunkkal is be kell bizonyítanunk.

Egy anglikán lelkész sokat törte a fejét, miképpen emlékeztesse az embereket az elfelejtett Istenre. Igaz, egy kisdéd nyáj eljön még a templomba és meghallgatja a prédikációt. Ám a nagy többségnek eszébe se jut az Isten. Először arra gondolt, hogy a televízió által próbál utat találni a nagy tömegekhez. Aztán még merészebb ötlete támadt. Tárgyalást kezdeményezett egy vállalattal, amely margarint forgalmazott. Arra akarta őket rávenni, hogy a csomagoláson egy Istenre emlékeztető figyelmeztetést tüntessenek fel. Püspöke azonban közbelépett és leintette a buzgó lelkipásztort. S tette ezt abból a megfontolásból, hogy az Istent nem margarinton kell hirdetni, hanem szent életünkkel. Ehhez ad erőt, példát, erre mutat utat a mi Urunk Jézus Krisztus. Erre figyelmeztet a költő alábbi versében:

Kikezdhethetlen, mint a mértan:
költészetbe emelt valóság.
Szemrebbenése is azért van,
hogy szebben nyíljanak a rózsák.

Távollétében hideg éj van,
a havon violaszín árnyak,
de ha megjön, nevet kacéran
a ködből kibomló vasárnap.

Mert Ó az út eleje-vége,
arany alfája-omegája,
életünk örök ára-bére,
végső napunknak igazsága.

(Tűz Tamás)

MEGDÖNTÖTTE AZ ELLENSÉGESKEDÉST

16. évközi vasárnap
Ef 2, 13—18

A fejlődő világot és az emberi életet figyelve érdekes megállapításra juthatunk. Az egyik a széthúzás, szétszóródás, a másik az egységesülés jelensége. Az embereket mindig közösségbe vonta jól felfogott érdekük, de valami ismeretlen erő ellentéteket szított közöttünk. Mind- eddig nem sikerült a két ellentétesnek látszó erőt egyensúlyba hoznunk. Ez a legfőbb oka az emberiség jelenlegi válságának is.

Ez természetesen nem újkori jelenség, hiszen tekintélyes múlttal rendelkezik. Ez volt a helyzet Jézus korában is, amikor a római birodalom türelmes politikájával és ezzel párosított katonai erejével egységbe tömörítette a Földközi-tenger országait. Ám az így meg- teremtetett egység csak felszíni volt és alatta komoly ellentétek feszül- tek. Faji, nemzeti, vallási és társadalmi ellentétek. A zsidók megvették a bálványimádó pogányokat és elzárkóztak előlük. Siralmas volt a rabszolgák helyzete és szinte állati sorban sínylődtek. A föl-fölágas- kodó nemzeti öntudat sokszor véres következményeket vont maga után. Ilyen állapotok uralkodtak, midőn Pál apostól megfogalmazta a mai szentlelkében hallott tanítását. Ebben arra figyelmeztet, hogy Jézus Krisztusban mindnyájan közel juthatunk egymáshoz. A válaszfalak ledőlnek, mert Krisztus egy néppé akarja változtatni az egymás- sal civódó emberiséget. Az Ő szemében nincs többé zsidó vagy görög, férfi vagy nő, szolga vagy szabad és meg kell szűnnie minden ellen- ségeskedésnek. Ezért is változtatott azokon az ószövetségi hagyomá- nyokon, amelyek Izrael sajátos kultúrájához kötődtek és a pogány népek számára érthetetlenek voltak. Helytelen tehát azt állítani, mint azt egyesek tették, hogy a pogányságból megtérő keresztények másod- rangú polgárai Isten egyháznak. Azáltal, hogy Krisztus magára öltötte emberségünket, minden embert testvérévé fogadott. A szegény- fának tartott keresztben meggyújtotta szeretetének tüzét, hogy ennek kohójában egységbe olvassza követőit. Ezzel kapcsolatban szép sorokat olvashatunk Newman bíborosnál: „Mikor Urunk Jézus Krisztus vétkeinkért a kereszten meghalt és fölment a mennybe, nem úgy hagyta hátra a világot, amint találta. Áldást hagyott maga után. Hátrahagyott a világban valamit, ami korábban nem volt benne. Egy elrejtett otthont, melyben a hit és szeretet örvendeznek és mindig élnek a környező világ ellenére. Azt kérdezed mi ez? Az Isten egyháza.”

Napjainkban sokan megkérdezik: van-e jövője az egyháznak, van-e jövője az emberiségnek? Reménykedhetünk-e az ellenségeskedés meg-

szűnésében, a ma is létező válaszfalak lebontásában, a különféle eszmei anyagból készült határfalak föloldásában? Vajon egyházunk, amely annak idején tudott a zsidóknak zsidó, a görögöknek görög, a rómaiaknak római lenni, tud-e kínai, japán, indiai, afrikai lenni? Mikor VI. Pál milánói érsek lett, átnézte az egyházmege levéltárát. Főleg a régebbi idők anyagát, amikor még nagynevű elődje, Borromei Szent Károly állt az egyházmege élén. Mint Montini érsek megjegyezte, akkor ilyen és hasonló problémák foglalkoztatták a püspökséget: új templomok építése vagy a régiek renoválása, gyóntatószékek vásárlása, három kocsmá botrányos állapota az egyik plébánián, a boszorkányok üldözése és így tovább. Nyilvánvaló, hogy napjainkban sokkal súlyosabb problémákkal kell megbirkóznia egyházunknak. Egy olyan világgal, amely nem hisz Istenben és részvétlenül megy el Krisztus megvetett keresztje mellett. És hogy ez a szellemi küzdelem eredményes legyen, nekünk is csatasorba kell állnunk. Természetesen nem az erőszak fegyvereivel, hanem hitünk és szeretetünk fényével. Tanúságot kell tennünk a modern világban az emberi élet értékéről. Mi keresztények azért hiszünk a világ jövőjében, mert hiszünk Isten szeretetében. Krisztus keresztje erre a garanciánk. Nem kergetünk délibábokat, a jelenlegi vegyesvilágnézetűség megszüntetését. Nem kívánjuk, hogy mindenki elfogadja a mi Krédókat, a mi hitünk tanítását. De azt igen, hogy elfogadják szeretetünket. A mai emberiséget semmiféle ideológia nem egyesítheti, csak a szeretet az a tető, ami alatt mindenki elfér. Ennek a szeretetnek örök jelképe a kereszt. „Bár szívében összeütközés van és ellentmondás, a végtelenbe terjesztheti négy ágát anélkül, hogy alakját meg kellene változtatnia. A kör önmagába tér vissza és meg van kötve. A kereszt a négy világtáj felé tárja szárnyait, szabad vándorok útjelzője.” (Chesterton)

Mivel Jézus mindenkivel találkozni akar, nekünk keresztényeknek kell Őt megmutatnunk. Sajnos, mint egykor, ma is sokan tévesen vélekednek Róla. Ez ihlette meg a neves író, Stafan Andrest egy képzelt riport megírására. A jelen szobájába hívja Jézus néhány kortársát. Elsőnek Bartimeust, a vak koldust kérdezi: kinek tartja Jézust? Ő az én szemem megnyitója, fényességem és napom. Már egészen más a gazdag ifjú Manasse véleménye. Ez az ember, mondja Jézusról, megveti a gazdagokat és túlsokat kíván tőlük. A szegények pártjára áll. Nem tudom ki ő, de földülta lelkem nyugalmát. A riporter megkérdezi a kafarnaumi századost is, kinek tartja Jézust? Ő egyértelműen ezt feleli: Istennek. A házasságtörő asszony menedékének, megmentőjének nevezi. A kereskedők, akiket kiűzött a templomból, elitelőlen nyilatkoznak róla és büntetéssel fenyegetik. Végül az író Izajás prófétát idézi, mint az egyetlen helyesen válaszolót arra a kérdésre, hogy a hívő embernek kicsoda Jézus?

Mi is vele együtt valljuk:
„Betegségeinket viselte
és a mi fájdalmaink nehezdedtek rá,
mégis megvertnek néztük,
olyannak, akire lesújtott az Isten,
és akit megalázott.
Igen, a mi bűneinkért szúrták át,
a mi gonoszságainkért törték össze,
a mi békességünkért érte utol a büntetés,
az ő sebei szereztek nekünk gyógyulást.

(Iz 53, 4—5)

A BÉKE ÚTJA

17. évközi vasárnap
Ef 4, 1—6

Egység, egyetértés és béke, mind olyan fogalmak, amelyek ma is beletartoznak mindennapos szókincsünkbe. Megidéznek valami hön óhajtott állapotot, amelytől sajnos még messze vagyunk. Pedig milyen szép lenne az életünk, ha nem a félelem fogná le kezünket, hanem a szeretet köteléke fűzné össze a népeket. Annyi úton-módon próbáltuk megközelíteni ezt az eszményi állapotot, vajmi kevés sikerrel. Vajon miért? Mert aki célba akar jutni, annak akarnia kell az oda juttató eszközöket is. Sajnos azonban mindmáig olyan eszközökhöz folyamodott az ember, gondolok itt az erőszak különféle módjára, amelyek semmiképpen sem alkalmasak az egység, a béke megközelítésére. Ezért is érdemes felfigyelnünk a mai szentlecke tanítására, ami ebben a dologban ad eligazítást.

A maga korában Pál apostol is átélte azokat az ellentéteket, amelyek az akkori emberiséget gyötörték. A széthúzás, az elnyomás, a pártoskodás nem újkeletű és fölütötte fejét Isten egyházában is. Nyilvánvaló, hogy ez szöges ellentétben állt a hívei egységéért imádkozó Jézus akaratával. Csakis az egyetértő, békét teremtő szeretet az, amivel tanúságot tehetünk arról, hogy egy test és egy lélek vagyunk. A keresztség, a közös hit, a Jézushoz való tartozás arra kötelezi a keresztényt, hogy ezt az egységet kifelé is megmutassa. Ha egy Atyának vagyunk gyermekei, már pedig minden ember az, akkor közös feladatunk a szeretettel kialakítandó egyetértés és béke szolgálata.

Ám „az egyetértő lelkiség megalkotásához valami kedvező hatás köteléke, cementje szükséges... Nem egyet akaró fejekre, nem is testtel történő egyesülésre, hanem a szívek összedobbanására van szükség.” (Teilhard) Mivel pedig Pál apostol éppen ebben akar segíteni, egész konkrétan kifejti miféle anyagból kell készülnie annak a kötőanyagának, amely a béke épületének cementje lehet. Ez pedig nem más, mint az alázat, a szelídség és a türelem.

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy Jézust mindenben utánoznunk kell és utánoznunk lehet. Amit azonban nagyon fontosnak tartott, arra jómaga hívta fel figyelmünket. Kijelentette például: tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű! Talán semmi sem épít olyan magas falat ember és ember között, mint a gőg, mint a büszkeség. Képzelt nagyságunk magasából csak lenézni tudunk embertársainkra, de semmiképpen sem egyesülni velük. A gőgös ember a római költővel vallja: „gyűlölöm a tömeget és távol tartom magam tőle.” Ezzel ellentétben az alázatos ember nem kezeli le embertársait, hanem közéjük állva fölkinálja szolgálatait. Tiszteli mások véleményét még akkor is, ha fölfedezi benne a tévedést. Az 1789-es francia forradalomban lerombolták Bastille-t, a rosszhírű börtönt és hidat építettek köveiből. Ma is így kellene tennünk az erőszak, a gőg emelte válaszfalakkal és utat építeni belőlük embertársaink felé, a népek és nemzetek között.

A békét teremtő szeretet másik hathatós eszköze a szelídség erénye. Jézus elsősorban nekik ígérte az Istenország boldogságát. Sajnos, a történelem arra figyelmeztet, hogy az emberiség mindeddig az erőszak útját járta. Meg is bűnhődött érte tengernyi vérrel, szenvedéssel, pusztulással. Julien Green, a neves író beszéli el naplójában egy fényképésszel folytatott beszélgetését. Az illető Kínában járt és tolmács útján több emberrel elbeszélgetett. Az egyik nap, mesélte a fényképész, talán a szokásomtól is hangosabban magyaráztam valamit és erre kínai beszélő partnerem elvörösödött. Kérdésemre, hogy miért pirult el, ezt a meglepő választ adta: ön feltűnően hangosan beszél. Kínában csendesebbek, halkabb szavúak az emberek. Ó, ti európaiak, jegyzi meg az író, ne higgyétek, hogy hangoskodva jobban megértitek egymást! Soha senkit sem győzhetünk meg arról, hogy az erőszakoskodás mögött szeretet rejtőzik. A szeretetnek csakis az alázat és a szelídség lehet szavahihető követe. Kár a fegyvereket csattogtatni, mert a csatazajból sohasem születik béke. „Amikor felrobbantották az atomot, beleharaptunk a nagy fölfedezés gyümölcsebe... Ez a zamat arra is elég, hogy egycsapásra ködbe vessen a véres csaták szörnyképe, mert egyetértő lelkiség kezdi egyre messzebbre árasztani sugarait. Azt mesélik nekünk, hogy az emberiség megrészegedett saját erejétől és önmaga vesztébe rohan... Jómagam éppen ellenkezőleg gondolom. Az atombomba révén éppen a háborúra virradt fel az a hajnal,

amely végérvényesen megölheti.” (Teilhard) Ezeket írta még az ötvenes években egy kiváló tudósunk; bárcsak mielőbb beteljesülne jóvondolése!

A békére vezérlő szelídségnek ikertestvére a türelem. Ő is a szeretet gyermeke. Nem véletlen, hogy ott és akkor találkozunk vele, ahol legerősebb a szeretet sugárzása. Gondoljunk csak az édesanyákra, akik olyan csodálatos türelemmel gondolják gyermekeiket. A külső szemlélő képtelen fölfogni ennek forrását. Gondoljunk arra a hitvestársra, akit őszinte szeretet fűz feleségéhez és erejét megsokszorozó türelemmel gondozza betegségében. És mekkora türelem kell sok öreghez, akinek megrokkantak testi és szellemi erői. Csak a hálából táplálkozó szeretet kölcsönöz ilyen türelmet nekik. Nem utolsósorban nagy türelem kell önmagunkhoz is. Elviselni gyengeségeinket, a gyakori kudarcot és békét kötni sorsunkkal. Türelemmel hajolni az emberi törpeségek fölé és várni növekedésüket. Nem elvágni a gordiuszi csomót, hanem türelmesen kibogozni. Ez az igazi hőstett.

Alázat, szelídség, türelem. Ők hárman vezetik a béke útjára az embert. Vajon mi ezen az úton, a béke útján járunk-e? Családi életünkben, munkahelyünkön, egyházközségünkben? Mert a békét nemcsak a különféle konferenciákon, hanem nekünk, itt és most kell építenünk. Tőlünk is függ, mit hoz a jövő.

Most kiderül, hogy játék-e az ember
a sors, a vak erők között,
vagy az, ki képességével, a renddel,
átkel megnyílt végzete fölött.

(Váci Mihály)

ÚJ TEREMTMÉNYEK

18. évközi vasárnap
Ef 4, 17, 20—24

Rövid újságcikk emlékezett meg jeles regényírónk, Kodolányi János születésnapjáról. Ebben idézte a cikk szerzője annak a nyilatkozatnak néhány mondatát, amit halála előtt két évvel adott az író. „Már tíz-tizenegy éves koromban célt és normát szabtam magam elé. Életem folyamán ez természetesen többé-kevésbé változott, bár a lényeg ugyanaz maradt. Céлом egy volt: az egész magyar néphez

szólni. Normám pedig: abszolút őszintén, tökéletes egyszerűséggel és az igazság megdönthetetlen erejével. Ma pedig őszintén meg kell vallanom, hogy sem célokat, sem írói normákat nem értem el.”

Azt hiszem, hogy mindenki, aki legalább élete alkonyán eljut a szerénység partjaira, hasonlóképpen nyilatkozik. A baj sokszor ott kezdődik, hogy az ember rosszul választja meg célját és hamisnak bizonyulnak öncsinálta normái. Igaz, életünk kéretlen ajándék és félkész állapotban kapjuk. Ez teszi lehetővé, hogy beleszóljunk alakításába. Ehhez azonban világos eszmék, biztos normák kellenek. Sajnos, ez is hiánycikk sok esetben. A. Einstein jegyzi meg: „Korábban tökéletes célokat birtokolt az ember, de nagyon tökéletlen eszközöket. Ma tökéletes eszközök és nagy lehetőségek birtokában van, de céljai zavarosak.” Mi keresztények azonban azzal dicsekedhetünk, hogy van Jézusunk és nála az igazság. Tanítását a mindenséghez szabta és mindenkire szól hívása. És ezt a szót, hogy hívás, nagyon szeretném hangsúlyozni. Az evangélium elveti az erőszak minden formáját és úgy beszél Isten üzenetéről, kegyelméről, mint egy nagylelkű ajánlatról, ami tiszteletben tartja az emberi szabadságot. Méltán jegyzi meg valaki: „Akik egységes és kötelező receptet dolgoznak ki az emberiség boldogítására, rendszerint mint koncentrációs táborkorok őrei végzik.” Ne kívánja senki, hogy ezt az állítást történelmi példákkal szemléltessem!

Mivel az ember mások és végső soron Isten képeére teremtetett, ösztönösen keresi azt az arcot, amelyhez hasonlulni szeretne. Valakit csodálni, tisztelni, utánozni általános emberi törekvés. Lelkesedünk a kiváló teljesítményt nyújtó sportemberekért, színészekért, költőkért vagy akár a pápáért. Vajon a keresztény ember kiért lelkesedjen? Miféle eszményt tüzzön maga elé, milyen normák szerint és milyen eszközökkel törekedjék feléje? Nos, ezen nekünk egy percig sem kell gondolkoznunk. Mennyei Atyánk Jézus Krisztusban, az ő arcán mutatta meg a kedve szerinti embert. Már a keresztségben megérintette létünket és elindított az átváltozások útján. Egy kisgyermek születése természetes síkon is jelentős változásokat eszközöl. A házastársakat szülőkké, az ő szüleiket nagyszülőkké avatja. A keresztségben az újszülöttről Isten gyermeke lesz és beletestessül Isten egyházába. Ez új helyzetet, nagyszerű lehetőséget teremt számára, hogy később elindulhasson az üdvösség útján. A keresztény ember fáradhatatlan kísérletező, az állandó megújulás elkötelezettje. Az eredeti művész nem éri be azzal, hogy folytassa elődei művét, hanem új kifejezési eszközöket keres és teremt. A keresztény élet is egy folytonos formabontás, elszakadás bűnös, gyarló énkéntől, a szebb, a jobb, az új élet szenvedélyes keresése. Ezt a feladatunkat foglalja össze Pál apostol ezzel a felhívással: öltözték magatokra az új embert! Igaz, sokszor belénk csimpaszkodnak a visszahúzó erők, de a kegyelem segítségével nem

maradnak el sikereink. A jelenlegi üdvrendben nincs önálló életszentség. Ezt úgy is mondhatnók, hogy senki sem lehet egyedül szentté, tökéletessé. Csak Krisztusban, az egyházban, az szentségi életben nyerhetjük el a kegyelem által megvalósuló újjáteremtésünket.

Csak egy dologtól kell óvakodnunk, egy szót kell kitörölni szótárunkból és ez így hangzik: késő. Nincs erőm és bátorságom megváltoztatni életemet. Nem tudok kiemelkedni édes bűneimből. Mi tagadás, veszedelmes kísértés ez, sok jószándék buktatója. Biztatásul hadd idézzem Bertolt Brecht egy rövid elbeszélését arról az idős asszonyról, aki hetvenesztendős korában megözvegyült. Egész életében családját szolgálta. Hét gyermeket nevelt fel, mosott, főzött, takarított. Soha semmi ideje sem jutott a szórakozásra. Most azonban férje halála után egy csapásra megváltoztatta életét. Nem főzött többé, a vendéglőbe járt étkezni. Gyakran betért abba a moziba, ahová főleg fiatal szerelmespárok jártak. Barátnőivel pompás kártya-csátákat vívott és főleg a vörösborot kedvelte. Hetente többször is fölkeresett egy nem éppen jóhírű cipészt és hosszasan elbeszélgetett vele. Magához fogadott egy gyenge elméjű leányt és drága ruhákban járatta. Amiről hosszú éveken át ábrándozott, elnyomott vágyait szabadjára engedte, nem törődve az emberek véleményével. Ez az asszony, jegyzi meg az író, két életet élt. Egyet hetven évig és egy másikat két esztendeig. . .

Íme a külső körülmények és bátor elhatározások ilyen változásokat eszközölhetnek mindennapi életünkben. Isten a mi szívünkben is elvetette a tökéletesség utáni vágyat és hívását újra meg újra megismétli. Most is, itt is fölhangzik hívó szava. Legyetek új teremtményekké szentségben és igazságban! Nem kell ehhez sem pénz, sem tudomány, sem idő, csak nagyon sok szeretet.

A SZENTLÉLEK SZOMORÚSÁGA

19. évközi vasárnap
Ef 4, 20—5, 2

Olyan különösen hangzik az Apostol figyelmeztetése a mai szentleckében: ne szomorítsátok meg Isten Szentlelkét! Hát lehetséges, hát elképzelhető, hogy a parányi ember megszorítsa Istenét? Nem túlzás emberszabású érzelmeket tulajdonítanunk neki? Nem a költészet világába kell utasítanunk az ilyen és ehhez hasonló kifejezéseket? Azt hiszem ezekre a kérdésekre nemmel válaszolhatunk. Igaz, a görög bölcselő, Aristotelész úgy okoskodott, hogy Istent mindenki szeretheti, de ő nem szeret senkit. Jézus azonban arra tanított, hogy Isten

tiszta szeretet és ennek melege öt szent sebén keresztül árad a világra. Ha Isten szerető atyaként hajol fölénk, ha Jézus a kezünkbe adta magát, ezzel mintegy sebezhetővé tette önmagát. Ezek a sebek azonban nem boldogságát zavarják, inkább az emberek iránti szeretetét hirdetik.

A kérdés mármost az: mivel szomoríthatjuk meg az Istent, illetve hogyan lehetünk örömevé és dicsőségévé? A bibliai parancs, hogy uralkodjunk a természetben, ránk is vonatkozik. Ki tagadná, hogy az önuralom legemberibb feladataink közé tartozik? Életünk folyását az értelem és akarat ellenőrzése alá helyezni és a szeretet partja közé ölelni komoly erőfeszítést igényel. Mindig nagy a kísértés, hogy megadjuk magunkat ösztönös indulatainknak vagy engedjünk a külső körülmények befolyásának. Nem hiába hangzott Jézusunk követői számára az önmegtagadás szükségességét. Ha engedelmeskedünk az evangéliumnak, elkerülhetetlen összeütközésünk a bennünk lakó „bűn emberével”. Méltán jegyzi meg Newman bíboros: „Amit Isten tőled vár, az nem a büntelenség, hanem az iparkodás.” Napjainkban szinte divat lett a Szentlélek gyakori emlegetése és igyekszünk felszítani magunkban megújító lobogását. Vajon mi a legnyilvánvalóbb jele annak, hogy bennünk lakik, bennünk munkálkodik a Szentlélek? Talán az órákra nyúló imák, a nyelveken szólás vagy egyéb rendkívüli jelenség? Nyilvánvaló, hogy nem. Isten Lelkének jelenlétéről kétféle módon szerezhetünk bizonyosságot. Már Szent János apostol figyelmeztetett: „Ha eljön a Szentlélek, vádlón bizonyítja majd a világnak a bűnt” (Jn 16, 8). Szinte megdöbbentő, hogy szentjeink mennyit szenvedtek bűnösségük tudatától. Eppen ők, akik az erények hősi útját járták. Úgy tűnik, minél közelebb van valaki Istenhez, annál jobban érzi bűnösségét. Ezért „a keresztény élet kezdete a gonosz tettek beismerése. Aki bevallja bűneit és vádolja magát, az Isten oldalára áll. Isten vádol bűneid miatt és ha te is ezt teszed, az Ő oldalára állsz.” (Szent Ágoston)

Természetesen nem elegendő belátni és megbánni bűneidet. Amikor gyónni mégy, ne csak ezt mondjad: Atyám vétkeztem, bocsáss meg nekem! Ennél sokkal fontosabb a másik kérés: segíts jobb emberré lennem, teremts új szívet belém Istenem! Ez azonban csak akkor lehetséges, ha a kigyomlált bűnök helyébe az erények virágait ültetjük.

Egyik újságunkban olvastam: Ahány Volkswagen, annyi fa! Ez a régi mozgalom ismét elterjedt Svájcban, ahol igen kedvelik ezeket a kocsikat. A cég képviselője magára vállalta, hogy minden eladott autó után ellenőrzi, ültettek-e fát vásárlói? Ha nem tették, akkor az eladó pótolja mulasztását. Így a lakosságnak nemcsak benzin-füst jut, hanem a levegőt tisztító fák oxigénje is. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy nem csupán biológiai, vegyi szennyeződés fertőzi

világunkat, hanem van erkölcsi szennyezés is. Sajnos, ezt is magukba szívjuk észrevétlenül. Ennek a bűnös közszellemnek megnyilvánulása, hogy irodalmi alkotásokban is csupa bűnös, perverz alakkal találkozunk. Szinte képtelenek egészséges személyiségeket ábrázolni. Mintha bizony csak a bűn lenne érdekes!

Ha a Szentlelket megszorítjuk bűneinkkel, akkor még inkább megörvendeztetjük erényeinkkel, szeretetünkkel. Az evangéliumból kiviláglik, hogy Jézus gyűlölte a bűnt, de szerette a bűnösöket. Mi azonban ezzel ellentétben szeretjük a bűnt és keményen bánunk a bűnösökkel. Figyeljük csak magunkat, milyen nehezen tudunk megbántóinknak megbocsátani. Igaz, a megbocsátás megszületéséért kemény harcot kell vívniunk sértett érzelmeinkkel. Ám ez a legnagyobb jótétemény, amit embertársainkkal tehetünk.

Jean Anouilh színművében: Meghívás a kastélyba, érdekes párbeszédet hallhatunk a megbocsátással kapcsolatban. Madame Desmormort, aki az estélyt rendezte, tolókoksjából nézi szórakozó, táncoló vendégeit. Mellette áll Capulet kiasasszony a társalkodónője. Meglehetősen szomorú, mivel az estély miatt le kellett mondania a kártyapartit. Ne búsuljon, vigasztalja asszonya, majd kényelmes székben üldögélhet a Jóisten mellett! Én közben szenvedek a tisztítóhelyen elmúlt életem bűneiért. Ó, asszonyom, irgalmas az Isten és önnek is megbocsát. Tudom, tudom, de én már többször is álmодtam az utolsó ítéletről. Egyszer azt láttam álmomban, hogy a mennyország felé közeledők megpillantanak valakit, aki nagyon gyarló életet élt a földön. Fölháborodva tiltakoznak, hogy velük tarthasson. Mivel pedig Isten országába csak a szeretetnek van belépése, ezek az irigy „jók” a pokolba kerülnek.

Ne szomorítsátok meg Isten Szentlelkét! Irtoгassuk magunkban és magunk körül a bűnt és a könnyörületes, Jézust utánzó magatartásunkkal legyünk Isten örömevé!

BOLDOG HAZATÉRÉS

Mária mennybemenctele
1 Kor 15, 20—26

Az élet talán még sohasem nyújtott annyit történelme során az embernek, mint napjainkban. Talán ez is egyik oka, hogy a föld iránti szerelmünk elfordítja tekintetünket az égről. Ám bármennyire is időszerűtlennek látszik, egyházunk újra meg újra figyelmeztet: az odafent valókat keressétek! A mi hazánk a mennyben van! A mai ünnep is

ilyen pirosbetűs figyelmeztetés. Máriára fordítja szemünket, aki egész életében Istenre nézett. Anyai szeretettel nézte a Fiút és a benne megtestesült isteni akaratot. Máriának azért volt szép Názáret, Betlehem, Jeruzsálem, Palesztina dombjai, völgyei, vizei, mert Jézust hordozták hátukon. Azért szerette a földet, mert Isten is szeretetből teremtetten. Csak akkor hullt lelkére az est sötétje, amikor eltávozott Jézus. Egyszerre olyan üres lett a föld, megszűnt a nyugalom tanyája lenni. Mária ebben a rázuhanó magányban az égre szegezte tekintetét, ahol Jézusát hitte és tovább szerette. Mielőtt „fölvitetett magas mennyországba”, ő már vágyai szárnyán többször is megjárta ezt az utat. Nem kellett ehhez rakéta, sok pénz, csak nagy hit és főleg sok szeretet.

Vajon mire tanít minket ez a különös mai ünnep? Az élet helyes szemléletére. Mária példájából megtanulhatjuk: minden ember az Isten megszólítottja. Minden ember útban van hazafelé, minden embert vár az Isten. Életünk tehát nem céltalan lődörgés, bűnös naplopás, hanem utazás Jézus társaságában.

Az „Hair” című musical-ben éneklük a fiatalok: „Hol az út, amit nem lát szemem? Ki válaszol kérdéseimre: miért élek, miért halok? Mondjátok, mi az élet értelme? Miért előbb az élet és utóbb a halál?” Sajnos mindig akadnak elbizakodott emberek, akik olykor megdöbbenő határozottsággal nyilvánítják indokolatlan véleményüket. Az ember a vak véletlen műve, a fejlődés mellékterméke, céltalan és értelmetlen. Megidézik a görög mitológia Sziszifuszát, akit az istenek azzal büntetnek, hogy egy hatalmas sziklát görgessen fölfelé a hegynek. Már-már sikerül ereje minden megfeszítésével a csúcsra jutnia, amikor a szikla visszagurul. Sziszifuszunk újra kell kezdenie az erőlködést a siker reménye nélkül. Korunk büszke bölcsei ismét felmelegítik ezt a régi mesét és ezzel akarják kiábrándítani az embereket az élet értelmébe vetett hitükből. Mi, keresztények ma és mindig úgy tekintünk Máriára, mint Sziszifusz ellenpéldájára. Egy asszonyt ünnepelünk benne, aki Jézus útján görgette élete szikláját és miután följutott a csúcsra, nem a semmibe zuhant, hanem átlépett Isten országába.

Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy életünk értéke szeretetünk függvénye. A szeretetnek köszönjük létünket, a szeretettől várhatjuk boldogságunkat. Olvastam egy neves írónkról, hogy amikor meghalt, felesége megmérgezte magát. Annyira szerette férjét, hogy nem akart nélküle tovább élni. Igaz, keresztény szemszögből nézve ez helytelen magatartás, de valamit megsejtet a szeretet félelmetes hatalmából. Ez az életösztönnél is erősebb szeretet élt Mária szívében, aki elmondhatta az Apostollal: kívánok feloszlani és Krisztussal lenni... Számomra az élet Krisztus, a halál nyereség. Ennek ellenére mégsem nyúlt a méregpohár után, mert szerette az életet és megvárta, amíg az élet Ura eljön érte. Ki tudja hány tavasz és hány őszi suhant el Mária

fölött, amíg végre eljött az az éjszaka, amely után örök hajnal következett? Milyen boldogan feküdtünk le gyermekkorunkban karácsony előtt és abban a boldog mámorban aludtunk el, hogy holnap jön a „Jézuska”. Mária minden estéjére ez az öröm hímezte aranyát. Hosszú éveken át Jézus jelenléte volt a boldogsága, most pedig a boldog várakozás érkezésére. Mert Mária nem várt hiába. Eljött érte a Fiú, hogy bevezesse örvendetes házába.

Valaki megjegyezte: Mária tiszteletében jelenleg jégkorszak uralkodik. Mintha az utóbbi években csökkent volna a Szűzanya tisztelete. Ennek egyik oka, hogy egy anyátlan világban élünk. A női egyenjogúságról való handabandázás közepette olyan új női típus kialakítása lett a jelszó, amely háttérbe szorítja az anyaságot. A sztriptíz, a pornóirodalom élvezeti cikké alázza a nőket és megfosztja attól a méltóságtól, amelyet a Máriát tisztelő kereszténység kölcsönzött neki. Isten hírnököt küldött Máriához, hozzánk pedig Máriát küldi, mint példaképet, mint közbenjáró anyát, mint földi életünk kalauzát. Mária nem volt csodagyerek és élete folyása nem sokban különbözött a többi asszonyétól. Átélt az emberi sors minden örömét és keserűségét. De mert Jézus volt az útítársa, élete minden válságos helyzetében eligazodott. Erősen hitte, hogy az emberi élet egy folytonos hazatérés. A cél: Isten társasága, az út Krisztus követése. Ezt az utat mindenki megjárhatja. Nem kell hozzá tudomány, nem kell hozzá gazdagság, csak sok-sok szeretet. Ezt vitte magával Mária útravalóul és mint édesanyánk, ezt akarja becsomagolni minden keresztény hátizsákjába. Ennek birtokában előbb-utóbb mi is részesülünk dicsőségében és nem vár hiába a mennyei Jeruzsálem kapujában.

KENYÉRADÓ KIRÁLY

Szent István

Midőn az Úr Jézus csodálatos módon megszorította a kenyeret, megtehetette volna, hogy mintegy „odavarázsolja” hallgatói ölébe. Amint tudjuk, nem ezt tette. Apostolait bírta meg a kenyér és a hal kiosztásával. Sőt mi több, rájuk bírta a maradék összegyűjtésének fáradságos munkáját is. Jézusnak ez a módszere azóta sem változott. Amikor egy-egy nép megéhezik az evangélium kenyérére, Isten mindig embereket választ a kiosztás munkájára. Mi magyarok azzal büszkélkedhetünk, hogy első szent királyunk vállalkozott erre a nehéz feladatra.

A nemrégiben elhunyt zeneszerző, Hacsaturjan mondta nem sokkal halála előtt: „Három alapvető emberi törekvés van a világon: mindennapi kenyérünket szeretnénk megkeresni (ez a legerősebb); szellemi és lelki javakra is törekszünk (nemcsak kenyérral él az ember), és emberi kapcsolatokat szeretnénk létrehozni...” Úgy gondolom, hogy ezt az örök emberi törekvést szolgálta első királyunk is egész földi életében. Megtanította népét a kenyérkereső, kenyértermelő munkára. Lelkes ígéhirdetők segítségével az evangélium kenyerét tette a nemzet asztalára és a közös kenyér által új kapcsolatot teremtett az addig civakodó pogány törzsek között. Sőt mi több, ezzel a művével csatlakoztatta népét a kereszténység nagy családjához. A közös hit, az élet alapvető igazságainak elfogadása, az egyetértő lelkiség mindig alkalmas kovász az emberi közösség átforgalmazására. Főleg akkor, ha a hitbeli és erkölcsi igazságokat nem erőszakkal akarják az emberek fejébe verni. István király szívügyének tekintette, hogy megfelelő számú hithirdető végezze az evangelizáció munkáját és kenyérként adja Jézus tanítását nemzete kezébe. A kereszténység és magyarság házasságát itt a Duna-medence templomában nem kényszerházasságnak szánta. Határozottan elutasított minden külföldi beavatkozást és elutasította a külföldi gyámködést nemzetünk felett.

Az evangélium beszámolója szerint, miután a nép jóllakott a csodálatosan megszaportított kenyérral, Jézust királlyá akarták tenni. Ő azonban elutasította ezt az ajánlatot. Nem azért adott kenyeret nekik, hogy hatalmat vásároljon rajta. István király esetében minden fordítva történt. Ő elfogadta a királyságot, de elsősorban azért, hogy kenyérosztó lehessen. Nagy áldás, ha nem a hatalom akarása emel valakit a királyi székbe, hanem a szolgálniakarás, a használniakarás nemes lelkülete. A magyarság viharos történelme arról tanúskodik, hogy a nagy király öröksége időtállóan bizonyult és nemzetépítő munkássága szinte örök modelltje marad mindazoknak, akik becsületes szándékkal akarják szolgálni népünket.

„A magyar nemzet ma is él s rég elpusztult volna, ha politikai megfontoltsága fenn nem tartja. Sajátos módon harcos és tüzes nemzet létere országa megmaradását mindig inkább ezzel biztosította és vitte tovább, mint kényszerült vagy virtuosos harci tetteivel. Jellemző, hogy európai helyzetét és lehetőségét igazában azzal alapozta meg, hogy lemondott a harcról. A fiatal ragadozó madár megtépázva, de ép karmokkal fészkébe vonult, nem zsákmányolt többé, sőt fészkébe bocsátott idegen szárnyasokat s azon túl is egészen élete a józan megalkuvások sorozata, a lehetőségekkel való folytonos számolás. Először csak az idegennel és az idegenséggel alkudott meg, de aztán megalkudott az ellenséggel is.” (Szekfű: Mi a magyar? Babits Mihály cikke, 64. lap.)

Mi, keresztény magyarok Szent Istvánban nem csupán a bölcs államférfiút csodáljuk, hanem a szentet is tiszteljük. Olyan embert, akit megigézett Krisztus világossága, aki Krisztus napját tűzte a magyar élet égboltjára. Nagyon sok borús napja volt a magyar égnek történelmünk során és a felhők gyakran eltakarták előlünk az igaz világosságot. A századok során egyházunk is vétkezett, midőn nem ismerte fel az idők jeleit és saját érdekeit a nép, a nemzet érdekei fölé helyezte. Ezért kellett megérnie olyan idöket, amelyek föltárták bűnös mulasztásai sebeit. Ám a vihar azokat a felhőket is elkergeti, amelyek eltakarták Krisztus napját. Múlnak és változnak az idők, de ennek világosságát nem lehet elhomályosítani! Értelmetlen és ártalmas minden kísérletezés elfordulni az evangélium világosságától.

Móra Ferenc írja: Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ország, melyet egyszerűen Vakországnak hívtak. Ebben a z országban az volt a törvény, hogy mindenkinek be kellett hunynia a szemét, csak a király tarthatta nyitva. A király legnagyobb ellenségének a nappalt, legnagyobb barátjának pedig az éjszakát tartotta. Megparancsolta tehát: építsenek olyan magas falat országa köré, amelyen nem tud átlépni a hajnal. Ám a hajnal meghágta a kőfalat és úgy kacagott a balga királyon, hogy belepirosodott az égalja. Ekkor a király dárdákból készítettett olyan kárpitot, amely majd halálra sebzí a hajnalt. Ám ez a terve is megghiúsult. Mert a felkelő nap leánya annyi aranynyilat zuhogtatott Vakországra, hogy mindenkinek ki kellett nyitnia a szemét. Ettől kezdve Vakországot Napországnak hívják... A mi hazánk gyermekei sok sötét napot éltek meg évszázadok folyamán. De bármennyire is beborult fölöttünk az ég, mi sohasem hunytuk be a szemünket és nem akartunk Vakország lenni. A mai ünnepen szeretettel gondolunk első királyunkra és kérjük: Te, aki fölragyogtatad országunk fölött Krisztus napját, segítsd magyarjaidat, hogy példás keresztény életükkel tovább adják fényedet! Ne engedd, hogy népünk valaha is behunyja szemét az evangélium világossága előtt!

OKOSAN ÉLNI

20. évközi vasárnap
Ef 5, 15—20

Ki ne akarna jól és okosan élni? Mindenki erre törekszik, de vajon kinek sikerül? Sajnos keveseknek. Sokszor akkor döbbenünk tévedéseinkre, tékozlásainkra, amikor az elszállt idő üregében csak jaj-

kiáltásaink visszhangoznak. Ettől akarja megóvni Jézus minden követőjét és ezért hívja őket a jó és okos életet megláttató hit magasába. Csak akkor élhetünk bölcsen, tartalmasan, ha felismerjük és megvalósítjuk Isten velünk kapcsolatos akaratát.

Nikolaj Leskov orosz költő így fogalmazta meg az élet legfontosabb kérdéseit: „Melyik óra a legdöntőbb életemben? Melyik a legfontosabb ember számomra? Mi a legfőbb dolgom itt a földön?” Az erre adandó keresztény választ így fogalmazhatjuk meg: a legdöntőbb óra életemben mindig a jelenlegi. A legfontosabb ember mindig az, akivel éppen találkozom. A legfőbb feladatom pedig az, hogy minél több jót tegyek. Életünk külső körülményei változhatnak, megnehezíthetik életprogramunk megvalósítását, de meg nem akadályozhatják. Az embernek úgy kell berendeznie életét, hogy békéje, harmóniája a lehető legnagyobb mértékben független legyen a külső körülményektől.

Az ember mindig álmodozott az aranykorról, de sajnos mindig elmondhatta: rossz idők járnak fölöttünk. Küzdenie kellett a természet mostohának mutatkozó erőivel, de talán a legtöbbet egymástól szenvedtünk. Az embernek mindig az ember volt legveszedelmesebb farkasa. Nem indokolatlan tehát az egyik antropológus megjegyzése, aki tiltakozik az ellen, hogy a csimpánzokat az ember ősei közé sorolják. A majmok ugyanis nem irtogatják saját fajtájukat. Nem véletlen tehát, ha napjainkban, amikor pusztító fegyverek állnak az ember rendelkezésére, sokan borúlátóan nyilatkoznak az ember jövőjéről. A világ tele van feszültségekkel, félelmekkel, rosszak a jövőbe tekintő kilátások. Érdemes meghallgatnunk ezzel kapcsolatban a neves orvos, Alexis Carrel diagnózisát. „Első eset a történelemben, hogy az emberiség a tudomány segítségével ura lett sorsának. De vajon képes lesz-e arra, hogy igazi előnyére használja föl ezt a tudását? Hogy tovább haladhasson, az embernek újjá kell teremtenie önmagát. Már pedig szenvedés nélkül nem történhet meg ez az újjáteremtés. Mert ő maga a márvány is, meg a szobrász is. Hogy leleplezze igazi arculatát, kalapácsának súlyos csapásaival kell összezúznia saját anyagát. De nem fogja vállalni ezt a kezelést, hacsak a szükség rá nem kényszeríti. Amíg körülveszi a technika által megteremtett kényelem, szépség és mechanikai csodák, addig nem érti meg, milyen sürgős ez a műtét. A nemzetgazdászok rájönnek, hogy az emberi lények gondolkodnak, szenvednek és éreznek, s hogy más dolgokat is kellene adni nekik, mint munkát, táplálékot és pihenést s hogy éppen úgy vannak lelki szükségleteik, mint élettani szükségleteik” (Az ismeretlen ember, 295).

Sajnos, a rossz napoknak, a nehéz időknek van egy veszedelmes kísértése. A jövő bizonytalansága sokakat olyan zsákutcába csábít, amely pusztulásba vezethet. Gondoljunk csak arra, hogy világszerte

növekszik a kábítószeres élvezete, az alkoholizmus. Egyesek azzal tiltakoznak a jelenlegi fogyasztói társadalom ellen, hogy kivonulnak belőle, mint a hippik vagy a különféle anarchista csoportok. Vagy gondoljunk a testi élvezetek bálványozására, a csömörbe torkolló gyönyörhajhászásra. Balga módon megsértjük az élet törvényeit, tilos területre kényszerítjük, de mindezt nem tehetjük büntetlenül. Hány családi életet tesz tönkre az alkoholizmus, amely ugyanakkor megmérgezi a munkahelyek, a lakóházak nyugalma is. Nem hiába figyelmeztet a mai szentleckében Pál apostol: ne részegeskedjétek, mert a bor léhaságra vezet!

Tagadhatatlan, hogy a józan értelem elsőszámú felelőse az okos életnek. Am az is biztos, hogy egymaga nem boldogul. Ezért biztat minket is Pál apostol: teljétek el Szentlélekkel! Ő formálta Jézus testét Mária méhében, ő illesztette egybe egyházunk tagjait pünkösdi ünnepén és az idők útján vándorló egyháznak is Ő a kalauza. Gondoljunk csak arra, hogy minden jó családban kialakul az úgynevezett családi szellem, ami egymáshoz alakítja a család tagjait. Ha a gyermek el is hagyja a szülői házat, ha meg is hálnak szülei, ez a szellem tovább élhet és jótékony vezetőnek bizonyul. Valahogy így kell tekintenünk a Szentlélekre, aki az Isten szellemét, gondolatait akarja bennünk meggyökereztetni. Ezt a feladatát akkor tudja megvalósítani, ha imádságos életünk által életteret biztosítunk számára. Ezért figyelmeztet az apostol: himnuszokat és szent dalokat énekeljétek az Úrnak! A vértanú lelkipásztor, D. Bonhoeffer fölveti a kérdést: „Miért énekelnek a keresztények, amikor összejönnek? Mert a közös ének segítségével egy időben ugyanazt mondhatják és egymással egyesülve imádkozhatnak...” Tegyük ezt mi is minden szentmise közösségében és imádkozzunk együtt:

Te vagy az élet — Téged lélegzünk.
Te vagy a kenyér — utánad éhezünk.
Te vagy az ünnep — benned örvendezünk.
Te vagy az út — segíts rajtad járnunk!
Te vagy az élet közepe — gyűjts hát magad köré!
Te vagy a nagy átváltoztató — újíts meg minket!
Te vagy a béke — békíts ki magadban mindnyájunkat!

(Heinz Geist)

ENGEDELMES ASSZONYOK?

21. évközi vasárnap
Ef 5, 21—32

Első hallomásra talán felszisszennek a kedves asszonyok, midőn a mai szentleckében Pál apostol intelmét hallják: az asszony engedelmeskedjék férjének! Bevallom, sokáig én is velük éreztem és arra gondoltam: a női egyenjogúság korában nem kellene ilyen avult nézeteket hangoztatni. Úgy tűnik, hogy ez az intelem is az úgynevezett hímnemű társadalom maradványa és legjobb lenne hallgatni róla. Aztán rájöttem, hogy nem így van.

Meglátogattam egy kedves házaspárt, akik igen szépen élnek. Az asszonyka meglehetősen tüzről pattant, a férj szelídebb. Be is vallotta férfiás őszinteséggel: tudod, bent a gyárban én parancsolok, de idehaza az asszony. A feleség meglehetősen hallgatta férje vallomását és hirtelen eszembe jutott egy kissé rosszmájú megjegyzés, miszerint, ha egy asszonynak egy csöpp esze van, akkor már uralkodik, ha pedig nincs, akkor nem engedelmeskedik. Tudom, ez nem így van egészen és nagyon sok családban olykor kéretlenül is az asszonyra hárul a vezetés feladata. Ez sokszor jó, de nem mindig. Nagy baj például az, ha valaki önfejtő és a hiúság magasából osztogatja parancsait. Véleményéhez akkor is ragaszkodik, ha talán hitvestársa véleménye sokkal okosabb. Nagy baj, ha hiányzik valakiből a tisztánlátó alázat, amely nem tartja megszegyenítőnek az okosabb elgondolás győzelmét. Hiába is nevezik az asszonyokat a gyengébb nemnek. Igen sok eszközük van arra, hogy véghez vigyék akaratukat. Ezért ne haragudjunk Pál apostolra, amikor engedelmességre inti őket.

A múltkorában találkoztam egy barátommal, akinek nem sikerült valami fényesen a házassága. Emlékszem, már előtte figyelmeztettem a várható nehézségekre. Ő azonban így utasított vissza: ne okoskodj, a szerelemhez nem kell ész! Ez így igaz. Ám a házassághoz, a hosszú közös élethez nagyon sok okosság szükséges. Napjainkban sokat írnak, beszélnek a házasság válságáról, nemegyszer igen felelőtlenül. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy semmiből sem fakad akkora öröm és boldogság és ugyanakkor annyi fájdalom és boldogtalanság, mint éppen a szerelemből. A biblia is valami szent alázattal szól róla és nem véletlen, hogy az Énekek Éneke is belekerült szent könyveink gyűjteményébe. Mindenki számára ismerős ez az érzés és azok is nyilatkozhatnak róla, akik a jól vagy rosszul sikerült házasságok szomszédságában élnek. Hallgassuk meg ezzel kapcsolatban Teilhard atya vallomását az Örök női c. írásából: „Rám ragyogott egy tekintet. Sugárzatá-

ban megpattant az a kagyló, amelyben eddig szunyókált szívem. Ezzel a végtelenbe táruló tiszta szerelemmel új energia hatolt belém (vagy áradt ki belőlem, nem tudom) s hatására megéreztem, olyan óriási és annyira gazdag vagyok, mint a világmindenség.” Ezekkel az érzésekkel minden ember találkozik, de már kevesebben a boldog folytatással. Sajnos, a hétköznapiság, a megszokottság unalmában szétszóródnak a kezdeti energiák, ha hiányzik megőrzésük komoly akarása. Nem a kezdeti szerelem garantálja a házasság tartósságát, hanem a folytatódó és mindig lelkebbé változó szeretet. Ennek egyik komoly feltétele, hogy állandóan ellenőrizzük magunkat és ne kíméljük erőfeszítéseinket a közös élet zökkenőmentes biztosítására. A legtöbb válás mindig komoly mulasztás következménye.

Egy Dorottya nevű hölgy megjelent a bíróságon és kijelentette: válni akarok! A bíró megkérdezte: miért? Férjem lelki durvasága érlelte meg bennem ezt az elhatározást. Tessék, itt a bizonyíték. Ezzel átnyújtott egy levelet, amit a férje írt és azt kérte, írja alá! Ez volt a levélben: „Kedves Férjem! Megígérem, hogy nem foglak bosszantani és meghallgatlak, ha mondani akarsz valamit. Nem dohányszom állandóan és nem ordíttatom a rádiót. Öt percnél tovább nem telefonálok egy-egy barátnőmnek és nem hasonlítgatom össze folytonosan anyagi körülményeinket a szomszédainkéval. Nem hozom elő a lezárt ügyeket és igyekszem étkezésünkben alkalmazkodni munkádhoz. . .” Így szólt a férj fogalmazta levél, ami miatt a feleség felháborodott és válásra szánta magát. Szerencsére a bíró megfontolt családapa volt és nem osztotta az asszony véleményét. Kedves asszonyom, mondotta, amit a férje öntől kér, az önnel házastársi kötelessége. Szomorú, ha ilyen kérésekre kényszerítette magatartásával. Ez a levél semmiképpen sem indokolja a válóper megindítását. Ilyen stílusban beszélt az idős bíró és a feleség könnyezve hagyta el a bíróság épületét. Otthon aztán aláírta a levelet.

Szépek a fiatalok esküvőjük napján, amikor egymásnak ajándékozzák szívüket. De ennél sokkal szebbek azok az idős házaspárok, akik évtizedek múltán is elmondhatják, megismételhetik ifjúkori vallomásukat a kötő szavaival:

Azért szeretlek, mert veled kerestem
A május ég kárpítján csillagot,
Amely ősök ősén és dermedt telekben,
Fiatal lánggal ott tovább ragyog.

(Juhász Gyula: Azért szeretlek)

A TETTEK IGAZSÁGA

22. évközi vasárnap
Jak 1, 17—18, 21b—22, 27

Az embert könnyen megigézik saját eszének, saját kezének alkotásai. Az okos gépek, a világűrben szálló rakéták, villanyfényes városok, a tudomány és művészet megannyi remekműve. Nem véletlen, hogy korunk emberében megfogyatkozott a természet szépsége iránti fogékonyság. Könnyen felejtjük, hogy az ember nagyszerű feltalálóképessége is adomány, amely a világosság Atyjától származik. Erre figyelmeztet Jakab apostol a mai szentleckében és érdemes felfigyelnünk erre a nagyon is nekünk szóló, alázatra intő üzenetre.

Igaz, a természet olykor keményen bánik az emberrel és mintha hiányozna arcáról a szeretet gyöngédsége. Ám ez a keménység csak egyik vonása a sok közül. Aki figyelmesen járja a világot, az úgy van vele, mint Szent Bernát, akit saját bevallása szerint a tölgyek és kőrisfák tanítottak a Szentírás jobb megértésére. Egy-egy szép táj, az erdők lombtengere, a virágokkal hímzett rét, a csillagcsipkés égboltozat szinte megszólítják az embert, hogy felfigyeljen néma zenéjükre. Ebben a folyton-folyvást növekvő, gazdagodó természetben mi emberek haladunk az élen. „Mint a fenyő, mely kinyújtja örökzöld, keresztés ágait, hogy erőteljesebb pompában álljon az örmon. . . olyan az emberi lélek. Vágyódik egyre az élet gazdagabb bírása után, kinyújtja tehetségének ágait; fejlődni, élni kívánczik. Ha rózsát lát, szeretne kivirágozni, mint a legszebb rózsza. . . Ha erdőt lát, szeretne felhalmozódni és feltorlódni a legkötött hó oly energiájával, amennyi az erdő méléző csendjében pihen. Ha csillagot lát, megkívánja fönséges, háborítatlan tündöklését s végre is azon veszi magát észre, hogy rózsza, erdő, csillag mind csak árnykép, s amit ő megkíván, az az Istennek, a végtelennek ereje és élete” (Prohászka, Ö. M. 8, 269).

Ám az Isten nemcsak a természet erőit által serkenti növekedésre az embert. Jézus Krisztus által kiírasztotta reánk életnövesztő kegyelmét, nekünk ajándékozza új életet támasztó és növesztő igéjét. Elküldi Szentlelkét, hogy édes melegével tevékenységre serkentsen lomha akaratumkat. Gyakran hangoztatjuk, hogy Jézus nem írt könyveket és nem annyira a szavakat, mint inkább a tetteket választotta szeretete követéül. Nyilvánvaló, hogy mindezekre nekünk is hasonlóképpen kell válaszolnunk. Csak a tettekben megnyilatkozó kereszténység az igazi. A kérdés már most az, hogy miféle tetteket vár tőlünk az Isten?

Talán elsőnek emliteném az Isten igéjének készséges hallgatását. Isten megteheti, hogy érzékszerveink megkerülésével szólítsa meg

személyiségünket. Ám a legtöbb esetben a hit hallásból születik, az Ige beszéd útján közeledik hozzánk. Az igehirdetés közli velünk Isten gondolatait és szent akaratát. Szelíd készséggel fogadni az ígét, talán ez a legfontosabb tett az istenkeresés útján. Sajnos sokszor úgy tele vagyunk önmagunkkal és mások ígéivel, hogy szinte nincs hely bennünk az isteni üzenet számára. Nagy baj az is, ha szétszóródik figyelmünk, sokfelé hallgatunk és szinte belevetjük magunkat a minket körülvevő zajtengerbe. Korunk embere alig talál a csend szigetére. Fűlsiketítő hangerővel szól a zene a disco-clubokban s egyre több helyen kell elrendelni a csendet. Lehet, hogy elmarasztaljuk a mohamedán főpap, Khomeini rendeletét, amely szerint a rádióban nem szólhat ezentúl a zene, mert elkábítja az ifjúságot. Talán van ebben némi túlzás, de némi igazság is.

Természetesen nem elég hallgatni Isten ígését, még ennél is fontosabb, hogy a szívünkbe fogadott tanítás tetteink kovászává legyen. Csak a tettekbe testesült evangélium tanúskodhat kereszténységünk igazáról. Csödöt mondott az a profán ihletésű törekvés, hogy gazdasági, politikai eszközökkel megváltoztassuk az ember belső világát. A gyakorló keresztény hetente hallgatja, naponta olvashatja az evangéliumot. Ez azonban nem elegendő! Föl kell tennünk magunknak a kérdést: vajon változtat-e magatartásomon a prédikáció, vagy leperereg rólam is, mint háztetőről az eső? Máriáról jegyezte föl az evangélista, hogy Isten szavát szívében forgatta. Vajon mennyiben irányítják akaratomat, tetteimet az evangéliumi alapelvek? Vajon kiszakít-e bűnös szokásaimból, segít-e a szeretet útján járni? Nem szomorú-e, ha valaki például azt mondja: nem megyek misére, mert ott ül a padok egyikében a szomszédom, akit ki nem állhatok. Ez az ember lehet a maga módján vallásos, de semmi esetre sem keresztény. János evangélista ebben foglalja össze Isten szeretetét: az Ige testté lett és miköztünk lakozott. Vajon mi hogyan válaszoljunk erre? Egyféleképpen: váljon tetté bennünk Isten ígéje!

Jézus nyíltan kijelentette: nem mindenki, aki mondogatja: Uram, Uram, megy be az Isten országába, hanem aki megteszi mennyei Atyám akaratát. . . Ezzel kapcsolatban hadd említsem meg, hogy a legtöbb országba beutazási engedéllyel, vízummal léphetjük át a határt. Történt a közelmúltban, hogy valaki disszidálási szándékkal hagyta el hazáját. Az illető ország határőrségén kihallgatták és megkérdezték: mi indította a disszidálásra? Az illető ezt válaszolta: vallásos meggyőződésem. A kihallgató tisztnek ennek hallatára érdekes ötlete támadt. Felszólította a szókevényt, hogy mondja el a Miatyánkot. Nos, az illető nem tudta. Erre aztán szépen visszatoloncolták a hazugságon kapott disszidenst. Talán furcsa, hogy a Miatyánk legyen egy országba a beutazásra jogosító vízum. Ám azon nem csodálkozhatunk,

ha az Isten országába is szükségünk van bizonyos vízumokra. Ez pedig nem más: mint Isten igéjének engedelmes hallgatása és a szeretet tetteiben megnyilvánuló, egész életünket meghatározó, megélt evangélium.

NEKÜNK SZÜLETETT

Mária születésnapja

Olyan megszokott, hétköznapi esemény a gyermekek születése. Percenkint sokezer érkezik a földre, hogy megkérdőzetlenül vállalják az élet nagyszerű kalandját. Csak azoknak jelent ünnepet a felsíró csecsemő, akik elindították és ölelő karokkal várják születését. Boldogan újságolják a jó szülők: gyermekünk született. Vagy ahogy az asszonyok szokták mondogatni: szültem a férjemnek egy gyermeket. Egyszóval a nekünk született gyermeknek örülünk igazán. Meglehet, hogy később sokaknak használnak és az emberiség közkincsévé nemesednek. Most azonban a születés órájában csak a közvetlen hozzátartozóknak hirdetik parányi létük örömét.

A mai napon mi keresztények olyan valakit köszöntünk születésnapja alkalmából, aki hitünk szerint mindnyájunknak született. Minderről természetesen sejtelve sem volt Joakimnak és Annának, akiket a hagyomány Mária szüleinek nevez. Még a nagyleánnyá serdülő gyermek is csak akkor ismerkedett meg a rá váró hivatással, mikor a Hírnök megszólította Avéjával. Ez a találkozás gyújtotta meg a fényt, ami Mária születését és egész életét fényárba öltöztette. Nehéz lenne megmondani, hogy korunk emberét miképpen lehetne a legkifejezőbben ábrázolni. Ha festő lennék, talán bátor úrhajósként ábrázolnám, aki büszkén teszi lábát a meghódított holdra. A teljesség kedvéért valami naphoz hasonló fényforrást helyeznék föléje annak érzékeltetésére, hogy a holdat meghódító emberi lelemény is ajándék. Valami ehhez hasonló képünk maradt a Szentírásban Máriáról is. A lába alatt heverő hold, a fejét övező csillagkoszorú azt hirdeti, hogy minden nagyságát Jézus Krisztusnak, illetve istenanyaságának köszönheti.

Talán sajnáljuk és hiányoljuk, hogy az evangélium hallgat Mária gyermekkoráról, jóllehet beszámol Keresztelő János születéséről. Csak az úgynevezett apokrif iratok próbálták képzelettel kitölteni ezt a hiányosságot. Ha azonban jól meggondoljuk, mégsem panaszkodhatunk az Írásokra, mert a legfontosabbat mégis elmondják Máriáról. Ez pedig így hangzik: „Tőle született Jézus...” Mária születése, egész élete, halála és megdicsőülése ebből a tényből táplálkozik. Azért

köszöntjük mi is szerető Avéval születésnapján, mert az Isten is ezt tette vele. Ebből a köszöntésből, ebből a megszólításból fakadt Mária minden öröme, fájdalma és dicsősége. Ezért nem adhatunk neki kedvezőbb születésnap ajándékot, mint ennek a köszöntésnek földézését. Valaki egy fényképet küldött a barátjának, amelyen látható a pápával történt kezszerítése. Ilyesmi sem lehet mindenki osztályrésze. Még kevésbé az a kitüntetés, amiben Mária részesült. Sokan így gondolkoznak, de ebben igencsak tévednek. Isten nemcsak Máriát szólította meg, hanem minket is. Létünk, életünk ennek az isteni megszólításnak köszönhető. Vajon nem az ő ajándéka-e szüleink egybesimuló élete és bennünk megtestesült szerelme? Vajon nem az ő „legyen” szava állított mindnyájunkat a lét partjára, hogy nekivágyjunk az élet gyönyörű, de veszedelmes kalandjának? Napjainkban megdöbbentő adatokat olvashatunk azzal kapcsolatban, hogy egyes országokban milyen félelmetes méreteket ölt a kábítószerek élvezése. Többen halnak meg miattuk, mint a balesetek vagy a betegségek következtében. S vajon, főleg a fiatal nemzedék miért lesz rabja a kábítószernak? Mert értelmetlennek, céltalannak látja az életét. Dosztojevszkij jegyzi meg, hogy az ember a méhekkal ellentétben nem ismeri igazi élethivatását. Nos, Máriában olyan valakit ismerünk, aki az Istennek kimondott igenben megtalálta élete kiteljesedését. A Szentlélektől vezérelve fölismerte Isten akaratát és boldogságot termő igennel válaszolt reá. Ő sem értette a körötte zajló eseményeket, de erősen hitte, hogy az istenszeretőknek minden javukra válik. Megsejtette, „az emberi élet olyan titok, amelynek kulcsa Isten kezében van.” (Julien Green)

Isten tehát megszólította Máriát és a Megváltó a megváltottak anyjává rendelte. Ez a megszólítás tűzött Mária életére olyan fényességet, amely átszötte egész életét. És amikor a mai ünnepen köréje gyűlünk és átadjuk neki a szót, vajon mit mondhat gyermekeinek? Talán ilyesmit: figyeljete Isten megszólító szavára! Nem kell anyagi hírnökre várnotok, ne akarjátok megszabni, hogyan szóljon hozzátok az Isten! Lehet egy prédikáció, egy-egy mondat a bibliából, a lelki ismeret feljajdulása, váratlan találkozás az emberek vagy a betűk erdejében. Egy a fontos! Legyen kéznél mindig az igentek!

Századunkban halt meg, bár áldásos élete még a múlt századra esett, Friedrich Bodelschwingh. Ki volt ez a nagyszerű ember? Evangélikus lelkipásztor, a szegények, az elesettek nagy pártfogója. Mikor valaki édesanyjával beszélgetett róla, az anya, aki jól ismerte fiát, így nyilatkozott: „az én fiamnak anyai szíve van.” Sajnos, ezt nem mondhatjuk el minden asszonyról. De ha egy férfiről mondják, akkor ennek különös súlya van. Mária mindent anyaságának köszönhet. Ám a világ üdve is attól függ, hogy ez az „anyai szív” betölti-e a reá váró feladatát? Máriában ezt a szívet köszöntjük és ezt kérjük a magunk számára is.

A SZEGÉNYEK EGYHÁZA

23. évközi vasárnap
Jak 2, 1—5

Napjainkban komoly erőfeszítések történnek világszerte, hogy megszüntessék az emberi család legnagyobb botrányát: gazdagokra és szegényekre történő megosztását. Minden ember kéretlenül érkezik a földre, azonos módon születik, egyazon halál öleli magához. Ám milyen különböző a születés és halál közötti pályafutásunk! Igaz, ezt számos körülmény indokolja, igen bonyolult jelenség, de szüntelen törekednünk kell értelmes kiküszöbölésére.

A régi világban, így Jézus korában is, még ismeretlen volt az egyenlőség, testvériség és szabadság gondolata. Valami szükségszerű, megváltozhatatlan törvényt láttak az emberek közti különbözőségben. Főleg a rabszolgatartó, pogány világban volt kirívó a társadalmi ellentét. Így aztán teljesen érthető, ha ezek a visszás állapotok behatoltak az első keresztény közösségbe is. A mai szentleckében erre történik utalás. Jakab apostol Jézus szellemében cselekszik, amikor a szegények mellett ügyvédeskedik. Hiszen Ő földi élete során a szegények mellé állt és nem véletlen, ha az evangélium a szegények szívében és száján keresztül szívárgott a pogány világba. Isten elsősorban a szegényeket akarta gazdagítani tanításának, kegyelmének gyöngyeivel. Sőt azt is tudjuk, hogy jajt kiáltott a szívtelen gazdagokra. Igazi követőtől a mindenről való lemondást kívánta. Add el vagyonodat, mondta a gazdag ifjúnak, osszad szét a szegények között, aztán jöjj és kövess engem! Mintha csak azt mondta volna: az ember szívében nem fér el az anyagi gazdagság és az égi kincsek ajándéka. Nem, nem élhetünk közös fedél alatt, főleg nem Isten templomában azzal a lelkiülettel, mely megveti Isten szegényeit. Ha valóban keresztény vagyok, testvéremet kell látnom mindenkiben, mert a jó Atya nem személyválogató és minden gyermekét egyformán szereti. Szeretnünk kell az embert, akinek lelke Isten szemében a világnál többet érő kincs. Itt a templomban azért jövünk össze, mert mindnyájan szegények vagyunk. Isten kenyerére éhezünk és egyformán bűnösnek valljuk magunkat. Itt a templomban mindnyájan együtt imádkozzuk: hiszek Uram, erősítsd hitemet! Itt a templomban mindnyájan valljuk: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj! Gyenge vagyok törvényeid megtartásában, te támogass kegyelmeddel! Gyenge imádságomba te szólj bele, hogy égbekiáltóvá erősödjék! Uram, te légy legdrágább kincsem, igazi gazdagságom! Maxim Gorkij az Anya című regényében

ezeket a szavakat adja Rubin ajkára: „A szentély nem állhat üresen. Ahol az Isten él — az mindig szent hely. Ha Ő eltűnik a lélekből, sebek keletkeznek.” Hozzátehetjük: ahol Isten hiányzik, ott legnagyobb a szegénység.

Mindezzel korántsem akarjuk azt állítani, hogy az anyagi nyomorúság előnyt biztosít a keresztény élet kialakításához. Méltán jegyzi meg Prohászka püspök: „Feltűnő, hogy a szentek átlag jómódú és előkelő családokból származnak. . . William Booth ezt így fejezte ki: először levest, aztán törvényeket! Így tett az irgalmas szamaritánus is a rablók kezébe esett, kifosztott s halálra sebzett utassal. Nem tartott neki előadást sem Plátonból, sem a bibliából; nem biztatta, hogy ne vegye számba szenvedéseit. . . Nem állította, hogy lélekben csodálatos, gyógyító erők vannak, tehát fejlessze ki azokat s gyógyuljon meg tőlük, hanem a sebeket kimosta borral s olajat öntött rájuk. Nem szavalt, hogy tekintse sebeit drágaköveknek, melyek majd az égben ragyognak, hanem bekötötte azokat. . . Így kell bánnunk nekünk is a szegény, elgyötört emberiséggel. Míg az útszélen fekszik kiuzsorázva, testben, lélekben leromolva, addig ne beszéljünk neki sokat önnevelésről s önnemesítésről, hanem emeljük ki az árokból, teremtsük meg számára a méltó emberi élet feltételeit; csináljunk belőle először embert, hogy aztán csinálhassunk szentet is, ki hivatva van az Isten dicsőségére.” (Ö. M. 11, 312—313.)

Mivel az egyház is emberekből áll, nyilvánvaló, hogy ott is fölüti fejét a konkoly: a bűvány, a gazdagság hajszolása. Ki tagadhatja, hogy ez mennyi kárt okozott idők során az evangéliumnak. Nem véletlen, hogy amikor a gazdagság elvégzi pusztító munkáját Isten egyházában, a szegényekre hárul megmentése. Köztudomású, hogy az Isten- és egyházzellenes szellem a jómódú, a gazdag emberek osztályában született. A gazdag könnyen abba a hitbe ringatja magát, hogy nincs szüksége Istenre, boldogságához elég a gazdagsága. Így volt ez a múltban és így van a jelenben is. Nézzünk csak körül a mi egyházközségünkben! Kik az egyház leghűségesebb támogatói lelki és anyagi tekintetben? A szegények. Úgy is mondhatnám jókaiasan: a szegény gazdagok.

Igaz, egyházunknak nem feladata az emberi élet anyagi, gazdasági irányítása, de a szeretet parancsa arra kötelez, hogy közreműködjünk az emberek közötti válaszfalak lebontásában. A holnap emberének meg kell tanulnia a lemondás művészetét. Méltán jegyzi meg valaki: a jövő kultúrája csakis aszketikus kultúra lehet. Neves írónk, Németh László mondotta egyszer: „az osztály nélküli társadalom csakis értelmiségi társadalom lehet.” Ezt mi, keresztények kiegészíthetjük azzal, hogy az emberek egyenlőségét csak több lelkiséggel, komoly erkölcsiséggel lehet megvalósítani. Az osztály nélküli társadalom csakis a

szeretet társadalma lehet. A szeretet bonthatja le az aranyból emelt válaszfalakat és Jézus jászolánál találkozhatnak igazán a szegény és gazdag nemzetek.

A HIT KULCSA

24. évközi vasárnap
Jak 2, 14—18

Ki tagadhatná, hogy az ember rengeteg találmánya közül a legegyszerűbbek a legérdekesebbek. Itt van például a néhány gramm vasból kovácsolt kulcs, amely kicsisége ellenére hatalmas ajtókat kinyithat. Napjainkban gyakran panaszkodnak vallásos szülők és nagyszülők, hogy gyermekeik előtt nem tudják megnyitni a hit világát. Mit tegyek, hogy gyermekemben, unokámban hitet ébresszek és megnyissam eszét, szívét az Isten előtt? A mai szentleckében Jakab apostol válaszol kérdésünkre. Ő adja kezünkbe azt a kulcsot, amivel ajtót nyithatunk a hit világa előtt.

Köztudomású, hogy Jézus nem volt a nagy szavak embere. Igaz, úgy beszélt, mint senki előtte, de legszívesebben a tettek nyelvén fejezte ki magát. Amint az evangélista elmondja: körüljárt, jót cselekedvén... A legforróbb szeretetvallomását nem költői szavakban fogalmazta meg, hanem a kereszthalál véres tétével. Nyilvánvaló, hogy követőitől is ezt várja elsősorban. Általános tapasztalat, hogy az Isten előtt bezárult szívek ajtaját leginkább a jócselekedet kulcsa nyitja. Az eleven hitet ez teszi mások előtt is kívánatosá.

Ernst Hellónak van egy tanulságos története, mely szépen szemlélteti ezt az igazságot. Egy Lajos nevű emberről olvasunk benne, akit teljesen hatalmába kerített a kapzsiság szenvedélye. Eladja minden vagyonát és aranyat vásárol érte. Eladja lovait, kocsiját, nyaralóját és földjeit. Az így szerzett aranyat szekrényben őrzi. Közben eszébe jut, hogy innen könnyen elvihetik a betörők. Hogy ezt megakadályozza, páncélszekrényt vásárol. Ércgyűrűjén különböző betűk láthatók és a szekrény csak az ezekből összeállított szavakra nyílik. Először az ünnep szót választja jeligéül, hiszen ünnepi perc számára, ha megszámlolja aranyait. Később egy latin szót választ: meum, az én aranyam. Ezt később az amor szóval helyettesíti. Joggal teszi, mert valóban beleszeretett aranyaiba. Végül ezt is felcseréli az Isten szóval. Miért ne tenné, mikor az arany lett az istene? Az egyik este, midőn számolni akarja kincsét, megdöbbenve tapasztalja, hogy elfelejtette a nyitószót.

Hiába káromkodik, hiába emlegeti átkozva Isten nevét, nem jut eszébe az, akit meggondolatlanul emleget. . .

Mindebből nyilvánvaló a tanulság. Nem elég mondogatni Uram, Uram, Istenem, Istenem, hanem életünkkel, tetteinkkel is hozzá kell simulnunk. Jaj nekük, ha üres szó számunkra az Isten, akit áldva vagy átkozódva emlegetünk! Ha nem Ő a mi igazi kincsünk, szerelmünk, életünk közepe, akkor mitsem ér reá történő hivatkozásunk. Hiába valljuk, hogy szeretjük Őt, ha ugyanakkor gyűlöljük, vagy közömbös lélekkel tekintünk embertársainkra. Ezért tanácsolja Kalkuttai Teréz anya: „Legyetek jók és irgalmas szívűek. Senki se jöjjön hozzátok úgy, hogy ne boldogabb és jobb emberként távozzék el. Legyetek az isteni szeretet követői! Jóság az arcon, jóság a szemekben, jóság a mosolyban, jóság a szívélyes köszöntésben. A szegények nyomortanyáin legyetek Isten jóságának lámpásai. A gyermekeknek, szegényeknek, szenvedőknek, magányosoknak ajándékozzatok boldogító mosolygástokat! Ne csupán gondoskodástokat adjátok nekik, hanem a szívüketek.” Ki tagadhatja, hogy ez az egyetlen kulcs nyitja a szívüket!

A kereszténység története során sokat beszéltünk az igaz hitről és nagy szellemi, sőt véres csaták dúltak a tévtanítások, az eretniségek ellen. Ki tagadhatná, hogy ezekben a harcokban sokszor jómagunk is hűtlenné lettünk az erőszakot elítélő Jézus szelleméhez. Ismerve az emberek újdonságvágyát, viszkető fülüket, mindig szükség lesz az igaz hit védelmére. Ám a hitet nem kizárólag a téves elméletek ronthatják meg, hanem inkább a gonosz cselekedetek. Ha egy keresztény hite és élete között ellentétek feszülnek, akkor ez igencsak lerontja a hit hitelességét. Napjainkban uralkodó csillagzat a hasznosság elve, amit sokan fölébe helyeznek az igazságnak. Ennek jegyében vetik fel a kérdést: mit használ a vallásosság vagy ady-san fogalmazva: mit ér az ember, ha keresztény? Nyilvánvaló, hogy a kereszténység hasznosságát nem lehet dogmatika könyvekkel lemérni. Ki hajlandó napjainkban több ezer oldalas teológiai munkákat tanulmányozni? De nincs is szükség erre! Istent sokkal egyszerűbben is megtalálhatjuk. Az ember ősidők óta keresi Istent. Képzetele istenekkel népesítette be a kéklő eget, az Olympos magasságát, a messzi tengereket. Aztán eljött Jézus és megtanított, hol kell keresnünk és megtalálnunk az Istent. Azzal, hogy emberi testet öltött magára, megtanított, hogy Istent a felebarátban kell keresnünk. Ha Isten megtestesült Fiában jött közénk, akkor nekünk is az emberek által kell Hozzá közelednünk. Az ember-szeretet az a csodálatos kulcs, amely megnyitja a bezárult szíveket a jóságba öltözött hitünk előtt.

Befejezésül hadd idézzem a szegények nagy barátjának Helder Camarának szavait:

„Sajátítsd el azt a művészetet,
hogy mindenkiben fölfedezd a jót!
Senki sem rossz mindenestől.
Gyakorold magad abban a művészetben,
hogy minden eszmében
fölfedezd az igazság magját,
mert az emberi szellem
nem élhet tévedésből.”

Erre kötelez mindnyájunkat az emberekben köztünk járó Krisztus megtestesülő szeretete.

AZ IGAZI ÉLET MAGJA

25. évközi vasárnap
Jak 3, 16—4, 3

Az ember mindig hajlik arra, hogy aranykeretbe foglalja, megszipste az elszállt időket. Tagadhatatlan, hogy az őskereszténység hősi étellel lépett a történelem útjára, de tévedés lenne azt gondolnunk, hogy kizárólag a szentek és vértanúk gyülekezete lett volna. Bizony köztük is felütötte fejét a konkoly, az irigység és versengés, meg minden más hitványság. Ennek bizonyítéka Jakab apostol intelme a mai szentleckében. Mivel pedig az említett bűnök minden közösségben jelentkeznek, érdemes megvizsgálni lelkiismeretünket. Talán néhány példával szolgálhatjuk ezt a tükörbenézést.

Az apostol elsőnek az irigységet és versengést említi és ülteti a vádlottak padjára. Ki tagadhatná, hogy ezek a bűnök itt laknak hétköznapiaink utcáiban és fő okai a békétlenségnek. Főleg azok esnek az irigység bűnébe, akik észreveszik mások gazdagságát és nem látják a sajátjukat. Ezt az irigységet szemlélteti a következő legenda. Isten elküldi a földre angyalát, hogy kibékítsen két barátnőt. Tegyük fel, az egyiket Magdának, a másikat Katának hívják. Az angyal először Magdához fordul: Istent nagyon elszomorítja, hogy oly durván viselkedsz és haragot táplálsz Kata irányában. Megígéri, ha kibékülsz vele, bármely kívánságodat teljesíti, egy feltétellel. Mi az a feltétel? Hát az, hogy Kata kétszer annyit kap belőle, mint te. Eszerint, ha én egy gyárat kapok, Kata kettőt kap. Úgy van, bólintott az angyal. Ha én egy milliót nyerek a lottón, akkor Kata kettőt? Pontosan így. Akkor már tudom, mit kérek. Egy üvegszemet. Természetesen azt is el kell ismerünk, hogy nem csupán az irigység bűn, hanem az a magatartás, ami

fölkelti másokban az irigységet. Sajnos még nem tartunk ott, hogy a bőség kosarából mindenki egyaránt vegyen (Petőfi) és ez is oka, ha a szegények szívébe beköltözik az irigység démona. Jótékony, igazságosságra törekvő étellel kell kiűznünk onnan.

Az emberi történet legtöbb lapját vérbe mártott tintával írták. Anynyi nagyszerű siker ellenére az ember mindmáig nem oldotta meg a békés együttélés problémáját. Inkább háborúszerzőnek, mint békeszerzőnek nevezhetjük. Pedig a boldog élet magját csakis a békében lehet elvetni és főleg learatni. Ennek egyik feltétele a hatalom akarásánál erősebb szelídség és megbocsátó irgalom. A második világháború alatt a Fülöp-szigeteken Manila városát szinte földig rombolták a japánok. Akik túléltek a háború borzalmait, 110 ezer halottat sirattak. Részben a bombatámadásokban, a harctereken vagy a fogolytáborokban lelték halálukat. Elképzelhető, hogy az életben maradtok milyen gyűlölettel gondoltak a japán hódítókra. Ez a hangulat uralkodott Manilában, midőn tíz évvel a háború után japán küldöttség érkezett a városba. Azzal a szándékkal jöttek, hogy előmozdítsák a két nép kibékülését, a harag és bosszú leszerelését. Mikor az egyik japán képviselő japán nyelven kezdte beszédét, a felháborodás moraja futott végig a tömegen. Szitkok és átkok záporoztak a japán küldöttség felé. Majd felcsendült a tolmács hangja és ezeket mondta: mi japánok, teljes alázattal bocsánatot kérünk a történetekért. Igyekszünk megfizetni az anyagi kárt, amennyiben az megfizethető. Leginkább azért jöttünk, hogy népünk nevében megbocsátásokat kérjük... Ezek az őszinte szavak egy csapásra megváltoztatták a közhangulatot. A küldöttség nem járt hiába. Milyen más lenne a világ arca, ha minden nép beismerné bűnösségét és ki tudná mondani a másoknak: bocsásatok meg nekünk! Akik hosszú időn át elnyomták a gyengébb népeket, sőt ma is megteszik. Akik ágyúkkal válaszolnak a népek szabadságvágyára. Nyilvánvaló, hogy erőszakos, háborúszerző magatartással nem lehet békét teremteni a világon. Hát akkor mit csináljunk?

Jakab apostolnak erre is megvan a válasza. A felülről származó bölcsességet említi, azokat az isteni törvényeket, amelyeknek megtartása az emberiség legfőbb érdeke. Az egyik tengerjáró hajó hatalmas viharba került. Az utasok a hajó belsejébe húzódtak. Mikor a kapitány a parancsnoki hídra tartott, az egyik asszony megszólította: mi lesz velünk, kapitány úr? A tapasztalt tengerész igyekezett megvigasztalni az asszonyt, majd ezzel a mondattal búcsúzott tőle: Isten kezében vagyunk! Ennek hallatán az asszony még jobban megrémült és felkiáltott: hát ennyire válságos a helyzetünk? Micsoda torz felfogás Isten gondviseléséről, szeretetéről és irgalmáról! Az ember akkor és addig van jó kezekben, amíg Isten kezében van, azaz megtartja életörző parancsait és törvényeit.

Jézus Krisztusban jelent meg az isteni bölcsesség, az a fény, ami utat mutat minden idők minden embere számára. „A világot most megrázó egyetemes krízisben nincs egyetlen ember sem — akár hívő, akár nemhívő —, aki nem kiáltana lelke mélyén a fény után, amely kiutat mutatna a föld szörnyű zűrzavarából. Bizony lehet, hogy a keresztény kor első éve óta az emberiség még sohasem szakadt el ennyire a múlt formáitól, ennyire még nem szorongott jövője miatt s nem volt ilyen hajlandó befogadni egy Megváltót.” (Teilhard) Imádkozzunk, hogy ez így történjék!

SZELLEMI ELEDELÜNK

A Szentírás vasárnapja

Naponta fogyasztjuk a kenyeret, de az esztendő 365 napjából egyet kiválasztunk, amikor megköszönjük és megünnepeljük. Gyermekünk naponta élvezik az anyai szeretet gondoskodását, de anyák napján igyekszünk tudatosítani azt a tengernyi jót, ami a hivatásukat teljesítő anyák szívéből árad. Valahogy így cselekszik egyházanyánk is a mai vasárnapon. Az egész esztendő folyamán a biblia szellemi kenyerével táplálja gyermekeit, erősíti Istenbe vetett hitünket és szeretetünket. A mai napon azonban ünnepi keretbe foglalja, hogy felhívja figyelmünket különleges értékeire.

Köztudomású, hogy a biblia igen előkelő helyet foglal el a világ könyvkiadásában és az emberiség könyvtárában. Ezt még azok is kénytelenek elismerni, akik nem a hit szemével olvassák. Nem csoda, ha sokan megkérdézik: miben rejlik a biblia varázsa, az a csodálatos siker, amivel kevés könyv büszkélkedhet? Igaz, vannak vele egyidős, vagy nála régebbi könyveink is. Az európai irodalom olyan klasszikus művekkel rendelkezik, amelyeket ma is szívesen olvasunk. Azt is el kell ismernünk, hogy az írásművészet tekintetében nem egy könyv felülmúlja a bibliát. Mégis lemaradnak mögötte, de vajon miért? Mert a biblia nem csupán az ember szava, az ember kiáltása, az ember története, az ember éneke, hanem Istené is. Ezt maguk a szent könyvek írói hangsúlyozzák bátor bizonyossággal. S hogy ez az állításunk nem alaptalan, a Szentírásból fakadó szent élet bizonyítja. Nem a természetes ihlet lázában született mű, hanem az isteni sugalmazás gyermeke. A túlsó partról, a túlsó partra hívó üzenet, amely kérdéseivel és válszaival túlmutat az emberi tapasztalás határain. Ezért tud összeölelkezni a jelennel, ezzel őrzi frissességét, örök fiatalságát. A biblia nem

csupán olvasmányként simul a kezünkbe, hanem olyan könyvként, amely felszólítja olvasóját: meg kell változtatni az életedet!

Reinhold Schneider, a neves író és történész így nyilatkozik ezzel kapcsolatban: „Az egyik karácsony estén Potsdamban fölnyitottam a Szentírást. Még diákkoromban vásároltam. Néhány fejezet elolvasása után kimentem a sötét és hideg utcára. Hirtelen világossá vált előttem: az élet kénytelen megváltozni, ha az igazság ennyire parancsoló. Ezt a könyvet nem lehet úgy olvasni, mint a többi. Ezt csak élni lehet. Ez a könyv nem is könyv, hanem eleven hatalom. Egyetlen sorát sem lehet megérteni, ha nem szánjuk el magunkat, hogy meg is tartjuk.”

Ha ilyen szempontból vizsgáljuk jelenlegi életünket, megdöbbenve tapasztaljuk, hogy ez a fontos könyv mennyire beporosodott, vagy teljesen eltűnt életünk könyvtárából. Ezt még azok is sajnálkozva kénytelenek megállapítani, akik nem a hit szemével nézik és tanulmányozzák a bibliát. Ők is elismerik, hogy az európai civilizációnak a biblia az alapja. Nemcsak a római Szent Péter bazilika, de a hatalmas New-York-i felhőkarcolók is ezen a könyvön nyugsznak. A nagy utazó, Sven Hedin így vallott róla: „A meleg ellen van egy parafakalpom, a betegség ellen házi gyógyszeráram, a bűnök ellen pedig egy bibliám.” Nem érhetjük be azzal, hogy megvásároljuk és díszként őrizzük könyvtárunkban. Ne mondjuk, hogy nincs időnk olvasására! Hiszen órákat töltünk a televízió előtt, éppen arra nem jutna néhány perc, hogy közösen olvassuk családjunkban? Nem, ezt a szent kötelességet nem szabad elmulasztani! Egy keleti szerzetes vallotta: „Én, a szegény Szeráfim, naponta olvasom a bibliát. Hétfőn Mátét, kedden Márkot, szerdán Lukácsot, csütörtökön János evangéliumát. Pénteken az Apostolok cselekedeteit, szombaton az apostoli leveleket. Egyetlen napom se múlik el az evangélium olvasása nélkül. Nemcsak lelkemet üdíti fel az isteni ige, hanem testemet is erősíti.”

Természetesen, amint már említettük, a Szentírást nemcsak olvasni kell, hanem élni. Olyan kotta ez, amelyet életünkkel kell lejátszanunk. Talán első hallásra megdöbbenő, de igen tanulságos egy Asszisi Szent Ferencről följegyzett történet. Célánó testvér második életrajzában olvashatjuk. Két gyermekével kopog be egy édesanya a barátok klostromába. Szent Ferencez fordul és alamizsnát kér éhező gyermekei számára. Van-e valamid, kérdi Ferenc atyánk Péter testvértől? Sajnos se pénzünk, se ennivalónk. Csak egy újszövetségi szentírás az egész vagyónk. Ebből végezzük a szent zsolozsma olvasmányait. Erre így szólt Ferenc atyánk: add oda a szegény asszonynak a bibliát, hadd adja el és vegyen rajta ennivalót éhező gyermekeinek. Hiszen a Szentírás legfőbb tanítása, hogy segítenünk kell az éhezőkön.

Ez a megható történet jól szemlélteti, hogyan kell olvasnunk és még inkább élnünk a biblia szellemében. Így leszünk élő bibliává, akik tetteikkel hirdetik, hogy megértették és válaszolnak Isten emberszerető üzenetére.

VESZÉLYES GAZDASÁG

26. évközi vasárnap
Jak 5, 1—6

Jézus istállóban született, szegényen élt, de mindezt önként vállalta. Az ilyen értelemben vett szegénységről elmondhatjuk, hogy „az evangélium egyik gondolatgyöngye, úgy őrzi, úgy szereti a Szentlélek, mint szemefényét, gyönyörködik ragyogásán s az erények szivárványos pompájával köríti azt. Az evangélium feltűnően és bámulatos szorgossággal óv a pénzvágytól.” (Prohászka, Ö. M. 22, 16)

Ez a féltés és óvás a mai szentleckében szinte fenyegetéssé hangosodik Jakab apostol ajkán. Talán értetlenül, sőt ellenérzéssel hallgatjuk, hiszen az emberiségnek ősi jelszava: gazdagodjatok! Roppant erőfeszítések történtek annak érdekében, hogy jól és egyre jobban éljünk. Tervezünk, kivitelezünk és a technika minden eszközét szolgálatunkba állítjuk ennek érdekében. Igazán nem értjük, mi kifogása lehet ellene az evangéliumnak vagy Jakab apostolnak? Gondoljuk meg, hogy „a gazdag városokban rak fészket a szellem, s az inségesnek nincsenek szárnyai, sem énekei. Athén, Róma, Párizs felhalmozott kincsei igézik, izgatják, villanyozzák a szellemi alkotást.” (Prohászka, Ö. M. 8, 168) Azt hiszem, az evangélium ezt jobban tudja minálunk. Távol áll tőle az anyagi nyomorúság dicsőítése, de minden oka megvan, hogy elítélje a gazdagság bizonyos formáit. Azt a gazdagságot kárhoztatja, amely sok esetben mások nyomorúságának okozója. Bűnös az a gazdag, aki kizsákmányolja a gyengébbet, megsérti a szociális igazságosság elvét, elvonja mások keresetét. Bűnös az a gazdagság, amely elnézi sokak nyomorát és ezzel megtagadja a testvériség gondolatát. Bűnös az a gazdagság, amely a dolgozó emberek munkája gyümölcsét a fegyvergyárak fenekelten gyomrába dobja. Kár azzal dicsekedni egyes hatalmaknak, hogy naponta három hidrogénbombát képesek gyártani s ugyanakkor milliók lézengenek munka nélkül vagy éheznek az úgynevezett fejletlen országokban. Nem csoda, ha a Nobel-díjas biológus, George Wald így nyilatkozik: „Semmi lehetőségét sem látom, miként éli túl az emberiség a második ezredfordulót...”

Az egykori New-York-i polgármesterről, Fiorello Henry Guardiáról olvasom. Közismert volt szociális érzékéről és gyakran meglátogatta a város nyomornegyedeit. Ahol csak tudott, segített. Nemezszer jómaga elnökölt a bírósági tárgyalásokon is. Az egyik téli napon hidegtől reszkető koldust vezettek eléje. Valaki rajtakapta, amint az egyik üzletben kenyeret lopott. La Guardia tudta, hogy az illetőt az éhség vitte a lopásra. Mivel azonban a „ne lopj!” parancsát neki is tisztelnie kellett, tíz dollár pénzbüntetésre ítélte a szerencsétlen embert. Ezután benyúlt a zsebébe és a saját pénzéből fizette ki a büntetést. Majd a csodálkozó környezetéhez fordult és ezeket mondta: mindenkit megbüntetek 50 centre, mert elnézik, hogy olyan városban élünk, ahol az éhezők lopásra kényszerülnek. A gazdagság azonban nemcsak az ember és ember közötti viszonyt zavarja meg, hanem könnyen istenellenessé is válhat. Veszélyeztetett gazdag az, aki így gondolkodik: nekem mindenem megvan, nincs szükségem Istenre, gondoskodom magamról. Zsebemben az örökség, füttyülök az atyai házra. Minden ember legfőbb kötelessége lenne utat készíteni életében a felkínálkozó isteni szeretetnek. Ám a gazdag életét úgy lefoglalják az evilági gondok, földi kincsek gyűjtögetése, hogy nem jut ideje, sőt vágy sem ébred benne a lelki javak után. Nem hiába énekelte Mária: üres kézzel bocsátja el Isten a gazdagokat. Ebből is nyilvánvaló, hogy az evangélium szerint az Isten nélküli élet a legnagyobb szegénység.

Carl Zuckmayer: Az ördög tábornok c. színművében Harras tábornok az egyik főszereplő. Éleiben lelkes híve volt a náciizmusnak, de hamarosan fölismeri ördögi arcát és elfordul tőle. Az egyik nap így szól hozzá beosztott tisztje: szeretnék kérdezni valamit, bár lehet, hogy kinevet miatta. Hisz ön Istenben? Rövid gondolkodás után ezt válaszolja a tábornok: nem tudom, még nem talákoztam Istennel. Igaz, ez rajtam is múlott, mert nem is akartam találkozni. Úgy érzem, döntés elé állított volna ez a találkozás... Az ördöggel azonban már talákoztam és innen tudom, hogy kell Istennek lennie...

Napjainkban mi, lelkipásztorok és főleg szolgálatunk ellenzői fölvetik a kérdést: mi szükség van papokra, mi haszon igehirdető munkájukból? Nem felesleges időfecsérlés-e, amit csinálnak? Mivel járulnak hozzá az emberi család gazdagításához? Nincs-e igazuk azoknak akik improduktívnak, haszontalannak tartják munkájukat? Nos, az Úr Jézus nem így vélekedett. Azzal a megbízással küldte apostolait a világ orszáágútjára, hogy az evangélium világosságát fölragyogtassák az emberek előtt. S ugyan ki merné állítani, hogy a fizikai fény mellett nincs szükségünk égetően a fényekre, amelyek életünk legdöntőbb kérdéseiben segítenek eligazodni? Kellenek szorgos kezek, akik a sokszor száraz és kemény emberi élet térsztájában elvegyítik az evangélium kovászait. Kellenek örökődő szemek, mert az ellenséges ember

szüntelen azon fáradozik, hogy konkolyt hintsen az emberi élet vetésébe. Kellenek az emberek után siető, szeretettel beprogramozott lábak, akik megmutatják a föld szegényeinek az Isten országának elrejtett, de kiásható kincseit.

A SZENVEDÉS ÉS A HALÁL

27. évközi vasárnap
Zsid 2, 9—11

Mivel a Szentírás embereknek címzett levele az Istennek, nem térhet ki az életünk elevenébe vágó kérdések megválaszolása elől. Igaz, nem ad minden újonnan felmerülő problémára konkrét eligazítást, de a vele táplálkozó hívő értelem mindig kikövetkeztetheti a megfelelő választ. Ilyen sokat emlegetett kérdése életünknek a szenvedés és a halál miéértje. A mai szentlecke is ezzel a kérdéssel viaskodik és nem eredmény nélkül.

Jeruzsálem városától délnyugatra még ma is áll a Szent Keresztről nevezett kolostor. Még a múlt században a görögkeleti egyház tudományos központjának számított. Innen kerültek ki a legkiválóbb pátriarkák. 1910 óta azonban a kolostor elnéptelenedett és ma már mindössze két szerzetes őrzi a régi dicsőség emlékét. Üres szobáiba szegény családok költöztek, és gyakran meglátogatják a szentföldi zarándokok. A kolostor egy érdekes legendának köszöni születését. Még ma is megmutatnak a kápolna oltára mellett egy hasadékot, ami arról nevezetes, hogy itt nőtt és itt állott egykor az a fa, amiből Jézus keresztjét ácsolták. Meglehet, hogy ez jámbor legenda csupán, de egy biztos! Miként Jézusnak, úgy nekünk is megtermi a föld azt a kereszt-fát, aminek véres gyümölcse a szenvedés és a halál.

Mi tagadás, mindnyájunkat megrendít a fizikai és erkölcsi rossz ránk zuhanó keresztje. A szenvedésben és a halálban életünk legnagyobb ellenségét látjuk. Hiába küzdünk ellenük, győzelmüket meg nem gátolhatjuk. Ez a reménytelen harc olykor fájó kételyeket szúr szívünkbe Isten jóságát illetően. Mily kegyetlenség az élet és egészség szerelmését belökni a sötét sírgödörbe! Ha az emberiség megváltóra, szabadítóra szorul, akkor elsősorban azt várja tőle, hogy a szenvedés és halál utcájában tartsa meg diadalmenetét. Fölöttük arasson mindnyájunk javára végleges győzelmet. Ezért érthető a barátok és ellenségek botránkozása, midőn Jézus is megalázva, legyőzve vánszorgott végig a keresztúton. Csak akikre ráragyogott a feltámadt Krisztus

tekintete és akik elnyerték a Szentlélek megvilágosító kegyelmét, ők értették, ők érthették meg, hogy Jézus keresztútja nem zsákutcában végződött, hanem a romolhatatlan élet dicsőségében.

Ha nem is egyenlő mértékben, de mindenki megízleli a szenvedés keserűségét. Arról nem is szólva, hogy a halál gyilkos öleléséből senki sem menekülhet. Ennek ellenére azt kell mondanom, hogy a szenvedők közössége korántsem nevezhető osztály nélküli társadalomnak. Szenvető és szenvedő között roppant különbségek válaszfala emelkedhet. A két legnagyobb osztályt a jól és rosszul szenvedők osztályának nevezném. A hit nélküli ember nem tud mit kezdeni a szenvedéssel és megpróbálkozik a meneküléssel. Beveti magát a különféle élvezetek kertjébe, hátha ott sikerül elrejtőznie üldözője elől. Vagy a képzelet festette jövőbe menekül, ahol lezárulnak a sorompók a jelen szenvedése előtt. Ismét mások megadják magukat és kijelentik: az élet olyan, mint a hagyma, ha felvágjuk, sírni kezdünk. Ezért a legjobb meg sem születni, vagy ha megszülettünk, mielőbb meghalni. Így sorolhatnók föl a különféle válaszokat, de az igazság az, hogy az értelem képtelen megvilágítani a szenvedés miértjét.

Mi keresztények Jézusunkat a világ világosságának tartjuk és tőle várjuk a helyes választ erre a kérdésre. S vajon Jézus mit válaszol a szenvedés és a halál miértjére? El kell ismernünk, igen különös a válasza. Minden ember azzal az egyre erősödő vággyal él a földön, hogy minél tovább éljen. Minden ember boldog akar lenni és igyekszik nem gondolni a sötét végre. És mit tett Jézus? Bármennyire is különös, Ő azért jött a földre, hogy szenvedjen, azért született hogy meghalasson. Tudatosan, önként lépett a szenvedés útjára. Nem futott el ellenségei elől, és szeretetből vállalta a kereszthalált. A lényeges különbség az ő szenvedése és a miénk között talán így fogalmazható meg: az emberiség azért sodródott a szenvedés és halál útjára, mert elfordult Istentől és bűnös lázadással hátat fordított neki. Minél inkább eltávolodunk Istentől, annál sötétebb lesz az életünk. Jézus ezzel ellentétben nem a lázadás, hanem a szeretet indítására lépett a szenvedés útjára, hogy utána menjen és kézen fogja a bűn útján tévelygő embert. A szenvedés és halál utcájában tehát kétirányú a közlekedés. Lehet Istentől elfordulva a kárhozat, az örök halál felé menni, de Jézus kezét fogva visszafordulni és az üdvösség felé közeledni. A keresztény ember így nézi, így járja a szenvedés utcáját. Nem pusztá negatívumot lát benne, hanem utat, mely Istenhez vezet.

Nyilvánvaló, hogy mindazok, akik nem hisznek az evangéliumnak, oktalanságnak tartják ezt a magyarázatot. Akik azonban nemcsak mondogatják, de meg is valósítják Isten akaratát, azok Jézussal mondják életük olajfákhegyi óráiban: Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesüljön, hanem a tiéd!

Az egyik kórházban súlyosan beteg fiatalember fekszik a betegágyon. Az orvosok lemondtak róla, de ő nem tud megalkudni a halál gondolatával. Fölkeresi egy lelkiatya és vigasztalni próbálja. Kérem, mondja velem a Miatyánkot! Mikor a negyedik kérdéshez ér, átfogalmazva ezt imádkozza: legyen meg az én akaratom! A beteg megszólal: ez nem így van! Legyen meg a te akaratom! És ebben a pillanatban megoldódott számára a halál és szenvedés problémája. Ebben a percben lett igazi követője annak a Jézusnak, aki sok szenvedés által ment be és vezet minket is az örök élet dicsőségébe.

AZ ISTEN SZAVÁRÓL

28. évközi vasárnap
Zsid 4, 12—13

Teljesen érthető, ha egy próféta vagy apostol, akinek Isten ajkára adta igéjét, lelkesen beszél erről a szolgálatról. Nem csoda, ha ezt teszi a zsidó levél szerzője is a mai szentleckében, Isten szaváról elmélkedve. Valaki igen találóan gondosan kicsiszolt, ruhát ékesítő drágakövhöz hasonlítja ezt a néhány mondatot. Ajándékozzuk meg mi is figyelmünkkel és fürödjünk meg fényzáporában!

Elhangzik egy emberi beszéd, rémekbe készült tartalommal és előadással. A hallgatóság megigézve hallgatja a szónokot. Mondanivalójával megvilágosítja az értelmet, cselekvésre ösztönzi az akaratot, beszivárog érzelmeink szövevényes világába. Az ihletett szavak varázsa szinte magával ragadja személyiségünket. A szépség köntösébe öltözött gondolatok mindig szívesen látott vendégei fülünknek. S ha ilyen hatalmas az emberi szó, mennyivel hatalmasabb az Isten szava. Egyetlen szavával teremthet száz világot és üdvösségre vezérli választottait. Igaz, hogy Istent soha senki sem látta, de éppen ezért hallatja szavát és küldi hozzánk követségbe. Mi keresztények így tekintünk a Szentírás könyveire. Nem a természetes ihlet, hanem a Szentlélek ezeknek a szavaknak kormányosa, sugallója. Méltán jegyzi meg valaki: „Mikor Istenről próbálok beszélni, olyanok szavaim, mintha megvakult oroszánok keresnének egy forrást a sivatagban.” (Leon Bloy) Vakságunkat csak Isten győzheti le azért, hogy utánunk kiáltó szavával helyes irányt szab lépteinknek. Ő szól hozzánk látomásokban, álmokban, sugallatokban, törvényeivel és üdvözítő tetteivel.

A Szentírás nem győzi hangsúlyozni Isten szavának hatékonyságát. Fölbreszti alvó lelkiismeretünket, leleplezi önáltatásunkat, fölfedi

lelki sebeinket, ítéletet mond bűnös tetteinken és szüntelen felénk kiáltja: meg kell változtatnod életedet! Mindez nagyon szép, mondhatná valaki, de a valóságban nem egészen így van. Hiába nevezi az Apostol eleven, átható és mindennél élesebb kétélű kardnak Isten igéjét, sajnos nemegyszer az ellenkezőjét tapasztaljuk. Ki tagadhatná, hogy a próféták szava is gyakran süket fülekre talált? Vajon nem utasították el Jézust is, akiben a lehangosabban szólt az Isten? Tanító, áldó, gyógyító, életadó szavaira igen sokan megvetéssel választottak. Nem hallgattak rá földi életében, nem hallgatnak egyházára, sőt durván elutasítják. Miért engedi Isten, hogy szavai ilyen sorsra jussanak? Lám, a természet szinte vakon engedelmeskedik Isten teremtő és éltető szavának. Csak az ember az, aki szembeszáll vele. Vajon miért teheti ezt? Mert az Isten szava erős, de nem erőszakos. Csak az ember az, aki kilépett a determinizmus utcájából és megnyíltak előtte a szabadság mezei. Ennek következtében elutasíthatja Isten üzenetét és pusztán emberi szónak minősítheti. Mert az isteni szó csakis a hit kapuján léphet életünkbe és szerető átöleléséből születik üdvösségünk.

Szinte lehetetlen felsorolni azt a tengernyi írást, ami Isten szavát hirdeti vagy rossz akarattal támadja és gátat emel eléje. A tudományos mezbe öltözött kritika teóriát teóriára halmoz, hogy eltemesse és mesének minősítse Isten szavát. Ám mindig akadnak bátor vállalkozók, akik a régészekhez hasonlóan eltakarítják a romokat, a tagadás hordalékát és bebizonyítják a biblia igazát. Ezt teszi a neves újságíró, Werner Keller is híres könyvében: Und die Bibel hat doch recht, A bibliának mégis igaza van. Ha nem is értünk mindenben egyet a szerzővel, igen értékes adatokat találhatunk benne. Íme egy példa.

Az ószövetségi Szentírásban Ábrahámról olvasva egy Hárán nevű városnévvel találkozunk. Az ősbabilóni dokumentumok sajnos semmit sem közölnek erről a mezopotámiai városról. Sokan azt gondolták, hogy egy fiktív névről van szó. Ám az 1933-ban végzett ásatások nyomán sikerült föltárni a várost. Damaszkusz és Masul között fekszik egy Abu Kemal nevű városka. Szíria az első világháború után francia fennhatóság alá tartozott, ebben a városban is francia csapatok állomásoznak. Az egyik tiszt éppen szobájában foglalatoskodik, amikor izgatott és hangos beszédre lesz figyelmes. Veszekedésre gondol és kiszól a hangoskodó araboknak: mi a baj? Egyik társuknak ástak sírt a Tell Hariri dombon és ásás közben egy szoborra bukkantak. A tiszt nem volt régészeti szakember s ezért értesítette a bejruti és aleppói múzeumot. Hónapok múltak el, míg végre megérkezik a párizsi Louvre múzeumból Parrot professzor néhány asszisztensével. December derekán olyan a Tell Hariri domb, mint egy megzavart hangyboly. 1934. január 23-án történik az első nagy fölfedezés. Előkerül egy

királyszobor, melynek vállán ékírással ez a szöveg olvasható: Lamgi Mari vagyok, Mari királya. . . Az ásatások tovább folytatódnak és 1939-re előkerül a föld alól a 2000 éves királyi palota. 260 szoba, 25 ezer ékiratos agyagtábla, amelyből megismerhetjük a 4000 éves Mari birodalom életét. Ezt a birodalmat Kr. e. 1700-ban döntötte meg a híres bábéli király és törvényhozó: Hamurabbi. Az ékírások között megtalálták a biblia által említett neveket, mint amilyen Peleg, Serug, Nahor, Tarah és H Á R Á N.

Nyilvánvaló, hogy a hívő keresztény számára nem a régészeti ásatások igazolják a biblia igazmondását. Életünket irányító üzenetéért a Szentlélek kezeskedik és nekünk szent kötelességünk értelmes engedelmességgel követni tanítását.

A PAPI SZOLGÁLAT

29. évközi vasárnap
Zsid 4, 14—16

Az emberiség életében ősidők óta fontos szerepet játszott a papság. Az egymástól elkülönülő népek között más és más volt a hatáskörük, de a lényegesben megegyezett. Nevezetesen abban, hogy ők voltak hivatva kapcsolatot teremteni Isten és az emberek között. Ez jellemezte a fokozatosan kialakuló zsidó papság tevékenységét is. Ők vezették a liturgiát s bemutatták a különféle áldozatokat. Tanítottak, magyarázták a szent iratokat és örködték a vallási hagyományok felett. Mindezzel közreműködtek az Isten és ember közti kapcsolat kialakításában.

A kezdet kezdetén Jézus tanítványai nem szakadtak el a templomtól és a zsinagógáktól. Az elszakadás oka a zsidó vallási vezetők elutasításában keresendő. A keresztényeket kizárták a templomból, az ószövetségi liturgiából. Mindez kezdetben bánthatta őket. Nem láthatták a főpapot díszes öltözékben, aki évente egyszer beléphetett a frigszekrényt őrző kamrába és kimondhatta Isten nevét. Ezért a zsidó levél szerzője vigasztalásnak is szánja tanítását, amikor kifejti Jézus papságának kiválóságát. A hívő kereszténynek olyan főpapja van Krisztus személyében, aki nem a szentek szentjében bejáratos, hanem áthatolt az egeken és Isten társaságát élvezzi.

Tagadhatatlan, hogy az Isten képére teremtett ember a saját lábán is elindulhat Isten felé. Hite és szeretete irányíthatja istenkereső útján. Még biztonságosabbak lesznek lépői, ha papi és prófétai segítséget

kap az Istennel való kapcsolat kialakításában. Am gyökeresen megváltozott a helyzet, midőn Jézus, az Isten Fia állt az emberiség élére. Ő az egyetlen és igazi főpap, akiben szinte hihetetlen módon és mértékben nyilvánult meg Isten emberszeretete. Olyan tüzet gyújtott a keresztfán, amelyben hamuvá ég az emberség bünszeremete, ami elválasztja Istenétől. Ugyanez a szeretet minden sebességet túlszárnyalva győzi le az Isten és ember közötti távolságot. Ezt a papi szolgálatot kezdte meg Jézus földi életében és ezt folytatja az „Atya jobbjára felől.” Föltámadása által egészen az Atyánál van, de ígéretéhez híven egészen a miénk is marad. Értünk, a mi üdvösségünkért jött a földre és ugyan ezért munkálkodik szüntelen az Atyánál. Természetesen nem az Atyát akarja megváltoztatni, hiszen Ő örök szeretettel szereti az embereket. Jézus főpapi szolgálata abban nyilvánult meg, hogy minket is az Atyához vezessen. Ez az ő boldogsága és csak ez lehet a miénk is.

Ha megkérdezném tőletek: mikor voltatok vagy vagytok a legboldogabbak, ugyan mit válaszolnátok? Talán ezt: akkor, ha valaki vagy valakik mellett megtaláljuk a boldogító együttlétet. Boldog a gyermek édesanyja kebelén. Boldog a gyermek, amíg édesapja térdén lovagolhat. Boldogok a szerelmesek egymás karjaiban. Boldogok a jó házastársak, amíg együttlétük fényes napként ragyogja be hétköznapijaikat. Jézus számára az igazi boldogság a Fiú boldogsága: együtt lenni az Atyával. Ezt az együttlétet akarja számunkra is biztosítani, mert ez az egyetlen, amit még a halál sem tud föloldani. Méltán jegyzi meg Pál apostol: életünkben és halálunkban egyaránt az Úré vagyunk.

Jézusról tehát elmondhatjuk: egészen az Atyánál van és egészen az embereknél. Mindebből nyilvánvaló, hogy így kell történnie minden követőjénél. Nem hiába hangzott fel oly sokszor Jézus ajkán a „menjete” parancsa. Az apostolok nemcsak a Tábor-hegyén mondták: Uram, jó nekünk itt lennünk! Mindent elhagyó magatartásuk ékes bizonyítéka a Jézussal megvalósuló barátság boldogságának. Ő azonban éppen azért küldi apostolait a világ országútjára, hogy hozzá hasonlóan utat mutassanak minden embernek az Atyához. Minél inkább Istennek szenteljük magunkat, annál jobban átéljük az emberek boldogításának kötelességét. És végső soron ebben rejlik a mindenkori papi szolgálat. Együttérző szívvel odaállni az emberek mellé.

Ezt a gondolatot fogalmazta meg Michael Endes a kis Momórról szóló történetében. Egy kislányról szól, akinek sikerül sok-sok embert boldogítani. S vajon hogyan érte el ezt a nem mindennapi eredményt? Talán okos volt, hogy mindenkinek tanácsot tudott adni? Talán kitűnő hangja volt, szépen énekelt vagy valami hangszerezen játszott? Talán tánccal vagy akrobata mutatványokkal szórakoztatta az embereket? Nem, nem ilyesmivel vigasztalta a szomorkodókat. Hanem mivel? Egyszerűen azzal, hogy mindenkit meghallgatott. Közben

ránézett meleg, barna szemével a panaszkodóra, és ebből kiki megértette a kislány szívéből fakadó részvétet. Ezért vált jelszóvá az egész környéken: menjetek Momóhoz!

Krisztus papságáról elmélkedve vessük fel a kérdést: vajon utánozzuk-e Mesterünket papi szolgálatában? Igyekszünk-e másokat Istenhez vezetni? Vajon olyan emberek vagyunk-e, akikhez mindenki bizalommal, a meghallgatás reményével fordulhat? Gondolunk-e arra, hogy az igazi keresztény mindig közel van Istenhez és ugyanakkor közel az emberekhez. Fölismerte és megfogalmazta ezt Albert Schweitzer, aki elment Afrikába, hogy Krisztus nevében gyógyítsa a testi és lelki betegeket. Ő vallja egyik írásában: „Mind világosabbá lett számomra, hogy nincs jogom boldog ifjúságot, egészségemet, munkaerőmet a magam számára megtartanom. A mélységes boldogságvágyamból fakadóan jutottam el Jézus szavainak megértésére, miszerint életünket nem tarthatjuk meg magunknak. Minél többet kapunk az élettől, annál többet kell érte adnunk. Akit az élet megkímélt a szenvedéstől, az arra hivatott, hogy segítsen enyhíteni mások szenvedését. Mindnyájunknak hordoznunk kell a világ keresztjét!”

De jó lenne, ha mától kezdve mindnyájan így vélekednénk!

ISTEN HÁZANÉPE

Mindenszentekre

1 Jn 3, 1—3

Tavasszal kaptam, egy kissé megkésve, néhány dáliagumót. Miközben elültettem őket kertem különböző pontjain, egyikük meglehetősen árnyékos helyre került. Hátha itt is megnő és lesz belőle valami, gondoltam magamban. Nem így történt. Sok volt az eső abban az évben és kevés a napsütés. Így aztán az árnyék rabságában tengődő dália kibimbózott ugyan, de elfagyott, mielőtt kinyílt volna.

Ez a jelentéktelennek látszó esemény jut az eszembe Mindenszentek ünnepén és nem véletlenül. A Gondviselés minket is elültetett a földi élet kertjében, hogy a kegyelem fényében kivirágozzunk, azaz szentekké legyünk. Istennek minden teremtményével megvan a maga terve. A szikla szikla, a virág virág, a hernyó pillangó legyen, az ember pedig Isten gyermeke. Isten az emberekből akar fiakat nevelni, háznépet gyűjteni országába. Saját Fiát adta nekünk, hogy példája és segítsége által kialakíthassuk Istennek tetsző arcunkat.

A mai napon azokra emlékezünk, akik elfogadták ezt a meghívást

és példát adtak nekünk a szent életre. Szent anyáinkra, apáinkra és testvéreinkre emlékezünk, akik örökségül hagyták ránk biztató szavukat: jöjjetek utánunk! Azokra a nagyszerű keresztényekre, akik úgy ragyognak előttünk, mint a csillagok a világűrben. Ezért igazat kell adnunk a neves írónak Graham Green-nek, midőn ezeket mondja: „Nem, az úgynevezett sötét idők egyáltalán nem indokolják, hogy féltjük vallásunkat. Ellenségeink többen vannak, mint mi, de számukat túlszárnyalják halottaink, akik jobban az egyházhoz tartoznak, mint mi. A mi halottainkat nem tudják megölni, megsemmisíteni és ők a mi oldalunkon állnak.”

Midőn a szentekről szólunk, el kell oszlatnunk egy téves elképzelést, amely eltorzítja a szentek igazi arcát. Egyesek az élet tagadóit látják bennük, akik balga módon megvetik gyönyöreit. A valóság pedig az, hogy a szentek nem húzódnak az élet árnyékába, sőt jobban akarják az életet mindenkinél. Annyira szeretik az életet, hogy örökre akarják birtokolni. Azért fordulnak Isten felé, a forrás felé, mert benne látják az igazi boldogság egyetlen biztosítékát.

Thornton Wilder: A mi kis városunk című színművében meghal egy fiatalasszony. Előtte megkapja azt a lehetőséget, hogy életének egyetlen napját újraélje. Tizenkettedik születésnapját választja. Mikor megkezdí a napot, elhatározza, hogy minden percét kihasználja. Szeretlek mindnyájatokat, mondja hozzátartozóinak és nem tudok betelni látástokkal. Közben szomorúan tapasztalja, hogy övéi nem élnek ugyanilyen intenzitással az életet. Kérve kéri édesanyját: engedd, hogy nézzük egymást! Később fölsóhajt: Ó föld, olyan szép vagy, de szépségedet senki sem tudja fölfogni. Vajon sejtik-e az élet szépségét az emberek, amíg élnek? Nem! Talán csak a költők és a szentek... Egyesek azzal védekeznek a szent élet kísértése ellen, hogy ez nem nekik való. Túl magas Isten mércéje. Őket nem hívja Isten erre az életre. Nos, ez nem igaz. Az azonban igen, hogy „Isten hívása titokzatos, csak a hit félhomályában hallható. Ez a hang annyira finom és gyengéd, hogy szüksége van egész belső csendünk visszhangjára. Mégis: a földön élő emberek számára semmi sem annyira biztos és határozott, semmi sem olyan megrázó, mint ez az isteni meghívás. Ő mindig szólít, de hívásának vannak olyan kivételes pillanatai, amelyeket sohasem felejtünk el.” (Carlo Caretto)

A mai ember számára a szentek országa afféle óperenciás-tengerentúli meseországnak számít. Ennek egyik oka az a tény, hogy hosszú évszázadokon át egy elképzelt világkép irányította gondolkodásunkat. A mennyországot a fenttel, a poklot a lenttel azonosították. Am, ha utána nézünk a Szentírásban, akkor egészen más képet nyerünk a mennyországról. A Jelenések könyvében úgy áll elénk, mint a végleges élet, a boldogság állapota. Ott nincs éhség és szomjúság, fájdalom,

betegség és halál. Egész lényünket átöleli Isten boldogító társasága. Mellettünk áll majd testvérként a megtestesült Fiú és velünk örvendeznek a szentek. Ha a rossz emberek pokollá változtathatják életünket, akkor a szentek, illetve Isten társasága a mennyország.

Az életünkre zuhanó sötétség csak a mennyország hitéből kaphat megvilágosítást. Mily gyakran fölvetjük a kérdést: miért szenvedett hajótörést nem egy szép vállalkozásunk? Miért maradt sikertelen számtalan erőfeszítésünk? A hívő válasz: majd Isten országában megkapod rá a választ. Ott kapjuk kezünkbe életünk sok-sok titkának kulcsát. Akkor tudjuk meg, hogy miért születünk és miért élünk? És boldogok leszünk, ha itt a földön elhittük, hogy Isten szenteket akar faragni mindegyikünkéből.

NE SÍRJ!

Halottak estéjére

Élsötétedik az arcunk valahányszor fekete keretes gyászjelentés érkezik címünkre. Ha távoli rokon vagy ismerős halálhíret hozza, szerény részvétellel, halk sóhajjal térünk napirendre fölötte. Ha azonban annak nevét olvassuk, akit a szeretet aranybetűivel írtunk szívünkbe, akkor a halálhír fájdalmas sebet ejt rajta. Ma, halottak estéjén mindnyájunk címére gyászjelentés érkezett. Barna a kerete, sárga a papírja, őszi szél a postása. Csak a név hiányzik róla, nekünk kell ráírunk elhunyt szeretteinket. Az üres gyászjelentések arra is figyelmeztetnek, hogy a hónapok nyomdájában, az idő csontos keze a mi nevünket is kopogtatja már a halál szedőgépein. Halottak estéjén tehát nemcsak kedves halottainkra emlékezünk, hanem halálra érő önmagunkra is.

A férfiak szívesen élcelődnek és gyakran nevezik szeszélyesnek a hölgyeket. Éva leányai természetesen nem maradnak adósok a válaszszal. Most nem akarok döntőbíró lenni, de talán egy dologban mindnyájan egyetértünk. Nevezetesen abban, hogy földi útítársaink közül a halál a legszeszélyesebb. Néha tisztos távolban leül betegágyunk mellé, aztán mindennap közelebb húzódik hozzánk. Mint valami nyugdíjas öregúr, akinek nincs más dolga, mint várni. Olykor össze is barátokozik kiszemelt áldozatával és barátságosan nyújtja felé a kezét. Ám akkor sem nevezhetjük kegyetlennek, ha ismerve gyengeségünket, hirtelen állítja le szívünk motorját.

Egy gazdag bankárról olvastam, aki vonakodott aláírni egy nagyobb összegről szóló életbiztosítást. Ezt még alaposan meg kell gondolnom,

mondotta az ügynöknek. Jöjjön vissza két hét múlva! Rendben van, válaszolta a biztosító embere, de előbb szíveskedjék aláírni egy nyilatkozatot. Miféle nyilatkozatra gondol? Itt van, tessék elolvasni! Alulírott kijelentem, hogy két hét múlva jó egészségben és élők sorában leszek. A bankár zavarba jött és kijelentette: ezt nem írhatom alá, hiszen nem tudom, élek-e még két hét múlva. Helyette azonban aláírta az életbiztosítási kötvényt. S tette ezt annak fölismerése nyomán, hogy a halál biztos ugyan, de órája bizonytalan.

Kétségtelen, hogy a halállal történő találkozás földi életünk legfájdalmasabb pillanata. Nem véletlen, hogy Jézus is találkozni akart vele. Találkozni és egyben megmutatni, miként kell fogadni látogatását. Jézus jól ismerte az embert és az életnek azt az ösztönös vágyát, mely öröklét után kívánczok. Tudta, hogy a halál a hívő ember számára is komoly próbatétel. Ennek ellenére nem változtatta meg a természet rendjét. Nem iktatta be földi életünkbe a halált megkerülő dicsőséget. Nem akarta ilyen rendkívüli ajánékkal gúzsba kötni az emberi szabadságot. Hadd járja végig hívő és nemhívő a bölcső és koporsó közti életutat és csak a halál kapuja után nyíljon ketté az útjuk! Isten szeretete azonban a földi élet útján is elkísér minket. Valahányszor találkozott Jézus a halállal, részvétellel és szeretettel fordult áldozatai felé. Így történt ez barátja, Lázár esetében is. Három nappal temetése után megjelenik sírjánál. János apostol mint szemtanú számol be erről és megjegyzi: könnyekre fakadt. Nézzétek, mondták a körülállók, mennyire szerette őt! Jézus sírt és könnyei belefolytak abba a patakba, amely annyi bánattal öntözi az élet kertjét. Jézus sírt, mert szeretett. Ám az Ő szeretete nemcsak síró, hanem föltámasztó szeretet. Ezért parancsol a halálnak és meghátrálásra kényszeríti. A végső győzelem azonban később következik. Nagypénteken mindenki meggyőződhetett a halál Jézuson aratott győzelméről. Ezért sírdogál Magdolna húsvét hajnalán Jézus sírjánál. Elvitték Uramat és nem tudom hová tették? Hogyan is találhatnád meg, te asszony, holtak között az élőt? Ám, ha te nem is találod meg, Jézus megtalál téged. Ott áll melletted és szemrehányón kérdi: asszony miért sírsz? Hogy lehet ilyesmit kérdezni egy szerető lélektől? Miért sírsz? Hogy lehet ilyet kérdezni egy anyától, aki gyermeke koporsója mellett roskadozik? Hogy lehet ilyesmit kérdezni egy özvegytől, aki élete felét temeti a göröngyök alá? Asszony, miért sírsz? — kérdezi Jézus és nem ok nélkül. Láthatod, hogy legyőztem a halált és győzelmem megosztom minden követőmmel... Jézus tanítványai is itt élnek a folyton nyíló sírok között, de könnyeikben a remény szivárványa tündököl. Aki bennem hisz, ha meghal is, élni fog. Igaz, ez a hit nem törli le könnyeinket, de megtanít arra, hogy a halál nemcsak romboló hatalom, hanem új életünk építője. Hogy Isten teljesen birtokába

vegye az embert, elküldi a halált és széttöri romlandó életünket. A halál közreműködésével Isten bontja szét életem rostjait, hogy átfomáljon, belém hatoljon és újjáteremtsen.

Szinte az egész világ részvétellel figyelte XXIII. János pápa haldoklását. Nem sokkal halála előtt fölnyitotta jóságos szemét és megrendült a körötte állók fájalmától. Ereje végső megfeszítésével mosolyt erőltetett az arcára és ezt mondotta: ne aggódjatok! Készen vagyok a nagy útra. Táskáim be vannak csomagolva, bármely percben indulhatok...

A mai estén, amikor elhunyt szeretteinkre emlékezünk, kérdezzük meg magunktól: készül-e, felkészült-e a nagy útra? Nem azzal, hogy életbiztosítást kötünk, összekuporgatjuk temetési költségünket, vagy még életünkben sírkövet állíttatunk. Hanem készülnünk kell az idő jó kihasználásával, utazó táskánkat megtölteni a jótettek aranyával. Ha ezt csináljuk, akkor a nagy pápával mondhatjuk: ne aggódjatok, táskáim be vannak csomagolva, minden percben indulhatok. Jöhet a halál nyomtatta gyászjelentés, melyre az én nevem lesz ráírva. Ha Krisztust követtem és szolgáltam, nyugodtan állhatok bírói széke elé. Kiveszi kezemből saját gyászjelentésemet és aranyos betűkkel írja fehér hátára az örök életre szóló meghívómat.

EMBER AZ EMBEREK KÖZÜL

30. évközi vasárnap
Zsid 5, 1—6

Az egyházi év végefelé a liturgia drámájában egyre több szó esik életünk és a világ végéről. Nem véletlen tehát, ha Jézusra, főpapunkra irányítja figyelmünket, hiszen a papi szolgálat lényege: üdvösségre vezetni az embereket. Ismeretlen városokban, veszélyes utakon vezetőre szorulunk. Ki tagadhatná, hogy minden ember életútja bővelkedik a veszedelmekben. Ki tudná hamarjában felsorolni üdvösségünk ellenségeit? A küzdelemben, amelyet üdvösségünkért folytatunk, Krisztus a papságot adta segítőtársul. A mai szentlecke alapján próbáljuk szemügyre venni az újszövetségi papságot, amelynek különböző mértékben mindnyájan részesei vagyunk.

Babonás emberek, ha pappal találkoznak, a legszívesebben be sem dobnák a lottó- vagy toto-szelvényüket, gondolván, úgysem lesz szerencsém. Az Istennek hátat fordító ember ellenszenvvel nézi és vétkes népbutításnak tartja a papság tevékenységét. Szolgálatukat

csak a hívő ember értékelheti helyesen. Nem vitás, hogy „a gyakorló keresztények nagy igényeket támasztanak papjaikkal szemben. Ez teljesen érthető. Am azt sem szabad elfelejteniük, hogy nehéz papnak lenni. Igaz, a papszentelé napján fiatalos lelkesedéssel mindent Istennek ajándékoztak. Ennek ellenére ők sem szűnnek meg embernek lenni. Állandó kísértésben élnek, hogy visszavegyék vagy visszakéregessék Istentől, amit egyszer Neki adtak. Ezért állandó harc az életük, hogy az Istené és az embereké maradhassanak. Ebben a harcban ők is segítségre szorulnak. Nemcsak Isten kegyelmére, de a hívek támogatására is. Vajon miféle segítségre gondolok? Nem bókokra, vagy ajándékokra, mert ezek nemegyszer zavarba hozzák a papot. A legnagyobb segítséget akkor nyújtják a hívek papjaiknak, ha elfogadják igéiket és áldozatukat. Ha igent mondanak arra a meghívásra, amelyet Isten megbízásából közvetítenek. Ez a legnagyobb öröm számukra, amely azt bizonyítja, hogy nem hiába ajándékozták életüket Istennek.” (Michel Quoist: Imák)

Erre az igazságra figyelmeztet a mai szentlecke, midőn hangsúlyozza, hogy a pap is az emberek közül való, jómaga is számos gyöngeség rabja. Történt, hogy az egyik faluból küldöttség ment a pöspökhöz. Panaszunk van a plébánosunkra, mondták az atyafiak. Miféle panasz? Hát csak az, hogy mindig ugyanazt prédikálja. Ez bizony unalmas lehet, gondolja magában a püspök. Megkérdezte tehát a küldöttség tagjaitól: aztán mit prédikál a plébános, mindjátok el nekem is! Erre a tagok zavarba jöttek és elnémultak. Semmi sem jutott eszükbe a sokszor hallott predikációból. Ekkor a püspök így határozott: menjetek haza és hallgassátok tovább a predikációt. Ha majd el tudjátok mondani, elhelyezem a plébánost.

Közismert jelenség, hogy az ember szereti az újdonságokat és nincs minden igehirdetőnek olyan képessége, hogy ezt az igényt a szószék-ről is kielégítse. Már Pál apostol is arról panaszkodik, hogy az embereknek viszket a fülük és mindig új tanítókat keresnek. Ez is egyik oka a gombamódra növekvő szektáknak, új vallási közösségek létrejöttének. Ezzel kapcsolatban megszólalt az olimpiai bizottság elnöke, Avery Brundage úr is, aki többek között ezt nyilatkozta: „Az olimpia eszméje a 20. század vallása. A régi vallások minden értékes elemét egyesíti. Modern, eleven, dinamikus s épp ezért meghódítja az ifjúságot is. Ennek az új vallásnak is megvan a sajátos liturgiája. Az olimpiai láng a gyertya, illetve az örökmécses. A játékok elnöke a főpap, a versenyzők a papság és a nézők alkotják a hívőket”. Mindez tetszetősen hangzik, de ez az úgynevezett új vallás nélküli minden igazi vallás lényegét: az Istennel való bensőséges kapcsolatot. Nyíltan meg kell mondanunk: Jézus nem szórakoztatni akar tanításával, és erre egyháza sem vállalkozik. Egy azonban biztos! Akivel sikerül

megízlelteni az evangélium kenyerét, annak olyan érzése támad, mint a madárnak, mely nem tudta addig, hogy szárnyai vannak.

A párizsi egyetem gőgös professzorait felette bosszantotta, hogy annyi ember zárandokol Arsba, ahol hallani és látni akarják Vianney Jánost, a szentéletű plébánost. Mivel jómaguk megvetették az egyszerű falusi papot, elküldték egy kollégájukat, hogy leplezze le állítólagos képmutatását. Az illető tanár el is ment, de amikor visszajött, teljes hallgatásba burkolózott. Társai ekkor faggatni kezdték, mondja már, mivel átmítja az a pap a világot? Nem átmítja az, mert én közlőrl láttam és megismertem titkát. Abban az emberben megláttam és velem együtt sokan fölismerik a szelíd és alázatos szívű Jézust.

Napjainkban gyakran rendeznek könyvnapokat, ahol szebbnél szebb kiállítású könyvek versenyeznek egymással. Tagadhatatlan, hogy igen sok függ a könyv címlapjától, művészi kiállításától. Az egyik ilyen könyvön különös cím vonta magára a figyelmet. „Kihalnak a papok?” Azt hiszem, erre sem a kérdés föltevője és mi sem tudunk válaszolni. Vagy talán mégis? A mai szentlecke arra figyelmeztet, hogy senki sem vállalhatja a papi szolgálatot, csak akit az Isten meghívott erre. Bár elsősorban Isten hívásától függ papi mivoltunk, azért mi emberek is tehetünk érte valamit. Történt egyszer, hogy Mícara bíboros elkésett arról a megbeszéléséről, amit XXIII. János pápánál rendeztek. Azzal védekezett, hogy negyed óráig kerestek parkolóhelyet. Erre a pápa megjegyezte: ezek régi gondok! Noé is negyven napig kereste a parkolóhelyet bárkája számára. Isten kegyelme is parkolóhelyet keres a papi hivatások számára. Imádságainkkal, keresztyén neveléssel, példaadással és a mindenkit kötelező papi szolgálattal mindnyájan közreműködhetünk, hogy Isten keresése megtalálással végződjék.

A BEAVATKOZÓ ISTEN

31. évközi vasárnap
Zsid 7, 23—28

Gyakran olvasunk vagy hallunk méltatlankodó nyilatkozatot amiatt, hogy itt meg ott egyes politikusok vagy kormányok beavatkoznak más országok belügyeibe. Ez a panasz azonban csak részben jogosult. Megítélése attól függ, hogy az ügynevezett belügy nem sérti-e az emberi méltóságot. Mennyire másként alakul századunk története, ha sikerül idejében beavatkozni a náci Németország belügyeibe és egy

örültet lerángatni a kormánykerék mellől. Talán különösen hangzik, de sokan Istennek is szemére vetik, hogy túlságosan beavatkozik az emberiség ügyeibe. Am, akik ezt kifogásolják egy fontos igazságról megfeledkeznek. Nevezetesen arról, hogy a világ és mi emberek Isten szerető akaratából születtünk és sorsunk alakulása nem lehet közömbös számára.

Számos embertársunk magatartását szemlélteti az a tévé-film, amely egy robogó vonaton játszódik. Éjszaka van, az utasok szundikálnak a helyükön. Hirtelen valaki megzavarja nyugalmukat. Izgatottan bejelenti, a vonat nem állt meg az iménti állomáson, jöllehet a menetrend szerint ennek meg kellett volna történnie. A hírré mindenki felfigyel, eltűnik szemükből az álom és nyugtalanság lesz urrá az utasokon. Keresik a kalauzt, telefonálni próbálnak a mozdonyvezetőnek, de a készülék nem működik. Rángatják az ajtókat s ablakokat, de egyik sem nyílik. Meghúzzák a vészféket, de az sem működik. Végre előkerül a kalauz, mosolyt erőltet arcára és igyekszik megnyugtatni az utasokat. Minden hiába! A szívekbe beköltözött a félelem és úgy ülnek helyükön, mint a levágásra szánt bárányok. . .

Ki tagadhatná, hogy ez a filmbeli jelenet találón szemlélteti korunk emberének lelkiállapotát. Ülünk meggyorsult életünk különféle járművein, csupa rohanás az életünk, de vonakodunk szembenézni a honnan és hová döntő kérdéseivel. Kínosan kerülünk mindent találkozást emberkereső Istenünkkel. Édesanyák és édesapák ölelgetik gyermekeiket, akiket az ő szeretetük indított el az élet útjain. Azért lettünk, mert előbb szerettek minket, mint megszülettünk. Mi lett volna fellobbanó életünk lágjával, ha nem védelmezi a szülői szeretet? Léteünknek ez a tapasztalása teszi lehetővé Istentől való függőségünk és a hozzá fűző kapcsolat kiépítését. A „honnán jövök” belénk szűrő kérdőjele teszi lehetővé, már a természet síkján is a Teremtővel történő találkozást.

Am az Isten ennél is közelebb akar jönni hozzánk és ezért küldte el Fiát Jézus Krisztusban. Sok út vezet Istenhez, de egy a biztos. Mennyei Atyánk akaratából Jézus a mi utunk és közbenjárónk, általa juthatunk színe elé. Elmondhatjuk Teilhard atyával: „Éppen az alkotja a világ csodálatosan szép vonását, hogy az egyetemes központ helye nem Isten és a Mindenség között létező akármelyik lénynek jutott osztályrészül, hanem maga az istenség foglalta el és ezáltal a világgal egyesülve vezet be minket belső életének rejtelmébe. . . A megtestesült Ige jelenléte egyetemes elemként jár át mindent” . . .

El kell tehát ismernünk, hogy Isten sokféleképpen, de leginkább Jézus elküldése által beavatkozott az emberiség belügyeibe. Ezt azonban nem hatalmi érdekből, hanem szeretetből teszi. Isten beavatkozása életünkbe mindig üdvözítő, boldogító beavatkozás. Isten nem semle-

ges, nem tömbönkívüli szemlélője az emberi színjátéknak. Igaz, néha úgy tűnik, mintha magára hagyná a világot. Ez azonban csak látszat. Az anya is elengedi járnai tanuló gyermekét, engedi, hogy nagykorúvá válva leváljon róla, de azért élete utolsó leheletéig rajta pihen szerető tekintete. Valahogy így tesz Isten is velünk.

Mennyit nyom a föld, kérdezte egy első osztályos kisfiú a tanító nénitől? Érdekes kérdés, nem is könnyű, de holnapra megkeresem rá a pontos választ. Másnap meg is nevezte azt a roppant nagy számot, ami a föld súlyát jelezte. Ám a kíváncsi fiúcskának újabb kérdés támadt. Mennyit nyom a föld emberekkel és azok nélkül? Bohó kérdésnek hangzik, de érdemes elgondolkozni rajta. Mégpedig olyan értelemben, hogy mi teszi súlyossá a földet Isten szemében? Mindekelőbb az, hogy itt él az ember, akit Isten meghívott az örök életre. Aztán itt ringott Jézus bölcsője, itt állt a keresztre és föltámadása óta is éltető elemként járja át életünket.

Napjainkban is hallunk törpe diktátorokról, császárokról, akik magukhoz ragadják a hatalmat és felelőtlenül irtogatják saját népüket. A 20. század etekintetben megdöbbentő bizonyítékokkal szolgál. A művelt emberiség föllélegzik, amikor súlyos áldozatok árán sikerül lerázni a népnek a zsarnokság bilincseit. Az ilyen beavatkozást nem tartjuk méltánytalannak. Ugyanígy örülnünk kell, ha bűnös életünkbe, céltalan életünkbe, eltékozolt életünkbe beavatkozik az Isten. Az ő győzelme nekünk is boldog vereséget, igazi szabadságot jelent.

JÉZUS A NAGY VÉRADÓ

32. évközi vasárnap
Zsid 9, 24—28

Sajnos, a földön úton-útfélen találkozunk a bűnnei, a különféle emberi gonoszszággal. Vannak azonban helyek, ahol mindez töményen, félelmetes méreteken nyilatkozik meg. Gondoljunk csak a koncentrációs táborokra, gázkamrákra, tömegsírokra, népirtó rendszerekre, ahol szinte nagyüzemi méreteken végzik a gyilkosságot. Semmi okunk sincs dicsekedni századunkkal, amelyben annyi vért ontottak Kain unokái. Minden okunk megvan, hogy büszkeségünk cifra rongyait levetve lépünk be a haláltáborok emlékhelyeire.

Ami egyszer megtörtént, nem tehetjük meg nem törtétté. Azt azonban igen, hogy az életünket fenyegető büntengeren valami Noébárkát keressünk menedékül. Szükségünk van Ararát hegyére, ahol

életmentő partok várnak és lemoshatjuk magunkról a bűnök szennyét. Igaz, napjainkban is akadnak tudományos mezbe öltözött hamis próféták, akik a biológia, a gazdasági élet megváltoztatásával, a lélektan hamis feltevései segítségével akarják elvenni a világ bűneit. A materialista világnézet emberképe könnyen osztogatja a bűn alól felmentő ítéletet. Jézus reálisan nézte az embert, de nem volt hajlandó szemet hunyni, s az emberi természet szép hibájának minősíteni a bűnt. Nem a bűn tagadója, hanem az ember megtisztítója akar lenni. Sajnos, a belénk programozott szabadság, bár ennek is megvannak a maga korlátai, félelmetes lehetőségeket nyújt a visszaélésre. Akaratunk gyöngesége, ösztöneink összekuszálódása, az értelmükre árnyékot vető szenvedélyek könnyen a lázadás útjára vezetnek. Nem véletlen tehát, ha Jézus, mint a bűnösök barátja jött a földre és az is akar maradni. Nem ítélőszéket állított föl, hanem a szeretet keresztjét, tilalomfául a bűn szennyes árja elé. A vízözön után, a bibliai történet szerint, szivárvány jelezte Isten megbocsátó szeretetét. Nagypéntek óta a bűnben fuldokló emberiség fölött Krisztus áldozatának szivárványa ragyog. Híd ez mindenki számára a bűnbánat, a tisztulás, az isteni irgalom partjaira.

Mikor II. János Pál pápa haza látogatott Lengyelországba, fölkereste az auschwitz-i koncentrációs tábor és benne Kolbe atya celláját. Ott halt meg az a lengyel pap, aki egy többgyermekes családapá helyett vállalta az éhhalált. Az emberi gonoszság poklában, egy romlott nemzedék közepette így tudott és akart fényeskedni. Igaz, Kolbe atya életáldozata csak egyetlen ember, F. Gajowniczek életét mentette meg, ám Krisztus áldozatát Isten szeretete izzította olyan hatalmassá, hogy benne minden emberi bűn és szenny megsemmisüljön.

Nem véletlen, hogy miként a mai szentlecke, egyházunk szüntelen a keresztre irányítja figyelmünket. Mi keresztények szeretjük a keresztet. A dachau koncentrációs táborban történt a második világháború alatt. A táborban számos pap és papnövendék is raboskodott. Történt az egyik nap, hogy munkára menet az egyik durva SS-legény meg rugdosta az út mentén álló keresztet. Ekkor váratlan dolog történt. Kilép a sorból az egyik rab, kezében néhány cövekkal, hogy megerősítse a már-már kidülő keresztet. Az őr puskájához kap, hiszen a szabályzat szerint joga lenne lelőni. Állj meg te disznó vagy lelőlek, kiáltja. Nem engedem, válaszolja a rab, hogy jelenlétemben belerúgjon Krisztus keresztjébe! A dühöngő őr hadonászni kezd puskájával, majd az ebédszünetben parancsnokához vezet a lázadó rabot. Mi a foglalkozásod, kérdi tőle? Papnövendék vagyok. Tudod-e, hogy magatartásodért halálbüntetés jár? Sajnálom, hogy ilyen hülyeségért kell meghalnod. Közben a papok már a haldoklók imáját mondják, mert szinte biztosra veszik társuk kivégzését. De nem ez történik. A parancsnok

megfenyegeti ugyan, de elengedi. Sőt azt is elrendeli, hogy erősítsék meg az útszéli keresztet. A kereszt ma is áll, de hol van Hitler birodalma? (P. Lenz: Jézus Dachauban)

Mi keresztények tehát tiszteljük Jézus keresztjét, amely a bűn gonoszságára és Isten irgalmára emlékeztet. A bűnös emberiséget csak az áldozatos szeretet mentheti meg a pusztulástól. Ezért mitsem törődve a farizeusok botránkozásával Jézus nyíltan a bűnösök barátjának vallja magát. Sőt kijelenti, hogy a mennyben milyen örömet jelent egy-egy bűnös megtérése. Ez az öröm nyilatkozik meg Jézus magatartásában, amikor lakomával ünnepli meg a bűnbánat diadalát. „Figyeld meg, hogy az evangéliumban minden megtérés lakomával végződik. Zakeus: a Mester meghívhatja magát és nála ebédel. Máté meghívja összes szaktársát, a bűnös vámosokat és nagy vigalmat csapnak. A tékozló fiú: az apa hízott borjút vágat, zenét rendel. Mária Magdolna: Jézus bocsánata után vendégül látja az Urat”. (Louis Evely)

Minden esztendőben felszólít a vöröskereszt, hogy véradással segítsük egymást. Aki vért ad — életet ad! Ki tagadhatná, hogy lelki síkon a bűn okozza a legnagyobb vérvesztést. Mily kegyelem, hogy ma is közöttünk Krisztus keresztje, megnyíló sebei és vére által mi is meggyógyulhatunk.

A VÁRAKOZÓ JÉZUS

33. évközi vasárnap
Zsid 10, 11—14, 18

XXIII. János pápa derűs lelkületéről tanúskodik következő kijelentése: „Isten őrizzen attól a túlzástól, miszerint Isten országa végleg bezárult előttünk és a földön sötétség uralkodik. Mi pedig keresztények nem tehetünk mást, mint utunkat könnyhullatással járjuk. . . .” Amit a pápa hangsúlyoz, azt hirdeti a mai szentlecke tanítása. A hívő ember evilági magatartása nem a megfutamodás, nem a kétségbeesés, hanem a reménykedő várakozás.

Jézus főpapi imájában többek között ezeket mondta: „Atyám, eljött az óra, dicsőítsd meg Fiadat! A művet, amelynek elvégzését rámbízta, véghezvittem. . . .” Vajon most mit csinál Jézus az „Atya jobbán”? A mai szentleckében erre is megkapjuk a választ. Várakozik. Valahogy úgy, mint a szántó-vető ember, aki miután elvégezte munkáját, az életnövesztő erőkre bízta vetése sorsát. Valahogy úgy, mint a háziasszony, aki kovászt elegyít, a tésztába és várja a kelést. . . . Valahogy úgy, mint a kereskedő, aki szétosztja talentumait és kamatos-

tól kéri vissza... Valahogy úgy, mint az irgalmas atya, aki naponta várja tékozló fiát... Igen, Jézus elvégezte és egyháza által ma is elvégzi munkáját és aztán vár. Fölkínálja evangéliumát, tanításának tévedéstől mentes magvait. Szüntelen esőzi kegyelmével, élő vizek harmatával. Mindent megtesz üdvösségünk érdekében, aztán várakozik. Várja a mi válaszunkat.

Egy neves csillagász (Jeans) a világegyetemet lejáró órához hasonlítja, amelyet a tudomány álláspontja szerint senki sem húz fel még egyszer, tehát idővel megáll. Jelenleg félig lejárt állapotban van, tehát egyszer valakinek fel kellett húznia... Meglehet, hogy ennek a ténynek fölismérese sokak számára fölismérhetetlen, de egy biztos. Ezt a fölhúzást és lejárását saját életében ki-ki megtapasztalja. Ezért kötelességünk szembenézni azzal a döntő kérdéssel, hogy gyorsan fogyó életünket, mire is használjuk? Gondolunk-e a várakozó Istenre, aki majd felszólít minket is: adj számot sáfárkodásodról!

Egy külföldi katolikus újság szerkesztője levelet kapott egyik olvasójától. Valami gazdag földbirtokos írta, aki szívesen gúnyolódott a vallás dolgain. Íme a levél szövege: „Tisztelt Szekresztő úr! Ebben az esztendőben különös kísérletet folytattam és miután bevégeztem, szeretnék beszámolni Önnek. Mikor megkezdődtek a tavaszi munkák, minden ünnep- és vasárnap kimentem földemre és éppen úgy dolgoztam, mint hétköznapiokon. Ugyanazt csináltam egész nyáron át. Nem jártam templomba, hanem helyette is szorgalmasan végeztem a növényápolási munkát. Eljött az ősz és vasárnap is a termények betakarításával foglalkoztam. Minden túlzás nélkül állíthatom, sokkal jobb eredményeket értem el, mint a szomszédaim, akik munkaszünettel és szentmisével ünnepelték a vasárnapot. Íme, így dőlt meg az az állítás, hogy nincs áldás a vasárnapi munkán... Kíváncsi vagyok, mi a véleménye erről?” Nos, a szerkesztő minden változtatás nélkül lekötölte lapjában a levelet és egyetlen megjegyzést fűzött hozzá. „Kedves Uram! Isten nem okvetlen minden év októberében nyújtja be az elszámolást!” Hozzátehetjük: de egyszer benyújtja. Addig türelmesen várakozik.

Ezzel a türelmével alkalmat ad híveinek, hogy szentebbekké legyenek, a bűnösöknek pedig, hogy megtérjenek. Tévedés lenne azt képzelnünk, hogy Isten a bosszúállás napjára várakozik. Mikor a zsoltáros azt írja, hogy Isten lába alá alázza valamennyi ellenségét, ezzel arra figyelmeztet, hogy senki se akarjon Isten ellensége maradni. Isten nem bocsátkozik harcba ellenségeivel, engedi, hogy kiabáljanak, hadakozzanak, ügyének tönkretételére törjenek. A végsőkéig arra vár, hogy barátaivá változzanak. Isten senkit sem tekint ellenségének. Rájuk is szeretettel néz. Várakozik türelmesen, hogy elfogyjon a bűnösök türelme és mielőbb megtérjenek.

Egy tanulságos mese beszámol az ördögök értekezletéről. Éppen arról tárgyalnak, hogy miként lehet az embereket távol tartani Istentől? Egyikük így szónokol: én azt mondom nekik: nyugodtan vétkezzenek, mert nincs Isten. Ez nem jó, intette le alattvalóját Belzebub, mert ha az ember komolyan gondolkodik, fölismerheti Isten létezését. Én arról igyekszem őket meggyőzni, szólalt fel egy másik ördög, hogy a halállal mindennek vége. Igyekezzenek jól kihasználni az életet és füttyüljenek a becsületre. Ez se jó, mert a lelkiismeretük bármikor megszólalhat. Ezután egy igen értelmes ördög emelkedett szólásra: én semmit sem tagadok, elismerem Isten létét, nem vonom kétségbe a Szentírás igazságát. Csak azt mondom az embereknek: mindez szép és igaz, de ráérték a bűnbánattal, a megtéréssel. Ez a legjobb haditerv, dicsérte meg Belzebub alattvalóját, mindenki eszerint cselekedjék.

Tekintsünk ma a várakozó Jézusra! Rám is vár. „De eljön a nap, amikor ki kell adnom kezemből az életemet. Semmit hozzá nem tehetek, semmit el nem vehetek belőle soha többé... Jézusom, rettegek ettől az órától. Mi volt a szándékom velem? Jézusom, nincs az a szakadék, amelyből ne vinne út Tehozzád minden pillanatban. Mutasd meg nekem, vezess engem, még mindig nem késő!” (Paul Roth)

KRISZTUS KIRÁLY

Jel 1, 5—8

Csaknem kétezer esztendeje, hogy fölállították, de az évszázadok sötét renetegén is átvilágít Krisztus keresztje. Töviskoszorús feje fölött gúnyos betűk kiabálják: A zsidók királya. Szinte halljuk a feléje zúduló szítkok és átkok hangorkánját; a hatalmukat féltők, a megtévedtek, a megvesztegetettek kiáltozását. S a gyűlölet e pokoli lármájában Jézus is szólni akar. Ne mondhassák, hogy válasz nélkül hagyja kiábrándult híveit és gyűlölködő ellenségeit. Ne keltse hallgatásával megvetése látszatát. Megnyílik cserepes ajka és csak ennyit mond: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek! Íme, az ártatlanul elítélt, emberségében meggyalázott, a szegényfára feszített király fölmenti elítélőit és hóhérait. Nem csoda, ha ilyen hőfokú szeretettől lángra lobban a kereszt, hogy kiolthatatlan fáklyaként ragogja be az emberiség történelmét.

Mindezek láttán azt gondolhatnánk, ekkora szeretet melegétől a legkeményebb szívek is megolvadnak és Krisztus evangéliuma egy csapásra meghódítja a világot. Nem így történt. Vajon miért nem?

Mert a Golgotáról, a keresztről, sőt húsvéti sírjából Jézus nem egyedül lépett a történelem országútjára. Hívatlanul is mellé szegődtek a mindenkori Júdások, a mindenkori Kaifások, a mindenkori Pilátusok. Nemcsak Jézus folytatja életét és halálát, dicsőséges föltámadását, hanem ellenségei is szüntelenül munkálkodnak. Kíllátástalan harcukat — mert ez a büntetésük — az idők végéig folytatni kényszerülnek. Ezért Krisztus király mai ünnepe nem a végleges győzelem ünnepe. Csak elővételezése annak a napnak, amikor minden istenellenes erő megroppan, leteszi a fegyvert és Isten lesz mindenben minden. Addig mi is, Krisztus király alattvalói, folytatjuk harcunkat abban a tudatban, hogy már most kezünkben tartjuk a remény zöldjét, amiből egyszer biztos győzelmünk koszorúja készül.

Nincsen királyunk, csak császárunk, kiáltotta a lepéncelt csöcselék, midőn Pilátus védeni próbálta Jézust. Olyan megdöböntő, hogy sokan napjainkban is ezt kiáltozzák. Nem akarják elfogadni az evangéliumot, nem akarják tudomásul venni Krisztus jelenlétét, úgy beszélnek, írnak, élnek, mintha Krisztus sohasem járt volna a földön. Hiába kiáltja, hiába bizonyítja, hogy Ő az út, az igazság és az élet, az emberek nem vesznek tudomást róla. Napjainkban szinte divatba jött sötét jövendölésekkel, lehangoló diagnózisokkal etetni az emberiséget. Olykor még komoly tudósok is vállalkoznak feketekeretes gyászjelentések szerkesztésére. Így tesz Jacques Monod a „Véletlen és szükségszerűség” című könyvében. Ezt írja: „Mint egy cigány él az ember teljesen egyedül és vadidegenként a világmindenség peremén, amely teljesen süket muzsikájára, nem hatódik meg reményeitől, szenvedéseitől és gaztetteitől. . . Az ember végre tudja, hogy egyedül áll a közömbös világban, amelyből egy véletlen folytán megszületett. Sorsa és kötelessége felől sehol sem döntenek. . .” Íme, ilyen őrjítő gondolatok zátonyára futhat az ember, ha tudományos nagyképűséggel levagdossa gondolatai szárnyait, ha nem tud vagy nem akar a „szívével is látni.” Már az sem igaz, hogy az ember idegenként él a földön, hiszen az egész nagy természet anyja vagy inkább testvére. Valahol mindenki otthonra találhat és egy szerető szív sohasem marad egyedül. Micsoda tudománytalanság úgy írni, beszélni, mintha Jézus sohasem élt volna és nem lép be az emberi történelembel! Mikor vagy egyedül, mikor élsz idegenül a világ peremén? Ha nem találkoztál a testvérünkkel alázódó Fiúval, aki áttörte börtönnek látszó létünk falát, aki szent közösségbe gyűjti népét, hogy ne legyünk egyedül. Veletek vagyok a világ végéig. Nem hagylak árván titeket. Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, közöttük vagyok. Jézus éppen azért jött közénk, hogy ne legyünk árvák és atyai ház legyen a világmindenség. Azt mondod, hogy a világ süket az emberi muzsikára és nem érdeklí reménykedésünk. Ezt mondhatta volna Krisztus is, midőn a nagypénteki sötét-

ségbe belekiáltotta: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? Az ég azonban néma maradt, nem érkezett válasz. Nem, azonnal nem érkezett. Három napig kellett várni a feltámadást kiáltó sír megnyílására. Azt állítod, hogy a vak véletlen gyermeke vagy? Vajon miféle tudomány fazekában főzted ezt a gondolatot? Nem más ez, mint hamis föltevések kotyvaléka, amit felelőtlenül odalöpsz az éhes olvasó elé. Ki vagy te ember, hogy a világ feltérképezésére vállalkozol? Krisztusnál mindenre választ kapunk, ami kérdés a tudomány utcájában megszületik. Ezért igazat kell adnunk Heinrich Böllnek, aki arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a kereszténységről, többek között ezt válaszolja: „Még a leggyarlóbb kereszténységet is fölébe helyezem a pogány világnak, mert egy keresztény világban mindig van hely azok számára is, akik a pogány világban feleslegesek. . . Hiszek Krisztusban és hiszem, hogy 800 millió keresztény meg tudja változtatni a föld arculatát. Figyelmébe ajánlom kortársaimnak, hogy próbáljanak elképzelni egy olyan világot, amelyből száműzték Krisztust. Azt hiszem, hogy egy Krisztus nélküli világban még az ateisták is Krisztus-várókká válnának. . .”

Mi keresztények nem szégyelljük megvallani, hogy elfogadjuk Krisztus édes igáját. Szilárdan hisszük, hogy egyedül az Ő győzelme az, amely senkinek sem jelent vereséget. Csak az Ő uralma biztosítja emberi méltóságunkat, szabadságunkat, földi boldogulásunkat és üdvösségünket. S mert ez a meggyőződésünk, bátran adjuk mindazok kezébe a kereszt zászlaját, akik nem egyedül, hanem Isten népének gyülekezetében küzdenek, mert hisznek a szeretet végső győzelmében.

A SZERETET TŰZÉBEN

Elmélkedések Jézus szenvedéséről

Hogy futunk, menekülünk, ha véres ábrázatával élénk áll a szenvedés! Minden lehetőséget megragadunk, hogy magunk mögött hagyjuk, mint valami gyűlölt ellenséget. Ha testünkbe szúrja tövisét orvosi rendelőkben, kórházakban, gyógyszerárakban keresünk menedéket. Ha lelkünkbe szúrja tövisét, gyógyulásért az emberekhez menekülünk. Mindhiába! A szenvedés makacsul kitart, nem hagy fel üldözésünkkel. Betolakszik életünkbe, hiába kiáltjuk feléje dühös ellenkezéssel: nincsen számodra hely!

Olykor reménytelennek látszó harcunknak csak a megadás vehet véget. Ekkor félrevonja arca fátyolát és a hívő szem Krisztusra ismer benne. Ekkor kezdem megérteni: mi lenne velem és veled, ha az Ige nem lesz testté és nem választja útítársává a szenvedést? Kitárom karomat és Jézussal együtt a szenvedést is magamhoz ölelem. Csak együtt lehet szeretni őket. Golgotámon kísüt a nap és a keresztről megpillantom a megváltás Igéretföldjét. Ha meggyeztem a szenvedéssel, ugyan mi állhat boldogságom útjába?

KERESZT A MÁGLYÁN

Ha az ember fáradtságos kapaszkodók után megérkezik egy hegy-csúcsra, hosszasan elgyönyörködik a csodálatos kilátásban. Kitérjük előttünk szépségüket a völgyek, izmaink megfeszülésével, verejtékünk gyöngyeivel fizettünk érte. Fölfelé néző, fölfelé törekvő lény az ember, de természetéből fakad a visszapillantás vágya. Szeret visszanézni a múltba, a tudomány fényszórójával körültekinteni az ősidők homályában.

Az ember a tűz fényénél indult el a kultúra göröngyös útján, hogy a XX. század közepén meggyújtsa az első atommáglyát. Ám a tűz csak azért arathatott ilyen sikert, mert az ember vette kezébe. Az ember, akiben Teremtője meggyújtotta a szellemiség lángját, az értelem és szeretet tüzét. Az értelem fénye mellett épültek az oltárok és a szeretet gyújtott tüzet rajtuk. Sajnos, a tűz számtalan esetben a pusztítás eszközévé változott, olyan máglyává, amelyen roppant értékek mentek veszendőbe. Az embereken gyakran elhatalmasodott ez a gyújtogatási szenvedély és még a keresztényeket is hatalmába kerítette. Embereket égettek el, szenteket és tévtanítókat, mert balga módon azt gondolták: a tűzzel minden jót meg lehet menteni és minden rosszat el lehet pusztítani.

Ennek a kétfajta tűznek összecsapása történt a Golgota hegyén nagypénteken. Krisztus a szeretet tüzét gyújtotta meg a keresztfán. Vére „olajával” táplálja, hogy minden idők számára hirdesse az Isten emberszeretetét. Ugyanakkor a gonoszság erői is tüzet gyújtanak, hogy hamuvá égessék a keresztet és állandósítsák a sötétség óráját. Ez a hatalmas küzdelem folytatódik napjainkban is, mert igaza van Pascalnak, hogy Krisztus agóniája a világ végéig tart. Ennek tanúja minden keresztény nemzedék és ennek láttán megfogamzik bennünk a kérdés: miért kell ennek így történnie?

Rövid az életünk, de attól a perctől kezdve, hogy gyökeret eresztett a földbe, ezer és ezer rügyével fordul a boldogság napja felé. Sajnos

azonban ezek a bimbózó vágyak, ha ki is virágoznak, sokszor elpusztulnak a szenvedés fagyhullámaiban. Ilyen tapasztalatok birtokában hívő és hitetlen szívében megszületik a kérdés: miért kell ennek így történnie? Szeretnénk behatolni a szenvedés titkába, mert aki nem érti a szenvedést, nem értheti az életet sem. Sokak számára a szenvedés valami kegyetlen hatalom, ami belöki az embert a kétségbeesés, a lázadás, az istentagadás szakadékába. Ha van Isten, ha a világ nem a vak véletlen műve, akkor miért csúfítja a szenvedés istenalkotta ábrázatát? Sokan Dosztojevszkij regényhőisével, Karamazov Ivánnal vallják: „Annak az Istennek, aki eltűri a rosszat, visszaadnám a világba, az életbe szóló belépőjegyet.”

Nem kétséges, hogy a jelenlegi világ nem a lehető legtökéletesebb és Isten különb világot is teremthetett volna. Számos lehetőség között elképzelhető egy olyan világrend is, ahol a szabadság mellett nem kapna helyet a fizikai és erkölcsi rossz, valamint a belőlük fakadó szenvedés. Mindez elképzelhető, de tények tanúsága szerint Isten egy javításra, egy félig kész, egy fejlődésre rendelt világot teremtett. Hogy miért tette ezt, emberi értelmünkkel nem tudjuk kifürkészni.

Úgy vagyunk sokszor Isten terveivel, mint az egér, amely bemászik egy zongorába. Nemcsak érdekesnek, de érthetetlennek is találja a húrok érdekét és még jobban megbotránkozik, amikor valaki zongorázni kezd és rezgésbe hozza a húrokat. Oda az egér nyugalma, mert ő nem érti A kis éji zene vagy a G-dúr románc dallamait. Valahogy így vagyunk mi emberek Isten gondolataival. Lázadás helyett tudomásul kell vennünk, hogy a rossz, benne a szenvedés értelemfeletti titok, amelyet teljes egészében nem tudunk megérteni. Az isteni üdvösségtervet csak visszajáról látjuk, mert a földi élet elsősorban a hit és nem a látás korszaka. Ennek elismerése a keresztény ember alapállása.

Egy azonban bizonyos! Ha a világ Isten terve szerint épült, ha Jézus beiktatta életébe a szenvedést, akkor nem lehet értéktelen hulladék. Istenünk jól látta, hogy emberi értelmünk számára milyen roppant probléma a szenvedés. Mikor tehát elküldte Fiát, azzal is megbízta, hogy fényt lobbantson a szenvedés éjszakájában. Nem véletlen tehát, hogy Jézus a szenvedést tette megváltásunk nyersanyagává és megtanított a legfontosabbra: mit lehet és mit kell kezdenünk a szenvedéssel? A Golgotán Jézus találkozott a szenvedéssel és megmutatta milyen áldás fakadhat ebből a találkozásból. Ezért a Golgotán két táborra szakad az emberiség. Az egyik a jobb latorral imádkozik, a másik a bal latorral káromkodik.

Villanovai Szent Tamásról olvasom, hogy egyszer prédikálni kezdett Jézus szenvedéséről. Fölment a szószékre és kimondta az első mondatot: a mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése. Ebben a pillanatban elragadtatásba esett. Karját kitérve, mozdulatlanul állt három

órán keresztül. Ez volt egy valóban hatásos prédikáció, elven kereszt. Valahogy ehhez hasonlóan kell nekünk is a hit és szeretet karjával közelednünk a szenvedés titkához. Csak, az aki Jézussal együtt kiússza a szenvedés kelyhét, találja meg az alján csillogó drágagyöngyöt. Mert „az Istennek tetsző világ a kereszt körül emelkedik, a kereszt kegyelme hívja létbe, a kereszt fénye csillámlik rajta, a kereszt érdeme változik ragyogó szépséggé benne. A kereszt körül gyúlnak ki, mint sötét égbolton a csillagok, a legragyogóbb lelkek, a Boldogságos Szűzön kezdve végig a szenteken, vértanúkon; ők mind Jézus keresztjének kegyelméből valók.” (Prohászka, Ö. M. 180)

Ha valakit őszintén szeretünk, szívünkbe zárunk, arra is megkérjük, hogy ajándékozzon nekünk egy neki is tetsző fényképet magáról. A kiválasztott kép a legtöbbször mindig az lesz, amelyen az illető az öröm és a mosoly fényében tündököl. Így teszünk mi emberek. De mennyire másképp Jézus! Ő szeretete emlékéül a feszületet hagyta ránk, mert ez mond a legtöbbet irántunk táplált szeretetéről. A feszület azt hirdeti, hogy a szeretet a szenvedés nyersanyagából is boldogságot tud teremteni. Ezért érdemes elmélyednünk Jézus szenvedésében és megtanulni tőle a keresztthordozás tudományát. „Ha az Isten megrázza életed fáját és lehullanak levelei, mi mást akar ezzel, mint-hogy a megritkult lombokon keresztül jobban lássad az eget.”

KELJETEK FEL!

Korunk üzletemberei minden alkalmat megragadnak és attól sem riadnak vissza, hogy a vallásból is jó üzletet csináljanak. Így például egy amerikai vállalkozónak az a különös ötlete támadt, hogy az egykori Szodoma közelében hatalmas szórakozó helyet kellene építeni. Hadd jöjjenek a pénzes turisták és folytassák a bűnös város egykori életét. Föl is kérték az izraeli kormányt, hogy tegye ezt lehetővé. Még szép, hogy ellenálltak a dollár csábításának. Egy másik üzletember az Olajfák hegyén akart hasonló szállodát építeni. Milyen izgalmas lenne, ha az itt megforduló turisták azzal dicsekedhetnének odahaza: jól mulattunk az Olajfák hegyén.

Mindez szomorú jellemzője korunk emberének, aki előtt semmi sem szent és nem akar szembenézni bűnös életével. Mi keresztények nem akarunk ilyen tekintetben közéjük tartozni! Kilépünk ebből a szálnalmas seregből és elkísérjük Jézust szenvedésének első állomására, az Olajfák hegyére. Arra a helyre, ahol szembenézett az emberiség bűneivel, ahol először hullottak megváltó véréseppjei földünkre.

A pászka vacsora, amelyen Jézus megajándékozott szent testével és vérével, nem tarthatott tovább éjfélnél. Valószínű jóval előbb, tíz óra tájban, Jézus fölkel az asztaltól és apostolai kíséretében elindult az Olajfák hegyére. Útjuk a Kedron patak völgyében vezetett. Valamikor itt menekült Dávid király lázadó fia Absalom elől. Mily különös ellentét a két esemény között! A lázadó Absalom az Isten ellen lázadó ember jelképe. Beleveti magát a bűn szennyes árájába és elherdálja atyai örökségét. Ezzel ellentétben Jézus, az engedelmes Fiú eléje megy a szenvedésnek, hogy igent mondjon az Atya akaratára és ezzel mintegy jóvátegye az ember bűnös lázadását.

Jézus életében többször is olvashatunk arról, hogy sírt vagy szomorodott. Könnyezett barátja Lázár sírja előtt. Megsíratta a szent város, Jeruzsálem előre látott pusztulását. Arról azonban, hogy nevetett, örvendezett kevesebb szó esik az evangéliumban. Arról pedig, hogy énekelt, csak egyszer olvashatunk. Vajon mikor és hol történt ez? Talán a kánai menyegzőn, ahol a vizet borrá változtatta? Talán Zakeus házában, ahol egy bűnös megtérésén örvendezett? Talán virágvasárnap, amikor az ünneplő tömeg hozsannával köszöntötte? Nem, nem ekkor történt! Az énekszó, a szent örvendezés himnusza akkor csendült fel ajkán, mikor a Kedron patak völgyében a szenvedés útjára lépett.

A babiloni fogságban sínylődő izraeliták fűzfákra akasztották lantjukat, mert az Úr dalát nem dalolhatták idegen földön, számkivetésben. Jézus számára azonban a szenvedés földje nem idegen föld, hanem a megváltó szeretet hazája. Jézus énekel, mert elérkezett az Ő órája. Szívének húrjai kifeszülnek, hogy felzengjen rajta az istenimádás és az emberszeretet nyitánya. Jézus énekel és ennek az éneknek az „igen Atyám” a vezérmotívuma. Ezt variálta Jézus egész földi életében, hogy túlharsogja a lázadó ember disszonáns énekét.

Az Olajfák hegyén leülteti apostolait. Csak hármat vesz maga mellé, hogy tanúi legyenek gyötrelmeinek. Azt a három apostolt, Pétert, Jakabot és Jánost, akik vele voltak a színeváltozás hegyén. Talán az ott kapott fényes emlékek megerősítik őket a sötétség órájában. Többi apostolat megkíméli a vérizzadás borzalmas látványától. Legtöbbször velünk is így tesz. Ha mégis magához hív, ha rekviemre hangolja lelünk, vegyük ezt kitüntetésnek. Énekeljük Vele együtt a keresztény élet Igen-szimfóniáját.

Azután szormorkodni és gyötrődni kezdett... Vajon mi lehetett oka Jézus fájdalmának? Nem nehéz kitalálni. Azok számára, akik nyitott szemmel járnak a földön, mi mást lehet tenni, mint szomorodni? Milyen jó, hogy sokszor lefátyolozza látásunkat a tudatlanság és eltakarja előlünk a bűn szennytengerét! Ezen a földön, ahol Káin unokái ma is ontják a drága embervért, lehet-e mást tenni, mint szo-

morkodni? Így volt Jézus is, aki tudta, mi lakik az emberben. „Undor és utálat fogta el a büntől, világtól, alávalóságtól, s elernyedte lelke a sár- és vértenger szemléletétől. A bűn ránehezedik, rémülve érzi annak egész súlyát. Föllázad a teher ellen szentsége, tisztasága és gyengédsége” (Prohászka, Ö. M. 7, 60).

Jézus isteni tekintete előtt fölrémlett a múlt és a jövő minden bűne, az emberiség lelki szennyese. Sajnos, mi emberek, akiknek szinte második természetünk a bűn, nem is tudjuk megérteni szörnyűségét. Talán a bűn az egyetlen dolog, amit nem lehet tapasztalatból megismerni. Csak aki kívül áll a bűnön, csak a tiszta ember látja igazi valóságában a bűnben fetregők nyomorúságát. „Ez a Megváltó halalos bánata. Értitek-e, hogy miért szomorkodik mindhalálíg? Oldala mellől dől ki Judás, világot megváltó keresztje mellett haldoklik a bal lator kétségbeesett lelke s holnap ilyenkor elnyeli ezt is az örvény, azt is, meg sok más milliót.” (Prohászka, Ö. M. 7, 61)

Ezért Jézus leborul a földre és aláveti magát az Atya akaratának. Elmerül az emberi bűn tengerében, mint keresztelkedése alkalmával a Jordán folyóban. Vállal minden szenvedést, melyek nagy része a bűnből fakad. Ha valaki nem tartja meg egy gépnél a használati utasítást, idő előtt tönkreteszti. Így tesz az ember is, midőn áthágja a világrendet biztosító isteni törvényeket. Rengeteg szenvedés fakad a bűnből, ha nem is szabad minden szenvedésben büntetést látnunk.

Mennyi szenvedést patakoztat a világra a gőg, a hatalomvágy, az érzékiség, a bírvágy és az emberiség végtelen bűnlistája! Mindez most rázuhan Jézus tisztaságos lelkére, nem csoda, ha összeroppan alatta. Ajka megnyílik és embersége szívéből feltör a fohász: Atyám, ha lehet, múljék el tőlem e pohár! Nem, nem akarja megváltoztatni az Atya akaratát, csak emberi természetét engedi szóhoz jutni. Azt mondják, a katonák jobban félnek a csata előtt, mint a harcok hevében. Valahogy így viselkedik Jézus embersége is, midőn beleremeg a rá váró szenvedésekbe. A mi szemünk elől Isten irtalma a legtöbbször elrejtja a jövőt. Jézus azonban mindent előre látott. Ezért verejtéke, mint megannyi vércsepp hullott a földre. Azt mondják, a gumifa akkor adja a legjobb minőségű anyagot, ha sebzés nélkül buggyan ki belőle. Az Olajfák hegyén még Jézus teste is sértetlen. Nem az ostromozás, nem a töviskoszorú, nem a szögek nyitják meg bőrének pórusait. Belső szenvedése, az Atya akaratára kimondott igen préseli ki vérenek gyöngyeit. Ez a vér „leszivárog a fűre, az olajfák gyökereire, először ömlik ki a bűnös földre, hogy lemossa átkát. Olajjá válik, vértanúk kenetévé. Virágokban feslik ki, liliomokban, rózsákban és Isten kegyelmét esdi ki, jobban kiált Ábel vérenél.” (Prohászka, Ö. M. 7, 62)

Így gyötrődik Jézus, miközben apostolai, akiket maga mellé vett, hogy megajándékozzon szenvedése látomásával, elalszanak. Jézus

egyedül marad, agóniáját egyedül kell megvívnia. Egész életében számolnia kellett a magánnyal, senki sem emelkedhetett fel lelke magasába. Minél nagyobb egy ember, minél inkább kiemelkedik tudásban, jóságban, szentségben, annál magányosabb. Minél közelebb áll valaki Istenhez, annál messzebb van azoktól, akik háttal fordítanak neki. Igaz, Jézus az Atya társaságát élvezte, de emberi természete szerint ő is szenvedett a magányosságtól. Ezért vallotta: gyönyörűség az emberek fiai közt lennem.

Így kezdődött Jézus harca a szenvedéssel és a bűnnel. Vérének harmatát nem használta fel arra, hogy végérvényesen kioltsa a bűn, a bűnös szenvedélyek tüzét. Inkább vállalta, hogy egyházában tovább folytatja fájdalmas agóniáját. Mindenkori híveit pedig meghívja erre a véres küzdelemre. Virrasztva részt kell vennünk a bűnnel folytatott harcában. Rilkének van egy szép költeménye a görög Apolló szoborról. Elmondja benne, hogy a csonkaságában is remekmű minden részéből mintha láthatatlan szemek sugara szegeződne rá és parancsolóan követelik: du musst dein Leben ändern! Meg kell változtatnod az életedet! A mi eszményünk, életmintánk nem a görög Apolló szobor, hanem az ember Jézus Krisztus. Az a Krisztus, aki most is rád és rám emeli fájdalmas tekintetét és vérével írja lelkiismeretünkbe: meg kell változtatnod bűnös életedet!

AZ ÁRULÓ CSÓK

Nem tudjuk, milyen volt az éjszaka, amelyen Jézus először öntözte vérével a földet. Világított-e a hold és az ég sötét bársonyán ragyogtak-e a csillagok? Akárhogy is történt, egyet biztosan állíthatunk. Jézus éjszakája ott az Olajfák kertjében az emberiség legsötétebb éjszakái közé tartozik. Valami fojtogató sötétség borul a nagy dráma színpadára. Hiába égnek fáklyák a Jézus elfogására érkező szolgák és katonák kezében. Sötét van, mert megjelent a színen, hogy eljássza szomorú szerepét az Áruló. Az evangélisták mind beszámolnak róla és Júdás története mindig is beletartozott a keresztény igehirdetésbe. Nemcsak azért, mert nélküle hiányos lenne a szenvedés története. Júdásnak meg kellett jelennie az Olajfák hegyén, mert nyomában hosszú sorokban tolonganak a mindenkori árulók. Beszélünk kell Júdásról, mert nincsen egyedül. Beszélünk kell Júdásról, mert áruló csókját mindnyájan ajkunkon hordozzuk.

Nem kétséges, hogy ellenségei Júdás segítsége nélkül is hatalmukba keríthették volna Jézust. Ám egy áruló apostol közreműködését nem

lehetett visszautasítani. Ez az első tövis, amit Jézus szívébe szúrhatnak. Letartóztatásában nem csupán a templomszolgák, a főtanács emberei, de a római katonák is részt vettek. Az esetleges lázadás megakadályozására nem volt nehéz kieszközölni segítségüket. A főpap és a nép vénei biztosak akartak lenni a sikerben. A vegyes csapatot Júdás vezeti. Ő jól ismerte a helyet, hiszen többször is elkísérte Jézust, amikor elvonult a város forgatagából és ott imádkozott. Azt megtudta az utolsó vacsorán, hogy a Mester tisztában van szándékával. Apostoltársai előtt azonban szeretné elpalástolni aljas szándékát. Egy pokoli ötlete segíti ebben. A szeretet álarcát ölti és csókkal árulja el az Emberfiát. Ez lesz a jel, magyarázza a katonáknak, akit megcsókolok az lesz Jézus, őt kell elfogni. Micsoda mélypontja a gonoszságnak! A szeretet álarcában végrehajtani az árulás büntetését! Ó Júdás, hogy sülyedhettél idáig?

Tévedés lenne feltételezni, hogy Júdás kezdet óta romlott volt és csupán érdekből csatlakozott Jézushoz. Ha így lett volna, nem részeseül az apostoli meghívásban. Júdásra is vonatkoztak Jézus szavai: nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket. Annyi bizonyos, Júdás nem volt hiba nélkül, de a kezdet kezdetén ő is lelkesedett Jézusért. Az evangélium iskarióti Júdásnak nevezi. Ez annyit jelent, mint Karióth-ból származó férfi. Ez a helység Júdeában van, Júdás idevaló. Ez azért érdekes, mert a többi apostol Galilea szülőtte. A judeaiak híresek voltak kapzsiságukról és ebben sajnos Júdás sem volt kivétel. Igaz, a többi apostol sem volt hiba nélkül. Péter heves természetű és ingatag. Jakab becsvágyó, János türelmetlen, Tamás kételkedő. A kegyelem azonban megváltoztatta őket és Jézus segítségével megszabadultak gyarlóságaik kötelékétől. Júdás esetében nem ez történt. Midőn Jézushoz csatlakozott, elhagyta ugyan szülőföldjét, de nem szakított bűnös hajlamaival. Így egyre jobban elhatalmasodott benne és később, mint gyilkos hínár a kárhozatba vonta. Mily megdöbbentő elgondolni: egy apostol, aki Jézus közelében él, hallgatja tanítását, látja a csodajeleket, érzi szeretetét, árulóvá aljasodik. Komoly figyelmeztetés ez mindazok számára, akik Jézus közelében élnek. Hiába a fizikai közelség, ha lélekben a bűn útjain járunk. Hiába a kegyelem ránk hulló napsugara, ha a bűnös szenvedélyek börtönébe zárkózunk.

Nem kétséges, hogy a pénz komoly szerepet játszott Júdás életében. Az arany, a bírvágy komoly kísértés minden ember számára. Hány ember azért lett árulóvá, mert megfizették. Júdás pénzéhségét lassan észrevették az apostolok is. Talán figyelmeztették is társukat, de eredmény nélkül. A bűn rabságából nem lehet kiszabadulni saját akarattal, közreműködésünk nélkül. Júdás titkos szenvedélye mind nyilvánvalóbbá lett, és teljes nyíltsággal a bethániai vacsorán mutat-

kozott meg. Mikor Mária drága olajjal kedveskedett Jézusnak, Júdás felháborodott. Miért nem adták el inkább a drága illatszert háromszáz dénárért? És hogy a társaság botránkozását elkerülje, képmutató módon hozzátette: árát a szegények közt kioszthattuk volna. János apostol, Júdás legkeményebb ellenfele megjegyzi evangéliumában: ezt azért mondta, mert tolvaj volt és elsikkasztotta a rábízott pénzeket.

Tévedés lenne azonban azt képzelnünk, hogy kizárólag a pénz túlzott szeretete vitte Júdást az árulás útjára. Ebben része volt annak a hamis elképzelésnek is, amit másokkal együtt a Messiásról alkotott. Számos honfitársához hasonlóan Izrael népének politikai felszabadítását várta a Messiástól. Ebben a reményében először a kenyérszaporítás alkalmával csalódott. Mikor a nép királyá akarta választani Jézust, Júdás egyetértett vele. Annál nagyobb volt csalódása, kiábrándulása, midőn a Mester visszautasította a fölkínált királyságot. Mint az evangélisták is megjegyzik, ekkor sok tanítvány elpártolt Jézustól. Ha Júdás is ezt teszi és búcsút mond az apostolságnak, akkor nem lesz árulóvá. De éppen az volt első árulása, hogy meggyőződése ellenére is Jézus mellett maradt. Talán bízott abban, hogy megváltoztatja magatartását és enged a nép kívánságának. Már pedig a messiási ország kormányából ő sem akar kimaradni! Egyébként unja már a jámbor prédikációkat, a Jézus körül tolongó betegek karavánjait. Csak a haszon és egyéni érdekei mozgatják. Így szakad el egyre inkább Jézustól és kerül a gonosz hatalmába. Nem véletlen, hogy a középkori képeken hátán az ördöggel ábrázolják.

Júdás lassan csúszott lefelé, mert senki sem lesz máról holnapra árulóvá. Mikor azonban Mária illatos kenete betöltötte a házat, Júdás lelkében megérlelődött a döntő elhatározás. Nem is annyira a pazarlás bántotta, hanem az a szeretet, ami ezt a pazarlást sugalmazta. A gyűlölködő embert semmi sem bosszantja úgy, mint a gyűlölt személy felé áradó szeretet. Ezért Lázár házától csak egy lépés a főpap háza, az árulás ajánlata. Pedig az Úr Jézus végsőkéig nyitva tartja Júdás előtt szívének kapuját. Még az utolsó vacsorán sem szegyeníti meg, csak János apostolnak mondja el áruló terveit. Minden hiába. Júdásban megfulladt a lelkiismeret vagy megtalálta azokat az indokokat, amivel elhallgattatja. A főpap tudja, mit csinál. A Főtanács feladata, hogy őrködjék a vallási élet tisztaságán. Ők mondják, a nemzet érdeke Jézus elnémitása, és ebben segíteni vallásos és hazafias kötelesség.

Körülbelül így jellemezhetjük Júdás lelkiállapotát, amely az Olajfák hegyére vezetete. Most ott áll Jézus előtt és megcsókolja. Micsoda undor foghatta el Jézust a szeretet jelének ilyen gyalázatos kicsúfolásától. Az ember szinte természetesnek találná, ha Jézus ellöki Júdást és villámló tekintettel megítéli. De nem! Jézus nem lobban haragra, hanem szelíden csak ennyit mond: barátom, mivégre jöttél? Mily vég-

telen Isten irgalma, amit még áruló csókkal sem lehet eltékozolni! Ez a szeretet, mint valami tűz belakapott Júdás lelkébe és leégetett róla minden önáltató hazugságot. Ezért néhány óra múlva visszaviszi a harminc ezüstöt és bevallja: vétkeztem, elárultam az igaz vért. Jézus tiszta, szerető tekintetében Júdás fölismerte bűnét és megszületett bánata. Ha mégis az öngyilkosság örvényébe veti magát, ennek egyszerű magyarázata az, hogy kételkedett Isten irgalmában. Pascal szavai szerint: „Ha az ember megismeri Istent anélkül, hogy megismerné nyomorúságát, könnyen hatalmába keríti a gőg szelleme. Ha viszont megismeri saját nyomorúságát anélkül, hogy megismerné Isten irgalmát, joggal zuhan a kétségbeesés örvényébe.” Júdással az utóbbi történt. Megismerte saját nyomorúságát, de elfeledte Isten irgalmasságát. Ez a bűnös feledés nagyobb bűn volt, mint árulása.

Röviden így foglalhatjuk össze Júdás tragédiáját. Tragikus Júdás sorsa elsősorban nem azért, mert elárulta Mesterét. Az igazi tragédia az, hogy nem tudott alázattal, bűnbánóan visszatérni a megbocsátó Jézushoz. Az a tragédiája, hogy apostoli meghívásban részesült és apostata lett belőle. Áruló lett, jóllehet szent Júdás lehetett volna. Példája örök figyelmeztető és akaratlanul is Jézus tanításának, igazának hirdetője. Mily különös, de Jézus ártatlanságát éppen ő, a bűnös áruló hirdeti a legmeggyőzőbben: Vétkeztem, elárultam az igaz vért.

Az áruló csók után Jézusra rohannak a fegyveresek. A heves természetű Péter kardot ránt és a támadók közé suhint. Le is vágja az egyik szolgálta, Malkus fülét. Jézus azonban leinti Pétert és meggyógyítja a szolgát. Hiszen a szenvedés kelyhét nem Júdás, nem Kaifás, nem Pilátus nyújtja feléje, hanem a mennyei Atya. Elérkezett az ő órája, amire egész életében várakozott. Szabad elvonulást kér apostolai számára. Ők még nem értek meg a szenvedésre, az ő órájuk még nem érkezett el. Jézus átadja magát ellenségeinek, mert ez az ő órájuk, a sötétségé, a gonoszságé. Tudja, hogy nem sokáig tart és szertefoszlik, mint hajnali fényben az éjszaka sötétje. A gonoszságnak csak órái vannak, Istennek azonban örök jelene.

Jézust megkötözik, az apostolok elszaladnak, Júdás is elindul végzetes útján. Az Olajfák színpada elcsendesedik. A sötétség függönye hull rá, hogy mögötte készülhessenek az újabb felvonásra. Várja a Föltámadottat, várja Jézus művének folytatóját az egyházat, vár téged és engem. Krisztus agóniája a világ végéig tart. Én is ott vagyok, de milyen szereposztásban? Uram, ne engedd, hogy valaha is föllépjek ezen a sötét színpadon Júdás és üldözőid szerepében!

AZ ÍTÉLŐT MEGÍTÉLIK

Amikor Mária a kánai menyegzőn Fia segítségét kéri, Jézus azzal tér ki a kérés azonnali teljesítése elől, hogy még nem jött el az ő órája. Később ellenfeivel vitatkozik a jeruzsálemi templom előtt és kijelenti: mielőtt Ábrahám lett, én vagyok. Ezen fölháborodva köveket ragadnak, de Jézus eltűnik és nem árthatnak neki. Nem követhették meg, mert még nem jött el az ő órája.

Most azonban itt az Olajfák hegyén megérkezett. Ezért nem akar menekülni és önként átadja magát ellenségeinek. Ennek ellenére megkötözik. Megkötözik Jézus kezét, amely oly sok jócselekedet eszköze volt életében. Betegeket gyógyított, halottakat támasztott, bűnösöket emelt fel, tékozló fiakat vezetett vissza az atyai házba. Megkötözik Jézus kezét, amely annyi gyöngédséggel simogatta a bársonyos gyermekarcokat és nem vetett követ a házasságtörő asszonyra sem. Megkötözik Jézus adakozó kezét, amellyel áldozatul adja magát Istennek és embereknek. Sajnos, Jézus kezének megkötözése ma is folytatódik. Mily veszteség ez az emberiség számára!

A szomorú menet ugyanazon az úton halad a város felé, amelyen Jézus apostolai társaságában az Olajfák kertjébe igyekezett. Akkor barátai kísérték, most ellenségei. Így kellett történnie, mert az idők végéig így történik. Az egyházat, a keresztyén embert barátok és ellenségek kísérik földi zarándokútján. Csak az útirány az, amit Jézus határoz meg. Ezt sem barátai, sem ellenségei nem tudják megváltoztatni. Barátai sem akartak hallani szenvedéseiről, sőt megbotránkoztak erre vonatkozó jövődőlésén. Ellenségei pedig nem akartak tudomást venni üres sírjáról, feltámadásáról. Am minden ellenkezés ellenére Jézus minden kísérijének meg kell jelennie a Golgotán éppúgy, mint a feltámadás sírja előtt.

Bizonyára Kaifás főpap utasítására Jézust először Annához viszik. Vajon miért? Mivel ő is tíz évig viselte a főpapi hivatalt és apósa volt Kaifásnak. Mind az öt fia elnyerte a főpapi méltóságot. Jelentős személyiség, afféle „szürke eminenciás”. Szava, véleménye sokat nyom a főtanácsban. A régészek és a szentírásmagyarázók szerint Annás és Kaifás ugyanabban az épületben laktak, mindössze egy udvar választotta el lakásukat. Az egykori főpap tanítása és tanítványai után érdeklődik, erről faggatja Jézust. A kérdezgetés, Annás egész magatartása képmutató. A volt főpap is tudja, készen már az ítélet, bármennyire is igyekeznek megőrizni a törvényesség látszatát. Jézus, minden képmutatás ellensége, így válaszol Annás kérdésére: Én nyíltan beszéltem az emberek előtt. Mindig a zsinagógákban és a templomban tanítottam, ahova minden zsidónak bejárása van. Titokban semmit sem

mondtam. Mit kérdezel engem? Kérdezd azokat, akik hallották, mit beszéltem” (Ján 18, 20—22). Az igaz szavak zavarba hozzák Annást, mert a hazugság tehetetlen az igazsággal szemben. Csak egy fegyvere van, régi, kipróbált, de embertelen fegyver: az erőszak. Annás nem nyúlhat ehhez a fegyverhez, de hízelgő szolgálja megteheti. Annás bosszúságát látva arcul üti Jézust. Ez az első ütés, de nem az utolsó. Jézus éppen ezért nem hagyja szó nélkül: Ha rosszul szólottam, bizonyítsd be, de ha jól, miért ütsz engem? A legtöbbször azért ütik Jézust és követőit, mert helyesen szólnak. Ezzel árulják el gyengeségüket.

Annás nem vitázik Jézussal, hanem átadja Kaifás főpapnak. Nála gyülekeznek a főtanács tagjai, hogy ítéelkezzenek fölötte. Abban az időben ez a testület volt a legfelsőbb vallási bíróság. A testület neve, Sanhedrin, görög eredetű és a hellénizmus hatására honosodott meg Izraelben.

Kik voltak a főtanács tagjai? Papok, írástudók, törvényt magyarázók és a nép vénei. A tagság előfeltétele a tiszta zsidó származás, megfelelő külső megjelenés és az, hogy családapa legyen. A római megszállás előtt politikai szerepe is volt ennek a testületnek, de Jézus korában hatásköre kizárólag vallási kérdésekre korlátozódott.

A főtanács első ülése éjszaka, történt és az alapszabály szerint érvényes ítéletet csak világos nappal lehetett hozni. Ezért volt szükség egy hajnali gyűlésre is. A tanácsban Kaifás főpap elnökölt. Hosszú ideig viselte ezt a magas tisztséget, mivel alkalmazkodó természetű, simulkony modorú ember volt. Jellemének alapszínét a félelem adta meg. Félt a rómaiaktól és mindattól, ami a velük való jóviszonyt megzavarhatná.

Most ott áll szemtől szemben egymással a két főpap. Jézus, az emberiség igazi főpapja vádoltként áll Kaifás előtt, aki egy lezárult szövetség, egy túlhaladott vallási magatartás képviselője. Megkezdődik a kirakatper, annyi későbbi előfutára. Az ítélet már kész, csak vádatat kell koholni. Jönnek a hamis tanúk, az olyan könnyen megvesztegethető jellemtelének. Jézus méltóságteljesen néz vádlói szemébe. Nem vitázik, mert tudja, itt nem az igazságot keresik. Az egész per komédia, a jog megcsúfolása. Igazi tragikum a nem abban rejlik, hogy egyszer valamikor lefolytatták. A tragikus az, hogy újra meg újra megismétlődik az emberiség életében. Emberek ítéelkeznek Isten fölött. Emberek, akik mindent jobban akarnak tudni. Kifogásolják, hogy túl nagy a világmindenség és semmi szükség a csillagok millióira. Kifogásolják a magas hegyeket és a mély tengereket. Miért vannak sivatagok, hideg telek és forró nyarak? Isten rosszul irányítja a világot, az egyház is kerékkötője az emberiség fejlődésének. Így ítéelkeznek sokan Isten és művei felett. Sokszor mi keresztények is egyetértünk velük. Miért van jó soruk a gonoszoknak és miért engedi Isten szentjei gyalázását?

Jézus azonban hallgat, még ha sokszor kellemetlen is hívei számára kínos hallgatása. Hallja a hazudozó tanúkat, a vallomások egymás sírját ássák. Jézus hallgat, nem veti gyöngyeit sertések elé. Az olcsó szavak piacán drága az ő hallgatása. Kaifás ideges, mert a vádak egymással csatáznak és elkerülik Jézust. Nincs más hátra, elő kell állnia a döntő kérdéssel: Esküvel kényszerítlek az élő Istenre, te vagy-e a Messiás, az élő Isten Fia? A kérdés fölvetésére az adta az alkalmat, hogy Jézus számos követője Messiásként tisztelte Mesterét. Messiás! A zsidó nép történetében úgy ragyogott a Messiás alakja, mint a bölcsek előtt a csillag. Erről jövendöltek a próféták, ez adott erőt a babiloni fogság keserves éveiben. Íme, most itt áll előttünk. Bizonyította tanításával, csodajelekkel, feddhetetlen életével. Most pedig nyíltan megvallja: én vagyok a Messiás! Ám a választott nép vezetői nem borulnak le előtte, hanem megbotránkoznak. Ennek jeléül a főpap megtépi ruháját, ami a gyász, a fájdalom kifejezője. Jézus vallomása nem örömhír, hanem káromkodás számára. Tragikus összeütközése az Isten és az ember gondolatainak. Mily gyászos hely a föld, Kaifás háza, ahol Jézust halálra ítélik. A főpap elérte célját, berekeszti a gyűlést. Miért lenne szükségünk tanúkra? Hallottátok a káromlást! Mi a véleményetek? Méltó a halálra!

Kaifás elégedetten dörzsöli kezét, a komédia sikeresen befejeződött. Azt hitte, hogy az élet szerzőjét sikerült halálra ítélni. Nem sejtette, hogy ő és társai az elítéltek. Nem méltók az életre.

A SZIKLA MEGINOG

El kell ismernünk, hogy Péter apostol Jézus elfogatása alkalmával derekasan viselkedett. Nem hagyta cserben Mesterét, kardjával bátran közibe vágott a támadóknak. Ezt a bátorságát még akkor is megőrizte, midőn Jánossal követte a Jézust elhurcoló csapatot. Kötelességének érezte ezt, hiszen csak néhány órája ígérte meg: ha meg is kell halnom veled, nem tagadlak meg. Igaz, Jézus óvatosságra intette heves természetű apostolát és túlzott önbizalma láttán megjövendölte: mielőtt a kakas kétszer szól, háromszor tagadsz meg engem. Péter azonban nem vette komolyan a figyelmeztetést, elengedte a füle mellett. Így történt aztán, hogy a főpap udvarába, Jézus ellenségeinek tüzfészkebe is bemerészkedett.

Az evangélium beszámolójából meglehetősen világos képet kapunk Péter jelleméről. Josephus Flavius zsidó történetíró jegyzi meg, hogy a galileaiak könnyen lelkesedő, heves, olykor forrófejű emberek.

Ezt az állítást az evangélisták is megerősítik Péter példájával. Ez a lelkiállapot igen előnyös lehet egy apostol számára, akinek lelkesedéssel kell meghódítania a világot. De mint minden emberi tulajdonságnak, ennek is megvan az árnyoldala. Ezt bizonyítják a főpap udvarában végbemenő események. Péter a túlzott önbizalomtól vezérelve a tanácsteremig követi Mesterét és aggódva várja, mi lesz a sorsa. Odabent tetőpontjára hág az izgalom és tűz mellett melegedő szolgák és katonák megbeszélnek az elfogás történetét. Péter nyugtalanul járkal az udvaron és magára vonja a kapuslány figyelmét. Közelebb lép Péterhez, belenéz arcába és neki szegezi a nemvárt vádat: te is a názáreti Jézussal voltál. Péternek inába száll a bátorság és mint egykor a galileai tavon, süllyedni kezd a félelem tengerében. Ahelyett, hogy bátor hitvallással Jézus felé nyúlna, a hazugság szalmaszálába kapaszkodik. Nem értem mit beszélsz, mondja a szolgálonak. Mivel a bűnnek súlya van és növekedés a törvénye, az újabb vád hallatára megismétli tagadását. Szitkozódni kezd és kijelenti: nem ismerem ezt az embert.

Így ingott meg Péter, akit Jézus sziklának nevezett. Az egyház feje, az első apostol egy lány szavára megtagadja Mesterét. Ó Péter, ebben a bűnödben nem maradsz egyedül! Hosszú sora következik utánad azoknak, akik egy asszony kedvéért szakítanak hivatással, a hit és erkölcs szent törvényeivel. Az ember szinte nem akar hinni a fülének, amikor Péter kijelenti: nem ismerem ezt az embert. Hát nem te voltál az, aki az elsők közt csatlakoztál Jézushoz? Hát nem te jelentetted ki Cezárea Filippiben: Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia? Nem te mondtad a Tábor-hegyén: Uram, jó nekünk itt lennünk? És most azt mered állítani, ne szépítsük a dolgot, hazudni, hogy nem ismered azt az embert? Nemcsak istenségét, de emberségét is megtagadod? Ó Péter, hogyan süllyedhettél ilyen mélyre? Hát Jézus ilyen ingatag sziklára építette egyházát? Mily szerencs, hogy a szikla nem Péter személye, hanem az a szolgálat, amit Péter csak ideig-óráig visel.

Mindezek hallatán felvethetjük a kérdést: miért éppen Péterrel történt ilyesmi, miért éppen ő tagadta meg Mesterét? Miért engedte Jézus, hogy a mennyország kulcsának birtokosa ilyen szegényfolttal álljon az utókor előtt? Vajon nem tévedett Jézus, midőn ezt az ingatag halászt bízta meg egyháza kormányzásával? Már Szent Ágostont foglalkoztatta ez a kérdés és ezt a zseniális választ adta: Péter halász volt. Ha Isten egy kiváló szónokot választ az egyházfői méltóságra, az illető azt gondolhatta volna: kiváló szónoki képességem miatt esett rám a választás. Ha Isten egy szenátort választ, joggal gondolhatta volna az illető, hogy magas méltósága miatt kapta a tisztséget. Ha pedig Isten egy császárt választ, az is azt hitte volna, hogy hatalma miatt részesül ebben a dicsőségben. Ezzel szemben azt mondta az Úr: add nekem ezt a halászt, ezt a tanulatlan embert, akivel szóba sem állna a híres szónok,

az államférfi vagy a császár. Ezt add nekem, aki egyedül nekem köszönheti méltóságát. Őt add nekem, aki szenvedésem éjszakáján háromszor megtagadott és kegyelmemen kívül semmivel sem dicsekedhet.

Péter tehát elmerült a tagadás hullámsírjában, de az utolsó pillanatban megérkezett a segítség. Megszólint a kakas, kinyílt a törvényház ajtaja és megjelent Jézus. A tagadó tanítvány egyszerre ráébred bűnére és kinyújtja kezét az Irgalom felé. Jézus pedig megfordul és rátekint Péterre. Az irgalmas szamaritán szeretete csillan a szemében, hogy reményt ébresszen az elbukottban. Jézus megfordul és rátekint Péterre. Mily drága Jézus lélekmentő tekintete! Péter tudta, mit kell tennie. Kiment az udvarból és keservesen sírni kezdett. Péter elbukott, de nem vesztette el a fölkelés vágyát. „Áldott minden félrelépés, mely visszaadja a szégyenkezés képességét.” (Bernanos) Amilyen gyors volt Péter a bukásban, oly gyors volt a fölkelésben. Péter megértette, amit Júdás nem akart megérteni: Isten nem az ítéletben, hanem a megbocsátásban keresi örömét. Az emberek sokszor irgalmatlanok, nem tudnak megbocsátani, mert a bűnt nem képesek megsemmisíteni. Isten azonban megbocsát, mert megsemmisítheti a bűnt és új szívet teremthet belénk. Ezt tette Péterrel is, akit föltámadása után megerősít egyházfői tisztében. Hiszen Péter szerette Jézust és bukásából tanulta meg: „az üdvösség kapuja akkor nyílik meg előttünk, lelki nagykorúságunkat attól a perctől számíthatjuk, amikor belátjuk bűnösségünket.” (Charles Miel)

Már az ötödik században templom épült azon a helyen, ahol megszólint a kakas és Péter elárulta Mesterét. A templom a francia telepek tulajdona volt és ezt a nevet viselte: Sainte Pierre en Gallicante. A kakaskukorékolásról nevezett Péter templom. Talán ez az egyetlen templom a világon, amit egy bűn emlékére építettek. Ó, ha minden bűn emlékére templomot építenének, ha minden Krisztustagadást ezzel örökítenének meg, akkor a föld tele lenne templomokkal. (Daniel Rops) Isten azonban a bűnt nem akarja megörökíteni. Azért jött a földre, hogy rátekintsen a bűnösökre és megtanítsa megsiratni hűtlenségüket. A bűnbánat könnyei azok a drágagyöngyök, amelyekért visszavásárolhatjuk lelki ártatlanságunkat.

A ZSIDÓK KIRÁLYA

Az a könyv, amit mi keresztények Szentírásként tisztelünk, nemcsak Isten üzenetét tartalmazza. Ha vázlatosan is, de ismerteti az ember válaszát is, amit a kinyilatkoztatásra ad és adott. Ez a válasz természe-

tesen nem egyértelmű. A leveleken felismerhetjük ugyan a szeretet ujjlenyomatait, de az áruló csókok pecsétjét is. Krisztus története éppen ezért örök figyelmeztető azok számára, akik túl derűlátóan vélekednek emberi fajtánkról. Emlékezetes perében szégyenletesen meggyalázták az igazság megismerésére teremtett értelmet. Az emberiség igazi szégyene mégsem az, hogy a főtanács halálra ítélte Jézust vagy hogy Pilátus belekerült a Krédóba. A tragédia ott kezdődik, hogy a nagypénteki komédia és Pilátus nemcsak az egyház hitvallásába került bele, hanem az emberiség folytatólagos történelmébe is. Olyan szerepek ezek, amelyeknek megjátszására mindig akadnak vállalkozók.

„A hagyomány szerint — írja Josephus Flavius — Jeruzsálem pusztulása előtt negyven évvel elvették azt a jogunkat, hogy bárkit halálra ítéljünk.” Ez a jog a mindenkori római helytartót illette. Ezért a főtanács küldöttsége péntek reggel a helytartóhoz vezette Jézust. Nem lépnek be az Antónia várba, mert ez törvényük szerint tisztátalanná tette volna őket. Pilátus ismeri már szokásaikat és ezért maga jön ki hozzájuk. Ő a hatodik helytartója Judeának és körülbelül tíz éve viseli ezt a tisztséget, amit Tiberius császártól kapott. Önkényes, erőszakos magatartása miatt a zsidók többször is föllázadtak ellene. Ő azonban vaskézrel nyomott el minden lázadást. Nem is olyan régen felállította a császár képét a jeruzsálemi templomban. A felháborodott izraeliták Heródes Antipáshoz fordultak segítségért, aki az ügyet fölterjesztette Rómába. A császár leintette Pilátus túlbuzgóságát és ez lehetett az oka a Heródes és Pilátus közötti haragnak.

A helytartó már eleve ellenszenvvel fogadja a főtanács küldöttségét. Kiderül ez első mondatából, amelyben kételkedően kérdi: miféle vádat emeltek ez ember ellen? A kérdés felingerelte a küldöttséget és ugyanilyen ingerülten válaszolják: Ha nem lenne gonosztevő, nem hoztuk volna eléd. A főtanács emberei számára két lehetőség van. Az egyik: a már meghozott ítélet jóváhagyását kérni; a másik: új vádak alapján új eljárást indítani Jézus ellen. Mivel tudják, hogy Pilátus előtt nevetéssé válnának az istenkáromlás vádjával, politikai természetű vádakkal hozakodnak elő. Félrevezeti, fölizgatja a népet, királynak mondja magát, megtiltja, hogy adót fizessünk a császárnak, hangznak fel a rágalmak. Mit törődnek azzal, hogy a tények egészen másról tanúskodnak. De azért vártak és reméltek a Messiástól. A zsidók szemében éppen az volt a botránkozató Jézus magatartásában, hogy nem tagadta meg az adófizetést, nem ragadott kardot és nem hirdetett harcot a római elnyomók ellen. Így tulajdonképpen saját vágyálmaik anyagából gyúrták vádjaikat. Mindezt világosan látja Jézus és szótlanul hallgatja a vádakat. Pilátust meglepi hallgatása, hiszen nem elő-

szőr bíraskodik életében. A vádlottak mindent elkövetnek, hogy tisztára mossák magukat és ártatlanságukat bizonyítsák. Természetesen vádolni könnyű, de már nehezebb bizonyítani. Pilátus van annyira emberismerő, hogy megsejtse Jézus ártatlanságát. Négyyszemközti beszélgetésre hívja és így kérdezi meg: valóban király vagy te? Jézus belelát Pilátus lelkébe, akiről tudja, hogy kizárólag politikai kategóriákban gondolkodik. Ezért válaszol erre az egyetlen komolynak látszó vádra. Válaszával szétzúzza a rágalmat és kijelenti: az ő országa, királysága nem ebből a világból való. Én arra születtem és azért jöttem a világra, hogy biznyságot tegyek az igazságról. Jézus tudja, hogy ez a vallomás érthetetlen Pilátus számára, de annyit megtudhat belőle, hogy az ő királysága nem politikai természetű. Ez világlik ki Pilátus gúnyos kérdéséből: mi az igazság? Jézus nem próbálja meggyőzni a helytartót, hiszen nem tartozik azok közé, akik éheznek az igazságot. Annyit azonban elér vallomásával, hogy Pilátus elejti a vádat és a küldöttség előtt kijelenti: semmi vétket nem találok ebben az emberben. Ők azonban tovább erősködnek: fölzigatja tanításával a népet. Hát ebben van némi igazatok. Jézus valóban izgatott, de mi ellen? Egész tanítása forradalmi kiáltvány a bűn, a zsarnokság, a hazugság, a képmutatás, a kizsákmányoló, szívtelen gazdagok ellen.

Mikor a küldöttségtől megtudja Pilátus, hogy Jézus Galileából származik, mentő ötlete támad. Hogy kivonja magát ebből a kellemetlen ügyből, elhatározta, elküldi Jézust Heródeshez. Ezzel két legyet üt egy csapásra. Hízelgő gesztus lesz Heródes felé és kiút a maga számára. A szóban forgó Heródes Antipas annak a Heródesnek a fia, akihez a betlehemi gyermekek megöletése fűződik. Önző, világias, érzéki természetű ember. Ő fejeztette le Keresztelő Jánost Salome kedvéért. A próféta kivégzése állandóan furdalta lelkiismeretét és Jézusról azt képzelte, hogy Keresztelő János jelent meg benne. Félelemmel vegyes kíváncsisággal fogadja, hátha valami szenzációs csodát is tesz előtte. Jézus azonban szóra sem méltatja Keresztelő János gyilkosát. Jómaga mondotta: ne vessétek a szent dolgokat ebeknek s ne szórjátok gyöngyeiteket sertések elé! Hát ilyen eb és sertés Heródes is, azért hallgat Jézus. Olyan valaki, akiben befulladt a lelkiismeret és elvesztette érzékét az igazság gyöngye iránt. Dühében Heródes udvarával együtt kicsúfolja Jézust. Nem bűnösnek, hanem bolondnak minősíti. Mert annak kell tartani azt az embert, aki elmulasztja annak lehetőségét, hogy kimentse magát szorult helyzetéből. Sajnos vannak emberek, akik előtt felesleges beszélni. Akik csak azt hiszik, amit szemükkel látnak és fülükkel hallanak. Akik eleve előítélettel kezelik az evangéliumot és féktelen élvezetvágyukban lemosolyogják a tisztaság törvényeit.

Már tíz órája tart a nagy hercehurca. Jézus a Főtanács, Pilátus,

Heródes előtt. Mind ítélkeznek és mind másként ítélkeznek fölötte. Már maga ez a tény is bizonyítja Jézus ártatlanságát. Kaifás istenkáromlóknak mondja, Pilátus álmodozónak, Heródes bolondnak. És később, az idők végéig még mi mindennek? Ha Krisztust hűségesen követem, akkor az életem engem is az emberek ítélőszéke elé állít. Egyesek egyházhűségemet bírálják, mások állampolgári hűségemet vonják kétségbe. Sokan kinevetnek, bolondnak titulálnak. Mit tegyek a vádak pergőtűzében? Hallgassak! Csak akkor szólaljak meg, ha Jézus ügyét kell védelmeznem. Inkább ítéljen el a világ, csak az örök Bíró előtt ne kelljen szégyenkeznem. Ha türelmes hallgatásommal és bátor beszédemmel, mikor melyik szükséges, tanúságot teszek Krisztusról, Ő is megvall majd engem a mennyei Atya előtt.

JÉZUS VAGY BARABÁS

Megdöbbenő elgondolni, hogy csak a zsidóság hivatalos vezetői voltak meggyőződve Jézus bűnösségéről. Azok ítelték el, akikhez elsősorban szólt messiási küldetése. Történt mindez azért, mert jobban ragaszkodtak a hatalomhoz, mint az igazsághoz. Képtelenek voltak kiemelkedni megcsontosodott szokásaikból és a túlzott hagyománytisztelet kerékkötője lett fejlődésüknek. Úgy tettek, mint a visszanező Lótné Szodomában. Nem lehet folytonosan hátranzve előre menni. Jézus azért figyelmezteti követőit: Aki kezét az eke szarvára tette, ne nézzen vissza! Isten a világot a fejlődés útjára állította és saját magát is útnak nevezte. Ezen az úton minden járóelőnek egy a feladata: mindig előre!

Fehér gúnyruhába öltözve Heródes visszaküldi Jézust Pilátushoz. A helytartó tovább viaskodhat a makacs papokkal és a megvesztegetett csőcselékkel. Itt érdemes megjegyeznünk, hogy az a lefizetett embercsoport nem azonosítható a zsidó néppel. Minden népközösségben akadnak olyan hulladék-emberek, akik pénzért minden aljasságra hajlandók. Nem a zsidó nép követelte tehát Jézus halálát, hanem egy megvesztegetett kisebbség. Mindezt Pilátus is megtudhatta és egyre nyilvánvalóbb előtte Jézus ártatlansága. Magához hivatja a főtanács embereit és kijelenti: Elém vezetted ezt az embert, mint a nép lázítóját. Jelenlétetekben kihallgattam, de az ellene fölhozott vádak közül egyben sem találtam vétkesnek. Heródes sem, mert visszaküldte. Láthatjátok tehát, hogy semmit sem tett, amiért halálbüntetést érdemelne. Megfenyíttem tehát és elbocsátom. Ezek hallatán érdemes felfigyelnünk arra, milyen ellentétes Kaifás és Pilátus magatar-

tása. A főpap mindent elkövet, hogy bebizonyítsa Jézus bűnösségét. Ezzel szemben Pilátus azon fáradozik, hogy fölmenthesse Jézust. Annál szomorúbb, hogy végül Pilátus is megadja magát, mert a félelem hálójába keveredik. Enged a főtanács kívánságának, mert a hatalmat többre becsüli az igazságnál. Enged, mert félti az állását, a császár kegyét. Márpedig, aki „fél a világtól az rabbá töpörödik; akinek a hatalom és a világ imponál az örök királlyal szemben, annak lelke elborul apró kis perspektívákban s csúszás-mászás lesz a hadiútja.” (Prohászka, Ö. M. 7, 77)

A félelem hálójában vergődő helytartó még egy kísérletet tesz Jézus megmentésére. Eszébe jut, hogy az ünnepre szabadon kell bocsátania egy foglyot. Éppen most ül a börtönben egy Barabás nevű férfit, akit lázítás és gyilkosság miatt ítéltek el. Nem volt közönséges rabló, de nem volt igazi forradalmár sem. Fellázadt ugyan a római megszállók ellen, de a rablástól sem riadt vissza. Rá gondol most Pilátus és fölteszi a döntő kérdést: mit akartok, kit bocsássak el, Jézust vagy Barabást? A kérdés úgy látszik meglepte a csöcseléket és hirtelen nem tudták kit válasszanak. Ám a főtanács emberei hamarosan megúgták nekik, mit mondjanak.

Közben küldönc érkezik, üzenetet hoz Pilátusnak feleségétől. Semmi dolgod se legyen azzal az igaz emberrel, ma álmomban sokat szenvedtem miatta! Érdemes elgondolkoznunk azon, hogy az evangélium egyetlen asszonyt sem említ, aki Jézus halálát követelte volna. Sőt, itt az egyetlen ember, aki közbenjár érte. Az apokrif Nikodémus evangélium Claudia Proculának nevezi Pilátus feleségét, aki Augustusz császárnak volt az unokája. Valószínű Pilátus is neki köszönhette karrierjét. Az ősi római törvény megtiltotta a helytartóknak, hogy állomáshelyükre magukkal vihessék feleségüket. Pilátus azonban jó összeköttetései révén mégis megtehetette. Sokan úgy vélik, Claudia rokonszenvezett a zsidó vallással és Jézus tanításával. Pilátust megrendíti az üzenet és talán eszébe jut Caesar felesége, aki szintén arra kérte férjét, hogy ne hagyja el palotáját március idusán. Nem tudjuk mit álmodott Claudia, erről nem nyilatkozik a Szentírás. A neves költőnő, Gertrud le Fort úgy képzei, hogy Claudia álmában a katakombákban járt és ott hallotta a Hiszekegy mondatát: kínszék Pontius Pilátus alatt. . .

A helytartó azonban nem gondolkozhat sokáig, döntenie kell. A megvesztegetett csöcselék Barabás szabadonbocsátását követeli. Pilátus nem akar hinni a fülének. Jézus tiszta arcába néz, amelyről sugárzik az ártatlanság. Meglepő, hogy semmi nyoma rajta a csodálkozásnak vagy a rémületnek. Jézus ismeri a „forgatókönyvet”, mindenek így kell történnie. Barabásnak és minden bűnösnek ő szerzi vissza a szabadságot. Egyébként ez a szembeállítás újra meg újra

megismétlődik az emberiség történelmében. Mi más az emberi élet, mint állandó ingadozás Jézus és Barabás között! Tulajdonképpen minden engedmény a bűnnek, kiállítás Barabás mellett. Modern világunk színpadán szinte szemérmetlen mezítelenségben szerepel a bűn és Barabást hősként ünnepljük. Érdekesebbnek tartjuk a tiszta Krisztusnál.

Pilátus bosszankodik, hogy ez a mentő kísérlete is kudarcot vallott. Ennek ellenére, mint vérbeli diplomata tovább kísérletezik. Arra gondol, a csöcselék vére szomjazik és ha valamiképpen kielégül, lecsendesedik. Ezért kijelenti: megostoroztatom, aztán elbocsátom. Római polgárt nem volt szabad megostorozni, de az Emberfiát igen. A zsidóknál régi formája volt ez a büntetésnek és felső határát 39 ütésben szabták meg. Sok festő megpróbálkozott már azzal, hogy vászonra fesse az ostromozás jelenetét. Azt a szörnyű pillanatot, mikor az ember kezét emel Istenére. Ám ez a véres esemény nemcsak az emberi gonoszsgot idézi, hanem Isten irgalmasságát is. Sokak számára egyenesen botrányos ez a véres szeretet, amellyel Jézus a bűnösök iránt viseltetik. Eltűri értünk az ostromozást, „megnyitja szívét, minden pórúsát, számlálhatatlan sok sebből árasztja ránk kegyelmeit. Mint a mirrhafa, melynek kergét száz helyen megvágják és csepeg belőle a rohadást meggátló mirrha, olyan a mi édes Urunk. Kábító illat száll szerte-széjjel a vérpiros, kivirágzott gerániumbokorból: aki magába szívja élni fog. Óh vonzz magadhoz! Krisztus vére ittasíts meg engem!” (Prohászka, Ö. M. 7, 81)

Az ostromozás után a római katonák magánakciója következik. Ők is hallották a vádat: Jézus királynak vallja magát. Nosza, koronázzuk meg és ékesítsük föl a királyi jelvényekkel! Töviskoronát a fejére, nádat a kezébe, bíborpalástot véres hátára. A győzelmes hadvezért vagy az olimpiai győzteseket babérmkoszorúkkal ékesítették. Jézusnak, a legnagyobb győzőnek csak töviskorona jutott. Mégis drága ez nekünk, mert égi koronánk kieszközlője. Szépen ír erről egy középkori imakönyv: tua corona spinea, tuos coronat aurea. A te töviskoronád a kegyelem aranykoronáját szerzi meg számunkra.

A vére bíborába öltözött Jézust Pilátus a nép elé vezettedi. Talán a szörnyű látvány jobb belátásra bírja őket. Eléjük állítja, bemutatja: Ecce homo, íme az ember! Íme az Emberfia, aki a mi bűneinkért töretett össze. Íme egy ember, aki saját testén mutatja meg, mire képes az emberi gonoszsg. Íme az ember, aki Isten szeretetét és az ember bűneit a saját testén egyesíti. Hiába erőlködik Pilátus, hiába hangoztatja Jézus ártatlanságát. A hosszúra nyúló vitában a főtanács emberei kibökik az igazi vádat: nekünk törvényünk van és eszerint meg kell halnia, mert Isten Fiának mondta magát. Ez a kijelentés zavarba hozza Pilátust. A babonás római eddig is látta, hogy egy rendkívüli emberrel

áll szemben. Ezért megkérdezi Jézust: ki vagy te? Jézus azonban nem válaszol. Erre a helytartó ingerülten megjegyzi: nem tudod, hatalmam van arra, hogy keresztre feszítsek és hatalmam van arra, hogy elbocsássalak? Tévedsz Pilátus! Ha Jézus ártatlan, nincs jogod, se hatalmad elítélni. Ha bűnös, akkor nincs jogod elbocsátani.

Közben egyre erősödik a kiáltozás: keresztre véle! Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja. Pilátus megadja magát. Vízet hozat és képmutató módon megmossa kezét. Ezzel a jelképes cselekedettel akarja mindenki tudomására hozni: Ártatlan vagyok ez igaz vér kiontásában! Valóban látványos komédia, de semmi jelentősége. Vízrel nem lehet lemosni az ártatlanul kiontott vért. Erre a nép így kiáltott: Vére rajtunk és fiainkon! Mikor az ember ezt hallja, eszébe jut a zsidó nép tengernyi szenvedése, mert Jézus kiontott vére áldás és átok is lehet számunkra. Igaz, egyetlen nemzedéket sem szabad vádolnunk Jézus kivégzéséért. Teljesen téves és elítélendő az ilyen indítékokra támaszkodó antiszemitizmus. Jézus tegnapi üldözéséért nem vádolhatjuk a ma nemzedékét.

Az ő vére rajtunk és fiainkon, kiáltották a megvesztegetett emberek. Mi is ezt kiáltjuk, de nem gyűlöletből, hanem szeretetből fakadó meggyőződéssel. Jézus vére, a Bárány vére arravaló, hogy tisztára mossuk benne lelkünket. Jézus vére lelkünk vételára, üdvösségünk szerzője.

KERESZTÉNYEK SÍRJATOK!

Dél felé járt az idő, amikor elindult a menet és megkezdődött a kivégzési parádé. Római szokás szerint elől ment a kivégzést vezető százados egy csapat katonával. Számuk a körülményektől függően 4—100 között ingadozott. A menetben minden bizonnal részt vettek a főtanács megbízottai is, akik úgy lépkedtek, mint győztes hadvezérek. Azt gondolták, ez a menet az ő diadalmenetük. A kíséretben azok közül is lehettek néhányan, akik néhány napja még hozannával köszöntötték Jézust. Most kiábrándulva néztek a megalázott profétára, esetleg látványos fordulatban reménykedtek.

Az ősi izraeli törvények szerint a főtanács minden tagjának jogában állt védelembe venni a vádlottat és a per újbóli felvételét kérni. Hátha voltak ellenzői a halálos ítéletnek és csak az elsöprő közhangulat miatt nem mertek felszólalni. Amikor Dániel proféta felszólalt Zsuzsanna ártatlansága mellett, újra kellett kezdeni a tárgyalást, amelyen a vádlók lettek vádlottakká. Jézus érdekében azonban nincs senki,

aki szót emelne. Az egyetlen asszonyon, Pilátus feleségén kívül senki sem kelt védelmére. Sajnos a tömegekben legtöbbször erősebb a hatalomtól való félelem, mint az igazság szeretete. Négyszáz évvel ezelőtt ehhez hasonlóan hagyták cserben a lángszavú Savanarolát, aki a Borgiák által beszenyeztet egyházi életet akarta megtisztítani. A kezdet kezdetén, valahányszor megjelent Firenze utcáin, még lába nyomát is megcsókolták az emberek. Mikor azonban halálra ítélték és a máglyához vezették, senki sem merészelt kiállni igaza mellett. Csak a hóhér kiáltotta gúnyosan: Nos, próféta, most tégy csodát! Isten azonban Jézus kedvéért sem tett csodát annak érdekében, hogy elkerülje a szeretet-halált.

Hogy Jézus kiáltó ártatlanságát elkendőzzék, az illetékesek elhatározták, vele együtt két rablógyilkost is kivégezzenek. Így teljesült Izajás próféta jövendölése, hogy a Messiást a bűnösök közé sorozzák. Az út, amely a városfalon kívülálló Golgotára vezetett, mintegy ötszáz méter lehetett. A kimerült Jézus számára ez is túlsok volt. A szűk sikátorokban lassan haladtak előre. Ráadásul a kereszt egyik fáját a hátán kellett cipelnie. Valószínű a keresztgerendát. Ennek súlya kb. harminc kiló lehetett. Nem csoda, ha Jézus kimerült szervezete nem bírta a terhelést és többször is összeesett.

A keresztre szánt Jézus kimerülését azok is észrevették, akik elleneséges lelkülettel vettek részt a menetben. Talán a főtanács embereit is aggasztotta a gondolat, hogy Jézus meghal útközben és nem gyönyörködhetnek kínos keresztalálában. Ezért megállítottak egy Cyrénei Simon nevű férfit, aki éppen a mezőről tért haza. Cyréne észak-afrikai város és Simon az ottani zsidó diaszpórának lehetett tagja. Mivel azonban Jeruzsálem mellett Gareb kertjeiben is volt egy darab földje, gyakran megfordult Jeruzsálemben. Egyesek szerint pogány volt, mások szerint néger. Márk evangélista megjegyzése szerint a római egyházközség két jelentős tagjának, Alexandernek és Rufusnak volt az édesapja. Egy azonban biztos. Simon nem kereste ezt a találkozást. Bizonyára tiltakozott a katonák erőszakoskodása ellen, semmi kedve sem volt fárasztó napi munkája után egy halálraítélt keresztjét vinni. Mi tagadás, mi is így tettünk volna. Örömmre szomjazó szívünk nem kívánczik a keresztútra. Nem akarunk hallani róla, megbotránkozunk a szenvedésen. Mily kegyelem, ha ilyenkor kigyúl szívünkben a világosság és fölismerjük az igazságot, hogy a keresztút a legrövidebb út Jézushoz. Igaz, természetünk lázadozik: miért kell olyan sokat szenvednem? Mit vétettem Isten ellen, miért büntet, ha igazán szeret? Ezt kérdezték az apostolok is, midőn a vakonszülöttel találkoztak. Ki vétkezett, ő vagy a szülei? Egyik sem, felelte Jézus, hanem Isten művének kell megnyilvánulnia rajta. Mindebből nyilvánvaló, helytelen lenne minden szenvedésben büntetést látnunk. Valaki megjegyzi:

„A szenvedés megvéd attól, hogy túlságosan otthon érezzük magunkat a földön.” (M. Blondel) Ezért kell kérnünk Jézusunkat: Add nekem szemedet, hogy úgy nézzem és úgy fogadjam a keresztet, amint te néztél és te szeretted! Ne csupán terhét érezzem, hanem Istent dicsőítő, megváltó erejét is. A szenvedés, a keresztsé a legnagyobb lehetőségünkben, hogy hőökké növekedjünk és életünket áldozattá változtassuk.

Nem messze Párizstól Brou-sur-Chantereine-ben áll egy érdekes kolostor. Nem is annyira a kolostor különös, hanem testi fogyatékosokban szenvedő lakói. Már a kapusnővér is mankóval jön ajtót nyitni. Vannak közöttük bénák, süketek, vakok, egyesek szklerózisban szenvednek vagy gyermekbénulásban. Ennek ellenére naponta hétszer összejönnek a kápolnában, hogy elvégezzék közös imáikat. Van, aki hordágyon érkezik vagy tolokocsiban. A kolostor említett érdekessége az, hogy a szokásos fogadalmukon kívül van egy különleges fogadalmuk, mégpedig az, hogy sohasem beszélnek betegségükről és nem imádkoznak gyógyulásukért. Olyan szerzetesek tehát, akik elfogadták és zokszó nélkül viszik a keresztet. Nem vitás, hogy milyen irányba.

Amint említettük, egyetlen férfi sem akadt Jézus meghurcolása során, aki védelmébe vette volna. Először Pilátus felesége próbálkozott, de nem sok eredménnyel. Most a kereszttűn feltűnnek Jeruzsálem leányai. Azok a bátor asszonyok, akikben a félelem sem tudta kioltani a Jézus iránti részvétet és szeretetet. Mitsem törődve az ellenséges tekintetekkel, a feléjük röpködő gúnyos vagy trágár megjegyzésekkel, siránkozva fordulnak Jézushoz. Így nyilvánítják ki rokonszenvüket és Jézus ártatlanságába vetett szilárd hitüket. A jámbor asszonyok, hiszen megérdemelnék, talán néhány vigasztaló szót várnak a Mestertől. Annál is inkább, mert a Hegyi beszédben is vigasztalást ígért a síróknak. De nem ez történik, Jézus nem szárítja fel könnyeiket, nem akarja elnémítani jajgatásukat. Csak arra figyelmezteti őket, hogy ne miatta, hanem saját gyermekeik miatt sírjanak. Az én nyomorúságos állapotom csak jelzi a bűnös lelkek nyomorát. Sirassátok a Főtanács tagjait, Heródest, Pilátust, a megvesztegetett csőcseléket, a keresztre-velét kiáltókat. Ezzel az Údvözítő finoman elhárítja a feléje áradó részvétet.

A középkor végén, a tizenötödik században terjedt el a keresztény világban a kereszttűi ájtatosság. Ma minden templomban megtaláljuk a tizenégy állomás képét, ami arra is emlékeztet, hogy a kereszttűt nem kell keresnünk. Helyünkbe jön, szomszédos a mi utcánkkal. Ám azt se feledjük, hogy állomásai közül egyik sem végállomás. Nem volt az Jézus életében sem. Amint később jómaga mondta: sok szenvedés útján lehet és kell bemenni a dicsőségbe.

A KÉT RABLÓ KÖZÖTT

A pogány népek hagyománya, de leginkább Izrael népének tudatos várakozása arról tanúskodik, hogy a Messiás valóban az idők teljességkor jelent meg a földön. Utána sóvárogtak a nemzetek, hogy új lendületet, új tartalmat kölcsönözzön az emberi életnek. Ha mégsem talált szíves fogadtatásra, ha sokan ellene fordultak, ennek magyarázata abban keresendő, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink. Nem fogadták be Jézust övéi, mert nem azon az úton, nem azon a diadalkapun érkezett, amit képzeletükkel építettek. Elfordultak Jézustól Izrael hivatalos vezetői, mert nem azt ígérte, amire áhítoztak, hanem azt, amire szükségük volt. Életet átváltoztató kegyelmét kínálta, de az emberek más kenyérré éheztek. Ezért űzték ki városukból, ezért kellett a kereszttúton távoznia Jeruzsálemből. Neki azonban ez az út is megfelelt, hogy mindenkori követőit kivezesse a bűn szolgátságából és megnyissa előttük a mennyei Jeruzsálem kapuját.

Ez a cél lebegett Jézus szeme előtt, amikor erejét megfeszítve vonszolta magát a Golgota felé. A római százados kilép az Efraim kapun és nyomában egymást taszigálva özönlík a kíváncsi nép. Innen már csak néhány lépés az a koponyalakú domb, amit éppen ezért Golgotának vagy latinul Kálváriának neveznek. Jeruzsálem északnyugati oldalán, a Gáreb hegy tövében emelkedik, de ma magasabbra nő a Himalájánál. Jézus keresztje az ég és föld közötti távolságot akarja áthidalni. Valamikor a gögös ember saját erejéből próbált égisz erő tornyot emelni, de mind Babelben, mind máshol ez a fáradozása kudarcba fulladt. Csak Jézus rendelkezik azzal a hatalommal, hogy összekötő legyen ég és föld, Isten és ember között. A gögös lázadás, az ember istenkedése mindig zűrzavarba taszítja a világot. Csak az Isten akaratára mondott igen, csak a szeretet nyelvének megtanulása hozhat békét számunkra.

Minderről halvány sejtelmük sincs a hóhéroknek, akik megérkezésük után azonnal munkához látnak. A keresztfeszítés egyike a legfájdalmasabb kivégzési módnak. Először a perzsák alkalmazták, majd a föníciaiak és a karthagóiak. Tőlük vették át a rómaiak Tarquinius Superbus uralkodása alatt. Elsősorban a rabszolgákat végezték ki ilyen módon, de ha nőekkel szemben is alkalmazták, arccal a kereszt felé feszítették fel. Mielőtt megkezdték volna a kereszthez szegezést, Jézust is mirrhával kevert borral kínálják. Valami kábító ital lehetett ez, amellyel jámbor asszonyok igyekeztek enyhíteni a halálra ítélt gyötrelmeit. Jézus visszautasította a kábítószert, tiszta öntudattal akar a megváltó szenvedés útjára lépni. Levetkőztetik és ruhája a kivégzést végrehajtó hóhérokat illeti.

Az utóbbi napon mennyi mindent elvettek Jézustól! Hitvány harminc ezüstért elragadták apostolát, Júdást. Az Olajfák hegyén megfosztották szabadságától. A főtanács előtt elrabolják becsületét, midőn bűnösnek, istenkáromlónak bélyegzik. Heródes megalázza emberi méltóságában, midőn bolondnak nevezi. Így fosztogatták Jézust, és senki sem kelt védelmére. Miért tűrted ezt, Uram? Mert az emberek szegények, legyen hát övéké mindenem: a szabadságom, a becsületem, a ruhám, az életem. Mindent nekik adok, hogy fölöltözhessenek a kegyelem köntösébe. Ezért nem ellenkezett Jézus, ezért adta magát önként a hóhérok kezébe. Két kezét rászegezték a keresztfára és ezzel emelték fel a földre rögzített oszlopra. Hogy a test súlya ki ne szakítsa az átszegezett kezeket, ülőkét tettek alá. Hamarosan merevgörcs rángatta testét, lélegzése elnehezült, az agy és szív erei pattanásig feszültek. Ennek ellenére három óráig tartott haláltusája. Közben végeztek a két latorral is, akik ott a Golgotán a bűnös emberiség képviselői. A közöttük vergődő Emberfia értük született és értük, bűnösökért halt meg. „Mily feneketlen lehet a mélység, amely elé tilalomfa gyanánt a kereszt van letűzve.” (Prohászka, Ö. M. 7, 66)

1566-ban felkelés tört ki Hollandiában és a föllángoló szenvedélyek elsősorban a szent dolgokat akarták elpusztítani. Templomokat romboltak le, művészi értékű szobrokat törtek össze, képeket égettek el. Az egyik kálvárián pokoli ötlete támadt valakinek. Ledöntötték Krisztus keresztjét, csak a két lator keresztjét kímélték meg. Két rabló a kereszten, de hiányzik közülük Jézus. Szomorú jelképe a bűnös emberiségnek, amelynek köréből hiányzik a nagy Engesztelő és Megbocsátó. Ha nincs Krisztus, kihez forduljon a jobb lator, hol keressen menedéket? Igaz, hogy a bal lator és a mögötte sorakozók nem fordulnak Krisztushoz és nem ismerik föl azt a lehetőséget, amit közelsége jelent. Ezt a kétféle emberi magatartást példázza a költemény:

Ketten ültek a börtönben
És az ablakráncon át,
Egyikük a piszkot látta
Másik az ég csillagát.

Így történt a Golgotán is a két rabló esetében. A bal oldali a szenvedésben, a halálban csak rosszat, piszkot látott. Ezért sem fedezte fel saját lélkén a bűn szennyét. A másik azonban Jézus tiszta tekintetében észrevette az ég csillagát. Így és ezáltal lett keresztje, halála az üdvösség kapuja. A hit és a bánat útján hazaérkezett. Erről Jézus szavai kezeskednek: Még ma velem leszel a mennyei boldogságban.

Azon a helye, ahol Jézust kivégezték, Hadrián császár uralkodása alatt egy fehér márványból faragott Vénusz-szobrot állítottak föl a

pogányok. Így akarták a szent helyet meggyalázní és eltüntetni a Názáreti véres emléket. 180 évig állt ott ez a szobor, míg Nagy Konstantin el nem távolítottá. Sajnos, ez az esemény azóta is megismétlődik. Ledöntik Krisztus keresztyét és a bűnnek állítanak emlékművet. Nem csoda, ha sötétség és félelem borul egy olyan világra, ahol ki-döntik Krisztus keresztyét, mert attól fosztyjuk meg magunkat, aki egyedül veheti el a világ bűneit.

A francia konvertita, Huysman írja: „Krisztus a legnagyobb koldusa földünknek. A szeretet kódusa. Kezének sebei hasonlók az erszényekhez, amelybe ki-ki beleteheti szenvedéseinek és könnyeinek pénzét.” Ezt tette a jobb lator és ezt tehetjük mi is. Szendéseinket, bánatba öltöztetett bűneinket tegyük Jézus kezébe! Ez az egyetlen ára annak, hogy vele legyünk a paradicsomban.

BETELJESÉDET

Történt az egyik nap, hogy a szobámban fölcsegett a telefon és egy női hang jelentkezett. Kérdezni szeretnék valamit, mondotta az illető. Tegnap délután a padláson takarítottam és a sok limlom között egy feszületet találtam. Gipszből készült, letörtött az egyik karja és ahogy mondják gicc a javából. Mégsem akarom a szemétre dobni. Tessék tehát tanácsot adni, mit csináljak vele? Egyszerű kérdés, sokan talán meg is mosolyogják, engem mégis meghatott. Egy hívő kérdése volt, aki megérezte, hogy a feszület, legyen olcsó, vásári portéka, akkor is az isteni szeretet remekművére emlékeztet. Sajnos, ezt nagyon kevesen értették meg az első nagypénteken azok közül, akik kíváncsian álltak Krisztus keresztye alatt.

Jeruzsálem városában húsvét ünnepére készültek. Állandóan özönlöttek a zarándokok és ezért a Golgotán lejátszódó véres eseménynek bőven akadt nézőközönsége. Sokan fejcsóválva olvasták a Pilátus által szerkesztett feliratot: A názáreti Jézus a zsidók királya. Mások botránkozva hallgatták az írástudók vádját: Isten Fiának mondta magát. Ezen sok igazhítű izraelita felháborodott. Ha ő Izrael királya, szálljon le a keresztről és akkor hiszünk neki! — kiáltozták gúnyosan. Bár nem ilyen káromló módon, de szívük mélyén ezt kívánhatták azok a hűséges hívek is, akik elkísérték Jézust a Golgotára. Milyen jó lenne, ha valóban leszállna a keresztről! Egyszerre megszaporodnának követői és megszegyenülnének ellenségei. A nép hozsannát zengene és a főtanács, Kaifás, Pilátus szedhetnék a sátorfájukat. Mire való a további szenvedés? Hiszen eleget gyöttrődött, ideje hát Urunk, hogy leszállj a keresz-

ról és megalázd ellenségeidet. De Jézus nem változtat tervein. A kelyhet teljesen ki akarja üríteni. Hallgatásba burkolózik, semmiféle látványos cselekedettel nem akarja szolgálatába kényszeríteni az embert. Az önkéntes, a szeretetből és hitből fakadó követésre vágyakozik. A szabad ember szeretetét szomjazza. Neki nem kell a hatalomtól rettegő ember, aki a félelem bilincseiben hódol előtte.

Igen, megértjük Jézus hallgatásodat. De legalább Atyád tehetne valamit megmentésedre. Itt az alkalmas idő, hogy megdicsőítse Fiát. Megtette ezt a Jordán folyó partján, majd később a színeváltozás hegyén. Miért nem teszi meg itt és most, amikor olyan kínos hívei számára Isten hallgatása? Nagy kísértés hallgatásod ellenségeid számára is. Alkalom, indok arra, hogy megrögződjenek hitetlenségükben és úgy éljenek, mintha a hallgató Isten nemlétező Isten lenne. Jézus azonban hallgat és türelmesen viseli el a feléje szórt átkokat és gúnyos szavakat. Első főpapi miséjét nem Mozart vagy Bach muzsikája kíséri, hanem ellenségeinek szitkozódása. Nem száll le a keresztről, de végre mégis megnyílik ajka. Nem azért, hogy vitába szálljon ellenfeivel, hanem közbenjárjon értük. Égbekiáltó vérével egyesülve kiáltja: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek! A gyűlölet tüzére szeretetének „élő vizét” permetezni.

Nem tudjuk pontosan megállapítani, mi lehetett az oka, de az evangélisták beszámolója szerint, miközben Jézus a kereszten haldokolt, sötétség borult a földre. Ellenségeit ez megdöbbenette, de hívei nem csodálkoztak rajta. Így történt, így kellett történnie és mindig is így fog történni. Ahol Jézust megölik, ahol üldözik, ahol kigúnyolják, ott sötétség támad. Ahol kioltják a világ világosságát, az igazság fényoszlopát, a szeretet tüzét, ott sötétség költözik az emberi szívekbe. Krisztus világosságát nem lehet büntetlenül véka alá rejteni. Nélküle sötétségben botorkálunk az élet országútján. Az emberi gondolatok halvány csillagai nem pótolhatják az igaz világosságot.

Jézus szenvedéstörténetében kétségkívül az asszonyok játsszák a legrokonszenvesebb szerepet. Ők a leghűségesebbek, a legbátrabbak. Nem azért, mert testben erősek, mint a férfiak, hanem erősek, mert nagyon szeretnek. Ezért állt a kereszt mellé Mária, a szép szeretet anyja és vele együtt bűnbánó Magdolna. Most teljesedett be Simeon jövendölése, most szúr a fájdalmak töre Mária szerető szívébe. Ha nem is érti, a hit engedelmisségével viseli fájdalmait. Nem lázadozik és megérti, hogy „lelkének a Golgota sziklái között, a rettenetes keresztfán kellett fölkúsznia s ott elrebegnie azt, hogy legyen meg a te akaratod.” (Prohászka, Ö. M. 7, 102) Mária mellett ott látjuk Magdolnát is. Ide jött, ide futott, mert Mária a bűnösök menedéke. A tisztaságos anya és az egykori bűnös nő így találkozik Krisztus szeretetében. A mindig tiszta és a megtisztult asszony. A férfivilágot egyedül János apostol

képviseli. Őt is a szeretet vezette ide, akárcsak az asszonyokat. Mert a férfinak is a szeretet az igazi ereje. János apostol nem hiába hajtotta fejét az utolsó vacsorán Jézus szívére. Itt akar lenni most is, amikor ez a szív utolsót dobban. Hűséges szeretete nem marad jutalom nélkül. A haldokló Jézus rátekinet szeretett tanítványára és édesanyjára, Máriára. Tekintetével és szavaival egybeöleli őket, midőn ezt mondja: Asszony, nézd a te fiad! Fiú, nézd a te anyád! Júdást árulóvá tette kapzsisága. Pétert tagadásba taszította a félelem, csak barátját Jánost nem tudták elszakítani tőle. És most, amikor mindenét elvették, amikor anyján kívül senkije sincsen, szeretett apostolának és általa nekünk ajándékozta.

Már csak percek vannak hátra Jézus életéből. Mindent föláldozott, mindenről lemondott, teljesen egyedül maradt. Emberi lelkére ráborul a magányosság fojtogató sötétje. Mit tehet ilyen helyzetben az Emberfia? Istenhez kiált. Ajkára veszi a 21. zsoltár szavát: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engemet?” Megdöbbenő panasz az Istenember ajkán. Arról tanúskodik, hogy Jézus élete utolsó perceiben magára vette és átélte az Istentől való elhagyatottság gyötrelmeit. Azt a szörnyű állapotot, amikor az ember bűne, hitetlensége, közömbössége miatt elszakad Teremtőjétől. Ezt az elszakadást mi emberek nem tudjuk a maga igazi valóságában átélni. Csak, aki megízlelte, mily édes az Úr, az tudja, mit jelent nélküle élni. Ez a gyötrelme az utolsó csepp a szenvedés kelyhében. Az áldozat kelyhe íme megtelt, a halál angyala fölborítja és a megváltó vér elárasztja a földet. Jézus ajkán fölhangzik az utolsó szó: beteljesedett. Ő volt az egyetlen ember a földön, akinek élete töretlenül haladt a megvalósulás útján. Egyesek azt állítják, hogy az emberi élet céltalan, semmi értelme sincsen. Olyan mint a gyertya, amelynek kialszik fénye, ha viaszteste csonkig égett. Az üdvösségünkért viaskodó Istenember azonban más bölcsességre tanít. Nevezetesen arra, hogy jóllehet testi életünk gyertyája tövig ég egyszer, de ez még nem a vég, nem a beteljesedés. Életünk gyertyáját Isten gyújtotta meg és ha kialszik fénye, akkor sem szűnik meg fényből szőtt „élete”. Fénysebességgel rohan a világűrben, a galaktikák táguló mindenségében. Valami ehhez hasonló történik életünk lángjával. Elindul a beteljesülés, a mennyei Atya országa felé.

A kereszten haldokló Krisztus oktalanság a pogányoknak, botrány a zsidóknak, nekünk keresztényeknek azonban Isten szeretetének véres bizonyossága. Jézus, mint az emberiség feje, magára veszi bűneinket és az érte járó büntetéseket. Ha a modern orvostudományban lehetséges a szív- vagy bőrátültetés, miért ne lenne lehetséges az érdekek átültetése? A spanyolországi Perpignanban érdekes feszületet őriznek a székesegyház mellékkápolnijában. Senki sem tudja, ki készítette és honnan került ide. Annyi azonban bizonyos, hogy egyetlen feszület

sincs a világon, ami ilyen megrendítően fejezné ki Jézus szenvedését. A fájdalmak férfia tekint ránk, akinek agóniája a világ végéig tart. A Golgotán csak megkezdődött, de folytatódik a szétbombázott városokban, a koncentrációs táborok kinzókamráiban, és az emberi gonoszság megannyi véres színpadán. Erről a perpignani feszületről azt tartja egy katalán legenda, hogy minden esztendőben lejjebb süllyed Krisztus feje. Ha mellére hanyatlik, akkor lesz vége a világnak. Ez csak jámbor legenda, de az már nem, hogy a mi fejünk is minden nappal lejjebb hanyatlik a beteljesülés órája felé. Ezért mondhatjuk el a költővel:

Igen Uram, közel a nap,
Talán az óra, tán a pillanat,
Amikor félrebillen a fejem,
Amikor én is beteljesedem.

De beteljesedem-e én magam?
A tenger eszmét, a gondolatot,
Amelyet itt gondolnom adatott,
Végig tudom-e gondolni odáig?

Mondja-e majd a lelkiismeret,
Midőn eljő az „Elvégeztetett”,
Hogy elvégeztem a feladatot?

Lehajtott fejű Krisztus a kereszten:
Immár a föld emlőit eleresztem.
A föld tejével telnem szűk-kevéis:
Csak Tebenned a beteljesedés.

Napom hanyatlik. Nagy hegyek mögül
Árnyak suhognak. Már-már nehezül
a forró szerszám hűsödő kezemben.
Ő teljes Krisztus, teljesíts meg engem!

(Sík Sándor: XII. Stáció)

**GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK
A VASÁRNAPI EVANGÉLIUMOKHOZ**

JÖN AZ ISTEN

Advent 1. vasárnapja
Mk 13, 33—37

Mily könnyen szétfolyik életünk a tervek és a megvalósítás fáradságos munkájában! Mily sok törekvésünk még útközben elsikkad és nem éri meg a beteljesülés tengerébe! Hiába pazaroljuk ifjúságunkat, hiába takarékoskodunk öregségünkkel, az élet észrevételenül kicsúszik kezünk közül. Mivel ez a jelenség az élet rendjéhez tartozik, nem mondhatjuk tragikusnak. A tragédia ott és akkor kezdődik, ha nem tudjuk, nem akarjuk megtudni, miért és mire pazaroljuk életünket? Döbbenetes felismerés: elmenni a világból úgy, hogy meg sem tudunk, miért éreztünk. Ettől a kudarctól akar megmenteni egyházunk, amikor advent kezdetén várakozásra, az Úr érkezésére figyelmeztet. Igyekszik felrázni alvó gyermekeit a nemtörődömség párnáiról. Ezért a mai prédikációnak olyannak kellene lennie, mint egy erős feketének. Nemcsak a szívünket kell megdobogtatnia, hanem föl kell ráznia lelkiismeretünket is.

Sokan azzal a kifogással próbálnak kitérni életjobbító kötelességük elől, hogy az emberi szabadság korlátaira hivatkoznak. Azt mondják: szabadakarat ide, szabadakarat oda, a valóság mégis az, hogy az ember nem veheti kezébe sorsa irányítását. Ezt a felfogást szemlélteti a bölcselkedő drámaíró, Jean Paul Sartre egyik darabjában. Film is készült belőle ezzel a címmel: Vége a játéknak. Két főszereplője Pierre és Eve a játék meséje szerint csak a halál után, az úgynevezett árnyékvilágban ismerik és szeretik meg egymást. Mindent megtennének, ha visszatérhetnének a földre egy közös életbe. Így nyilatkoznak a szerelmesek, és a sors teljesíti kívánságukat egy feltétellel. Miután visszatérnek a földi életbe, tizenkét órán keresztül csak egymásra gondolhatnak, csak egymással foglalkozhatnak. Boldogan mondanak igent, de lám, mi történik? A világ, amelybe visszatérnek, hatalmába keríti mindkettőjüket, és már az első órákban megszokott útjaikat járják. Nem tudnak új életet kezdeni, csak a régit folytatni. . .

Ezzel a történettel szemlélteti az író azt a véleményt, hogy az ember teljesen a sors játékszere és nem veheti kezébe élete irányítását. Mi keresztények természetesen másként vélekedünk. Elismerjük ugyan, hogy jellemünk, életünk külső körülményei jelentős mértékben beleszólnak életünk alakulásába. Ennek ellenére tőlünk is függ, hogy mit kezdünk életünkkel. „Nem vagyok kerék a gépben, sem kavics az árban, sem sárgult levél a szélben; hanem föl kell léptetnem mindenütt az erkölcsi világ követelményeit s gondolatlanság, szokás, ösztönök,

hajlamok, szenvedélyek, betegségek, nélkülözések közt érvényesítenem kell azokat” (Prohászka, Ö. M. 6, 36), Minden ember élete nyersanyagul szolgálhat a krisztusi ember kialakításához.

Egy fiatal lányról olvasom, aki lelkes művésze volt a színes ablaküvegek készítésének. Mikor pályázatot hirdettek az egyik templom üveglakára, szeretett volna részt venni rajta. Pénze azonban nem volt a színes üvegek megvásárlásához. Mégsem adta fel tervét és megnyerte a pályázatot. A színes üveg Jézust ábrázolta, amint így szól tanítványához: Jöjj és kövess engem! Vajon honnan szerezte a tehetséges, de szegény művésznő munkájához a szükséges üvegeket? A szemétdombra kidobott üvegekből. Ez a történet is szépen példázza azt az igazságot, hogy Isten kegyelmével a mégoly hitványnak látszó nyersanyagból is remekművet készíthetünk. Amit Isten teremtett, nem mondhatjuk hitványnak és alkalmatlannak arra, hogy istengyermeki életet formáljunk belőle.

Közismert gyakorlata a szobrászoknak és festőknek, hogy műveik elkészítésénél modellt alkalmaznak. Ha életünket Istennek tetszően akarjuk alakítani, nekünk is így kell cselekednünk. Jézusra kell tekintenünk, mert az Atya benne mutatta meg a kedvére való ember alakját. Igaz, erre többen azt kérdezik: hol és hogyan láthatom meg Jézust? Könnyű volt az apostoloknak, a kortársaknak, akik szemtől szembe találkoztak vele. Mily örömmel újságolta például András társainak: megtaláltuk a Messiást. De vajon mi, a XX. század emberei hol és hogyan találkozhatunk Jézussal? Hogyan hívhatjuk Őt életünk műtermébe? Igaz, nem tapinthatjuk meg és nem dughatjuk ujjunkat oldala sebébe. Ennek ellenére mégis lehetséges a találkozás. Gondoljunk csak Pál apostolra, aki egy látomásban pillantotta meg úgy, hogy teljesen átalakult az élete. Ilyen és ehhez hasonló találkozás számunkra is lehetséges. Hiszen az egyházban szüntelen halljuk szavait, kezünkbe adja szentségeit, közénk jön minden szentmisében. Igaz, testi szemünkkel nem láthatjuk, de hitünkkel és szeretetünkkel átölelhetjük. Nem fölfogni, nem meglátni, hanem belakapaszkodni, ez a mi feladatunk. Így emelkedhetünk ki bűneink és gyarlóságaink mélyéből a krisztusi élet tiszta csúcsaira.

Az is biztos, hogy ezt a találkozást akarni kell! Erre a találkozásra sokszor várni kell! Ha elalszunk, könnyen megtörténhet, hogy elmegy mellettünk Jézus. Ezért is figyelmeztet: virrasszatok! Akarni kell a hitet, akarni kell a kegyelmet, hívni, várni kell az Istent! Hallgatózni, mikor nevünkön szólít, mikor kiált utánunk. És ha meghalljuk az Őr szavát, akkor mi is elmondhatjuk a költővel:

Oszlik lelkemnek barna gyásza:
Nagy, fehér fényben jön az Isten,
Hogy ellenségeim leigázza.

Az arcát még titkolja, rejtji,
De Nap-szemét nagy szájalommal
Most már sokszor rajtam felejtí.

És hogyha néha-néha győzők,
Ő járt, az Isten járt előttem,
Kívonta kardját, megelőzőtt.

Hallom, ahogy a lelkemben lépked
S az Ó bús „ADÁM”, hol vagy”?-ára
Felelnek hangos szivverések.

Szivemben már őt megtaláltam,
Megtaláltam és megöleltem
S egyik leszünk mi a halálban.

(Ady Endre)

ISTEN LEGSZEBB TENPLOMA

Szeplőtelen fogantatás
Lk 1, 26—38

Messze Indiában, a Dzsamma-folyó partján emelkedik a világ egyik legszebb épülete: a Tadzs Mahal palota. Fehér és kék márványból épült, amelynek szépsége — a látogatók vallomása szerint — minden elképzelést felülmúl. Vajon ki és miért építette ezt a drága palotát éppen abban az Indiában, ahol még ma is oly nagy a szegénység? Háromszáz évvel ezelőtt egy Dzsahan nevű fejedelem elhunyt felesége emlékére. Még trónörökös korában ismerte meg a szépséges Arjemand Banut és, amikor trónra lépett, feleségül vette. Új nevet is adott neki. Muntáz Mahalnak, a palota gyémántjának nevezte. Utolsó gyermekük születésekor a szeretett asszony életét vesztette és a férj nem tudott megvizsgáltatni. Valami egyedülálló emlékművel akarta megörökíteni szerelmét. Egy török mérnök tervei szerint 22 évig 22 ezer munkás dolgozott a palota építésén. Itt temették el a szeretett hitvest, akit férje nem akart és nem tudott elfelejteni. Még a fia is megsokallta apja

költekezését és elűzte trónjáról. Halála előtt az volt utolsó kívánsága, hogy egy pillantást vehessen felesége síremlékére.

Mikor az ember ilyesmit hall, a szeretet csodálatos hatalmára kell gondolnia. Ha pedig az emberi szeretet ilyen nagyszerű tettekre képes, akkor mit alkothat Isten szeretete? A mai ünnep méltó választ ad erre a kérdésre.

Elénk állítja Mária szeplőtelen alakját, mint az isteni szeretet remekművét. Midőn az Isten elküldte Fiát a földre, méltó lakóhelyet keresett számára. Jómaga tervezte meg és maga építette fel Mária tiszta emberiségéből. Ha igaz az, hogy a Tadzs Mahal földünk legszebb palotája, akkor még inkább igaz, hogy Mária Isten legszebb temploma. Ezért óvta meg minden bűntől és ékesítette fel elsőnek az isteni élet ajándékával.

Ennél a jelzőnél, hogy „első” érdemes megállnunk és elgondolkoznunk. Tévedés lenne azt hinnünk, hogy Isten kizárólag Máriát ajándékozta meg szeretetével. Amikor Máriára tekintett, reánk is gondolt. Mert mit is jelent Mária szeplőtelen fogantatása? Egyszerűen annyit, hogy Mária megkeresztelve, tehát bűn nélkül, az isteni életben részesedve kezdte meg életét. Ám, bizonyos mértékben minden keresztény részesül ebben a kitüntetésben. Igaz, nem a fogantatásunk, hanem keresztelésünk alkalmával. Isten szeretete minket is megtisztít és fölékesít kegyelmével. Igaz ugyan, hogy bennünk megmaradnak a rossz hajlamok, és a külső-belső kísértések nemegyszer elgáncsolnak, a bűn sarába löknek. Mindez azonban nem akadályozza annak, hogy megtisztulva, újra meg újra Isten élő templomává nemesedjünk.

A Tadzs Mahal palotája azért épülhetett fel, mert az uralkodó hittet és szeretettel látott a nagy munkához. Nekünk is erre van szükségünk, hogy Isten tervei szerint alakítsuk életünket. Aki önmaga vagy az emberek megváltoztatására vállalkozik, annak mindenekelőtt hinnie kell a változás lehetőségében. Mária ebben a hitben is példaképünk. Mikor Gábor angyal fölkeresi, szinte hihetetlen dolgokat közöl vele. Anya leszel és szűz maradsz. Gyermeked születik, aki Isten Fia lesz. . . Mindezt Mária sem értette, de elhitte, és szívébe zárta. Ezért nem habozik igennel válaszolni Isten kérésére. Bezzeg mi, sőt még szentjeink is milyen nehezen mondunk igent Isten akaratára! Szent Johanna például három évig habozik, mikor meghallja a sugallatot, amely Franciaország megmentésére biztatja. Nem hiába nevezzük Máriát nagykosságú Szűznek. Szíve iskolájában megtanította a Szentlélek, hogy Isten gondolatait nem lehet első hallásra megértenünk. De értés nélkül is elfogadni és meghajolni előtte, a hit nagyszerű cselekedete. Ez a hit volt Mária életében az a fényforrás, amely szíve templomát bevilágította.

Pál apostol írta szeretett tanítványának, Timóteusnak: „Vívj meg a

hit harcát! Szerezd meg az örök életet!” (Tim 6, 12) Ez a feladat a miénk is, és küzdelmet jelent egész életünkre. Mivel pedig ismerjük gyöngeségünket, gyakori ellankadásunkat, segítségért folyamodunk. Vajon találhatnánk-e készségesebb segítőt annál a Máriánál, akit Jézus anyánkul rendelt? Ezt az igazságot szemlélteti a legenda, amely szerint Isten megpillant valakit a mennyországban, jóllehet igen gyarló életet élt a földön. Előhívja Péter apostolt és szemrehányóan mondja: rád bízta a mennyország kulcsait, de úgy látom, nem jól kezeled őket. Hogy kerülhetett ide ez a bűnös lélek? Uram, védekezett Péter, nem tehetek róla. Az a helyzet ugyanis, hogy amikor bezárom valaki előtt a kaput, édesanyád, Mária kinyit egy ablakot. . .

Ez a legenda annyiban igaz, hogy Mária nem szűnik meg közbenjárónk lenni és reánk is kiterjeszti anyai szeretetét. Ezért fordulunk bizalommal ma is feléje és kérjük: segíts minket, Mária, hogy hozzád hasonlóan nagyra értékeljük a tiszta életet! Adj erőt, hogy mi is megharcoljuk a hit harcát és Isten templomává formáljuk szívünket!

ELKÜLDÖM KÖVETEMET

Advent 2. vasárnapja
Mk 1, 1—8

A Gondviselés akaratából Keresztelő Jánosra hárult az a nehéz, de megtisztelő feladat, hogy a Megváltó előhírnöke legyen. Ez a magyarázata annak, hogy az adventi időben többször is szerepel személye és tanítása a liturgiában. Isten döntésével egybehangzónan egyházunk is Keresztelő János példájával akar előkészíteni minket karácsony ünnepére. Ezért kell megismerkednünk ezzel a nagyszerű emberrel, akit Jézusunk minden prófétánál nagyobbak nevezett.

Szent Lukács evangéliuma részletesen elbeszéli születésének csodás körülményeit. Édesapja, Zakariás, papi szolgálata közben kapja az isteni ígéretet, hogy fia születik. Mivel kételkedik ennek lehetőségében, büntetésül megnémul. Csak fia születésekor, illetve névadásakor nyílik meg ismét az ajka. Ennek természetesen híre megy az egész vidéken, és az emberek kíváncsian találgatják: mi lesz ebből a gyermekből? Mi már tudjuk, az ószövetség utolsó prófétája és az újszövetség előhírnöke lett belőle.

Júdea pusztaságában kezdte meg működését, nem messze attól a helytől, ahol a Jordán folyó beletorkollik a Holt-tengerbe. Itt volt alkalmas átkelőkely a Kelet felől érkező, Jeruzsálembé igyekvő kara-

vanok számára. Ezért is nevezték ezt a helyet Bethabarának, az Átkelés házának. Valószínű itt keltek át a folyón Izrael fiai is Józ sue vezetésével. Ezen a vidéken prédikál Keresztelő János annak a messiási országnak eljövételéről, amely ragyogó világo sságként élt a választott nép gondolatvilágában.

Különös vidék ez, a föld legmélyebben húzódó völgye, 350 méterrel a tenger színe alatt. Nyáron elviselhetetlen a 45 fokos hőség és a szárazság. Csak a téli hónapok hoznak egyhűlést és kis időre ugyan, paradicsommá változtatják a vidéket. Mivel ez az időszak igen rövid, a vidék nem alkalmas emberi településre. Itt működik Keresztelő János és a jövő-menő utazók az egész országban szétviszik híret. Próféta tűnt fel és bűnbánatot hirdet. Ez a szó, hogy próféta, izgalomba hozza a hívő izraelitákat. Hiszen már ötszáz éve nem működött próféta az országban. Akadtak, akik annak mondották magukat, de hamarosan csalóknak bizonyultak. Ám a remény ott szunnyad a lelkek mélyén, amelyről Malakiás próféta is jövendölt: „Íme, elküldöm követemet, hogy utat készítsen előttem.” Keresztelő Jánosnak éppen ez volt a programja. Nem csoda, ha felfigyeltek rá, látni, hallani akarták. Nincs semmi hízelgő beszédében, megalkuvás nélkül hirdeti az igazságot. Róla is elmondhatjuk: „Tölgyfa, melyet a fergeteg ki képes dönteni, de méltóságos derekát meg nem görbítheti”. (Petőfi)

Bátor szókimondása hamarosan szembeállítja a világ hatalmasaival, akik nem sokat törődnek az igazsággal. Ezért nyeli el Jánost Heródes börtöne. Az asszonyi hiúság, féktelen élvezetvágy a próféta életére tör. Így lesz egyike azoknak a boldogoknak, akik üldözést szenvednek az igazságért. Mikor Jézus megkezdí nyilvános működését, János már Heródes király börtönében ül. Itt keresik fel tanítványai és beszámolnak Jézus föllépéséről. Minden jel arra mutat, hogy Ő a megígért Messiás. János azonban bizonyosságra vágyik. Ezért küldi tanítványait Jézushoz és megkérdezi: te vagy-e az eljövendő vagy más várjunk? Az igenlő válasz megadja neki a boldog bizonyosságot, hogy útkészítő hivatása beteljesedett.

Régen elhangzottak már Keresztelő János kérdő szavai, de kérdése újra meg újra felcsendül az egymást követő nemzedékek ajkán: te vagy-e az eljövendő? Más megfogalmazásban ezt is kérdezhetnénk: van-e mondanivalód a mi nemzedékünk számára, érdemes-e Betlehembe zarándokolnunk? Igaz, immár kétezer éve itt élsz közöttünk, ellenségeid nem tudtak eltemetni. Még senki sem cáfolta meg evangéliumod igazát, de tanításod kovásza oly kevésbé járta át az emberiség téstáját. Talán ezért is fordulnak el sokan és új utakat keresnek reményeik számára. A tudományban bizakodnak, a szédületesen fejlődő technikában, új termelési módszerekben, egy okos világ emberteremtette paradicsomában.

1963-ban az amerikai San Diegóban rozsdálló tokban különös iratokat helyeztek el az utókor számára. Betonból készített tömbbe öntötték bele és csak 100 év múlva szabad kibontani. Vajon mit helyeztek el ebben a jövőnek szánt csomagban? Az Atlasz-rakéta modelljét, amely az amerikai űrhajóst a magasba röpítette. Továbbá egy 52 oldalas iratot, amelynek ezt a címet adták: Pillantás a jövőbe. Neves közéleti személyiségek, tudósok nyilatkoznak benne, hogy milyenek képzelik száz év múlva a földi életet. Íme, néhány elképzelés. A föld lakóinak száma eléri a tíz milliárdot. Százezren lagnak a Holdon, hétszázezren a Marson. Pompás űrállomások várják a világűr turistáit, ahol különféle kozmikus növények zöldellnek az örökös napsütésben. A Holdon pompás nyaralótelepek létesülnek. Földünkről eltűnnek a sivatagok és az atomenergia segítségével valóságos paradicsomok születnek. Legyőznek minden betegséget és irányítani tudják az időjárást. Az emberek életkora átlagosan 150 év lesz. Ilyesmit és ehhez hasonlókat írnak a „szép új világról” a tudomány és képzelet profétái.

Mi, hívő emberek nem vagyunk semmi jó elrontói és szívből kívánjuk e szép jövődölések beteljesülését. Ám komoly kételyeink támadnak, mikor azt tapasztaljuk, hogy sokan nem akarják felismerni Jézusban azt az egyetlen csúcst, ami felé mindenkinek törekednie kellene. Mennyei Atyánk nem azért küldte a földre, hogy múzeumba zárjuk és elragadjuk tőle az őt megillető hatalmat. Ha nélküle is boldogulhatnánk, akkor felesleges volt eljönnie, prédikálnia, egyházat alapítani, meghalni és föltámadni. Ha mégis eljött, sőt itt maradt, ez azért történt, mert nélküle nem üdvözülhetünk.

Még 1925-ben mondotta az Európában járó hindú költő, Rabindranath Tagore: „Félek, hogy a keresztény Európa elpusztul, mert csak a ruhája keresztény...” Hogyan kerülhetnénk el azt a pusztulást? Vessük le hazugságainkat, bűneink kodusrongyait és az örökké időserű belső megtérés által legyünk krisztusi emberekké.

UTAT KÉSZÍTENI ISTENNEK

Advent 3. vasárnapja
Jn 1, 6—8, 19—28

Keresztelő János nem sokáig élvezhette a szülői otthon melegét. Nehéz hivatására kemény, önmegtágadó élettel kellett fölkészülnie. Erre utal Szent Lukács evangéliuma, midőn megjegyzi róla: „A pusztában élt addig a napig, amíg nyilvánosan föl nem lépett Izraelben.

Pusztába vonulását talán siettette szüleinek korai halála. Igazi sürgetője azonban a Szentlélek volt, aki az ószövetségi prófétákat is a pusztában készítette elő nehéz hivatásukra. Történt mindez azért, mert a pusztai csend igen alkalmas az Istennel történő találkozásra és párbeszédre. Minél inkább kiüresítjük szívünket az evilági gondoktól, annál több lesz benne a hely Isten gondolatai számára.

Ez a felismerés vezette a pusztába annak a szektának tagjait is, akiket esszénusok néven emlegetünk. Jézus születése előtt a 3.—2. században szakadtak el a hivatalos zsidó vallástól és saját elképzeléseik szerint készültek a Messiás érkezésére. 1947-ben igazi világszenzáció kerekedett abból a véletlen fölfedezésből, melynek során egy beduin pásztorfiú a Holt-tenger mellékén egy barlangban fölfedezte az esszénus szekta elrejtett iratait. Sokan föltételezik, hogy talán Keresztelő János is kapcsolatban állt ezzel a szektával, mielőtt elindult volna egyéni küldetése útján.

A sokszáz esztendő s „prófétai csend” háttéréből hangos felkiáltó-jelként emelkedik föl Keresztelő János alakja. Kemény szavai és szent élete fölkelti a zsidó papság figyelmét is. Követeket küldenek hozzá és megkérdezik: Ki vagy te? Annak az embernek, akit Isten Lelke vezérel, aki éveket tölt a pusztai magányban, ahol alaposan átgondolja életét, nem okoz nehézséget a felelet. Nyíltan és határozottan kijelenti: „nem én vagyok a Messiás,” sőt még a prófétai címet is elutasítja. Feladatomban csupán az, hogy előkészítsem a Messiás útját. Még arra sem vagyok méltó, teszi hozzá, hogy saruszíját megoldjam. Keresztelő János hitte és nekünk is hinnünk lehet és kell: nem mi választjuk Istent, hanem ő választ minket. Nekünk csak az a feladatunk, hogy igent mondjunk hívására és végrehajtsuk feladatunkat. Lehet, hogy füstbe mennek saját terveink, de ezt ne sirassuk! Fontos az, hogy Isten terve megvalósuljon. Ne az én akaratom legyen, hanem a Tiéd. . .

Istennek velem, velünk is megvan a maga terve. Nem azért küldött a világba, hogy tétlenül ácsorogjunk a világ piacán. Keresztelő Jánoshoz hasonlóan legfőbb keresztény feladatunk: utat készíteni magunkban és másokban Jézus érkezésére. Érdemes ezzel kapcsolatban meg-szívlelnünk a sivatag modern szentjének Ch. de Foucauld-nak mély-értelmű szavait: „Rövid életünk egyik legnagyobb boldogsága, ami-ben az angyalok sem részesülnek, hogy dolgozhatunk szereteteinkért. Mindenkinek közre kell működnie az emberek megszentelésében, de nem azonos módon. Akik hivatásuk folyamán nem a pásztorokhoz, hanem a nyájhoz tartoznak, tehát a világi híveknek, inkább tettekkel, mint szavakkal kell Krisztust hirdetniök.” Meg kell mutatnunk az embereknek hitünket elsősorban azzal, hogy Isten kedvéért szeretjük őket. A behavazott utakon sokszor roppant küzdelmet vív az ember és még a gépek segítségével is nehezen boldogul. Mennyivel gyorsab-

ban, szinte játszi könnyedséggel végzi el ezt a takarító munkát a tavaszi napsugár! Ehhez hasonló a lelkek, a szívek világában a szeretet, amely egyedül alkalmas arra, hogy utat készítsen a szeretet Istene számára.

Ha a tengeren SOS jeleket ad egy bajba jutott hajó, minden közelben tartózkodó hajónak segítségére kell sietnie. Ha ezt nem teszi, jogosan állítják nemzetközi bíróság elé a hajó kapitányát. Ugyanígy kötelessége minden kereszténynek, akikre Isten rábízta a többi embert, segítséget nyújtani a tévelygőknek. Krisztus nem azt kérdezi majd az ítélet napján, hogy milyen vallásúak voltunk, gyakran jártunk-e templomba, fizettük-e az egyházi adót, hanem, hogy szerettük-e az embereket, segítettük-e hozzá vezetni a eltévedteket?

Egy szokatlanul kemény, téli éjszakán történt, hogy New York közelében, a nagy hófúvásban elakadt egy vasúti szerelvény. A magas hóban az utasok nem tudtak kiszállni. Miután a fűtőanyag elfogyott, a hideg kocsikban kellett kivárniuk a reggelt. Mikor megvirradt és segítség után néztek, megdöbbenve fedezték fel közvetlen közelükben az egyik irányító tornyot. Midőn vezetőjét és dolgozóját felelősségre vonták, hogy miért nem siettek az utasok segítségére, ezt válaszolták: ez a szerelvény nem a mi hatáskörünkbe tartozott. Mintha bajba jutott embertársaink nem tartoznának mindnyájunk hatáskörébe!

Minden ember életében vannak olyan időszakok, amikor megnyílik a szíve és annak lehetősége, hogy utat készítsünk Jézus számára. Nem, nem szabad elszalasztanunk ezeket a nagyszerű alkalmakat! Nincs szebb hivatás, nem adhatunk többet embertársainknak, mintha Jézushoz vezetjük őket. Ennek komoly feltétele, hogy a mi szívünkben otthon legyen Jézus. Ne torlaszoljuk el útját bűneinkkel, bűneink szeretetével! A neves francia író, Marcel Proust jegyzi meg: „Ha az ember vár valakit, akkor annyira szenved a szeretett lény távolléte miatt, hogy el sem tudja viselni mások jelenlétét.” Legyünk így Jézussal is! Várjuk őt tiszta szívvel és ne torlaszoljuk el útját bönös szenvedélyeinkkel! Isten mindig útban van. Ő a világ legnagyobb turistája. Várjuk nyitott ajtóval, tárt karokkal, legyünk boldog vendéglátói családi közösségünkben.

JÉZUST VÁRJUK MÁRIÁVAL

Advent 4. vasárnapja
Lk 1, 26—38

Úgy vagyunk a mai vasárnappal, mint a gyermek, aki hosszú távollét után megérkezik a szülői házba. Megállunk karácsony ünnepének küszöbén és mielőtt átlépnének aranyajtaján, egy pillantást vetünk magunkra. Szívesen belenéznének egy mindent megmutató tükörbe, hogy megmutassa arcunkat, belső világunkat és így rendbe hozhassuk magunkat. Tudjuk, érezzük, a karácsonyi fények csak akkor ragyognak fel szívünkben, ha megtalálják bennünk a hit és a szeretet lángszomjas kanóciát. Ebben a készülődő várakozásban Jézus édesanyja, Mária a példaképünk.

Mikor Gábor angyal fölkeresi Máriát, nyitott ajtóra talál. Talán nem is kopogott és várakoznia sem kellett. Mária szívének ajtaja nyitva állt az égi küldött előtt. Csak a bűn előtt zárult be élete kezdete óta. Mária erényeit nem kellett zárt ajtóval védelmezni. Ez a nyitottság Isten felé első feltétele annak, hogy a Szentlélek kifejtthesse életformáló hatását. Sohasem tudjuk, hol és mikor látogat meg az Isten. Érkezését nem lehet megrendelni, ajándékait kikövetelni. Milyen szépen mondja magyar nyelvünk az áldott állapotban levő anyáról: gyermeket vár. . . Mert az élet mindig ajándék, azt kérni és várni kell. Megértette ezt Mária, azért állt nyitott szívvel Isten követe előtt.

Jóllehet Mária föl volt hangolva Isten érkezésére, az angyal szavai mégis zavarba hozták. Igaz, a Szentírásban ő is olvashatott angyali jelenésekről, isteni látomásokról, most mégis megdöbben a nem várt kitüntetés. Alázatosságában ő ilyesmire sohasem gondolt. A köszöntés tartalma: áldottabb vagy minden asszonynál, csillogó palástként hullt egyszerű lelkére. Megrendülése még csak fokozódik, mikor az angyal így folytatja szavait: „Méhedben fogansz és fiút szülsz. . . Nagy lesz Ő, a Magasságbeli fia. . .” Igaz, hogy jegyben jár Józseffel, de vele már megbeszélte, hogy házasságukban is folytatja szüzi életét. Mária egészséges lelke nem az anyaságtól retten vissza, hanem szüzi koszorúját félti. Hiszen ezt Istenért vállalta. Érthető tehát az ajkán fölcsendülő kérdés: hogyan történik ez, hiszen férfit nem ismerek? Jogos Mária kérdése, mert az emberi természet sajátossága, hogy értelmével bevilágítson a titkok fátyola mögé. Először talán arra gondol, hogy le kell mondania szüzességéről és a természetes anyaság útjára kell lépnie. Bizonyára erre is ígert mondott volna. De nem, Isten ebben az esetben kivételt csinál „A Szentlélek száll rád, és a Magasságbeli ereje borít el. . .” Ebből megtudja Mária, hogy anyaságának mikéntje

eltér a természet rendjétől. Nem azért, mert az rossz, mert az bűnös, hanem, mert ez magasztosabb. Nem is habozik az igenmondással, hiszen tudja: Istennél semmi sem lehetetlen. Pedig talán lenne oka a további ellenkezésre. Mit szól majd József ehhez a különleges anyasághoz? Hogyan magyarázza meg neki és vajon elhiszi-e? A zsidó törvény szerint ő már Józsefhez tartozik és megkövezés vár a hűtlen asszonyra. Hogyan tűrheti Isten még a látszatát is annak, hogy kétes erkölcsű nő virrasszon megtestesült Igéje fölött? Mire való ez a szokatlan fogantatás, amelynek titka alkalmat ad a hitetlen világnak, hogy szégyenfoltot borítson arra a Gyermekre, aki elveszi a világ bűneit? Mindezt Mária nem kérdezi, hanem csodás hitével Isten karjába veti magát. Majd Ő mindent elintéz. Miért aggodalmaskodjak? Hogy a hitetlen világ megveti, vagy kigúnyolja, ez őt nem zavarja. Hiszen a hit, az evangélium oktalanság a világ szemében. Mikor a Szűzanya megjelent Bernadette-nek, a hitetlen közvélemény bolondnak akarta nyilvánítani a kis látnokot. Milyen megdöbbenő napjainkban is, hogy az emberek jobban hisznek az ember hazugságának, mint Isten igazságának.

Közismert tény, hogy világszerte nagy a hiány a háztartási alkalmazottakban. Néhány évvel ezelőtt két tekintélyes New-York-i napilapban hirdetés jelent meg: figyelem, figyelem! Vállalatunk olcsó és kitűnő háztartási alkalmazottakat ajánl. Három évi fáradságos munkával sikerült háromszáz csimpánzt házi munkára betanítani. A majmok söpörnek, súrolnak, leszedik az asztalt és kisebb mosást is elvégeznek. A hirdetésre sokan jelentkeztek és ekkor derült ki, hogy az egész csak tréfa volt. Arra azonban igen alkalmas, hogy bizonyítsa a mai ember oktalan hiszékenységét.

Mária azonban tudta, kinek hisz és biztos volt benne. Ennek nyomán hangzott fel örökszép válasza: íme, az Úr szolgáló leánya vagyok... Ezzel a vallomással mintegy átadta magát Istennek, hogy engedelmesen szolgálja üdvözítő terveit. Ez az odaadás lett Mária nagyságának, dicsőségének és boldogságának záloga. Vajon az emberek szemében kik számítanak jelentős embernek? Akik átlagon felüli képességgel rendelkeznek. Írók, muzsikusok, filmszillagok, olimpiai bajnokok, a tudomány és a technika úttörői. Am Isten szemében azok igazán nagyok, akik engedelmesen szolgálják üdvözítő terveit.

Bármennyire is különös, Isten egy tudatlan leánnyal és egy tehetetlen, jászolban fekvő kisgyermekkel kezdte az emberiség újjáteremtését. Igaz, hogy Mária szegény volt és a betlehemi barlangot nem díszítette gyertyafényes karácsonyfa. Ám övé volt Jézus, a világ világossága. Igaz, hogy Betlehemben nem kaptak szállást, de ölében tarthatta a föld legdrágább Vendégét. És végeredményben ez a legfontosabb. Mit ér a karácsony minden dísze és fénye Isten felé forduló,

magunkat neki ajándékozó szeretet nélkül? Ebben példaképünk Mária és ezzel a lelkülettel induljunk mi is Betlehem felé. „Lásza a föld, te vagy szent szülője s csak öledben nyílik szebb jövője”.

A KARÁCSONYFÁK ÜZENETE

Éjféli mise
Lk 2, 1—14

Karácsony este körülálljuk a feldíszített fenyőfákat és rázendítünk az angyalok énekére. Szép a felnőttek karácsonya, mert a múlt rózsaszínű emlékeit örökzöld gallyaira álmodjuk. Ennél is szebb a gyermekek karácsonya, hiszen ők még az álmok szivárvány-hídján járnak és a remény zöld pázsitján heverésznek. Így egyesít mindnyájunkat a karácsonyi öröm és ezt akarjuk megköszönni az éjféli szentmisén. Fenyőfák állnak őrséget Jézus jászolánál és ma éjjel szeretnénk őket is megszólaltatni. Vajon mit mondanának? Megpróbálom kitalálni.

Íme, elképzelt vallomásuk! Néhány héttel ezelőtt még én is ott álltam az erdőben fenyőtársaim között. Tavasszal illatos szellők ringatták ágaimat és hintázó rigók fütyülték az új élet zsoldárait. Nyaranta nemegyszer kemény viharokkal kellett megbirkóznom. Próbára teték gyökereim erejét, amelyekkel a termő humuszba kapaszkodtam. Télvíz idején zúzmarába, hóbundába öltözködve fogadtam a fagyos szeleket. Aztán egy fagyos reggelen, nem tudtam miért, kegyetlen fejszecsapással levágtak tövemről. Társaimmal együtt kocsira dobtak, majd a piacra s onnét ide a templomba kerültem. Még nem haltam meg egészen, még az élet zöldje díszíti ágaimat, de tudom, hogy néhány hét az életem. Sajnáltam elhagyni az erdőt, de itt a templomban megvigasztalódtam. Megtudtam ugyanis, hogy haldokló életemmel Isten házát díszítem és az emberek örömét szolgálom. Itt állok most, a betlehemi barlang mellett és osztozom a Gyermekek sorsában. Jézust is a szeretet, az örömszerzés vágya hozta a földre az örök halmokról. Eljött az emberekhez, mert minden boldogság, még az Istené is, akkor teljes, ha másoknak ajándékozzuk. Eljött Jézus a földre, hogy emberi életünk halálra ítélte karácsonyfáját földíszítse az örök élet fényeivel. Milyen öröm a szülők számára a karácsonyfák díszítése! Lám, Istenünk is abban találja örömét, hogy életünket teljesebbé tegye, földíszítse az örök élet fényeivel. Fenyőfáinkat a szaloncukor, a habcsók, az angyalhaj, a gyertyák és csillagszórók változtatják karácsonyfává, emberi életünket pedig Isten kegyelme változtatja isteni létté. Ez a karácsonyfák első üzenete.

Ezzel azonban korántsem fejezik be tanításukat. Így folytatják. Engem azért vágtak le tövemről, azért állítottak a barlang és az oltár mellé, hogy meghirdessem a szeretet örömszerző hatalmát. Nektek, keresztényeknek ugyanez a hivatástok. A szeretet követségében járni, mások örömét szolgálni. Mily sok ember él közöttünk, aki csak bánatot okoz, sebeket ejt embertársai szívéen. Pedig Isten mindnyájunkat azért ültetett el a földi élet erdejében, hogy örömet szerző karácsonyfák legyünk. Hogy fölragyogtassuk a szeretet fényeit a sötétségben gubbasztó embereknek.

Bán Karcsika állami gondozott kisfiú, egyik gyermekotthonunk lakója. Az elmúlt év karácsonyán sok szép ajándékot kapott volna az intézetben. Ám nem kerülhetett sor az ajándékok átadására, mert a kisfiú öngyilkosságot kísérelt meg és zárt osztályban kellett elhelyezni. Az ok: sohasem látogatták meg a szülei. A gyermek csak akkor nyerte vissza életkedvét, amikor sikerült megszerettetni édesanyjával és a következő karácsonykor őt kapta ajándékul. . .

Természetesen nemcsak Bán Karcsika érez így, hanem valamenynyien. Szeretet nélkül nem érdemes élnünk. Hogy is mondja az Apostol: Ha szeretetem nincs, semmi sem vagyok. Ezt hirdeti a betlehemi Gyermek, ezt hirdetik a karácsonyfák és ezt hirdesse életünk! Ezért mondanivalóm összefoglalásaként hadd idézzem megboldogult édesapám egyik költeményét a fenyőfák és a mi hivatásunkról.

Ezüstfenyők a széles Duna-parton
Vásárra várnak, karácsony leszén,
Jöttek a messzi havas Hargitáról
Ott születtek a székely hegyeken.

Némán s szomorún várják sorsuk teltét,
Nem zengik többé a havas dalát,
De holtunkban is lehelik a bércek
Gyopárvirágos, édes illatát.

Jézuskát váró gyermekszívek mélyén
Öröm csilingel, édes láz lobog,
Figyeljétek csak, koccan már az ablak
Avét dalolnak künn az angyalok.

Jézuskáért mindenütt epednek,
Valamit mindig várnak a szívek,
Óh hány édes álmod váltanak valóra
A gyertyafényes, halott fenyvesek!

Sorsuk komor, de igaz, mint az élet
Állni az őrszem hős helyét. . .
S egy sziporkázó, végső felgyúlással
Megszentelni mások örömét.

(György Lajos)

FIÚ SZÜLETETT NEKÜNK

Karácsony
Lk 2, 15—20

Hatalmas kövekből, rabszolgák verejtékes munkájával épültek a piramisok, hogy hirdessék a kései nemzedékeknek is a fáraók hatalmát. Idők viszontagságaival dacoló diadalívek, karsú obeliszkek véres győzelmek emlékét idézik. Remekbe készült képek és szobrok töltik meg templomainkat és múzeumainkat, hogy hirdessék az ember szépség-szomjúságát. Az ember minden alkalmat megragad, hogy szelleme bélyegét ráüsse a birtokába vett természet arcára. Ebben a törekvésben Teremtőjét utánozza, akinek ég és föld hirdeti dicsőségét.

Ám az emberi értelem nemcsak a letűnt kultúrák hieroglifáit, hanem az Isten üzenetét is kibetűzheti. Mivel oly restek vagyunk és nem egyszer megtévednek büszke gondolataink, Isten vakmerő lépésre szánta el magát. Lehajolt hozzánk és nekünk adott Fia által félreérthetetlenül tudomásunkra hozta boldogító üzenetét: ember, szeretlek téged! Hogy erről sohase feledkezzünk meg, fölállította az enyészetel dacoló betlehemi barlangot. Innen hirdeti minden idők minden emberének: Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte!

Gyermekkorunkban szinte mindnyájan megpróbálkoztunk azzal, hogy megfogjunk egyet a réten ugrádozó szöcskék közül. Ezt tette egy angol kisfiú is, amikor hazafelé ment az iskolából. Útja egy réten vezetett keresztül, ahol az őszi napsütésben megpillantott egy szöcskét. Ledobta táskáját és utána vetette magát. Már-már sikerült elkapnia, amikor hatalmas ugrással eltűnt az árokperti kerítés mögött. No, ezt nem hagyom, gondolta magában és át akart mászni a kerítésen. Ám ebben a pillanatban megpillantott az árokszálen egy fehér csomagot. Felébredt benne a kíváncsiság és megfeledkezett a szöcskéről. Vajon mi lehet a fehér csomagban? Legnagyobb meglepetésére egy újszülött kisbaba. Mintha csak azt mondta volna: végre, hogy fölfe-

deztél, már régen várok rád! A kislány egy darabig gondolkozott, mitévő legyen? Mivel ő is tudta, hogy az ilyen kisbabának nem az árokszálon a helyük, magához ölelte és hazavitte szüleihez. A jó emberek el is fogadták és fölnevelték, akit szülőanyja eldobott magától. Kiváló tudós, a tőzsdei élet megalapítója Thomas Gresham lett belőle. A nevét viselő palotát a mi Duna-partunkon is megtalálhatjátok. Mivel nem felejtette el, hogy egy szöcskének köszönheti szerencsés megtalálását, hát belevette címerébe is.

Karácsony ünnepén mi is egy kislányra emlékezünk, akit Isten tett le a világ országútjára. Nekünk ajándékozta, hogy testvérként magunkhoz öleljük és vele találjuk meg utunkat a mennyei Atyához. Ennek hallatára jogosan kérdezhetné valaki: vajon miért szeret, miért ragaszkodik hozzánk az Isten? A józanul gondolkozó, az életet ismerő ember tisztában van azzal, hogy Ádám ivadékaik nem tartoznak a legszeretreméltóbb teremtmények közé. Ha ennek ellenére mégis lehajolt hozzánk az Isten, ez nem történt véletlenül. Valami mégiscsak van az emberben, ami magára vonja Isten szeretetét. Vajon mit szeret bennünk az Isten? Egyesek talán azt gondolják, hogy erényeinket, jótetteinket, hűségünket szereti. Örül ajtatos imáinknak, hitünknek, engedelmességünknek. Megtalálja bennünk a létezés szépségét és ezért szeret minket. Valójában nem így van. Hiszen Jézus földön jártában szerette a bűnösöket, Magdolnát, Zakeust a vámost, a tékozló fiút, Pétert, sőt Júdást is. . . Hát akkor miért szeret minket az Isten? Azért és akkor szeret minket, ha sokat adhat nekünk. Azokat szereti, akik sokat kérnek, sokat várnak tőle. Jézus azokat szereti, akik hajlandók mindent szemétnek tekinteni, csak hogy Isten legyen a nyereségük. Jézus azokat szereti, akik számára Ő lehet a minden.

Érdekes történetet olvastam Stokowszkiról a világhírű karmesterről. Az egyik hangversenyen igen fegyelmetlenül viselkedett a közönség. Ezért megállította a zenekart és a hallgatóság felé fordulva kijelentette: Händel ezt a zeneművét vonós, fúvós hangszerekre és énekhangra komponálta, nem pedig csoszogásra, krákogásra és tüszögésre. Csak erre akartam föl hívni szíves figyelmüket. . . Ehhez hasonlóan elmondhatjuk: Isten Jézus által arra figyelmeztet, hogy emberi életünket nem káromkodásra, gyűlölködésre, hanem szeretetre komponálta. A kiváló zeneszerzőtől Josef Haydn-tól megkérdezte valaki: Mi a magyarázata annak, hogy az ön zenéjében oly sok a vidámság, az életöröm? Ez azért van, hangzott a válasz, mert zeneszerzés közben Istenre gondolok és ilyenkor mindig boldog és vidám vagyok. Íme, ez az a lelkület, amit szeret bennünk az Isten. Ezt akarja kegyelmével mindnyájunkban kialakítani.

Manapság sokat emlegetik itt is, ott is, hogy az úgynevezett nukleáris pajzs védelmezi életünket. Akik azonban ennek a pajzsnak

„oltalma” alatt élnek, mégsem érzik magukat biztonságban. Félelem tanyázik a szívekben, mert az életnek nem az erőszak, hanem a szeretet az édesanyja. Ezt hirdeti karácsony és az a Fiú, aki a szent éjszakán nekünk született.

HOL A TE ISTENED?

Karácsony
Jn 1, 1—18

Karácsony estéjére nemcsak fenyőfáink öltözködnek gyertyafényes ünnepelőbe, hanem szívünkre is ráteríti bűvös köntösét ez a gyönyörű szép, titokzatos éj. . . Természetesen sokan úgy vannak a karácsonnyal, mint azok az emberek, akik pénzük fogytán csak a kirakatokban csodálják a megkívánt ajándékot. Akinek nincs pénze nem vehet ajándékot, s akinek nincs hite, az nem kaphatja meg a legnagyobb karácsonyi ajándékot: Jézust. Ám a hívő keresztény nem ácsoroghat és báméskodhat tétlenül a betlehemi barlang előtt. Be kell lépniünk, át kell ölelnünk a Gyermeket, akivel Isten mindent, de mindent nekünk ajándékozott.

Karácsonykor többen eljönnek a templomba, mint a közönséges vasárnapokon. Sajnos sokan még ilyenkor is elkerülik a szentmisét. Ezért most úgy tűnik nekem, hogy egyházközségünkben és szerte a világon sokmillió szempár fordul a hívő, az imádkozó emberek felé. Mintha sokmillió hang egybefonódna, hogy megostromolja templomunk falait. Mintha a kétkedő szívekből egyetlen kérdés nyílvestzője repülne felénk: hol a te Istened? Igaz, karácsonyi éneketek az ő születését emlegeti. Angyalaitok is békességről zengedeznek, amely a jóakarató emberek osztályrésze. Ám, nézzetek körül a földön és látni fogjátok, hogy a betlehemi barlangban sem született meg a félelemtől mentes, békés élet. Nekünk nem nagy szavak, hanem bizonyítékok kellene! Mi csak azt látjuk, hogy kétezer év múltán is repülőgépek húznak a magasban és bombaterhüket az élet otthonául rendelt földre dobálják. Mi csak azt látjuk, hogy a vér, a könnyek tengere a betlehemi barlang küszöbét nyaldossa. Ezek láttán jogosan vetjük fel a kérdést: hol a ti Istenedek? Talán a véres harcmezőkön? Talán a gyűlölet tajtékozó hullámain? Talán a szétbombázott városok romjai között? Hát jól érezheti itt magát? Mi hívők megdöbbenve hallgatjuk ezeket a jogos kérdéseket, mert a szívünk mélyén érezzük: gyöngék vagyunk mi ahhoz, hogy megmutassuk az Istent. Az Ő látásának nagy ára van:

a hit akarása. És mert ezt kinek-kinek magának kell lefizetnie, ezért szomorkodunk tehetetlenségünk tudatában. Ám boldog szomorúság, boldog könnyek azok, amelyeket Istenért hullatunk. Azért az Istenért akit mi, hívő emberek „látunk”. Itt a betlehemi barlangban, Mária ölében, a csöpp búzakenyérben, az egyház közösségében.

Ami pedig a vádat illeti, amely szerint kevés valósult meg az evangélium programjából, ezen mi keresztények nem csodálkozunk. Egyetértünk a költővel: ha annyi időre és napsugárra van szükség, míg megérik a szőlő, mennyivel több idő szükséges ahhoz, hogy a karácsonyi üzenet átmelegítse az emberi szíveket. Jézus győzelmének késlekedése nem Isten gyengeségét vagy nemlétét bizonyítja. Sokkal inkább azt, hogy Isten egészen más és másként cselekszik, mint mi emberek. Az Ő dolga sohasem sietős. Tervei megvalósítására nem arasznyi lét áll rendelkezésére, hanem egy örökkévalóság. Jézus nem azzal a szándékkal jött a földre, hogy hatalma erejével ráerőszakolja akaratát az emberekre. Tisztelt szabadságunkat és ajánlatát nekünk is el kell fogadnunk. Már maga az a tény, hogy tehetetlen kiseddként jelent meg közöttünk, figyelmeztet egy fontos igazságra. Gondoljuk meg, hogy a jó szülők mennyire örülnek gyermekük születésének. Vajon miért örülnek? Mit kapnak attól a tehetetlen csecsemőtől? Látszólag semmit. Annyi gond és baj van velük. Sírnak, követelőznek, szinte kizsákmányolják szüleiket szeretet-éhségükkel. Lefoglalják idejüket és mint valami kis zsarnokok kikövetelik a csókok és ölelések melegét. Mégis örülünk nekik, mert nekik köszönhetjük, hogy emberségünk csúcására emelkedhetünk. Nézzétek csak az édesanyákat! Milyen új, ismeretlen érzések fakadnak szívükben! Egyszerre milyen erősek, áldozatosak, szépek lesznek. Vagy nézzétek az édesapákat! Milyen különös erőt kölcsönöz nekik annak fölismerése, hogy gyermeke jövőjét is vállalja vette. Az anyaság és atyaság vállalása vezeti el a szülőket arra a magaslatra, amit egyszerűen csak így nevezünk: felelősség!

A közelmúltban találkoztam egy asszonnyal, akinek nem születhetett gyermeke. Elérzékenyülve beszélt el azt a megható jelenetet, amelynek maga is tanúja lehetett. Az édesapa elment kisfiáért az ovódába. Mikor a gyermek megpillantotta apukáját, kitért karokkal röpült feléje és ezt mondotta: köszönöm, hogy eljöttél értem! Hát igen, a gyermekek azért vannak, hogy elmenjünk értük. Hogy megtanítsanak másokért élni és kicsiholják belőlünk a legnagyobb emberi értékeket. Jézus is azért jött, hogy fölébressze bennünk az isteni élet vágyát. Ezért örül nektek is, akik eljöttetek köszöntésére. Felénk tárja kicsi karját és azt mondja nekünk: köszönöm, hogy eljöttél értem! Hiszen Atyám is azért küldött a világra, hogy az emberek testvérként magukhoz öleljenek és tovább adják szívem melegét. Köszönöm hát, hogy

eljöttél értem! Rád bízom magam, vigyél el otthonodba, ajándékozz szeretteidnek. Köszönöm, hogy eljöttél értem, mert megértetted: Atyám rád bízott, felelős vagy értem.

Jézus ügye tehát a mi ügyünk, ajándékainak kiosztása a mi kötelességünk. Isten a mi közreműködésünkkel akarja megörvendeztetni a világot. Örüljete a földnek, amelyet megszenteltek az Isten Fiának léptei! Örüljete az életnek és dobjátok el ócska fegyvereiteket! Ne rakétákkal és atombombáitokkal dicsekedjete, hanem a békeszerzéssel, az emberi méltóság tiszteletével. Örüljete, ha e kérdésre: hol a te Istened, András apostollal válaszolhatjátok: megtaláltuk a Messiást! Aki pedig megtalálta az Istent, úgysem tud tőle véglegesen elszakadni. Jézus nem enged el minket egykönnyen. Valami erő mindig visszahúz. Sajgó seb tátong a hitehagyók szívében. A gyermek nem szakadhat el véglegesen szüleitől. A férfi sem attól az asszonytól, akit igazán szeretett. Ha valaki beleszeretett az Istenbe, nem menekülhet előle.

Szépen szemlélteti ezt Jean Anouilh Becket Tamásról szóló drámájában. Filmet is készítettek róla, a magyar közönség is megtekintette. Becket Tamás okos és hű barátja III. Henrik királynak. Mikor canterbury érsek lesz, új barátság születik szívében. Észreveszi ezt a király és féltékeny szemére veti Tamásnak: te beleszeretél az Istenbe! Tamás nem tagadja, és ettől kezdve életében Isten az első helyezett. Ezért kell vértanúként meghalnia, a féltékeny király emberei megölik a templom lépcsőjén. Történt pedig mindez azért, mert Becket Tamás megértette és bárcsak mi is megértenők: Jézus azért jött hozzánk, hogy beleszeressünk. Karácsonyunk akkor lesz igazán, amikor Jézus szeretete átjárja, átmelegíti szívünket.

A SZERETET VÉRTANÚJA

Szent István első vértanú
Mt 23, 34—39

Az emberiségnek mindig bőven van oka a szégyenkezésre. Olyan bűnök és mulasztások terhelik lelkiismeretét, amelyek méltán alázzák porba büszke homlokát. Ha mégsem süllyed el a tévedések, az erkölcs-telenség mocsarában, ez azért van, mert Isten képeire teremtet emberiségünkben mindig fölébred a tisztaság, az igazság honvágya. Ezt a nemes törekvést izmosítják bennünk Isten emberei. Am a sors különös ironiája, hogy éppen ezek az emberek szenvedik a legtöbb üldözést

és gyalázatot. Az emberen uralkodó Gonosz mindent elkövet, hogy megvédelmezze a bűnökre épített birodalmát. Ezt a harcot állítja elénk a mai ünnep eseménye.

Egyházunk első vértanúját, Istvánt ünnepeljük, akit a Szentírás szerint kegyelem és erő töltött el. Ezért olyan bölcsen beszélt, hogy meggyőző erejének senki sem tudott ellenállni. Szépen írja Shakespeare egyik szonettjében: „A gyönyörűt szaporítani vágyunk, hogy örökké rózsálljon a szép!” Az evangélium szépségét is szaporítani, hirdetni kell, ez az Isten akarata és az ember érdeke. Annál sürgetőbb ennek a feladatnak vállalása, hiszen a hazugságnak, a tévedésnek is bőven vannak igehirdetői. „Az embernek szüntelen ismételnie kell az igazságot, írja Goethe, mert a tévedést is újra meg újra megismétlik.”

István diakónus meg volt győződve igazáról és honfitársai tévedéséről. A jeruzsálemi templom kárpítja nem ok nélkül szakadt szét nagypénteken. Az új törvény, az újszövetség életbe lépett és István erről akarta meggyőzni honfitársait. Mindezt szeretetből tette, hiszen „valakit a tévedéstől megszabadítani annyi, mint adni, nem pedig elvenni valamit.” (Tolsztoj)

Sajnos az igazság és szeretet szavaira kövekkel válaszolnak kőszívű hallgatói. Erőszakkal el lehet ugyan némítani az igazságot, de nem lehet nem igazsággá változtatni. A Krisztusért dobogó szív elnémul, de holtával is a hitet élteti és erősíti. Ez a legszebb glória, ami szebben zeng az angyalok énekénél. A vértanúk életük föláldozásával szégyenítik meg a testhez, az élvezetekhez és érdekekhez tapadt világot. A nemhívó persze fejét csóválja és sajnálkozva nézi a halálra kövezett vértanút. Milyen kár a szép, fiatal életért! Odadobni egy bizonytalan álmvilágért. István diakónus azonban nem sajnálja életét. Jobb Jézusért élni és halni, mint nélküle elherdálni az életet.

Dietrich Bonhoeffer luteránus lelkipásztor a hitleri koncentrációs táborok egyikében fejezte be hősi életét. Az ő hátrahagyott naplójában olvasom: „Tegnap valaki azt mondta, hogy az utóbbi évek elvesztek életéből. Én a magam részéről örülök, hogy nem így érzek, nem így gondolkozom. Nem sajnálom, hogy így döntöttem és úgy látom, egész életem töretlenül, egyenesen futott egészen a mai napig. Ha jelenlegi állapotom életem végét jelenti, akkor sem mondom, hogy értelmetlen volt.” Kitartani igazolt eszméink mellett, vállalni értük minden áldozatot, ez az emberi élet igazi beteljesülése.

István vértanúságában van még egy olyan mozzanat, ami mellett nem mehetünk el szóltalanul. Midőn a feléje dobott kövek ütésétől földre hullott, fennhangon ezt kiáltotta: Uram, ne ródd föl nekik bűnül! Az emberi természet sajátja, hogy szereti jótevőit és gyűlöli ellenségeit. Éppen ezért hangzott és hangzik kemény parancsként Jézus fölhívása: szeressétek ellenségeiteket!

Az egyik kínai császár kijelentette hadvezérei előtt: ha legyőzöm ellenségeimet, végleg megsemmisítem őket. Mikor aztán győzelmesen befejezte a háborút, vezérei kíváncsian várták, vajon a császár beváltja-e fenyegetését? Nagyszabású kivégzésekre számítottak. Menynyire meglepődtek azonban, midőn nem ez történt. A győzelem ünnepeére nagy lakomát rendezett a császár és erre minden ellenségét meghívta. Együtt evett és ivott a legyőzöttekkel és ezt látva a hadvezérek megkérdezték: hát nem váltod be ígéretedet? Nem semmisíted meg ellenségeidet? De igen, ezt akarom tenni, felelte a császár. Azért hívtam meg őket asztalomhoz, hogy megajándékozzam barátságommal.

Az igazságnak még tartozunk annyival, hogy elismerjük: szerető, békülő törekvésünket nem koronázza mindig siker. Vannak kőszívű emberek, akiket a szeretet, a jóság sem tud megpuhítani. Ez azonban nem változtathatja meg keresztény magatartásunkat. XXIII. János pápa egyszer elbeszélgetett a Vatikánban azokkal a munkásokkal, akik az elromlott hűtőgépet javították. A maga humoros stílusában ezt mondta nekik: látjátok fiaim, mennyire hasonlít egymáshoz a mi munkánk! Ti a hidegről gondoskodtok, nekem pedig a melegről kell gondoskodnom... Jézus azért jött a földre, István vértanú azért áldozta életét, hogy az emberek szívében több legyen a megbocsátó szeretet melegéből.

MEGTALÁLTÁK A TEMPLOMBAN

Szentcsalád vasárnapja
Lk 2, 22—40

Jézus gyermekkorát homály takarja és harminc éves koráig alig hallunk róla. Ezért is értékes Lukács evangélista beszámolója, aki egy kissé félrehúzza a függőnyt Jézus rejtett életéről. Olyan eseményt mutat be a szent család életéből, amely komoly tanulságot tartogat számunkra. A tizenkét éves Jézus szülei kíséretében Jeruzsálembe zárandokol. Együtt járnak a szent várost, együtt imádkoznak a templomban. A boldog együttlétet azonban megzavarja valami. Mikor az ünnepek múltán haza indulnak, Jézus nem tart velük. Nem tudjuk, miként történhetett ez, de mindnyájunk számára komoly figyelmeztetés. Jézust el lehet veszíteni. Ennél csak egy szomorúbb: nem követni Mária és József példáját, akik igyekeztek őt mielőbb megtalálni. Az is figyelemre méltó, hogy Jézust a templomban találják meg.

Sokan napjainkban is elveszítik gyermeküket, de sajnos nem az Isten házában találják meg.

Az ószövetségi nép életében fontos szerepet játszott a templom. Az ünnepre érkező zarándokok a Zsoltárossal énekelték: „Uram, szeretem házad szépségét, azt a helyet, hol kegyelmed lakik... Egy nap a közeledben többet ér, egyéb napoknak ezrinél”. Igaz, hogy a templomról alkotott felfogás sok tekintetben megváltozott, de jelentősége nem csökkent a keresztények életében sem. Jézus is a templomban ad találkozót követőinek, ide hívja áldozati asztalához választottait. Azt akarja, hogy itt találkozzon az egyházközség nagy családja és ezáltal begyakorolják magukat a testvéri lelkületbe. Napjainkban szomorúan tapasztaljuk, hogy csökken templomaink látogatottsága, és ezzel párhuzamosan a keresztény összetartozás tudata is elhalványul. Ezért is állítja élénk egyházunk a templomba siető szent családot. Csak az a család járja a boldogság útját, amely együttal Isten útját is járja. Tudatlan vagy rosszakaratú emberek a maradiság címkéjét próbálják ráragasztani a vallásos emberekre. A templomot is múzeumnak minősítik, ahol nincs helye a felvilágosult embernek. Hogy ez a nézet milyen eredményekre vezet, abból hadd adjak egy kis ízelítőt.

Mindnyájan hallottatok már arról a szomorú jelenségről, hogy Európa és Amerika jómódú országaiban félelmetesen szaporodik az erőszakos, társadalomellenes, úgynevezett huligánok száma. 1963-ban például berontottak az egyik stockholmi templomba, ahol szétugrasztották a magukkal hozott békákat és betörték az ablakokat. Négy francia lány sorsot húzott, hogy mivel töltsék legközelebbi vasárnapjukat. Ilyesmiket írtak a cédulákra: ellopok egy autót, öngyilkos leszek, beállok utcalánynak, stb. Braziliában egy 17 éves fiú tilos jelzésnél behajtott a tömegbe. Kíváncsi voltam, mi lesz a következménye, vallotta a rendőrségen. Három ember halálát okozta. 1964-ben 800 fiú és 400 lány indult rollerrel és kerékpárral a tengerparti Clactonba. Három napig olyan botrányosan viselkedtek, hogy az egész angol társadalom fölháborodott. Az Egyesült Államokban is az úgynevezett „jobb családokból” kerülnek ki a rablóbandába verődött fiatalok. A francia lányok és fiúk évi 50 millió frankot kapnak zsebpenzként. A német huligánok 20 millió márkát költenek évente alkoholra. A kanadai Torontóban évente mintegy 250 ezer dollár kárt okoznak. Így folytathatnók a statisztikát, amelynek hallatára méltán vehető föl a kérdés: mi a magyarázata ennek a szomorú jelenségnek? A válasz részben kiderül a fiatal bűnözők vallomásaiból. Unatkozunk, csak a hecc kedvéért csináltuk, mulatni akartunk, meg akartuk mutatni, hogy mi is vagyunk valakik. A legtanulságosabb azonban a pedagógusok, jogászok, szociológusok válasza: a baj forrása a családi élet rendezetlensége, a szülők nemtörődomsége vagy majomszeretete.

Nem arról van tehát szó, hogy a mai fiatalok rosszabbak, mint az előző nemzedékek. Az azonban tény, hogy több veszély leselkedik rájuk és gyengébb a védettségük. Nincsenek elveik, eszméik, világos fogamaik az életről, kötelességekről, lelkiismeretről. Erről természetesen nem csupán ők tehetnek. Méltán jegyzi meg egy angol pedagógus: gyermekeinknek nincs szükségük szemrehányásainkra, de annál inkább nagylelkű segítségünkre. Az ifjúság számára mindenekfelett példaképek kellenek. Van-e nagyszerűbb példa annál a Jézusnál, akit mennyei Atyánk rendelt örök példaképül számunkra. A keresztény nevelés ebben az irányban akarja vezetni ifjúságunkat.

Szomorú jelensége napjainknak, hogy a még magukat kereszténynek valló szülők is elhanyagolják gyermekük vallásos nevelését. Elmulasztják a példaadás mindennél hatékonyabb kötelességét. Olykor elküldik gyermeküket a templomba, de jómaguk nagy ívben elkerülik. Ne csodálkozzunk, ha kamaszodó gyermekük követik példájukat. Úgy vélik, hogy a vallás csak a gyerekeknek való és éppúgy le kell vetni, mint a gyerekcipőt. A vallásos nevelés elképzelhetetlen napjainkban vallását gyakorló szülők nélkül. Érdemes felfigyelnünk arra, hogy a negyedik parancs szüleink tiszteletére kötelez, de nincs külön parancs, amely a szülőket intené gyermekük szeretetére. Bizonyára azért nincs, mert az egészséges lelkű szülőnek nem kell megparancsolni gyermeke szeretetét. A helyes szeretethez az is hozzátartozik, hogy gyermekeiket Jézus útjára vezessék.

Talán ismerős az a történet, amely arról a férfőről szól, akit édesanyja komoly áldozatok árán kitaníttatott. A fiú jó állásba került és megházasodott. Felesége csinos asszony, de nem bírja primitívnek tartott anyósát. Főleg a vendégek előtt restelkedik miatta. Reszket öreg keze és többször megtörtént már, hogy elejtette tányérját. Ezért aztán a menyecske férje beleegyezésével fatányért vásárolt számára, abban kapta az ebédet. Történt az egyik nap, hogy kisfiúk az udvaron játszik, kés a kezében és farag valamit. Édesanyja megkérdezi: mit csinálsz fiacskám? Tányért faragok számodra, ha megöregszel. A hidegszívű asszony ebből megérthette a rossz példa mérgező hatását.

Szent család vasárnapján vizsgáljuk meg családi életünket és ahol lehet, igyekezzünk változtatni rajta!

ZÁRSZÁMADÁS

Szilveszterre

Egészen bizonyos, hogy, amikor a ma véget érő esztendő megkezdődött, nektek is sokan kívántak boldog új évet. Ez már afféle beidegzett szólásmondás az újesztendő kezdetén, ami nem párosul mindig szívből fakadó jókívánsággal. Természetesen mindenki tudja, hogy a boldogság nem vágyakon és kívánságokon múlik. Az évek mozaik-szemeiből épülő életünk csak akkor lesz boldog, ha Isten tervei szerint, a kegyelem segítségével munkálkodunk rajta. Hogy ezt miként csináltuk az elmúlt esztendőben, ma este erre keressük meg a választ! Ne csupán poharaink csengjenek, hanem szólaljon meg lelkiismeretünk harangja is!

Itt mindjárt eszembe jut egy megdöbbenő történet. Nem a képzelet szötte, hanem az élet véres valósága. Néhány hónapja meghalt egy öregember. Özvegye eljött a plébániára megbeszélni a temetést. Nem sokat beszélt és másoktól tudtam meg a haláleset szomorú körülményeit. A szerencsétlen ember nem tudott szakítani az iszákossággal és ezáltal megkeserítette családjá, főleg felesége életét. Ittas állapotban mindig kötözködött és feleségét nemegyszer tettelegesen is bántalmazta. Nem csoda, ha az asszony inkább gyermekeit látogatta és nem vonzotta otthonának borgőzös levegője. Az egyik este későn érkezett haza és az ittas férj durván rátámadt. Mindennek elmondta az asszonyt. Miközben teljesen hatalmába kerítette a dühroham, hirtelen a fejéhez kap és az asztalra zuhan. Semmi kétség, agyvérzés érte. De íme, utolsó erejét összeszedve fölegyenesedik és mondani akar valamit. Talán egy bocsánatkérő, békülékeny szót? Nem! Utolsó szavai ezek voltak feleségéhez: ugye örülsz, hogy megdöglök?! Szórol szóra így! Megdöbbenő vallomás és ennél csak az tragikusabb, hogy az asszony valóban örült. Valami borzalmas dolog úgy elmenni az életből, hogy mindenki örül távozásunknak. Az ilyen élet nem élet, az ilyen halál az ember igazi tragédiája. Elmondhatjuk róla: jobb lett volna meg sem születnie!

Mi azonban nem akarunk ilyen szomorú véget érni. Szeretnénk boldogsággal övezni magunk és embertársaink életét. De hogyan? Olyan sokat vitatkoztak már azon: „Mi az, mi embert boldoggá tehetne?” Egyesek lemondóan intenek és a boldogságot csalfa délibábnak minősítik. Mások azt bizonygatják, hogy a boldogsághoz ezer út vezet. Nincs egységes recept, mindenki számára kijelölt út, és kinek-kinek magának kell fölfedeznie a „Kék madár” fészket.

Mi, hívő keresztények abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy Jézus ajkáról vesszük boldogságunk programját: bennetek, bennetek

van a mennyország! Aki a boldogság mennyországát nem találja meg, nem alakítja ki önmagában, az máshol hiába keresi. Ezért mi, keresztények nem tartozunk a sötétenlátók csoportjába és hiszünk a boldogságban. Igaz, hogy a földön, mint minden, ez is tökéletlen. Annyi azonban bizonyos, hogy az önmagunkban megtalált boldogság olyan természetű, ami beteljesítheti életünket. Amikor sokan a költővel azt kiáltják: „nézd a világot, annyi milliója s közöttük valódi boldog oly kevés”, mi, keresztények Jézus igaz követőire, szentjeinkre mutatva valljuk: nézzétek Isten hű gyermekeit, közöttük boldog valamennyi! Igaz, hogy ők is sokat szenvedtek, nem egy közülük vértanúként fejezte be földi életét. Mégis boldogok voltak, mert megértették, hogy a boldogság és a tökéletesség egy kunyhóban laknak. Minél különb, tökéletesebb emberek leszünk, minél inkább kiverődik rajtunk istenképiségünk, annál boldogabbak leszünk. Mindentől megfoszthatnak, de a szív nemességét, a szeretet kincsét el nem vehetik tőled. Mily tragédia, hogy korunk embere ezzel törődik a legkevesebbet. Pedig a falánk idő mindenünket elorozza, amit a világ ad. Csak az Istennek adott élet az, ami előtt meg kell torpannia.

Ha tehát valaki azt kérdezi, hogyan lehetek boldog az új esztendőben és miért nem voltam az az ó-esztendőben, akkor ezt válaszolom: szeretni kell! A boldogság kék madara a szeretet fészkében melengeti és keltegeti tojásait. Ezt a fészket mindenki megépítheti. Az egyik külvárosában történt. Idős nénike járja a poros utcát. Le-lehajol és a kötényébe tesz valamit. Körötte vidám, mezítlábas gyerekek szaladgálnak. A sarki rendőr felfigyel az öregasszonyra. Odalép hozzá és zord hangon megkérdezi: mit rakogtat a kötényébe? A néni megijed és ajkára fagy a szó. A rendőr félrehúzza a kötényt. Apró üvegszilánkokat, cserépdarabokat, rozsdás szögeket pillant meg benne. Szelídült hangon kérdi: minek ez magának? A szemétdombra viszem, hogy meg ne sebezze a futkározó gyerekek lábcskáit. . .

A pompás műutakról eltávolíthatják a defektet okozó tárgyakat. Ám az élet országútjáról nekünk kell szeretettel eltávolítanunk boldogságunk akadályait, a bűnös szokások üvegszilánkjait, a gyűlölködés rozsdás szegeit, a bosszú cserépdarabkáit. És ami a legfontosabb: a szeretet napsugarával folszárítani útjainkat, hogy jómagunk és embertársaink biztonságosan haladhassanak az idő országútján a boldog újévek, a boldog örökkévalóság felé.

A BÉKE FEJEDELME

Újévre

Valahogy úgy érezzük magunkat az újesztendő első napján, mint a szenvedélyes horgász, aki leül a vízparton és órákon át várja a kapást, a „nagy halat”. Vár, mert reménykedik. Ehhez hasonló bizakodással állunk meg magunk is az újév zöldellő partján. Előttünk az idő hullámzó tengere, magában rejt a nagyszerű lehetőségeket. Igaz, fájdalmas csalódások is érhetnek, de reánk mosolyoghat a szerencse is. Ez a remény izmosítja türelmünket és ez viszi előre az egész emberiséget. „Ha az emberiség egy kudarc vagy akár száz kudarc miatt sutba dobna bizakodását, semmire sem jutott volna ez a mi civilizációnk. Nem lenne a földön igazság, se kórház, se családi tűzhely. . . Csak földön kúszó, nyöszörgő emberek lennének. . .” (Thorton Wilder: A teremtés nyolcadik napja, 144)

Miként a pásztorok karácsony éjjelén, mi is várakozó reménnyel üldögélünk az újesztendő partján. Tegnap temettük az óévet, és minden vidámság ellenére gyász fátyolozta szívünket. Egy esztendővel öregebb az arcunk és jobban, mint máskor átérezte: „Mint a kavicsos part felé a hullám, Úgy futnak a halálba perceink.” (Shakespeare LX. szonett) Mivel azonban emberek vagyunk és a keresztény hit részesei, követjük a pásztorok példáját és tüzet gyújtunk az éjszakában. A tűz védi a pásztort és nyáját a ragadozó vadak ellen. A reménység tüze védi életüket is a kétségbeesés fenevadjaitól. Mily sokan elkeserednek, elfordulnak Istentől, akiben nem tudnak hinni egy olyan világ láttán, ahol gyakran győzelmet arat a gonoszság. Füstölgő, kialudt mécses bennük a remény, céltalannak, értelmetlennek tartják az emberi élet kalandját. A tengernyi szenvedés láttán káromkodó mérteket dobálnak az égre. Csak sírni tudnak és zúgolódni.

Mi, keresztények azonban nem állunk közéjük! Tüzet gyújtunk, a reménység tüzeit és várunk. Hisszük, hogy nem várunk hiába. Megjelenik az Úr angyala és meghirdeti a beteljesülés örömhírét. Egy kisdendről beszél, aki belépett az időbe és reményünk lángját az égig szította. Felénk is kitarja karját, hív és vár, biztat és kér: fiam, leányom, add nekem az idődet! Ha igaz keresztény akarsz lenni, ehhez időre van szükséged. Nem percekre, nem órákra, nem is évekre, hanem egy egész életre. Ne sajnáld azt az időt, amit Jézus keresésére és követésére fordítasz! Olyan megdöbbentő, amikor hitükben meggyengült testvéreink kijelentik: nincs időm imádkozni, nincs időm templomba járni, nincs időm vallásos életet élni. A sors különös ironiája, hogy éppen napjainkban panaszkodnak így, amikor a technika

jóvoltából annyi időttakarító eszközzel rendelkezünk. Vonat, autó, repülőgép gyorsítja utazásunkat, okos háztartási gépek könnyítik munkánkat. Mégis időnk a legfontosabbra: Isten országának és igazságának keresésére. Rosszul, nagyon rosszul gazdálkodunk az időnkkel és gyakran könnyelműen elpazaroljuk. Elfelejtjük, hogy az idő drága kincsét csak a legértékesebb dolgokért szabadna odaadnunk. Lelkünk megszenteléséért, Isten és felebarátaink szerető szolgálatáért.

Ezért ne vegye rossz néven senki sem, ha a mai ünnepen testvéri szeretettel mondanék valamit. Elsősorban azoknak, akiket az év többi vasárnapján nem igen látunk templomukban. Olyan szép a karácsony, amit egy hete ünnepeltünk! Jézus örül, ha közénk jöhet és nem éri be ezzel az egy alkalommal. A jó édesanya és édesapa nemcsak egyszerű szereti gyermekét az esztendőben. A hitvestársak nem az esküvői oltár előtt teszik utolsó szeretet-vallomásukat. Az égre sem neheztelünk, mert sok millió csillaggal dobálja felénk fényes üzenetét. Jézus sem éri be azzal, hogy az esztendő egyetlen napján találkozzon velünk. Azért alapította egyházát, azért bízta ránk ígéit, azért jön hozzánk minden szentmisében, hogy újra meg újra megtöltse szívünket szeretete mézével. Látni akarja arcunkat, hallani akarja imádságunkat, éneket, testvéri szeretetben egyesülő gyermekeit. Nem évenkénti vendéged akar lenni, hanem öröklakást keres életedben.

Tűz gyújtunk az új esztendő partján azért is, mert egy veszedelmes rém leselkedik reánk: a háború. Nem ok nélkül nyilvánította VI. Pál pápa január elsejét a béke világnapjának. Ezzel kapcsolatban joggal vetődik fel a kérdés: mi az oka annak, hogy jöllehet minden ember békére vágyik, mégis hiánycikke életünknek? Szent-Györgyi Albert ezt válaszolja erre a kérdésre: „Ellenségeink tehát a kormányok és hadseregeik, a katonai komplexumok, nem pedig a népek. Ők azok, akik nem tartják tiszteletben azokat a határokat, amelyek a békét védik. Az igazságot, a jogot, az emberi szabadságot.” Elmúltak azok az idők, amikor egyetlen eszme, közös hit egyesíthette az embereket. Csak egyetlen tető van, amely alatt minden ember elfér és ez a szeretet. Csak akkor lesz béke a földön, ha mindenki meghajol ennek igazsága előtt.

Egy gazdag hölgy hóba ejtette briliáns gyűrűjét. Reménytelennek látszott megtalálása. Ő azonban nem adta föl a reményt. Ahol a gyűrűt elvesztette, kosarakba gyűjtötte a havat és elolvasztotta. A tizenkettedik kosárból elő is került az elveszett gyűrű. . . Nem kétséges, hogy minden briliáns gyűrűnél értékesebb kincsünk a béke. Sajnos még mindig a gyűlölet, a bizalmatlanság, az erőszak tartja jeges rablásában. A türelmes szeretet melegére lenne szükség, hogy újra megtalálhassuk. Ezt kérjük mindnyájunk számára újév ünnepén.

BÖLCSEK JÖTTEK NAPKELETRŐL

Vízkereszt
Mt 2, 1—12

A napkeleti bölcsek története mindig élénken foglalkoztatta a hívő emberek képzeletét. Ezért nem elégedtek meg a Szentírás szűkszavú beszámolójával és igyekeztek költői színekkel, részletekkel kiegészíteni. Így például tudni vélték, hogy hárman voltak és a Gáspár, Menyhért, Boldizsár névre hallgattak. A középkori művészek előszeretettel népszerűsítették ezeket a legendákat. Korunk emberének ezzel ellentétben megnőtt a valóságigénye. Mi azt találjuk igazán szépnek, ami megegyezik a valósággal.

Mindekekelőtt arra a kérdésre kellene válaszolnunk, hogy kik is voltak tulajdonképpen a napkeleti bölcsek? A középkorban királyokká léptették elő és kapcsolatba hozták személyüket Izajás próféta jövendölésével, amely szerint királyok jönnek Tarsisból, Sábából és ajándékot hoznak. Máté apostol azonban, aki egyébként szívesen hivatkozik az ószövetségi jövendölésekre, a napkeleti bölcsek esetében nem tesz ilyesmit. Márcsak azért sem, mert Izajás királyai délről és nyugatról érkeznek, nem pedig keletről.

Egészen természetes az a kérdés is, hogy a bölcsek honnan szereztek tudomást a Messiásról? Miért hozták kapcsolatba a csillag feltűnését a „zsidó királya” születésével? Ha a bölcsek keletről jöttek, akkor Arábia, Mezopotámia vagy Perzsia lehetett a hazájuk. Ismeretes, hogy a babilóniai fogság óta ezeken a vidékeken is éltek zsidók és sokan közülük végleg ott maradtak. A fogság idején Babilonban működött Dániel próféta és nála olvashatunk a negyven évhétről, amelynek elteltével várható a Messiás eljövetele. Mezopotámiában zsidó főiskola is működött, ez is szerepet játszhatott a dánieli jövendölés elterjesztésében. Így szerezhettek tudomást róla azok a bölcs asztrológusok is, akik elindultak Betlehem felé. Valójában nem tudjuk, hogy hányan voltak, mert a hármas szám a háromféle ajándékból ered.

Napjainkban komoly tudománnyá nőtt a csillagászat és hozzá kell intéznünk azt a kérdést, hogy miféle csillagjelenség lehetett, ami a bölcseket Jeruzsálembe vezette? Vajon magányos csillagról vagy csillagképről van-e szó? A Szentírás alapján erre a kérdésre nem tudunk válaszolni. Lehetséges, hogy egészen rendkívüli, csodás jelenséggel állunk szemben. Ám az is elképzelhető, hogy Isten egy természetes tüneményt használt fel arra, hogy elindítsa a bölcseket Betlehem felé. Egyesek szerint a csillag üstökös is lehetett, mások a jelenséget a Saturnus és Jupiter konjunkciójával magyarázzák. Így vélekedett a

híres csillagász, Kepler is, aki ezt a találkozást Krisztus előtt hétre teszi.

Az evangélium beszámolója szerint a csillag eltűnik Jeruzsálemben és ekkor a bölcsek Heródes királyhoz fordulnak felvilágosításért. Ez idő tájt 66 éves lehetett az uralkodó, akit a történelem „nagy” Heródesnek nevez. Ezt a jelzőt kegyetlenségével „érdemelte ki”. Több feleségét és gyermekét meggyilkoltatta. Róla mondotta Augustus császár: inkább lennék Heródes disznaja, mint gyermeke vagy felesége. Hogy gonoszságát feledtesse és a nép kegyét megnyerje, újjáépíttette a jeruzsálemi templomot. A bölcsek megjelenése őt is megrendítette. Egy új király születése nem volt ínyére a hatalmát féltő zsarnoknak. Ezért írja szent Máté: Heródes király megriadt és vele egész Jeruzsálem. A nép riadalmát talán az a félelem okozta, hogy újabb vérontás következik. A bölcsek kérdésére: hol kell születnie a Messiásnak, nem volt nehéz válaszolni. Ezt sokszáz évvel előbb megjövendölte Mikeás próféta. A király és a papok valószínű nem vették túl komolyan a bölcsek elbeszélését. Heródes nem ad melléjük kísérőket, nem tervez rendőri beavatkozást. Így a bölcsek egyedül indultak Betlehem felé és legnagyobb örömeikre újra felragyogott előttünk a csillag.

Betlehemben már nem volt problémájuk. Ilyen kis faluban nincs titok, mindent tudnak az emberek. A napkeletről érkező vendégek bizonyára nagy feltűnést keltettek. Ez méginkább a Názáretből érkezett házaspárra terelte figyelmüket. Az evangélista elbeszélése szerint a csillag megállt a ház fölött, ahol a szent család lakott. Ebből is következtethetünk arra, hogy a népszámlálás elmúltával megfelelő lakást találtak. Itt fogadták az előkelő vendégeket nem kis meglepetéssel. Miután a bölcsek átadták ajándékaikat, Isten intésére más úton tértek vissza hazájukba. Így kerülték el Heródest, aki a gyermek életére tört. Sajnos, az emberek nemcsak azért keresik Jézust, hogy hódoljanak előtte, hanem azért is, hogy ártsanak neki.

A bölcsek elmennek és többé nem hallunk róluk az evangéliumban. Valószínű, hogy Tádé apostol hirdette országukban az evangéliumot. Talán ők is hozzájárultak hírmondásukkal ahhoz, hogy előkészítsék a talajt Krisztus befogadására. Ezért emlékezünk meg róluk a mai ünnepen, kérvén közbenjárásukat, hogy bennünk is élő valóság legyen Jézus keresése és megtalálása.

EZ AZ ÉN FIAM

Jézus keresztsége
Mk 1, 6b—11

Karácsony éjszakáján angyali szózat hirdeti a pásztoroknak Jézus születését. Meg is látogatják a jászolban fekvő kisdedet. Miután már látták, apostolai, terjesztői lettek a jóhírnök. Három évtizedes időtartam után hozzájuk csatlakozik Keresztelő János, aki nyíltan megvallja: Utánam jön, aki hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy lehajoljak és megoldjam sarúszíját. Ez a jövendölés, ez a megérkezés valósul meg Jézus keresztelkedése alkalmával.

Az első és jogos kérdést így fogalmazhatnók meg: miért keresztelkedett meg Jézus? Miért vetette alá magát a bűnbánati keresztségnek, jóllehet bátran föltehetette ellenfeleinek a kérdést: ki vádolhat engem közületek a bűnről? Ahol pedig nincs bűn, nincs szükség bűnbánatra sem. Igaz, hogy Isten titkait, tetteinek rugóit nem lehet emberi ésszel kifürkészni, de talán nem tévedünk, ha a fenti kérdésre ezt válaszoljuk: Jézus azért lépett a Jordán folyó vizébe, hogy közösséget, szolidaritást vállaljon az emberiséggel. A harmincesztendő Jézus ünnepélyesen belép a bűnös emberiség családjába. Teszi ezt azért, hogy mennyei Atyánk még nagyobb szeretettel nézhessen azokra a teremtményeire, akik Isten Fiát mondhatják testvérüknek. Íme, elérkezett Krisztus király napja, amikor „magára ölti Isten a világot.” (Teilhard)

Ennek a nagy kegyelmi ténynek szemléltetésére hadd idézzem egy édesanya költeményét, amit katonafiának írt a forradalom napjaiban.

Fiam, ez öreg, reszkető sorokban
én sirok, ki méhembem hordtalak,
ki egyé tettem órát, napot, éjet,
hogy etesselek, hogy dajkáljalak;
hús a húsbomból, vér a véremből,
hogy emelhetnél te akkor kezét,
ha én zokogom, sikoltok feléd:
ne lőj fiam, mert én is ott leszek.

(Várnai Zseni)

Az emberiség életében a legnagyobb forradalom akkor kezdődött, amikor Jézusban közénk jött az Isten. Isten nem „lőhet” közénk haragja villámaival, hiszen Fia is itt menetel közöttünk.

A másik esemény, amire fel kell figyelnünk a mennyei Atya szózata,

amellyel tanúságot tesz Fia mellett. Te vagy szeretett Fiam, benned telik kedvem. Nem tudjuk, kik hallották ezt a szöveget, de az bizonyos, hogy nem mindenki. Így történt ez akkor, így történik ma is. Sajnos az emberek könnyen megrészegülnek a földi hangoktól, úgy lefoglalja őket az élet vásári zaja, hogy nem hallják Isten szavát.

A krónikás följegyzése szerint, kétezer évvel ezelőtt egy kínai rendőrfőnök így rendelkezett: ha valaki becsmérelni meri a császárt, azt nem szabad fölakasztani. Büntetése az legyen, hogy trombitások, furulyások és egyéb lármacsinálók vegyék körül. Addig zajongjanak, míg az áldozat kimerülve a földre hull. . . Ha ez a kínai rendőrfőnök napjainkban végigjárna városaink utcáit, a nagy lárma közepette vajon mi jutna eszébe? Bizonyára azt gondolná: ezek az emberek valami nagy bűnt követhettek el, ezért a fülsiketítő lárma az utcákon.

Keresztelő János nem hiába a pusztában készült elő hivatására. Itt a nagy csendben finomult hallása, itt nyílt meg szíve az Isten hívása előtt. Mily sokan panaszkodnak napjainkban, hogy senki sem hallgatja meg őket. Kevesen értik meg, hogy „a legelső szolgálat, amit másoknak tehetünk abban rejlik, hogy meghallgatjuk őket. Isten szeretete is azzal kezdődik, hogy meghallgatjuk üzenetét. Ugyanígy első lépés embertársaink felé, a szeretet kezdete, ha meghallgatjuk őket.” (D. Bonhoeffer) A keresztény ember mindig figyel Isten szavára. Így kerülhetjük el a tévedések zsákutcáit, így leszünk fiai és leányai, akikben kedve telik.

Jézus megkeresztelkedésének napján mi is hálás szívvel gondoljunk vissza arra a napra, amikor újjászülettünk vízből és Szentlélekből. Mily szomorú, ha erről oly könnyen megfeledkezünk! Sajnálatos, ha a szülők és keresztszülők nem idézik fel gyermekeik előtt ennek a napnak jelentőségét. Egyházközségünkben az újszülött gyermekek túlnyomó többségét még megkereszteltetik. Sajnos azonban, igen sok esetben, ezzel véget is ér vallásos életük. Amit tesznek, inkább csak szokásból teszik, és mint valami muzeális régiséget adják gyermekeiknek.

Az egyik nyáron svájci vendégeim voltak és leutaztam velük a Balatonra. Tihanyban kószáltunk, amikor hirtelen vihar kerekedett. Egy közelben épülő házban kerestünk menedéket. Még nem volt bevezetve a villany és svájci barátom felcsillanó szemmel fedezett fel egy petróleumlámpát. Ilyesmit náluk már nem lehet kapni. Sebaj, vigasztaltam, itt a közeli boltban vásárolhatsz kedvedre. . . Sajnos, sokan ilyen régiséget látnak a kereszttség szertartásában is. Tegyük meg, ez se hiányozzék modern életünk szobájából! Ó, ha tudnád, ilyenkor nyílik meg az ég és nagyszerű lehetősége annak, hogy Isten kedve szerinti életet kezdhes.

Gréte Garbo, a híres filmszínésznő vallotta: „hosszú éveken át azért

dolgoztam, hogy ismert legyek. Most fekete szemüveget hordok és mindenféle módon megpróbálok elrejtőzni az emberek elől.” Isten megismertette szent Fiát az emberiséggel. Egyházát is azért alapította, hogy elvezessen minden embert boldogító ismeretére. Vegyük le tehát szemünkről a közönyt, a nemtörődömséget, a bűnös szenvedélyek szemüvegét! Fordítsuk arcunkat Isten felé, hogy bennünk is fölismerje szeretett Fiának testvéreit!

MESTER, HOL LAKOL?

2. év közli vasárnap
Jn 1, 35—42

Minden emberben mélybe nyúló gyökerei vannak az önszeretnek és ez a természet rendje szerint életünk védelmét szolgálja. Olykor azonban betegesen elburjánzik és leszűkíti látóhatárunkat. Önmagunk szerelme feje tetejére állítja értékvilágunkat és saját énünket helyezi az első helyre. Ezzel ellentétben mennyivel gazdagabb az alázatos ember! Az oktalan gőg nem torlaszolja el fejlődése útját és mindig kész meghajolni a teljesebb igazság előtt. Az ember legnagyobb dicsősége, ha győzni engedi magában az igazságot és boldog birtokosa lesz a tisztánlátás örömeinek.

Az evangélium tanúsága szerint ilyen ember volt Keresztelő János. Fölismerte hivatását és nyíltan megvallotta, hogy Jézus nagyobb nála. Sőt, tanítványai füle hallatára Isten bárányának nevezi, aki elveszi a világ bűneit. Nem fél attól, hogy emiatt elpártolnak tőle, hiszen neki kibebbednie kell. Jézusnak pedig növekednie. Úgy cselekszik, mint a lelkiismeretes tanító, aki így biztatja tanítványát: keress más mestert, mert én már minden tudásomat átadtam neked.

A mi számunkra talán érthetetlen, hogy az Isten báránya kifejezés miért gyakorolt olyan nagy hatást Keresztelő János tanítványaira. Ennek megértéséhez figyelembe kell vennünk, milyen nagy szerepet játszott Izraelben az állattenyésztés. Nemcsak a vándorló, nomád élet idején, hanem Jézus korában is. Az állatállomány képezte sokak vagyonát és nem véletlen, ha ebből kerültek oltáraikra az áldozati állatok. A húsvétkor elfogyasztott bárány nemcsak a múltat, az egyiptomi menekülést idézte, hanem a Messiás előképe is lett. Ha az áldozati bárány vére megtisztította és megszentelte a bűnös embert, mennyivel inkább megteszi ezt Isten báránya, a Messiás-király. Ezért vált népszerűvé az őskereszténységben a Jézust jelképező bárány, aki nemcsak

gyapjút — igéit és kegyelmét —, hanem életét is föláldozza barátaiért. Ilyen értelemben kell fogadnunk Keresztelő János vallomását Jézusról, mint az Isten bárányáról.

Nem véletlen tehát, ha a két tanítvány elpártol Keresztelő Jánostól és Jézus után indul. Mikor észrevette, hogy követik, visszafordult. Milyen csodálatos Jézus emberszeretete! Feléje botorkáló lépteink neszére is megfordul. A tétova kopogtató előtt is ajtót nyit. Ezért nem nehéz Jézust megtalálni! Csak akarni kell a találkozást! Ki kell lépnünk önmagunk és a bűnös világ börtönéből! De nemcsak megfordul Jézus, hanem meg is kérdezi a két tanítványt: akartok tőlem valamit? Hát hogya akarnának! Annyi kérdés hemzseg az agyukban, amely nem fér el néhány perc kaptárában. Ezért csak ennyit kérdeznek: Mester, hol lakol? Jézus megérti szándékukat és így válaszol: jöjjetek és nézzétek meg!

Ez a rövid beszélgetés figyelmeztet arra az igazságra, hogy Istent nem lehet akárhol és akárhogy megtalálni. Sokan úgy cselekszenek, mint a kőművesek, akik elkészítik a ház tervét, majd odahordatják az építőanyagot. Ez a módszer azonban nem alkalmazható Isten megtalálására. Nem a saját elképzeléseink, nem a saját terveink szerint találkozhatunk Istennel. Nekünk kell hozzá alkalmazkodnunk, mert az Isten olyan valaki, aki vár, aki befogad minket. Ilyen találkahelynek szánta egyházát is, amelynek megígérte: veletek maradok a világ végezetéig. Nincs kereszténység egyházi közösség nélkül. Itt csendülnek fel el nem múló igéi, itt jelenik meg minden szentmisében, mint Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit. Az újra meg újra fölhangzó kérdésre: Mester, hol lakol, Jézus így válaszol: egyházamban, Isten népének közösségében, a szentírásban és a szentségek otthonában.

Hogy milyen csodálatos lehetett a két tanítvány Jézussal történő találkozása, arról János apostol sokat sejtető megjegyzése tanúskodik. „Aznap nála maradtak... Körülbelül délután 4 óra volt...” Jó nyolcvan évvel később írta, de még az órára is emlékezett. Az ilyen nagy találkozás élménye kitörölhetetlenül belevésődik az ember emlékezetébe. Nemcsak a gyakorlás, de a szeretet is erősíti emlékeztünk izomzatát. Ezért nem felejtik el a boldog házások esküvőjük napját. Ezért nem feledkezünk meg arról a helyről és percről, ahol egy életre szóló barátságot kötöttünk. A szeretet írja szüleink emlékeztébe születésünk dátumát. De talán életünk legjelentősebb perce, amikor találkoznak, vagy közelebb kerülünk Istenhez. Szépen írja valaki: „Huszonnég éves koromban fölfedeztem az Istent. Azóta ebből merítek erőt, örömet, boldogságot. Isten él. Nem üres szólam ez, hanem valóság. Él és szeret engem.” (J. Loew.)

A két tanítvány lelkét megigézte a Jézussal történt találkozás öröme. Boldogan újságolják Simonnak: megtaláltuk a Messiást! Elviszik őt is

Jézushoz, mert az Isten nem magántulajdon, hanem mindenkié. Ám sok tanítványra, apostolra, Péterekre, Jánosokra van szükség, hogy mindenkié lehessen. Én is, te is találkoztunk Jézussal. Ha valóban boldogítóan tartjuk ezt a találkozást, akkor szent kötelességünk másokat is elvezetni, másoknak is megmutatni: hol lakik Jézus?

A NAGY LEHETŐSÉG

3. évközi vasárnap
Mk 1, 14—20

Az evangélium olvasása közben gyakran megtörténik, hogy fölgaskodik bennünk az ellenkezés szelleme. Hallgatjuk Jézus tanítását, de egy belső hang ezt súgja: nem, ez nem így van! Így vélekedünk talán arról a mondatról is, amelyet a mai evangélium közepének is nevezhetünk. „Közel van az Isten országa”. Ezt mondta Jézus csaknem kétezer éve, de mi úgy látjuk, hogy még ma is igen messze vagyunk eljövételétől. Elegendő egyetlen pillantást vetnünk korunkra és akkor a nagy történésszel mondhatjuk: „A tudományos és technikai fejlődés olyan gyorsulásának lehettem tanúja életem során, amilyent eddig egyetlen emberi nemzedék sem látott. Ugyanezen idő alatt tanúja voltam annak is, hogy az emberek visszaéltek a tudomány és technika legfrissebb vívmányaival és hidegvérrel, alapos szervezettséggel olyan bűnök elkövetésére használták fel őket, amelyek mellett az emberiség évkönyveiből ismert minden eddigi bűn eltörpül.” (Arnold Toynbee)

Mindezek ellenére mi keresztények nem kételkedhetünk Jézus igazában. Ha Ő azt mondja, hogy közel van Isten országa, akkor ennek így kell lennie. Erről meg is győződhetünk, ha válaszolunk arra a kérdésre, hogy mit jelent az Isten országa kifejezés és közelségét, eljövételét hogyan kell értelmeznünk. Ez a kifejezés, hogy Isten országa, Isten uralma, Mennyek országa gyakran szerepel a Szentírásban. Jézus nem ad róla pontos meghatározást, inkább a példabeszédekkel próbálja érzékeltetni mibenlétét. Sajnos, a korabeli zsidóság nagyon evilági értelemben képzelte el Isten országának eljövételét és ezért is fordultak Jézus ellen. Nem voltak kivételek az apostolok sem, és ezért kellett Jézusnak Pilátus előtt is megismételnie: az én országom nem e világból való! „Isten országa nem föld, hegy, tenger, folyó, szirt; nem kultúra, jog, társadalom; nem politika és hatalom, hanem az Istent szerető s vele bensőségesen egyesült lelkek világa.” (Prohászka, Ö. M. 13, 122)

Jézus Krisztusban lehajolt hozzánk az Isten és a Vele egyesült emberekben építi ki támaszpontjait. Itt hagyta evangéliumát, kegyelmi kincseit rábízta egyházára. Nem állított mellé fegyveres légiókat, mert tanítását nem kényszerzubbonynak szánta. Isten tiszteli szabadságunkat és ezért nem lassú országának uralma... Friedrich Dürrenmatt sötét tintába mártott tollal írt egy rövid drámát az emberiség jelenlegi állapotáról. Ezt a címet adta neki: Pillanatkép egy bolygóról. Ebben mondja az egyik szereplő: A föld egy nagy lehetőség. Tőlünk függ, hogy életet ringató bölcső vagy életet temető koporsó lesz-e belőle. Valami ehhez hasonlót mondhatunk Isten országáról is. Jézus által lehetőségünk nyílt az istengyermeki életre. Az evangélium alapján fölépíthetünk egy békés világot. Mindez azonban csak lehetőség és megvalósítása tőlünk is függ.

Hosszú évekig hányódott egy hatalmas márványtömb a firenzei dóm udvarán. Egy neves szobrász akart belőle prófétát faragni. Ám elszámította magát és a munkát abbahagyta. Megpillantotta ez elrontott márványt a fiatal Michaelangelo és elkérte a templom plébánosától. Munkához látott és kifaragta belőle világhírű Dávid szobrát. Aki megcsodálja, nem is sejti, hogy egy elrontott márványszoborból készült. Valahogy így kell szemlélnünk az Isten országát is. Nagyszerű lehetőség, művészi kezek remekműve.

Az Isten országának kiépítését, határainak kitágítását Jézusunk apostolaira bízta. Igaz, a zsidó főtanács alaposan leszólta, írástudatlannak minősítve őket. Isten azonban tudja, mit csinál. A gyermeki egyszerűség a legnagyobb garancia arra, hogy nem zavarja meg az evangélium tiszta forrását. Az apostolok legtöbbszörében nem volt semmi egyéni, teljesen fölolvadtak a Mester egyéniségében. Valami ehhez hasonlót kíván tőlünk is Jézus. Ne ragaszkodjunk a saját elképzeléseinkhez, saját gondolatainkhoz és a mulandó értékekhez. Minél jobban átadjuk magunkat Jézusnak, annál többet tudunk használni az evangélium ügyének. „Olyan emberekké kell válnunk, akiknek ezen a földön már semmit sem lehet adni és akiktől már semmit sem lehet elvenni, mert egyetlen kicsünk: Krisztus”. (Chiara Lubich) Aki idáig eljut, abban megvalósul az Isten országa.

Természetes dolog, hogy a keresztény nem érheti be saját üdvösségével, hanem tanúságtételével elő kell mozdítania az Isten országának kiterjesztését. Ne irányítson szélkakasként a hitetlen közszellem! Ne csak a templom falai között merjünk keresztények lenni, hanem odahaza és a munkahelyünkön is! Kérjük ehhez segítségül a Szentlelket, az erő és bátorság forrását egy régi imádság szavaival:

„Uram, neked nincs szemed, vedd az enyémet,
hogy meglássam a bajt és igazságtalanságot!
Uram, neked nincs kezed, vedd hát az
enyémet, hogy vele sok jót tehessek!
Neked nincsen lábad, vedd hát az enyémet,
hogy a szegényekhez, a szomorkodókhoz menjek velem!
Uram, neked nincs szád, vedd hát az enyémet,
hogy hirdessem a szabadságot, amit Te hoztál nekünk!
Mi vagyunk az egyetlen biblia, amit mindenki olvashat,
engedd, hogy jó hír legyek mindazok számára, akik az
élet útján találkoznak velem!”

NÉPSZERŰTLEN PRÉDIKÁCIÓ

4. évközi vasárnap
Mk 1, 21—28

Az emberiség ösidők óta viaskodik a rossz problémájával. A bibliai őstörténet is ezt a küzdelmet idézi a bűnbeesésről, a bábéli toronyépítésről, a vízözönről szóló történettel. Igaz, tudományunk sok mindent felderített az emberi élet rejtelméről. Tudatalatti világunk, ösztöneinek föltérképezése sok esetben megválaszolja a „honnan a rossz” izgató kérdését.

Mikor Hitler Adolf századunk harmincas éveiben megindította végzetes mozgalmát, a neves francia író, André Maurois Münchenben járva meghallgatta a Führer egyik szónoklatát. Ennek hallatára megállapította: ez az ember félelmetes képességgel rendelkezik ahhoz, hogy mozgósítsa a németység legveszélyesebb ösztöneit. . . Jövendülésének igazát a második világháború borzalmai bizonyították.

Ez a példa is mutatja, hogy a gonoszság úgy terjed sok esetben, mint a pestis. E fertőző betegség terjesztőjét nevezi a szentírás sátnak, gonoszléleknek. A kinyilatkoztatás egyértelmű tanítása, hogy a rossz forrása nem az Isten, hanem az ellene lázadó „szellemarcú lény”: a sátn. Isten őt is jónak teremtette, de gőgös lázadásával Isten ellen fordult. Büntetése nem a megsemmisítés, hanem a folyton elbukó gonoszság lett. Betolakodhat az emberi élet színpadára és Isten, nem tudni miért, megengedi, hogy eljátssza kisdud játékait.

Sokan összeráncolják homlokukat, megvetően legyintenek, ha valaki az ördögről mer prédikálni. Nem véletlen, hogy ilyen könyvek jelennek meg napjainkban: Búcsú az ördögtől. A róla szóló mítosz, állítják

egyesekek, egy fejletlen műveltségi fokon álló emberiség képzelgése. Az élet negatív megnyilvánulásainak megszemélyesítése. A tudomány bizonyul a legjobb ördögűzőnek, aki csupán a vallás és az irodalom berkeibe talál menedéket. Mint Mefisztó vagy Lucifer pozitív hősként szerepel az emberi fejlődés drámájában. Sokan így vélekednek. A Jézus életéről tanúskodó evangélium szerint az ő életében jelentős szerepet játszott a sátán elleni küzdelem. János apostol kifejezetten hangsúlyozza: Az Isten fia azért jött, hogy a sátán műveit lerontsa. Erről tanúskodik a mai evangélium is, amelyben Jézus kiűzi a gonoszlelket egy általa megszállott emberből. A sátán tehát nem valami, hanem valaki. Mint Isten örök ellenlábasa magához akarja rántani az embert is. Ezért jelent állandó veszélyt működése.

Jó, jó, gondolják sokan magukban, mindezt elhiszük, de szívesen látnánk néhány bizonyítékot is. Nem tudom, mennyire meggyőző az olvasónak, de azért elmondanék egyet. Pestre utaztam a reggeli vonattal néhány kedves ismerős társaságában. Valaki arról beszélt, milyen remek filmet látott a közelmúltban. Nem volt rossz a vasárnap esti film sem a tévében. Pompás volt a dálóutáni futballmeccs. Így nyilatkoztak egymás után útitársaim és mosolyogva hallgattam őket. Mivel magam éppen a mai vasárnap evangéliumáról gondolkoztam, bizonyítékot akartam találni hozzá. Említett útitársaim közül többen is ott voltak a vasárnapi szentmisén. Mivel meglehetősen hideg a templom, nem aludhattak a predikáció alatt. Ezért megkérdeztem tőlük: emlékeznek-e, hogy miről szólt a vasárnapi evangélium? Mint egy felrobant bomba, úgy hatott kérdésem. Hiába erőltették emlékezetüket, semmi sem jutott eszükbe. Nekem azonban eszembe jutott az Úr Jézus magvetőről szóló példabeszéde, amely szerint sok emberben azért nem hoz termést Isten igéje, mert „eljön a gonosz és elragadja, amit a szívébe vetettek.” (Mt 13, 19)

Sokszor úgy vagyunk az evangélium tanításával, mint a cipőnkbe került kődarabbal. Igyekszünk mielőbb megszabadulni tőle, azaz elfelejteni. Ebben különös örömét leli a gonosz lélek. De nemcsak ebben. Köztudomású, hogy vallásos életünk elképzelhetetlen imádság nélkül. Sokan pesze az idő hiányára hivatkoznak. Bezzeg bőven jut idő a megszólásra, haszontalan pletykákra és rágalmazásra. Mindnyájan ismerjük és halljuk Jézus óhaját: vegyétek és egyétek testemet! A gonosz lélek egy percig sem kételkedik abban, hogy Jézus jelen van az Oltáriszentségben. Éppen ezért arra törekszik, hogy közömbösséget ébresszen bennünk a szentáldozás iránt. Ezer ürügyet sugalmaz, hogy ellenálljunk Jézus hívásának.

Így sorolhatnók fel azokat a bizonyítékokat, amelyek a sátán buzgóságát igazolják. Jó lenne felfigyelnünk erre és szembeszállnunk a nagy kísértővel. „Ó, Jézus tanítványa, miért alszol? Elfelejtetted, mi történt

a Getszemanében? Az Úr azt kérte tanítványaitól, hogy virrasszanak és imádkozzanak. De ők nem vigyáztak. Nem imádkoztak, aludtak. A papok, akik gonoszt forraltak, nem aludtak azon az éjszakán. Ó, Jézus tanítványa, miért alszol és miért hortyogsz? A gonosz hatalmak még éjszaka is működnek, mint Júdás, mint a papok. Ó, Jézus tanítványa, vigyázz! Ébredj fel és imádkozz!” (Johnson Gnanabaram)

BOLDOG RABSÁG

Gyertyaszentelő
Lk 2, 22—40

Csak az tudja igazán, aki megtapasztalta, milyen keserves rabságban élni. Sötét napjaink egén csak a remény csillaga világít. Nem a jelenért, a jövődőért élünk. A szabadság, az otthon, a család csak álmaink egén ragyog felénk. Olykor fájdalmas dalokba öntjük bánatunkat. Erről zeng ősidők óta a rabok kórusa, amelyet oly megrázóan fogalmazott meg a Babilonban raboskodó izraeli énekes. „Babilonnak vizei mellett ültünk és siralommal Siont emlegettük. Hegedűinket ama földön fűzfákra függesztettük. Mert, akik minket megigéztek, hallani vágytak énekünk és gyötrőink örömdalt követeltek: Sion daliból daloljatok nekünk! Az Úr dalát dalolnunk hogy lehetne, idegen földön számkivetve? Ó Jeruzsálem, amikor rólad megfeledkezem, száradjon el a jobb kezem...”

Van azonban az ember életében olyan rabság is, amelyből nem akar kiszabadulni. A szeretet rabsága ez... A mai ünnep erre a boldog rabságra emlékeztet. A mózesi törvény arra kényszerítette Máriát, hogy gyermeke születése után negyven napig ne mutatkozzék a nyilvánosság előtt. Igaz, hogy Mária a természet rendjétől eltérően foganta és szülte gyermekét. A szeplőtelen Szűz semmilyen értelemben nem volt „tisztátalan”. Mégis alávetette magát az ősi törvénynek, nem akart hivalkodni Isten kitüntető kegyelmével. Egyébként is annak a Jézusnak volt az édesanyja, aki nem fölbontani, hanem beteljesíteni jött a törvényt. Ezért is vállalta boldogan a negyvennapos rabságot, sőt ez lett élete legboldogabb időszak. Hiszen egészen övé lehetett Jézus, neki szentelhette minden idejét. Boldogan ringatta karjaiban, újra és újra elénekelte anyaságának boldog Magnificat-ját.

Sajnos, az öröm napjai sebes szárnyakon repülnek, és Mária boldog rabságának is hamar vége szakadt. Föl kellett vinnie gyermekét

Jeruzsálemben, hogy elvégezze a tisztulási szertartást és följánlja elsőszülött fiát az Istennek. Annak emlékére történt ez, hogy az egyiptomi kivonuláskor Izrael elsőszülött fiai megmenekültek a haláltól. Mivel azonban ennyi papra nem volt szükség, a szülők jelképesen visszavásárolhatták gyermeküket. A jobbmódúak bárányt, a szegényebbek galambot áldoztak váltságdíjként. Ezt tette József és Mária is, akik a szegények áldozatával lépnek az oltár elé. Isten ebben az esetben elfogadja a följánlott gyermeket, hiszen azért küldte a földre, hogy főpapunk és egyben áldozati bárányunk legyen. Erre figyelmeztet az agg Simeon jövendölése, akit a Szentlélek vezetett a templomba, hogy öreg szemével meglássa a világ Üdvözítőjét. Szinte kegyetlenül dübörögnek kemény szavai Mária szívén: A te lelkedet is tör járja át... Vajon miért? Mert nem messze a templomtól emelkedik a Golgota kivégző helye. Valahol az erdők rejtékén növekszik már a fa, amelyből Krisztus keresztje készül. Épül az oltár, melyen ő lesz véres áldozatunk.

Fölfelé száll a galamb-áldozat füstje és Mária visszavásárolja gyermekét az emberiség számára. Ebbe mennyei Atyánk is beleegyezik. Hiszen elsőszülött Fiát nekünk szánta, nekünk ajándékozta. Testvérünk lett, hogy elrontott ügyünk, üdvösségünk ügyvédje legyen. Mily öröm és biztató, hogy Jézus kétszeres jogcímen is a miénk. Először nekünk adta az Atya, aztán megvásárolta szent Anyja, Mária. Ezért imádkozhatjuk minden könyörgés végén: a mi Urunk Jézus Krisztus által. Te valóban a miénk vagy és az Atya veled együtt mindent nekünk ajándékozott. Ha valaki házasságot köt, nemcsak szeretet-, de vagyonszösségre is lép hitvesével. Mindenük közös lesz. Így tett Jézus is. Nemcsak önmagát adta nekünk, hanem összes kincseit. Miénk összes érdeme, csodálatos tanítása, életet bővítő kegyelme, megnyíló szíve, őt szent sebének mennyországra nyíló kapuja.

A mai ünnepen tehát arra emlékezünk, hogy Jézus Mária által nekünk ajándékozta magát. Erre emlékeztetnek a megszentelt gyermektük, az öröm és remény tüzei a megváltásra vágyó emberiség sötét éjszakájában. Nem csoda, ha Mária szemében is örömkönnyek csillognak. Hogyne örülne, mikor látja, hogy ma is élnek hívő Simeonok és Annák, akik boldogan ölelik magukhoz a Szent Szűz gyermekét. Mi is közéjük állunk, karunkba zárjuk Jézust és így állunk bátran, bizakodva mennyei Atyánk elé.

MINDENKI TÉGED KERES

5. évközi vasárnap
Mk 1, 29—39

Vannak szerencsésnek mondható emberek, akik így dicsekszenek: én még sohasem voltam beteg, nem jártam orvosnál. Sajnos, az emberek jelentős része nem büszkélkedhet ilyesmivel és kénytelen elviselni rövidebb-hosszabb ideig a betegség kellemetlen társaságát. Igaz, hogy fejlett orvostudományunk leszámolt számos betegséggel, de alattomos ellenségként újabb réseket keres, ahol rátörhet életünkre. Teljesen érthető tehát, ha az evangéliumban is gyakran olvasunk gyógyulást kereső betegekről. Ott tolonganak Jézus körül és segítségét kérik. Ő pedig, aki annyira szánta az embereket, nem vonta meg tőlük segítségét. Igaz, nem azért jött a földre, hogy véglegesen kiutasítsa életünk-ből a testi betegséget. Sokkal magasabb célok vezérelték és inkább a lelki bajok orvosa akart lenni.

Nagy áldás az emberiség számára, hogy egyre modernebb kórházak épülnek és kiválóan képzett orvosok végzik a gyógyítás munkáját. Azt is nagy jótéteménynek kell tartanunk, hogy minden községben jól felszerelt gyógyszertárainkban fillérekért kapjuk az orvosságot. Am ezzel kapcsolatban engedjétek meg, hogy felhívjam kedves figyelmeteket valamire, amiről oly könnyen megfeledkezünk. Igaz, hogy napjainkban nem jár közöttünk Jézus gyógyító hatalmával. De ha jól körülnézünk a természetben, hamarosan rádöbbenünk, hogy orvosságait itt hagyta a földön. Gondoljatok csak arra, hogy „országútjainkat s dülőinket tarka gyógyfüvek szegélyezik. Zsálya, üröm, fehér lóhere, ezerjófű, szarkaláb, cickóró, ökörfark ingerkednek az utassal, hogy ahol az ember jár a maga elmaradhatatlan árnyékával, betegséggel és nyavalyával, ott kéznél legyen, közel az útszélén az ingyenpatika.” (Prohászka, Ö. M. 8/105) Ezért erdőt s mezőt járva, gyógynövényeket látva hálás fohással emlékezzünk meg a legnagyobb orvostól és ingyen patikusról: az Istenről.

Jézus azonban nemcsak gyógyít, tehát pazarolja ajándékait, hanem töltekezni is akar és ezért imádkozik. Eszünkbe jutnak erről azok a hívő orvosok, akik egy-egy komoly műtét előtt a legnagyobb Orvoshoz fohászknak. Még a nemhívő betegek is nagyobb bizalommal vannak irántuk. Áldott a kéz, amelyet nem a hálapénz, hanem az Isten előtti felelősség vezérel. Korunk embere hajlamos arra, hogy a tevékenység lázában haszontalan időtöltésnek tartsa az imádságot. Ezt a helytelen magatartást bírálja egy hindu író, D. G. Mukerji a következő történetben.

Egy öregember elhagyja a falut és a hegyekbe költözik. Meghúzza magát egy barlangban, hogy kizárólag Istennek, az imádságnak szentelje életét. A falu lakói tiszteletben tartják elhatározását és bőven ellátják élelmiszerekkel. Néhány fiatal azonban kifogást emel: minek etetni egy dologtalan embert? Az öregek azonban védelmére kelnek. A szent emberről akkor is gondoskodnunk kell, ha nem végez termelő munkát. Az emberi élet legnagyobb kincse az életszentség. Néhány év múlva a szent öreget halva találták barlangjában. Nem sokkal ezután mindenkit megrendítő bűncselekmény történt a faluban. Mindenki ezt kérdezte: hogyan történhetett ilyesmi nálunk? Egy bölcs öreg ezt válaszolta: amíg szent emberünk élt és imádkozott a hegyekben, minden rendben folyt a faluban. Igaz, nem ápolta betegeinket, de erényei távoltartották tőlünk a gonoszt... Most meghalt, és senki sem folytatja imáját. Ezért támadt ránk a bűn ordasa...

Természetesen az Úr Jézust az imádság nem vonta el az emberek szolgálatától. Nem neheztelt tehát apostolaira sem, midőn megzavarták imádságában és ezt mondták: Uram, mindenki téged keres... Az imádság nála is arra szolgált, hogy Istennel egyesüljön és e találkozás melegét átadja az embereknek. Az igehirdetést, a tanítást földi élete legfőbb feladatának tartotta. Erre azért volt és van szükség napjainkban is, mert az emberek életük legdöntőbb kérdéseiben végzetesen tájékozatlanok. Ezt az állapotot szemlélteti Eugène Ionesco drámája: Az orrszarvú. Az író képzelete olyan városba vezeti nézőit, olvasóit, ahol valami különös ragály támadja meg a lakosságot. Ennek következtében lassan mindenki orrszarvú állattá változik. Szinte nevetséges látvány, amint esetlenül, céltalanul tolonganak a színpadon. Az író ezzel akarja szemléltetni a modern világ eltömegesedését, a szabadság elvesztését, az élet céltalanságát. A színdarab szerint csak egy Behringer nevű embert kerül el a betegség, és ezért mindenki hozzá fordul segítségért. Sajnos azonban ő sem tud segíteni társain.

Mily szerencse, mily kegyelem, hogy nekünk keresztényeknek van ilyen segítő Behringerünk. Mi tudjuk, kihez menjünk, ha eligazítást akarunk kapni arra vonatkozóan, hogy mit kezdjünk életünkkel. Az életet értelmessé, tartalmassá tevő igék nála vannak. Méltán jegyzi meg Mórús Tamás: „Még senki sem bánta meg halálos ágyán, hogy keresztény volt. Ez is egy bizonyíték a sok között, ami a hitetlenséget megcáfolja.” Számunkra Jézus az út, aki minden körülmény közepette mutatja az utat az istengyermeki élet magasságai felé.

AKAROM, TISZTULJ MEG!

6. évközi vasárnap.
Mk 1, 40—45.

A betegek mindig azok közé tartoznak, akik fájó szívvel tapasztalják szegénységüket, a legnagyobb kincs, az egészség hiányát. Így alakulhat ki bennük az a lelkület, amely olyan kedves Isten előtt. Az élet teljében, az egészség birtokában sokszor megfélekedünk, hogy mindnyájan rászorulunk embertársaink és Istenünk szeretetére. Sokszor a betegségnek, a halálnak kell közbeszólnia, hogy mindezt emlékeztünkbe idézze. Ezt a beismerő szegénységet kedvelte Jézusunk is azokban a betegekben, akik hozzá fordultak segítségért.

A bélpoklosok Jézus korában még inkább a társadalom kivetettjei voltak, mint napjainkban. Minden intézményes gondoskodás nélkül tengették életüket. Ha mégis többen közülük tudomást szereztek Jézusról és gyógyító hatalmáról, ezt azoknak köszönhették, akik vállalták az összekötő szerepét. Hogy áldhatták jótevőiket gyógyulásuk után! Mily értékesek azok az emberek, akik Jézushoz vezetnek! Ha nem találkozik Jézussal az említett leprás, sohasem gyógyul ki szörnyű betegségéből. Mindebből nyilvánvaló keresztény kötelességünk, hogy Jézushoz vezessük betegeinket. Aki Vele találkozik, ha nem is nyeri vissza testi egészségét, de megtalálja lelki békéjét.

Wolfgang Bochertnek van egy szép költeménye, amely egy fiatal rabról szól, aki szomorúan üldögél zárkájában. Naponta mindössze fél órát sétálhatnak a börtön udvarán. Az egyik séta alkalmával fölfedez egy sárga kutyatej virágot. Milyen jó lenne, gondolja magában, ha ezt a szerény virágot leszakíthatnám és bevihetném a zárkába! De hogyan szakítsam le? Ha kilépek a sorból azonnal rámkialt az őr, és eleve megghiúsul a tervem. Valami megoldást mégis kell találnom. Ezért minden forduló után kitágítja a sétáló kört és társai engedelmesen követik. Így aztán feltűnés nélkül lehajolhat és letépi a virágot.

Nem kétséges, hogy a betegek élete sokban hasonlít a börtönben raboskodókéhoz. Őket is bilincsbe veri, ágyhoz kötözi, megfosztja szabadságuktól a betegség. Ilyen állapotban még inkább vágyakoznak a szeretet, a részvét virága után. Hálásak minden látogatásért, nekik ajándékozott percünkért. Ezzel szemben milyen szomorú annak az asszonynak az élete, akinek türelmetlen férje nemesgyszer ezeket mondja: mikor döglesz meg már végre? Erről panaszkodott egy tíz éve fekvő betegem és bevallotta: sokszor fölmerült már bennem az öngyilkosság gondolata. Mégsem dobom el az életet, mert ha már földi életemet elrontottam, nem akarom elveszíteni az örök

életet. Minden hónapban úgy várta látogatásomat, mint ágyára fektett virágot.

Nem felejtém el azt a férfit sem, aki első látogatásom alkalmával elmondotta, hogy immár húsz éve fekszik idegsorvadás miatt az ágyban. Mikor felesége megtudta, hogy gyógyíthatatlan beteg, elvált tőle. Vigasztalni próbáltam, de ő legnagyobb meglepetésemre szavamba vágott: Ne tegye Atyám, nincs szükségem vigaszra! Én már régen megegyeztem a betegséggemmel. Tudomásul veszem és nem zúgolódom miatta. Erre, az egyedül helyes magatartásra figyelmeztette egy kitűnő orvos is betegét. Kedves barátom, mondotta, az ön legnagyobb baja az, hogy túlsokat foglalkozik betegségével. A világ olyan tükör, amelyben ki-ki megláthatja önmagát. Ha ön megtanul mosolyogni, akkor a világ is visszamosolyog majd magára. Ha ön csupa kellemes dolgokat mond felebarátainak, akkor majd azok is kellemes oldalukról fognak bemutatkozni. Az a tudat, hogy sokan szeretik önt, a legjobb orvosság betegségére. Még nagyobb kegyelem, ha valaki a betegágyán találkozik Jézussal. A nagy szenvedővel, aki betegségeinket, sebeinket is magára vette, hogy megtanítsa a szenvedés értékére. Minden betegágy Krisztus keresztlévé változhat, amelyen kiegészítjük szenvedését egyházunk, benne a magunk javára. Meg kell tanulnunk szeretni a saját keresztlünket. Senki se mondja, senki sem mondhatja, hogy szeretem Krisztus keresztlét, ha gyűlöli a sajátját.

Betegeink gondozásához tehát az is hozzátartozik, hogy a magunk és a lelkipásztor közreműködésével Jézushoz vezessük őket. Hiszen Ő semmit sem változtatott a betegek iránti szerető magatartásán. A hópehely ostya, csöpp búzakenyérben ma is gyógyító orvosunk és orvosságunk akar lenni. Mily helytelen gyakorlat, ha azért nem hívunk papot betegünkhöz, mert esetleg megijesztjük vele. Ezt elkerülhetjük, ha nem halasztjuk a meghívást az utolsó órára. Nem akkor kell Jézust hívni, amikor már a halál kopogtat ajtónkon. Valahol, az egyik nagy városban történt. Súlyos betegen fekszik egy idős asszony. A hozzátartozói nem hívnak papot. A szomszédok mégis jelentik a lelkipásztornak, aki hivatlanul is meglátogatja a beteget. Hűvösen fogadják, a beteg sem óhajtja a lelki vigaszt. Mit érdekli őt a lélek, az örökkévalóság! Amikor a pap szomorúan távozik, az egyik gyermeke megjegyzi: anyám nem csinált semmi rosszat. . . Ez lehet, hogy így igaz. Ám hiányzott lelkéből a megváltás, az Isten utáni vágyakozás, a halál mögött várakozó Jézus szeretete. Ezt fölébreszteni betegeinkben a legnagyobb szolgálat.

A bélpoklos, akit Jézus meggyógyított, nem volt hálátlan ember. Erről tanúskodik az a lelkes propaganda, amellyel csodás gyógyulását híresztelte. Szép és nemes lelkületre vall, ha hálásak vagyunk gyógyító

orvosunknak. Még szebb, ha nem feledkezünk meg az Isten iránti háláról sem. Sajnos, az emberek körében ritka erény a hála. A neves író, Mark Twain jegyzi meg ezzel kapcsolatban: „ha egy kiéhezett kutyát magadhoz fogadsz és jóllakatod, sohasem fog téged megharapni. Látod, ez a különbség a kutya meg az ember között.” Talán egy kicsit cinikus megjegyzés, de nem alaptalan. Mi, keresztények nem akarunk hálátlanok lenni. Ezért is imádkozzuk minden szentmisében: Valóban méltó és igazságos, illő és üdvös, hogy mindig és mindenütt hálát adjunk néked, szent Atyánk, mindenható örök Isten.

BOCSÁNATOT NYERNEK BŰNEID

7. évközi vasárnap
Mk 2, 1—12

Szellemesen jegyezte meg valaki: a világ nem lett rosszabb, csak jobb a hírszolgálat. Nem kétséges, hogy sok rosszról informál az újság, tévé és rádió s ennek következtében gyakran emlegetik az idősebbek az úgynevezett régi, szép időket. Hogy itt mi az igazság, ezt nehéz lenne eldöntenünk. Egy bizonyos dologban mégis el lehet marasztalnunk a sötét jelent és előnyben részesítenünk a múltat. Nevezetesen abban, hogy régen is volt bűn, de több volt a bűnbánatból. Vajon mi történne egy modern nagyvárosban, ha eldugulnának a szennyvizet levezető csatornák? Valami ehhez hasonló a következő erkölcsi világunkban annak, ha hiányzik a bűnbánat csatornája.

Az Úr Jézus nemegyszer megbotráncoltatta a farizeusokat, amikor leült a bűnösök közé és barátjuknak mondta magát. Nem ok nélkül nevezte őt Keresztelő János Isten bárányának, aki elveszi a világ bűneit. Ebben a szerepében állítja elénk a mai evangélium is. Egy béna embert hoznak eléje, aki tehetetlenül feküdt a hordágyon. Úgy élt eddig, mint egy élő halott, de most fölcsillan előtte a föltámadás reménye. A mozgásra, munkára, tevékenységre született ember számára óriási csapás egy bénító mozgásszervi betegség. Ezért is hangoztatjuk a közmondást: legnagyobb kincs az egészség. Tudja ezt Jézus, de még többet is ennél. Vésébe, szívekbe látó tekintete előtt szörnyű csapás egy ember bűnös állapota, lelki bénasága. Az ő szemében sokkal szerencsétlenebb egy egészséges bűnös, mint egy széplelkű beteg. Mit ér az erős láb, ha a bűn útját járjuk vele? Mit ér az izmos kéz, ha bűnös élvezetek rózsáit szaggatjuk vele? Mit ér az egészséges szív, ha a bűnös életünket táplálja? Mennyivel értékesebb az olyan beteg

élete, aki Jézus iránti szeretetből türelmesen viseli a szenvedést és ezzel a megváltás művén munkálkodik.

Megértette ezt a türelmes szenvedés nagy szentje: lisieux-i Szent Teréz. Neki mindig is az volt a véleménye: az életszentség nem azt jelenti, hogy rendkívüli, csodás dolgokat cselekedjünk. Sokkal fontosabb, hogy hétköznapi kötelességeinket a lehető legnagyobb szeretettel végezzük. Ez az egyszerű kis út magyarázza, hogy a kolostorban nem sokra becsülték rendtársai. Erről tanúskodik az epizód, ami nem sokkal halála előtt történt. A fájdalmas tüdőcsapolás után visszavitték a betegszobába. Véletlenül nyitva maradt az ajtó és így Teréz akaratlanul is meghallotta a konyhában beszélgető társait. Az egyik nővértárs is mondogatta: a mi Jézusról nevezett Terézünk igen aranyos és sajnálom, hogy hamarosan eltávozik körünkéből. Csak azt nem tudom, hogy halála után mit ír róla főnöknőnk a kolostor naplójába? Bizonyára zavarban lesz, hiszen Terézünk életében nem volt semmi rendkívüli. . . Így vélekedtek róla társai, de egészen másként Jézus. Megérezte ezt Teréz és ezért írta egy Máriáról szóló költeményében a következőket: Miért szeretem Máriát? Mert a sok kegyelem ellenére, amelyben Isten részesítette, csendes, névtelen, feltűnés nélküli életet élt Názáretben. Életéből hiányoznak a csodás események, látomások és elragadtatások. Egyszerűen élt, de nagyszerűen.

Ez a véleménye Jézusnak és ezért szánja meg a béna ember lelki nyomorúságát. Az a siralmas állapot, amire a betegségével elfoglalt ember talán nem is gondol. Jézusunk azonban nem akar félmunkát végezni. Mit ér a testi egészség lelki gyógyulás nélkül? Ezért így szól a bénához: fiam, bocsánatot nyertek bűneid! Ezt mondta, ezt mondhatta, mert mint jómagá megjegyzí: az Emberfiának hatalma van bűnök megbocsátására. Olyan nagy jó ez, írja valaki, hogy ha nem lenne a bűnbánat szentsége, hát ki kellene találni. A hitevesztett világ is érzi ezt, és ezért találnak ki különféle gyónáspótlékokat. Számos amerikai gyárban külön alkalmaznak valakit azért, hogy a dolgozók panaszát meghallgassa. Ez a módszer tapasztalat szerint megsokszorozza a dolgozók munkakedvét. Az úgynevezett önkritika sem más, mint a gyónás profán megnyilatkozása. Méltán jegyezte meg egy svájci ideggyógyorvos: betegeim 80%-ának inkább gyóntató papra, mint orvosra lenne szüksége.

A gyóntatószékben az irgalmas Isten megbízottaként várnak a papok, hogy folytassák Jézus megbocsátó tevékenységét. Ugyanazzal a hatalommal, ugyanazzal a szeretettel, amely Jézust a bűnösök barátjává avatta. Ezt szemlélteti egy spanyol feszületről szóló legenda. A feszület különlegessége abban rejlik, hogy Krisztus jobb karja ölelő mozdulattal hajlik le a keresztről. A legenda szerint következő ennek magyarázata. Történt egyszer, hogy valaki igen nagy bűnökkel vádolta

magát és a pap is megrendülve hallgatta a vallomást. Föloldozta ugyan a bűnöst, de figyelmeztette, ilyesmi többé elő ne forduljon! A bűnbánó elment és jó darabig sikerült megtartani erősfogadását. Később ismét visszaesett régi bűnébe és a lelkiatya csak vonakodva oldozta fel bűnei alól. De utoljára, tette hozzá! Emberünk ismét fogadkozott és elment. Sajnos, egy gyenge pillanatában újra elbukott. Hiába ment a lelkiatyához, nem kapott föloldozást. Ekkor valami döbbenetes dolog történt. A gyóntatószék fölött függő keresztről lehajolt Jézus, karjával átölelte a bűnöst és ezt mondta a föloldozást megtagadó papnak: nem te ontottad érte véredet!

A történet, legyen bár jámbor legenda, Jézus szavait visszhangozza: bízzál fiam, bocsánatot nyertek bűneid! Természetesen helytelen magatartás lenne, ha azt mondanánk: Vétkezzünk nyugodtan, majd meggyónjuk! Az őszinte bánathoz hozzátartozik a javulás szándéka is. Sohasem tudjuk, mit hoz a jövő, milyen kísértések, buktatók leselkednek ránk. A fontos az, hogy tiszta szándékkal menjünk mindig előre.

VELÜNK A VÖLEGÉNY

8. évközi vasárnap
Mk 2, 18—22

A böjt, a tartózkodás bizonyos ételektől jelentős szerepet játszik a vallások életében. Olykor helytelen gyakorlata ma is komoly problémákat okoz egyes országok közellátásában. Gondoljunk csak Indiára, ahol a hinduk nem eszik meg a marhahúst, a mohamedánok meg a disznót. A keresztény felfogás szerint semmiféle étel nem mondható tisztátalannak. A böjt jelentősége abban rejlik, hogy uralkodunk az önfenntartás ösztönén, izmosítjuk akaratunkat és lemondásunkkal, áldozatunkkal bizonyítjuk Isten iránti szeretetünket.

Természetesen lehet a böjtölésnek más indítéka is. Gondoljunk csak arra, hogy mily sokan kényszerülnek lemondani bizonyos ételekről egészségük érdekében. Az is gyakori, hogy valaki testi szépsége, karcsú alakjának megőrzése miatt tartózkodik az evéstől. Egy kislányról olvasom, akit meglátogatott barátnője. Először babákkal játszottak, aztán a vendégnek megmutatta Marika a lakásukat. A fürdőszobában egy lapos mérleg feküdt a sarokban. A vendég kislány megkérdezte: mi ez? Az óvodás Marika sem ismerte a szerkezetet és ezért ezt válaszolta: nem tudom, mi ez, csak annyit látok, ha anyukám rááll, nagyon mérges lesz. . .

Nyilvánvaló, hogy a vallásos indítékú böjtölésnek nem a szép test, hanem a szép lélek a célja. Az ószövetségi papság sokszor megfélemlített erről és túl nagy szerepet tulajdonított neki. Bár az Úr Jézus nem vetette el a böjt gyakorlatát, az önmegtadadás szükségességét, a szép lelkiség kialakításában nem ennek ítélte a főszerepet. Ezért veszi védelmébe apostolait, amikor szemére vetik, hogy nem böjtölnek. A farizeusok nagyobb megbotránkozására ezt ezzel indokolja: böjtölhet-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Ezzel figyelmeztette hitetlen ellenfeleit, hogy az ő eljövetelével beteljesültek a messiási jövendölések, amelyre az ószövetségben annyira vártak. Jézus Krisztus az emberiség „vőlegénye”, aki által Isten új szövetséget köt az emberekkel. Ez a házassághoz hasonlított szeretet-szövetség új életet ajándékozik és felszabadít a régi törvények szolgátságából. Ezért veszt jelentőségéből a böjt is, mivel fontosabb nála, hogy elfogadjuk Isten meghívását és Jézussal együtt letelepedjünk az Isten asztalához. Mi vagyunk az Isten násznépe, egyházunk a menyasszony, boldog részese az Ige és az Eucharisztia lakomájának.

Az evangélium ezt az újfajta kapcsolatot új ruhához, új borhoz hasonlítja. Az új tartalom megköveteli az új formákat is, aminek következtében számos mózesi törvény érvényét veszti. Jézus azért jött a földre, hogy az isteni szeretet tolmácsa legyen. Ezentúl már nem kell azon törnünk a fejünket, hogy ki az Isten? Csak Jézusra kell néznünk, mert aki Őt nézi, látja az Atyát. Átala ismerhetjük meg Istent és ezzel az ismerettel kezdhetjük meg már itt a földön az örök életet. Sajnos, az ember tökéletlenségéből következik, hogy nagyon is emberi fogalmat alkosson Istenről. Ez ellen harcoltak az ószövetségi próféták és részben a modern istentagadók is. Méltán jegyzi meg egy neves történész: „a mai ateizmus legnagyobb érdeme, hogy hozzájárul az emberiség értelmi megtisztulásához mindenfajta bálványimádás elvetése által.” (Jean Lacroix)

Egy spanyol író regényében olvashatunk a faluról, ahol csodatevő szentként tisztelnek egy váltóórt. A nagy szárazság idején arra kéri Renatót a falu lakói, hogy csináljon esőt. Isten és szentje nekik semmi másra nem szükséges, csak az esőcsinálásra. Renató fájó szívvel jegyzi meg: Olyan Istent csinálnak maguknak, amilyen a fejük. Ám így gondolkoznak mások is. A katonák például mindig győzni akarnak ellenségeik felett és ezért kinevezték Istent a legfőbb hadúrnak, akinek az a feladata, hogy biztosítsa győzelmüket. A királyok és fejedelmek, hogy biztosítsák hatalmukat, kinevezték Istent a társadalom őrének. A gazdagok vagyonukat féltették és igyekeztek birtokjogukat Istentől származtatni. Így aztán az oltár tüzén ki-ki a saját pecsenyéjét sütögette. Érdemes megfontolni ezeket a jelenségeket, amelyek újra meg újra megkísértették a keresztény világot is. Ha mindig és mindenütt

hűségesek maradtunk volna a Jézus-arcú Istenünkhöz, akkor kevesebb hitetlen ember élne a világon.

A Szentírás első lapjain az ember bűnbeeséséről olvasva halljuk Isten szavát: hol vagy Ádám? Korunk embere erre a kérdésre egy másik kérdéssel válaszol: hol van Isten? Mi keresztények ennek hallatán Jézusra nézünk, Jézusra mutatunk. Ő az egyetlen normális ember, aki Istennek vallotta magát. A többi nagy vallásalapító nem tett ilyesmit. Buddha Istentől megvilágosított embernek vallotta magát. Mohamed Allah prófétájának, Konfutse és Laotse bölcs tanítónak. Igaz, hogy Jézus életével fizetett vallomásáért és a keresztfá örök emlékeztető az emberi értetlenségre és rosszakaratra. Számunkra azonban annak bizonyága, hogy Velünk a Völegény. Isten általa szüretelte le igazságát és szeretetét, hogy megtöltse vele hívei szívét és megvidámítsa életünket.

A SZOMBAT AZ EMBERÉRT

9. évközi vasárnap
Mk 2, 23—3, 6

Érdeemes elpöndolkoznunk azon, hogy a tízparancsolatban nincs olyan rendelkezés, amely munkára kötelezné az embert. Ezzel szemben meglepő, hogy az Úr napjának megszenteléséhez a pihenés, a munkaszünet is hozzátartozik. Ennek oka bizonyára az, hogy emberi természetünkben rejlik a munka, az alkotó tevékenység szeretete. Igaz, akadnak közveszélyes munkakerülők, de a legtöbb ember szeret dolgozni.

Mindezek ellenére a munka fáradtsággal, energiavesztéssel jár és sokszor nincs örömünk benne. Ennek egyik oka ipari társadalmunk szerkezetéből következik. A gépesítés, az automatizáció következtében sokan olyan munkát végeznek, amiben nem találhatja örömét az alkotó ember. Viszont azt is gyakran tapasztaljuk, hogy aki szívesen, örömmel végez bizonyos munkát, könnyen túlzásba is viszi. Ez természetesen egészségünket is megkárosíthatja. Ezért ajándékoz meg minket Istenünk a pihenés, az ünnep örömeivel. Ezt hangsúlyozta Jézusunk abban a vitában, amit ellenfeleivel folytatott. Mikor kifogásolták tanítványai kalászszedését, ő határozottan kijelenti: a szombat az emberért van és nem megfordítva.

Mi keresztények, az újszövetség népe, Jézus föltámadásának napját, a vasárnapot ünnepeljük az Úr napjaként. Például az orosz nyelvben a vasárnapnak voszkreszényie, azaz a föltámadás napja a neve. Ennek

a napnak megszentelése kétféleképpen történik: munkaszünettel és a szentmisén való részvétellel. Minden egyházközség hitéletét azon lehet lemérni, hogy milyen komolyan veszik az ünnepek, a vasárnapok megszentelését. Az 1960-as években, amikor hazánkban egymás után megalkultak a termelősövetkezetek, a község határában ilyen feliratú táblákat olvashattunk: termelősövetkezeti község. Ha pedig valaki arra lenne kíváncsi, hogy egy község mennyiben méltó a keresztény névre, akkor a vasárnapi szentmiséken tartson népszámlálást. Jézusunk az oltár körül akarja összegyűjteni híveit. Itt jeleníti meg keresztáldozatát, emberszeretetének örökké égő lángoszlopát. Itt nyílik meg az utolsó vacsora terme, hogy Jézus kenyértestvéreivé változzunk.

A lelkipásztor gyakran találkozik olyan hívőkkel, akik nem tagadják meg az Istent, de távol maradnak a templomtól. A legtöbben közülük az idő szűkére hivatkoznak. Egy barcelónai gyár a következő hirdetéssel reklámozza gyártmányait: vásároljon pompás háztartási gépeinkből és több ideje jut a szerelemre! Milyen jó lenne, ha a technika vívmányait mi is úgy használnánk, hogy több időnk jusson hitünk és szeretetünk gyakorlására. Sajnos gyakran éppen az ellenkezője történik. Megérkezik az autó és már el is maradunk a szentmisékről. Bölcsen állapította meg egy szellemes francia: korunk embere a járművek közül csak a kerékpárt „emésztette” meg. Erre csak akkor ül a felnőtt ember, ha szükséges. A többi gépjármű gurulásra csábítja akkor is, ha semmi szükség erre.

Részvételünk a vasárnapi szentmisén nemcsak Jézus végrendeletének teljesítése, hanem hitvallás is. Az első századok keresztényüldözésében halálra ítélték egy katonatisztet. Barátai azt tanácsolták neki, hogy élete megmentése érdekében legalább külsőleg tagadja meg hitét és áldozzon a pogány isteneknek. Elég, ha a szíved mélyén megőrzöd hitedet. A katonatiszt azonban így válaszolt: aki nekem a szívét adta, az adta a számát is, hogy megvalljam Őt az emberek előtt.

Minden szentmisén az utolsó az utolsó vacsora termébe lépünk, a kereszt tövébe állunk, a föltámadt Krisztussal találkozunk. Tesszük ezt azért, mert isteni életünket nem a saját imánk élteti, hanem Krisztus kegyelme. Egyházunk nem a hívek adományaiból, nem a papok tudományából él, hanem Krisztus keresztjéből. Mindnyájan a szeretet hőstettéből, a kereszt véres áldozatából élünk, növekszünk és üdvözülünk. Ezért kell a szentmisét életünk középpontjába állítanunk.

A vasárnap megszentelésének lényeges tartozéka a munkaszünet, a pihenés. Az ember nem robotgép, perpetuum mobile, szüksége van a pihenésre. Az evangélista János apostolról tartja egy kedves legenda. Megszelídített egy gyöngytyúkot és szabad óráiában játszott vele. Történt egyszer, hogy távoli vidékről látogatója érkezett. Azért jött, hogy szemtől szembe láthassa Jézus kedves apostolát. A Szent éppen

kedvenc gyöngytyúkjával szórakozott. Ezen a látogató igen elcsodálkozott és az apostol észrevette csalódását. Így szólt tehát hozzá: úgy látom, pompás íjat is hoztál magaddal. Miért nincs most is kifeszítve a húrja? A vendég elmosolyodott és ezt gondolta magában: no, ennek a szent embernek nem sok érzéke van a gyakorlati dolgokhoz. Ezzel így válaszolt: ha íjamat állandóan kifeszítve tartanám, hamarosan tönkremenne, elveszítené rugalmasságát. Látod, kedves barátom, válaszolta János apostol, ez történik az emberrel is, ha folyton csak dolgozik. Ezért ha elfáradok a munkában, kikapcsolódásként ezzel a kis állattal szórakozom.

A nagy muzsikusról, Johann Sebastian Bachról olvasom, hogy minden műve fölé ezt a jelmondatot írta: soli Deo gloria, egyedül Isten dicsőségére. Meg is látszik minden zeneművén ez a hívő magatartás. Az imádság jellemzi egész zenéjét, ezért is lehet templomainkban előadni. Írjuk mi is minden vasárnapunk homlokára ezt a jelmondatot: egyedül Isten dicsőségére!

HAMU ÉS KERESZT

Nagyböjt 1. vasárnapja
Mk 1, 12—15

A mai vasárnapal megkezdődik a nagyböjt, és erre emlékeztet a kereszt, amit hamuval rajzol homlokunkra az egyház. Hamu és kereszt, mily különös házassága a két szónak, két egymástól oly elütő fogalomnak! A hamu földi életünkre emlékeztet, amit a mulandóság malmában porrá őröl kegyetlen molnárunk, az idő. A kereszt azonban Jézust idézi, az élet Úrára fordítja tekintetünket, aki mulandó éveinkből az örök élet kenyerét akarja elkészíteni. Legfontosabb nagyböjti feladatunk ebben a mesterségben közreműködnünk.

Mikor Jézus a Jordán folyónál megkeresztelkedett és tanúságot tett mellette az Atya, sokan jogosan gondolták, azonnal megkezdí tanító működését. Nem így történt. A beszéd helyett a hallgatást, az ígéző tömegek helyett a pusztai magányt választotta. Ezzel is figyelmeztetni akarja mindenkori követőit, hogy szeressék a magányt, keressék a csendet. Igaza van annak a mondásnak, miszerint két dologba lehet beleőrülni: vagy abba, hogy az ember mindig egyedül van, vagy abba, hogy soha sincs egyedül. Szükségünk van a magányra, a csendre, mert olyan kincseket rejteget, aminőket máshol hiába keresünk.

A legszebben író magyar elbeszélőnk, Móra Ferenc, aki úgy mellékesen ásatásokkal is foglalkozott, megírta és be is bizonyította: a magyar Alföld tele van fejedelmi sírokkal. Jézusunk természetesen nem ilyen kincsek után kutatott a pusztaságban. Istennel akart találkozni, vele akarta megbeszélni teendőit, szeretetében megfürdetni szent emberségét. Van őrijító csend, kízó magány, de Jézusé nem ilyen. Aki Istennel él eleven kapcsolatban, az soha sincs kízóan egyedül. Sőt, a hívő ember számára a csend lesz közvetítő közege Isten üzenetének.

Egy érdekes novellában olvasok arról, hogy az író képzelete szerint, hozzánk hasonló lények látogatnak a földre egy távoli csillagról. Közülük az egyik, Melchior, itt marad a földön és megházasodik. Van azonban egy kagylószerű szerkezete és ennek segítségével továbbra is kapcsolatban marad távoli csillaghazájával. Minden rendben megy mindaddig, amíg meg nem szakad ez az összeköttetés. A földi tudósok szerint ennek az az oka, hogy valami kozmikus katasztrófa következtében elpusztult az a csillag, ahonnan Melchior érkezett. Ezért nem érkezik válasz hívására és szomorúan kell tudomásul vennie: hazátlan maradt. Ennek következtében elveszíti életkedvét és csendesen meghal, mert senki sem válaszol hívására. (Anna Seghers)

Napjainkban gyakran hanpöztatott jelszó: meghalt az Isten. A tudomány prométheuszi tüze fölégette a túlvilágot. Az ember egymaga is megoldja problémáit. Nem kell a hézagpötöló Isten. Isten elnémult, nem üzen többé. . . . Sökan így vélekednek. Szerencsére nincsen igazuk. Isten adóállomásai most is működnek, és ha valaki nem tudja fölfogni, akkor a hiba az ő készülékében van. A képzeletbeli csillagléný belehalt abba, hogy nem jött válasz üzenetére. Az emberiség is haldoklik, ha nem hallgat Isten üzenetére. Ennek azonban komoly feltétele, hogy minden mást elnémtva, ráálljunk Isten hullámhosszára.

Jézusunk pusztai tartózkodása arra is megtánít, hogy miféle erő az, amely megszakítja az Isten és ember közötti összeköttetést. Jézus azért megy a pusztába, hogy Istennel találkozzék, de akarátán kívüil a sátánnal is találkozik. Jézus az Atyát keresi, a sátán pedig a megkísérthető embert. Sajnos, a gonosz módszere ma is ugyanez. Istent keresnünk kell, hogy találkozhassunk vele, de a sátán keresés nélkül is találkozik velünk. Sajnos, sokkal buzgóbban keres ő minket, mint mi az Istent. A kísértésekben tanúsított gyöngeségünk, gyakori bukásaink ezt bizonyítják. Hosszan beszélhetnénk az ördög csapatáíról, de egyet feltétlen megemlítek. Ez a csapat így hangzik: boldoguljakok Isten nélkül! Tagadjátok meg az isteni törvényeket! A világ színpadán játsszátok a saját darabjaitokat és vegyétek át a rendező szerepét! Ne az Istentől várjátok, ti építsetek föl egy szép, új világot! Erre a nagy kísérletre emlékeztet Dürrenmatt színdarabja. (Pillanatkép egy

bolygóról) Többek között ezeket adja Ádám ajkára: „Nyolcvanhét éves vagyok, Ádám a nevem. Meg akartam változtatni a világot. Mindenütt igazságtalansággal találkoztam. Láttam a szegények nyomorát, a gazdagok mohóságát. Felismertem, hogy kizsákmányolókra és kizsákmányoltakra oszlik a világ. Beléptem a szakszervezetbe, harcoltam a munkásosztályért. Mindent megtettem, hogy magasabb legyen a munkabér, rövidebb a munkaidő, legyen fizetett szabadság, igazságos nyugdíj. Plakátokat ragasztottam, beszédeket tartottam, tüntetéseket szerveztem. Elfogtak és bebörtönöztek. Aztán megválasztottak képviselőnek, bekerültem a kormányba. Megváltoztattuk a világot. A munkások megkapták a magasabb munkabért, a fizetett szabadságot, a megérdemelt nyugdíjat. De az emberek mégsem lettek boldogok. Ha az egyik igazságtalanságot eltüntettük, fölütötte a fejét egy másik. Az ember szabad lett, de nem tudott mit kezdeni önmagával. Mikor rájöttem erre, lemondtam hivatalomról, mert én sem tudtam mit kezdeni magammal.”

Mindezzel azt az igazságot sejteti az író, hogy az élet ajándékához kell még valami, és pedig a használati utasítás ajándéka. Jézusunk ezt adta és adja meg a szent evangéliumban. Különösen ebben a nagybőjti időben tisztítsuk meg hitünk hallókészülékét, figyeljünk üzenetére, higgyünk az üdvösség jó hírében!

A MEGDICSŐÜLÉS FŐPRÓBÁJA

Nagybőjt 2. vasárnapja
Mk 9, 1—9

Ha Urunk színeváltozását egy drámához hasonlítjuk és megfelelő címet keresünk számára, talán ez lenne a legalkalmasabb: a megdicsőülés főpróbája. Közismert gyakorlat, hogy minden színdarabnak vagy más fontos eseménynek megrendezik a főpróbáját. Általában szakértő közönség előtt, hogy elmondhassák építő bírálatukat. Jézus színeváltozása is válogatott közönség előtt játszódott le. Az apostolok közül csak hárman: Péter, Jakab és János lehettek szemtanúi ennek a csodás eseménynek.

Egyre szépülő fővárosunkban a rendezés során számos épületet lebontanak. Olykor bizony sajnálunk egy-egy patinás épületet. Így voltunk a régi Nemzeti Színházzal is, amelynek színpadán annyi jeles művész játékában gyönyörködhattünk. Mégis el kellett búcsúznunk tőle, hiszen „örökké a világ sem áll: de amíg áll és amíg él, ront vagy

javít, de nem henyél.” Ha mármost fölvetjük a kérdést, hol keressük Jézus színeváltozásának színpadát, nem könnyű válaszolnunk. Az evangélista nem ad pontos földrajzi meghatározást és ezért megoszlanak a vélemények. A régi hagyomány szerint ez az esemény a Táborhegyén játszódott le. Kilenc kilométerre Názerettől, magányosan emelkedik Jezrael síksága fölé, akárcsak a mi dunántúli Somló hegyünk. A hegy magassága 562 méter és jelenleg egy szép bazilika idézi a színeváltozás emlékét. Vannak, akik a 2800 méter magas Hermon — hegyére gondolnak, de hát ez csak föltevés. Ha azonban a Szentlélek nem tartotta fontosnak a földrajzi meghatározást, nekünk sem érdemes találgatnunk.

Mióta Jézus megkezdte nyilvános működését, újra meg újra fölágaskodott hallgatóiban a kérdés: vajon ki ez az ember? A kérdést Jézus is fontosnak tartotta és fölvette apostolainak. Ők Péterrel válaszolták: Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia. Mindebből nyilvánvaló, hogy Jézus embersége mögött ott rejtőzött istensége is. Mivel ezt az apostolok elhitték, nem okozott számukra különös meglepetést Jézus színeváltozása. Rövid ideig tartó ragyogásánál sokkal csodálatosabb az a tény, hogy istenségének fényét szinte egész földi életében elrejtette. Csak most engedi fölragyogni, midőn közeledik a szenvedés, a a sötétség órája. Jézus, aki azért jött a földre, hogy a világ világossága legyen, akit a sötétség nem akart befogadni, most néhány percre fölvilantja istenségének fényét. Itt természetesen nem fizikai fényre kell gondolnunk, hanem a teremtetlen, isteni fény ragyogására.

Az isteni fényesség sugárzatában megjelenik két másik szereplő is: Mózes és Illés az ószövetség két legjelentősebb egyénisége. Mózes vezette ki Izraelt az egyiptomi fogságból; méltán áll tehát Jézus mellé, aki az egész emberiséget akarja kivezetni a bűn rabságából. A Sinai hegyen Mózes volt a szövetség közvetítője és ennek jeléül meghintette a népet az áldozati állatok vérével. Most azzal a Jézussal beszélget, aki új szövetséget köt az emberiséggel és ezt saját vérével pecsételi meg a keresztfán. Itt áll Illés próféta is, aki számos honfitársával együtt nem hajtott térdet a pogány bálványok előtt. Most azzal a Jézussal társalog, aki kiszabadítja az embert a bűn, a hamis istenek szolgálatából és megismerteti velük az egy igaz Istent. Szent Lukács még azt is megírja, hogy ők hárman miről beszélgettek. Jézus szenvedéséről, amely Isten szeretetét ragyogtatja fel a Golgotán.

A három apostol boldogan nézi Mesterét a dicsőség fényében. Péter a szókimondó apostol lelkesen kijelenti: Uram, jó nekünk itt lennünk! Ha akarod, csinállok itt három sátrat. . . . Hogyne csinálna, hogyne maradna itt szívesen, ahol ízelítőt kapott az isteni élet fényességéből! Hiszen az ember istenlátásra született. Itt kellene tehát lesátározni és nem menni tovább a Golgotára. Ezért nem értik, nem akarják

tudomásul venni a Jézus szenvedéséről szóló beszélgetést. Nem tudják elképzelni, hogy Isten dicsősége és a szenvedés útítársak lehetnek a földön. Ami itt a színeváltozás hegyén történik, főpróbája csupán a halált követő feltámadásnak, az örök dicsőségnek.

Jézus nem azért mutatta meg apostolainak ragyogó dicsőségét, hogy elkápráztassa őket. Mint minden tettével, ezzel is példát adott és jövőendő sorsunkat hirdette. Mennyei Atyánk nem csupán Fiát akarta megdicsőíteni, hanem minket is. Azt akarja, hogy az egész föld Tábor-heggyé fényesedjék és minden keresztény életét átjárja az evangélium világossága. Azért adta tanítását, szentségeit, kegyelmeit, hogy minket is olyan emberekké változtasson, akik tovább adják Jézus világító és melegítő szeretetét. Bárcsak a mi közelünkbe kerülő emberek is elmondhatnák: jó nekünk itt lennünk.

Hiába akartak az apostolok a Hegyen maradni. A fényes látomás eltűnt és le kellett menniük a völgybe. De a fény, amit a szemükbe, lelkükbe ittak, elkísérte őket a halálig. Amikor találkoztak egymással, ha nem is mondták, de szemük hirdette: ugye emlékezel?! Egymás arcán látták a fényt és megpróbálták kigyújtani sok-sok emberén. Ez mindnyájunk hivatása, akik a hit hegyén találkoztunk a Mesterrel. Erről énekel a költő egy szép versében, amely összefoglalja mindenkori keresztény hivatásunkat:

Testvérem, társam, embernek fia,
Igaz: a hegyen nem maradhatunk,
Igaz: a völgyben más az alakunk,
Nekünk lényegünk, hogy szürkék vagyunk.
Botránkozásul vagyok neked én,
És botránkozásul vagy te nekem,
Mégis: legyen nekünk vigasztalás,
Legyen nekünk elég a kegyelem:
Hogy láttuk egymás fényes arculatját,
Hogy láttuk egymást Vele — a Hegyen.

(Reményik Sándor: Lefelé menet)

JÉZUS KORBÁCSOT FON

Nagyböjt 3. vasárnapja
Jn 2, 13—25

Sokan és sokféleképpen próbálták már az embert meghatározni. Értelmes, igazsággal törődő lénynek mondják, aki választhat jó és rossz között. A tárgyilagos szemlélők azt is elismerik, hogy az ember alapjában vallásos lény. Fölismerjük életünk ajándék jellegét és ennek nyomán kinyújtjuk kezünket a nagy Adakozó felé. Valaki azt mondta: fölvetni a honnan, hová és miért kérdéseit annyi, mint vallásosnak lenni. Ennek a vallásosságnak egyik megnyilatkozása a templomok építése.

Ósi emberi tapasztalás, hogy ahol Mózeshez hasonlóan Istennel találkozunk, azt „szent helynek” tarjuk. Így vélekedtek a pogány népek, így gondokozott az ószövetségi Izrael. Ezért épített Salamon is templomot az igaz Isten tiszteletére. Mikor pedig a bábéli hódítók lerombolták a Krisztus előtti 6. században, a hazatérő nép templomépítéssel kezdi az új honfoglalást. Nem olyan díszes, mint a régi, de az a dicsőség vár rá, hogy falai között köszöntheti majd a Messiást. Ezért zarándokoltak minden esztendőben Izrael fiai és leányai Jeruzsálembe és a zsoltárossal énekelték: Uram, szeretem házad ékességét, a helyet, ahol kegyelmed lakik . . . Egy nap a te csarnokodban többet ér, egyéb napoknak ezrinél . . .

Honfitársai példáját követve Jézus is gyakran fölkereste a templomot. Igaz, legtöbb beszédét a szabad ég alatt tartotta; az erdők, hegyek és mezők „templomában” végezte imádságát. Amíg Jézus a földön járt és ahol járt, az mind szent helyé változott. Nem hiába nevezzük Szentföldnek Palesztinát. Ám ez a kiváltság csak egy nemzedéknek jutott osztályrészül. Érthető tehát, ha a jövőbe tekintő Jézus megbecsülte a templomot és Atyja házának nevezte. A keresztyény hívek templomépítő szándéka egybeesik Jézus szándékával.

A mai evangéliumban újabb tanújelét adja a templom iránti tiszteletnek. Az a tény, hogy kötélből korbácsot font és ezzel űzte ki a lármázó kereskedőket, azért meghökkentő számunkra, mert ilyesmit nemigen tett életében. Ő, aki olyan elnéző, megbocsátó a bűnösökkel szemben, most az „erőszak” eszközéhez folyamodik. Jézus nem teszi ezt Simon farizeus házában a bűnös asszonnyal, bármilyen szívesen látták volna ezt vendéglátói. Nem löki fel a vámosok asztalát, sőt leül melléje. Nem vet követ a házasságtörő asszonyra és még az áruló Júdást is barátjának szólítja. Ezért is meghökkentő kemény föllépése a templomi árusokkal szemben. Vajon mi indokolja ezt a magatartást?

Hiszen szükség volt a kereskedőkre és pénzváltókra, akik áldozati állatokat kínáltak és beváltották az idegen országokból érkező zaránkokok valutáját. Jézust az háborította fel, hogy túlságosan közel megszerkedtek az imádság helyéhez és megzavarták a legnemesebb emberi tevékenységet: az imádságot. A főpap üzleti érdekeltsége miatt elnézte ezt a visszaélést, de nem így Jézus. Ő nem ismer pardont, amikor az Atya dicsőségéről van szó.

A botrányos esemény szemtanúi összenéztek és többen fölvetik a kérdést: milyen alapon teszed ezt, mi jogosít fel téged erre a szigorú föllépésre? Te nem tartozol a papsághoz, a templom vezető testületéhez, nincs tehát jogod ilyen intézkedésre. Ha pedig mégis megtetted, valami csodával igazold illetékességed. Jézus megtehetné volna, hogy teljesítse a számonkérők kívánságát. Fölrepülhetne a templom párkányára és levethetné magát a mélybe, mint azt a sátán kívánta tőle. Kövekké változtathatná a pénzváltók asztaláról leguruló aranyakat. Némasággal sújthatná a méltatlankodó kereskedőket. Ő azonban nem tesz ilyesmit. Az igaz ügy védelme nem szorul igazolásra.

Bizonyos engedményt azonban mégis csak tesz, amikor kijelenti: bontsátok le ezt a templomot és én harmadnapra fölépítem! Szinte halljuk a barátok és ellenfelek felszisszenését e vakmerő kijelentés hallatára. Hogy merészel ilyet mondani? Lerombolni Isten templomát? Már maga ez káromkodás, istentelen cselekedet. Aztán három nap alatt fölepíti? Ezt a templomot, ami évtizedekig épült? Értelmetlen, bolond beszéd ez, gondolják a jelenlevők. Talán még az apostolok is fejüket csóválják és a legszívesebben kereket oldának. Nem ok nélkül jegyzi meg az evangélista, hogy csak a föltámadás után értették meg Jézus szavainak jelentését. Csak akkor döböntek rá arra is, hogy a templom nem Isten síremléke, hanem az élő Isten hajléka. A keresztény nép közös otthona, zarándokutunk mellett hívogató vendégfogadó, ahol fölkészülhetünk a föltámadt élet dicsőségére. Szent hely, ahol Jézus jön hozzánk és meghív mennyei lakomájára. Igaz, hogy a gazdag Isten számára a legpompásabb templom is istállónak számít, nekünk azonban szent kötelességünk, hogy méltó hajlékot készítsünk számára. Nem, nem kell megisméltódnie Betlehemnek, ahol az Isten Fia istállóba szorult. Ez egyáltalán nem követendő fogadtatás számára és számunkra. Sohasem lehet elég szép, amit Istennek adunk. Nem azért díszítjük, szépítjük tehát templomunkat, mert ezt Isten elvárja, hanem mert hitünk és szeretetünk ezt parancsolja.

Firenze egykori polgármestere, La Pira mondotta: „az igazi város az, ahol otthona van minden embernek és ahol otthona, temploma van az Istennek is”. Ehhez még hozzátehetnénk a szép templom legfontosabb követe ményét. Mikor szép igazán egy templom? Talán a képek és szobrok, az arany és a márvány, a művészi faragások garan-

tálják szépségét? Nemmel válaszolok. A templom akkor szép igazán, ha tele van. Tele hívó, imádkozó, magukbaszálló emberekkel. Olyanokkal, akik számára a hit nem üzlet, a templom nem az üdvösség áru-dája, hanem találkahely az élő Istennel.

AZ ÖRÖK ÉLET ÁRA

Nagyböjt 4. vasárnapja
Jn 3, 14—21

Napjainkban szinte minden tudós egyetért abban, hogy világunkat a fejlődés törvénye uralja. Ám eltérőek a vélemények azzal kapcsolatban, hogy a fejlődésben tapasztalható-e valami tervszerűség, van-e határozott iránya? A természettudósok jelentős csoportja kételkedik ebben és azt mondják: semmi okunk sincs arra, hogy az embert tökéletesebb élőlénynek tartsuk, mint a méhet vagy a rózsát. (Teilhard: Az emberi jelenség, 153) Könnyen megtörténhet azonban, hogy a közeljövőben a tudósok is csatlakoznak éppen tapasztalaik alapján a hívó felfogáshoz. Eszerint Isten teremtő akarata emelte az embert a teremtés-piramis csúcsára, abba a szellemi magasságba, ahol az ember találkozhat Teremtőjével.

Erről a találkozásról beszélget Jézus Nikodémussal a mai evangéliumban. Az új élet, a szebb élet vágyát méltán nevezhetjük az emberi törekvések motorjának. Életünk felgyorsítása, új utakra vezérlése nem álom, hanem gyakran megvalósuló jelenség. Gondoljunk csak Buddhára, aki még trónörökös korában találkozik egy nyomorék aggastyánnal. Ez úgy megrendíti, hogy elhagyja a királyi palotát, családját és a lemondások útján keresi lelki békességét. Vagy nagyot ugorva az időben, gondoljunk Dantéra, a költőre, aki megpillantja Beatricét, az eszményi nőt, az igazit. Ezt a találkozást örökíti meg az Új élet kezdődik című költeményében. Így sorolhatnók föl a találkozások különböző fajait, amelyek, miként a vasúti váltók, új sínparra futtatták egy-egy ember életét.

Urunk Jézus földi élete során gyakran emlegette az életet, az új életet, a bővebb életet, amelynek ő a forrása és ajándékozója. Úgy szerette Isten a világot, hogy Fiát adta érte, hogy örök életet szerezzen az embereknek. Ez valóban jó lenne, de sajnos lehetetlen. Hiába fáradoznak tudósaink, orvosaink, a halál ellen nincs orvosságunk. Hallunk arról is, hogy gazdag emberek megfagyasztják holttestüket abban reménykedve, hogy előbb-utóbb fölhalálják a halhatat-

lanság orvosságát és új életre kelhetnek. Mindez azt bizonyítja, hogy az emberben mély gyökerei vannak a halhatatlan életváagnak. Sajnos azonban, tanítja a tapasztalás, olyan anyagból vagyunk gyúrva, ami alaptalannak minősíti a halhatatlanságba vetett reményünket. Egy magyar író így nyilatkozik ezzel kapcsolatban: „A halál a magzatunk. Voltaképpen akkor esünk teherbe vele, amikor megszületünk. Az öregség pedig akkor kezdődik, mikor ennek a másállapotnak testi-lelki jegyei már kiütkeznek rajtunk. Amikor kezdődik a vajúdás kora. Amelynek végén — éppoly keservesen, mint bennünket az anyánk — világra hozzuk a végünket, megteremtjük megsemmisülésünket.” (Illyés Gyula: Kháron ladikján, 218) Nos, az Úr Jézus szembeszáll ezzel az általános emberi véleménnyel. Isten szeret minket. Ennek bizonyosságául elküldte Fiát hozzánk. A szülői szeretet is életadás mozzanatában koncentráliódik, ebben mutatkozik kézzelfoghatóan. Isten szeretete is abban nyilvánul meg, hogy életet, mégpedig örök életet kínál nekünk. Ez azonban nem a természetes élet és a fejlődés betetőzése, hanem Isten természetfölötti, kegyelmi ajándéka.

Jézusunk arról is fölvilágosít, miként juthatunk az örök élet birtokába. Legfontosabb feltétele, mondhatnók az örök élet ára: beléje vetett hitünk. El kell fogadnunk Jézust életmintánkul, kovászként elegyíteniünk életünkbe az evangélium tanítását. Minden ember életét döntően meghatározza, hogy milyen eszmékből táplálkozik. Szent Ferenc életét hosszú évekig a szórakozás, az élvezetek hajszolása határozta meg. A szegény Krisztussal történő találkozás új életútra vezette. Átformálta gondolkozását, és akaratát az evangélium törvényéhez igazította. Ezáltal fogamzik meg bennünk az isteni élet és erről a „másállapotunkról” tanúskodik egész megatartásunk. Ha így éljük földi életünket, akkor halálunk órája lesz az a csodálatos idő, amikor talán fájdalmas vajúdások után világra hozzuk nem megsemmisülésünket, hanem szellemi formában folytatódó örök életünket.

Talán sokan azt gondolják magukban ezek hallatára: ez mind nagyon szép, de nehéz ilyesmiben élő hittel hinni. A nehézség azonban legyőzhető azok számára, akik találkoztak Krisztussal. Érdemes megfigyelnünk, hogy földi életében jómaga mentegette tudatlanságukkal ellenségeit. Ám azok számára, akik megismerkedtek hitelre méltó csodáival és szeretetével, nem talált mentséget. Mégis miért olyan sok a nemhívó ember a világon? Az emberek sokszor azért nem hisznek, mert gonoszak cselekedeteik. Panaszkodsz, hogy nem tudsz hinni? Nincs semmi vonzalom szívedben a vallás dolgai iránt? Sérti füledet a harangszó, időpazarlásnak tartod az imádságot és minden vallási gyakorlatot? Elutasítod az evangéliumot? Csodálkozol, hogy nem tudsz hinni? Ne csodálkozz! Senki sem lehet hívő, ha bármely ponton szembeszegül Isten parancsával. A hitet akarni, Jézust keresni kell.

Szembe kell fordulni gonosz cselekedeteinkkel, meg kell változtatnunk helytelen alapállásunkat. Annál is inkább, mert „rossznak lenni sokkal veszedelmesebb, mint rosszat tenni.” (Bonhoeffer)
Ezért imádkozzuk mi is a költővel:

Akarom élni az egész hitet,
Szeretni, ahogy Isten szeret,
És bízni, bízni akarok
Abban, amit Krisztus hozott.
Nem érzem, nem is gondolom,
De akarom, akarom, akarom.

(Sík Sándor: A néma Miatyánk)

Csakis így remélhetjük, hogy nem vetél el bennünk az örök élet magja és mennyei születésnapunkon világra hozhatjuk örök életünket.

A KERESZT DICSŐSÉGE

Nagyböjt 5. vasárnapja
Jn 12, 20—23

A húsvéti ünnepek alkalmával Jeruzsálemet ellepik a hazai és külföldi zarándokok. Jézus is a szent városban tartózkodik és sokat beszélnek róla. Barátai, hívei lelkesednek tanításáért és csodatettei láttán egyre erősödik meggyőződésük, hogy Ő az Isten-küldte Messiás. Egyesek abban reménykednek, hogy hamarosan átveszi a politikai hatalmat és megszabadítja népét a római uralomtól. Nem csoda tehát, ha az idegenből érkezett zarándokok látni akarják Jézust. Ő nem zárkózik el kívánságuk elől, bár ismeri földizű gondolataikat. Látni akartok, látni akarjátok dicsőségemet? Nos, jöjjetek nagypénteken a Golgotára, amikor elérkezik az én órám. Látni akartok engem? Álljatok a kereszt tövébe, nézzetek megkínzott arcomra, vérző sebeimre, mert nem a hatalommal, hanem ezekkel szerzek örök üdvösséget nektek.

Amikor Kolombusz Kristóf szerencsésen hazaérkezett Amerikából, mutatóban indiánokat is hozott magával. Az őserdők lakói csodálkozva nézték a pompás városokat, a díszes palotákat és templomokat. Útjuk mentén többször is megpillantottak egy-egy fészületet. Mikor pedig egy temető mellett haladtak el, valóságos kereszt-erdőt láttak. Azt gondolták, hogy valami ellenséges sereg törhetett be az országba,

akiket ilyen kegyetlen módon, a keresztfán végeztek ki. Ezek az indiánok nem sjethették, hogy nem a nép ellenségét, hanem barátját látták a kereszten. S történt minden azért, mert Isten irgalmas szeretete a keresztet választotta megváltásunk eszközevé.

Minden ember számára komoly problémát jelent a szenvedéssel történő találkozás. Keressük a szenvedés forrásait és többet meg is találunk. A természeti erők olykor kegyetlen játékot űznek velünk és az emberi szív gonosz indulatai a bűn szennyes vízözönét zúdítják reánk. Leginkább az ártatlanok szenvedése háborít fel és a fájdalom nyíla megsebzí igazságérzetünket. Nem csoda, ha lesújtó véleményt alkotunk a világról és valakinek eszébe jut a gyilkos gondolat: helyezzünk atombombát a föld belsejébe és pusztítsuk el ezt a kegyetlen világot. Ősidők óta birkózik az emberiség a rossz problémájával és valamennyien úgy gondolkozunk, mint Dosztojevszkij regényalakja: Karamazov Iván, aki a szenvedésről vitázva így szól Aljósához: „én is szeretnék ott lenni, ahol megtudjuk, miért kellett oly sokat szenvednünk.”

Mi, hívő keresztények Krisztus keresztre elé lépünk és tőle kérünk eligazítást a szenvedés nagy problémájában. Igaz, Ő sem tárja fel előttünk az okokat, de arra megtanít, hogy mit kell kezdenünk az elkerülhetetlen szenvedéssel. Úgy gondolom, hogy azok a zárándokok, akik látni akarták Jézust, keservesen csalódtak nagypénteken. Értetlenül néztek a keresztre és éppúgy nem értették, mint Kolombusz indiánjai. Jómagunk is sokszor olyan Istent kívánunk, aki hatalmas pallosát suhogtatja a világ fölött. Olyan Istent akarunk, aki győzelemre segíti követőit. Olyan Isten kell, akiből hasznót húzhatunk, aki érvényesülésünk útját egyengeti. Olyan Krisztus kell nekünk, aki leszáll a keresztről és megsemmisíti ellenségeit. Csakhogy ilyen Isten, ilyen Krisztus nem létezik. Nekünk egy szenvedést eltűrő és szenvedést magára öltő Krisztusunk van. Jól tudta ugyanis, hogy milyen nagy problémánk a rossz és a belőle fakadó szenvedés. Éppen ezért jómaga is erre összpontosította figyelmét. Arra a szenvedésre, amely a vajúdo világ és az emberi gonoszság terméke. Ebben akarta elvetni megváltó szeretetének magvait, ebből akarta megforni dicsősége koszorúját.

Néhány évtizeddel ezelőtt nem sokra becsültük a szurokércet, az uránt, mert ipari célokra nem tudtuk hasznosítani. Ma azonban az atomenergia legfőbb forrásául szolgál. Valahogy így járhatunk a szenvedéssel is. Értelmetlen hulladéknak tartjuk, semmit sem kezdetünk vele. Ám Jézusunk kiemelte a megvetés porából és hasonlattal élve, a megváltás atomreaktorának üzemanyagává tette. Megtanított arra, hogy a szenvedés csak akkor elviselhetetlen, ha nem tudjuk, miért szenvedünk. A szenvedés önmagában senkit sem tesz jobbá. A jobb latort sem a szenvedés térítette meg, hanem az áldozattá

nemesített szenvedés. Jézus erre adott példát mindnyájunknak, midőn a legnagyobb jóért: az örök életért, a legnagyobb földi rosszal: szenvedésével fizetett. Úgy is mondhatnók, hogy Jézus a keresztfán összeházasította a szeretetet a szenvedéssel és így született meg az az áldozat, amely üdvösséget szerzett számunkra.

Nemcsak a távoli múlt zárandokai, de századunk üldözőttei is látni akarják Jézust. És ez nem lehetetlen kívánság. Hiszen „az emberiség minden szenvedése nem más, mint Jézus Krisztus szenvedése elosztva az idők folyamán. Jézus keresztútja átvezet a világ minden csataterén, nyomortanyáján, kórházán, munkahelyén, faluk, városok utcáin keresztül...” (Quoist: Így élni jó, 192) Látni akarjátok Jézust? Nézzetek a keresztre! Tudni akarjátok, hogy mit kell kezdeni a szenvedéssel? Nézzetek a keresztre! Látni akarjátok Krisztus dicsőségét? Nézzetek a keresztre! Tudni akarjátok, hová vezet a kereszt királyi útja? Szegődjétek Jézus nyomába, engedjétek, hogy magához vonzza szíveteket az a kereszt, amelyet Isten szeretete mágnesez.

JÉZUS ÖRÖME

Virágvasárnap
Mk 11, 1—10

Hitünk tanítása szerint Jézus szent emberségébe a bűn nem szűrhatta fullánkját és nem kellett meghalnia. Azt is megtehetette volna, hogy kitér üldözői elől és elhagyja szülőföldjét. Ha pedig úgy kívánja, angyalok légiói sietnek segítségére. Ő azonban nem azért jött a földre, hogy a saját életét védelmezze, hanem a miénket. A szenvedések kelyhét azért ürítette ki, hogy megmentsen minket halálos mérgeztől. Azért szenvedett ártatlanul, hogy nekünk bűnösöknek ne kelljen örökké szenvednünk. Mivel pedig az Atya a jókedvű adakozót szereti, Jézusunk örvendezve indult a szenvedés útjára.

Erre az indulásra emlékezünk a mai vasárnapon, amit magyar nyelvünkben virágvasárnapnak nevezünk. Ezzel is figyelmeztet Jézus lelkületére, amelyet virágba borított az emberek iránti áldozatos szeretet. Ő, aki többször is megjövendölte, tehát előre látta szenvedéseit, nem könnyek közepette, hanem örvendezve indul Jeruzsálem felé. Sokszor járt már a szent városban és ezt mindeddig feltűnés nélkül tette. Most azonban jómaga is akarja, hogy felfigyeljenek érkezésére. Ezért küldi tanítványait a szemközti faluba, ezért hozatja el a szamarat, és a prófétai jövendölést teljesítve számárháton, mint a béke fejedelme

vonul be a városba. Eddig is megtörtént, hogy a lelkes tömeg királlyá akarta tenni, ő azonban kitért az ünneplés elől. Most azonban elfogadja a hozsannát. Hadd lengjenek a pálmaágak, hadd terítsenek szőnyeget eléje, hadd nevezzék Dávid fiának, tehát Messiásnak az emberek! Mivel ők nem hittek Jézus messiási küldetésében, megbotránkozva hallgatták a nép spontán megnyilatkozását. Oda is kiáltanak Jézusnak: tiltsd meg, hogy ilyesmiket mondjanak! Ő azonban mitsem törődve botránkozásukkal úgy válaszol: ha ezek hallgatnak, a kövek fognak megszólalni.

Nehéz lenne egész pontosan meghatározni, milyen forrásokból fakadt Jézus öröme. Egy bizonyos! Nem a szenvedéseknek, nem a gyötrelmes keresztnek örült. Hiszen a szenvedés és a halál önmagukban rossz dolgok, aminek nem örülhet az élet szerelmese. Jézus egészséges lelke nem kívánta a vérizzadás, az ostorozás, a töviskorona gyötrelmeit. Az is biztos, hogy nem a tömeg lelkes éljenzése öltöztette az öröm köntösébe. Hiszen alig múlik el néhány nap és a pálmaágot lengetők, a hozsannát kiáltók Barrabást választják és keresztre velét kiáltanak. Jézus öröme sokkal mélyebbről fakadt.

Örült Jézus elsősorban annak, hogy közeledik az óra, amikor megtörik a földön a bűn egyeduralma. Közeledik a nagy leszámolás, amikor a kereszt véres trónusáról komor tanítást ad a bűn szörnyűségéről és Isten irgalmáról. Mint valami hatalmas acélhíd, úgy lendül Jézus lelke a nagyhét szenvedéseket hömpölygató folyama fölé. Világosan látja: az Olajfák kertje, Kaifás törvényháza, Pilátus palotája csak pillérei annak a hídnak, amelyet az ő önkéntes szenvedése, áldozatos szeretete épít az üdvösség partjaira. Ezt az üdvösséget, Istenközösséget nem a politika, nem a hatalom, nem a tudomány, nem a technika, hanem Isten irgalma adja az embereknek. Az embereket nem csupán a kizsákmányolás, az anyagi függés állapotából kell kiszabadítani, hanem a bűn szolgaságából. Csak a bűneitől elforduló, csak a tiszta ember igazán szabad.

Egy német író két kisfiú beszélgetésében mutatja be a megváltás jelentőségét. Arról vitatkoznak a gyerekek, hogy Jézus mitől váltotta meg az embereket? Az egyik kisfiú ezt mondja: megszabadított a bűntől és Istennek élhetünk. Sajnos, ez nincs így, ellenkezett a másik fiú, mivel az emberek ma is vétkeznek. Igen ám, felelte a másik, de a szentgyónásban újra meg újra megtisztulhatnak bűneiktől. Mennyivel jobb lenne azonban, ha nem a bűntől, hanem a bűn elkövetésétől is megszabadítana és így nem lenne szükség gyónásra. Valóban, ezt is megtehetette volna Jézus, de nem tette. Csak Ő tudja miért nem. Talán Isten szemében a bűnbánat, a megtört szív, az újjáteremtett szív értékesebb az elbizakodó, gőgös büntelennél.

Ennek örülhetett Jézus, mikor a hozsannát kiáltók arcába nézett.

Téged is, engem is keresett szerető tekintete. Előre látta hányszor kiáltunk hozsannát és hányszor feszítسدmeget. Jézus nekünk is akar örvendezni. Kereszténynek lenni annyit is jelent, mint Jézus örömevé válni. Mikor Jézus Jeruzsálem felé indult, felénk is indult. Amikor fenékig ürítette a szenvedés kelyhét, ebben benne voltak a mi bűneink, a mi szenvedéseink. is. S tette ezt azért, hogy te is, én is kezünkbe vegyük a szeretet palmaágát és a bűn utcájából elinduljunk feléje.

NAGYCSÜTÖRTÖKI AJÁNDÉKOK

Jn 13, 1—15

Amikor nehéz körülmények közé kerülünk, talán fogságban sínylődünk, amikor ágyhoz köt a betegség, amikor ellenséges környezetben élünk, úgy várjuk, sóhajtozzuk az utolsó napot. A fájdalmas napokból mindig örvendetes az utolsó nap. Ezzel ellentétben a boldog napokból mindig fájdalmas az elválást hozó utolsó nap. Nagycsütörtök estéjén minden oka megvolt Jézusnak, hogy örvendezzék. Hiszen itt az óra, hamarosan visszatérhet az Atyához. Ám az evangélium tanúsága szerint belső örömet finom bánat fátyolozta. Kedves apostolaitól nem volt könnyű az elválás, hiszen szerette övéit, mindvégig szerette őket. És most, az elválás pillanatában utolsó jelét adta ennek a szeretetnek.

A húsvéti vacsora közben föláll az asztaltól, leteszi felső ruháját, vizet önt a mosdótálba és megmossa apostolai lábát. Vajon miért teszi ezt? Akinek sejtelve van az igaz szeretetről, annak nem kell sokat magyarázni. Hiszen a szeretet mindig alázatos, leteszi a büszkeség ruháját szerettei előtt. Nem uralkodni akar, hanem szolgálni. Az embernek sokszor meg kell alázkodnia kényszerűségből. Nemegetszer megtörtént az emberiség történelme során, hogy megszállott zsarnokok milliókat tiportak megalázó szolgaságba. Amilyen fájdalmas szabadságunk erőszakos megtiprása, olyan boldogító a szeretet önkéntes megalázkodása.

Nincs tehát semmi szégyellnivaló abban, ha az ember meghódol az értelmével és szívével fölismert Teremtő előtt. A hálás gyermekek is térdelve fogadják szüleik áldását. Az édesanya is letérdel, lehajol kicsi gyermekehez, hogy megmossa lábait. Ugyanazt tesszük tehetetlen betegekkel is. Nincs ebben semmi megalázó, szinte magától értetődő cselekedet ez. Azt azonban, amit Jézus nagycsütörtök este tett, már nehezebb megértünk. Ő, az Isten Fia, aki által az Atya mindent teremtett, letérdel teremtményei elé és megmossa lábukat. Vajon

miért teszi ezt? Nemde azért, hogy megmutassa: ő nemcsak hatalmas, hanem szerető Isten is. Jézus jól tudta, hogy az ember mennyire megmámorosodhat ragyogó képességeitől és hajlamos a gőgös lázadásra. Mivel pedig a gőg minden bűn gyökere, most rámutat az alázat lélekmentő hatalmára. Ezzel is hirdeti: nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak másoknak. . . Ha én az Úr és a Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymásét. Íme, példát adtam nektek, hogy amit én tettem veletek, ti is úgy cselekedjetek!

Örvendetes jelenség napjainkban, hogy a szolga szó kiment a közhasználatból. Csak latin formájában a miniszter szóban él tovább. Jól van ez így! Minden ember szabadnak születik és mindig megalázó a félelemből, a kényszerből végzett szolgálat. Annál felemelőbb, ha ugyanezt szeretetből végezzük. Minden ember előbb-utóbb megtanulja, mennyire rászorulunk egymás szolgálatára. A gyermekek szüleik szolgálatára. A fiatalok az idősebbek szolgálatára. A férfiak az asszonyok, az asszonyok a férfiak szolgálatára. A betegek az orvosokra, a tehetetlen öregek a fiatalabbak szolgálatára. Isten népe a lelkipásztorok szolgálatára. Ez a szeretetből végzett szolgálat az ember igazi dicsősége. Ez a lábmosás igazi tanulsága.

Jézusunk a lábmosás alázatával szinte előkészítette szeretetének másik nagy megnyilatkozását, az Oltáriszentség alapítását. Az a Jézus, aki Isten létére emberi testbe alázkodott, most odáig megy szeretetében, hogy az élettelen kenyér és bor anyagát választja szolgálati lakásául. S vajon mikor történik ez a nagy ajándékozás? Pál apostol szavai szerint: elárultatásának éjszakáján. Nem a csodás kenyérszaporítás után, midőn királlyá akarják választani. Nem virágvasárnap, mikor pálmaágak lengenek feléje. Nem Betániában, ahol Mária illatos kenetet önt hajára. Legnagyobb ajándékát éppen most adja, elárultatásának éjszakáján. Milyen csodálatos Jézus szeretete! Úgy látszik, sem aljas árulással, sem gyáva tagadással nem lehet eltékozolni. Isten jobban szeret minket, mint mi emberek megérdemeljük.

A nagy ajándékozás után fölcsendül Jézus ajkán egy parancs, amely nemcsak az apostoloknak szólt, hanem minden kereszténynek. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” És hogy megtehessétek, részesítlek titeket papi hatalmamban. A papi szolgálat folytatása az én szolgálatomnak. Rájuk bíztam ígémet, evangéliumomat, kegyelmeim osztogatását és legfőképpen eucharisztikus életemet. Igaz, hogy napjainkban megritkult a papi hivatások száma és kevesebb van a szolgáló szeretetből. Ezzel is szegényebb lett a világ. Ám az a szeretet, ami az utolsó vacsorán felizzott Jézus szívében, ma is élő valóság és Isten mindig megtalálja annak lehetőségét, hogy lángra gyűjtsa az Istenre chező emberszíveket.

MEGVÁLTÓ SZENVEDÉS

Nagypéntek
Jn 18, 1—19, 42

Nem kell távoli országba utaznunk, nem kell veszedelmes expedícióra indulnunk, úton-útfélen találkozunk a szenvedéssel. Egyik kitűnő költőnk örök útitársaknak nevezi a szép verseket. Ez a név sokkal inkább megilleti azt a szenvedést, amely hűségesebb hozzánk, mint az illanó öröm s a röpké boldogság. Olykor éveken át ránk teríti tövissel bélelt köntösét, aztán úgy tesz, mintha lemaradna. Ám ki tudja, melyik pillanatban szegődik ismét mellénk, hogy megkínozzon kellemetlen hűségével? Ha ez így igaz, akkor miért vezet egyházunk is újra meg újra Krisztus keresztyéhez? Hát nem elég a magunk baja? Mire való ez a folytonos emlékezés a fájdalmak emberére, a véres keresztre? Amikor életünkre ráborul az elhagyatottság éjszakája, amikor megrendül alattunk a boldognak hitt föld, amikor szívünk repedez a fájdalomtól, vajon milyen vigasztalást remélhetünk a kereszt Krisztusától?

Bocsáss meg Urunk, hogy ilyen vakmerő szavakkal állunk kereszted alá és kihajt szívünkben a fájó miértek tüskerózsája. Ha valaki, Te tudod a legjobban, hogy emberek vagyunk, értésre vágyó, kíváncsi gyermekek, akik ezer és ezer miérttel ostromolják a világmindenséget. Azt is meg kell értened, hogy keveset ettünk a tudás fájáról és kemény küzdelmek árán tágíthatjuk tudásunk határait. Piccard professzor nagyszerű hajójával elérhette a tengerek mélyét, az ember meghódíthatta a holdat, de nincsen kulcsa a rejtelmes világmindenséghez. Tudjuk ugyan, hogy a szenvedés úgy hozzátartozik életünkhöz, mint a baktériumok, de hogy miért, arra nincsen válaszunk. Vajon ki érti a szeretet titkát? Miért van az, sokszor elég egy pillantás ahhoz, hogy megszeressünk és szívünkbe zárjunk valakit. És ha nem értjük a szeretet titkát, miért értenők a szenvedését? Úgy látszik, ez is azon titkok közé tartozik, amelyeknek leleplezését csak az örök hazában érhetjük meg. Jézusunk nyíltan hangoztatta, hogy a bűnösök kedvéért jött a földre. Mennyivel jobb lenne azonban, ha nem csupán bűneinket, hanem szenvedéseinket is elvinné tőlünk! Miféle hatalom lehet a szenvedés, amelynek látszólag az Isten fia is megadta magát? Vagy talán olyan kincseket rejt véres köntöse alatt, amelyet Isten sem akart kivenni Fia kezéből? Elképzelhető, hogy a szenvedés jó is lehet, értékes gyöngye földi életünknek?

Annyit mi is kiokoskodhatunk eszünkkel, hogy a fizikai és erkölcsi rossz, az ebből fakadó testi-lelki szenvedés hozzátartozik a jelenlegi

világrendhez. Isten a világot jónak teremtette, de nem tökéletesnek. A fejlődés kerekén vezet a beteljesülés felé. Addig azonban harcol, küzd, elbukik, újra talpraáll és így bontakozik ki tökéletlenségeiből. Ilyen szemszögből a szenvedés nem romboló, de építő ereje világrendünknek. A mennyei Jeruzsálem közművese. Jézusnak nem állt szándékában megváltoztatni a jelenlegi világrendet. Azt azonban megmutatta, hogyan változtathatjuk megváltó erővé a szenvedést. A keresztet, a szenvedést választotta ki hirdetőoszlopul és vérével írta rá a legnagyobb jóhírt: ember, szeretlek téged!

A csillagászok beszélnek az úgynevezett nova-jelenségről, amelynek során egy-egy csillag fényereje sokszorososan fölérősödik. Ennek az a magyarázata, hogy a világűrben száguldó csillag belekerül egy kozmikus felhőbe és közegeben a súrlódás következtében felhevül, kifényesedik. Valami ehhez hasonló szerepet játszott Jézus életében is a szenvedés. Szerető szíve belekerült a szenvedés felhőjébe, hogy ott a világ világosságává fényesedjék. Földi élete folyamán sokszor és sokféleképpen megmutatta isteni hatalmát. Lecsendesítette a háborgó tengert, megszorította a kenyeret, betegeket gyógyított, halottakat támasztott. Ha nagypénteken mégsem szállt le a keresztről, ez csak azért történt így, mert nem a hatalmát, hanem a szeretetét akarta megmutatni. Hiszen nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki szenved és életét adja barátaiért. Ezzel akarta kihangsúlyozni azt az igazságot, hogy az Isten országa nem az erőszak, a hatalom, hanem a szeretet pillérére épül. Ezt nem értették meg Jézus kortársai és sokan nem akarják megérteni napjainkban sem. Csak a hívő ember sejti a más utakon járó isteni bölcsességet. Nem hiába írja János apostol a szenvedés útjára lépő Üdvözítőről: most dicsőül meg az Emberfia. Betlehemben angyalok hirdették Isten dicsőségét, most pedig a véres keresztfán. Így világosodik meg nagypéntek sötétjében a szenvedés problémája és itt tanulhatjuk meg, hogy mit lehet és mit kell kezdünk a szenvedéssel. Szerető elfogadásával a megváltó szeretet lángoszlopává változtathatjuk.

Mióta Hirosimára és Nagasakira lehullott az első atombomba, mindenki tudatában van annak a fenyegető valóságnak, hogy az emberiség kollektív öngyilkosságot követhet el. Az első nagypénteken nem atombomba robbant és nem atomhamu hullt az emberiség életére. Krisztus szeretetét szabadította föl a szenvedés és megváltó vérért permetezte a világra. Ez a vér arra figyelmeztet, hogy csak a szeretet mentheti meg a világot. Krisztus keresztye ítélőszék is, ahonnan Isten szeretetre ítélte az embert. Szent kötelességünk végrehajtani ezt az üdvözítő, boldogító ítéletet.

ÉL AZ ISTEN

Húsvét I.
Mk 16, 1—8

A híres párizsi székesegyházban, a Notre Dame-ban történt az egyik húsvét alkalmával. Az ünnepi szentmise közben egy domonkos szerzetesnek öltözött fiatalember fölment a szószékre és hangosan ezt kiáltotta: meghalt az Isten! Az imádkozó hívők megdöbbenve néztek a hivatlan szónokra és felháborodva tiltakoztak. Hamarosan megjelent a rendőrség és a különös szónokot bolondházba szállították. Dehát nem volt ez méltatlanság? Bolondnak minősíteni valakit, mert halottnak nyilvánította az Istent? Hát nem ugyanezt hirdetik egyetemi katedrákról, könyvekben, újságokban, előadásokban? Hát nem erről nyilatkoznak a színpadokon, a Champs-Élysée-n és annyi más helyén a világnak?

Amint tudjuk, a zsidó főtanács azért ítélte halálra Jézust, mert Isten fiának mondta magát. Egy vallásos zsidó számára elképzelhetetlen volt, hogy Isten, aki tiszta szellem, emberi testbe öltözködjék. Amikor pedig Jézus a keresztfán a halál karjaiba hagyatott, ez mindennél nagyobb bizonyíték volt istensége ellen. Olyan megdöbbenő volt Jézus tehetetlensége, hogy még az apostolok is megintogtak. Mikor a keresztről történő levétele után eltemették, vele együtt reményeiket is eltemették. Könnybe lábbadt szemmel nézték a sír száját elzáró sziklát, amely felirat nélkül is ezt a fájdalmas szót juttatta eszükbe: v o l t.

Am a halál győzelme, Jézus kínos hallgatása nem tartott soká. Mikor virágvasárnap bevonult Jeruzsálembe, a lelkes nép Messiásként köszöntötte. Ennek hallatára néhány farizeus megbotránkozott és azt követelte Jézustól, hogy tiltsa meg ezt a spontán megnyilatkozásukat. Ő azonban nem tette, hanem megjegyezte: Ha ezek hallgatnak, a kövek szólalnak meg. Ez a jövendölés húsvét hajnalán beteljesedett. Elnémultak ellenségei, elnémultak tanítványai, de megszólaltak a kövek. Nemcsak azok, amelyeket megrepszített a hajnali földrengés. Leghangosabban az a szikla kiáltott, amely elzárta Jézus sírját. A szikla elmozdult, a sír szája megnyílt és világgá kiáltotta: Él az Isten, Krisztus föltámadott.

Tagadhatatlan, hogy földünk legszomorúbb építményei azok a síremlékek, amelyek az enyészet hatalmával próbálnak ideig-óráig szembeszállni. Ilyenek például az egyiptomi piramisok. Kheopsz fáraó síremléke például 146 méter magas, 20 évig százezer rabszolga építette. Jézus nem ilyen kőhegyekkel, nem balzsamozással aratott győzelmet a halál fölött. Üres sírjával hirdette: Föltámadtam és élek! A szikla azonban nemcsak Jézus győzelmét kiáltotta, hanem hívei reményét is

föltámasztotta. Sőt, a sír szájából elhengerített kő figyelmeztetés ellen-ségei számára is: Jézust és művét nem lehet eltemetni. Hiába a sok kudarc, ma is sokan megpróbálják visszagörgetni a sziklát Jézus üres sírjára. Nem csoda, ha beteg az a világ, amelyben Isten sírja reszket. . .

A hívő ember kínosan érzi magát abban a világban, ahol visszhang-talan Isten húsvéti üzenete. A gonoszság, az erőszak, a gyűlölet óriási reklámhadjáratot folytat ellene. London egyik külvárosában megkér-dezték egy néger diáktól: mi a véleménye Európáról? Legnagyobb bűne, hangzott a válasz, hogy megöli az Istent. A meg nem született gyermekekben, a hitetlenül nevelt ifjúságban, a szétdőlt házasságok-ban. . .Mária Magdolna szomorúan áll és sírdogál Jézus üres sírja előtt. Elvitték Uramat és nem tudom hová tették. Ó Magdolna, ha ma eljőnnél a földre, hasonló panaszra nyithatnád ajkadat! Hány em-ber szívéből elvitték Jézust, kioltották a hitet, követésének szeretetét. A modern élet minden lármája kevés ahhoz, hogy a halott hitek gyá-szos csendjét megtörje.

Mily kegyelem, hogy a halotti csendben nem kell a kövek szavára várunk. Beszél helyettük a sziklára épült egyház, és megszólalunk mi is. Jézus húsvéti diadala arra tanít, hogy semmi okunk a kétségbe-esésre. A történelem ironiája, hogy Jézus ellenségei is kénytelenek az evangélium ügyét szolgálni. Nagypénteken megölték testét és ezzel közreműködtek, hogy halhatatlan dicsőségbe öltözzék. Ugyanez ismétlődik meg egyházunk életében is. Sokszor támadták egyházun-kat és sokszor jogosan tették. Az emberi gyarlóságok szeplői és ráncai nemegyszer elrúttították arcát. A sziklára épült házhoz az emberi okoskodás is hozzáépítette a maga vityillóit. Am az üldözések vihará-ban a szeplők leégnek arcáról, a kicsinyes emberi gondolatok vakolata lehull róla és megtisztulva, diadalmasan emelkedik ki abból a sírből, amit ellenségei készítettek számára.

1821-ben fölakasztották egy John Newman nevű embert az angliai Montgomery-ben. Az illető az egész tárgyalás alatt ártatlanságát hangsúlyozta. Mivel két meghízhatónak tartott polgár ellene tanús-kodott, halálra ítélték. Mikor az akasztófához vezették, ezek voltak utolsó szavai: ártatlan vagyok, és ennek bizonyságául nem fog fű nőni síromon. Így is történt. Erről tanúskodik egy harminc évvel későbbi följegyzés. Pedig többször is bevetették fűmaggal és földet is cseréltek rajta. Még 1941-ben is ez volt a helyzet és senki sem tudta megmagyarázni a különös jelenséget.

Jézust is ártatlanul ítélték halálra, ő is megjövendölte, hogy sírját nem növi be a feledés takarója. Húsvét hajnalán föltámadott és üres sírját, mint páratlan síremléket hagyta az emberiségre. Erre építette egyházát is, hogy hirdesse minden barátjának és minden ellenségének: Él az Isten, Krisztus föltámadt.

ÖRÖK ÉLETRE ÍTÉLVE

Húsvét II.
Jn 20, 1—9

Kedves húsvéti szokás, hogy a férfiak, elsősorban a fiatalok, húsvét hétfőjén meglátogatják a lányos, asszonyos házakat. Néhol tiszta kútvízzel, ma már inkább illatos kölnivízzel öntözik meg a hölgyeket. Ez is egyik módja annak, hogy kimutassák a női nem iránti tiszteletüket. Nos, úgy gondolom, Éva leányai ezt meg is érdemlik. Már csak azért is, mert a föltámadás örömhírének ők voltak első megkiáltói. A Jézusba vetett hit, az iránta tanúsított szeretett tekintetében ők ragadták és ragadják el a pálmát a férfiak kezéből.

Akik figyelmesen nézik az életet, jól tudják, hogy a nők másként viselkednek kedves halottaikkal, mint a férfiak. Egy szeretett férj, gyermek, édesanya vagy édesapa holtteste nem ébreszt borzalmat bennük. Megcsókolják kihűlt kezét, felöltöztetik, virágokkal díszítik koporsóját. Amikor pedig rájuk borul a sír, akkor sem feledkeznek meg róluk. Ezért van az, hogy a temetőket több asszony látogatja, mint férfi. Kétségtelen, hogy a férfiak is nagy áldozatra képesek egy jó asszonyért, hű barátért. Ha azonban meghal, hamarabb napirendre térnek fölötte. Így történt ez Jézus halála esetében is. Az apostolok és tanítványok, miután meggyőződtek Mesterük haláláról, fájó szívvel ugyan, de igyekeztek napirendre térni fölötte. Talán már azon is gondolkoztak, hogy visszatérnek szülőfalujukba és folytatják régi mesterségüket. Mennyire másként viselkedtek az asszonyok! Ők nem felejtenek ilyen könnyen és most is azon töprengenek, miként mutassák meg a halott Krisztus iránti szeretetüket. Ezért a hét első napján illatos kenetekkel Jézus sírjához sietnek, hogy elvégezzék, mint utolsó szeretetszolgálatot, teste bebalzsamozását. Jól tudjuk, mi lett jutalmuk. A halott Krisztus helyett a föltámadás hírével találkoznak.

Az ő példájukat követik egyházközségünk asszonyai és csak ők tudnák megmondani, mennyi erőt és vigasztalált merítenek a Jézussal történő találkozásból. Amilyen öröm ez, olyan fájdalmas a férfiak hűtlensége. Közülük sokan keresik a munkát és meg is találják. Keresik a pénzt, hogy gondoskodjanak családjukról. Sokan keresik a szórakozást, az ital mámorát. Az ember mindig megtalálja, amit vagy akit keres. De ha valaki nem keresi Istent, nem igen találja meg. Jó, jó, mondják erre egyesek, mit keressek és mit találok én a templomban? Mit számít az, hogy hisz valaki az Istenben vagy nem? Mindezek hallatára arra kell gondolnunk, amit Pál apostol ír az emberről, mikor Isten templomának nevezi. Sajnos nagyon sok ember nem temploma,

hanem sírja az Istennek. Oly sokan és sokat gondolkoztak már azon, hogy lehetne az emberek lelkéről elhengeríteni a közömbösség, a hitetlenség szikláját? Sajnos ehhez a nehéz munkához nem elég az emberi erő. Angyali kezekre, komoly földrengésre van szükség, mint az első húsvét ünnepén. De komoly feltétel az is, hogy legyenek hívő, szerető lelkek, akik a Krisztus sírjává sötétedett, kallódó lelkek felé sietnek.

Mikor Jézus föltámadását ünnepeljük, fölvetődik a kérdés: mi a jelentősége ennek a mi számunkra? Szent hitünk válasza egyértelmű: Isten minket is meghívott a halál utáni, megdicsőült életre. A távoli Indiában ősi szokás a halottak elégetése. Ezt tették Gandhi és Nehru holttestével is, majd hamvaikat a Ganges folyóba szórták. Teszik ezt abban a hitben, hogy a testi megsemmisülés záloga a lélek boldog felszabadulásának. Mi keresztények természetesen másként vélekedünk a testről és elhunyt szeretteink sírjára gyakran rávesszük az apostoli hitvallás szavait: hiszem a holtak föltámadását. Tagadhatatlan, hogy a halállal történő szembenezés, az elmúlás kézzelfogható jelensége kemény próbára teszi a föltámadásba vetett hitünket. Mi azonban hiszünk azoknak a megbízható tanúknak, akik életükkel és vérükkel bizonyították Jézus föltámadását. Ha pedig Ő föltámadt, miért ne tudná ezt velünk is megtenni? Igaz, hogy ez nem tartozik a természet rendjéhez, hanem Isten kegyelmi ajándékaihoz. Számára azonban semmi sem lehetetlen.

Ki gondolta volna még néhány évtizeddel ezelőtt, hogy egy kiló urán, ez az értéktelennek látszó szürke fém, annyi energiát tartalmaz, mint háromezer tonna kőszén? Olyan mennyiség ez, amelynek elszállítására két 60 kocsiból álló szerelvényre lenne szükség. Ha ilyen ropant energiák rejtőznek az élettelen anyagban és ezek fölszabadítása az emberi tudomány számára is lehetséges, akkor miért lenne lehetetlen, hogy Isten átalakítsa halandó testünket és új létformába öltöztesse? Utóvégre az ember többet ér egy kiló urániumnál!

Tragikus és megrendítő, ha egy ember egész fiatalon eldobja életét. Talán mert csalódott, mert nem úgy alakult élete, ahogy elképzelte. Nem tudott kitörni a csüggedés zsákutcájából. Jézus példája mindnyájunkat megtanít, mit kezdjünk életünkkel. Nem halálra válás az ember élete, hanem a föltámadásra. Ám ez a föltámadás csak akkor lesz dicsőséges, boldogító, ha egész életünkben a hit útján járunk a föltámadt Krisztus nyomában.

NE FÉLJETEK!

Húsvét 2. vasárnapja
Jn 20, 19—31

Életünknek szomorú kísérője, atomkorunknak pedig szinte alapszíne lett a félelem. Egyre világosabban látjuk, mennyi veszély leselkedik ránk és hajszálon függ az életünk. Jóllehet különböző biztonsági intézkedésekkel bástyázzuk körül életünket, a félelmet nem tudjuk elűzni falainktól. Félünk a betegségtől, félünk az anyagi veszteségektől, félünk szeretteink elvesztésétől, félünk a háborútól, félünk a haláltól. Ami azonban a legszomorúbb: félünk, félünk kell az emberektől is. Káini civilizációinkban az ember homlokán testvérgyűlölési átok virágozik, s midőn azt hinnők, hogy tanul, nagyobb bünt forral álnokul. . . (Vörösmarty)

Ez a gyilkos gyűlölet kerítette hatalmába Jézus ellenségeit, ezért feszítették keresztre az Élet szerzőjét. A gonoszság oly hatalmasnak mutatkozott, hogy sikerült megfélemlítenie az apostolokat is. Bezárnak ajtót és ablakot, hátha ők következnek és Mesterük sorsára jutnak. Igaz, hogy az asszonyok különös híreket hoztak kora hajnalban, mivel üresen találták Jézus sírját. Ám a csalódás halálos csapást mért hitükre és ebből nehéz volt föltámadni. Talán azon gondolkoznak, hogyan hagyhatnák el Jeruzsálemet és a legjobb lenne titokban eltűnni a szent városból. El kell temetni szép reményeiket és folytatni életüket ott, ahol három évvel ezelőtt abbahagyták. Úgy tűnt a Jézussal töltött idő, mint valami gyönyörű, de szertefoszlott álom.

Tagadhatatlan, hogy a félelem hatalmas fegyver a gonoszság kezében. Sokszor és sokakban kioltja a hitet, meghervaszttja Jézus iránti szeretetünket. Mennyien elpártoltak az egyháztól, megtagadták hitüket, mert féltek. Sajnos a félelemből hatalmas tartalékokkal rendelkezünk, de annál kevesebb van a bátorságból és hűséges szeretetből. Jézus azonban nem azért fizetett olyan nagy váltságdíjat érettünk, hogy a félelem erői győzedelmeskedjenek. Ezért kellő időben közbelép és megadásra kényszeríti a félelem erőit. Megjelenik apostolai között és köszöntésével lecsendesíti a félelem miatt háborgó lelküket. Békesség nektek! Ez a köszöntés nem üres szólam, hanem Jézus húsvéti ajándéka. Vége a gyűlölet háborújának, vége a halál győzelmének, vége a félelem viharának. A föltámadt Krisztus diadalmasan áll apostolai elé, mint olyan vezér, aki mindenkinél erősebb. Nem ok nélkül rettegtek tehát Jézus ellenségei, nem hiába pecsételték le sírját és őriztették a katonákkal. Pedig, aki fél, az sohasem erős.

Az apostolok egy darabig még hitetlenkednek, nem tartoznak a

hiszékeny emberek közé. Ekkor Jézus előáll a döntő bizonyítékkal. A katonák szívesen büszkélkednek azokkal a kitüntetésekkel, amelyet bátor magatartásukért kaptak. Most Jézus is ezt teszi. Megmutatja apostolainak szeretetből vállalt harcának győzelmi jelvényeit: öt szent sebet, kezén, lábán és oldalán. Ennek láttán az apostolok megörültek és minden félelmük elillant. Örülnek, mert látják az Urat. Mennyi nemes örömet fakaszt bennünk a látás ajándéka. Öröm látni a virágruhába öltözködő természetet, a csillagos égbolt ragyogását. Öröm látni a szerető emberarcokat, a jóság ránkhulló fényeit. De mindennél nagyobb öröm Jézus hívő látomása. Látni a történelem Veronika-kendőjén felragyogó arcát, látni meg-megújuló szeretet-sebeinek ragyogását. Az országház előtt álló Rákóczi szobor talapzatán olvashatjuk a feliratot: Recrudescunt. . . . Megújulnak a híres magyar nép sebei. . . . Ám ugyanezt elmondhatjuk Jézus sebeiről is. Megújulnak Jézus sebei az egyház történelmében, hívei üldözésében, minden szentmisében. Így hirdeti húsvéti győzelmét, legyőzhetetlen szeretetét.

Miután Jézus föltámasztotta apostolai halott hitét, eltávozik körükből. Sajnos az egyik apostol, Tamás nem részesült a boldogító találkozásban, a hit föltámasztásában. Hogy mi volt az oka távollétének, erről nem tájékoztat az evangélista. Talán végleg ki akart szakadni az apostolok együtteséből és feleslegesnek tartotta a további reménykedést? Ki tudja? Mikor mégis visszatért, hiába próbálták meggyőzni Jézus föltámasztásáról. Emberi erővel nem lehetett halott hitét életre kelteni. Tanulság ez mindnyájunk számára, akik sokszor szomorkodunk szeretteink, barátaink vallástalansága miatt. Az emberi szó, az emberi okoskodás nem elegendő a hit ébresztéséhez. Csak utat készíthetünk, de hitet nem adhatunk. Így történt ez Tamás esetében is. Annyit azonban elértek társai, hogy várakozásra készítették. Így múlik el egy hét, amikor Jézus ismét megjelenik közöttük. Egyenesen Tamáshoz lép és mosolyogva biztatja: tedd ide ujjadat, tapintsd meg oldalamat és ne légy hitetlen, hanem hívő! És Tamás leteszi az ellenkezés fegyverét, boldogan megadja magát. A hitetlenség nem volt alapállása, csak fájdalmas epizódja életének. Nem, nem állt ellen a kegyelem hívásának és ezért lett újra hívő. . . .

Jézus boldognak nevezte Tamást és mindazokat, akik nyomába lépnek. Ez a boldogság, a hit boldogsága mindenkié lehet. Mert igaz ugyan, hogy Isten ajándéka, de mindenki megkapja, aki állhatatosan kéri. Örüljünk, ha boldog birtokosai vagyunk, de ne felejtjük, hogy a hit útján nem szabad megállnunk. Ezért kérjük mi is Jézusunktól: Urunk, növeld bennünk a hitet! Tedd olyan erőssé, hogy ne ejthessen rajta sebet a félelem! Ölelj egyre szorosabban magadhoz és ne engedd, hogy valaha is elszakadjak Tőled!

BÉKESSÉG NEKTEK!

Húsvét 3. vasárnapja
l.k 24, 35—48

Valahányszor megzörgeti szívünk ablakát a félelem, ösztönösen segítő kéz után nyúlunk. A kisgyermek anyja ölébe bújik, a felnőttek pedig a testvéri közösségben keresnek menedéket. Így cselekedtek az apostolok is Jézus halála és temetése után. Bezárkóztak és egymás szerető közelségében kerestek vigasztalást. Félték Jézus ellenségeitől, de nemcsak tőlük. Mikor a jámbor asszonyok a föltámadás hírével zörögtek be az ajtón, az ébredező reménnyel együtt valami újfajta félelem lopakodott a szívükbe. Ha találkoznak a Föltámadattal, hogyan néznek majd ők a gyávák és kishitűek Mesterük szemébe? Mivel védekeznek majd Péter háromszoros tagadásáért? Mit mondanak, mivel indokolják valamennyien gyáva viselkedésüket?

Jézus, a szívek ismerője tisztában volt apostolai lelkiállapotával. Igaz, alaposan megvárakoztatta őket, csak este jelent meg közöttük. De nem szigorú arccal, nem mint keményszívű bíró, hanem jóságos, mosolygó arccal. Szemrehányásaival nem bántani, hanem gyógyítani akarja a családástól sebzett szívüket és ezért így köszönti őket: békesség nektek! Valamikor a betlehemi éjszakán az angyalok is békéről zengedeztek. Most Jézus is ezt adja apostolainak húsvéti ajándéknak.

Napjainkban sokat beszélnek a békéről talán éppen azért, mert hiánycikknek számít. Nincs béke a szívekben, nincs béke a családokban, nincs béke a nemzetek között. Amikor befejeződött az úgynevezett harmincéves háború és megkötötték a westfáliai békét, lovas hírnökök járták az országot és vitték a boldogító hírt: vége a háborúnak. Útjuk során egy lerombolt faluba is betértek és közben ezt kiáltották: béke, béke, béke. . . . A gyerekek, akik eddig csak a háborúról hallottak, rémülten menekültek édesanyjukhoz, mert nem értették a béke szó jelentését. Csak felnőttek arcán ragyogott fel az öröm, mert ők nagyon jól tudták, mit jelent a béke. Akik ma a földön élnek, szintén erre a kincse áhítoznak. Elegünk volt a hideg és melegháborúkból, szeretnénk békés, félelemtől mentes életet élni. Szeretnénk, ha munkánk gyümölcsét nem dobálnák a fegyverkezés feneketlen gyomrába. Szeretnénk, ha az ökölbe szorult kezek kisimulnának és baráti kézfogássá szépülnének. Csaknem mindenki ezt akarja, hát akkor miért nem válik valósággá? Hogyan juthatunk az annyira óhajtott béke birtokába?

A választ Jézustól várjuk és tőle kaphatjuk meg. Békesség nektek, mondotta apostolainak és megmutatta nekik sebhelyes kezét, lábát és

oldalát. Nézzétek, ezt adtam, ezzel fizettem a békéért. Sokba került nekem, de nem sajnálom. A béke megér minden áldozatot. Három évig hirdetem az Atya üzenetét. Türelemmel szórtam szent igék magvait az emberi lelkek barázdáiba. Igaz, sok közülük sziklára hullott vagy tövisek közé. Apostolaimmal megbeszéltem egyházam feladatát. Nekem is voltak ellenségeim, akik kardokkal és dorongokkal jöttek ellenem. Én azonban őket is szerettem. Ezért nem engedhettem, hogy Péter kardot rántson érettem. Nem hívtam segítségül az angyali seregeket sem. Engedtem, hogy megkínozzanak és keresztre feszítsenek. Szinte odadobtam magam ellenségeim prédájául és azt hitték, hogy legyöztek. Ám húsvéti síromban az ő kudarcukat kellett fölsímerniök. Nézzétek fénylő sebeimet, amelyek azt hirdetik, hogy oktalanság minden harc, amit Isten ellen folytatnak az emberek! Én már győztem, a halál nem uralkodik többé fölöttem. Igaz, rátok még kemény harcok várnak, mert győzelmem nem jelenti azt, hogy harc nélkül megkapjátok a béke győzelmi koszorúját. Titeket még ellenségek vesznek körül. Eszméiteket kikacagják, hiteteket kigúnyolják, de ne féljétek! Én győztem és a ti harcotokat is győzelemre vezetem. Hirdessétek bátran tanításomat, az igazi békeprogramot! Szeressetek mindenkit, még ellenségeteket is! Mert a béke nem az erőszak, hanem a megbocsátás, az irgalom gyermeke. Nevetséges dolog nagyhangúan szónokolni a békéről és ugyanakkor a gyűlölet tüzét szítani. Átérezzék ezt a béke őszinte hívei és hangoztatják: a békéhez vezető úton félre kell tenni minden faji, vallási, politikai megkülönböztetést. Ám ezt nemcsak mondani kell, hanem meg is valósítani.

Dante a Divina Commediában megragadó képet fest a tisztítótűz bejáratáról. Miután Vergilius vezetésével végigjárta a poklot, a tisztítóhely bejáratához érkezik. A kapuhoz három lépcső vezet. Ez az úgynevezett Péter-kapu, amit kivont karddal őriz egy angyal. Tőle tudja meg a költő, mit jelent a hármasképcső. Az első olyan sima és ragyogó, mint egy tükör. Mikor Dante rálép, megpillantja benne lelke arcát. Ezt a lépcsőt hívják önismeretnek. A második barna színű, repedezett szikla, a bűnbánat jelképe. Aki ugyanis őszintén megismeri önmagát, önként lép a bánat útjára. A harmadik lépcső vérpiros porfírkő, jelképe Krisztus véres áldozatának, amely megszerezte számunkra a bocsánatot. A költő letérdel és bűnbánóan veri mellét. Csak ezután nyitja ki az angyal Péter kulcsával a purgatórium kapuját. . . Ez a költői látomás nemcsak arra figyelmeztet, hogyan juthatunk a tisztulás helyére, hanem egyúttal a béke útjait is megnyitja előttünk. Oda is bűneink, mulasztásaink őszinte beismerése, életünk megjobbítása és Isten irgalma vezet. Legyen béke a szívünkben, családjunkban, városunkban és akkor bizton remélhetjük, hogy ezekből az apró téglákból fölépül a béke mindenkit befogadó palotája.

ISTEN KEDVENCE

Májusban

A gyermekvárás kilenckónapos adventjében minden édesanya gyakran gondol a szíve alatt növekvő magzatára. Találgatja, fiú lesz avagy lány és milyen nevet adjanak majd neki? Az ízlések különbözők és bő választék van a hagyományos és divatos keresztnevekben. Olykor az újságok is beszámolnak, hogy egy-egy névnapon mennyi virágot vásároltak és hány dísztvíratot küldtek az ünnepelemeknek. Nem kétséges, hogy a keresztény népek családjában évszázadokon át a Mária név volt a leggyakoribb. Ennek a népszerűségnek kézenfekvő a magyarázata. Ezt a nevet viselte Jézus édesanyja. Mivel pedig mi, az ő gyermekei nem érzük be egynapos köszöntéssel, az esztendő két hónapját s így a virágfakasztó májust is neki szenteljük. Máriát dicsérni hívek jöjjetek!

Nem tudjuk pontosan meghatározni a Mária név jelentését. Az ószövetségben igen gyakori és egyesek szerint egyiptomi eredetű, amely annyit jelent, hogy Isten kedvence. Valóban találó név az Istenanya számára! A bűnbe sötétedett emberiség életében ő jelentette a hajnalt, az üdvösség kezdetét. Isten benne és általa fordult felénk, hogy szinte kézzelfoghatóvá tegye, megtestesítse szeretetét. Jézus Krisztus Máriában találkozott az emberiséggel, úgy illő tehát, hogy minden találkozásnak ő legyen a pártfogója. Méltán nevezzük frigysekreénynek, aki legdrágább kincsünket, Jézust hordozta szívében.

Kiránduló társaság járja az erdőt, de ott, ahol az utak szétágaznak, megállnak, tanakodnak, merre menjenek? Hamarosan fölfedeznek egy útjelző táblát az egyik fa törzsén. Nemcsak az irányt mutatja, hanem azt is, hogy hány percig tart az út. Vidáman indulnak tovább, de a jelzett idő alatt sem érnek oda. Egy arra járó turista fölvilágosítja őket, hogy rossz irányban gyalogoltak. Bizonyára valaki megfordította a jelzőtáblát és ezért tévedtek el. . .

Isten a mi életutunk mellé is jelzőtáblákat állított. Élő, eleven jelzőtáblákat, szentéletű embereket. Ezek között a legelső Jézusunk édesanyja, Mária. Aki helyesen tiszteli és követi Máriát, az nem fog eltévedni. Igaz, hogy korunkban sokan megpróbálják eltüntetni Isten jelzőtábláit és valamiképpen aláásni a Szűzanya iránti tiszteletünket. Nem csoda, ha sikerül egyeseket megtéveszteni és ezek eltévednek az üdvösség útján. Ezt elkerülendő, hallgassunk egyházunk szavára, aki nem szűnik meg gyermekeit Máriához vezetni.

Mária azonban nemcsak vezetőnk a Krisztus-követés útján, hanem közbenjárónk is. Isten azzal akarja kitüntetni Máriát, hogy komoly

szerepet szán neki az emberek üdvözítésében. Az ő anyai kezét használja föl kegyelmei kiosztására. Egy igazán jó édesanya kimeríthetetlen kincsekkel rendelkezik, mindig van adnivalója gyermekei számára. Talán éppen Mária lenne ebben kivétel?

Vianney Szent Jánosról olvasom, amikor szokása szerint déli harangszóra a plébániára indult, tisztelői sorfalat álltak és áldását kérték. A plébános végigment az udvaron, majd egészen váratlanul megállt egy gyászfátyolos asszony előtt. Lehajolt hozzá és csak ennyit mondott: megmenekült! Az asszony zavartan nézett a papra, aki így folytatta: miközben öngyilkos férje a hídról a folyóba zuhant, megbánta bűneit! Úgye emlékszik a májusi imaórákra? Igen, az asszony jól emlékezett. Bár a férje nem volt vallásos, feleségével együtt gyakran imádkozott Máriához. Ezzel érdemelte ki a megtérés kegyelmét. Az özvegy arca fölragyogott. Sohasem találkozott még a plébánossal és egész véletlenül került Arsba. Bizonyára a Szűzanya vezette ide, hogy ezzel a jó hírrel megvigasztalja.

Nekünk, embereknek mindig böven van kérnivalónk Istentől. Az ember éhező, táplálékra szoruló lény testi és lelki értelemben. A sok-sok emléktábla Mária kegyhelyein arról tanúskodik, hogy anyai bőkezűséggel osztogatja ajándékait, teljesíti kéréseinket. Ha néha nem így történik, akkor sem kételkedjünk anyai jóságában. Édesanyánk sem teljesítette gyermekkorunkban minden kérésünket, mert tudta, hogy ez nem válna javunkra. Kérjünk elsősorban lelki javakat, kegyelmi ajándékokat, hogy Boldogságos Anyánknak boldog gyermekei lehessünk!

A JÓ PÁSZTOR

Húsvét 4. vasárnapja
Jn 10, 11—18

Az evangélisták beszámolója szerint Jézusunk fáradhatatlanul járta Palesztina vidékeit, hogy mindenkinek meghirdesse Országá örömhírét. A nép álmélkodva hallgatta, mert úgy beszélt, mint akinek hatalma van egy akolba gyűjteni az embereket. Nála az eszmény és valóság, a szó és a tett teljesen azonosult. Amit szavaival hirdetett, azt életével, majd halálával is aláhúzta. Ezért nem üres szólam, nem költői hasonlat, hanem véres valóság Jézus kijelentése: én vagyok a jó pásztor. . .

Mikor Jézus ezeket mondta, még csak maga tudott a reá váró

szenvedésekről. A bűn útján tévelygő emberiséget véres keresztjével, piros sebeivel akarja megállítani. Ezért engedi, hogy ellenségei, mint farkasok, testébe harapjanak és győzelmi jellé pirosodó sebei fennen hirdessék: nincs veszte az az ember, aki fölött ilyen szeretet virraszt.

Egy lelkipásztor beszélt el a következő történetet. Fölkerestem egy családot, most költöztek egyházközségünk területére. Mikor meglátam az édesanyát, megrendített eltorzult arcával. Fején parókat hordott, kezét sem nyújthatott, mert jobb karja hiányzott. Miközben beszélgetni kezdtünk, besurrant két kislánya és bársonyos arcukat édesanyjukéhoz simították. Sietnem kellett és nem érdeklődtem, mi az oka az anya csúfságának. Egy barátom aztán elmondotta a szomorú történetet. A két kislány még egész kicsi volt, amikor a szülők elmentek hazulról látogatóba egy ismerősükhöz. A kicsiket lefektették, de alig múlt el egy óra, és szirénázás hallatszott. Az anyának balsejtelmiei támadtak és hazamentek. Éppen az ő házuk égett s átterjedt lakásukra is. Az édesanya nem sokat gondolkozott, berohant a szobába és pokrócba takarva kimentette gyermekeit. Maga azonban nagyon súlyos égési sebeket szenvedett. Elvesztette arca szépségét, de éppen ezzel hirdette önfeláldozó szeretetét.

Hitünk tanítása szerint Jézus is ehhez hasonlóan cselekedett. A keresztfán eltűnt minden szépsége, ékessége. S történt mindez azért, mert olyanok voltunk, mint a tévelygő juhok, kiki bűnös útjait járta. Jézus ezért magára vette gonoszságaink terhét, elvállalta a bűnökért járó büntetést, sebei által akarta kinyilvánítani szeretetét. Nyilvánvaló, hogy a hívő ember nem maradhat közömbös ilyen szeretet láttán. Nekünk, akik Jézus sajtó sebei által gyógyulunk meg, kötelességünk leróni a hála adóját. Ezt pedig azzal tesszük meg, ha részt veszünk lélekmentő munkájában. Igaz, hogy Jézus áldozatos szeretete elegendő a bűnösök engesztelésére. Ha mégis belevon minket megváltó tevékenységébe, ezzel is részeltetni akar boldogságában. Nincs istenibb dolog, mint az emberek megszentelésén, üdvözítésén munkálkodni! Hozzájárulni bogárnyi erőnkkel ahhoz, hogy szebb, szentebb legyen a föld.

A nyílt tengeren léket kapott egy utasszállító hajó. Minden utas fölajánlotta segítségét és részt kért a mentési munkákban. Az egyik férfi, mítsem törődve a veszéllyel, nyugodtan feküdt szobájában. Mikor valaki szemrehányást tett ezért, így válaszolt: megfizettem az úti-költséget, senki sem kötelezhet a munkára. Sajnos sokan ehhez hasonlóan vélekednek azok közül, akik az egyház hajóján utaznak. Megfizetem egyházi adómat, dobok a perselybe is a vasárnapi szent-misén, minden jogom megvan, hogy elnyerjem az üdvösséget. Helytelen lenne, ha valaki így gondolkozna. Sokan azért kallódnak el, mert nem adják oda magukat Jézusnak, hogy kezünkkel, szívük-

kel folytathassa jópásztori munkáját. Jézus azért jött a földre és azzal bírta meg követőit is, hogy megszüntessék a gonoszság uralmát, és a szeretet ne legyen hiánycikk a földön. Méltán jegyezte meg egy neves államférfi: minden repülőgép, amely harci célokra készül, minden csatahajó, minden rakéta végső soron a föld népeit rövidíti meg és megakadályozza, hogy kenyeret adjunk az elmaradt országok kezébe.

Mindezek tudatában izmosodjék meg mindnyájunkban az a nemes elhatározás, hogy csatlakozunk a jó Pásztorhoz, Jézusunkhoz. Vezetésük hozzá embertársainkat a szeretet ellenállhatatlan erejével. Az embereknek nem erőfitogtatásra van szükségük, nem megfélemlítésre, hanem szeretetre. Jézus földi életében kínosan vigyázott arra, hogy hatalmát csak a hívők megsegítésére használja. Sohasem fordult hatalmával ellenségei ellen, bármennyire is kívánták apostolai. Nem a hatalmát, hanem szent sebeit mutogatta. Nem kardot hagyott ránk örökségül, hanem keresztet. Nem farkasok gyülekezete az egyház, hanem bárányoké. Nem gyáva, hanem bátor bárányoké, akik mégis győznek a farkasok fölött, mert mellettük áll a pásztorok fejedelme: Jézus.

NÉLKÜLEM SEMMIT SEM TEHETTEK!

Húsvét 5. vasárnapja
Jn 15, 1—8

Hányszor, de hányszor halljuk, olykor magunk is megvalljuk valakinek: nem tudok nélküled élni! Ám a kedves embereken kívül oly sok minden van a világon, ami nélkül nem élhetünk. Csak az oktalan hiúság mondatja egyesekkel: „légy elég tenmagadnak!” Az ember élete, mint minden a világon, magán viseli az ajándék jelleget. Létünket ezer és ezer szál fűzi a környező világhoz és ez a tény vezeti a gondolkozó embert a legnagyobb Adakozóhoz, Istenhez. Ő adta nekünk Jézus Krisztust, hogy Vele és Általa megtettezzé adományait. Sőt mi több, Jézus által valósítja meg velünk-maradását és általa vallja meg: nem akar nélkülnk élni!

Istennek ezt a velünk maradó szeretetét szemlélteti egy érdekes elbeszélés Sánta Ferenc tollából. A címe: Isten a szekéren. Az író képzeletében egy parasztember szekerezik hazafelé. Valami mocorgást hall a háta mögött és hátra pillantva egy öregembert lát feküdni a szekér derekában. Hát maga hogy került a szekerekre, kérdi tőle? Ebben a pillanatban a lovak áthaladtak a domb tetején és a lejtőre érve

megszaladtak. Mire a paraszt megfordult, a szekér üres volt. Közben a lovak leereszkedtek a dombról, a paraszt koppanást hallott a háta mögül. Megfordult és újra megpillantotta az öregembert. Hé, kiáltott rá, mit bolondozik itt velem? A lovak ismét megszaladtak és az öregember újra eltűnt. Megbolondultam, mondta magában, és nézte, nézte az üres szekeret. A lovak fölfelé kaptattak és a szekér derekából mocorgás hallatszott. Az öregember megint ott ült a szekér derekában. Kicsoda maga? Én vagyok a Jóisten, válaszolta. Ha maga az Isten, akkor mit gondol, ki vagyok én? Maga a Sánta Ferenc. A paraszt elsápadt. Hát ha maga az Isten, akkor csináljon itt egy szakadékot! Nagyon akarja? Ekkor a lovak előtt úgy huszonöt méterrel hatalmas recsséssel megszakadt a föld. Ne haragudjék, szabadkozott a paraszt, de én nem ilyennek gondoltam az Istent. . .

Nem óhajtok az író szándékának avatatlan magyarázója lenni, de úgy vélem, ez a képzeletszötte történet fontos igazságra figyelmeztet. Nevezetesen arra, hogy életünk szekerén mindig ott ül az Isten. Akkor is, ha nem látjuk, ha nem akarjuk észrevenni. Ott ül azokén is, akik sohasem néznek hátra és nem teszik föl a honnan és hová nagy kérdését. Isten ott ül életünk szekerén, ha nem is úgy, olyan formában, mint ahogyan elképzeltük.

Istennék ezt a közelségét szemlélteti a szőlőtőről és a szőlővesszőkről szóló példabeszéd. A kérdés csak az, hogy miként valósul meg az a közösség, amit Istenünk Jézus elküldése által akar létrehozni? Az első lépés ezen az úton kétségkívül megkeresztelkedésünk alkalmával történt. Sajnos azonban az ígéretes kezdet kudarcba fullad, ha értelmünk birtokába jutva nem kapjuk meg a hitet ébresztő és tápláló oktatást. Gyakran megtörténik, hogy a májusi fagyok leperzselik a szőlőtőkék zsenge hajtásait. Ez történik azoknak a gyermekeknek vagy ifjaknak életében is, akik áldozatául esnek a hitetlen közszellem fagyhullámainak. Aki Jézushoz akar tartozni, annak meg kell ismernie, el kell fogadnia és meg kell tartania tanítását. Nem ok nélkül kötelezte Jézusunk apostolait, hogy tanítsanak minden népet. Nem adott parancsot a csodatevésre, templomok építésére, egyesületek szervezésére, de arra igen, hogy szent ígéinek magvait elvessék az emberi lelkek barázdáiban. A XX. század nemzedéke véres leckét kapott arra vonatkozóan, mire vezet a téves eszmék szolgálata. A neves görög bölcs, Szokratész mondotta: az ember választhat, hogy elégedett disznó vagy elégedetlen bölcs legyen belőle. Nos, mi keresztények szent elégedetlenséggel akarunk eljutni Isten bölcsességére, az evangéliumi élet szentségére.

Vajon mi a jele, bizonyítéka annak, hogy valaki a krisztusi szőlőtőkéhez tartozik? Honnan tudják meg az emberek, hogy Isten ül életünk szekerén? Igaz, nincs olyan műszer a világon, amely meg-

mutatná hitünk és istenszeretetünk hőmérsékletét. Talán csak a felebaráti szeretet az, ami megbízható jelzője Krisztushoz tartozásunknak. Sajnos, a tények arról tanúskodnak, hogy ezen a téren komoly hiányokkal kell számolnunk. Pedig az emberszeretet nélküli kereszténység afféle amputált kereszténység. Gyűlölködésünkkel, haragszomrádunkkal jómagunk vágjuk le életünket a krisztusi szőlőtőkéről.

Jézusunk gyakran hangsúlyozta: „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja! Mit használ egy édesanyának, ha lakását szépen berendezi, de gyermekeit elhanyagolja? Mit használ az apának, ha gazdagságot, sok pénzt keres családjának, de szívét megvonja tőlük. Mit használ a fiúnak, ha tisztességet szerez szüleinek, de szívében elsorvad a szülők iránti szeretet? Mit használ a leánynak, ha szép és bájos, de tisztességével nem törődik? Mit használ az egyháznak, ha a templomtorony az égig ér, de senki sem látogatja az istentiszteletet? Mit használ neked és nekem, ha az egész világ örömét és barátságát megnyerjük, de a békességet és az Urunkkal való közösséget elveszítjük?” (Johnson Gnanabaranam) Ezzel szemben lelki békénk, üdvösségünk záloga lesz, ha szőlővesszőként Jézushoz tartozunk és soha el nem szakadunk Tőle.

JÁSZOL ÉS KERESZT

Húsvét 6. vasárnapja
Jn 15, 9—17

Az emberek kedvelik a szenzációs, látványos eseményeket. Szívesen vállalkoznak olyan kalandokra, amelyek fölkeltek a közvélemény figyelmét és a dicsőség babérját ígérik. Tagadhatatlan, hogy a hiúság, a becsvágy sokszor pozitív szerepet játszik az emberiség fejlődésében. Helytelen lenne azonban minden emberi tevékenységet kizárólag ezekből eredeztetnünk. A világot félkész állapotban kaptuk, reánk vár átalakítása és beteljesítése. Minden szellemi és fizikai munkánkkal hozzájárulunk ahhoz, hogy egyre emberibb legyen életünk és a kultúra fátyola díszítse a világot.

Mindezeket elismerve, mi keresztények nem feledkezünk meg Jézusunkról és arról a tényről, hogy ő tett legtöbbet a világért. Sőt, minket is megtanít, hogy mikor és mivel tehetünk a legtöbbet az élet megszépítéséért. Az emberi kéz és szellem minden alkotása csak akkor szolgálja az emberiség javát, ha a szeretet lesz indítéka, a szeretet veszi kezébe és a szeretet kormányozza. Enélkül halálgyárak lesznek auto-

matizált üzemeink, átokká válnak fölfedezéseink. Jól tudjuk, nem mindenki rendelkezik olyan szellemi képességekkel, hogy valami nagyot tehessen az emberi közösségért. A tudomány és művészet csarnokaiba nincs mindenkinek szabad bejárása. A tehetség és szorgalom belépője nem adatik meg akárkinek. Am azt senki sem tagadhatja, hogy a szeretet nagyszerű és ugyanakkor egyszerű tetteit bárki véghez viheti. Ezen a téren mindenki nagyot alkothat. Nem kell törni a fejünket, nincs szükségünk nagy költséggel megépített és fönntartott kutatóintézetekre. Csak Jézusra kell néznünk és kölcsönként szemével nézni a világra. Arra a Jézusra, akinek a szénával bélelt jászol, a durván összerótt kereszt elegendő volt ahhoz, hogy szeretetét bizonyítva megváltsa a világot. Nézzünk Jézusra, aki példát adott, miként lehet a názáreti szegénységben, otthontalanul vándorolva, kigúnyolva és keresztre feszítve is nagyot tenni az emberekért. Mindenkinek van élete és ezt másokért áldozhatja. Mindenkinek van szíve és ezt megnyithatja embertársai előtt. Mennyien várnak erre a megnyílásra! Mindenki tüzet gyűjthat a magányosság éjszakájában, angvallá fényesedhet, boldog hírnökké. Mások előtt járhat, mint útmutató lángoszlopa az életmentő szeretetnek. A jászol és kereszt elég volt Jézusunknak ahhoz, hogy kinyilvánítsa emberszeretetét. Ennyi kincsünk, ennyi eszközünk nekünk is van, hogy kövessük példáját.

Mind gyakrabban hallunk és olvasunk arról, hogy fényes városaink köröngetegében mennyi a magányos és emiatt szenvedő ember. Ez teljesen érthető, hiszen emberi természetünk hiányosságai másokhoz utasítanak. A másokra figyelő szeretetre vár az a nagyszerű feladat, hogy hidat verjen a magányosság veszedelmes sodrású vizei fölött. Minket tehát kiegészítésre szoruló létünk fordít mások felé. Ezzel ellentétben Isten nem azért fordul felénk, mert szeretetünket szomjazza, hanem hogy a sajátját osztogassa. Neki mindig fölöslege van a jóságból és az irgalomból. Jelképe lehet a forrás, amely szüntelen árasztja éltető vizét. A szeretetnek ezt a forrását akarja Jézus megnyitni a mi szívünkben is. Akit egy gazdag ember fogad barátságába, az jómaga is meggazdagszik. Miféle barát lenne az, aki elnézné barátja szegénységét, nyomorát? Mi keresztények Jézus barátai vagyunk és nem nézhetjük közömbösen a szeretet szűkölködőit. Méltán írja Sziéniai Szent Katalin: „a felebarát nagyszerű eszköz arra, hogy megbizonyítsuk Isten iránti szeretetünket.”

Egy régi történet szerint a kölni polgármester elküldte szakácsát a piacra húst vásárolni. Talált is megfelelőt, de olyan drága volt, hogy gazdája megkérdezése nélkül nem merte megvenni. Mire azonban visszatért az üzletbe, a húst megvette másvalaki. A szakács azt is kinyomozta, hogy a plébániára vitték a húst. A polgármester ennek hallatára fölháborodott és kijelentette: amit az én szakácsom drágának

talál, azt a szegénység álarcában tetszelgő plébános megveszi. No, én majd leleplezem a képmutató papot! Előzetes bejelentés nélkül ebéd-időben fölkereste a plébánost. Nem számítottak érkezésére, de azért a pap udvariasan meghívta ebédre. Leves, főzelék, egy kevés hús, de semmi abból, amit a hentesnél vásároltak. Ekkor a polgármester nem tudta tovább türtőztetni magát és megkérdezte: hol a drága hús, amit ma a hentesnél vásárolt szolgálja? A plébános minden magyarázkodás helyett bevezette a polgármestert a szomszéd szobába, ahol tizenkét szegény jóízűen fogyasztotta a megírgyelt pecsenyét. . .

Ez a példa is rávilágít, minden ember megtalálhatja azt a „jászolt és keresztet”, amelyen megmutathatja szeretetét. Már csak azért is meg kell ezt tennünk, mert „semmi a világon nem teszi szükségessé az embert, csak a szeretete”. (Goethe) Itt van például az édesapa, aki lemond az italról, dohányzásról, a pihenésről, munka után is munkát vállal, hogy több jusson családjának. Nézzétek a jó anyát, aki nem akar divatbaba lenni, nem a szórakozáson jár az esze, hanem a szeretet jászolában ringatja gyermekeit. Nézzétek a tehetséges fiatait, aki tehetsége jogán sokra vihetné, fényes karriert csinálhatna, de ki art eszméi, elvei, meggyőződése, hite mellett és ellenáll a júdási csábításnak. Így sorolhatnók föl a példákat, amelyek mind azt bizonyítják, hogy ki-ki megtalálhatja a maga jászolatát, a maga keresztjét, ahol megmutathatja szeretetét.

FÖLMENT A MENNYBE

Húsvét 7. vasárnap
Mk 16, 15—20

Valahányszor a tévében egy érdekes filmsorozat kezdődik, kíváncsian találgatjuk: vajon mi lesz a vége? Ugyanígy viselkedünk akkor is, ha érdekes regényt olvasunk. Mindjárt a végére lapozunk szintén azzal a szándékkal, hogy megtudjuk, mi lesz a történet vége? Ám sokkal izgalmasabb és mégis elfelejtett kérdése életünknek: mi lesz a vége? Mennyire másként értékelnénk életünk különféle eseményeit, örömeit és bánatait, sikereit és kudarcait, ha ismernénk életünk végét. A mai ünnep erre a kérdésre adja meg a keresztény hit választát. Az ember nem máról holnapra élő, fűhöz-fához kapkodó, cél nélkül kóborló csavargó az élet országútján. Mennyei Atyánk világos célt tűzött elének és szerinte kell berendezni életünket.

Jézus életét tanulmányozva könnyű felismernünk a tervszerűséget,

amely annyira jellemezte földi működését. Nem véletlen születik, hanem Isten akaratából. A próféták által megmondotta születése helyét, idejét és körülményeit. Nem véletlen került a názáreti ácsműhelybe. Ő határozta meg nyilvános működésének kezdetét és befejezését. Szenvedéseire is úgy készült, mint az Ő órájára. Nem a főpap és nem Júdás, hanem jómaga szemelte ki az Olajfák hegyét és a Golgotát szent harca küzdőteréül. Így kellett beteljesednie az írásoknak és az Atya akaratának. A mai ünnep ennek a tervszerű életnek beteljesülését, dicsőséges hazatérését állítja elénk.

Jézus mennybemenetelét helytelen lenne úgy értelmeznünk, hogy ezzel végleg eltávozott közülünk. Jézus nem azért vásárolta meg szent vérén a földet, hogy mások zsákmánya legyen. Nem, nem hagyta el a földet, az ő földjét, csak jelenlétének módját változtatta meg. A testi jelenlétet szellemi jelenléttel cserélte fel. Ezt úgy is mondhatnók: Jézus nem ment el, csak eltűnt, láthatatlanná változott. Az érzékekhez tapadó ember számára ez a jelenlét nem olyan kézzelfogható, de a jelen körülmények között csak így lehet Jézus mindenütt és mindenkié. Ez a szellemi jelenlét különböző módokon valósul meg. Mindenekelőtt itt maradt Jézus az ő egyházában. Nem ok nélkül nevezi Pál apostol Krisztus testének. A Szentlélek közreműködésével saját híveiben „testesül meg”, az idők végéig. Velünk marad Jézus a szentségekben, ezek érhálózata segítségével árasztja belénk isteni életét. Minden szentmisében megnyílnak sebei, hogy meggyógyuljunk általuk. Papjai ajkára adja tanítását, hogy eligazítónk legyen az élet útvesztőiben. Így állandósul Jézus élete Betlehemtől a Golgotáig, születésétől dicsőséges mennybemeneteléig. Így valósul meg bennünk is az Atya örök terve, aki azt akarja, hogy hasonlók legyünk egyszülött fiához.

Minden igaz keresztény szíve mélyén melengeti a vágyat, hogy találkozzon Mesterével, Jézusával. Nem kétséges, hogy az úgynevezett színről színre látás teljesebb, boldogítóbb, mint a hitben történő találkozás. Ám ez a befejezés, ez a végállomás csak azoknak jut osztályrészül, akik Jézussal együtt megjárták és megélték a keresztény élet többi állomását is. Nem Isten tervei szerint él, aki dicsőséget zengedez karácsony ünnepén és zúgolódik, káromkodik, megszökik a Kálváriáról. Nem igaz követő az, aki meghallgatja ugyan Jézus beszédét, de bűnös vágyait követi. Nekünk mindig és mindenüvé követnünk kell Jézust. Ha egyszer az Olajfák hegyén ad randevút, nem szabad gyáva nyülként elmenekülnünk. Ha Kaifás vagy Pilátus elé állítanak, ott is meg kell vallanunk hitünket. Csak azok előtt nyílik meg az örök élet, akik már itt a földön megkezdték. Helytelen lenne éles határvonalat húzni a földi élet és az örök élet közé. Isten országa nem földrajzi fogalom, hanem az Istenből és Istenben élés állapota. A halál csak

átváltozás, kinyilvánulása istengyermeki életünknek. Minél jobban beleéljük, belegyakoroljuk magunkat a keresztény életbe, annál jobban megtelik isteni szépségekkel. Már itt a földön Krisztus karjaiban pihenhetünk. Ahol Jézus szeretetével fordulnak egymás felé az emberek, ott a mennyország. Ahol az éhezők, szomjazók, a ruhátlanok, a betegek, az üldözöttek menedéket találnak, ott a mennyország. Ahol Isten tervei szerint élnek, ott megkezdődött a mennybemenetel.

Hányszor, de hányszor megtörténik életünkben, hogy valakit akkor kezdünk igazán értékelni, amikor nincs többé. Talán így voltak az apostolok is Jézus eltűnésekor. Most döbrentek rá, milyen értetlenül viselkedtek, mennyi alkalmat elszalasztottak, hogy Jézus boldogságában részesüljenek. Nem, nem tettek meg mindent, amit megtehettek volna. Most pedig, hogy eltávozott közülük, már késő a bánat. Valóban így lenne? Nem, kedves apostolok, ez a szó, hogy késő, nem keresztény. Még mindent jóvátehettek. Hogyan? Teljesítsétek Mestertetek parancsát: menjetek az egész világra és hirdessétek az evangéliumot! Ti is, mi is Jézus adósai vagyunk. Ám amíg élünk, fizethetünk, törleszthetünk. Teljesíthetjük az Atya akaratát és életünket állandó mennybemenetellé változtathatjuk.

A TEREJTŐ LÉLEK

Pünkösdre
Jn 20, 19—23

Még abban az időben történt, midőn a németországi Würtenberg önálló fejedelemség volt. A kis ország királya Tübingen városába érkezett és a város népével először a fogadalmi templom istentiszteletén találkozott. A szertartás előtt magához intette az ünnepre kijelölt szónokot, Götz tiszteletest és egy papírt csúsztatott kezébe. Erről prédikálj, súgta a prédikátornak! Miközben fölfelé ment a szószékre, kibontotta az összehajtogatott papírt, de semmi írást nem talált rajta. Szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét és így kezdett beszélni: a mai ünnepen fejedelmünk megbízásából a semmiről kell beszélnem. Elmondom tehát, miként teremtette Isten semmiből a világmindenséget.

A mai ünnep nekünk is kezünkbe csúsztat egy feladatot, amelyen ez olvasható: pünkösöd és Szentlélek. Róla kell ma szólnunk, aki azért küldetett a földre, hogy védelmezze, folytassa Jézus megváltó művét a világon. Ha Ő nem jön közénk, ha Ő nem marad közöttünk, Jézus

műve visszahull a feledés szakadékába és az apostolok sem indulnak el a világ országútjára. A Szentléleknek köszönhető, hogy Krisztus egyháza gyökeret vert a földben és általa minden nemzedék részesülhet az isteni élet ajándékában. Ő szítogatja bennünk a lelkesedés tüzét és nélküle sziklára hull a krisztusi ige magja. Ha napjainkban sokan elvesztik érdeklődésüket a vallás iránt, ha ízetlennek találják az evangéliumot, nyűgnek érzik a lelki életet, ennek legfőbb oka, hogy a Szentlélek nem talál fészekre az emberi szívekben. S vajon bennünk milyen fogadtatásra számíthat? Tudnunk kell, hogy a Szentlélek ellen nem csupán az vétezik, aki elutasítja, hanem aki kételkedik életünket megváltoztató, megszentelő erejében. Így cselekszik az a hívő is, aki kijelenti: én már ilyen vagyok, ilyen maradok, engem az Isten sem tud megváltoztatni! Az ilyen állásfoglalás hasonlít a vízözön történetéhez, amely szerint a Noé által kibocsátott galamb visszatért a bárkába, mert még nem tűnt elő a szárazföld. A Szentlélek a szeretet és nem az erőszak lelke. Csak ott és akkor tudja kifejtetni áldásos működését, ahol leszállóhelyet biztosítanak számára.

Példaképünk ebben a magatartásban Mária, aki készséges szívvel fogadta érkezését. Jézus szent embersége a Szentlélek erejéből és Mária igenéből született. Bennünk is csak akkor születik meg az isteni élet, ha Máriaéhoz hasonlóan igent mondunk illetésére. Enélkül nincs megtestesülés sem Mária, sem a mi életünkben. Szent Iréneus és nyomában sokan fölvetették már a kérdést: miért lett az Isten fia ember is? Azért, hogy a Szentlélek benne kezdje és benne szokja meg az emberekben való életet. Vajon miért szenvedett és halt meg Jézus? Hogy szeretetből kiontott vérével megtisztítson és a Szentlélek méltó lakóhelyei legyünk. Vajon miért támad föl Jézus? Nemde azért, hogy mi is föltámadjunk az isteni életre. Vajon miért ment föl a mennybe? Hogy a Szentlélek vezetésével mi is nyomdokaiba lépjünk. Isten országában csak azoknak készül lakóhely, akik földi életükben lakást biztosítottak a Szentléleknek. Ez pedig akkor valósul meg, ha Jézus tanítása szerint rendezzük be életünket.

A neves dán bölcselelő, Sören Kierkegaard egy szellemes hasonlattal szemlélteti az érzéki ember állapotát. Olyan lakáshoz hasonlítja, amelynek napfényes szobái alatt sötét pincék húzódnak meg. . . Sok ember ahelyett, hogy a napfényes szobákban lakna, a sötét pincébe költözik. A bűnös szenvedélyek, a fékezetlen ösztönök, az önzés, a tagadás sötétjébe. Nyilvánvaló, hogy ide a Szentlélek nem hajlandó beköltözni. Ez a pinceélet minden látszólagos csillogása ellenére elhervasztja, undorral és unalommal terheli meg az emberi életet. Az ilyen életről nyilatkozott egyik levelében Seneca is, a régi római bölcs. „Ameddig a római sas kiterjeszti szárnyait, mindenütt züllés, rothadás tapasztalható. Hová lett a régi, lelkes hit az istenekben? Hol a régi

fegyelem és tisztelet? Mindenütt az önzés, élvhajhászás, önkényeskedés tapasztalható. Mindezek láttán hogy higgyen az ember az igazságban és szeretben? Éljen boldogan barátom, nekem elegendő van a császárból és ebből a világból. . .” Így nyilatkozott kétezer éve Seneca züllött koráról. Ám ez a sors vár minden nemzedékre, amely kioltja az igazság és szeretet Lelkét. Minél inkább eltávolodunk a Krisztusgyűjtotta világosságtól, annál sötétebb felhők gyülekeznek fölöttünk.

Ez a fenyegető jövő ihlette Aldous Huxley-t egyik regénye látomására. Megdöbbentő színekkel festi le azt a jövőt, ami egy esetleges atomháború után várna az emberiségre. A regény története Kaliforniába vezeti olvasóit. 2018-at írnak és mintegy három-négy évtized múlt el az atomháború óta. Csak ekkor merészkedik egy Dr. Alfréd Paole nevű újzélandi tudós Amerika földjére. Új-Zéland volt ugyanis az egyetlen földrész, amelyet megkímélt az atomháború. A távolról érkező tudós elé siralmas kép tárul. A rádióaktivitás megváltoztatta a növényi, állati, emberi életet. Los Angeles-ben például piszkos kecsketömlőkben hordják a vizet a város egyetlen kútjából. A könyvtár könyveit kizárólag begyűjtásra szabad használni. Az emberek faladákba összetákolt házakban élnek. A gyermekek nagyrésze deformált testtel jön a világra. Isten helyett az ördögöt imádják. . . Sötét látomása ez az író képzeletének, amelyet abban a reményben írt le, hogy soha be ne következzenek.

Mi, keresztények is ezért imádkozunk és ebben reménykedünk. Isten nem azért teremtette a világot, hogy a pusztulás szakadékába hulljon. Jézus nem azért született a földre, hogy ravatal legyen belőle. Nema sírnak és nem a temetőnek szánta. A Szentleket is azért küldte, hogy az élet csíráját ültesse el bennünk. A Szentlélek ma is azon munkálkodik, hadd „jöjjön el Noé bárkája, mely egy új világot zár magába!” (Vörösmarty) Ezt a bárkát megépíteni minden keresztény szent kötelessége!

ISTEN JELMEZ NÉLKÜL

Szentháromság
Mt 28, 16—20

Mióta az emberi szellem kibontotta szárnyait, különös vágyak kötöttek szívünkbe. Egyre izmosodó értelmünkkel útnak indulunk, mert felette csábít a nagy kaland, hogy legyőzzük magunkban és a környező világban az ismeretlen x-eket. Ez indítja lábainkat a fel-

fedező utakra, ez gyűjtja be rakétáinkat, ez veti meg a különféle kutatóintézetek alapját. Szeretnénk bepillantani a teremtés fátyola mögé és szeretnénk találkozni a rejtőzködő Istennel. A különféle vallások ennek az ősi, keresési vágynak születtei. Mi keresztények azzal büszkélkedünk, hogy emberkereső Istenünk lehajolt hozzánk és szinte félrelibbentette arca fátyolát. Jézus arcán, Jézus tanításában megmutatott annyit, amennyit emberi értelmünkkel fölfoghatunk.

A mai vasárnapon a szentháromságos arcú Istent ünnepeljük, akit Jézus Krisztus leplezett le előttünk. Nem azért, hogy megértsük, de legalább tudomást szerezzünk belső élete legnagyobb titkáról. Azt akarta, hogy követői helyes istenismerettel rendelkezzenek. Istenünk háromsága új szempontból világítja meg szeretetét és abban is segít, hogy jobban megértsük saját életünket. Mert ha igaz, hogy Isten a saját hasonlatosságára teremtette az embert, akkor ennek a szentháromságos jellegnek a mi létünkben is meg kell nyilatkoznia. Isten az embert közösségi lénynek teremtette és ennek a közösségnek ősi alapformája a férfi és nő testi-lelki kapcsolata. Úgy alkotta meg az egyes embert, hogy ne elégedhessen meg önmagával, a kérés és adás igényével mások felé forduljon. Életünk csak akkor teljesedik be, ha valaki vagy valakik számára fontosak leszünk, ha a szeretetbe elajándékozhatjuk magunkat.

Gyakran halljuk emlegetni, hogy az ember önszeretetétől vezérelve magába zárkózik és elkülönül embertársaitól. Veszedelmes jelenség ez, ami az emberi természet sérülését eredményezi. Az ember csak úgy lehet boldog, kiegyensúlyozott, ha megvalósítja a beléje programozott isteni tervet. Nem lehet senki egyedül boldog. Minél inkább kilépünk önzésünk bűvös köréből, minél inkább másoknak ajándékozunk magunkat, annál hasonlóbba leszünk az Istenhez. Isten ugyanis tiszta szeretet, másokért élő valaki. Sajnos, bennünk sok olyasmi található, ami nem szeretet, sőt ellentétben áll vele. Ez arra kötelez minket, hogy állandó harcot vívjunk magunkban mindazzal, ami nem szeretet. Az életszentség tulajdonképpen azt jelenti, hogy életünket teljesen a szeretet uralja. Ezáltal lesz életünk istenivé, a Szentháromság teremtett képmásává.

Tagadhatatlan, hogy ezt a szép, eszményi állapotot nem könnyű megvalósítanunk. Isten tiszta szeretet és ezért tökéletesen boldog. Mi nem vagyunk tökéletesek a szeretetben és ez az oka boldogtalanságunknak. Sokszor vallásos életünkben is megfélekedzünk arról, hogy az igazi, a keresztény vallásosság csak közösségi lehet. Nem Isten és az én ügyem, hanem a miénk. Jézus mindig közösséghez fordult beszédeivel és minden szavával közösséget akart létrehozni. A kenyérszaporítás csodáját is egy nagy közösség jóllakatása kedvéért teszi. Az apostolok közösségének adja az Eucharisziát és a Szentlélek is

imádkozó közösségüknek lesz az ajándéka. Ez a krisztusi szándék adja egyházunk ajkára is a szót, amivel a szentmisére hívja gyermekeit.

Ezt a gondolatot akarta hívei szívébe vésni egy párizsi plébános. Arra kérte őket, hogy amikor a szentmisében a Miatyánkot imádkozzák, fogják meg a mellettük álló kezét. Így fejezzék ki azt a hitüket, hogy egy Atyának gyermekei. Vajon mi törtét? Sokan bizony csak az ujjuk hegyét érintették a másikéhoz. Jóllehet egymás mellett ültek és álltak, lélekben, szeretetben távol voltak egymástól. Valamikor régen egy-egy faluban, de még a városokban is csaknem mindenki ismerte egymást. Ma pedig, amikor egész közel, hatalmas bérházakban élnek az emberek, azt se tudják ki a szomszédjuk. Nyilvánvaló, hogy ez nincs a természet rendje szerint, és az emberi közösségek széttöredése istenképiségünk elvesztésével fenyeget. Ha napjainkban oly sokat beszélünk a közösségről, annak szolgálatáról, ennek egyik oka éppen az, hogy ez is a hiánycikkek listáján olvasható. Az Istentől való elfordulásnak mindig egyenes következménye az emberi közösség széthullása, az emberi önzés, a másoktól való elidegenedés és elzárkózás.

Szent Bernát, egyházunk nagy tanítója írja: A Szentháromság titkát megérteni akarni, vakmerőség lenne. Hinni azonban igazi jámborság és megismerni: örökké tartó boldogságunk lesz. Ebben azonban csak akkor részesülünk, ha már itt a földön Őt szolgáljuk és a szeretet életével mintegy előhívjuk magunkban a szentháromságos Isten nekünk ajándékozott arcvonásait.

MENNYBŐL ALÁSZÁLLT KENYÉR

Úrnap—vasárnap
Mk 14, 12—16, 22—26

Az Úr Jézus isteni nagyvonalúsággal közölte velünk terveit és nem hagyományozott ránk fontoskodó paragrafusokat. Amit azonban nagyon fontosnak tartott, azt igyekezett alaposan belevésni emlékeztünkbe. Gyakran beszélt például szenvedéseiről és közelgő kereszthaláláról. Ismételten megígérte a Szentlélek elküldését, de talán semmit sem készített elő olyan gondos szeretettel, mint az Eucharisztia alapítását. Számos csodatettével élesztgette, növesztette apostolaiban a hitet, hogy majd készségesen fogadják nagszerű ajándékát. A kánai menyegzőn borra változtatja a vizet és kenyérszaporító csodáját ezrek

és ezek láthatták. Ezekkel hitelesítette azt a csodátlan csodát, amellyel nekünk ajándékozta szent teste kenyerét.

Sokszor szinte érthetetlen, hogy Jézus mennyire ragaszkodott a földhöz és az emberekhez. Éppen Ő, aki oly kevés megértésben részesült és saját szavai szerint, sokszor nem volt hová lehajtania fejét. Jól tudta, hogy földi küldetése befejezésekor visszatér az Atyához és ezért szívügyének tekintette annak megtervezését, hogyan maradjon hívei között. Bezzeg mi, emberek ellenkezőképpen gondolkozunk és cselekszünk. Igaz, az életösztön szálaí minket is a földhöz kötöznék. Ám a betegségek, szenvedések keresztútján igen gyakran a halált sóhajtozzuk. Olykor valósággal megundorodunk az emberektől és kerüljük társaságukat. S törénik mindez azért, mert nem Jézus szemével nézzük az életet. Értékvakságba esünk és nem vesszük észre azokat a szépségeket, amelyekkel Isten teleszórta a világot. Jézus azonban tudta, mi lakik az emberben, a külszín mögé látott és mindennütt fölfedezte a teremtés szépségét. Ezért is nevezett minket „övéinek”, azért tartotta örömmnek az emberek fiai közt élni. Mit bánta Ő, hogy ellenségei megszólják és megvetik azért, mert együtt eszik-iszik a bűnösökkel! Mit tudtak ők Lévi, Zakeus, Magdolna lelki szépségéről, amelyek a bűnbánat tüzében fölizzottak és százszoros örömet varázsoltak az égi lakók arcára is?! Jézus mindezt és annyi mást tudott, látott, értékelt és ezért akart köztünk maradni. Megkezdett földi életére nem akart pontot tenni. Szerette a földet, ahol olyan sok jót cselekedhetett. Szerette a földet, ahol annyi éhezőt jóllakatott igéje és teste kenyérével. Szerette a földet, ahol beteget emelt ki a nyomorúságból és halottaknak adta vissza a drága életet. Szerette a földet, ahol olyan nagyszerűen teljesíthette az Atya akaratát. Az a harminc s egynéhány esztendő, amit közöttünk töltött, nagyon kevés volt mindannak megtételére, amire szeretete ösztönözte. Szépen írja Paul Claudel, a költő: „Legyetek részvétellel iránta, mert csak 33 év állott rendelkezésére, hogy szenvedhessen értünk!” Arra azonban, hogy szerethessen, egy örökkévalósággal rendelkezik. Ennek bizonyossága az Eucharisztia alapítása.

1960-ban halt meg Amerikában George Hornbostel, akit mint a hitvesi hűség példáját emlegettek az újságok. Mint ifjú férj vonult be a hadseregbe és részt vett a háborúban. Midőn a japánok Pearl Harbournál megsemmisítették az amerikai hajókat, őrnagyként teljesített szolgálatot. A harcok során fogságba esett és csak a háború végén térhetett haza. Sajnos, nem sokáig élhetett boldogan feleségével. A szeretett asszony súlyosan megbetegedett és mint kiderült, megkapta a gyógyíthatatlan lepra betegségét. Elszakították férjétől, otthonától és a Louisiana-ban felállított telepre szállították. A hűséges férj ide is követni akarta feleségét, de ezt nem engedélyezték. George Horn-

bostel-t azonban nem olyan fából faragták, mint aki meghátrál a nehézségek elől. Kunyhót épített a lepratelep kerítése mellett, hogy naponta láthassa feleségét.

Íme, ilyen hősi áldozatra képes a hitvesi szeretet. Ám ennél is hő-sibb Jézus szeretete. Ezért az utolsó vacsorán kezébe vette a bort és a kenyeret és benne nekünk ajándékozta önmagát. Igaz, érzékszerveink semmiféle változást nem tapasztalnak, de Jézus szava garancia arra, hogy a szeretet csodátlan csodájával állunk szemben.

Mi emberek szívesen keressük a jó, a vidám, a művelt emberek társaságát. Örülünk, ha találkozhatunk, ha beszélhetünk velük. Társaságukban gazdagabbak lehetünk. Fölmelegszik a szívünk és olykor rossz kedvünk is elillan. Ám senki sem olyan jó, szent, vigasztaló, mint az Úr Jézus. Ezért ajándékoz meg önmagával, ezért akar közöttünk maradni. Nekünk pedig az a kötelességünk, hogy elfogadjuk ezt a fölkínált barátságot, utánunk kiáltó szava visszhangra találjon ben-nünk! Erről énekel a költő is egyik versében:

Uram, Tenéked legyen hála, hála,
Hogy Te Tihanyt teremtesz mindenütt
S ha akarod: zeng riadó leánya.

Hogy a szirt fokán nem kell némán állni,
Sírásóként hangot hantolva el —
Hogy lehet még, hogy érdemes kiáltani!

S mi lenne, ha eltűnne mindenünnen
Tihany tündére, felül és alul,
És az utolsó S.O.S. kiáltás
Lábunkhoz hullna — visszhangtalanul?

(Reményik Sándor)

A közöttünk élő eucharisztikus Jézus garancia arra, hogy Isten utáni kiáltásunk sohasem visszhangtalan. A Mester itt van és vár-téged!

JÉZUS BARÁTSÁGA

10. évközi vasárnap
Mk 3, 20—35

Hálásak lehetünk Szent Márk evangélistának, aki néhány mondatban felidézi azt a lelkesedést, ami Jézus nyilvános fellépését kísérte. Találkozása a tömegekkel olyan lenyűgöző volt, hogy jómaga és hallgatói még az evésről is megfélekedtek. Ennek láttán többekben megszületett a gondolat, hogy Jézus elveszítette az eszét. Erről tudósít a mai evangélium.

Nem kétséges, hogy a megszokás kitaposott útján járó hallgatóság körében megdöbbenést ébresztettek Jézus merész és újszerű tanításai. A botránkozásban élen jártak az írástudók és a farizeusok. Hogy merészel ez a tanulatlan názereti ács beleszólni a vallás dolgaiba? Hiszen ebben ők a szakemberek. Bolondokat beszél, ami csak azzal menthető, hogy elvesztette az eszét. Ezzel a véleményükkel azóta is sokan egyetértenek. Az új utakat keresőknek mindig számolni kell azok ellenkezésével, akik görcsösen ragaszkodnak a kényelmet biztosító régihez. A szellemi restség mindig is kerékkötője volt és lesz a haladásnak. Mivel pedig az írástudók is tudomást szereztek Jézus csodáiról, felelőtlenül megrágalmazzák: Az ördögök fejedelmével űz ördögöt. Ez a vád olyan neveltséges, hogy nem volt nehéz megcáfolni. Az írástudók magatartása figyelmeztet arra a veszélyre, amely elutasítja az újat anélkül, hogy megvizsgálná igazságát. Sohasem szabad úgy ragaszkodni a régihez, annyira hátránézni, hogy lehetetlenné váljék a jobb fölismerése. Ez a konzervativizmus egyformán fenyegeti a vallásos embereket és a hitetleneket. Az újtól való félelem gyakori indítéka a gyávaság, a jóra való restség. „Mindnyájunkban van valami velünk született félelem minden nagy és döntő választáskor, amely sok vagy nehéz következményt rejt magában. Van bennünk valami, ami a döntéseket szívesen elkerüli. Nem akarjuk magunk mögött fölégetni a hidakat. Szeretnénk szabadon hagyni visszavonulásunk útját.” (O. Hallesby: *Hogyan lettem hívő keresztény?* 97 l.) Nem kétséges, Jézus tanítását sokan azért is minősítették esztelenségnek, mert döntés elé állította hallgatóit. Olyan döntés elé, amely komoly önmegtartóztatásra kényszeríti az embert és véget vet kényelmes vagy bűnös életének. Ám e döntés nélkül nem léphetünk Jézus nyomába és nem teljesíthetjük Isten akaratát.

1910-ben halt meg Florence Nightingale angol nő, aki oly sokat tett népéért beteggondozó szolgálataival. Tizenhét éves korában ezt írta naplójába: „Szólt hozzám az Isten, meghívott szolgálatára. Azt

azonban nem mondta meg, hogy miként kell szolgálnom.” Ezután szüleivel együtt hosszú utazásokat tesz, majd bálókba jár, társaságokban tündököl intelligenciájával, szépségével. Mindez azonban nem tudja kielégíteni. 1842-ben alkalmá nyílik megtapasztalni, hogy hazájában milyen rossz a betegellátás, mekkora a szegények nyomorúsága. Elhatározza, hogy ennek az ügynek szenteli életét. Mindenki megbotránkozik ennek láttán, mert ki hallott még ilyesmit, hogy egy előkelő angol hölgy betegápolásra adja a fejét? Ő azonban biztos a dolgában. Világosan látja: az igazi vallásosság nem templomi ájtatoskodás csupán, hanem áldozatos munka, Krisztus szolgálata az elesettekben. Nincs mennyország, ha nem dolgozunk rajta. Isten dicsőségét akkor szolgáljuk valóban, ha küzdünk a nyomor ellen és nem akkor, ha luxusban élünk. Így gondolkozott Florence Nightingale és nem törődött az emberek elmarasztaló véleményével. Tudta, hogy az Isten és gyermekeinek bölcsessége sokszor oktalanság a világ szemében.

A mai evangélium arra a fontos kérdésre is válaszol, hogy ki tartozik igazán Jézushoz. Erre a kérdésre Ő maga válaszolt, midőn tanító körútja alkalmával édesanyja és rokonai fölkeresték. A nagyszámú hallgatóság miatt Mária nem tudott fia közelébe férközni. Valami jószándékú ember segített és figyelmeztette Jézust: Anyád és testvéreid kint állnak és keresnek. Erre hangzik fel a talán tapintatlannak is minősíthető válasz: ki az én anyám és kik az én testvéreim? Aki teljesíti mennyei Atyám akaratát. Ezzel nem akarta megbántani édesanyját és rokonait, csak hangsúlyozni a lelki kapcsolat fontosságát. Nem a test és a vér egyesíti az embereket, hanem a lelki közösségre épülő barátság. Közelebb állhat hozzám egy velem egy hitű jó barát, mint a saját testvérem. Nem a testi, hanem a lelki kapcsolat a maradandó. Szent Ágoston írja Vallomásaiban, hogy sokáig nem tudta elképzelni életét asszonyok nélkül. Megtérése után mégis le tudott mondani róluk. Csak egyet nem tudott megtenni, hogy barátok és barátság nélkül éljen. Nem hiába nevezte Jézus is barátainak apostolait, Lázárt és másokat. Mária is azért állt közel hozzá, mert teljesítette a mennyei Atya akaratát.

Az is nyilvánvaló, hogy a Krisztushoz fűződő barátságunknak meg kell nyilvánulnia életünkben. A neves vallásfilozófus, Martin Buber írja: egy zsidó tudóst felkeres szolgája és bejelenti: Mester, azt mondják, megjelent városunkban a Messias. A bölcs öreg az ablakhoz lép és kitekint rajta. Majd megjegyzi: Nem látok semmi változást. Ezzel leül és folytatja munkáját.

Nem véletlen, hogy Jézusunk a nagy Átváltozás asztala mellett gyűjti össze mindenkori híveit. Minden szentmise, minden Úrfelmutatás figyelmeztetés elsődrendű keresztény feladatunkra: életünk átváltoztatására. Igaz, ez komoly és állandó erőfeszítést igényel. Nem vélet-

len, hogy ennek a parancsnak a kereszténység eddigi történelme során kevesen tettek eleget. Azokat pedig, akik megtették és megteszik álmódzóknak, utópistáknak vagy bolondnak tartották és tartják. Ám azt sem szabad elfelejtenünk, hogy „minden nagy változást a kevesek hajtották végre, nem a tömeg. Az elszánt, rettenthetetlen, lelkes kevesek.” (Newman)

Semmi akadály, hogy mi is ezekhez a kevesekhez csatlakozzunk.

AZ ISTEN ORSZÁGA

11. évközi vasárnap
Mk 4, 26—34

Az egyes ember és az egész emberiség életében jöhetnek olyan idők, amikor letűnnek a remény csillagai és sötét lesz. Sokan hajlamosak ilyen helyzetben a kétségbeesésre és az éjszaka győzelmét gyászolják. Nem lesz több virradat, az emberi élet értelmetlen, kijárat nélküli zsákutca. Ám az emberek többsége természeténél fogva reménykedő lény. Így van ez napjainkban is, amikor rakétáink mesterséges égitesteket tűznek az égre és velük együtt új remények fényeit lobbantják. Ilyen új fényt tűzött életünk egére a tudomány által felfedezett fejlődés gondolata.

Tagadhatatlan, hogy a legizgalmasabb fölfedezések mindig azok, amelyek közvetlen közelünkben rejtőztek és szinte kiszúrták a szemünket. Ilyen fölfedezésnek mondhatjuk a fejlődés törvényét, az evolúció új távlatokat nyitó lendületét. Nemcsak a múlt birodalmába nyitott utat, hanem a jövőbe vezető út kikapogásával biztosabbá tette előre igyekvő lépteinket. Igaz, teológusaink sokáig gyanakodva nézték e gondolat térhódítását, mivel tévesen az istentelenség ruhájába öltöztették egyesek. Ma már eloszlóban vannak a félreértések és lomtárba dobjuk az elvesztett per aktáit. Nem idegenkedünk attól a merész gondolattól, miszerint a fejlődés törvénye a „kinyilatkoztatás testvére”, tehát Isten gondolata és akarata.

Jézusunk igehirdetésében központi helyet foglalt el az Isten országának meghirdetése. Arra figyelmeztetett, hogy ebbe az országba csak azok jutnak, akik már itt a földön átveszik a meghívólevelet. Itt a földön és most el kell indulnunk feléje. Egyházát is azért alapította, hogy kialakítsa tagjaiban a béke és öröm mennyországát. Ennek az országnak kibontakozását, fejlődését szemlélteti a mai evangélium példabeszéde. Szavakkal, elvont fogalmakkal kifejezhetetlen mibenlétét

különféle hasonlatokkal szemlélteti. Olyan az Isten országa, mint a magvakkal bevetett szántóföld. Nem valami kész dolog, hanem a reménység jegyében elindított folyamat. Az Isten országa és annak földi kikezdése: az egyház élő szervezet és lényegéhez tartozik a folytonos növekedés. Méltán jegyezte meg XXIII. János pápa: „Az egyház kormányzóinak nem az a feladatuk, hogy mint valami múzeum felett őrködjének. Sokkal inkább arra kell törekedniök, hogy kibontakoztassák teljes szépségét és gazdagságát.” Ha a mag nem csíráképes, ha nem fejlődik, akkor elrohad. Ez történne egyházunkkal is, ha nemet mondana a fejlődés törvényére.

Az egyház jelenlegi helyzetét vizsgálva minden okunk meglenne a csüggedésre, ha jövője kizárólag az emberi közreműködéstől függne. Ám az Isten országának kibontakozása, fejlődése nem emberi mű csupán. A jézusi példabeszéd világosan szemlélteti, hogy az Istenország elhintett magvaiban isteni erő munkálkodik. Ez a hit reménnyel töltheti el az igehirdetők szívét. Ez bátorítja egyházunk minden tagját, amikor annyi kétely szűrja tövisét szívünkbe. A keresztyén azért tekint derűlátóan a jövőbe, mert Isten jó magot vet földjébe. Gondját is viseli s akkor is növeszti, amikor alszunk. Nemcsak a fényes nappalokon, békében és szabadságban növekszik Isten országa, hanem a megpróbáltatások éjszakájában is. Növekedését nem lehet emberi erővel meggátolni. Ez a keresztyén remény forrása. Egyházunk életében minden úgy történt, ahogy Isten akarta vagy megengedte és így történik ez a jövőben is. A látszólagos vereségekben is elveti új győzelmei magját. Mi pedig „olyanok vagyunk, mint a katonák, akik talán elesnek abban a rohamban, amelyből a béke kerül ki győztesen. . . Nem Isten győzetik le a mi bukásunkban. . . Jóllehet mi egyénileg földre hullni látunk, az a világ, amelyben majd újra élünk, győzedelmeskedik a mi halálunk által.” (Teilhard de Chardin: Benne élünk, 65. l.)

Az isteni kegyelemnek ezt a váratlan, meglepő működését számtalan példával igazolhatjuk. Hadd idézzek egy érdekes megtérést, André Frossard esetét. Könyvet is írt róla és ezt a címet adta: „Van Isten, találkozom Vele.” Ebben elmondja többek között, hogy édesapja és egész családja vallástalan volt, materialista nézeteket vallott. Ő is ebben a légkörben nevelkedett, így tehát semmi sem indokolta Istenhez térését. Mégis hogyan történt? Jómaga így számol be róla. Az egyik este Párizsban délután öt óra tíz perckor beléptem a Quartier Latin kerület egyik kápolnájába, ahol barátomat kerestem. Mikor öt perc múlva kiléptem, olyan barátság született szívemben, aminőt még nem látott a világ. Úgy léptem be a kápolnába, mint egy kételkedő, baloldali ateista és kiléptem, mint hívő katolikus. Mindezt őszintén elmondja édesapjának, aki nemcsak megbotránkozik fia váratlan pál-

fordulásán, hanem kételkedni kezd épelméjűségében. Elviszi egy hasonló gondolkozású orvos barátjához, hogy vizsgálja meg fiát. Az orvos elbeszélget a fiatalemberrel és végül ezt mondja apjának: nincs semmi baj fia elméjével. Ami vele történt, azt egyszerűen így hívják: kegyelem...

Ki merné állítani közülünk, hogy saját vagy embertársai életében nem találkozott a kegyelem különféle érintésével? Igaz, sokan eltékozzolják ezeket a kegyelmes perceket és veszni engedik. Mily kegyelem, hogy maga Isten őrködik a kegyelem vetése felett. Ő küldi a tavaszt és gondoskodik arról, hogy megbokrosodjon vetése, eltüntesse a fagy pusztítását és megvalósuljon mindennapos kérése hűséges gyermekeinek: jöjjön el a Te országod!

MIÉRT FÉLTEK?

12. évközi vasárnap
Mk 4, 35—40

Názáret városától mintegy tíz kilométerre fekszik a Genezáret tava. Vízét a Jordán folyó táplálja és érdekessége, hogy 208 méterrel van a tenger színe alatt. Neve héberül Kinnereth, ami hárfát jelent, mert a tó ehhez hasonlít. Hossza 21, legnagyobb szélessége 11 kilométer. Legnagyobb mélysége 48 méter. Mivel mélyen a tenger színe alatt fekszik, igen különös az időjárása. Gyakoriak a hirtelen támadt viharok, amelyek veszedelmesen felkorbácsolják vizét. Jézus kedvelte a tó környékét és megszentelte működésével. Gyakran áthajózott egyik partjáról a másikra és egy ilyen alkalommal komoly viharba kerültek. Nem ez volt az első és utolsó vihar a tó történetében, de ez volt az egyetlen, amit Jézus lecsendesített.

Nem kétséges, hogy itt egy valódi eseményről számol be az evangélista. Ezzel akarta bizonyítani, hogy Jézus a természet ura. A történet természetesen átvitt értelemben is magyarázható. Nemcsak a tengeren, vizeken, hanem az emberi életben is gyakran támadnak viharok. A szenvedélyek, a külső sorscsapások fölkorbácsolják életünket. Sőt mi több, az egész emberi történelem hasonlít a viharos tengerhez. Bár tudományunk segítségével sok győzelmet arattunk a természet erői fölött, ennek ellenére mégsem állíthatjuk, hogy életünk mentes minden katasztrófától. A legyőzött veszélyek nyomába újabbak lépnek. Gondoljunk csak a félelmetesen szaporodó közlekedési balesetekre! Vagy a megfertőzött vizekre, földekre és levegőre. Az emberi-

ség életében elérkezett egy korszak, amikor az atombombákkal olyan vihart kavarhat, amelyben egész civilizációnk megsemmisülhet. Így lesz a háborgó tenger és a rajta hánykolódó hajó a veszedelemben forgó emberiség szimbóluma. Ma már nem hiszünk olyan vakon a tudományban, mint az elmúlt században. A két világháború borzalmai minden kételkedőt meggyőzhetnek, hogy a szív, a szeretet, az erkölcs növekedése nélkül siralmas jövő vár az emberiségre.

Ebben a veszélyes világban, ezen a háborgó tengeren úszik Szent Péter hajója is. Az egykori törekeny sajka valóságos óceánjáró hajóvá növekedett. Képes arra, hogy megnövekedett úrtartalmával magába foglalja az egész emberiséget. Két lényeges dolog azonban ma sem változott. A hajót, egyházunkat ma is viharok támadják és a hajó utasait hatalmába keríti a félelem. Csak az a megnyugtató, hogy ezen a hajón, ha aludni is látszik, de velünk van Jézus. Olykor kalózhajók közelítenek és az utasok közül egyesek megrémülnek. Nekik mondta XXIII. János pápa. „Sokszor úgy állunk szemben egyházunk ellenségeivel, mint Dávid a hatalmas Góliáttal. Úgy tűnik, hogy erősebb a vihar hajónknál és hatalmasabbak egyházunk ellenségei. Ez azonban csak látszat. Az egyház ellenségei talán nagyok, de nem erősek. Ezért élnek állandó félelemben és reszketnek lábaik. Márpedig aki erős, az nem fél.” A győzelem mindig azokra mosolyog, akik Jézussal tartanak.

Az élet tele van titkokkal és olykor képtelenek vagyunk az értelem kulcsával megnyitni zárait. Így például az újságok beszámoltak egy különös eseményről. Egy Angelico Faticoni nevű emberről van szó, aki 1931-ben halt meg az amerikai Floridában. Meghalt és sírba vitte megfejthetetlen titkát. Egyszerűen csak parafaembernek hívták. Vajon miért? Mert nem merült el a vízben. Órákon át lebegett az vízben mindenféle testtartásban és nem süllyedt el. Az orvosok többször is alaposan megvizsgálták szervezetét, de nem találtak benne semmi rendkívülit. Csalásról nem lehetett szó. Kísérletképpen egy alkalommal tíz kiló ólmot kötöttek testére és így is órákon át feküdt a vízben. Ismerőseinek megígérte, hogy halála előtt elárulja e különös jelenség titkát. Hirtelen jött halála azonban megakadályozta ebben.

Ki tagadhatná, hogy egyházunk hajóját is nem egy alkalommal pusztulással fenyegette a vihar. Napjainkban is sokat beszélnek arról, hogy feladhatják neki az utolsó kenetet és elmerül a történelem feneketlen tengerében. Ezért is hagyják el utasai és matrózai olyan sietve. Mi azonban nem futunk el a süllyedőnek nyilvánított hajóról. Hiszünk abban, hogy minden vihart átvészelsz és nem lesz a hullámsír martaléka. Vajon mi a titka egyházunk megmaradásának? A választ Jézus ajkáról vesszük: én veletek vagyok a világ végezetéig. A parafaember nem süllyedhetett el, mert a parafának ez a természete. Az egy-

ház hajója is fából, ha nem is parafából, de Krisztus keresztfájából készült. Ez az ereje, ezért nem félhetünk, ezért ne legyünk kicsinyhitűek!

BOLDOG VAGY SIMON!

Péter-Pál ünnepe
Mt 16, 13—19

Ha Péter és Pál apostolt a mai napon közösen ünnepeljük, ez nem véletlen műve. Igaz ugyan, hogy sok mindenben különböztek egymástól, ám a legfontosabbban megegyeztek: Krisztus mindent felülmúló szeretetében. Ezáltal lettek új emberekké, apostolokká, egyházunk oszlopaivá. Példájukból minden keresztény megtanulhatja, milyen átváltoztató erő rejlik a Krisztussal való találkozásban.

A két apostolfejedelem életében valóban sorsdöntő nap volt a Jézussal történt találkozás. Péterre a Galileai-tó partján tekintett az Úr és ott hangzott el a hívó szó: jöjj, kövess engem! Péter nem ellenkezett és mindenét elhagyva követte Jézust. Üres kézzel indult, hogy kezébe foghassa a „mennyei országának kulcsait”; kiürített szívvel, hogy megtölthesse Krisztus szeretetével. Egészen másként történt Pál apostol találkozása. Az Írás szava szerint kegyetlenül üldözte Isten egyházát. A találkozás azonban ott a damaszkuszi úton gyökeresen megváltoztatta életét. Neki is volt mit elhagynia. Szakítania kellett egy vakvágányra futott, fanatikus vallásossággal. El kellett vetnie előítéleteit, le kellett tennie eddigi tudományának fegyverzetét. Mindezt azonban könnyű szívvel megtehetette, mert Jézust kapta helyette. Igaz, Péter és Pál megtérésük előtt is vallásos emberek voltak és a mózesi törvény megtartásával törekedtek az Istennek tetsző életre. Ám az igazi vallásosság akkor ragyogott fel előttük, amikor Jézus arcába néztek. Hiszen Ő azért is jött a földre, hogy megtanítsa minket az Istennek tetsző életre. Péter és Pál apostol mindezt fölismerte és ez a magyarázata „pálfordulásuknak”. Lehetetlen ugyanis megismerni Istent, megismerni Jézust és ugyanannak maradni, mint annak előtte. Aki egyszer belenézett Jézus szemébe, abban föl kell ébrednie a szent váagnak, hogy magára öltse gyönyörű emberségét. Akit egyszer megérintett Jézus szeretete, az nem szabadulhat boldogító rabságából. Ezért lett Simonból Péter és Saulból Pál.

Nem kétséges, hogy ez a találkozás Krisztus kezdeményezésére történt. Ő nézett Péterre, Ő tekintett Saulra a damaszkuszi úton. Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy ebben a kitüntetésben kizárólag

a két apostol részeseült. Jézus nemcsak a múltban szólt, hanem a jelenben is. Nemcsak Pál elé áll, hanem elénk is. Csak ki kell nyitnunk a szemünket, fülünket és főképp a szívünket. Hiába tekint reánk az Úr, ha lehunyjuk vagy elfordítjuk tekintetünket. Hiába szól, hiába hív, ha mi más hangokra állítjuk szívünk rádióját. Sokszor ösztönösen vagy szándékosan lefoglaljuk magunkat, csakhogy bebiztosítsuk magunkat Isten hívása ellen. Önzésünk börtönébe zárkozunk s magunkra aggatjuk a mulandó értékek bilincseit. S tesszük mindezt azért, mert azt gondoljuk balga módon: Isten nem tud minket kielégíteni, lemondásainkért kárpótolni. Aimé Duval atya, aki mint Jézus énekese járja gitárjával a világot, egyik közismert dalában így énekel: Jesus, mon ami, cherchant ton visage... Jézus az én barátom, keresem arcodat. Ha azt akarjuk, hogy tekintetünk találkozzék Jézus tekintetével, nekünk is keresnünk kell a boldogító találkozást.

Néhány évvel ezelőtt Michaelangelo remekművét a Pietát Amerikába szállították az ott megrendezett vilákiállításra. Tették ezt azzal a megfontolással, hogy minél több ember gyönyörködhessek a remekműben. Mert a szépségnek az a hivatása, hogy „örökké rózsálljon” (Shakespeare) és mindenkit megajándékozzon örömeivel. Jézusunk is azért jött a földre, hogy a saját arcán ragyogtassa fel azt a „rózsálló szépséget”, amelyben mennyei Atyánknak is kedve telik. Azért választott és választ apostolokat, azért küldi őket a világ útjára, hogy hirdessék és megmutassák az isteni élet szépségét. Számít ránk, szinte semmit sem csinál közreműködésünk nélkül a földön. Szüksége van az igehirdetőkre, hogy elhítsék gondolatait az emberlelkek barázdáiban. Szüksége van az édesanyákra, hogy általuk dédelgesse gyermekeit. Szüksége van a szerelmesekre, hogy megsejtesse velük a szeretet mérték nélküli gazdagságát. Az emberek ügyes-bajos dolgait általunk akarja elintézni, egyszóval ránk bizza a világot. Megértette ezt a két apostolfejedelem és ezért hirdették oly fáradhatatlanul az evangéliumot.

Egy fényképész beszélt el, aki beutazta Abesszíniát és többek között meglátogatta a híres lalibelai templomot. Vajon mi az érdekessége ennek a templomnak? Története elárulja. A 13. században vallásos uralkodója volt az országnak, akit Lalibelának hívtak. Uralkodása alatt a kopt kereszténység felvirágozott és templomokat építettek. A mohamedánok mindezt rossz szemmel nézték és egymás után rombolták le a keresztények templomait. Ekkor a király utasítására sziklába vájták a templomot, amit aztán nem tudtak lerombolni.

A mai ünnepen mi is arra a két apostolra emlékezünk, akik sziklába vájták Isten egyházát. Ez a szikla tulajdonképpen Krisztus. Benne és általa leszünk mi is erősek olyannyira, hogy a pokol minden hatalma sem győzhet le.

A SZERETET TŰZHELYE

Jézus Szíve ünnepe
Jn 19, 31—37

A vallások történetét tanulmányozva meggyőződhetünk az egyetemes emberiség Isten utáni vágyakozásáról. Ennek vannak tiszteletreméltó megnyilatkozásai, de megdöbbentő eltévelyedései is. Gondoljunk csak a véres emberáldozatokra, csecsemők és fiatal lányok leölésére! Mindez abból a téves elképzelésből fakadt, hogy az Isten szigorú, kegyetlen, bosszúálló ura a világnak. Isten azonban irgalmas és nem akarta elveszni az embert a tévedések dzsungelében. Ezért is küldte[†]Jézust, az Ő arcán ragyogott fel előttünk az igaz Isten ismerete. Átala tudtuk meg, hogy szeretet az Isten. Erről tanúskodott Betlehemben, ennek a szeretetnek lángoszlopa gyulladt ki a Golgotán, a kereszten. Ennek a szeretetnek szítogatója a Szentlélek, aki állandó párbeszédre serkenti Isten egyházát és a szeretet nyelvére oktatja. Ennek a párbeszédnek egyik megnyilatkozása az Alacoque Szent Margitnak adott látomás és üzenet. „Nézd e szívet, mely annyira szerette az embereket...!” A mai ünnepen ennek a felszólításnak engedelmessékedünk, amikor Jézus szerető szívére emeljük hívó tekintetünket.

Mindnyájan láttunk már olyan képet vagy szobrot, amely Jézust lángoló, töviskoszorús szívvel ábrázolja. Vajon mire figyelmeztetnek a szívből kitörő lángok? Arra, hogy Isten szeretetből teremtette a világot és szeretete az, ami a Fiút a földre küldte. Ezt azért kell hangsúlyoznunk, mert sokan kételkednek Isten szeretetében. A világban tapasztalható tengernyi rossz, a lét véres sebei, az emberi élet tragédiái, az élet kerekeinek fülsiketítő nyikorgása sok embertársunk szívében kioltja az Isten szeretetébe vetett hitet. Ám kereszténynek lenni éppen annyit jelent, mint ezek ellenére is hinni Isten jóságában. Ezt a hitünket arra alapozzuk, hogy Isten nem úgy szeret, ahogyan mi elvárjuk vagy elképzeljük. Helytelen lenne azt gondolnunk, hogy Isten valahol messze, a csillagos ég kárpítja mögött rejtőzködik és onnan küldi felénk szeretetének hullámain, ami épp olyan láthatatlan, mint a kozmikus sugárzás. Isten tudja, hogy emberi megismerésünk az érzékszerveinknél kezdődik. Ezért is akar érzékelhetően szeretni. Ő integet felénk a csillagszipkés éjszakákkal és bíboros hajnalokkal. Ő üzen a rét virágaival és a mezők liliomaival. Ő kopogtat dobhártyánkon szebbnél szebb dallamokkal. Az ízes kenyérben, az édes mézben, a tüzes borban Isten szeret minket. Aztán még jobban megteszi ezt a hozzánk hajló emberekben. Ő csókol édesanyánk ajkával, Ő ölel magához is a

baráti, jegyesi, hitvesi karok ölelésével. Végül a leghangosabban egyszerűlt Fiában kiáltotta szívünkbe végtelen szeretetét.

Jézus szerető szíve, amelyet holtában is megbezett a római katona lándzsája, arról beszél, hogy Isten szeretete bizonyosságul mennyire kiszolgáltatta magát nekünk. Egy szülő, az édesapa vagy édesanya bizonyos tekintetben kiszolgáltatója gyermekének. Szeretni valakit annyit jelent, mint hatalmat adni másoknak szívünk felett. Jézus is ezt tette a keresztfán. Egy normann közmondás szerint: minél kevésbé szeret valaki, annál erősebb. Jézus egész földi életében lemondott erejéről éppen azért, hogy meggyőzzön szeretetéről. Istent megtagadhatják, semmibe vehetik, keresztre feszíthetik, ám ő mindezt nem tudja velünk megtenni. Szinte azt mondhatnám: mi megvagyunk Isten nélkül, de ő nem tud megenni nélkülnk. Nem tud nem ismerni és nem szeretni minket. Megtagadhatjuk, de ő nem szűnik meg atyánk és testvérünk lenni. Ezt hirdeti Jézus megbezett szíve és még valamit. Nevezetesen azt, hogy nekünk is követnünk kell ebben a szerető lelkületben. Ne hivatkozzunk folytonosan arra, hogy az emberek utálatosak, elvetemültek, gonoszok. Higgyünk abban, hogy „a szeretet az eltéphetetlen, minden útvesztőből kivezető aranyfonál... Olyan, mint a napsugár, mely a virágokat a sötét földből kicsalogatja... Még a bűnösök is elsősorban a szeretet útján akarnak behódolni.” (Prohászka, Ö. M. 7/280) Egy kilencéves kislány súlyos égési sebeket szenvedett. A lakásban fölrobbant az olajkályha és a gyermek életét csak gyors bőrátültetéssel lehetett megmenteni. Az orvosi felhívásra többek között 4000 fegyenc jelentkezett bőradásra. Tízet kiválasztottak közülük, akik 1625 négyzetcentiméter bőrt adtak a beteg gyermeknek. S vajon kik voltak ezek? Gyilkosok, betörők, bűnözők...

Természetesen mi sem könnyebb, mint meghatódni ilyen történeten és napirendre térni fölötte. Mi keresztények azonban nem tehetünk ilyesmit. Nem állhatunk meg a szép szavaknál, hiszen a szeretetnek édes gyermeke nem a szó, hanem a tett. Szeretnünk kell az embereket nem csupán általában, hanem itt és most. Könnyű szeretni a távoli népeket, de sokkal nehezebb a szomszédunkat. Könnyű szeretni egy elképzelt hitvestársat, mint a valódit. Könnyebb segítséget nyújtani a távoli népeknek, olykor hatalmi érdekből, mint szolgálni saját nemzetünket. Sajnos a magyar történelem bőven szolgál elrettentő példákkal. Móra Ferenc írta az első világháború utáni években: „A tatárjárás után csak egy magyart kellett hohér-pallossal felnégyelni, mivel emberhúst mért. Hol lehetne elegendő hohért kapni, ha mindenkit így akarnánk megbüntetni, aki magyar tíz-tizenkét esztendő óta embervadászatban és emberhúskimérésben bűnös volt?”

A mai ünnepen vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, hiszen az ítélet napján Isten is szeretetünket fogja számonkérni. Ha hiszünk Isten

szeretetésben, úgy kell élnünk, hogy Isten is hihessen szeretetünkben. Ezt pedig csakis azzal mutathatjuk meg, ha a mi szívünk is a szeretet lángoló tűzhelye lesz, amely mellett sokan megmelegedhetnek.

MEGFOGTA A KISLÁNY KEZÉT

13. évközi vasárnap
Mk 5, 21—43

Emberi szempontból mindig tragikus egy gyermek halála. Hiszen mint mondani szoktuk: még előtte állt az élet. Halálukkal sírba hervad a szülők reménye és ha egyetlen gyermekük vész el benne, életüknek sem marad folytatása. Sovány vigasz a költő szava: „múlása könnyű volt és tiszta, mint az égbe visszareppenő sugáré...” Megértette ezt Jézusunk is és ezért fogadta megértéssel Jairus, az édesapa kérését: Uram, kislányom halálán van, de jöjj, tedd rá kezed és élni fog!

Csodálatos az emberi kéz, melyet az arc után méltán nevezünk leg-szellemibb testrészünknek. Áldott az orvosok keze, amellyel betegek életét mentik. Áldott az anyák keze, mely életbe ringatja gyermekét. Áldott a nevelők keze, amely a tudás birodalmába vezetí tanítványait. Áldott a művész keze, amellyel a szépség birodalmába kalauzolja az embert. Mily szomorú, ha ezzel ellentétben a rosszra használjuk kezünket. Nemcsak életet fakaszthat, halált is osztogathat. Ezzel kapcsolatban hadd említsek egy népszerűtlen témát, ami miatt sokan elmarasztalják egyházunkat. Az anyaszív alatt megfogant életek kioltására gondolok. Egyesek azzal védekeznek, hogy a néhányhetes magzat még nem nyerte el emberi személyiségét és nem beszélhetünk gyilkosságról. Egyébként is ennek a kérdésnek eldöntése a házastársak, élettársak vagy minek nevezzem magánügye. Egyházunk nem így vélekedik és ezt a „műveletet” mindig is gyilkosságnak tartotta. Minden vita helyett elolvasok nektek egy szerény kis írást, amelynek szerzője ezt tűzte címéül: Egy meg nem született gyermek naplója.

Október 5. Ma kezdődik az életem. Szüleim még nem tudnak rólam. Kisebb vagyok mint a gombostű feje, de elindultam az önállóság útján. Testi és szellemi képességeimet már magamban rejtem. Barna lesz a szemem, szőke a hajam, mint az anyukámé. Már az is eldőlt, hogy kislány leszek. Okt. 23. Első sejtjeim már kialakultak és ezekből képződnek véredényeim. Szerveim még fejletlenek. Édesanyám vérkeringése tart életben. Szájam kifelé már megnyílt, egy év múlva nevetni tudok vele. Az első szavam ez lesz: mama. Okt. 25. Ma kezdett

dobogni a szívem. Megállás nélkül dolgozik majd életem végéig. Nov. 2. Nőni kezdenek karjaim és lábaim. Még sok idő kell hozzá, hogy használni tudjam őket. Nov. 12. Már ujjaim is formálódnak. Velük szorítom meg az emberek kezét. Nov. 20. Ma délelőtt anyukám elment a doktor bácsihoz és tőle tudta meg biztosan, hogy szíve alatt hordoz. Mennyire örülhet nekem! Nov. 25. Már látni lehet, hogy kislány leszek. Szüleim már készülhetnek a keresztlőre és kereshetnek egy szép nevet. Nov. 28. Szinte összes szerveim kialakultak. Dec. 10. Kinőtt a hajam és a szemöldököm. Hogy örül majd anyuka szőke kislányának! Dec. 13. Hamarosan megnyílik szemem. Látni fogom a színeket, fényeket, virágokat. Legjobban mégis annak örülök, hogy megláthatom majd szüleimet. Dec. 24. A szívem már teljesen kifejlődött, erős, egészséges. Dec. 28. Aprószentek ünnepe. Ma délelőtt szüleim kívánságára kioltották életemet. Eddig tart a meg nem született kisgyermek naplója. Képzlet szőtte történet csupán? Sajnos nem! Százerek, milliók nevében írták. Mi a tanulság belőle: akinek az élet Ura megfogta a kezét, nem ölhetjük meg büntelenül.

Ám a testi életadáson túlmenően a keresztyén szülőknek gondolniuk kell gyermekük lelki, vallásos életére. Hitünk szerint Isten úgy szeret minket, hogy örök élettel akar megajándékozni. Ebbe az ajándékozásba bele akarja vonni a jó szülőket is. Jézus nemcsak azért fogta meg kezünket, hogy bevezessen a földi élet birodalmába. Vezetőnk akar lenni az Atyához. Egy orvosnő beszélt el. A kórházba, ahol dolgozik, behoztak egy fiatal lányt, akit féltékenységből mellbeszúrt udvarlója. A seb halálos, nincsen segítség. Mikor a lány magához tér, az orvosnő éppen az ágya mellett áll. A lány ránéz és ezt mondja: tudom, hogy meghalok, ne is vigasztaljon. Csak azt kérem, tessék megmondani: mi történik az emberrel a halál után? A doktornőt meglepi a kérdés. Mit válaszoljon? Erről nem tanultak az egyetemen. Aki meghal, egyszerűen megszűnik élni és kész. Ezért ezt válaszolja: nem tudom. Hát akkor mit tud, ha ezt sem tudja, kérdi a haldokló lány? Ez nem tartozik az én szakmámhoz, védekezik az orvosnő, de ne izgasd magad ilyesmivel. Nyugodj meg szépen! Dehát hogy nyugodjak meg, ha nem kapok választ kérdésemre? Egyszer azt hallottam, hogy a papok tudják, mi lesz velünk a halál után. Tessék papot hívni! Félóra múlva ágya mellett áll egy lelkiatya. Mikor elmegy, béke ragyog a haldokló arcán. Vajon miért? Mert Jézus megfogta a kezét és ő az övét. . .

1965 tavaszán a Szent Pál társaság rendezésében hívők és nemhívők találkoztak az ausztriai Salzburgban. Ott mondotta egy jugoszláv marxista filozófus (Bosnyák): „a hit, a vallás nem hal ki a társadalmi haladással. A vallás ugyanis a tragikus sorsú ember szembehelyezkedése a halállal. Ezért a vallás halhatatlan.” A mai evangélium erre

az igazságra is figyelmeztet. Szeressük hát az életet, mint Isten ajándékát! Védelmezzük az életet és ne legyünk a gyermekgyilkos Heródes cinkosai! Gondoskodjunk arról is, hogy Jézus megfoghassa gyermekeink kezét és velünk együtt elvezesse az Atyához!

AZ ÁCS FIA

14. évközi vasárnap
Mk 6, 1—6

Miután Fülöp apostol Jézushoz csatlakozott, találkozott barátjával Nátánáellel. Boldogan újságolta neki: megtaláltuk a Messiást, a názáreti Jézust! Erre Nátánáel egy hideg zuhanynak beillő kérdéssel válaszolt: jöhet-e valami jó Názáretből? Ebből a kijelentésből kiviláglik, hogy ennek a galileai falunak nem sok becsülete volt az országban. Jézusra várt a feladat, hogy megváltoztassa az elmarasztaló véleményt. Nyilvános működésének egyetlen esztendeje elegendőnek bizonyult, hogy minden kételkedőt meggyőzzön: igenis, jöhet jó Názáretből! Mikor tehát tanítása és csodái kíséretében szülőfalujába érkezett, joggal elvárhatta volna, hogy szívélyesen, lelkesen fogadják honfitársai. Sajnos, nem így történt. Názáret lakói megbotránkoztak Jézus szavain és elszalasztották a megtérés nagy lehetőségét. Innen a híres szállóige: senki sem próféta a saját hazájában.

Az evangélium beszámolója szerint Jézus beszédet mondott a zsinagógában. A hallgatóságot meglepte bölcsessége és nem értették, hogyan jutott ennek birtokába? Hiszen éveken át közöttük élt és semmi jelét sem adta tudományának. Csodáiról is kósza hírek jártak mindenfelé, ki hinné, hogy ilyesmikre is képes az ács fia? Ám ahelyett, hogy hittel és szeretettel tudakolták volna eredetét, megbotránkoztak benne. Az emberek mindig hajlamosak annak elvetésére, amit nem értenek. Jézus harminc éves koráig Názáretben élt és semmi jelét sem adta hatalmának. Verejtékes munkával kereste mindennapi kenyerét. Az ő életüket élte, de most olyanokat mond és úgy viselkedik, ami teljesen eltér megszokott életüktől. Ahelyett, hogy szívükbe fogadnák vagy megfontolnák szavai igazát, káromlásnak minősítik új tartalmú kijelentéseit. Ember így nem beszélhet, csak akkor, ha ördöge van.

Jézus nem szórt átkot falujára, hiszen jól látta azokat a körülményeket, amelyek az ellene forduló emberek magatartását meghatározták. Vakmerőségnek hangzott, hogy Jézus messiási küldetést tulajdonít magának, holott a zsidók képzeletében egészen más kép élt a Messiás-

ról. Az ő számukra nem jelentett annyit Jézus tekintete, szava és cselekedete, mint Fülöp apostol számára. Ő ezek alapján a Messiásra ismert Jézusban, Názáret lakói pedig káromkodóra. Hogy mondhat egy közönséges ember ilyesmit, hogy Ő az életre vezető út? Az égből alászállt kenyér. Aki engem lát, látja az Atyát. Ki vádolhat engem a bűnről? Ilyen és hasonló kijelentéseket nem hangoztathat egyetlen becsületes, józanul gondolkozó ember sem. Názáreti hallgatói képtelenek voltak kiemelkedni kicsinyes elképzeléseik kuckójából és megváltoztatni magatartásukat.

Sajnos, Jézus elutasítása nemcsak Názáretben történt, hanem azóta is megismétlődik. A Jézusra találó Fülöpök mellett nagy számban találkozunk olyanokkal, akik sem Jézus szavainak, sem tetteinek nem akarnak hinni. Azt mondom: nem akarnak. Mert a hívő magatartás kialakításában fontos szerep hárul akaratumkra. Az okoskodás megerősíthet hitünkben, de kizárólag az értelem útján nem juthatunk el az Istenhez. Az ész mindig találhat érveket a hithez, de találhat érveket a tagadáshoz is. Mennyien hivatkoznak csalódásaikra, a hit világának meseszerűségére. Illúzió az egész, maszlag, kábítószer és a papoknak jó üzlet. Számos indokot felhoznak, csak a legfontosabbat hallgatják el. Nevezetesen azt, hogy nem is akarják, nem is kívánják a hitet. Terhesnek, kényelmetlennek látszik a hit engedelmessége, megalázza a gögős embert.

Valahol egy angol faluban hitellenes előadást tartott valaki. Miután befejezte mondókáját, felszólította a jelenlevőket: tegyenek föl kérdéseket! Egy idős asszony jelentkezett. Uram, mondotta, szeretnék valamit kérdezni öntől. Csak rajta, kedves asszonyom. Évek óta özvegyen élek, férjem halála után semmim sem maradt, csak nyolc gyermekem és egy bibliám. Férjemet elvesztettem, de Istenbe vetett hitemet és reményemet megőriztem. A biblia szellemében neveltem gyermekeimet és becsületes emberek lettek. Kötelességem elvégeztem, nyugodtan nézek szembe a halállal. Ezt adta nekem keresztény hitem. De mondja meg, mit ad önnek, hogy nem hisz Istenben? Világos, hogy erre a kérdésre nem tudott válaszolni a szónok.

Egyházunk azért olvashatta föl a mai evangéliumi részletet, hogy megóvjon minket Názáret lakóinak balga magatartásától. Ha Jézus nem lehetett próféta a saját hazájában, legyen prófétája a mi közösségünknek, a mi családunknak. Ezért imádkozzunk a mai szentmisénken egy indiai lelkipásztor szavaival:

„A szobrász a márványtömböt nézi és a szeme a kiformált szobrot látja a kőben, amelyben majd sokan gyönyörködnek. A gazda a vetőmagot nézi, de lelki szemével látja az aranyos kalászt, az ember kenyérét. Az asztalos a deszkákat szemléli és szeme látja már a kész bútort, amelyeket sokan használnak. A Megváltó a bűnösökre néz és

szeme látja megtérésüket. A neki átadott életet, amely egyedül Őt szolgálja. Ó Uram, bennem, bűnös emberben oly sok akarás van, ami ellened lázad. A márvány enged a szobrász ügyes kezének. A vetőmag kikel és kalászba szökken. A deszka sem berzenkedik az asztal ellen. Ó Uram, végy kezembe Szentlelked által és teremts újjá engem! Légy türelmes hozzám, ne mondj le rólam, míg olyan nem leszek, mint Te akarsz”. (Johnson Gnanabaranam)

MINEK A VALLÁS?

15. évközi vasárnap
Mk 6, 7—13

Fölösleges lenne elhallgatnunk azt a nyíltan fölvetett vagy a szívek mélyén megfogamzó kérdést: szüksége van-e korunk emberének Istenre, egyházra, papságra? Sokan egyszerű kézlegyintéssel intézik el a kérdést és nemmel válaszolnak rá. A vallás egyesek szerint összeegyeztethetetlen az emberi szabadsággal. Ahogy az egykori anarchista Bakunin mondotta: „Ha van Isten, akkor az ember rabszolga.” A harcos tagadóknál sokkal népesebb a közömbösek tábora. Tisztelem a hívő embereket, de én jól megvagyok Isten nélkül.

Őszintén bevallom, hogy papi találkozókön napjainkban gyakran fölvetik a kérdést: van-e értelme a papi szolgálatnak? Mi az a kézzelfogható érték munkájukban, ami hozzájárul az emberi élet gazdagításához? Nincs-e igazuk azoknak, akik fölöslegesnek tartják a lelkipásztori munkát vagy a legjobb esetben afféle temető, eskető, keresztelő szertartás-vezetőt látnak benne? Minden tévedés elkerülésére meg kell állapítanunk, hogy a papi szolgálatot csak a hit szemével lehet helyesen értékelni. Eszerint ugyanis a papot Krisztus hívja és ő küldi az emberek közé. Nem azért, mert a hívők vagy nemhívők igénylik, hanem mert az Atya általuk akarja folytatni üdvöztető tevékenységét. A lelkipásztor tehát nem azért jelenik meg a hívők közösségében, mert hívták, hanem, mert küldték.

Érdemes ezt megfontolni a kedves híveknek, hogy világosan lássák, mit várjanak és mit várhatnak lelkipásztoruktól. Az is nyilvánvaló, hogy a papság létjogosultságának kérdése összefonódik a hit létjogosultságának kérdésével. Erről szólva el kell ismernünk a világ önálló jellegét, tehát azt a tényt, hogy a világ és benne az ember úgy van megteremtve, hogy fennállhat tudatos istenhit nélkül. A felnőtt ember sem veszíti el életét, ha bármilyen okból szakít szüleivel, ha

megtagadja őket. Isten sem veszi el az általa teremtett létet azoktól, akik elfordulnak Tőle. Mivel pedig Isten a világot, benne az embert alapjában jónak teremtette, az is tehet jót, az is lehet jó ember, aki megszakítja Istennel a hívő kapcsolatot. Az emberi élet tehát elképzelhető és berendezhető úgy is, mintha Isten nem létezne.

Ám a gondolkozó ember messzebbre merészkedik és fölismeri azt a nyilvánvaló tényt, hogy a világ és benne az ember túlmutat önmagán. Abban a pillanatban, amikor ajándékba kapott létünk honnanja után érdeklődünk, bizonyos értelemben a vallás talajára lépünk. Ez a tapasztalás készíti az embert, hogy átlépje az autonómnak tartott világ határait és a hit birodalmába lépjen. Ez a meglátás buktatja meg Isten trónkövetelőit és ez ingatja meg a biztosnak vélt talajt a tagadás lábai alatt. Ezt az igazságot így fogalmazta meg Dag Hammarskjöld az ENSZ egykori főtitkára: „Az Isten nem hal meg azon a napon, amelyiken megszűnünk hinni Benne. Mi azonban megszűnünk igazán élni abban az órában, amikor nem világítja át létünket annak a megújuló csodának ajándéka, amelynek forrása túl van az értelem határain.”

Urunk Jézus ebből a határon túli világból lépett hozzánk, hogy kitágítsa, beteljesítse emberi életünket. Ezt a teljesség utáni vágyat fogalmazta meg a költő is ebben az Isten után kiáltó versszakban:

Nem emel föl már senki sem,
belenehezültem a sárba.
Fogadj fiadnak, Istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.

(József Attila)

Azért van szükségünk Istenre, beléje kapaszkodó hitre és papi szolgálatra, hogy az ember ne ragadjon a föld sárába, hogy fiává fogadjon az Isten és ne legyünk atyátlan árvák. Méltán jegyzi meg egyik hit-tudósunk: „Az Isten nélküli világ — embertelen világ.” (Danielou) Ahol meghal az Isten, meghal az ember is, legalább is lelki értelemben. Emberségünkhöz hozzátartozik, hogy túlnézzünk a földi élet határain. Az ember csak Istennel együtt, a hozzá fűző partneri kapcsolattal igazán ember. Ez nem kívánja azt, hogy megvessük a földet. Inkább csak azt, hogy kifutópályánk legyen az Isten országa felé.

Jézusunk ezt az országot hirdette meg földi életében és ennek megvalósítására rendelte egyházát, benne a papi szolgálatot. Tisztelti az emberi szabadságot és ezért figyelmezteti apostolait: csak oda menjtek és ott lakjatok, ahol szívesen fogadnak titeket. Ahol nem vagytok kívánatos személyek, grata personák, onnan menjetek máshová és még a port is rázzátok le lábatokról. Az evangélium nem ismeri az

erőszakot és bárcsak mások se ismernék! Joggal írja valaki: „Helytelen dolog ráerőszakolni valakire az Istent, ha nincs szüksége rá. De még rosszabb távol tartani valakitől, aki úgy érzi, hogy nagyon szüksége van rá.” (Thornton Wilder: A teremtés nyolcadik napja, 205. l.)

Ezzel kapcsolatban érdemes fölvetnünk a kérdést: vajon én befogadom-e, vajon nálam otthon érezheti-e magát az Isten? Ő ugyanis nagyon megválogatja hol és kikkel lakjék együtt. Akiben gyűlölet, harag, erőszak tanyázik, az ne kívánja, hogy Isten legyen a vendége. Úgy kell rendezni életünket, hogy megfeleljen Isten ízlésének. Az ige szolgálatában álló lelkipásztor ebben a berendezkedésben hivatott segíteni.

Az egyházat megvető Voltaire az utcán sétált barátjával s közben egy pappal találkozott, aki haldoklóhoz vitte a szentséget. Voltaire, barátja nem kis meglepetésre, megemelte kalapját. Mi az, kérdezte tőle, talán kibékültél Istennel? A filozófus így válaszolt: azt nem mondanám, de azért köszönünk egymásnak. Mily szomorú, ha sokan így vannak egyházközségünkben Istennel! Köszönnek neki, de semmi többet nem tesznek kapcsolatuk elmélyítésére. Világos, Isten többet vár gyermekeitől. Hozzánk akar jönni, lakóhelyre találni szívünkben, hogy már itt a földön megkezdhessük az Istennel élés boldogságát.

PIHENJETEK!

16. évközi vasárnap
Mk 6, 30—34

A modern technika sok tekintetben megkönnyíti az ember munkáját, de ugyanakkor fölgyorsítja és fárasztóbbá teszi az életet. Ezért is lett jelszóvá az ötnapos munkahét, a szabad szombat, a kettős pihenőnap világszerte. A fáradt, idegileg kimerült ember pihentető oázist keres a modern élet Bábelében. Milliók szurkolnak a sportpályákon. Milliók ülnek napról napra a mozik és a tévék képernyője elé. Bőségesen fogyasztják az alkoholt, egyesek kábítószerrel élnek, mintha annyira magasztalt életünket nem lehetne józan állapotban elviselni. Egyszóval: korunk embere is keresi a megnyugvást, a kérdés csak az, hogy hol találja meg?

Miután az apostolok visszatértek küldetésükből Jézushoz, beszámolnak tapasztalataikról. A Mester mosolyogva hallgatja és észreveszi fáradtságukat. Ezért a biztatás: jöjjetek félre egy magányos helyre és pihenjétek ki magatokat! Érdemes fölfigyelnünk erre a szóra, hogy

magányos helyre. Néhány évvel ezelőtt a Balaton melléki szőlőhegyek egyikén, szerény nyaraló kapuján olvastam a szentágostoni mondást: *O beata solitudo — sola beatitudo!* Ó boldog magány, egyetlen boldogság. Valami hasonlót sejtetnek Jézus szavai is, midőn félreeső helyre hívja apostolait. Mert nem lehet akárhol és akárhogy pihenni. A magány és a benne megtalált csend a pihenés igazi hazája. Zajos világunkban elsősorban erre lenne szüksége mindenkinek. Nemcsak fülünknek, idegeinknek árt a nagy zaj, hanem lelki világunknak is. A nagy szörfüláció közepette jegyezte meg neves írónk, Kodolányi János: „minél olcsóbbak a szavak, annál drágább a hallgatás.” Bizony egyre nehezebb csendes helyre találunk, egyre többre kerül a hallgatás. Ahol nem bömböl a rádió, nem zúgnak a motorok, ahol menedékre talál a csend. Pedig erre van szükségünk, hogy elrendeződjenek gondolataink és zaklatott életünk hullámverése elsimuljon. Ez teszi lehetővé, hogy magunkra találjunk, igazi énünkkel találkozunk.

A hallgatásra azonban nemcsak a helyes önszeretet biztat minket, hanem embertársi találkozásainknak is ez a közege. Nagyon sok ember elsősorban csak azt kívánja tőlünk, hogy meghallgassuk. Aki sokat beszél, annak sok az ellensége. Akik pedig Isten hallgatásáról panaszkodnak, azok jól teszik, ha megvizsgálják: nem ők beszélnek-e túl sokat? Csendre van szükségünk, hogy meghalljuk Isten szavát. Bölcsen jegyezte meg valaki: „A csöndes emberek az egyetlen kis kereszténység, ami még megmaradt nekünk.” (Kierkegaard) Úgy is mondhatnók, hogy a csönd Isten szavának előhírnöke. A mi elhallgatásunk Isten megszólalásának feltétele. Szólj Uram, hallgat a te szolgád! Nem elég nekünk a világ zaja, az emberi szavak kenyere, hogy jöjjünk a lelkünk. Csendet kell teremtenünk magunkban és magunk körül, hogy belénk hullhassanak Isten gondolatai, Isten ígéi. Köztudomású, hogy a csillagászok munkája a naplementével kezdődik. A nappali fény lehetetlenné teszi megfigyelő munkájukat. A nap olyan hatalmas fényfüggönyt von a csillagok elé, amelyen semmiféle műszerrel nem lehet áthatolni. Csak az éjszaka hozza meg számukra a szabadságot. Ekkor nyílnak meg szemünk és műszereink előtt a távoli csillagvilágok, hogy elárulják titkaikat. Ilyen jótékony sötétséghez hasonlíthatjuk a csendet is, amely eloszlatja a világ zajfüggönyét és fölragyogtatja előttünk Isten gondolatait.

Az Úr Jézus arra biztatja apostolait, hogy pihenjenek meg egy kissé. A pihenés, a hallgatás és a csend tehát átmeneti állapota életünknek. A hallgatás nem öncél, hanem töltekezés Isten gondolataival. Azért kell megpihennünk, hogy annál fáradhatatlanabban keressük a reánk bízott embereket. Azért kell Istenhez térnünk, hogy utána az embereknek adhassuk kincseiket. Abból a tényből, hogy az emberi lét ajándékozott lét, nyilvánvalóan következik másokra utaltsága. Vezetőkre szo-

rulunk és ezért játszanak jelentős szerepet az úgynevezett nagy emberek történelmünk színpadán. Igaz, úgy-ahogy jómagunk is elkörmányozhatjuk életünket. Am még a legokosabb ember mellé is odaül hívatlan útítársként a bizonytalanság és a kétely. Ettől csak Jézus szabadíthat meg minket. Ő, aki egyedül mondhatta el magáról: én vagyok az út, az igazság és az élet... Aki engem követ, nem jár sötétségben. És ezt Jézus nemcsak mondta, de számtalan követőjének bebizonyította. Éppen ezért egyházunknak és minden kereszténynek legfőbb feladata: előmozdítani a Jézussal történő találkozást. Meggyőzni a kételkedőket: aki Jézust választja, a legjobb részt választotta.

A ma hallott evangéliumnak az kölcsönöz tehát időszerűséget, hogy Jézus szava áttöri a századok időrengetegét és hozzánk is szól. Jöjjetek egy félreeső, magányos helyre! Azt szokták mondani: a férfiember akkor pihen, ha hallgat, a nők akkor, ha beszélnek. Istennel találkozáva mindkét igényünk kielégül. Pihenünk azáltal, hogy hallgatjuk, pihenünk azáltal, hogy válaszolunk. Az embernélküli csend különösen alkalmas arra, hogy álarc nélkül álljunk Istenünk elé. Petófi írja egyik levelében: „A sors az őszinteséget tette bölcsömbe pólyának, s én elviszem magammal a koporsóba szemfödőnek.” Ez az őszinteség teszi lehetővé, hogy Isten kegyelme, szeretete akadálytalanul elárassza, megtermékenyítse életünket.

HONNÉT VESZÜNK KENYERET?

17. évközi vasárnap

Jn 6, 1—15

Húsvét előtt történt, midőn a tavasz zöldbe öltöztette Palesztina dombjait. Itt is, ott is felpiroslott a kökörösín, mint elhullott vércseppek a pázsiton. Jézus apostolai társaságában áthajózott a Galilei-tavon, hogy a természet ölen, az embernélküli csendben megpihenjen. Tisztelői azonban lesben álltak és nem sikerült megszöknie. Figyelték a csónak útját, és a part mentén egyre szaporodó tömeg sietett utána. Hiába, a szeretet követéneke nincs nyugalma a földön! Megértette ezt Jézus, és fáradtsága ellenére beszélt hozzájuk, osztogatta igéje kenyérét.

Jézus azonban, mint nagy realista jól tudta, hogy az embernek teste is van és ez is táplálékra szorul. Hallgatói közül többen messziről jöttek és nagy igyekezetükben nem hoztak magukkal ennivalót. Ez valóban dicséretes, jutalmat érdemlő elfelejtkezés. Azok az emberek, akik

lelkesevésükben így elfeledkeznek a testi szükségletekről, nem maradhatnak kenyér nélkül.

1964 őszén az indiai Bombay-ban tartották az Eucharisztikus Világkongresszust. Ez az esemény Indiára terelte a világ figyelmét, arra az országra, ahol ma is gyakori vendég az éhség. Az európai zarándokok megdöbbenve tapasztalták a nagy szegénységet. Úton-útfélen kéregető koldusokkal találkoztak, főleg nőkkel és gyerekekkel. Aki dolgozik, annak is be kell érnie a sovány keresettel. Egynapi jövedelmük egy kiló ríz árával egyenlő. A nagy élelmiszerhiányt még csak fokozza néhány vallási szabály, mint például a tehénhús fogyasztásának tilalma. A szent állatnak tartott 200 ezer tehénből egyet sem szabad levágni. VI. Pál pápát szeretettel fogadták, bár voltak látogatásának ellenzői is. Ilyen feliratokat is lehetet látni: adjatok enni vagy menjetek haza!

A mai evangélium beszámolója szerint Jézus teljesítette egykori hallgatóinak kéretlen óhaját. Az apostolok arcán kételyek tükröződnek és ki is mondják: honnan veszünk kenyeret ennyi embernek? Kétszáz dénár árú kenyér sem lenne elegendő. Jézus azonban mosolyog, mert tudta, mit fog csinálni. Miután az embereket leültette, átadja apostolainak a halászfű által fölkinált kenyereket és halakat. Talán egy-két embernek elég is lenne, de nem ezreknek. Am a kenyérhez és a halhoz mellékeli isteni hatalmát, aminek következtében úgy megszaporodik, hogy mindenkinek jut belőle. Hogy pedig a csoda egészen nyilvánvaló legyen, összegyűjti a maradékot. A Krisztus istenségében hívő ember számára mindez nem hihetetlen. Joggal veti fel a kérdést Szent Ágoston: vajon ki táplálja a világot? Nemde az az Isten, aki megszaporítja a földbe szórt búzaszemeket és kalásszá érleli. Amit végbevisz minden esztendőben a természet erői által, azt tette meg egy szempillantás alatt.

Mikor az emberek jóllaknak és rádöbbennek a nyilvánvaló csodára, kibimbózik bennük egy nagyon is érthető gondolat. Ha Jézus ilyen hatalmas szóban és tettben, akkor válasszuk meg királyunknak! Ha az ő alattvalói leszünk, nem kell verejtékesen dolgoznunk megélhetésünkért, egycsapásra megszűnnek anyagi gondjaink. Jézusnak azonban nem kell a fölkinált királyság. Nem azért tette csodáját. Egyszer már a sátán is fölkinálta az ily módon megszerzhető hatalmat. Ő azonban akkor is, most is nemet mondott. Nem akar kenyér-király lenni, az embereket nem a hasukon keresztül akarja megnyerni. Inkább arra a csodára gondol, amit az utolsó vacsorán valósít meg és állandósít egyházában. Lelki táplálékunk akar lenni, mennyből alászálló kenyér, hogy táplálja bennünk a isteni életet. Vajon nem táplálja-e az édesanya kilenc hónapon át saját testével és vérével szívének magzatát? Nem táplálja születése után is édes, anyai tejjével? A keresztények másfélezer

éven át komolyan vették Jézus szavait és elhitték valóságos jelenlétét. Csak a hitújítás alkalmával történt visszakanyarodás a hitetlen zsidók álláspontjához: hogyan adhatja ez nekünk testét, hogy együnk belőle? S történt mindez azért, mert balgaságunkban mi magunk akartuk meghatározni, mit tehet és mit nem tehet az Isten.

Egy bizonyos! Jézus örült hallgatói lelki éhségének és örömét találta ennek lecsillapításában. Mint földön jártában, ma is meghív minket eucharisztikus asztalához. Miként egykor, ma is együtt eszik és iszik a bűnösökkel. Éppen ezért senki sem utasíthatja vissza Jézus meghívását arra hivatkozva, hogy méltatlan a szentáldozásra. Ha az Üdvözítő ötszáz áldozónak nyújtaná teste kenyerét és észrevenné, csak öt ostya van az áldoztató kehelyben és nem akarná fölhasználni kenyérszaporító hatalmát, vajon az ötszáz közül kiknek nyújtaná ezt az ötöt? Talán a legszentebbeknek, a legjámborabbaknak? Nem, bizonyára nem! Annak az ötnek, akik legjobban rászorulnak, akik kísértésekkel küzdenek, akiknél leginkább tevékenykedhetne megváltó minőségében. (Gráf: Igen, Atyám!)

Kenyérszaporító Jézusunk! Te visszautasítottad a földi királyságot, amelyet fölkináltak a jóllakott emberek. Én azonban szívem királyságát kínalom fel. Uralkodjál bennem és tudom, hogy boldogító lesz uralmad. Te magad mondtad: gyönyörűség az emberek fiaival lennem. Légy hát velem életem minden örömeiben és szenvedésében! Tápláld szüntelen gyöngye lelkemet, hogy földi vándorlásom során el ne lankadjak, hanem bejussak a nekem megígért Országodba!

AZ ÉLET KENYERE

18. évközi vasárnap
Jn 6, 24—35

A mai evangélium ismételten a kenyér problémájára tereli figyelmünket. Nem ok nélkül teszi, hiszen az emberiség nagy részének ma is útítársa az éhség és szomjúság. A föld lakóit két táborra sorolhatjuk: a szegény és gazdag, az éhes és jóllakott népek táborába. Mily botránnyos egy indiai vagy afrikai embernek arról hallani, hogy Európában és Amerikában sokezer tonna kenyeret dobnak naponta a szemétkosárba. Egy nyugat-németországi statisztika szerint a napi kenyérhulladékból egy háromezer méter magas hegyet lehetne építeni.

Nyilvánvaló, hogy az Úr Jézus korában egyetlen nép sem rendelkezett ilyen kenyérbősséggel. Alacsony volt a termelési színvonal és az

emberek kenyere még jobban függött az időjárástól és egyéb körülményektől. Egy-egy aszályos esztendőben üresen maradtak a magtárak és az emberek gyomra. Ezért is érthető a tömegek lelkesedése a kenyérszaporító Jézusért. Azok az emberek, akik arcuk verejtékével keresték kenyerüket, határtalan tisztelettel tekintettek arra az emberre, aki terülj-terülj asztalkámot varázsolt eléjük. Megértette ezt Jézus is, ám ennek ellenére bizonyos szemrehányással illeti embereit. Kerestek engem, mert ettetek kenyereimből és jóllaktatok. Ez a szemrehányás azért hangzott el, hogy a testi éhség, a testi kenyér mellett ne feledkezzenek meg a lélek mindennapi kenyérééről sem. Ne csupán kenyeret kérjenek és várjanak tőle, hanem ennél sokkal többet.

Jézus azért is jött a földre, hogy az emberekben fölébressze az igazság és szeretet utáni éhséget és megadja ennek kielégítését. A lelki étvágytalanság nem kevésbé veszedelmes a testinél. Isten úgy tervezte az embert, hogy ne érje be csupán a testi, az anyagi javakkal. Tévednek tehát mindazok, akik cinikusan ismételtetik: panem et circenses, kenyér és cirkusz kell az embernek, és aki ezt biztosítja számukra, arra hallgatnak. Több kenyér, több fizetés, kevesebb munka, szép lakás, autó, nyaraló, csinos asszony, ez a boldogság teteje. Ám azok boldogtalansága, akik mindezt birtokolják, komoly figyelmeztetés: nemcsak kenyérről él az ember! Lehet valaki híres, dúsgazdag filmszínésznő, mint az amerikai Marilyn Monroe, aki mégis a halálba, az öngyilkosságba vetette magát. Vajon miért? Mert nem bírta elviselni a lélektelen életet. Ezért Jézus figyelmeztetése: ne veszendő eledelért fáradozzatok csupán! Sokan meg is fogadják ezt a tanácsot. Sokan lemondanak az eszem-izomról, hogy megszerezzék a sportpályákon a dicsőség aranyérmeit. Gondoljunk a tudósokra és művészekre, akik éjt nappallá téve dolgoztak és dolgoznak, sokszor komolyan nélkülözték a legszükségesebbeket. Sebastian Bach vagy Mozart mester állandó pénzgondokkal küzdött. A szegények temetőjében találtak örök nyughelyet. Naponta hosszú órákat ül a zongora előtt egy-egy előadóművész, hogy mesteri játékaival, a szépség kenyérével ajándékozza meg hallgatóit. Ám mindez nem elegendő életünk kiteljesedéséhez. Nem a tudomány, nem a művészet műhelyében készül az ember kenyere. Hanem hol? Isten szeretetének kemencéjében. Ezért mondta Jézus, mitsem törődve egyesek botránkozásával: én vagyok az élet kenyere. Nem a jóllakás, nem a tudás, nem az esztétikai élvezet jelenti az emberi élet csúcását, hanem az istengyermeki, szent élet. Ez pedig elérhetetlen isteni táplálék nélkül.

Én vagyok az élet kenyere. Valóban vakmerő szavak, de igazak. Dehát mit akar mondani ezzel Jézus? Nem kétséges, az ember számára nagy értéket jelent egy másik ember. Méltán írja a költő kedvesének: „Az vagy nékem, mint testnek a kenyér s tavaszi zápor fűszere a

földnek. . .” Minden gyermek számára édesanyja és édesapja szeretete a legdrágább kenyér. Emberi boldogságunk akkor a legteljesebb, mikor kezünkbe adja magát egy másik ember. Ám egyikünk sem mondhatja a másiknak: én vagyok életed kenyere. Már csak azért sem, mert szeretetünk nem adhat át mindent a másiknak. Az emberben nemcsak fény ragyog, hanem sötétség is tanyázik. Az ember nemcsak szeretet, hanem gonosz indulatok tanyája. Az ember nemcsak tisztaság, de bűnös szenvedélyek rejtékhelye. Az ember nemcsak kenyér, hanem méreg is. Ha tehát igazán szeretünk valakit, nem adhatjuk neki magunkat mindenestől. Csak a jobbik énünk méltó az elajándékozásra. Ha tehát Jézus azt mondja: én vagyok számotokra az élet kenyere, ezzel kijelenti, hogy mindenestől elfogadható. Minden nagy vallásalapító és gondolkozó valami nagy eszme megszállottjaként ebbe az irányba terelte az embereket. Mikor Alkibiádész megkérdezte Szokratészt, mit kérjen az istenektől, ezt válaszolta: egy nálam nagyobb bölcsét. Jézus azonban nem szerénykedik, hanem nyíltan kijelenti: én vagyok az élet és az élet kenyere. Azért jöttem a földre, hogy ezt az életet elétek éljem. Vegyétek át gondolataimat, fogadjátok szívetekbe szeretetemet és teljesítsétek az Atya akaratát. Ehhez nyújtok segítséget, ezért álltam elétek, mint hívogató csúcsa az emberi életnek. Nem a tudományos haladás, nem a növekvő életszínvonal jelenti az emberi élet kiteljesedését, hanem a krisztusi élet.

Ezzel a Jézussal találkozunk egyházunkban, itt adja nekünk önmagát. Erre emlékeztet minden szentmise, minden prédikáció, minden közösen végzett imádság. Ezért a szentmise elmulasztása nem „halálos bűn”, hanem sokkal rosszabb ennél: halálos élet. Mert Jézus nélkül minden élet halálos. Ő az igazi élet, és nélküle senki sem ülhet le az örök élet asztalához.

AZ ATYA VONZÓKÖRÉBEN

19. évközi vasárnap
Jn 6, 41—52

A nagyobb lélegzetű zeneművekben gyakran tapasztaljuk a témák visszatérését különféle változások kíséretében. Az emberi fül különös gyönyörűségét találja a ráismerésben. Mindezt azért említem, mert a mai vasárnap immár harmadszor halljuk Jézus eucharisztikus beszédét Szent János megfogalmazásában. Arról is értesülünk belőle, hogy Jézus merész szava saját testének kenyeréről kevés megértésre talált

hallgatóságánál. Szinte úgy tűnik, mintha Jézus elbeszélne hallgatói feje fölött és lemondana a megértés igényéről. Visszatérve a zenei hasonlathoz, azt mondhatnák, hogy Jézus olyan „muzsikát” kínál, amit hallgatói nem értenek. A könnyűzene kedvelői nemegyszer kikapcsolják rádiójukat, ha Bach, Beethoven vagy Mozart muzsikája szólal meg benne. Valahogy így cselekedtek Jézus hallgatói is, amikor megbotránkoztak szavain.

Ki tagadhatná, hogy valami hasonlót napjainkban is tapasztalhatunk. Sok ember számára érthetetlen és érdektelen az evangélium üzenete. Vajon mi ennek a szomorú jelenségnek magyarázata? Jézusunk erre is megadja a választ: Senki sem jöhet hozzám, ha az Atya, aki küldött engem, nem vonzza. . . Ez a kijelentés könnyen föltámaszthatja bennünk a kételyt Isten igazságosságát illetően. Miért van az, hogy egyeseket kiválaszt, magához ölel a hit és szeretet karjaival, másokat pedig kiejt a kezéből? Balgaság lenne belebocsátkozni a kiválasztás, az előrendelés titkának fejtegetésébe. Nincs olyan mérleg a világon, amellyel lemérhetnénk az embereknek juttatott kegyelmeket. Mivel Isten minden ember üdvösségét akarja, inkább arról elmélkedjünk, hogy miféle emberben rejlő okok gátolják az isteni vonzás érvényesülését?

Napjainkban egyre gyakrabban hallunk a magasba emelkedő űrhajókról és azokról a rakétákról, amelyek segítségével kitör az ember a föld vonzóköréből. Arról is van már tudomásunk, hogy a súlytalanság állapota komoly problémákat okoz az emberi szervezetnek. Ám, ha nem is életveszélyes, de könnyen arra vezet a nehézséget okoz, ha az ember kiszakad Isten vonzóköréből. Sajnos, az ember mindig is rendelkezett azokkal a „rakétákkal”, amelyekkel kiszakadhat az Atya vonzóköréből. Ez a lelki súlytalanság komoly veszélyt rejt az ember számára. Isten nem épít rakéta-elhárító rendszereket és ezzel lehetőséget ad az elszakadásra. Ha valaki bezárkózik a hittagadás űrhajójába, Isten nem áll útjába szabadságot tipró hatalommal. Aki azonban nem zárkózik el, annak ezer és ezer lehetősége nyílik Isten vonzásának, szeretetének megtapasztalására. Maga a nagy természet is Isten-írta könyvhöz hasonlít, amely azt mondja a nemhívőnek: te analfabéta! Nem, nem igaz, hogy nehéz hinni és szeretni Istent! Kevesebb erő kell ehhez, mint az evés-iváshoz, a járáshoz vagy a lélegzéshez. Mindenki megtapasztalja Istent, ha ott és úgy keresi, ahogy az Isten azt meghatározza.

A Szentírás nagy tudósa, P. Lagrange beszélt el ezzel kapcsolatban a következő történetet. Egy neves író sikereinek csúcán elhatározta, hogy megkeresi az Istent. Ám ezt nem az imádság vagy a gyóntatószék csendjében tette, hanem egészen különös módon. Ragyogó stílusban megírt levélben meghívta Istent egy találkozóra. A helyet is

meghatározta, a Sinai hegyet, ahol Mózesnek is megjelent az Úr. Ám hiába történt a nagy meghívás, Isten nem jelentkezett. Pierre Leti nem találta meg az Istent. Mert Őt csak ott és úgy lehet megtalálni, ahol és ahogy Ő akarja. A randevú meghatározása Isten felségjoga. (Jacques Loew)

Ebből a történetből is kiviláglik, hogy akik nem találják meg az Istent, elsősorban magukra vessenek. A mágnes sem tud hatást gyakorolni akármilyen anyagra. Isten sem „tudja” magához vonzani azokat, akik elzárkóznak előle. Ha valaki belemerül a testi és anyagi dolgokba, elfordul az igazságtól, akarátát megbénítják a bűnös szenvedélyek és főleg a góg, akkor ne csodálkozzon, ha közömbös marad a lelki, isteni vonzások iránt. A testi ember nem értheti meg az Isten Lelkét. Sokan úgy vannak, mint az a kisfiú, aki arról panaszkodik szüleinek, hogy az iskolában nem látja a táblát. Erre elvitték a szemorvoshoz, aki megvizsgálta és megállapította, hogy semmi baja a szemének. Hogy lehet, hogy te ezzel a szemmel nem látod a táblát? A kisfiú ezt válaszolta: mert egy magas fiú ül az előttem levő padban. . . Isten minden embernek megadja a képességet, hogy fölismerje létét, megérezze szeretetét. Ha mégsem „látjuk” őt, ennek az a magyarázata, hogy olyan valamit vagy valakit ültetnek elénk, aki eltakarja a rálátást.

Mikor Jézus megdicsőült a színeváltozás hegyén, az Atya kijelentette: ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik. Ebből is nyilvánvaló: az Atya szeretete elsősorban oda koncentrálódik, ahol Jézus tartózkodik. Ha Jézus helyét keressük a földön, akkor elsősorban egyházára kell gondolnunk. Itt gyűjti össze gyermekeit, itt akar randevúzni az emberekkel. Az egyház hasonlít egy olyan űrhajóhoz, amely utasaival az Atya vonzókörében kering egészen addig, amíg a halál kompjával leereszkedik a mennyei Jeruzsálem szent városába.

BOLDOGNAK HIRDET

Mária mennybevétele
Lk 1, 39—56

Chantal Szent Franciska egyszer megkérdezte lelkiatyjától, Szalézi Szent Ferenctől: mennyi az az idő életében, amikor nem gondol Istenre? Néha bizony egy negyedóra is elmúlik anélkül, válaszolta rövid gondolkodás után a szent püspök. Igaz, hogy a Szűzanyától nem kérdezhetünk ilyesmit, de azt hiszem, fölösleges is lenne. Nemcsak a názáreti évek és földi tartózkodása alatt, de mennybemenetele után

is Jézus körül kerengtek gondolatai. Minden jó édesanya így van gyermekével, miért lenne a legjobb anya, Mária kivétel? Ez az emlékezés festette örömszínűre élete alkonyát.

Valószínű, hogy Mária Jézus távozása után Jeruzsálemben maradt. Igaz, Jézus Szent Jánosra bízta édesanyját, róla pedig tudjuk, hogy Efezusban élt. Ám az is meglehet, hogy csak Mária mennybevétele után költözött oda. A Szűzanya azért is ragaszkodott Jeruzsálemhez, mert ez a város jelentette számára a legfájdóbb, de egyúttal legszebb emlékek rózsáskertjét. Itt akart lakni, abban a városban, amelyet szent Fia vérevel öntözött. Itt akart maradni, ahol húsvét hajnalán örökké ragyogó dicsfényt vont a város homlokára. Méltán írja valaki: az emléket ezert olyan paradicsom, amelyből nem lehet kiűzni az embert.

Mária jeruzsálemi tartózkodását egy érdekes régészeti lelet is bizonyítja. A hagyomány szerint Mária a Sion hegyén épült és az Utolsó Vacsora színhelyéül szolgáló házban töltötte utolsó éveit. Ezt a hagyományt megerősítette egy 1946-ban fölfedezett kápolna, amit a Sion-hegy belsejében találtak. A kíváncsiak azt is találgatták, hogy hány évet élt még Mária Jézus távozása után? Egyesek szerint a pünkösdi események után néhány napra elszenderült. Ez azonban csak föltevés, és sok minden ellene szól. Például az is, hogy a zsenge egyház rászorult Mária gondozó szeretetére. Pünkösd után az egyház gyermekkorát élte és Mária éppen szeretettel gondoskodott Jézus művéről, mint annak idején személyéről. Egyesek szerint még tizenöt évet élt és 63 éves korában halt meg. Már az ötödik században augusztus havában ünnepelték mennyei születésnapját.

Szent János evangéliumában olvassuk Jézus ígérését: „Eljön az óra, amikor a holtak meghallják az Isten Fiának szavát, és akik hallgatnak rá, élni fognak” (5, 25). Ez az ígélet az emberiség számára csak a világ végén fog beteljesedni. Akkor ugyanis Jézusunk „azzal az erővel, amellyel minden hatalma alá vethet, átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez” (Filip 3, 21). Máriának azonban nem kellett a végső időkhöz várnia. Jézus elébe sietett édesanyjának, hogy megtetézze eddigi kegyelmeit. Eljött érte, kiragadta a halál karjaiból, hogy testi megdicsőüléssel fizesse meg hűséges szolgálatait.

Lizeux-i Teréz írja: Isten a mennyben minden kívánságomat teljesíteni fogja, mert a földön én is teljesítettem az övét. Ha ezt elmondhatta szent Teréz, még inkább elmondhatta a Szűzanya. Hiszen élete folytonos igen volt Isten akaratára. Mindebből megtudhatjuk, hogyan válaszol Isten azoknak, akik neki ajándékozzák életüket. Ó, milyen nagy dolog sokszor igent mondani az anyaságra! Ez az igen nemcsak az örömelek előtt nyitja meg az anyai szív kapuját, hanem a szenvedések, az áldozatok, a lemondások előtt is. Tudják ezt a hálás gyermekek és azért törekszenek gyöngéd szeretettel letörleszteni va-

lamit a nagy adósságból. Csak Jézus volt abban a helyzetben, hogy túltegyen Mária negylelkűségén és többet adjon, mint amennyit kapott tőle. Ezt ünnepeljük a mai napon, midőn Mária „fölvitetett magas mennyországba, angyali szép, örvendetes házba. . .”

Mária megdicsőítése arra is felhívja figyelmünket, hogy mi az az érték életünkben, amire Isten ráüti az örökkévalóság pecsétjét. Minden nő szép akar lenni, tetszeni a férfiaknak. A gazdag országokban rengeteg pénzt költenek kozmetikára, szépítőszerekre. Mindez érhető, jogos törekvése a női nemnek. A kérdés csupán az, hogy miféle szépség az, amivel nemcsak az emberek, de az Isten tetszését is megnyerhetik? Miféle szépség az, amit Isten megóv a hervadástól és örök fiatalágba öltöztet? Vajon miért nevezzük Máriát szépnek, mivel nyerte meg Isten tetszését? Nyilvánvaló, hogy nem testének, arcának szépségével. Mária azért volt szép, mert arcán ott ragyogott a tisztaság, a hit és a szeretet ékessége. Olyan kincsekkel rendelkezett, amelyeket sajnos kevésre becsülnek haladónak mondott világunkban. Milyen sok fiatal cinikus legyintéssel intézi el a tisztaság erényét és lábbal tapossák a szűzi koszorúkat. Mintha ez valami hőstett lenne. Igaz, hogy Máriában nem voltak bűnös hajlamok és ingyenes ajándék volt szűzi tisztasága. Nekünk keményen meg kell harcolnunk állapotbeli tisztaságunkért is, sőt ebben a küzdelemben nemegyszer elbukunk. Ám a fölállás, a megtisztulás lehetősége mindnyájunk számára megadatik. És hogy az Isten mily nagyra becsüli a visszaszerzett tisztaságot, annak kiáltó bizonyítéka Mária Magdolna, aki a kereszt tövében a tisztaságos anya mellett állhatott.

Leon Bloy írja: „minél szentebb egy asszony, annál igazabb asszony. . .” Bárcsak minden leány és asszony felismerné és magáévá tenné ezt az igazságot. Dante mondotta: hogyha Beatrice-re néz, ha a szeretett nőt az ég felé fordulva látja, ez a látomás őt is Istenhez vezeti. Mária egész életében Jézusra nézett és beleszépült a látomásba. Miért ne követhetnénk mi is ebben a magatartásban, hogy részesüljünk dicsőségében!?

„ENNIVALÓ EMBEREK”

20. évközi vasárnap
Jn 6, 51—59

Mindig megtisztelő, ha valaki meghív asztalához. Az is a megbecsülés jele, ha elfogadjuk a meghívást és a közös étkezés által mintegy közösségre lépünk vendéglátóinkkal. Mitsem törődve a képmutató

kritikusokkal, földön jártában Jézus is szívesen fogadta a különféle meghívásokat. Elment Simon farizeus házába, de elfogadta a vámosok meghívását is. Részt vett a kánai menyegzőn és gyakran megfordult Bethániában Lázár barátjánál. Hogy ezt a sok szíves meghívást viszonozza, hálából jómaga is lakomát rendez minden idők minden embere számára. Az egyház ebédlőjének nyitva az ajtaja, mindenki számára van hely, hogy egy asztalhoz üljön az Isten Fiával. Igaz, nem testi eledelt tesz elénk, hanem ennél sokkal többet. Nem ajándékait helyezi az oltárra, hanem önmagát. Mert az Ő teste valóban étel és vére valóban ital. . .

Sajnos, a mai rohanó világban egyre kevesebb alkalom nyílik a közös étkezésre. Az ember sietve, sokszor állva bekap valamit, aztán tovább rohan dolgai után. Egyre ritkábban ül együtt a család a fehér asztalnál. Ez azért is sajnálatos, mert a közös étkezés nem csupán a táplálkozást szolgálja, hanem a szerető együttlétet. Lakodalomba sem azért megyünk, hogy jóllakjunk és leigyuk magunkat. Sokkal inkább azért, hogy megosszuk az ifjú pár örömét, megsokszorozzuk boldogságukat. Jézus is azért készít lakomát számunkra minden szentmisében, hogy egyesülve velünk teljesebbé tegye létünk örömét.

Valahányszor vendéget hívunk asztalunkhoz, különös gonddal választjuk meg és készítjük el az ételeket. A kérdés már most az: miféle ételt készít számunkra Jézusunk? Jól tudjuk az evangéliumból, hogy az emberek gyakran fölkeresték Jézust különféle kérésekkel. Sokan a gyógyulás ajándékát kérték maguk vagy szeretteik számára. A kánai menyegzőn Mária is lakodalmas borért folyamodott szent fiához. A viharos tengeren életük megmentését kérték a megrémült apostolok. Jézus mindent megértett és mindenben szívesen segített. Am a legjobban akkor örvendezett, mikor lelki, kegyelmi ajándékot kértek tőle. Mint Mária Magdolna vagy Zakeus, a vámos, akik bűnbocsánatért esdekeltek. Mily szeretettel tárgyalt a gazdag ifjúval vagy éjnek idején Nikodémussal, akik arra voltak kíváncsiak, miképpen nyerhetik el az örök életet. Jézus sohasem haragudott a kérésekért, mert a bizalom, a hit megnyilatkozását látta bennük. Sokkal inkább az bántotta, ha az öntelt emberek semmit sem kértek tőle vagy olyasmit, aminek vajmi kevés értéke van Isten szemében. Így például nem tetszett Jézusnak, hogy az emberek úgy odavoltak a kenyérszaporítás csodájától. Nem, ő nem akarja, hogy a teli has fűzze hozzá az embereket. Ennél sokkal többet akar nekik adni. Ezért kiáltja felénk sokak megbotrányozásával mitsem törődve: „ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek.” Vajon mit akart ezzel mondani Jézus?

Mindenekelőtt azt, hogy ne csupán ajándékait keressük, hanem Őt magát. Van egy szép imádsága Szent Ignácnak, amit a szentáldozás

után szoktunk imádkozni. A legtöbb imakönyvben megtalálható. Ahhoz a Jézushoz fordulunk benne, aki önmagát adja nekünk. Vajon mi, gyarló emberek mivel viszonzozhatjuk nagylelkűségét? Mit adhatunk mi, szegények a gazdag Istennek? Hát csak ezt és ennyit: fogadd el, Uram, szabadságomat, emlékezetemet, értelmemet és egész akaratomat! A nekünk adott Jézust, saját énünk odaajándékozásával kell fogadnunk. Ez a szeretet legnagyobb tette, ez a csúc, a végállomás.

Hosszú évszázadokon vagy inkább évezredekén át a rabszolgatartás szégyenfoltja sötétlett az emberiség homlokán. A szabadnak született embert megfosztották emberi méltóságától, silány számmá alázták. Szomorú volt a rabszolgák sorsa, de még szomorúbb a rabszolgatartók lelki nyomorúsága. Nem véletlen, ha az evangélium hadat üzent ennek a gyalázatos intézménynek. Jóllehet Jézus elítélte a kényszerű rabszolgaságot, de megszentelte a szolgálatot. Jómaga kijelentette: Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon másoknak. Mert, ha megalázó kényszerből szolgálni, megtisztelő ugyanezt önként, szeretetből végezni. Pál apostol is azzal dicsekszik, hogy Jézus rabszolgája. A szentmisében közénk jövő Jézus ezt a szerető szolgálatot akarja folytatni az idők végezetéig. Ezért ölti magára a kenyér szolgáló alakját. . .

Midőn Jézus az élet kenyérének nevezi magát, még egy fontos dologra figyelmeztet. Mint minden tétével, ezzel is példát akar adni életünk szerető elajándékozására. Jézus azért adja nekünk igéje és teste kenyérért, hogy minket is jóízű, „ennivaló emberekké” változtasson. Vajon mit jelent ez? Ti is tudjátok, hogy a derék, rokonszenves emberekről ezt szokták mondani: olyan jó, mint egy falat kenyér. Sajnos, ezt nem mondhatjuk el mindenkiről. Nem a kenyérhez, hanem inkább az ecethez vagy méreghez hasonlítanak. Jézusunk azért lesz kenyérünk, hogy jómagunk is „ennivaló emberekké” nemesedjünk. Azért kell életünk tésztájába elegyíteni az evangélium kovászatát, hogy puha és ízes kenyérként kerüljünk embertársaink asztalára.

ISTVÁN KIRÁLY ÖRÖKSÉGE

Augusztus 20.

A mai ünnepen első királyunk, Szent István tiszteletére kondulnak meg a harangok. Nemcsak idehaza magyar földön, hanem szerte a világon, ahol szétszóródva magyarok élnek. A közös múltra emlékezve, a közös múltba gyökerezve együtt ünnepelünk a jelen oltára

előtt. Hogy könnyebb legyen az emlékezés, tekintsünk legalább képzeletben a sok vihart megélt Buda várára. Nem azért, hogy meghallgassuk a régi kövek üzenetét, amelyekhez annyi magyar vér tapad. Nem azért, hogy megcsodáljuk a koronázó templom gótikus szépségét. Nem azért, hogy a Halászbástyáról elgyönyörködjünk Budapest panorámájában. Hanem álljunk meg István király lovas szobra előtt, nézzünk rá és emlékezzünk! Ott áll a város fölött, bronztekintetével egybeöleli a város köréngetegét, az Alföldet, a Kárpátok koszorúját. Talán visszanez az őshazába is, ahonnan magunkkal hoztuk kelet dűhe és nyugat közönye között is kitartó életerőnket. Nézi egyre szépülő fővárosunkat, az ezüsfolyók és aranymezők gyönyörű hazáját, és fűrkésző tekintettel vizsgálja mai életünket. Nézi magyarjait, az apostol és államférfi szemével, s mi kései ivadékai kíváncsiak vagyunk véleményére.

Nemcsak az egyének, de a nemzetek életében is vannak válságos pillanatok. Olyan helyzetek, amikor létük vagy nemlétük forog kockán. A Gondviselés különös ajándéka, ha ilyen válságos órákban, amikor ember kell a gátra, küldetik valaki, hogy a nemzet életét helyes irányba lendítse. Felesleges lenne bizonygatnom, hogy Szent István király ilyen válságos időkből állott nemzetünk élére. Ázsiából jöttünk, és mind nyelvünkben, mind szokásainkban különböztünk az európai népektől. Barbár szokásainkkal méltán hívtuk ki magunk ellen a keresztény népek haragját. Őseink végigkalandozták Európát, de az önvédelemre kényszerült népek véres ellencsapásokkal válaszoltak kihívásunkra. Mi tagadás, barbár szokásainkkal nem voltunk udvarképesek az akkor már keresztény Európában. Hamarosan belátták ezt népünk józanul gondolkozó vezetői, de belső meggyőződés hiányában nem tudtak döntő lépést tenni a kereszténység és Európa felé. Csak Géza fejedelem fia, István volt az, aki keresztény meggyőződésétől vezérelve megtette és megtétette nemzetével ezt a döntő lépést.

Már ifjúkorában megtanulta, hogy a kereszténység missziós természetű és az apostolkodás, a hit terjesztése Krisztus legfőbb parancsa. Menjetek az egész világra és tegyetek tanítványommá minden népet! Ha valaki a keresztény hit birtokába került, akkor szent kötelessége ezt továbbadni. A jó szülők is gyermekeikre hagyják anyagi és szellemi kincseiket. Ezért kell elszomorodnunk napjainkban, midőn arról olvasunk, hogy a katolikus hívek utolsó helyen állnak az apostolkodásban. István királyt nem hiába nevezzük apostoli királynak. Szívügyének tekintette, hogy ne erőszakosan, hanem tanító munkával, buzgó igehirdetéssel az evangélium kovászát a magyar élet tészájába gyúrja.

Egyesek kifogásolják szigorúságát, amelyet a hit ellenségei iránt tanúsított. Ha azonban reálisan értékeljük munkáját, megértjük, hogy

egy primitív kultúrfokon álló népet nem lehet bizonyos szigor nélkül felemelni. Abban az időben még ismeretlen volt a demokrácia fogalma. A széthúzó pogány törzsek iránti engedékenység meggátolta volna az országépítés munkáját. Egyébként mindazok, akik erőszakossággal vádolják Szent Istvánt, részben túloznak, részben megfélekedznek valamiről. Nevezetesen arról, hogy a nagyképű 20. században olyan új barbárság, kegyetlenség tanúi voltunk, amely eleve kétségbe vonja azt a jogunkat, hogy ítélkezzünk őseinken. Egyébként is a józan történészek megállapítása szerint István királynak nincs szüksége a mi védőbeszédünkre. Fölismerte azt az igazságot, hogy „az evangélium nem altatópor, hanem dinamit.” (Leppich) Az a hivatása, hogy eltüntesse a barbárság romjait és helyet készítsen az új krisztusi ember számára. István király fölismerte, hogy egy nemzet életében milyen nagy jelentősége van az erkölcsi magatartásnak. A legtöbb népet, kultúrát nem a nyers erőszak söpörte le a történelem színpadáról, hanem a belső rothadás. A költő szavai szerint: „a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma ledől s rabigába görbed.”

De visszatérve a jelenbe, vessük fel a kérdést: van-e valami mondanivalója szent Istvánnak a mai magyarság számára? Igaz lenne az állítás, hogy István király öröksége nem kincs, hanem teherként a magyarság számára? Valóban igaz lenne, hogy Jézus helyett másban kell keresnünk üdvösségünket? Valóban igaz, hogy csődöt mondott a kereszténység és nincs programja a ma és a holnap számára? A tárgyilagos vizsgálat és főleg a történelem mindenkit meg fog győzni előbb-utóbb, hogy nem a kereszténység avult el, hanem az úgynevezett keresztény népek lettek hűtlenek hozzá. Altatóport gyártottunk az evangéliumból, igazságtalan társadalmat kendőztünk vele. A kereszténységből, ami olyan forradalminak indult, valami kényelmes, langyos, se hideg se meleg ideológiát kotyvasztottunk. Hatástalanítottuk robbanó gyutacsát, aminek föl kellett volna robbantania a kizsákmányoló, antiszociális társadalmat és minden olyan válaszfalat, amely elválasztja egymástól az egy Atya gyermekeit. A kereszténység a maga tiszta vagy megtisztult formájában mindig értékes öröksége marad az emberiségnek. Egy azonban bizonyos! Egyetlen népet sem lehet egyszer s mindenkorra megkeresztelni. Ezt minden nemzedékkel újra meg kell csinálni!

István király nemcsak mint apostol volt nagy, hanem mint államférfi is. Igaz, hogy átvette a kereszténységet, de nem adta el érte a nemzet szabadságát. Bátran védelmezte a magyarság függetlenségét, nemzeti sajátosságait. Sajnos, mi magyarok történelmünk során gyakran szakítottunk ezzel a politikai realizmussal. Túl eleven a képzeletünk, szeretünk délibábokat kergetni, érzelmeink rossz tanácsaira hallgatunk. Voltak ugyan nagy embereink, de sokszor szomorú sors várt

rájuk. Fölékesítettük őket különféle jelzőkkel: a legnagyobb magyar, a haza bölcse, de nem hallgattunk rájuk, nem követtük őket. Pedig a hazát nem nagy szavakkal, hanem nagy tettekkel kell szolgálnunk.

Áll Buda még, mint nemzetünk drága ékköve, koronája. Áll István király szobra, de ő nem akar bronzba öntött emlékmű maradni. Élni akar hívő magyarjaiban, akik apostoli buzgósággal azon fáradoznak, hogy az evangélium kenyere ne hiányozzék a magyar élet asztaláról.

URAM, KIHÉZ MENNÉNK?

21. évközi vasárnap
Jn 6, 61—70

Életünk során gyakran szívünkbe szúr a csalódások tövise. Szomorúan emlegetjük: úgy megbíztam ebben vagy abban az emberben, és lám a kegyetlen valóság alaposan rácăfolt elképzeléseimre. Legtöbbször ott a baj, hogy nem is annyira másokban, mint saját elképzeléseinkben csalódunk. Én így gondoltam, én így képzeltem, érzéseim ezt súgták és minden másként történt.

Valahogy így lehettek sokan Jézus kortársai közül, midőn meghallgatták a kenyérszaporítást követő eucharisztikus beszédét. Midőn saját testének kenyereéről kezdett beszélni, még tanítványai közül is többen fölszisszentek és így nyilatkoztak: kemény beszéd ez, ki fogadhatja el? Mielőtt elítélnék méltatlankodásukat, próbáljuk megérteni őket. Gondoljunk csak arra, hogy a kenyérszaporítás milyen lelkeseδέst váltott ki Jézus hallgatóságában! Az emberek szinte kézzelfoghatóan tapasztalták isteni hatalmát. Aki ilyen hatalmas szóban és tettben, az csak Isten küldötte lehet. Minden okunk megvan tehát, hogy benne köszöntsük a megígért Messiást. De vajon mit várt a zsidóság a Messiástól? Mindenekelőtt azt, hogy megszabadítsa országukat a római megszállóktól. Állítsa vissza Izrael nemzeti függetlenségét! Legyen újra tejjel-mézzel folyó az ország, legyen tele mindenki pincéje, kamrája. Legyen Jeruzsálem a világ fővárosa és a zsidó nép a világ ura. Hatalom, dicsőség, szabadság, jólét, ezt várták az emberek Jézustól. A kenyérszaporítás csodája mintha tápot adott volna ennek a reménykedésnek. Am az utána mondott beszédében Jézus szinte kegyetlenül széttépi ezeket a földízü reményeket. Így aztán elkerülhetetlen volt a csalódás, kiábrándulás és botránkozás.

Sajnos, az emberben mindig erős a hajlam annak elvetésére, amit nem tud megérteni. Ellenségünknek tartjuk mindazokat, akik nem

alkalmazkodnak gondolatainkhoz és akaratunkhoz. Így voltak Jézus hallgatói közül is igen sokan. Földi jólétet, gondtalan életet vártak tőle és ő az örök életéről kezdett beszélni. Az emberek testi eledelt kértek tőle és ő lelki táplálékot kínált. Politikai szabadságot reméltek, ő azonban a bűn szolgaságából akarta kimenteni őket. Nem értik, hogy Jézus sokkal többet akar adni, mint amit kérnek. Sajnos, a földhözragadt emberek nem érzékelik ezt a többletet. Így volt ez tegnap, így van ez ma is. Sokan mondogatják napjainkban: a földi életet változtassuk paradicsommá és a mennyországot átengedjük a verebeknek. Mit érdekel minket az örök élet sápadt ígérete? Nekünk kézzelfogható boldogság kell, és ezt nem bocsátjuk áruba túlvilági illúziókért. Nekünk pénz kell, nekünk kenyér kell, nekünk élvezetet nyújtó emberi test kell és fittyet hányunk a lelkizésre. Mit érünk mi Krisztus testével, minek az nekünk? Körülbelül így vélekedtek az egykori és a mai emberek közül igen sokan.

Isten létét és ajándékait csak az tudja fölismerni és értékelni, akit megérintett az istenkeresés nagy kalandja, mint a távoli földrészek vagy csillagok a bátor fölfedezőket. Ám az Isten felé mindig azzal a hittel kell elindulnunk, hogy sohasem lesz „fölfedezett földrész”. Őt nem lehet soha föltérképeznünk. Érdemes meghallgatnunk ezzel kapcsolatban a francia filozófus Jacques Maritain szavait: „Minden alkalommal, amikor az ember egy lépést tesz Isten felé, Isten mindig hátralép egyet...” Nem azért, hogy elfusson előlünk, hanem, hogy beljebb vezessen titokzatos életébe. Aki alázattal elismeri szellemi izomzatának gyengeségét és egyre gazdagodó tudományunk birtokában találkozik a Teremtővel, annak nem lesz nehéz megnyílnia az Isten felé. Be kell látnunk, hogy „nincs csodálatosabb a titokzatosnál. Alapvető érzés ez, ott áll az igazi művészet és igazi tudomány bölcsőjénél. Aki nem ismeri, aki nem tud csodálkozni és nem érez meglepetést, az olyan, mint a halott, akinek lezáródott a szeme.” (Albert Einstein) Igaz, hogy tudományunk sorra nyitogatja a természet zárait, de nem tette és nem teszi mindentudóvá az embert. Semmiféle haladása a tudománynak nem jogosítja föl az embert, hogy elforduljon Isten titkaitól. Tévedés lenne tehát azt állítani, hogy az újkori ateizmus a tudomány fájának termése. Egészen más fán terem kívánatosnak látszó gyümölcse.

Mikor Jézus látja az elpártoló tanítványokat és a megbotránkozó hallgatókat, apostolaihoz fordul és megkérdezi: csak nem akartok ti is elmenni? Nem, Jézusnak nem kell ilyesmitől tartania! Péter ajkán máris fölcsendül a vallomás: Uram, kihez mennénk? Mily boldog vagy Simon Péter, hogy ezt kimondtad! Jelesre vizsgáztál a hitből és a szeretetből. Talán nem is volt olyan nehéz, hiszen volt alkalmad meg tapasztalni Jézus barátságának értékét. Ha érdemes kitartani egy jó

hitves vagy egy jó barát mellett holtomig-holtáig, mennyivel inkább megérdemli Jézus ezt a hűséget. Mennyi, de mennyi ragyogó elmét hódított meg az idők során Krisztus igazsága! Hány ember életét, szívét töltötte meg a béke és a boldogság mézével a Vele történő találkozás! Csak az öntelt, a gőgös ember zárja ki magát a jézusi lakomából. Személyiségemből semmit sem veszítek, ha nálam nagyobb emberrel találkozom. Ellenkezőleg: így gazdagodom igazán. Krisztus egyéniségénél pedig nincs gazdagabb, csodálatosabb. Aki őt nem veszi észre, az vak. Aki őt elkerüli, az oktalan. Aki őt eltakarja mások elől, az ellenség.

Köszönjük Urunk, hogy minket is magadhoz hívtál. Mindennapos imádságunk: ne engedd, hogy valaha is elszakadjunk Tőled! Uralkodjék bennünk a fölismerés, hogy Hozzád menni az egyetlen garancia életünk sikere mellett.

TÖRVÉNY ÉS SZÍV

22. évközi vasárnap
Mk 7, 1—8a, 14—15, 21—23

Miként rózsához a tövis, fényhez az árnyék, úgy tartozik hozzá szokásainkhoz a kétarcúság veszedelme. Vannak jó szokásaink, amelyek a jótettek gyümölcset termik. Ám még jobban burjánzanak rossz szokásaink, szinte kiirthatatlanok, mint a líciumbokrok. Sötét árnyéket vetnek magunk és felebarátaink életére.

Szokásaink kétarcúsága vallásos életünkben is megtapasztalható. Így például semmi kivetnivaló sem volt az izraeliták tisztasági szabályaiban. Nem ok nélkül mondja a közmondás: a tisztaság fél egészség. Ám a test és az edények tisztasága csak akkor nyer vallásos tartalmat, ha áterjed a lélekre is. Sajnos, Jézus korában ez a törvény is a formalizmus zsákutcájában haldokolt. Kínos gonddal ügyeltek a tisztasági előírások megtartására, a lelki tisztasággal keveset törődtek. Mikor tehát a farizeusok szemrehányást tettek Jézusnak, hogy tanítványai elhanyagolják az ősök hagyományait és mosatlan kézzel étkeznek, nem maradt adós a megfelelő válasszal. Izajás próféta szavait idézi: „ez a nép ajkával tisztel, de a szíve távol van tőlem.”

Sajnos, ez a vád nemcsak a farizeusokra vonatkozik. Állandó veszélyként kíséri a vallásos emberek életét. Sokan ragaszkodnak bizonyos vallásos gyakorlatokhoz, de e szokásoknak nincs gyökere a szívükben. Amíg a körülmények úgy alakulnak, ezek a szokások is

jó gyümölcsöt teremnek. Ám a terméketlen fügefa sorsára jutnak, míhelyt a dolgok másként alakulnak. Példának megemlíthetem azt a gyakran tapasztalt jelenséget, amit egyszerűen gyökértelenségnek nevezünk. Valaki például fölköltözik falujából éppen a mi egyház-községünkbe. Otthon, talán éppen a környezet és a beidegzett szokás hatására vasárnaponként elment a szentmisére. Mikor azonban elköltözik, elfelejti becsomagolni vallásosságát. S történik mindez azért, mert vallásossága nem volt öntudatos, szívben gyökerező valóság. Mily nagy öröm a lelkipásztor számára, mikor egy ideköltöző család önként jelentkezik nála.

Jó szokásainkat azonban nem csupán a kiszáradás veszélye fenyegeti. Komoly veszély az is, ha nem terem jó gyümölcsöket. Mit ér az ilyen gyümölcsfa? Esetleg csak annyit, hogy kivágjuk és tűzre vessük. Gondoljunk csak arra, hogy jóllehet megtartunk bizonyos vallási szabályokat, de nincs semmi hatással lelki életünkre. Gépiesen elhadarunk bizonyos imákat és a nagyobb ünnepeken fölkeressük a templomot. Szokásból megkereszteltetjük gyermekeinket. Szokásból elsőáldozáshoz vagy bérmáláshoz vezetjük. Szokásból esetleg eljövünk az esküvőre és szokásból egyházi temetést igényelünk. Mindez édeskevés a keresztény élet kibontakozásához. Ezért kell arra törekednünk, hogy vallásos szokásaink ne váljanak tartalmatlanná. Igen ajánlatos például imádságainkban az egyéni szavakkal megfogalmazott vagy elméltető imádságra törekednünk.

Egy kisfiúról olvasom, aki igen büszke volt arra, hogy vízfolyásként tudta az esti imádságot. Sőt, buzgósága még arra is futotta, hogy a betanult imaszöveg után saját szavával is mondjon valamit a Jó-istennek. Igen tetszett ez szüleinek és nemegyszer az ajtó mögött hallgatóztak. Az egyik este ezt mondta: Istenem, vigyázz apukára, anyukára, kistestvéremre és nagymamámra! Ezután csend következett és hallani lehetett, amint Jancsi a Macihoz hasonlóan bebújt a paplan alá. Az ágyban úgy látszik eszébe jutott még valami és imáját ezzel a mondattal toldotta meg: vigyázz magadra is Istenem, mert ha veled valami baj történne, nem tudom, mi lesz velünk. . .

Az Úr Jézus tehát azért ítélte el a farizeusokat, mert vallásos magatartásukban megrekedtek a külsőségeknél. Mit ér a hitvesi csók, ha a megszokás szülötte? Mit érnek a szép szavak, ha hiányzik aranyfedezetük, a szeretet? Mit ér a keresztelő, ha csupán a gyertya ég a szülők kezében, de nyoma sincs lelkükben az élő hitnek? Isten nem szokásainkat, hanem a szívünket kéri. Ezzel kell megtölteni imáinkat, jótetteinket, ha azt akarjuk, hogy Istennek is kedve teljék bennük. Az evangélium tanúsága szerint Jézus nem volt a paragrafusok embere. Igaz, nem állt szándékában fölbontani, megszüntetni a régi törvényeket. Jól tudta, hogy se tíz, se száz parancsolat nem képes szentté tenni

az embereket. Nincsen olyan rendőri apparátus a világon, amely megtartatna minden törvényt. Méltán jegyzi meg Balzac Goriot apója: „Talán csak azok cselekszenek titokban jól, akik hisznek Istenben. . .”

Befejezésül mondjuk el mi is azt a szép imát, amit egy vallásos édesapa így fogalmazott meg:

„Jézus Krisztus, utak, szabályok, célok mindenütt kétségessé lettek. . . Ne hagyj ebben a bizonytalanságban! Ments meg attól, hogy hajdani vélemények bunkerében keressünk menedéket. De ments meg attól is, hogy elfogadjuk a gondolatot: nincs semmiféle út, szabály, amit megismerhetünk, cél, amiért élhetünk. Volt idő, amikor célokat és szabályokat parancsoltak ránk. A Törvény előírja, a Biblia tanítja, az Egyház mondja. . . Állítsd be érzékenységünket a helyes mértékre. Mert ha nincs cél meg szabály, az út könnyen zsákutcába és katasztrófába visz. Jézus Krisztus, nekünk segítség kell a kutatáshoz: térkép és iránytű, hogy segítségükkel megtaláljuk a magunk útját. Nem akarunk parancs-felvevő antennák lenni, szemellenzősek. Küldj olyan hit-hirdetőket, akik segítőkészen mellénk állnak, akik keresni segítenek. . . Így a Hozzád vezető út nem ránk parancsolt út lesz, amit kedvetlenül járunk, hanem a mi saját utunk, amelyért minden fáradtságot örömmel vállalunk, mert újra látjuk már a Célt.”

(Paul Roth: Istennel mindig beszélhetünk)

NYÍLJÁL MEG!

23. évközi vasárnap
Mk 7, 31—37

Az evangélista beszámolója a süketnéma meggyógyításáról azért is figyelemre méltó esemény, mert sokáig szerepelt keresztelési szertartásunkban. Nem véletlenül. Jézus minden szava és tette elindítója egy olyan esemény-sorozatnak, amely a világ végéig folytatódik. Mily boldog lehetett a süketnéma, midőn megoldódott a nyelve és füle hallásra nyílt! Amit pedig nem is értékelt eléggé, az első hang, amit meghallott, Jézus szava volt. Ez szól hozzánk is a keresztség szentségében, amikor lelki értelemben velünk is valami hasonló történik, mint a süketnémával. A szentség jele, a homlokunkra ömlő víz és a keresztelő szavak nyomán megnyílunk az isteni élet árama előtt.

Az emberek mindig megcsodálták az úgynevezett csodagyerekeket. Például a kis Mozartot, aki zenei tehetségével már hatéves korában elkápráztatta hallgatóit. Természetesen az is megtörténik, hogy egy-

egy kiváló tehetség elkallódik. Mily szegény lenne a világ, ha Beethoven meghal gyermekkorában és Dantén végrehajtják a halálos ítéletet. Sajnos, az elkallódás veszélye keresztény hitünket is fenyegeti. A kereszttség szentségében megkapjuk az Istennel történő érintkezést, hallás és beszéd képességét, de megfelelő gyakorlat nélkül aligha töltheti be feladatát. Hiába van valakinek füle és szája, sohasem tud beszélni, ha nem tanítja meg az édesanyja. Így vagyunk a keresztény étellel is. Vallásos nevelés híján sohasem csírázik ki a kereszttségben elvetett istengyermeki életünk. Nagy kegyelem, ha ennek ellenére találkozunk valakivel, aki Jézus szeretetével megoldja fülünket és nyelvünket az Isten üzenete számára. Vajon mi lett volna az evangéliumi süketnémával, ha nem találkozik Jézussal? Bizonyára élete végéig koldusként vándorol faluról falura. Süketen és némán, mit sem tudva a hangok csodálatos birodalmáról, a beszéd gondolatokat közvetítő hatalmáról. Meghalt volna úgy, hogy sohasem hall szárnyaló éneket, baráti szót, szerelmi vallomást, világoskodó gondolatot.

Am ugyanígy kérdezhetnők: mi történt volna velem és veled, ha nem találkozunk Jézussal egyházunk atyai házában és nem súgja fülünkbe szerető üzenetét? Mivel Isten a szeretet, nem maradhat néma. Mivel szeret minket, nem nyugszik bele lelki süketnémaságunkba. A szeretet adni akarja önmagát, szétozogatja gondolatait, szívünkbe önti jósága mézét. Ezt teszi Istenünk sokszor és sokféleképpen. Szól hozzánk a teremtés által. Akinek füle van, meghallja szavát a szellők susogásában, a virágok szépségében, a csillagok éjszakai tűzijátékában. Am a lehangosabban mennyei Atyánk egyszülött Fia által szól és szól hozzánk. Általa mutatkozott be az emberiségnek, mert „Istenről csak Isten szólhat helyesen.” (Pascal) Nem beszélt sokat, csak néhány évig hirdette az ígét és ezeket is töredékesen jegyezték fel az evangélisták. Isten azonban kevés szóval is sokat tud mondani. Beszéd helyett jobban kedveli a tettek nyelvét, mert az emberek jobban hisznek a szemüknek, mint a fülüknek. Elsősorban egyházát bízta meg azzal, hogy hirdesse megváltó szeretetét és osztogassa az evangélium drágagyöngyeit. Ez a feladat kötelezi egyházunkat arra, hogy a hit nyelvének megújításával közelítse meg korunk emberét. A jelen magyarjaihoz nem szólhatunk a halotti beszéd stílusában. Egyházunk nem kizárólag a múlt őrzője, hanem a jövő keresője is. Ezért van szüksége a folytonos megújulásra szertartásaiban, imádságaiban, tanításában egyaránt.

Minderre azért is nagy szükség van, mert az Istentől elfordult világ megdöbbentő rugalmasságot tanúsít a mai ember igényei iránt. Fölhazsálja a technika, a tudomány minden eszközét és igyekszik túlharsogni Isten szavát. Nem hiába imádkozzuk a Mindenszentek litániájában: sugallataid elhanyagolásától, ments meg Uram minket! Ha egyházunkat Isten leadóállomásának nevezzük, akkor mindent meg

kell tennünk, hogy az úgynevezett „kalózádiók” ne tudják túlharsogni Isten üzenetét. Minden kereszténynek erősítő állomássá kell válnia, hogy az élet egész területét beszórhassuk az evangélium üzenetével.

Egy 19 éves japán fiatalember érdekes módon talált haza az egyházba. A gyermek Jézusról nevezett apácák kolostorának kapuján egy cédulát helyezett el ezzel a mondattal: keresem a boldogságot, de nem találok. Talán az én számomra nem is létezik. Már az öngyilkosság gondolatával is foglalkoztam. Értelmetlennek látom az életet. Egy idő óta figyelemmel kísérem a nővérek életét. Úgy látom, önök boldogok és megelégedettek. Hogyan lehetséges ez? Mit tegyek, hogy magam is elnyerjem ezt a boldogságot? A nővérek a különös levélre szerető meghívással válaszoltak. A fiatalemberrel megismertették Jézus tanítását és megtanították az élet igazi értelmére. Nem tettek mást, mint folytatták a süketnémát gyógyító Jézus munkáját.

A keresztelés alkalmával keresztel jelölik meg homlokunkat, hogy megnyíljék értelmünk Isten üzenete előtt. Mikor pedig meglátogat a betegség, az öregség, a szent kenettel tisztít, gyógyít egyházunk, hogy nyugodt lelkiismerettel halljuk meg Isten hazahívó üzenetét. Hogy meghallhassuk annak a Jézusnak szavát, aki létbe szólított és öröklétre hívja minden gyermekét.

SZÍVÜNKBEN MÁRIA

Mária születésnapja

Világszerte megfigyelhető az a sajátosan huszadik századi jelenség, hogy az emberek a városok felé áramlanak. Olykor a jobb munkalehetőség vonzza őket, amihez hozzájárul a városi életforma varázsa. Az a nemzedék azonban, amelynek gyökerei visszanyúlnak még a faluba, az átültetés után is megőrzi szülőföldje iránti gyöngéd szeretetét. Úgy gondolkoznak és éreznek, mint egyik írónk, aki világjáró útjain is hazagondol, a folyóka füves partján érzi magát, ahol darázsdongásos nyári délutánon beleálmódta magát az ég fehér felhőbogyáiba. (Móra Ferenc)

A mai ünnepen mi is hazajöttünk, hogy fölköszöntsük minden keresztény édesanyját, Máriát. Tesszük ezt azért, mert mi keresztény magyarok kétszeres jogcímen is édesanyánkat látjuk benne. Nekünk adta őt Jézus a keresztfán mondott szavaival: íme, a te anyád! De ugyanezt tette első királyunk, Szent István is, amikor anyai oltalmába ajánlotta nemzetünket.

Mindnyájan ismerjük Petőfi Sándor kedves költeményét, amelyben elmondja, hogyan készül édesanyja köszöntésére. „Egész úton hazafelé azon gondolkodám: Miként fogom szólítani rég nem látott anyám?” Eszébe is jutott számos szép gondolat, de amikor eljött a találkozás perce, írja: „csüggttem ajkán”, szóltanul, „Mint gyümölcs a fán.” Valahogy így vagyunk mi is, amikor Máriát akarjuk köszönteni. Mily szerencse, hogy Mária nem annyira szavainkat figyeli, sokkal inkább szívünket nézi. „Szemmel is hall, az okos szeretet.” (Shakespeare) A jó édesanya nem gyermeke pénzére vagy ajándékára áhítozik, hanem szeretetére. Ebből táplálkozik minden édesanya boldogsága.

Az egyik iskolában történt, az új tanév kezdetén. Két új kisfiú iratkozott be a harmadik osztályba. Most költöztek ide egy másik városból. Az első órán megkérdi tőlük a tanító néni: hogy hívnak titeket? A válaszból kiderül, hogy azonos a vezetéknevük és mivel a ruhájuk is egyforma, ikreknek nézi őket. Nem, nem vagyunk ikrek, tiltakoznak a fiúk. Irataikból is kiderül, hogy hat hónap a korkülönbség köztük. Akkor ti nem lehettek édestestvérek, mondja a tanító néni. Valóban így van. Anyukánk is mondta, hogy egyikünket örökbe fogadták, de nem tudjuk melyikünket. . . Megható történet, mely arról tanúskodik, hogy az illető édesanya egyforma szeretettel szerette édes és fogadott gyermekét. Valahogy így van velünk égi anyánk, Mária is. Az Úr Jézus nem egyetlen gyermeke, mi is azok vagyunk. Meg nem különböztetett szeretettel ölel magához mindnyájunkat.

Abban egy percig sem kételkedhetünk, hogy Jézus volt az, aki leginkább megérdemelte Mária szeretetét. Ebből következik, hogy minket is annál jobban fog szeretni, minél inkább hasonlítunk szeretett fiához. Minél jobban igyekszünk teljesíteni mennyei Atyánk akaratát, minél hívebben megvalósítjuk az evangéliumot, annál inkább felütnedeznek arcunkon a jézusi vonások és a ránk tekintő Mária elmondhatja: ez az én szeretett fiam és leányom, akiben kedvem telik. A mai ünnepen, úgy gondolom, rajtunk pihen Mária fürkésző tekintete. Szívünkbe néz és megkérdezi: hogyan állunk a hit dolgában? Akadnak ugyan egyházközségünkben lányok és asszonyok, akik a jeruzsálemi asszonyokhoz hasonlóan minden nehézség ellenére kitaranak hitük mellett. Mária szerető tekintete őket simogatja a legmelegebben. Ezek az asszonyok megértik, hogy minél szentebb egy asszony, annál igazabb asszony. Sajnos, vannak Máriának hűtlen leányai is. Nekik pedig ezt mondja a mai ünnepen: Márta, Márta, sok mindennel törődöl, sok minden nyugtalanít, pedig csak egy a szükséges. . . Csak azok az asszonyok lesznek igazán áldássá, akik nem feledkeznek meg Istenről és Máriához hasonlóan a jobbik részt választják. Ez a jobbik rész pedig nem más, mint az evangélium szerinti élet.

Ha a mai ünnepen, születésnapján Mária benézne templomunkba,

talán panaszra nyílna szája és ezt mondaná: nekem nemcsak leányaim, de fiaim is vannak. De hol vannak? Hétről hétre keresem őket. Megtalálom a munkahelyen, megtalálom családjuk körében, megtalálom őket az országutakon, megtalálom őket a kocsmákban, de itt az Isten házában alig néhányukat. Mintha felejtének, hogy a férfi élete olyan Isten nélkül, mint a fa gyökér, a ház alap nélkül.

Azt is tudjuk, hogy Jézus nagyon szerette a gyermekeket. Ma is magához hívja őket és a keresztény szülők elemi kötelessége teljesíteni Jézus kívánságát. A keresztény szülő kétszer ad életet gyermekének. Egyszer megajándékozza a természetes étellel, a keresztség és keresztény nevelés által pedig megajándékozza az istengyermeki étellel.

XXIII. János pápa fiúi szeretettel ragaszkodott családjához. Azért választotta a János nevet is, mert édesapját így hívták. A koronázási ebédén egybegyűlt vendégeknekmondotta: a mai ünnepen mindnyájan láttátok, hogyan vittek a díszes hordszéken a Szent Péter bazilikába. Közben én arra gondoltam, hogy hetven évvel ezelőtt ugyanígy vitt édesapám a hátán Mária egyik kegyhelyére. Nos, minden szülőnek az legszentebb kötelessége, hogy Jézushoz és Máriához vezesse gyermekét.

A neves francia költő, Aragon írja egyik versében: „nyissátok fel szívemet és megtaláljátok benne Párizs nevét.” Bárcsak mi is elmondhatnánk: nézzetek a szívünkbe és megtaláljátok benne Jézus és Mária szeretetét. Ez az igazi garancia boldogságunk és üdvösségünk mellet.

TE VAGY A MESSIÁS

24. évközi vasárnap
Mk 8, 27—35

Mind gyakrabban találkozhatunk olyan keresztényekkel, akik képtelenek válaszolni erre az elemi kérdésre: mit jelent kereszténynek lenni? Mentségükre szolgál, hogy ez a legtöbb esetben nem az ő hibájuk. Oka ennek ígéhirdetésünk hiányossága, annak az egyszerű igazságnak elhomályosulása, hogy a keresztény élet lényege: Krisztus ismerete, Krisztus követése.

Az úgynevezett „Jézus-események”, ahogy ma divat mondogatni, óriási az irodalma. A teológusok valami hihetetlen találékonysággal keresnek és találnak új utakat Jézus megközelítésére. Ám a könyvtárakat megtöltő irodalom senkit se rettentessen vissza, mert ezek

nélkül is megszerezhetjük azokat a szerény, de elegendő ismereteket, amelyek válaszolnak erre a kérdésre: kicsoda Krisztus? Rábízhatom-e az életemet? Méltó-e arra, hogy földi életem vezére legyen? Milyen garanciát nyújt arra, hogy őt követve nem fogok eltévedni? A kérdéseket maga Jézus is jogosnak tartotta és ő is föltette apostolainak. Tette ezt elsősorban azért, hogy megbizonyosodjék véleményük, hitük helyességéről. Erre azért volt szükség, mert már kortársai közül is igen sokan vállalkoztak személyét meghatározó nyilatkozatokra. Egyesek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek vagy prófétának mondták. Azóta eltelt csaknem kétezer esztendő és a könyvtárakat kitevő vélemények közül ma is kibújik a kérdés: kicsoda Krisztus? Nyilvánvaló, mi nem bajlódhatunk az ezernyi tévedéssel, mert az igaz válasz csak egy lehet. Nekünk pedig ez életbevágóan fontos. Szent Péter Jézus kérdésére így nyilatkozott: „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia.” Ez az egyetlen válasz, amit Jézusunk jóváhagyott.

Az ószövetségi Izrael életében roppant jelentősége volt a Messiást váró reménységnek. Amikor ellenségeik vették körül és letiporták az országot, amikor minden fény kialudt a nép szívében, ez az egyetlen fénysugár világított. A sötétségben ülő nép, a Babilonból hazatérő „maradék” erejét ez a remény izmosította. Sajnálni kell, hogy közben hamis képzetek születtek és meglehetősen torz képet festettek az Eljövendőről. Tudta ezt Jézus és azért fáradozott szüntelen, hogy kiszabadítsa őket a hamis képzetek béklyóiból. Mi tagadás, ők is földi hatalomról és dicsőségről ábrándoztak. Éles késként hasította szét ezeket az ábrándokat Jézus ilyen és ehhez hasonló kijelentése: az Emberfiának sokat kell szenvednie. Elfogják és megölik. Nem véletlen tehát, hogy ezt Péter is megsokallja és szemrehányóan tiltakozik ellene. Pedig kár volt ezt tenned, kedves Péter, mert lám a Mester alaposan kifizet érte. Ezt mondja: takarodj előlem sátán, mert emberi módon és nem Isten terve szerint gondolkodol! Nem érted, hogy az Emberfiának egyetlen és legfőbb feladata a földön: meggyőzni az embereket Isten szeretetéről. Ez pedig egyféleképpen lehetséges: a szenvedés, az áldozat vállalásával. Igaz, hogy nagypénteki keresztye alatt ott tolonganak majd diadalittas ellenségei, ám az ő győzelmi mámoruk húsvét hajnalán kínos vereségbe fullad. Jézus győzelmét ellenségeinek ideig-óráig tartó győzelme előzi meg. Ellenségei hatalma, hívei üldözése, Péter tagadása, Júdás árulása csak előjelei dicsőséges, feltámadásának. Ezért ne féltsd Péter Mesteredet a szenvedéstől! A kereszt Krisztus és minden követőjének győzelmi zászlaja.

Péter botránkozása arra is jó alkalom, hogy minden keresztyén tudatára ébredjen a kereszthordozás köteletségének. „Aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét.” Nincs és nem lesz fölmentés e törvény alól. Egyházunknak minden évszázadban megvoltak és meglesznek a maga

vértanúi. Századunk földjét is megöntözte a keresztények vére, és mi is ebből élünk. Bizony, mondják sokan, ez nem valami csábító körülmény azok számára, akik Jézushoz csatlakoznak. Az emberiség sok hamis pásztorra éppen ellenkezőleg nyilatkozik. Jólétet, gazdagságot, élvezeteket, paradicsomi boldogságot ígér. Vajon nem lett volna-e okosabb, ha Jézus is ezt teszi? Ha Ő a kereszt mellett döntött, akkor egészen biztos, ez az egyetlen lehetséges út számára és számunkra. A kereszt nem Jézus magántulajdona, hanem közös terhe minden követőjének. De az is bizonyos, hogy miként Jézus élete, úgy a miénk sem korlátozódik a keresztútra. Ezért tévednek mindazok, akik a keresztény életet sötét színekkel ábrázolják. A keresztény életnek nem a bánat, nem is a szenvedés, hanem az öröm az alapszíne. Krisztus több örömet akart hozni a világba és dicsőséges sebeit nem a kín és gyötrellem, hanem a több öröm forrásául szánta. Senkiben sem talál olyan édes otthonra az öröm, a béke és a boldogság, mint az Istennek adott emberben. Ha egybenövünk vele szenvedésében, egyek leszünk boldogságában is. Ez nem üres szólam, hanem a szentek egyetemes tanúsága.

Mielőtt tehát szenvedéseink miatt panaszkodnánk, gondoljuk meg azt az igazságot, amit így fogalmaz meg valaki: „Kifordítva és hátulról nézed a keresztet. Pedig nemcsak a keresztet kell meglátnod, hanem azt a Jézust, aki rajta függött.” (Teilhard) Ő vezet a szenvedés óráin keresztül az örök élet örömébe.

A SZOLGÁLÓ JÉZUS

25. évközi vasárnap
Mk 9, 29—36

A múltkorában történt, midőn virágos kertemet gyomláltattam. Megáll a kerítés mellett egy idős bácsi, rám köszön és megkérdi: a főúr itthon van? Nincsen, válaszoltam mosolyogva. Hol van? Meghalt nemrégiben. Az idősebbek tudják, hogy nemcsak a fizető pincért, hanem egyes vidékeken a papot is főúrnak hívták. Nem is egészen indokolatlanul. Gazdag volt, földdel rendelkezett, sokaknak parancsolhatott. Mi tagadás egyházunkban is föl-fölütötte fejét az úrhatnám-ság. Egy kedves paptársam beszélt, hogy édesanyja így biztatta a papi pályára: menj papnak fiam, akkor úr leszel! Reggel elmondod a kis-misé, aztán kedvedre vadászgathatsz az urakkal! Mondanom is fölösleges, hogy Jézus nem ilyen életet szánt papjainak. Sajnos, a gazdagság

és vele járó hatalom nagy kerítő, és eddig is sok bajt okozott Isten egyházának. Nem véletlen tehát, hogy Jézus a szegénységet választotta útítársául, nem használta fel isteni hatalmát sem, hogy uralkodjék az emberek fölött. Szolgálni jött a földre.

Azt állítják a lélektan értői, hogy az ember szívesebben engedelmeskedik, mint parancsol. Ennek nyilvánvaló oka az, hogy a parancsolás mindig nagyobb felelősséggel jár, amit nem könnyű vállalnunk. Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy mindenfajta engedelmesség fölment a felelősség alól. Gondoljunk csak a második világháború után lefolytatott nürnbergi perre, ahol a háborús bűnösök legtöbbszörrel azzal védekezett, hogy ők csak engedelmeskedtek a Führernek. Ez azonban nem mentette meg őket a kemény ítélettől. Vannak olyan parancsok, amelyeknek nem szabad engedelmeskednünk. Sőt, meg kell tagadnunk, vissza kell utasítanunk, ha ellentétben állnak Isten törvényeivel. Ilyen esetekben Szent Péterrel kell vallanunk: inkább kell engedelmeskednünk Istennek, mint az embereknek. Minderre ragyogó példát adott Jézusunk. Nyíltan hangoztatta: legfőbb eledele, hogy teljesítse az Atya akaratát. Ezzel is figyelmeztetett: jóllehet Isten az embert a föld urává tette, de valakinek, Teremtőjének ő is engedelmességgel tartozik. A legnagyobb tragédia abból származik, ha az ember önmagát teszi meg erkölcsi mértékül és nem hajlandó engedelmeskedni Isten törvényeinek. Az ember nem bánhat kénye-kedve szerint embertársaival. Ezért az Isten törvényeit megvető zsarnokság mindig emberellenessé válik. Még a természet egyensúlya is megbomlik, ha az ember rosszul uralkodik fölötté.

Az engedelmességnek, a szolgálatnak ezt a gyakorlatát akarja Jézus meghonosítani egyházában. Ezért figyelmezteti követőit: aki közületek az első akar lenni, legyen mindenki szolgálja. Isten egyházában nem azok érdemesek az első helyre, akik bíborba, bársonyba öltözködnek, gyűrűkkel, piros gombokkal és süvegekkel cimomázzák magukat. Az egyházban egyetlen dolog adhat igazi tekintélyt, és pedig az, hogy mennyiben utánozza azt a Jézust, aki nem azért jött a földre, hogy neki szolgáljanak, hanem ő szolgáljon másoknak. Nem a tudás, nem a tehetség számít, hanem a szolgálatban tanúsított hűség. A lelkipásztornak nem az a feladata egyházköztségében, hogy parancsolgasson, hanem, hogy inspirálja, lelkesítse híveit.

Catóhoz, a híres szónokhoz így szólt egyik barátja: botrányosnak tartom, hogy neked még nem emeltek szobrot Rómában. Megyek és bizottságot alapítok, amely szorgalmazza majd a szobor fölállítását. Ne menj, intette le a barátját Cato. Jobban szeretem, ha az emberek azt kérdezik, miért nincs szobra Catónak, mintha azt, hogy miért van szobra Catónak? Jézus sohasem kívánta és egyetlen követője sem igényelte, hogy életében szobrot emeljenek dicsőségére. Halála óta

azonban mindenfelé fölállítják keresztjét, amelyen véres példát adott a halálba menő emberszolgálatra. Napjainkban szinte kitöröltük szótárunkból a cseléd, a szolga megalázó állapotát idéző fogalmait. Ugyan ki tűrné el, hogy cselédnek nevezzék? Elég sokan és túl sokáig viselték ezt a megalázó címet. Ám az önkéntes, szeretetből vállalt szolgálat sohasem megalázó. Gyakran halljuk napjainkban a panaszt, hogy baj van a különféle szolgáltatásokkal. Rosszul szerelik fel a víz-csapot, leválik a cipők talpa, megreped a házak fala és így tovább. S történik mindez azért, mert Dárius kincse sem elegendő ahhoz, hogy becsületesen végezze valaki szolgálatát. Ehhez lelkiismeret, becsület, szeretet kívántatik.

Az egyik hittanóra végén elém penderült egy harmadikos kislány és megkérdezte: a plébános bácsinak miért nincs felesége? Nem térhettem ki a kérdés elől és ezt válaszoltam: egyházunk azért kívánja papjaitól a nőtlenséget, hogy a felesége helyett a híveket szeresse és saját gyermekei helyett mások gyermekeit, például téged, kedves Erika. Azt akarja Isten, hogy fenntartás nélkül szolgálhassa Isten népét. A lelkipásztor is elmondhatja a költő szavaival:

Utazni! Nem lenni sehol:
már itt se — és amott se még.
Be jó is ez a valahol!
Ez a legbékésebb vidék.

Határokon túl! — Nincs hatóság,
mely ügyeimben illetékes.
Elhagytam én a magam sorsát
s közeledem mindenkiéhez.

(Váci Mihály: Utazni)

VELÜNK VAGY ELLENÜNK

26. évközi vasárnap
Mk 9, 37—47

Az egyház kebelén belül, kezdet óta jelentkeztek a különféle tév-tanítások. Hitünk alapvető tanítását vagy erkölcsi törvényeit kezdték ki a tévtanítók. Nyilvánvaló, hogy mindezt nem nézhették ölbetett kézzel azok, akikre Jézus rábízta tanításának drágagyöngyeit. Tagad-

hatatlan, hogy a kereszténység komoly kihívást jelentett a büszke emberi értelem számára, és merész tanítását többen megpróbálták mérsékelni. Ám az egyház hű fiai nem engedhették a vértanúk vérével megszentelt igazságokat sárba tiporni vagy megcsonkítani. Ezekben a szellemi csatákban született a jelszó: extra ecclesiam nulla salus. Az egyházon kívül nincs üdvösség. Ez természetesen azokra vonatkozott, akik bűnös módon megbontották az egyház tanúságtevő egységét. Egészen másként kell tekintetünk azokra, akik saját hibájukon kívül élnek egyházonkívüli állapotban. Az ilyen jóakarátú emberekre vonatkozik Jézus szava: aki nincs ellenünk, velünk van.

Rövid földi élete során Urunk Jézus rengeteg energiát fordított arra, hogy nagy vonalakban megszervezze egyházát. Azért küldte Szentlelkét, hogy az idők végéig folytatódjék az emberiség összegyűjtése az egyház közösségében. Vajon mit jelent az egyház az egyes ember és az emberiség számára? A költő szavai szerint: „A lelked számára Hajnal vagyok és Hazatérés, én vagyok az Istennel való Békéd szivárványa a felhők fölött.” (Gertrud le Fort) Nyilvánvaló dolog, hogy az egyházhoz való tartozásunk nem állhat meg a formaságoknál. Tévedés lenne azt hinni, hogy aki megkeresztelkedik és neve ott porosodik a plébánia anyakönyvében, ezzel már bezárolta üdvösségét. Megtörténhet, hogy a keresztlevél olykor előnyökhöz juttat, de nem sokra megyünk vele Isten országában. Gondoljunk csak vissza a második világháború alatt dúló zsidóüldözésekre. Sokan megkeresztelkedtek azokban a szomorú időkben csak azért, hogy mentesüljenek a zsidókat sújtó törvények alól. Az egyház elfogadta ezeket a meggyőződés nélküli megtéréseket, de csak azért, hogy teljesítse embermentő hivatását. Az egyházhoz az tartozik igazán, aki élő hittel csatlakozik hozzá és életével, magatartásával bizonyítja őszinte szeretetét. Sőt ezen túlmenően arra is törekszük, hogy tanúságtételével másokat is bevezessen az egyház közösségébe.

Erre annál inkább szükség van, mert az embernek nemcsak arra van képessége, hogy másokat Istenhez vezessen, hanem arra is, hogy elszakítson tőle. Nagy felelőtlenség ez, hiszen senki sem ámíthatja magát és mást azzal, hogy az Istentől való elfordulásból bármilyen lelki haszna származna az embernek. A társadalom keményen és jogosan ítéli el mindazokat, akik gyermekeket rabolnak el szüleiktől, hogy megszarolják őket. A mi felfogásunk szerint nem kisebb bűn az sem, ha valaki Istentől rabolja el az embert azért, hogy kiöli hitét és iránta táplált szeretetét. Főleg akkor megbocsáthatatlan ez a bűn, ha a gyermekekre vonatkozik. Jézus kedvenceire, akikben megvan a hajlam a hívő engedelmességre, az őszinte szeretetre. Őket még nem fűzi rab-szíjra a test, az arany, a hatalom bűvös hatalma, és szívében könnyen ajtót nyit Isten előtt a csalódásoktól mentes bizalom. Nem véletlen,

ha a szelíd Jézust előnti a harag és malomkövet kíván azok nyakára, akik a tiszta gyermekeket megbotránkoztatják és beléjük fojtják az istenhitet.

Egy közlekedési rendőrrel olvasom, aki az egyik külföldi országban negyven évig szolgálta a közrendet. Hosszú évtizedeken át fehér kesztyűben állt az útkereszteződésekben, nyári hőségben, téli zimankóban és irányította a forgalmat. Mikor nyugdíjba vonult elhatározta, hogy hasznosítja magát és valamiképpen folytatja szolgálatát. Minden reggel 1/2 8 kor megjelent a legforgalmasabb utcasarkon és az iskolába igyekvő kicsinyeket kézenfogva vezette át a forgalmas úttesten. Közben a közlekedési szabályokra oktatta őket. Délben a tanítás végeztével ugyanezt csinálta. Megható jelenet volt napról napra látni és hallani, amint a fiúk és lányok szeretettel köszöntötték a nyugdíjas rendőrbácsit. De ha szép dolog óvni és védeni gyermekeink testi épségét, még fontosabb lelki életükre vigyázni. Elültetni, gondozni bennük a hit zsenge palántáit és megtenni mindent annak érdekében, hogy vallásos életük útján ne szenvedjenek balesetet.

Az Istentől elszakító kísértések nem csupán kívülről támadhatnak az emberre. Sajnos bennünk is otthonra találnak a rossz hajlamok, és egy fedél alatt élünk ellenségeinkkel. Gondoljuk csak meg, milyen nagy kincset jelentenek érzékszerveink. A látás, a hallás, valamint mozgásszerveink biztosítják az emberhez méltó életet. Milyen szánalmas a vak ember, aki nem láthatja édesanyja arcát és a világ ezernyi szépségét. Milyen szegény a süket, aki ki van zárva a hangok csodás birodalmából. Mily szegény a béna, aki tehetetlenül vergődik betegségein. Mindezek ellenére e nagyszerű képességeinket Jézus rossznak ítéli, ha a bűn, a kárhozat útjára vezetnek minket. Ezért hangsúlyozza: jobb bénán és csonkán élni, mint bűnre használt érzékszerveinkkel az örök halál útjára sodródni. Mit ér a csodálatos emberi kéz, ha gyilkos fegyvert emel embertársára. Mit ér az emberi szem, ha elnézi felebarátja megkínzását, nyomorúságát. Mit ér a láb, ha megtiporjuk vele mások becsületét és szabadságát. Sokan nem gondolnak arra, hogy földi életével mindenki saját ítéletét fogalmazza meg. Isten tulajdonképpen nem büntet vagy jutalmaz, hanem megörökíti földi magatartásunkat. Azt kell folytatnod halálod után, amit földi életedben tettél. A szeretet életét a szeretet országában folytathatod, a bűn, a gyűlölet életét a kárhozat országában.

John Donne, a hívő költő írja: „Ez a világ itt lenn, és az eljövendő a tisztaszívű ember számára nem két házat jelent, hanem egyetlen ház két szobáját.” Aki itt a földön Jézussal lakott egy fedél alatt, az átlépve a halál kapuján, Isten szobájában találja magát.

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT

27. évközi vasárnap
Mk 10, 2—16

Gyakran és sokan vádolják egyházunkat a házasságról vallott „maradi” nézetei miatt. Kifogásolják a fölbonthatatlanság „dogmáját”, ami nem egyeztethető össze az emberi természettel. Ezért valahányszor jegyesek jelentkeznek a plébánián, mindig megkérdezem a menyasszonytól: mondja csak, kedves kislány, ha vőlegénye ezt mondaná: elveszlek feleségül, de tíz-tizenöt év múlva kicseréllek egy fiatalabbra, vajon hozzá menne-e? Nyilvánvaló, hogy a válaszok túlnyomó többsége nemlegesen hangzik. Mindebből nyilvánvaló, hogy az igazi, mély szeretetnek édestestvére a hűség. A házastársi hűséget tehát nem az egyház követeli, hanem az emberi szív sugallja. Ezt az emberi szívbe vésett törvényt idézi Jézusunk is, amikor kijelenti: amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza!

Ennek hangsúlyozása azért volt szükséges, mert Jézus korában is meglehetősen zűrzavar uralkodott a házassági viszonyokban. Mózes óta szokás volt Izraelben a többnejeség. Ezzel a lehetőséggel természetesen csak a jobbmódú férfiak élhettek. A gazdag férfi nemcsak több feleséget, hanem tetszése szerint tarthatott ágyasokat. Szabadon rendelkezett a háborúban szerzett rabszolgákkal. Hosszabb utazásokra úgynevezett „idényházasságot” köthetett, amelyet bármikor felbonthatott. Ez a gyakorlat megalázó helyzetet teremtett a nők számára és kiszolgáltatta őket a férfiak önzésének. Nem csoda, ha a zsidó férfi így imádkozott reggeli imájában: Hálát adok neked Istenem, hogy nem nőnek teremtettél! Ilyen visszás helyzetben kellett az Úr Jézusnak rendet teremtenie. Nem száll vitába az írástudókkal, Mózes engedékenységét sem ítéli el, de határozott parancsával visszahelyezi a házasságot az Isten-elgondolta állapotába. Amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza. Tulajdonképpen ez a parancs magába foglalja a sokat emlegetett női egyenjogúságot és mindkét nemet egyetlen törvény alá rendeli. Isten olyan nagyra értékeli az embert, hogy szeretetében is magához akarja hasonlítani. A modern világ erkölcsi nihilizmusa gyakran a szabadság, a haladás nevében támadja Krisztus törvényét. Am ez a parancs csak azért ilyen kemény, hogy biztos fundamentuma legyen az emberi családnak.

El kell ismernünk, könnyű kimondani a házasságkötés alkalmával, hogy holtomiglan holtodiglan szeretlek, de nehezebb ezt az ígéretet meg is tartani. A hűség nem velünk született erény, meg kell harcolnunk érte. Nem születik olyan könnyen, mint a szerelem, és féltő

gonddal kell megóvni életét. Ám a házasságot azért nevezzük szent-ségnek, mert segítséget kapunk benne Istentől, az emberi erőt felülmúló feladatok teljesítéséhez. Mivel az ősi mondás szerint a kegyelem föl-tételezi a természetet, igen fontos, hogy a jegyesek hosszabb ideig tartó ismeretség után határozzák el a házasságot. A lélektan szerint minden ember lelkében él egy „őskép” az igazi férfiről, az igazi asszonyról. Ha aztán találkoznak valakivel, aki megnyeri rokonszenvüket, ezt a lelkükben élő ősképet rávetítik az illetőre. A baj akkor kezdődik, ha az együttélés során előtűnik az eszmény és valóság közötti ellentét. Nagyon fontos tehát, hogy ne egy elképzelt társat vegyen valaki házastársul, hanem az igazit. Nincs tökéletes ember és hitvestársadat érényeivel és hibáival együtt kell elfogadnod. Ez természetesen nem sikerül lemondás és áldozat nélkül. Szépen írja valaki: „Szeretni annyi, mint találkozni egy másik emberrel és ennek során elszakadni magunk-tól és elindulni a másik felé. Szeretni annyi, mint egyesülni és ennek érdekében magunkról is megfeledkezni. Szeretni annyi, mint szen-vedni, keresztre feszíteni magunkat a másikért...” (Couturier)

A házasság reális szemléletéhez tartozik annak fölismerése, hogy minden igyekezetünk ellenére nem tudjuk egészen betölteni egymást. Tapasztalt házastársak vallják: a boldog beteljesülések, az igazi boldogság pillanatai ritkák az életben. Az ilyen pillanatok vagy órák között kopár földek, kételyek, nyugtalanságok sötétlenek. A hétköz-napi gondok, a megszokás, a külső és belső nehézségek alaposan pró-bára teszik a házastársak türelmét. Nagy baj, hogy napjaink idegőrlő ritmusában az annyira fontos türelem a legnagyobb hiánycikk. Egy elvált asszony vallotta: Tíz éve már, hogy a bíróság fölbonthatta házasságomat. Akkor azt hittem, hogy győztesként hagyom el a tárgyalótermet. Ma már másként nézem az eseményeket. Férjem hirtelen ember volt és sokszor megbántott. Sohasem kért bocsánatot, és ezt nem bírtam elviselni. Így aztán elhidegültünk egymástól. Akkor még azt hittem, hogy a házasságban azt kell keresni, kinek van igaza. Most már belátom, hogy a szeretet, a türelem, a megbocsátás a legfontosabb. Ezek minden asszony győzelmes fegyverei. Aki nem ezekkel harcol, biztosan csatát veszít.

A jó házastársak mindig szívesen gondolnak vissza esküvőjük nap-jára. Arra a szép órára, amikor kéz a kézben elindultak egy új életúton. Jézus is mellétek állt és állandó, rejtett jelenlétével segíteni akarja házasságtok sikerét. Igaz, nincs tökéletes házasság, de a keresztyény házastársak törekszenek erre és vele együtt a boldogságra.

GAZDAGOK ÉS SZEGÉNYEK

28. évközi vasárnap
Mk 10, 17—30

Napjainkban is történnek szenzációsnak kikiáltott események és hírük bejárja a világsajtót. Magasrangú főpap, egy bíboros lemond tisztségéről és elmegy Afrikába a leprás betegek közé. Egy bencés apát leköszön méltóságáról és kiköltözik a szegények közé a barakkvárosába. Milliomos nagyiparos lemond vagyonáról és szerzetesként akar élni egy trappista kolostorban. Vajon miért? Mert találkozott Jézussal és visszhangra talált szívükben a gazdag ifjúhoz intézett felszólítása: add el mindenedet és kövess engem!

Mi tagadás napjainkban is népszerűtlen, és nem sok sikerrel kecsegtetne ilyen vagy ehhez hasonló felszólítás. A mai ember egészen más jelszavakért lelkesedik. Gazdagodjatok, gyűjtsetek minél többet a földi javakból! A folyton emelkedő életszínvonal mézesmadzagja után kapaszkodunk. Ne haragudj Jézusunk, de ebben a világban igen népszerűtlenül hangzik a szegénységet ajánló evangéliumod. Miazonban hívő keresztények nem intézhetjük el a kérdést egyetlen kézlegyintéssel.

Hazánkban is többször kiadták már Antoine de Saint-Exupéry híres könyvét: A kis herceget. Az egyik törpe bolygón idős üzletemberrel találkozik. Annyi a dolga, hogy föl sem pillant könyvéből, amikor a kis herceg megszólítja. Éppen csillagait számlálja. Mit csinálsz ezekkel a csillagokkal, kérdezi tőle? Birtokolom őket. És miért jó ez neked? Arra, hogy gazdag legyek. És mire jó a gazdagságod? Hogy más csillagokat is megvásárolhassak. . . Az író ezzel a párbeszéddel akarja érzékeltetni a gazdagság veszedelmét. A bírvágy megszállotta úgy belemerülhet az anyagi gondokba, hogy semmi ideje a lelki dolgokkal foglalkozni. Sőt azt hiszi, hogy a gazdagság minden vonatkozásban biztonsággal övezi életét. A vagyon halmozásával megrövidíti embertársait, mert „a föld nincs arra berendezve, hogy milliomosok legyünk.” (Prohászka)

A keresztény szemlélet szerint a gazdagság legnagyobb veszedelme a lelki értékek iránti érzéketlenség. A vagyonnal körülbástyázott élet nem biztonságot nyújt, hanem rabbá teszi az embert. Bezárja azokat a kapukat, amelyeken elindulhatnánk az evangélium gyöngyeinek keresésére. Ezért részesítette Isten mindig is előnyben a szegényeket, midőn munkatársakat keresett magának. Köztudomású, hogy az ókori világban Izrael népe nem tartozott a gazdag és hatalmas nemzetek közé. Isten mégis őt választotta ki, hogy szövetséget kössön vele.

A törekeny testű Ábel kedvesebb Istennek, mint az erőből duzzadó Kain. Ézsau örökségét Jákob kapja, a magas termetű Saul helyett Dávid lesz a messiási ígéretek várományosa. Az ószövetségben megvetették a gyermektelen asszonyokat. Isten azonban kitünteti őket és megajándékozza a nem remélt anyasággal. A meddő Sára kapja Izsákot, Rebekka Józsefet és Benjamint, Erzsébet Keresztelő Jánost. Nem ok nélkül énekelte Mária: Isten fölkarolja az alázatost, de üres kézzel bocsátja el a gazdagokat. . . Szegényekké kell lennünk, hogy Isten betölthessen a maga gazdagságával.

A gazdagság másik veszélye, hogy ezzel megrövidítjük embertársainkat. A neves amerikai püspök, Fulton Sheen mondotta egyik tévébeszédében: „Mi nyugatiak kisajátítjuk Jézust, de keresztje nélkül. A keresztet átengedjük keleti testvéreinknek. Ha nekik akarjuk adni Krisztust, magunkra kell vállalnunk keresztjüket is. . . Ez a kereszt pedig nem más, mint a nyomor, a betegség, az elmaradottság ezer fajtája. . .” Idézhetném a költőt, aki gúnyos verset szerkesztett a gazdag kereskedőről, midőn látványos jótékonykodásával szegényházat építtetett. Íme a vers egyik szakasza:

Don Juan de Parres úr,
Nemes szívében irgalom,
Kórházat épít, hogy legyen
Szegények számára oltalom.
Vajon ki is sejtené
Don Juan de Parres úr
Tette őket szegénnyé!

Mennyivel szebb és követendő példáját adta a nagylelkőségnek a nagy orosz író, Turgenyev. Az utcán sétálva koldus lép eléje és alamizsnáért könyörög. Az író zsebébe nyúl, de pénzét otthon felejtette. Barátom, mondotta a koldusnak, sajnós nem tudok segíteni rajtad. Köszönöm szépen, mondta erre a koldus. Mit köszönsz, hiszen nem adtam semmit? De megvolt benned a jószándék és ez is valami.

Nyilvánvaló, hogy ennél sokkal többet kellene tennünk az emberiség nagy részét gyötrő nyomorúság fölszámolásáért. Természetesen a szegénységnek sok változata van. Nem csupán az anyagiak hiánya jelent szegénységet. Ilyen a tudatlanság, az analfabétizmus, a betegség, a magányosság, az elnyomás, a szabadság hiánya. . . Ezt akarja Jézus megszüntetni elsősorban azok segítségével, akik gazdagok a hitben, reményben és szeretetben.

URALKODÁS ÉS SZOLGÁLAT

29. évközi vasárnap
Mk 10, 35—45

Az emberi természet sajátossága a hatalom akarása. Mint minden emberi képesség, ez is kettős értékű, a jó és a rossz szolgálatába szegődhet. A természet fölötti uralom megszerzésére isteni parancsunk van. Ennek okos teljesítése nyomán szépül a föld arculatja. Sajnos, a hatalommal nemcsak élni, de visszaélni is lehet. Nem kell messzire visszamennünk a múltba, hogy hatalmukkal visszaélő zsarnokokkal találkozzunk. Nem véletlen tehát, hogy a hatalom és dicsőség az apostolokat is megkísértette. Jakab és János arra kérik Mesterüket, hogy dicsőségében jobbján, illetve balján üljenek. S történt mindez azért, mert még nem értették meg az evangélium alap gondolatát: a szolgálat dicsőségét.

Nem kétséges, a Szentlélek megvilágosító eljövetele előtt az apostolok is földizűen gondolkoztak Isten országáról. Elutasítják a szenvedés gondolatát és nem sejtik, hogy az Atya nagypéntek fekete égére tűzi föl Fia dicsőségét. Mive! pedig a tanítvány sem járhat más úton, mint Mestere, az ő dicsőségük is egészen másfajta lesz, mint azt elképzelik. Ennek azonban komoly ára van. Jézus dicsőségében csak az részesülhet, aki vele együtt vállalja a szenvedés megaláztatását. Aki mellette akar állni a dicsőségben, annak melléje kell állni a kereszt tövében. A latrok rég eltűntek, de Krisztus keresztje mellett fenntartott hely várakozik minden követőjére. Azon a földön, ahol annyi lázadó gyermeke él az Atyának, könnyeket vetnek a Fiú testvérei.

Minden hatalom tévútra lép és bűnös, ha önös érdekeket és nem mások javát szolgálja. Valójában az a jó uralkodó, aki szolgálni akarja alattvalóit. A miniszter szó is annyit jelent, mint szolga. Nem az a jó vezető, aki nemtelen eszközök segítségével fölverekszli magát a hatalom székébe és a hatalmat a hatalom gyönyöréért birtokolja. Az uralkodás mások javára adott megbízás. Aki nem így tekinti, azt le kell rántani a kormánykerék mellől. Mily gyakran megtörténik, hogy a hatalomvágy úgy megkísérti az embert, hogy bectelen ügy szolgálatába szegődik. Vajon nem az okozta-e a német nép tragédiáját és botrányát, hogy meghajolt egy örült hatalma előtt? És mi lett volna az emberiség sorsa, ha az egész világ ezt teszi és nem száll szembe a zsarnokkal. Az így vásárolt béke rosszabb lenne a háborúnál. A gonosz hatalom előtt nem szabad meghajolnunk!

XXIII. János pápa a második világháború alatt Törökországban volt a szentszék követe. Az egyik nap berohan hozzá a titkára és hírül adja:

az egyik török kikötőbe befutott egy hajó többszáz zsidó gyerekkel a fedélzetén. Ha a németek megtudják, elhurcolják őket és ki tudja, mi vár rájuk? Ez nem fog megtörténni, kiáltott föl Roncalli érsek. Azonnal fölkereste a német követet, Franz von Papent. Tájékoztatta az eseményről és segítségét kérte. Főtisztelendő Uram, mondotta a nagykövet, kényelmetlen az én helyzetem. A titkosrendőrség mindenütt jelen van, és én a fejemmel játszom. Nem tehetek semmit ebben az ügyben. Csak nem veszi a lelkére, hogy Heródes szerepét vállalja és a gyermekgyilkos példáját kövesse, mondotta Roncalli a nagykövetnek. Ne féljen a Gestapótól! Isten megsegíti, és egyszer még ez javára válik önnek. Rendben van, válaszolta Papen, vállalom a rizikót. El is intézte a török kormányval, hogy a gyermekekkel megrakott hajó semleges kikötőbe futasson. Palesztinából maga a zsidó főrabbi jött Isztambulba, hogy megköszönje a legátus segítségét. Mikor pedig véget ért a háború, Papen nagykövetet is a nürnbergi bíróság elé állították. Ekkor Roncalli legátus levelet írt a bíróságnak és ebben kifejtette Papen szerepét a zsidó gyerekek megvédésében. Föl is mentették és visszanyerte szabadságát. Az igazság becsületos szolgálatára sohasem fizet rá az ember.

Sajnos, a hatalom és a dicsőség nemcsak az apostolokat, de a rájuk épült egyházat is megkísértette. Ki tagadhatná, hogy a századok során mennyi kárt okozott egyházunknak egyes vezetők hatalmaskodása, úrhatnásága. Akadtak a középkorban olyan pápák is, akik belevetették magukat mocskos politikai harcokba, hatalmi játékokba. Nem véletlen, ha emiatt sokan háttal fordítottak a kereszténységnek. Ezért is hangsúlyozta a második vatikáni zsinat az egyházat vezető papság szolgáló jellegét. A keleti egyházszakadás alkalmával vette föl a római pápa ezt a címet: servus servorum Dei. Isten szolgáinak szolgája. Ez a cím azonban csak akkor ér valamit, ha megvalósított szolgálatot jelez.

Egyházközségünk legkisebb sejtje a keresztény család. Nyilvánvaló, hogy ott is a szolgálat szellemének kell uralkodnia. Szeretetből szolgálni sohasem megalázó, hanem dicsőséges. Őszintén bevallom, gyakran megkérdem hittanos gyermekeimtől, hogy szokott-e odahaza segíteni apukátok? Sokszor igen tanulságos válaszokat kapok. Értesülök vacsorát főző, takarító, bevásárló, mosogató apaukákról, akik ebben nem látnak semmi rendkívülit. Csak a szolgáló Jézus szeretetének fényes megnyilatkozását.

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA!

Rózsafüzér királynője

Mikor az ember szívét megtölti a szeretet, vagy elnémul vagy beszédes lesz az ajka. Selymes szavakkal, díszes jelzőkkel próbálja megnevezni a minden képzeletet felülmúló, boldogító valóságot. Így tesz a hívő ember is, amikor Isten szeretete megérinti szívét. A szerető szavaknak ebbe a folyamába beleöleljük mindazokat, akik különös szerepet játszanak abban, hogy Isten szeretete kiáradjon szívünkbe. Itt első helyen Jézus édesanyjára, Máriára kell gondolnunk, akit a lorettói litániában annyi mindennek nevezünk. Azokban, akik kívülről szemlélik hitünk titkait, mindez visszatetszést szülhet. Miért nevezzük például királynőnek azt a Máriát, aki földi életében nem akart több lenni, mint az Úr szolgálóleánya?

Sajnos, az emberi szavakkal is sokan és gyakran visszaélnak. Eltorzítják, beszennyezik eredeti tisztaságukat. Midőn Máriát királynőnek nevezük, ne a hatalom, a pompa, a dicsőség ragyogására gondoljunk! Mária azért méltó a királynői címre, mert első helyen áll a kegyelem trónusánál. Ő került az emberek közül legközelebb Istenhez. Jézusunk szava szerint, aki köztünk nagyobb akar lenni, legyen a másiknak szolgálója. Mária a legnagyobb szolgálatot tette az emberiségnek és ezzel kiérdemelte, hogy a legnagyobbnak, tehát királynőnek nevezük. Ő szólaltatta meg elsőnek az evangélium kottájáról a keresztény élet új énekét. Erre emlékezünk, ezt az életet állítjuk követendő példaképül magunk elé, midőn a szentolvasót imádkozzuk és titkairól elmélkedünk.

Bár kínok és gyötrelmek közepette, de örömmel kezdődik az élet. Valami ujjongó érzés, a mulandóság fölötti diadal, az életadás öröme tölti el a szülőanyák szívét. Olyan a megdobbanó gyermeki szív, mint hajnali harangszó a legyőzött éjszakában. Isten láthatatlan angyala őket is Avé-val köszönti, mert az emberi élet értéke megnőtt attól kezdve, hogy az Ige testté lett és miköztünk lakozott... Hiába is teregetnek gyászfátyolt az emberiség jövőjére, mi keresztények a derűlátók nemzedékéhez tartozunk. Nem a felhőké, hanem a nappal aranyozott kék egeké, nem a gyűlöleté, hanem a szereteté, nem a halálé, hanem az életé a végső győzelem. Így gondolkozott, így vélekedett Mária, és nem hiába köszöntjük Őt, mint boldogságos anyát az örvendetes szentolvasóban. Hogyne lett volna boldog, mikor egész életében hitt Isten szeretetében. Vajon te elmondhatod-e ugyanezt magadról? Hittem Isten szeretetében, midőn a szülői szeretet melegében sütkéreztem. Hittem benne, midőn megérintette szívemet a szerelem és örök

virágzásában reménykedtem. De vajon hittem-e, hiszek-e Isten szeretetében, mikor a szenvedés útjára vezet és vállamra teszi keresztjét? Máriát sem kímélte a szenvedés, de ő akkor is hitt Isten szeretetében. Nem ostromolta lázadó miértekkel az eget és a szenvedés nagypénteki sötétjében nem szűnt meg boldogságos anya lenni. Megértette: a szenvedés türelmes elviselése a legnagyobb hőstett, amit az ember megtehet.

Henri Gheon Vianney Szent Jánosról írt könyvében olvashatunk egy kisfiúról, aki súlyos betegségbe esik. Testét tetőtől-talpig fájó sebek borítják. Az orvosok már lemondtak róla. Vianney János meglátogatta és megkérdezte: nagyon szenvedsz, gyermekem? Nem, atyám, hangzott a meglepő válasz. Ma nem érzem a tegnapi szenvedést és nem fájlalom a holnapiakat. Szeretnél újra egészséges lenni? Nem, atyám. A betegségem előtt ugyanis nagyon rossz voltam és ha meggyógyulok, ismét rossz lehetek. Így sokkal biztosabban járok az üdvösség útján.

Különös történet, hihetetlen vallomás egy kisfiú szájából. Ám a Lélek ott fű, ahol akar. Ez a kisfiú, Máriához hasonlóan megtanulta szíve iskolájában, hogy Isten szeretete a szenvedés kapuján lépett az emberiség életébe, és jómagunk is ezen a kapun léphetünk Isten dicsőségébe. Miközben a fájdalom olvasót imádkozzuk, mi is erre gondoljunk! A szenvedést nem kell és nem lehet szeretnünk, de türelmes elviselésével tanúságot tehetünk Isten iránti szeretetünkről. Nincs nagyobb bizonyíték, mint a szenvedés keresztútján is hinni Isten szeretetében.

A Figaro című párizsi újság érdekes karikatúrát közölt az egykori miniszterelnökről, Chaban Delmas-ról. A Grande Hotel előtt állva ábrázolja és ezeket mondja: szeretnék egy szobát szép kilátással a jövőre! Nos, mi keresztények hasonló igényekkel állunk a jövő kapujában. Lakást, szobát keresünk szép kilátással a jövőre, az Isten-látás boldogságára. A dicsőséges szentolvasó titkai ezt az életet állítják élénk. Arra figyelmeztetnek, hogy Isten az emberi életet az örök életre szánta. Enélkül csonka, torzó, értelmetlen lenne az életünk. Úgy kell tehát élnünk, hogy életünk méltó legyen az örök folytatásra. Igazat kell adnunk annak a mondásnak, miszerint az ember sok mindenről lemondhat életében, csak egyről nem: a jó halálról. Minden kereszténynek, Máriához hasonlóan úgy kell, kellene élnie, hogy mindig áldozhasson és minden percben meghalhasson. Így lesz részünk a dicsőséges életben.

Egy férfi megjegyezte: a rózsafüzér öregasszonyoknak való imádság. Csak nekik van idejük és türelmük ötven Üdvözlégyet elmondani, és ez semmi intelligenciát nem igényel. Nos, az Isten nem bölcsességet keres imádságunkban, nem is szép szavakat, magvas gondolatokat.

Az imádság akkor keves előtte, ha hitből fakad és a szeretet fűzi koszorúba. Nem a szavak, nem a szöveg a fontos, hanem Feléje forduló szívünk melege, amit hervadhatatlan rózsaként minden szent-olvasóba belefoglalhatunk.

JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD!

Missziós vasárnap

A Miatyánkban, melyet Jézus adott ajkunkra, többek között ezt kérjük Istenünktől: jöjjön el a te országod! Ennek az országnak létét, az ebbe szóló meghívást adta át Jézusunk az egész emberiségnek. Utolsó szavaival is arra intette apostolait, minden követőjét, hogy dolgozzanak ennek az országnak eljöveteléért. A missziók vasárnapján erre a krisztusi parancsra figyelmeztet mindnyájunkat egyházanyánk. Hiszen minden keresztény részesül Krisztus papságában és az a hivatása, hogy az evangélium kovászát elvegyítse az emberi közösség tésztaájában. Isten minden ajándékának van egy titkos záradéka, mondhatnók utasítása, ami így hangzik: tovább adandó! Emberi létünk egyik legnagyobb értéke, hogy jómagunk is ajándékozók lehetünk.

Igaz, hogy Isten országának eljövetelét kérnünk kell, és a benne való részesedésünk elsősorban Isten ajándéka. Ám ez korántsem jelenti azt, hogy nekünk e téren nincsen semmi tennivalónk. Keresztény létünk igazi szépsége éppen az, hogy Isten munkatársai lehetünk. Köztudomású, hogy jelenleg ötmilliárd ember él a földön és ennek kb. egyötöde keresztény. Hatalmas néptömegek élnek Krisztus nélkül, sőt igen sokan Isten nélkül próbálják berendezni életüket. A nagy világvallások hívei, buddhisták és mohamedánok gyakran szemünkre vetik, hogy a keresztények élete nem tanúskodik az evangélium fölényéről. Tagadhatatlan, hogy az eszmék próbája mindig a gyakorlat mezején dől el, de a rossz keresztények élete mitsem változtat azon az igazságon, hogy a krisztusi élet az egyetlen és igazi lehetőség a legmagasabb rendű embertípus kialakítására. Hangsúlyoznunk kell, hogy Krisztus csak lehetőséget kínál az emberiségnek, ami nem valószínű meg szabad döntésünk és közreműködésünk nélkül.

Számtalan példával igazolhatjuk, hogy az evangéliumi élet nem az álmok és ábrándok világába tartozik. Igaz, kétezer év is kevés volt ahhoz, hogy átformálja az emberek gondolkodását és magatartását. A szentek példája azonban ragyogó bizonyítéka a krisztusi élet megvalósíthatóságának. Az emberek általában könnyen kimondják a

lehetetlent olyan dolgokra, amelyek később megvalósulnak. Amikor 1797-ben fölfedezték az acélekét, sokan azzal utasították el használatát, hogy megfertőzi a földet és több gaz nő a nyomában. Midőn a hajókat fémből kezdték építeni, egyesek azt jósolták: el fog süllyedni és lehetlenné teszi az iránytű használatát. Amikor 1888-ban alkalmazni kezdték az acélvázazs építkezést, sokan ezt is lehetetlennek tartották. És ugyan ki gondolta volna Krisztus nagypénteki keresztyje alatt, hogy kétezer év elmúltával is útjaink mentén ágaskodik. S történik mindez azért, mert Isten a lehetetlenek mestere. . .

Szomorúan kell megállapítanunk, hogy a keresztyenyek életében elhalványult az apostolkodás gondolata. Egyesek azzal indokolják passzivitásukat, hogy tisztelik mások szabadságát és nem akarnak beavatkozni lelki ügyeikbe. Nem vitás, hogy az evangélium szellemétől teljesen idegen minden erőszakoskodás. Vannak azonban az apostolkodásnak olyan formái, amelyek nem sértik az emberi szabadságot.

Hitünk megvallása szóban és tettben, a szeretet gyakorlása, életünk szép példája mindmegannyi lehetőség a Krisztus melletti tanúságtételre. Néha egész kis dolgokon múlik, hogy egy-egy embertársunk lelke megnyíljen az isteni kegyelem befogadására.

Történt az egyik városban, hogy a plébános éppen hazafelé tartott. Közben megpillantott egy édesanyát, aki gyermekét akarta lefényképezni. A plébános nem ismerte az illetőt, de barátságosan megszólította: nem gondolja kedves anyuka, hogy szebb lenne a fénykép, ha mindketten rajta lennének? Igaza van és átnyújtotta a gépet a lelkipásztornak. A fényképezés megtörtént és a plébános folytatta útját. Alig tett azonban néhány lépést, a fiatalasszony utána szaladt, mert mondani akart valamit. Ugyan mit? Tetszik tudni, a kisfiam még nincs megkeresztelve, meg aztán nem esküdtünk meg a templomban. Lehetne-e mindezt pótolni? Természetesen, hangzott a lelkipásztori válasz. Hamarosan mindent elrendeztek és a kis család visszatallt Krisztus egyházába azon a kicsike kapun, amit egy jelentéktelen jócselekedet nyitott meg előttük.

A mai vasárnapon elsősorban azokra a hithirdetőkre gondolunk, akik sokkal többet tesznek ennél. Elhagyják szülőföldjüket, a civilizált életkörülményeket és sokszor igen komoly külső és belső nehézségek közepette végzik az evangelizáció munkáját. Csodálattal kell adózunk ennek a szeretetnek, amely nemegyszer a véres vagy vértelen áldozattól sem riad vissza. Krisztus szeretete űzi őket, mert az evangéliumot csak szeretetből és szeretettel lehet hirdetni. Isten szeretetből adta nekünk Fiát és csak szeretettel lehet továbbadnunk.

Midőn a föltámadt Krisztus megjelenik apostolainak, félrevonja Pétert és megkérdezi: Péter, János fia szeretsz-e engem? Mielőtt átadja neki a „mennyország kulcsait” nem arra kíváncsi, hogy mennyit

jegyzett meg három év leforgása alatt tanításából. Csak egy dolog érdeklí, mert csak ez az érdekes: szeretsz-e engem? Úgy gondolom, hogy a mai vasárnap nekünk is fölteszi Jézus ezt a kérdést. Ti tudjátok, hogy mit válaszoljatok!

ADD URAM, HOGY LÁSSAK!

30. évközi vasárnap
Mk 10, 46—52

A tudás utáni vágy emberi természetünk legnemesebb tulajdonságai közé tartozik. Az is nyilvánvaló, hogy a legtöbb ismeretünket szemünkkel, azaz látással szerezzük. Méltán nevezhetjük tehát szemünket a tudat ablakának, amelyen beragyog az újabb meg újabb ismeretek fényessége. Korunk emberét különösen jellemzi a látás igénye. Ezért öltött roppant méreteket a turizmus, bár a televízió is alkalmas arra, hogy szinte az egész világot szobánkba hozza.

Ha ilyen megfontolásokkal tekintünk a jerikói vakra, megértjük szívből fakadó kérését, amellyel Jézushoz fordul: Uram, add, hogy lássak! Egész életében a vakság szomorú börtönében tengette életét, de most felcsillant előtt a szabadulás reménye. Tulajdonképpen már akkor visszanyerte látását, mikor a hit szemével fordult Jézushoz. Akinek ilyen világosság gyúl a szívében, az megérdemli, hogy szeme látását is visszanyerje.

Mi abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy látó szemmel járhatjuk életünk útjait. Látásunk azonban igen korlátozott és nagyon is szükségünk van Jézus szemnyitó szeretetére. Mily sokan nézik a világot és nem látják meg Teremtőjét. Sokszor milyen rövidlátók vagyunk nagy céljaink tekintetében! Gyakran teljesen úgy viselkedünk, mint a vakok gyarlóságainkkal szemben. Nem látjuk a bűnös élet rútságát és az erények szépségét. Ezért kell gyakorta ajkunkra vennünk a jerikói vak kérését: Uram, add, hogy lássak! Add, Uram, hogy meglássam hibáimat és fölismerjem velem kapcsolatos terveidet! Add, hogy meglássam embertársaim nyomorát és segítségükre siessek. Segíts Uram, hogy idejében bezárjam a kísértések előtt szívem kapuját! Igaz van Szent Ágostonnak: „Ne mondd, hogy fegyelmezett a szíved, ha fegyelmetlen tekinteted. A fegyelmetlen szem a fegyelmetlen szív hírnöke.”

Mi, keresztények azzal a hittel járjuk a világot, hogy a természet világán túl van egy másik, az Isten-látás világa. Igaz, földi életünk-

ben ez el van rejtve előlünk, de van egy fehér botunk, amely segít feléje mennünk. Ezt nevezzük hitnek. Henri Bordeaux-nak van egy szép elbeszélése, amelynek ez a címe: Ha majd a szemünk megnyílik. Ebben mondja egy idős, sokat tapasztalt ember fiatal barátjának: „Önnek még nem nyíltak meg a szemei! Az én szemeim, de hát miért? — kérdi csodálkozva az ifjú. Igen, az öné és sokaké. Sajnos a legtöbb ember csak egyszer nyitja ki igazán a szemét és pedig a halál percében. A hozzátartozók akkor is igyekeznek mielőbb lezárni. . .” Mily szomorú lenne, ha mi is ebbe a táborba tartoznánk! Igaz, sokszor nem értjük életünket és annak titokzatos fordulatait. Főleg a szenvedés éjszakájában nemegyszer zúgolódó miérteket dobálunk Isten felé. Az emberi természet ösztönösen borzad a szenvedéstől és nem akarja beiktatni programjába. Éppen abban rejlik a hit ereje és győzedelme, hogy a szenvedést is elfogadjuk Isten kezéből.

Egy angol házaspárnak kislánya született. Nagy volt az öröm, de hamarosan szomorúságra változott. Néhány hónap múlva kiderült, hogy a kislány nem lát. Az orvosok megvizsgálták és megállapították: a gyermek születése után vesztette el szemvilágát. Sajnos, nem tudunk rajta segíteni. Közben teltek múltak az évek és a kis Johannából nagy leány lett. Vidám volt vaksága ellenére, hiszen nem tudta, mit veszített. Biztonságosan mozgott a lakásban és az utcákon. Tizennyolc esztendőskorában hirtelen visszanyerte látását. Meglepő módon történt. Szokása szerint egymaga fürdött és véletlenül a forróvíz csapját nyitotta meg. Rémulten ugrott félre és ugyanakkor ujjongva kiáltotta: látok, látok! Valószínű, hogy a hirtelen ijedtség következtében valami helyrebillent a látóidegek központjában. Johanna számára ettől a naptól kezdve új élet kezdődött. Újra meg kellett ismerkednie a világgal, amit eddig egészen másmilyennek képzelt. Boldogan gyönyörködött a rózsákban, amelyeknek eddig csak illatát élvezhette. Johanna hálás mindezért és esténként így imádkozik: Add, Uram, hogy holnap is lássak!

Így hangzott Johanna hálaimája és valami ehhez hasonló legyen a miénk is! Add, Uram, hogy meglássam és elfogadjam szent tervéidet! Ezt kérte Edith Stein is, a zsidó származású karmelita apáca, akit a nácik elhurcoltak és kivégeztek. Ő írta ezeket az örökszép sorokat: „Ami nem volt benne az én tervemben, benne volt Istenében. Egyre jobban megerősödöm abban a meggyőződésben, hogy a hívő számára nincsen véletlen az életben. Minden benne van Isten tervében. Már előre örülök annak a napnak, mikor a dicsőség fénye megvilágosít és megismerem Isten örök terveit. . .”

Legyen ez mindannyiunk kérése!

AZ EGÉSZ TÖRVÉNY

31. évközi vasárnap
Mk 12, 28b—34

Első hallásra oly fölöslegesnek hangzik a kérdés és oly magától értetődőnek a válasz, hogy szükségtelennek tartjuk fölvetését. Melyik a legfőbb Isten parancsai közül? Ha Jézus mégis meghallgatja és válaszra méltatja, ennek megvan a maga oka. Szeresd az Istent egész szívvel, embertársadat, mint önmagadat! Így hangzik a válasz, amely nem ok nélkül csendült fel Jézus ajkán. Ő nagyon jól tudta, milyen roppant kísértés az ember számára a túlzó önszeretet. Örvény, ami könnyen elnyelheti életünk célját és értelmét.

Nem kétséges, hogy az emberi szív mindennapi kenyere a szeretet. Életünk akkor nevezhető emberinek, ha ebbe igyekszünk begyakorolni magunkat. Azért is fontos ez, mert az örök élet érettségijén ebből kell levizsgáznunk. Ez nem szabadon választott tantárgy, hanem mindenki számára kötelező. Ha jól vizsgáznak az Isten- és ember-szeretetből, akkor örökre ebben élhetnek. Ha azonban nem ezt tesznek, akkor meghamisítjuk életünket és halálba taszítjuk jövőnket. Akik arra ítélik magukat, hogy kizárólag önmagukat szeressék, azokra kínzó magány nehezül, mert az ember nem elég önmagának. Csak akkor teljesedik ki életünk, ha kilépünk önmagunkból és a szeretet által egyesülünk, meggazdagszunk, kiegészülünk mások életével.

A hívő ember előtt nyilvánvaló, hogy létünknek igazi gazdagodást az Istennel való szeretetkapcsolat biztosít. Ő minden szeretet forrása és teljessége, ebből meríthetünk tehát a legtöbbet. A gazdag Isten gyermeke, partnere nem maradhat szegény. Feléje forduló szeretetünk az a „forró drót”, amelyen életbővítő szeretete szüntelen felénk árad. Sajnos, igen sokszor téves fogalmunk van az Isten iránti szeretetről. Azt hisszük, szeretjük Őt, ha évente egyszer meggyónunk és megáldozunk. Vajon Isten évente csak egyszer szeret minket? Azt gondoljuk: szeretjük Istent, hiszen minden vasárnap részt veszünk a szentmisén, naponta imádkozunk, anyagilag is támogatjuk egyházunkat. Ő, az Isten telhetetlen szerető. Mennyei Atyánk mindennél többet kíván tőlünk. Vajon mi ez a több? El kell fogadnunk, szentnek kell tartanunk akaratát. Elfogadni, tehát örömeink aranyos és fájdalomaink piros tintájával ráírni életünk irkalapjára ezt a két szót: igen, Atyám! Ez természetesen nem könnyű feladat. Elfogadni a betegséget, a különféle szenvedést és végül a halált. Lemondani földi vágyainkról és egész életünket a Törvény gátjai közé terelni, nem kis feladat.

1877. december 12-én a veronai pályaudvaron egy olasz pap, Daniel Camboni az afrikai misszióba indult. Édesapja is elkísérte a pályaudvarra. Mikor elérkezett az indulás perce, a papfiú így szólt édesapjához: apám, tudod, hogy mennyire szeretlek. Ám, ha ötven ilyen jó apát kellene elhagynom Isten kedvéért, az evangéliumért, azt is megtenném. Fiam, válaszolta könnyek közepette az édesapa, tudod, mennyire szeretlek. Ha azonban ötven ilyen kedves fiam lenne, Isten iránti szeretetből őket is Afrikába küldeném... Íme, ez a tökéletes Isten-szeretet vallomása.

Jézusunk arra is fölhívja figyelmünket, hogy Isten szeretete nem választható el az emberek szeretetétől. Ezt úgy is fogalmazhatnánk, hogy az igazi istenszeretet mindig kitárt kapukkal fordul az emberek felé. Minden embertársunk mögött meg kell látnunk azt a Jézust, aki értünk, emberekért szállt alá a mennyből. Igaz, sokszor úgy látjuk és helyesen látjuk, hogy számos embertársunk nem méltó szeretetünkre. Ám a szeretetnek éppen az a hivatása, hogy elővarázsolja a szívekből a szeretet virágait. Nézzétek csak a napsugarat! Mennyi életet, színt, illatot csalogat elő a föld mélyéből! Ugyanígy tesz a szeretet is, midőn az emberszívekben elvetett magvait növekedésre serkenti.

Egy gyorsvonaton történt. Éjszaka van, két óra felé jár az idő. Az utasok csaknem kivétel nélkül alszanak. Egyszerre hangos gyerek-sírás kiált ébresztőt az alvók fülébe. Egy darabig várnak, de a gyerek tovább bömböl. Egymás után nyílnak ki a fülkék ajtói és a hang irányába fordulnak a bosszús utasok. Micsoda dolog ez? Miért nem keltik fel a gyermek anyját, hogy lecsitítsa? Csináljanak már valamit! Ekkor kinyílik a fülke ajtaja és kilép rajta egy gyászruhás férfi. Elnézésüket kérem, de nem tudom fölébreszteni a kisbaba édesanyját. Tegnap temettük el és magam nem sokat értek a kisbabákhoz... Így szólt az idős férfi és hirtelen mindenki elhallgatott. Asszonyok jöttek segíteni és a bosszankodást fölváltotta a részvét, a szeretet...

Jól tudjuk az evangéliumból és ezt nem győzzük elég gyakran hangoztatni, hogy az utolsó ítélet napján elsősorban a szeretetből kell levizsgáznunk. Nem is abból, hogy mit tettünk Istenért, hanem mit tettünk az emberekért. Éhező, szomjazó, didergő, raboskodó, elhagyott, betegeskedő embertársainkért. Csak a szeretet léphet be Isten országába. Jean Anouilh francia drámaíró így képzei el az utolsó ítéletet. Isten hűséges gyermekei a paradicsom bejárata előtt várakoznak a bebocsátásra. Hirtelen azonban nyugatalanság támad soraikban. Úgy tűnik, Isten előtt azok is irgalomra találhatnak, akik szeritük a földön botrányos életet éltek. Megdöbben tekintenek egymásra és többen fölkiáltanak: Ó, ha ezt tudtuk volna! Elönti szívüket az irigység és zügolódní kezdenek. Ezzel aztán ki is mondják elmarasztaló ítéletüket, és kizárják magukat a szeretet országából.

Szent Ágoston írja: „Hogy az ember jártani tudjon, két lábra van szüksége. Ugyanígy két dologra van szükségünk, hogy Istenhez jussunk. Isten és embertársaink szeretetére.”

BOLDOG SZENTEK

Mindenszentek
Mt 5, 1—12

Számos embernek, sőt hívőnek is torz fogalma van az életszentségről. A szent szó hallatára giccses szobrok jutnak az eszébe, aranyos gloriolával a fejük körül. Ugyan ki akarná őket utánozni, akik szinte kizárták magukat a földi örömök paradicsomából? Korunk embere sokkal inkább a boxbajnokokért, szépségkirálynőkért, filmsillagokért lelkesedik. Élvezni akarja az életet, boldog akar lenni és úgy gondolja, hogy a szentek éppen erről mondtak le földi életükben. Nyilvánvaló, hogy ez az elképzelés felületes szemlélet eredménye.

Ha valaki megkérdezte volna az első századok keresztényeit: akarnak-e szentek lenni, bizonyára meglepődve hallgatják kérdésünket. Hiszen őket még az apostolok is, hozzájuk írt leveleikben szenteknek szólították. A kereszténység, a megtérés kiemelte őket bűneikből. Levetették a régi embert és Krisztust öltötték magukra. Már pedig ez a szent élet lényege. Szakítani bűnös szenvedélyeinkkel és Isten felé fordulni. . . Ki a legboldogabb a világon, kérdezte egyszer IX. Károly király Torquato Tassótól, a nagy olasz költőtől? A jó Isten, hangzott a válasz. De ki a legboldogabb az emberek között? Aki leginkább hasonlít Istenre. Mivel pedig Isten tiszta szeretet, annál boldogabb az ember, minél gazdagabb a szeretete. Éppen ezért a boldogság, a szeretet és az életszentség közé egyenlőségjelet tehetünk. Igaz, hogy bennünk sok minden van, ami nem szeretet, sőt annak éppen az ellenkezője. A szentek közül is igen sokan bűnös életet éltek. Mikor azonban megtértek, eltemették bűneiket az isteni irgalom sírgödrében és új életre támadtak. Méltán jegyezte meg valaki: „Egyetlen különbség a bűnös és szent között az, hogy a bűnösnek múltja van, a szentnek pedig jövője.” (Oscar Wilde)

Sokszor megtévesztők a szentekkel kapcsolatban emlegetett csodás jelenségek. A testükön megjelenő stigmák, a jézusi sebek, lebegések, elragadtatások, látomások, jövendölések és gyógyítások. Meg kell mondanunk, hogy ezek nem feltétlen velejárói az életszentségnek. Vajon mi az ismérve igaz kereszténységünknek, életszentségünknek?

Sem több, sem kevesebb, mint Krisztus hűséges követése. Róla pedig tudjuk, mindennapi kenyere volt a mennyei Atya akaratának teljesítése. Ő pedig az kívánta fiától, hogy fenntartás nélkül az embereknek, szerető szolgálatuknak szentelje életét. Csakis a másokért való élet lehet szent és boldog élet. Így vélekedett a neves pszichológus, Alfréd Adler is, aki ezt a tanácsot adta lelki betegeinek: „két héten belül meggyógyul, ha naponta tesz valami jót, amivel embertársainak örömet okoz.” Erre pedig mindenkinek megvan a lehetősége. Mennyei Atyánk azt kívánja tőlünk, hogy ott világoskodjunk, ahová állított. Talán éppen azért állunk sötét helyen, hogy általunk szülessék meg a világosság. Jézus a szentek által akar újra és újra visszatérni a földre és folytatni életművét. A sivatag apostola, Charles de Foucauld így ír ezzel kapcsolatban: „Mária nem azért látogatta meg Erzsébetet, hogy kölcsönösen megvigasztalódjanak és Isten csodáin épüljenek. Mária nem azért ment Erzsébethez, hogy segítségére legyen a házi munkában. Sokkal többről van itt szó! Mária azért megy Erzsébethez, hogy megszentelje őt és gyermekét a szíve alatt hordott Jézus jelenlétével.” Nyilvánvaló, ez a Krisztushordozás nemcsak Mária hivatása. Isten gondjainkra bízta a világot, hogy Jézus követése által megszenteljük.

Keresztény vallásunknak egyik megdöbbentő tanítása, hogy földi életünk milyen szoros összefüggésben áll örök sorsunkkal. Életünkben éppen az a legfélelmetesebb, hogy minden vonatkozásban halhatatlanságra vagyunk teremtve. Akkor sem halhatunk meg, nem semmisíthetjük meg életünket, ha öngyilkos kézzel megpróbáljuk. Minden szavunk, minden tettünk meghatározó szerepet tölt be örök sorsunkat illetőleg. Akiben itt a földön sohasem támad vágyakozás Isten után, aki nem éhezi és szomjazza szeretetét, annak aligha lesz része a jóllakás örömében. Akiben nem él, nem ébred föl az örök haza honvágya, az ne számíton a hazatérésre.

Megható történet beszél egy néger kislányról, aki már itt Európában született. Csak szülei elbeszéléséből ismerte Afrikát, a sötét erdők, az ezüstös tavak, a szalmakunyhók világát. Valahányszor erre gondolt, könnyek szöttek a szemébe. Egy jóságos barátjuk verset írt és dalt komponált a kislány vigasztalására. Valahogy így kezdődött: A kis Leila haza vágyik, Afrikába menne szívesen... A leánya örült a dalnak és hamarosan megtanulta és dalolni kezdte. Először csak odahaza, aztán a rádióban, aztán sok-sok hanglemezre. Így tette a honvágy híres énekesnővé a kis Leilát...

Valami ehhez hasonló a keresztény ember hivatása. Nekünk is dalolnunk kell az „Úr dalát”, a szent élet mindig új énekét. Prohászka püspökkel valljuk: „én az örök élet énekesem vagyok!” Az evangélium kottájáról lehet és kell leolvasnunk a szentté nemesedő élet énekét.

Ebbe a törekvésünkbe sohasem szabad belefáradnunk! Méltán írja valaki: aki a babérain ül, rossz helyen ül. Isten embere sohasem elégedhet meg önmagával. Életünk utolsó percéig dolgoznunk kell életünk megszentelésén.

A KERESZTÉNY HALÁL

Halottak estéjére

Halottak estéjén azokra emlékezünk, akik már találkoztak a halállal. Sokan azt gondolják és azt hirdetik, hogy ez a találkozás emberi létünk teljes megsemmisülését jelenti. A temető sokak szemében hasonlít egy pályaudvarhoz, ahol ez a felirat sötétlik: az élet végállomása. Ezzel ellentétben a hit arra tanít, hogy a halál nem ellenség, létünket megsemmisítő szörnyeteg, hanem olyan útitárs, aki Istenhez vezet.

Megállunk a keresztfák eredjében, amelyek nem a gyümölcsöktől roskadoznak, hanem bánataink terhétől. Minél idősebbek leszünk, annál több útitársunkat kísérvük a sírok birodalmába. A halál kaszája nyomán szaporodnak szívünk sebei. Mivel azonban szívünk, amíg él, gyógyulni akar, orvosságot keresünk. Odaállunk szeretteink sírja elé és belekiáltunk a testet, koporsót rágó sírgödörbe: édesanyám, édesapám, hitvestársam, gyermekem hol vagytok? A halál sötét utcája hová vezetett? A megsemmisülés éjszakájába, vagy egy új élet hajnalába? Kedves halottaim, ha maradt még egy csöpp szeretet porladó szívetekben, ha valóban éltek valahol, valahogy, válaszoljatok kérdéseimre! Ám, hiába várunk, a halottak nem válaszolnak. A sírok némán állnak előttünk. Helyettük azonban mellénk áll valaki, megsimogatja arcunkat, letörli könnyeinket és válaszol kérdéseinkre. Ki ez a valaki? Anyánk, az egyház! Ő az egyetlen, aki válaszolni tud gyermekei kérdésére. Ha ezt nem tenné, ha ezt nem tudná megtenni, ha nem ragyogtatná föl a halál sötétjében vigaszos válaszát, akkor nem is lenne igazán édesanyánk. S vajon az egyház mit tud válaszolni kérdéseinkre: kedves halottaink hol vagytok? Talán itt a virágos sírdombok vagy márványok alatt? Vagy valahol az ég és föld között kószáltok? Igazuk lenne azoknak, akik szellemidéző hatalmukkal megjelenésre készítetik a halottakat? Ez elképzelhetetlen! Akik egyszer kiléptek világunkból, nincsenek többé az ember hatalmában. Hát akkor kedves halottaink, hol vagytok? Egyházunk válasza így hangzik: Isten kezében! (Bonhoeffer)

Gyermekkorunkban örvendező szívvel vártuk a karácsony érkezé-

sét. Fülünket hegyezve figyeltük az ablak koccanását, a karácsonyfán függő üvegcsengő megszólalását. Már előbb szerettünk volna belesni a szobába, hogy milyen ajándékok várnak ránk a karácsonyfa alatt. Ma ugyanúgy szeretnénk belesni Isten országába és megtudni: vajon Isten kezében vannak-e a mi halottaink? Ám erre a kíváncsiskodásra nincsen szükség. Egyházunk arról is fölvilágosít, hogy kik jutnak Isten kezébe? A Szentírás szava szerint mindazok, akik az Úrban hunytak el. Akik keresztény halállal fejezték be életüket. Vajon miféle halál a keresztény halál, és miben különbözik a többi emberétől? Egyesek ezt gondolják: a keresztény hívő a föltámadás és az örök élet reményében hal meg és nem szomorkodik úgy, mint akiknek nincsen reménységük. Ez is igaz. Mikor az egyik spanyol banditát az akasztófa alá vezették, így szólt hóhéréhoz: te pedig vigyázz és nyakamba ne tedd addig a kötelet, amíg végig nem mondom a Hiszekegyet és annak utolsó mondatát: hiszem a holtak föltámadását és az örök életet. Nem kétséges, hogy ez a hit beletartozik a keresztény ember lelki kincstárába. Mégis azt kell mondanom, hogy nem kizárólag ez a hit teszi kereszténnyé halálunkat. Hát akkor mi szükséges még hozzá? Jól tudjuk, hogy a keresztény élet, tegyük hozzá, a keresztény halál lényege: Krisztus követése. Itt nem arra gondolok, hogy nekünk is keresztfán kell bevégezni életünket. Sokkal inkább arra, hogy Jézus lelkületével kell fogadnunk a halált. Vajon mi jellemezte Jézus halálát? Mindenekelőtt az, hogy nem kényszerből, hanem szeretetből vetette magát alája. Isten létére elkerülhette volna a halált és megdicsőülése enélkül is megtörténhetett volna. Ő azonban halálával sorsközösséget vállalt velünk és áldozattá változtatta. Önként, szabadon, szeretetből adta életét a halál kezébe. Igaz, hogy a mi halálunk nem függ akaratunktól, tehát mindnyájunk számára kötelező. Ám abban a pillanatban, amikor elfogadjuk felénk nyúló kezét, és Jézus példája szerint az Atya akaratát látjuk és fogadjuk benne, abban a pillanatban jézusi lesz a mi halálunk is. Valahogy úgy, mint boldogemlékű XXIII. János pápa esetében történt.

Annak idején szinte az egész világ nagy részvétellel kísérte a pápa haldoklását. Nem sokkal halála után egy bergamói ember, aki nem volt istenhívő, ezt a levelet küldte az egyik újság szerkesztőségébe: „Mindmáig hitetlenként éltem, de bevallom, hogy János pápa haláltusája engem is megrendített, és talán életemben először jómagam is imádkoztam. Ehhez fiam segítségét kértem, mert én már minden imát elfelejtettem. Olyan csodálatos volt a pápa mindenki felé áradó szeretete, hogy az én szívemet is meglágyította. Nem tudtam visszartartani könnyeimet. Éreztem, hogy a szent öreg minden rosszat ki akart tépni az emberek szívéből. Félelem nélkül halt meg. Ki adott ehhez erőt és bátorságot? Kétségkívül az, akinek lennie kell. Bocsáss

meg János pápa, hogy életemben nem hallgattam hívó szavadra. Ígérem, hogy ezután követem példádat és megtanulok Isten akarata szerint élni, hogy hozzád hasonlóan nézhessek szembe a halállal.”

Hol vagytok kedves halottaink, kérdezzük ma este? Egyházanyánk így válaszol: Isten kezében. Kiknek mondja Jézusunk: jöjjetek Atyám áldottai? Akik földi életükben is meghallották hívó szavát. Kiknek mondja Jézusunk: legyen tiétek az Ország? Akik már itt a földön elrejtve magukban hordozták csíráját. Kik jutnak az Isten kezébe? Akik életükben és halálukban Jézusé voltak.

ÓVAKODJATOK A KÉPMUTATÁSTÓL!

32. évközi vasárnap
Mk 12, 38—44

Nemcsak a hölgyek, de a férfiak is szeretik, ha megcsodálják őket. Nemegyszer megfigyeltem vonaton vagy villamoson, hogy milyen árgus szemmel vizsgálgatnak egy feltűnően öltözött új fõlszállót. Sokan bosszankodnak a régi öltözködésnek fittyethányó, torzonborz fiatalok láttán. A bölcs ember mosolyog, esetleg sajnálkozik, mert belső ürességre vall, ha valaki ily módon akar másnak látszani a többieknél. Valahogy így cselekedtek a farizeusok is Jézus idejében. Mivel képmutató utódaik ma is köztünk járnak, érdemes megismerkednünk velük.

Sokan fájlatják, hogy az utóbbi évtizedek során kiment a divatból a népviselet. Már azért is sajnáljuk ezt, mert egy értékes színfolttal szegényebb, egyhangúbb lett az öltözködésünk. Sajnos, a ruhával együtt sok értékes hagyományhoz is hűtlenek lettünk. A népviselet például szépen kifejezte, melyik közösséghez tartozik valaki. Ez az odatartozás bizonyos kötelességekkel is párosult. Szégyent lehet hozni az egyenruhára és arra a közösségre, amelyhez tartozunk. A farizeusok is feltűnően öltözködtek, márcsak azért is, hogy felismerjék őket az emberek és tisztelettel köszöntgessék. Ez a hajlam sokféle módon megnyilatkozik mai életünkben is. Szívesen veszünk ajkunkra szép szavakat, fölcicomázzuk magunkat tetszetős szólamok, eszmék kendõivel, ám az életünkkel nemegyszer szégyent hozunk rájuk. Ezt fejezi ki az õsi közmondás: vizet prédikál és bort iszik.

A konstanzi zsinat egykori jegyzõje, Felix Hammerlein írta le a következő történetet. Egy papról van benne szó, aki az egyik alkalommal dõrgedelmes beszédet tartott a pokolról és az utolsó ítéletrõl.

Este azonban ő is fölkereste a kocsmát, ahol együtt ivott a korhelyekkel. Egyikük, aki meghallgatta a pap prédikációját, meg is jegyezte: kemény dolgokat prédikáltál ma reggel! Az ittas pap erre így válaszolt: ha az mind igaz lenne, akkor én most rögvest meghalnék. Alighogy ezt kimondta, hirtelen kialudtak a lámpák. Mire meggyújtották, a pap halva feküdt az asztalon. Így bizonyult be, hogy amit nem hitt, de hirdetett, az mégis igaz volt.

Az Úr Jézus elveti ezt a hamis, kétszínű magatartást és rámutat, hogyan kell a képmutatókat lelepleznünk. Az írástudók buzgón imádkoztak, de fölélték az özvegyek házát. . . Ezt mai nyelven úgy is mondhatnánk: kizsákmányolták a gyengébbeket. Mert az igazi vallásosság mércéje mindig ugyanaz: miként gyakoroljuk a felebaráti szeretetet. Méltán jegyzi meg Balzac egyik regényében: „A fősvények nem hisznek a túlvilági életben, számukra nincs más, csak a jelen. Ez a gondolkozásmód szörnyű fényt vet korunkra, amelyben — sokkal inkább, mint más korokban — a pénz uralkodik a törvényein, a politikán, az erkölcsön. . . A koporsót manapság csak afféle egyszerű változásnak tekintik és nem igen rettegnek tőle. A jövőt, ami a gyász-mise után következik, áthelyezik a jelenbe. A közvélemény azt tartja, hogy a fényűzés és a hívságos földi kéjek paradicsomába mindenáron el kell jutnia, a mulandó kincsek tulajdonáért pedig úgy kell megkeményíteni a szívet és meggyötörni a testet, ahogy valaha az örök javakért szenvedtek az élet mártírjai.” Ezeket írta Balzac csaknem 150 évvel ezelőtt, és sajnos, ma is időszerűek szavai.

Jézus nyíltan megmondja: a képmutatás hasonlít a fügefalevélhez, amellyel nem lehet eltakarni belső világunk ürességét vagy hitványságát. Aki alakoskodik, az tulajdonképpen be akarja csapni Istent és az embereket. Nem véletlen, hogy Jézus a bűnbánat hirdetésével kezdte nyilvános működését. Le kell tennünk az álarcot, képmutatásunk rongyait, mert nem lehet elindulni Isten felé őszinteség nélkül. Az embereket még csak átejthetjük, de Isten elől nem bújhatunk el hazugságaink bokraiban. A keresztény embert többször felszólítják, vizsgálja meg lelkiismeretét. Erre azért is nagy szükség van, mert mindnyájan hajlamosak vagyunk az önámításra és sokszor félünk őszintén szembenézni magunkkal.

Egy ifjú hölgyről olvasom, aki igen szeretett a tükör előtt állni. Egyik reggel is ezt tette, midőn belépett a szobába édesanyja. Elszégyellte magát a lány és pirulva mondta: jaj anyukám, megint beleestem a hiúság bűnébe. Ugyan miért, kérdezte az anya? Mert gyakran állok a tükör előtt és arra gondolok, hogy milyen szép vagyok. Ó, kislányom, ez nem bűn, hanem tévedés, amellyel önmagadat csalod.

A mai evangélium másik tanulsága a szegény asszony filléres aján-

déka. Az emberek egymás után jönnek a templomba és megállnak a persely előtt. A gazdagok csengő ezüstöket dobnak bele. Már a beejtés is elárulja a gazdag adományt. Így akarják közhírré tenni, hogy milyen jószívűek. Pedig nem igaz, — hiszen a fölöslegükből adnak vagy abból, amit másoktól eloroztak. Ezzel szemben a szegény asszony két-fillérje értékeesebb ajándék. Jézus is megdicséri, mert ő nem a fölöslegéből adott, hanem mindennapi kenyeréből. Istent nem az adományok nagysága érdekli, hanem az a lelkület, amivel adják.

Könnyen elfelejtjük, pedig krisztusi parancsunk van arra, hogy segítsünk a rászorulókon. Egyesek azzal védekeznek, és indokolják vagyonukat: ja kérem, én nem loptam ezt, megdolgoztam érte. Nos, ebben nem kételkedem. De éppen azért, mert ilyen sikeres volt a munkád, kötelességed magad köré nézned és segíteni azokon, akik erre a segítségre itt és most rászorulnak. Ha egyházad azt kéri tőled, hogy valami szerény összeggel támogasd anyagi fenntartásában, ennél sokkal fontosabb kötelességed támogatnod azokat, akiknek segélyezése által az Istent teheted adósoddá.

ÉG ÉS FÖLD ELMÚLNAK

33. évközi vasárnap
Mk 13, 24—32

Önmagunkban és a minket környező világban szüntelen tanúi vagyunk az elmúlásnak. Nézzük a hervadó virágokat, a hulló faleveleket, a költöző madarakat. Gyakran, egyre gyakrabban látogatjuk a temetőket és sokan már életükben fölírják nevüket az előre elkészített síremlékre. Mindez azt a gondolatot sugallja, hogy ez a sors vár az egész világmindenségre. A kezdet és vég problémája ősidők óta foglalkoztatja az embert és az erre adott választól függ világnézetünk milyensége. Nem véletlen tehát, ha Jézus is fontosnak tartotta, hogy nyilatkozzék róla.

A közelgő világvég nem csupán a múlt öröksége, hanem napjaink félelmes lehetősége is. A csillagok állása, egy-egy hamis próféta jövendölése elegendő ahhoz, hogy világvégi hangulatot teremtsen. 1960. június 14-én sokan várták a világ végét. A Mont Blanc tövében leállt a forgalom. Sokan letérdeltek az országút mellett és imádkoztak. Szíriában alig tudták megfékezni a fölízgult tömeget. Formoza szigetén a hívők istenszobraik elé vetették magukat. Bolognában hosszú sorokban álltak a gyóntatószékek előtt. A Vatikánban csengett a tele-

fon és információt kértek. S történt mindez azért, mert egy olasz orvos profétának nevezte ki magát és megjövendölte, mégpedig erre az időpontra a világ végét. Jómaga mintegy száz követőjével a Mont Blanc hegyére mászott, mivel szerinte csak ott menekülhetnek meg a pusztulástól. Természetesen mi, keresztények nem ülhetünk fel ilyen és ehhez hasonló jövendöléseknek. A mi profétánk, Jézus nyíltan megmondotta: a világvég óráját senki sem tudja, csak egyedül a mennyei Atya.

Az emberi hiszékenység ennek ellenére hitelt ad az ilyen és ehhez hasonló jövendöléseknek. Olykor ez bátorítja a tréfacsinálókat is. Így például az egyik amerikai rádióállomás, előrebozsátva, hogy csak tréfáról van szó, bejelentette: a hold letért pályájáról és félelmetes sebességgel rohan földünk felé. Néhány óra múlva a két égitest összeütközésére számíthatunk. Igyekeztek mindenki a szabadba menekülni, mert földrengések várhatók. Röviden ez volt a tartalma a Jackson városában közvetített rádióadásnak. Akik nem hallották az adás elejét, komolyra vették a dolgot. Elmondták szomszédjaiknak és elterjedt az egész városban. Meneküljön, aki tud! Csak amikor eljött az este és az ég alján felragyogott a szelíd hold, akkor döbbsentek rá, hogy alaposan megtréfálták őket.

Az ember mosolyogva hallgatja az ilyen vagy ehhez hasonló történeteket és sokan hajlamosak Jézus jövendölését is — ég és föld elmúlnak — tréfának tartani. Hitünk szerint, amit még a tudomány is támogat, véget ér egykor a jelenlegi világfolyamat. Jézus szava szerint hirtelen köszönt ránk a vég és nem jelzi előre a rádió. Sajnos, itt a földön megadatik az embernek, hogy rosszul használja szabadságát és elforduljon Istentől. Ha azonban véget ér az idő—tér ölében ringó életünk, Isten kezébe esünk. Igaz, nagy Isten irgalma, de nem szabad azzal áltatni magunkat, hogy hiányzik „kezeből” az igazság mérlege. Akik földi életükben nem akartak találkozni Istennel, azok az utolsó napon kénytelenek lesznek találkozni. Ám ez a kikényszerített találkozás tragédia az ember számára. Csak a szeretet jegyében történő találkozás a boldogító, az üdvözítő.

Napjainkban divatosá váltak az úgynevezett tudományos-fantasztikus regények. Ezekben próbálják megrajzolni az elképzelt jövőt. Erről szól George de la Warr oxfordi mérnök története. Allítása szerint tizenkét évi kísérletezés után sikerült olyan fényképezőgépet készítenie, amely az einsteini elméletek alkalmazásával le tudja fényképezni az elmúlt idők eseményeit. A feltaláló szerint ez úgy történik, hogy a gép fölfogja a különböző események által elindított képhullámokat és érzékeny filmre rögzíti. Ennek segítségével megfilmésíthetjük az egész világfolyamatot, a teremtéstől napjainkig. Mily érdekes lesz látni a régi királyokat és császárokat. Látni a véres csatákat, a

piramisokat építő rabszolgákat. Minden titokról lehull a fátyol, senki sem rejtőzhet el a színpalak között. Vajon mikor kezdi meg működését ez a csodálatos fényképezőgép? A világ végén, amikor Isten tesz pontot a történelemre. Akkor majd kiderül, hogyan játszottuk szerepünket a földi élet színpadán.

Napjainkban nemcsak a pénzt, de a drágaköveket is hamisítják. Vajon a szakemberek hogyan tudják a valódit a hamistól megkülönböztetni? A válasz egyszerű: röntgensugarak segítségével. A valódi gyémánt tiszta szénkristályokból épül, amelyeken akadály nélkül hatolnak át a röntgensugarak. Egészen más a helyzet a hamisítványnál. Ezek többnyire üvegből készülnek és tetemes mennyiségű ólmot tartalmaznak. Márpedig az ólom útját állja a röntgensugaraknak. Az így keletkező árnyék elárulja, hogy hamisítvánnyal van dolgunk.

Bizonyos értelemben mi emberek is hasonlítunk a valódi és hamis gyémántokhoz. Vannak Istennek őszinte, igaz gyermekei, de vannak, akik elfordulnak tőle és ezzel meghamisítják életüket. Talán itt a földön sikerül megjátszani magukat és a jóság, az okosság színében tündökölni. Az ítélet napján azonban véget ér ez a színjáték. Krisztus tekintete áthatóbb minden röntgensugárnál. Nem a bűneinken fog fönnekadni, hanem a meg nem bánt, a jóvá nem tett bűneinken. Ezért kell a hit, a bűnbánat, a szeretet kristályaiból fölépíteni életünket, hogy minket is beépítsen Istenünk a mennyei Jeruzsálem szent városába.

KIRÁLY VAGYOK

Krisztus király ünnepe
Jn 18, 33b—37

III. Henrik francia király egy alkalommal magához hívatta országa előkelőit. A főurak ősi szokás szerint térdhajtással fejezték ki hódolatukat. Néhányan igaz csak ímmel-ámmal tették. Mindez nem kerülte el az uralkodó figyelmét. Így szólt tehát a hanyag térdhajtókhoz: mélyebben uram, mélyebben, mert mégis csak én lennék a király.

A mai ünnepen Krisztus királyra emeljük tekintetünket és előtte hajtjuk meg térdünket. Hiszen ha valaki, hát ő az, aki megérdemli hódolatunkat. Pál apostol szavai csengenek fülünkbe: „Jézus nevére minden térd meghajoljon mennyben, földön és az alvilágban és minden nyelv hirdesse az Atya dicsőségét, hogy Jézus Krisztus az Úr.” (Filip 2, 10) Természetesen, amikor Krisztus királyságáról beszélünk,

azt nem evilági értelemben értjük. Midőn ugyanis Jézusunk Pilátus kérdésére megvallotta királyi méltóságát, azt is hozzátette: az én országom nem ebből a világból való. Az ő hatalma vagy inkább szolgálata egészen más természetű, mint a földi uralkodóké. Itt a földön gyakran megtörténik, hogy a hatalom bitorlói visszaélnek hatalmukkal. Nem kell messzire visszamennünk az emberiség múltjába, hogy erre bizonyítékot találjunk. Az is nyilvánvaló, hogy az emberi hatalom igen korlátozott térben és időben egyaránt. Csak Jézus mondhatta el: „én kaptam minden hatalmat mennyben és a földön” (Mt 28, 18).

Ezt a teljhatalmát Jézusunk csak a jóra, boldogításunkra, üdvösségünkre használja. Ezért nevezzük a szeretet királyának, akitől senkinek sem kell rettegnie. Még ellenségeinek sem. Neki lehetnek ellenségei, de Ő senkit sem tekint annak. Nem akarja a bűnös halálát, hanem megtérését. A farizeusok botránkozása ellenére kijelentette és nem változtatta meg véleményét, miszerint a bűnösök kedvéért jött a földre. Példabeszédeiben megtanított arra, hogy Isten különös öröme az irgalmasság gyakorlása. Lehajolt a bűnös asszonyhoz, Zakeushoz és Lévihez, a megvetett vámosokhoz és lehetőséget adott nekik, hogy tiszta lappal folytassák, illetve kezdjenek egy új életet. Az emberiséget nem csupán az anyagi nyomorúságtól és a tudatlanságtól kell megszabadítani, hanem a bűnös szenvedélyek rabságából is. Ezért akart Isten báránya lenni, aki elveszi a világ bűneit. Nem véletlen, ha Krisztus király első kérése minden alattvalójához az, hogy lábai elé tegye megbánt bűneit. Ezeket változtatja át irgalmával olyan kincsekké, amelynek az ég angyalai is örvendeznek.

Jézusunkról már kortársai megállapították: soha ember így még nem beszélt. Vajon miben rejlett Jézus beszédének nagyszerűsége? Jómaga válaszolt erre Pilátus előtt: azért jöttem, hogy bizonyoságot tegyek az igazságról. Vajon mi ez az igazság? Egyszerűen az, hogy Isten végtelen szeretettel fordul az ember felé és meghívja Országába. Fölkínálja evangéliumát, amelynek megvalósítása által igaz életet élhetünk. Semmiféle új eszme, az emberi tudomány ugrásszerű fejlődése nem múlhatja felül tanítását. Méltán jövendölte: ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak. Csakis ilyen tanításért érdemes fölládozni az életet. „Jézus nem kötött házasságot a korszellemmel, mert aki ezt teszi, könnyen özvegy marad.” (Fulton Sheen) Jézusnak éppen azért kellett meghalnia, mert megelőzte korát és nem felelt meg azoknak a maradi nézeteknek, amelyek a Messiással kapcsolatban éltek a zsidóság gondolatvilágában. Érdemes azonban fölvetnünk: vajon, ha Jézus itt és most testben öltözötten eljönne kö-zénk, milyen fogadtatásban részesülne? Ha megjelenne az ENSZ közgyűlésén, talán kevesebb lelkesedéssel fogadnák, mint a pápát. Sokak számára kényelmetlen lenne jelenléte. Felülvizsgálnák megbízó-

levelét. Sokan Pilátushoz hasonlóan az élet realitásától távol álló, álmodozónak tartanak. Mindenesetre ma is sokan megtalálják azokat a kibúvókat, amelyekre kitérhetnek előre. Az igazság és szeretet királya sokak számára kényelmetlen, sőt veszedelmes hatalom képviselője.

Jézus hatalmának másik sajátossága, hogy nem a dicsőség trónusán, hanem a keresztfán ragyogott fel előttünk. Mikor tehetetlenül függött a kereszten és a gúnyolódók szerint nem tudta magát megszabadítani, akkor volt a leghatalmasabb. Magához ölelte a szenvedést és a halált, s egeket nyitó, poklokat záró hatalommá változtatta. Ezzel mutatta meg, amit oly nehezen akar az emberiség megérteni, hogy csak a szeretet mentheti meg a világot.

A föld hatalmasai szívesen csillogtatják gazdagságukat és fitogtatják erejüket. Egyes ünnepek alkalmával fölvonultatják egész fegyvertárunkat. Dübörögnek a harckocsik, a nukleáris töltetet szállító interkontinentális rakéták. Krisztus király is ehhez hasonlóan cselekszik. Fölvonultatja alattvalóit, akik egyetlen csodafegyverrel rendelkeznek: a kereszttel. Ez a mi rakétánk, amelyet a krisztusi szeretet üzemanyaga hajt mennyei Atyánk országa felé. Mi az ő alattvalói, hiszünk a szeretet fegyverében, csak ebben hiszünk. Newman bíborossal valljuk: „Még sohasem lépkedett Jézus oly hatalmas léptekkel az emberiség történelmében, mint éppen napjainkban. Minden ellenkező látszat ellenére, az uralma ellen föllázadt világ csődje igazolja, hogy Ő az eljövendő és mást hiába várunk. Életünk, jövőnk attól függ; elfogadjuk-e uralmát s megteszünk-e minden tőlünk telhetőt üdvözítő győzelméért?”

ISBN 963 360 143 6
963 360 160 6

A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
82/1072 FRANKLIN NYOMDA. BUDAPEST
FELELŐS VEZETŐ: MÁTYÁS MIKLÓS IGAZGATÓ

